

Załącznik nr 1
do uchwały nr LIII.536.2022
Rady Gminy Darłowo
z dnia 15 lipca 2022 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DARŁOWO

Darłowo, 2022

Spis treści

1. WSTĘP.....	7
1.1. ZESPÓŁ AUTORSKI	7
1.2. PODSTAWA PRAWNA I FORMALNA	7
1.3. ROLA STUDIUM W SYSTEMIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO	8
1.4. ZAKRES I UKŁAD STUDIUM	8
2. CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	10
2.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE ROZWOJU I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	10
2.1.1. Uwarunkowania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego	10
2.1.2. Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego	16
2.1.3. Uwarunkowania wynikające z lokalizacji celów ponadlokalnych	17
2.1.4. Uwarunkowania wynikające z Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo	17
2.1.5. Uwarunkowania wynikające z ponadlokalnej strategii rozwoju	18
2.1.6. Uwarunkowania wynikające z położenia i oddziaływania zewnętrznego.....	19
2.2. TENDENCJE ROZWOJU DEMOGRAFICZNEGO I GOSPODARCZEGO	20
2.2.1. Rozwój demograficzny.....	20
2.2.2. Rozwój gospodarczy	28
2.3. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	31
2.3.1. Położenie geograficzne, ukształtowanie powierzchni terenu.....	31
2.3.2. Zagrożenia środowiska przyrodniczego	35
2.3.3. Budowa geologiczna	36
2.3.4. Charakterystyka warunków wodnych.....	38
2.3.4.1. Wody powierzchniowe.....	38
2.3.4.2. Wody podziemne	39
2.3.4.3. Tereny zmeliorowane.....	41
2.3.4.4. Wody powodziowe.....	41
2.3.5. Warunki klimatyczne	42
2.3.5.1. Klimat	42
2.3.5.2. Topoklimat	43
2.3.6. Gleby – charakterystyka	44
2.3.7. Fauna, flora – jej różnorodność	46
2.3.7.1. Flora.....	46
2.3.7.2. Fauna.....	54
2.3.8. Krajobraz, w tym krajobraz kulturowy i jego walory	58
2.3.9. Prawne formy ochrony przyrody	62
2.3.10. Jakość i zagrożenia środowiska przyrodniczego	75
2.3.10.1. Jakość zasobów wodnych.....	75
2.3.10.2. Jakość powietrza atmosferycznego i klimat akustyczny.....	81
2.3.10.3. Zanieczyszczenie gleb.....	83
2.3.11. Leśna przestrzeń produkcyjna	83
2.3.11.1. Funkcja lasów	83
2.3.12. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	85
2.3.12.1. Gospodarka rolna	85

2.3.12.2. Produkcja roślinna	85
2.3.12.3. Produkcja zwierzęca	86
2.3.13. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego oraz wymogów jego ochrony, w tym ze stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	86
2.4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	87
2.4.1. Uwarunkowania formalno-prawne	87
2.4.2. Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków	88
2.4.3. Obszary i obiekty ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków	89
2.4.4. Obszary i obiekty nieistniejące, wpisane do rejestru zabytków lub ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków	89
2.4.5. Parki kulturowe	90
2.4.6. Strefy ochrony konserwatorskiej	90
2.4.7. Ochrona zabytków archeologicznych	91
2.5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA	92
2.5.1. Mieszkalnictwo	92
2.5.2. Edukacja	95
2.5.3. Opieka medyczna	97
2.5.4. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	97
2.5.5. Kultura i sport	98
2.5.6. Turystyka	99
2.5.7. Szlaki piesze i rowerowe	103
2.6. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	104
2.7. STAN PRAWNY GRUNTÓW	106
2.8. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBYNYCH	106
2.8.1. Pas nadbrzeżny brzegu morskiego	107
2.8.2. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody	107
2.8.2.1. Obszary Natura 2000	107
2.8.2.2. Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski	108
2.8.2.3. Rezerwat przyrody „Słowińskie Błota”	108
2.8.2.4. Użytek ekologiczny Bagno	108
2.8.2.5. Pomniki przyrody ożywionej	108
2.8.2.6. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów	108
2.8.2.7. Obiekty i tereny wpisane do rejestru zabytków	108
2.8.2.8. Obszary i tereny górnicze	108
2.8.2.9. Obszary ochrony uzdrowiskowej	108
2.9. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	110
2.10. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	110
2.10.1. Udokumentowane złoża kopalin oraz tereny górnicze ustalone na podstawie przepisów odrębnych	110
2.10.2. Wody podziemne	112
2.10.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla	113
2.11. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	113
2.11.1. Stan systemu komunikacji	113
2.11.1.1. Sieć drogowa	113
2.11.1.2. Kolej	115
2.11.1.3. Przystanie morskie i rybackie	115

2.11.2. System elektroenergetyczny.....	115
2.11.3. Energia odnawialna	116
2.11.3.1. Elektrownie wiatrowe	116
2.11.3.2. Energia słoneczna.....	122
2.11.3.3. Energia wodna.....	123
2.11.4. Zaopatrzenie w wodę	124
2.11.5. Odprowadzanie ścieków	125
2.11.6. Gospodarowanie odpadami	126
2.11.7. System gazowniczy	127
2.11.8. System ciepłowniczy	128
2.12. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	129
2.13. STAN DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU	133
2.13.1. Podział administracyjny	133
2.13.2. Charakterystyka poszczególnych miejscowości.....	134
Miejscowość Barzowice.....	134
Miejscowość Bobolin	134
Miejscowość Boryszewo.....	135
Miejscowość Bukowo Morskie	135
Miejscowość Cisowo.....	135
Miejscowość Dąbki	136
Miejscowość Dobiesław.....	136
Miejscowość Domasławice	136
Miejscowość Drozdowo.....	136
Miejscowość Gleźnowo	136
Miejscowość Jeżyce	137
Miejscowość Jeżyczki.....	137
Miejscowość Kopań	137
Miejscowość Kopnica	137
Miejscowość Kowalewice	137
Miejscowość Kowalewiczki	138
Miejscowość Krupy	138
Miejscowość Nowy Jarosław	138
Miejscowość Palczewice.....	138
Miejscowość Porzecze	138
Miejscowość Rusko	139
Miejscowość Sińczycza.....	139
Miejscowość Słowino	139
Miejscowość Stary Jarosław	139
Miejscowość Sulimice.....	139
Miejscowość Wicie	140
Miejscowość Wiekowice.....	140
Miejscowość Zagórzyn.....	140
Miejscowość Zakrzewo	140
Miejscowość Zielnowo	140
Miejscowość Żukowo Morskie.....	140
2.13.3. Uwarunkowania planistyczne	141
2.14. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY	144
2.15. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY.....	148
2.15.1. Analiza ekonomiczna	148
2.15.2. Analiza środowiskowa	150
2.15.3. Analiza społeczna.....	151

2.15.4. Prognoza demograficzna uwzględniająca, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego.....	153
2.15.5. Możliwości finansowe gminy w zakresie wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy	155
2.15.6. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	156
2.15.6.1. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę w podziale na funkcje wyrażone w powierzchni użytkowej.....	156
2.15.6.2. Chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy	166
2.15.6.3. Chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w podrozdziale 2.15.6.2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.	169
2.15.6.4. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę, o którym mowa w podrozdziale 2.15.6.1 z sumą powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w podrozdziałach 2.15.6.2 i 2.15.6.3.....	172
2.15.6.5. Podsumowanie wyników bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę	174
3. CZĘŚĆ II – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	176
3.1.KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO	176
3.1.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów	176
3.1.2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy, wynikające z audytu krajobrazowego.....	183
3.2.KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ ORAZ TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	184
3.2.1. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę	184
3.2.2. Tereny wyłączone spod zabudowy	189
3.2.2.1. Tereny zlokalizowane w odległości 400m od istniejących elektrowni wiatrowych – w zakresie wybranego rodzaju zabudowy.....	189
3.2.2.2. Tereny dopuszczone do zabudowy na warunkach określonych w ustawie o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych – w zakresie realizacji budynków mieszkalnych albo budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa	189
3.2.2.3. Tereny w strefach ochrony sanitarnej od cmentarzy – w zakresie realizacji wybranej zabudowy	190
3.3.OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK	191
3.3.1. System przyrodniczy	191
3.3.2. Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody	192
3.3.3. Zasady ochrony zasobów wodnych i ich jakości	199
3.3.3.1. Ochrona zasobów wodnych wynikająca z dokumentów planistycznych	200
3.3.3.2. Zasady ochrony wód powierzchniowych.....	200
3.3.3.3. Zasady ochrony wód podziemnych	200
3.3.4. Zasady ochrony powierzchni ziemi	201
3.3.5. Zasady ochrony przed hałasem	201

3.3.6.	Zasady ochrony powietrza	202
3.3.7.	Zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi	203
3.3.8.	Zasady ochrony kopaliny	204
3.3.9.	Zasady ochrony terenów leśnych, zadrzewień oraz polityka zalesieniowa	204
3.3.9.1.	Ochrona zasobów leśnych	204
3.3.9.2.	Polityka zalesieniowa	204
3.3.10.	Zasady ochrony przed osuwiskami	205
3.3.11.	Zasady ochrony krajobrazu kulturowego	205
3.3.11.1.	Zasady ogólne ochrony krajobrazu kulturowego	205
3.3.11.2.	Obszary kulturowo-krajobrazowe	206
3.3.12.	Zasady ochrony uzdrowiska Dąbki	210
3.4.	OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	210
3.4.1.	Zasady ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków	211
3.4.2.	Zasady ochrony obiektów ujętych w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków	211
3.4.3.	Zasady ochrony parków kulturowych	213
3.4.4.	Zasady ochrony stref konserwatorskich	213
3.4.5.	Zasady ochrony stanowisk archeologicznych	214
3.5.	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	215
3.5.1.	Kierunki rozwoju systemów komunikacji	216
3.5.1.1.	Sieć drogowa	216
3.5.1.2.	Minimalne parametry dla dróg	216
3.5.1.3.	Organizacja miejsc postojowych	217
3.5.1.4.	Kolej.....	217
3.5.1.5.	Komunikacja rowerowa, piesza i wodna	217
3.5.1.6.	Przystanie morskie i rybackie	218
3.5.2.	Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej.....	218
3.5.2.1.	System elektroenergetyczny	219
3.5.2.2.	Energia odnawialna, w tym urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 KW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu	219
3.5.2.3.	Gospodarka wodno-ściekowa	221
3.5.2.4.	Gospodarowanie odpadami	222
3.5.2.5.	System gazowniczy	222
3.5.2.6.	System ciepłowniczy.....	223
3.5.2.7.	Telekomunikacja	224
3.6.	INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO	224
3.6.1.	Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.....	224
3.6.2.	Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa.....	225
3.6.2.1.	Zadania rządowe	225
3.6.2.2.	Zadania samorządowe.....	225
3.7.	OBSZARY DO SPORZĄDZENIA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO...	226
3.7.1.	Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	226
3.7.2.	Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.....	226
3.7.3.	Obszary rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych	226

3.7.4. Obszary przestrzeni publicznej	226
3.7.5. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	226
3.8. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	227
3.9. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	227
3.9.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią	227
3.9.2. Obszary osuwania się mas ziemnych	229
3.10. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY.....	229
3.11. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	230
3.12. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI ORAZ OBSZARY ZDEGRADOWANE	230
3.12.1. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	230
3.12.2. Obszary zdegradowane.....	231
3.13. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	231
4. UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZĘ USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM	233

WYKAZY DO CZĘŚCI TEKSTOWEJ STUDIUM:

1. Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego
2. Wykaz obiektów i obszarów ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa zachodniopomorskiego
3. Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków Gminy Darłowo
4. Wykaz obiektów nieistniejących, wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków
5. Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Darłowo

1. WSTĘP

1.1. ZESPÓŁ AUTORSKI

PRACOWNIA PROJEKTOWA FABRYKA PRZESTRZENI

Anna Łączkowska-Sokołowska, Filip Sokołowski s.c.

F A B R Y K A
P R Z E S T R Z E N I
I N Ż E N I E R S T W O

mgr Filip Sokołowski – główny projektant, koordynacja

uprawniony projektant w planowaniu przestrzennym

/Dz.U. z 2022 r. poz. 503 art. 5 pkt 3/

mgr Anna Łączkowska-Sokołowska – projektant sprawdzający

uprawniony projektant w planowaniu przestrzennym

/Dz.U. z 2022 r. poz. 503 art. 5 pkt 3/

mgr Marek Żuchowski – zagadnienia przestrzenne i urbanistyczne, analizy przestrzenne, opracowanie graficzne, kierunki zagospodarowania przestrzennego - koordynacja

mgr Kamila Szmytkowska – zagadnienia programowe, gospodarcze i społeczne, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego - koordynacja

mgr inż. Kama Kotowicz – zagadnienia ochrony środowiska przyrodniczego

mgr Dominika Stępień – zagadnienia ochrony środowiska kulturowego

1.2. PODSTAWA PRAWNA I FORMALNA

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Darłowo opracowane zostało w oparciu o przepisy *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503)*. Podstawą do rozpoczęcia prac planistycznych było podjęcie *Uchwały Nr XX/164/2012 Rady Gminy Darłowo, z dnia 30 maja 2012r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo”*. Ponadto, istotny wpływ na przebieg procedury sporządzania tego dokumentu miało przyjęcie dwóch ustaw tj. *ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485)* oraz *ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 724)*, które to wprowadziły zmiany do ww. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ustawa o rewitalizacji spowodowała konieczność ponownego przeanalizowania struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy oraz wykonania dodatkowego opracowania w postaci bilansu zagospodarowania poszczególnych terenów w granicach Gminy. Te prace wpłynęły istotnie na wydłużenie terminu sporządzenia projektu studium. Z kolei wejście w życie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych zahamowało całkowicie prace nad tym

dokumentem. Powodem była konieczność sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zabezpieczających prawo do zabudowy na terenach wskazanych w dotychczas obowiązującym studium pod rozwój zabudowy mieszkaniowej, a znajdujących się w bliższej odległości od elektrowni wiatrowych niż minimalna odległość wskazana obowiązującymi od 2016 roku przepisami. Do prac nad projektem studium powrócono na początku 2020 roku.

1.3. ROLA STUDIUM W SYSTEMIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

Studium jest dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy przy uwzględnieniu ustaleń strategii rozwoju województwa i planu zagospodarowania przestrzennego województwa, a także strategii rozwoju ponadlokalnego oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem. Studium nie jest aktem prawa miejscowego, co oznacza, że nie stanowi postawy do uzyskiwania decyzji o pozwoleniu na budowę. Ustalenia studium są za to wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Oznacza to, że ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie mogą naruszać ustaleń Studium, zarówno w zakresie przeznaczenia terenów pod określone funkcje, jak również w zakresie zasad zabudowy i zagospodarowania poszczególnych terenów.

1.4. ZAKRES I UKŁAD STUDIUM

Zakres Studium jest zgodny z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503) oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233).

Przedmiotowe opracowanie przyjęte Uchwałą Nr LIII.536.2022 Rady Gminy Darłowo, z dnia 15 lipca 2022 roku w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo stanowi całkowitą i kompleksową aktualizację dotychczas obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo, uchwalonego Uchwałą Nr XXXVII/503/2010 Rady Gminy Darłowo z dnia 10 listopada 2010 roku.

Studium składa się z:

1. Części tekstowej stanowiącej załącznik nr 1 do ww. uchwały, obejmującej:
  - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo,
  - kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo,
  - uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń studium.

2. Rysunku Studium w skali 1:10000, obejmujący obręby Barzowice, Cisowo, Drozdowo, Kopań, Kopnica, Palczewice, Wicie, Zakrzewo, Zielnowo, stanowiącego załącznik nr 2;
3. Rysunku Studium w skali 1:10000, obejmujący obręby Kowalewice, Kowalewiczki, Krupy, Sińczycza, Sulimice, stanowiącego załącznik nr 3;
4. Rysunku Studium w skali 1:10000, obejmujący obręby Nowy Jarosław, Słowino Słowinko, Stary Jarosław, stanowiącego załącznik nr 4;
5. Rysunku Studium w skali 1:10000, obejmujący obręb Nowy Kraków, stanowiącego załącznik nr 5;
6. Rysunku Studium w skali 1:10000, obejmujący obręby Domasławice, Jeżyce, Jeżyczki, Porzecze, Rusko, Zagórzyn, stanowiącego załącznik nr 6;
7. Rysunku Studium w skali 1:10000, obejmujący obręby Boryszewo, Dobiesław, Wiekowice, stanowiącego załącznik nr 7;
8. Rysunku Studium w skali 1:10000, obejmujący obręby Bobolin, Bukowo Morskie, Dąbki, Gleźnowo, Żukowo Morskie, stanowiącego załącznik nr 8;
9. Legendy do rysunku Studium, stanowiącej załącznik nr 9;
10. Rysunku uwarunkowań konserwatorskich i środowiskowych w skali 1:20000, stanowiącego załącznik nr 10;
11. Rozstrzygnięcia o sposobie rozpatrzenia uwag złożonych do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo, stanowiącego załącznik nr 11;
12. Danych przestrzennych, o których mowa w art. 67a ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, stanowiące załącznik nr 12, udostępnione pod adresem www:
<http://ug.darlowo.ibip.pl/public/catalog/?id=226880&idCatalog=403059>

Część I Studium zawiera opis i ocenę uwarunkowań, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wynikających z położenia Gminy, uwarunkowań demograficznych, gospodarczych, przyrodniczych, kulturowych, technicznych, komunikacyjnych i innych, wynikających ze stanu zagospodarowania Gminy i dotychczasowej polityki przestrzennej.

Część II Studium określa kierunki rozwoju, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ma charakter wytycznych ukierunkowujących opracowania planistyczne, tj. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

2. CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE ROZWOJU I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2.1.1. Uwarunkowania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, uchwalony *uchwałą nr XVII/214/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego, z dnia 24 czerwca 2020 roku (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego poz. 3564)* jest elementem regionalnego planowania strategicznego, określającym uwarunkowania i kierunki kształtowania struktury przestrzennej województwa zachodniopomorskiego, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Stanowi podstawowy dokument polityki przestrzennej województwa, określający główne elementy zagospodarowania przestrzennego oraz zamierzenia (organizacyjne, społeczne, gospodarcze, środowiskowe itp.), będące przedmiotem zainteresowania samorządu wojewódzkiego w wymiarze przestrzennym.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego **wskazano cele polityki przestrzennej**, zarówno dla całego obszaru województwa, dla wyznaczonych obszarów funkcjonalnych, jak i dla obszaru Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

Dla całego obszaru województwa wytyczono następujące cele:

Cel I. Wzmacnianie powiązań zewnętrznych województwa.

Cel II. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego.

Cel III. Rozwój potencjału ludnościowego.

Cel IV. Przekształcenia sieci osadniczej.

Cel V. Ochrona dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.

Cel VI. Rozwój infrastruktury społecznej.

Cel VII. Wzrost i rozwój gospodarczy.

Cel VIII. Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej oraz sprawności systemu transportowego.

Cel IX. Rozbudowa infrastruktury technicznej, poprawa gospodarki wodno-ściekowej, rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii i zwiększenie dostępności cyfrowej.

Cel X. Rozwój infrastruktury obronności i bezpieczeństwa państwa.

Ponadto, w ramach wyznaczenia celów dla obszarów funkcjonalnych w polityce przestrzennej województwa, określono następujący cel dla Strefy Przybrzeżnej, do której zaliczono gminę Darłowo:

Cel XII. Racjonalizacja rozwoju gospodarczego i ochrona zasobów w obszarze funkcjonalnym Strefy Przybrzeżnej.

W ramach powyższych celów, dla gminy Darłowo zostały określone następujące ustalenia, zalecenia i kierunki działania:

Cel I: wzmacnianie powiązań zewnętrznych województwa

- wzmocnienie pozycji województwa w Regionie Morza Bałtyckiego poprzez aktywizację współpracy z regionami Republiki Federalnej Niemiec, Danii i Szwecji oraz dalszymi krajami nadbałtyckimi (Litwa, Łotwa, Estonia, Finlandia, Rosja),
- współpraca z województwem pomorskim w zakresie długodystansowych tras rowerowych w szczególności trasy nadmorskiej (Velo Baltica) i Trasy Pojezierzy Zachodnich oraz gospodarki morskiej.

Cel II: Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego

- zachowanie odmienności typów krajobrazów, ochrona krajobrazów na terenach silnej antropopresji,
- tworzenie warunków sprzyjających funkcjonowaniu korytarzy ekologicznych poprzez zapewnienie migracji zwierząt z ominięciem barier antropogenicznych, w szczególności komunikacyjnych,
- zmniejszenie indywidualnego, sezonowego transportu samochodowego na obszarach turystycznych poprzez zapewnienie zrównoważonych rozwiązań transportowych, w tym w ramach ściśle powiązanych rozwiązań zrównoważonej mobilności,
- rozwój systemów monitoringu powietrza oraz systemów monitoringu i ostrzegania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi,
- rozwój pozyskiwania energii odnawialnej,
- ograniczenie nowej zabudowy w obszarach zagrożonych potencjalnymi skutkami wzrostu poziomu morza,
- budowa, rozbudowa i utrzymanie systemu zabezpieczenia przeciwpowodziowego terenów nadmorskich, w tym usuwanie uszkodzeń w systemie zabezpieczenia przeciwpowodziowego brzegów morskich,
- ochrona terenów narażonych na zanieczyszczenia przed nadmiernym wykorzystaniem turystycznym,
- podział strefy brzegowej morza na rejony zabezpieczane przed skutkami przewidywanych zagrożeń przyrodniczych (rejony inwestycyjne) i na rejony pozostawione oddziaływaniu naturalnych procesów przyrodniczych,
- zalesienia gruntów nieprzydatnych do innych celów, poprawa jakości gleb, wprowadzanie zadrzewień śródpolnych,

- ochrona udokumentowanych złóż kopalin niezagospodarowanych, służąca potrzebom ich przyszłej eksploatacji,
- prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, stopniowa przebudowa drzewostanu, wprowadzenie drzewostanów mieszanych, zapewnienie nienaruszalności lasów ochronnych.

Cel III. Rozwój potencjału ludnościowego

- wzmocnienie potencjału demograficznego województwa,
- dostosowanie do zmian demograficznych – adaptacja przestrzenna, komunikacyjna, instytucjonalna, usługowa i społeczna miejscowości do zmian struktury wiekowej ludności.

Cel IV. Przekształcenia sieci osadniczej

- stworzenie warunków do efektywnego zarządzania zrównoważonym rozwojem na obszarach wiejskich oraz do promowania idei partnerstwa miejsko-wiejskiego, w celu pobudzenia kontaktów i współpracy z sąsiadującymi obszarami miejskimi,
- rewitalizacja obszarów wiejskich i wsparcie pozarolniczych funkcji wsi.

Cel V. Ochrona dziedzictwa i krajobrazu kulturowego

- rewaloryzacja i rewitalizacja zespołów parkowo-pałacowo-folwarcznych,
- zachowanie i odtworzenie historycznych założeń parkowych i cmentarzy,
- uwzględnianie w polityce przestrzennej jednostek samorządu terytorialnego ochrony wskazanych i rekomendowanych do ustanowienia pomników historii wraz z ich otoczeniem,
- ustanowienie Kościoła pw. Matki Boskiej Ostrobramskiej w Krupach pomnikiem historii,
- ochrona walorów wskazanych obszarów kulturowo-krajobrazowych, w tym zachowanie ich charakterystycznych cech kulturowych i krajobrazowych w drodze łącznego stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków, krajobrazu i środowiska przyrodniczego,
- utrzymanie funkcji portów i przystani rybackich z właściwymi atrybutami lub nadanie im nowych funkcji, przy jednoczesnym nawiązaniu do ich tradycyjnego wykorzystania; ochrona i kształtowanie miejscowości nadmorskich poprzez: ochronę tradycyjnej zabudowy miejscowości nadmorskich oraz ochronę przestrzeni publicznej,
- uwzględnienie w polityce gminy projektowanego obszaru „Krupianka” zwaloryzowanego jako spełniającego kryteria parku kulturowego, jego ochrona i utrzymanie,
- opracowanie i upowszechnianie regionalnych katalogów historycznej zabudowy i zagospodarowania terenu, wdrażanie ich do stosowania przez odpowiednie zapisy w prawie miejscowym,
- studium przebiegu dróg o szczególnych walorach krajobrazowych jako wytyczne do wskazań i budowy systemu turystycznych tras komunikacyjnych regionu,

- uwzględnianie w polityce przestrzennej jednostek samorządu terytorialnego ochrony układów urbanistycznych i ruralistycznych wpisanych i wskazanych do wpisania do rejestru zabytków wraz z obowiązkiem sporządzania dla nich planów miejscowych,
- utrzymanie i eksponowanie otwarc krajobrazowych, punktów widokowych, miejsc ekspozycji wartościowych krajobrazów kulturowych i przyrodniczych,
- inwentaryzacja i waloryzacja zieleni przydrożnej, wprowadzenie zakazu wycinki alejowych obsadzeń drogowych lub obowiązku stosownych kompensacji,
- rewaloryzacja i rewitalizacja zespołów parkowo-pałacowo-folwarcznych,
- rewitalizacja zabytkowych układów przestrzennych, urbanistycznych i ruralistycznych.

Cel VI. Rozwój infrastruktury społecznej

- rewitalizacja tkanki mieszkaniowej i przestrzeni publicznych,
- rozwój ilościowy i jakościowy szkolnictwa,
- poprawa jakości i dostępności do usług opieki zdrowotnej,
- poprawa wykorzystania potencjału uzdrowiskowego,
- przeciwdziałanie zjawiskom mającym zły wpływ na „fizjonomię” uzdrowisk i ich założenia przestrzenne oraz cechy klimatu,
- ścisłe przestrzeganie warunków zabudowy w strefach ochronnych (A, B, C) obszarów uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej,
- modernizacja infrastruktury uzdrowiskowej, około uzdrowiskowej i turystycznej,
- ograniczanie ruchu samochodowego w uzdrowiskach, budowa parkingów buforowych i ulepszanie transportu zbiorowego, w tym zeroemisyjnego, wdrażanie ściśle powiązanych rozwiązań zrównoważonej mobilności,
- rozwój jakościowy i ilościowy usług kulturalnych,
- budowanie kompetencji kulturowych i zwiększenie uczestnictwa społeczeństwa w życiu kulturalnym.

Cel VII. Wzrost i rozwój gospodarczy

- przekształcanie terenów przemysłowych w strefy wielofunkcyjne z możliwością zachowania działalności gospodarczej,
- podtrzymywanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego na terenach turystycznych,
- podnoszenie atrakcyjności wizualnej frontów wodnych,
- zagospodarowanie turystyczne obiektów przemysłowych i pomilitarnych,
- prowadzenie trwale zróżnicowanej gospodarki leśnej.

Cel VIII. Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej oraz sprawności systemu transportowego

- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 203,
- modernizacja linii kolejowej 202 Stargard–Gdańsk Główny (budowa drugiego toru) z możliwą zmianą geometrii linii i możliwością pozyskania części działek gruntowych dla potrzeb inwestycji,

- modernizacja infrastruktury i realizacja inwestycji infrastrukturalnych związanych z rozwojem małych portów i przystani morskich.

Cel IX. Rozbudowa infrastruktury technicznej, poprawa gospodarki wodno-ściekowej, rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii i zwiększenie dostępności cyfrowej

- budowa, przebudowa i modernizacja wybranych sieci dystrybucyjnych wysokiego napięcia WN-110 kV,
- budowa, przebudowa i modernizacja sieci dystrybucyjnej średniego napięcia celem poprawy warunków zasilania odbiorców oraz odbioru energii ze źródeł rozproszonych,
- rezerwowanie korytarzy dla skablowania elektroenergetycznych linii najwyższych i wysokich napięć,
- budowa nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury sieciowej średniego napięcia SN-15 kV i niskiego napięcia nn-0,4 kV zlokalizowanej na obszarach szczególnego rozwoju generacji prosumenckiej oraz elektromobilności,
- wykorzystanie korytarzy sieci przesyłowej dla budowy gazowej sieci dystrybucyjnej,
- budowa i rozbudowa sieci dystrybucyjnej średniego ciśnienia z uwzględnieniem możliwości przesyłu gazu do celów grzewczych,
- rozwój energetyki wiatrowej przy poszanowaniu wartości krajobrazowych,
- rozwój małej energetyki wodnej poprzez wykorzystanie istniejącej zabudowy hydrotechnicznej (budowli piętrzących) z jednoczesnym utrzymaniem lub poprawą drożności cieków wodnych jako korytarzy migracyjnych,
- zapewnienie dostępu do zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb ludności, środowiska naturalnego oraz społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki,
- zwiększenie retencji na obszarach zurbanizowanych, leśnych i rolniczych,
- wykluczenie zabudowy na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią (z wyjątkiem infrastruktury technicznej),
- realizacja planów i programów przeciwdziałania skutkom suszy,
- zwiększenie dyspozycyjności zasobów wód powierzchniowych województwa przez realizację programu małej retencji,
- zwiększenie stopnia retencji gruntowej poprzez stosowanie nowoczesnych systemów zagospodarowania wód opadowych,
- szczegółowa analiza zagrożenia powodziowego oraz program ograniczania ryzyka powodziowego w rejonie jeziora Bukowo, Jamno.

Cel X. Rozwój infrastruktury obronności i bezpieczeństwa państwa

- uwzględnianie w dokumentach strategicznych i planistycznych samorządów terytorialnych i administracji rządowej (dla obszarów morskich) rozmieszczenia i bezkolizyjnego funkcjonowania obszarów, obiektów i urządzeń infrastruktury służącej obronności i bezpieczeństwu państwa (tereny zamknięte wraz z ich strefami

- ochronnymi) przy uwzględnieniu wytycznych Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategii Obronności RP oraz Wizji Sił Zbrojnych RP do roku 2030 i przepisów odrębnych,
- uwzględnianie w dokumentach strategicznych i planistycznych samorządów terytorialnych granic pozostałych terenów zamkniętych oraz ich stref ochronnych,
  - uwzględnianie w dokumentach strategicznych i planistycznych samorządów terytorialnych obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa, elementów infrastruktury technicznej, w tym w szczególności transportowej, zabezpieczenia przeciwpowodziowego, zarządzania kryzysowego, zabezpieczenia granic jako spójnego systemu bezpieczeństwa państwa i obywateli,
  - kształtowanie rozwiązań systemu transportowego (drogi kołowe, koleje, drogi wodne, porty, lotniska) w sposób minimalizujący zagrożenia wynikające z przewozów ładunków niebezpiecznych, przemieszczania i rozmieszczenia sił zbrojnych (w tym międzynarodowych jednostek sojuszniczych) w czasie pokoju i wojny, zjawisk naturalnych o charakterze katastroficznym a jednocześnie w sposób zapewniający bezpieczeństwo, sprawną ewakuację i prowadzenie akcji ratowniczych z zachowaniem możliwości zaopatrzenia w sytuacjach kryzysowych,
  - porządkowanie stanu prawnego terenów zamkniętych i ich stref ochronnych przez wprowadzanie stosownych ograniczeń użytkowania terenu w planach miejscowych oraz ustanawianie obszarów ograniczonego użytkowania.

Cel XII. Racjonalizacja rozwoju gospodarczego i ochrona zasobów w obszarze funkcjonalnym Strefy Przybrzeżnej

- zachowanie morskich przystani rybackich jako nieodzownego elementu dziedzictwa kulturowego i krajobrazowego strefy nadmorskiej,
- rozwój funkcji turystycznych w portach i przystaniach morskich,
- preferencja rozwoju jakościowego nad ilościowym w obszarze turystyki oraz działania na rzecz wydłużenia sezonu turystycznego,
- rozwój sektora turystycznego na bazie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego,
- ograniczanie zanieczyszczeń powietrza oraz poprawa efektywności energetycznej budynków,
- rozwój turystyki zdrowotnej w oparciu o uzdrowiska nadmorskie,
- tworzenie przestrzeni sprzyjającej wypoczynkowi, w tym obszarów zielonych w miejscowościach nadmorskich,
- ograniczenie inwestycji na obszarach cennych przyrodniczo, w tym w ochrona lasów pasa nadmorskiego,
- modernizacja dróg wojewódzkich w pasie bezpośredniej obsługi wybrzeża: nr 203,
- rozwój spójnego systemu tras rowerowych w oparciu o Velo Baltic,
- budowa parkingów buforowych w bezpośrednim sąsiedztwie miejscowości nadmorskich oraz preferencja dla transportu publicznego.

2.1.2. Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego z perspektywą do 2030 roku została przyjęta uchwałą nr VIII/100/19 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 czerwca 2019 roku.

Strategia Rozwoju Województwa wyznacza szereg celów kierunkowych, w ramach czterech zdefiniowanych celów rozwojowych (tab. 2.1.).

Tab. 2.1. Cele strategiczne i kierunkowe województwa zachodniopomorskiego

I CEL STRATEGICZNY OTWARTA SPOŁECZNOŚĆ	II CEL STRATEGICZNY DYNAMICZNA GOSPODARKA	III CEL STRATEGICZNY SPRAWNY SAMORZĄD	IV CEL STRATEGICZNY PARTNERSKI REGION
Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny	Rozwój potencjału gospodarczego województwa w oparciu o inteligentne specjalizacje	Rozwój głównych ośrodków miejskich	Wzmocnienie pozycji regionu w Basenie Morza Bałtyckiego
		Rozwój obszarów poza aglomeracyjnymi	
Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu	Wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu	Zapewnienie zintegrowanej i wydolnej infrastruktury	Rozwój relacji z landami niemieckimi i aglomeracją berlińską
Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego	Udoskonalenie strategicznego zarządzania rozwojem gospodarczym regionu	Zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych	Wykorzystanie potencjału makroregionu Polski Zachodniej
		Wzmocnienie kompetencji dla zarządzania rozwojem	

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego z perspektywą do 2030 roku, uchwała nr VIII/100/19 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 czerwca 2019 roku

W ramach celu strategicznego Sprawny Samorząd zawarto priorytety i cele związane z planowaniem przestrzennym na terenie województwa. Jako zadania samorządów określono m.in. prowadzenie zrównoważonej gospodarki przestrzennej, służącej racjonalizacji rozwoju infrastruktury oraz utrzymaniu wysokiej jakości życia na obszarach peryferyjnych, a także zapewnienie kompletności i spójności systemu komunikacyjnego, umożliwiającego sprawną obsługę ruchu pasażerskiego i przewozu towarów, co przyczyni się do zwiększenia dostępności komunikacyjnej, a tym samym zwiększenia aktywności gospodarczej i turystycznej województwa.

2.1.3. Uwarunkowania wynikające z lokalizacji celów ponadlokalnych

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, wynikające z dokumentów rządowych i samorządowych, zostały wymienione w rozdziale 3.6.2.

2.1.4. Uwarunkowania wynikające z Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo

Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015-2025 została przyjęta *uchwałą nr XVII.145.2015 rady Gminy Darłowo dnia 29 grudnia 2015 r.*

Za cel nadrzędny dla gminy Darłowo przyjęto:

„zapewnienie mieszkańcom warunków do osiągnięcia wysokich standardów życia”,

na który składają się cztery cele strategiczne. W ramach każdego z celów strategicznych opracowano szereg celów operacyjnych.

CEL STRATEGICZNY nr 1: Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej - Gmina Darłowo bezpieczna i przyjazna dla mieszkańców i turystów

Cele operacyjne:

1. Poprawa i utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego.
2. Zapewnienie ochrony i wsparcia dla rodzin.
3. Rozwój licznych i aktywnych organizacji pozarządowych oraz ich działalności.
4. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
5. Wsparcie osób niepełnosprawnych w integracji społecznej i zawodowej.
6. Poprawa stanu technicznego placówek opieki zdrowotnej i opieki społecznej.
7. Rozwój sportu szkolnego i rekreacji, baseny solankowe i termalne.

CEL STRATEGICZNY nr 2: Wspieranie procesów dostosowawczych rolnictwa do wymogów rynku Unii Europejskiej i przetwórstwa. Gmina Darłowo przyjazna inwestorom. Silna, wspierająca makro, małe i średnie przedsiębiorstwa działające na potrzeby mieszkańców, gospodarki i turystów.

Cele operacyjne:

1. Promocja gospodarcza Gminy Darłowo – aktywne pozyskiwanie inwestorów.
2. Zagospodarowanie w związku z rekultywacją wysypiska odpadów komunalnych w Krupach.
3. Rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy.
4. Poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy poprzez utworzenie i utrzymanie terenów atrakcyjnych pod względem turystycznym.

5. Poprawa warunków komunikacyjnych z naciskiem na poprawę infrastruktury drogowej, budowę ścieżek rowerowych i wypożyczalni rowerów w celu ożywienia ruchu turystycznego.
6. Rozwój budownictwa mieszkaniowego.

CEL STRATEGICZNY nr 3: Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie bezrobociu. Gmina Darłowo miejscem edukacji przedszkolnej, szkolnej i kształcenia ustawicznego wspierającego aktywnie rozwój i możliwości podnoszenia kwalifikacji dla mieszkańców.

Cele operacyjne:

1. Umacnianie Gminy Darłowo, jako rozwijającego się ośrodka edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych.
2. Podwyższanie jakości świadczonych usług edukacyjnych na szczeblu przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym oraz kształcenia ustawicznego.
3. Kształtowanie i rozwój pozaszkolnych form edukacji.

CEL STRATEGICZNY nr 4: Poprawa i ochrona środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego - Gmina Darłowo miejscem chroniącym środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe oraz rozwijającym sferę kulturalną i gospodarkę turystyczną

Cele operacyjne:

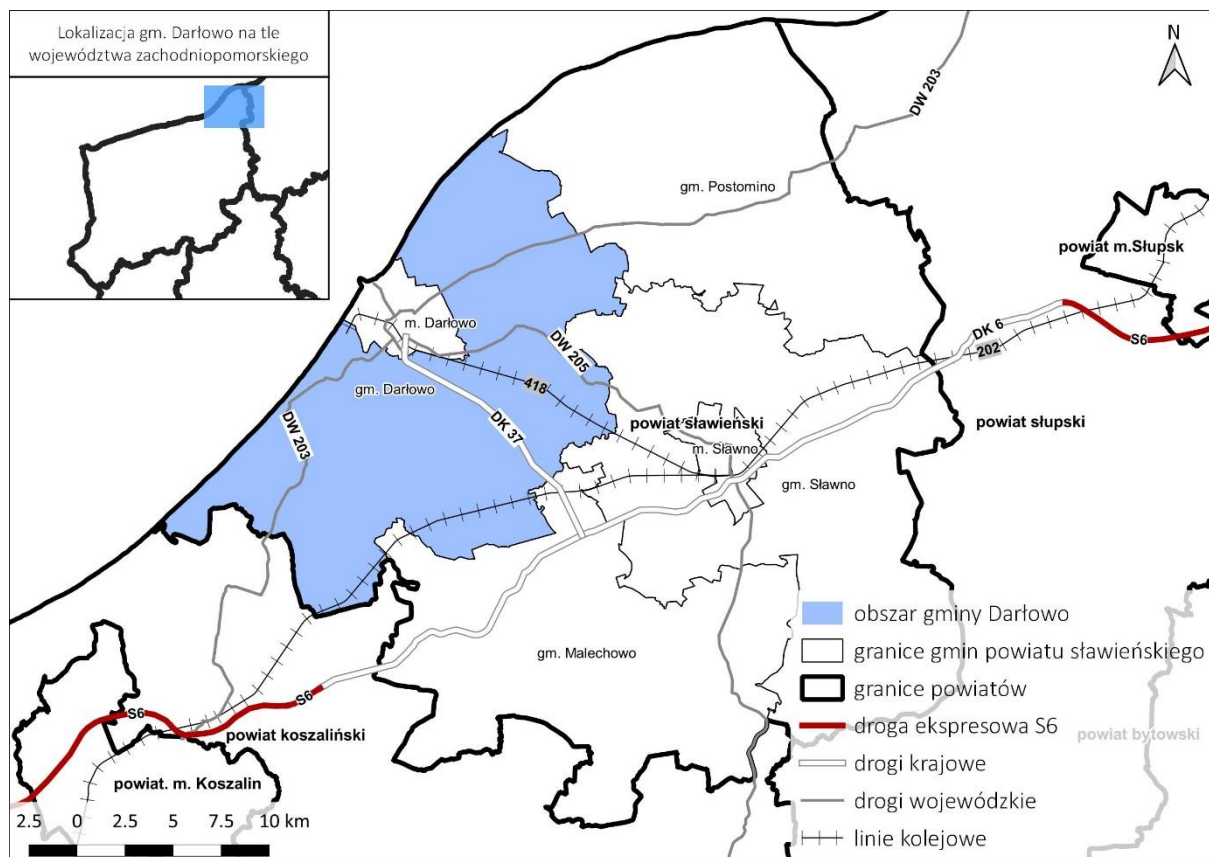
1. Utrzymanie statusu „Uzdrowiska Dąbki” i budowa parku zdrojowego.
2. Wzmacnianie instytucjonalne działalności w sferze kultury i poszerzanie oferty kulturalnej Gminy.
3. Rozwój marki gmina Darłowo i uzdrowisko Dąbki oraz konkurencyjnych produktów turystycznych takich jak lokalne targi turystyczno-impresyjno-cykliczne o charakterze sportowo-rekreacyjnym.
4. Utworzenie punktów Informacji turystycznej w miejscowościach turystycznych oraz kreowania postaw społecznych sprzyjających rozwojowi turystyki.
5. Gmina Darłowo miejscem spotkań osób wybierających aktywny wypoczynek.
6. Zagospodarowanie nadbrzeży jezior i rzek – na cele turystyczno-rekreacyjne oraz edukacyjno-kulturalne.
7. Ochrona środowiska, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.

2.1.5. Uwarunkowania wynikające z ponadlokalnej strategii rozwoju

Na dzień uchwalenia studium gmina Darłowo nie była objęta żadną strategią rozwoju ponadlokalnego w rozumieniu art. 10g *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.)*.

2.1.6. Uwarunkowania wynikające z położenia i oddziaływania zewnętrznego

Gmina Darłowo zlokalizowana jest w powiecie sławieńskim, w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Sąsiaduje z gminami: Postomino, Sławno, Malechowo, Mielno i Sianów, a także z miastem Darłowo i Morzem Bałtyckim (**ryc. 2.1.**). Gmina Darłowo zajmuje obszar o powierzchni ok. 26 924 ha, zamieszkiwany przez ok. 7 949 osób (stan na 2019 rok – Bank Danych Lokalnych).

Ryc. 2.1. Położenie gminy Darłowo na tle powiatu sławieńskiego i województwa zachodniopomorskiego
Źródło: opracowanie własne

Przez gminę Darłowo przebiega **droga krajowa nr 37** (o długości ok. 14,5km), łącząca port w Darłowie z drogą krajową nr 6, relacji Gdańsk-Szczecin.

Przez obszar gminy prowadzą również dwie **drogi wojewódzkie**:

- droga wojewódzka nr 203, łącząca Darłowo z miastem Koszalin (ok. 37km) oraz z miastem Ustka (ok. 38km),
- droga wojewódzka nr 205, łącząca Darłowo z miastem Sławno (ok. 22km) oraz z miastem Bobolice (ok. 80km).

Ponadto, gmina Darłowo powiązana jest komunikacyjnie z sąsiednimi gminami poprzez następujące **drogi powiatowe**:

- nr 3538Z Bielkowo - Dobiesław – Jeżyczki,

- nr 3703Z Sulimice - Stary Jarosław,
- nr 3707Z Darłowo – Karwice,
- nr 3710Z Jeżyce - Słowino – Boleszewo,
- nr 3711Z Rusko - Jeżyczi – Malechowo,
- nr 3726Z Drozdowo - Barzowice – Rusinowo.

W granicach gminy przebiega **magistralna linia kolejowa nr 202** o znaczeniu państwowym, relacji Stargard-Gdański Główny, a także **linia lokalna nr 418** o znaczeniu miejscowym, relacji Darłowo-Sławno, która obsługuje głównie przewozy pasażerskie, ale także przewozy towarowe.

Przez teren gminy przechodzi również **trasa EuroVelo 10 – Szlak Wokół Bałtyku**, oznaczona również jako Szlak Rowerowy R-10, należąca do europejskiej sieci szlaków rowerowych.

W granicach gminy Darłowo, w obrębie Żukowo Morskie, znajduje się **Lotnisko Wojskowe Darłowo** o parametrach powierzchni ograniczających lotniska lotnictwa państwowego dla samolotów klasy V (lotnisko wojskowe Darłowo wpisane do rejestru lotnisk i lądowisk wojskowych decyzją nr 12/Org.SSRLSZRP Ministra Obrony Narodowej z dnia 17 kwietnia 2013 r.).

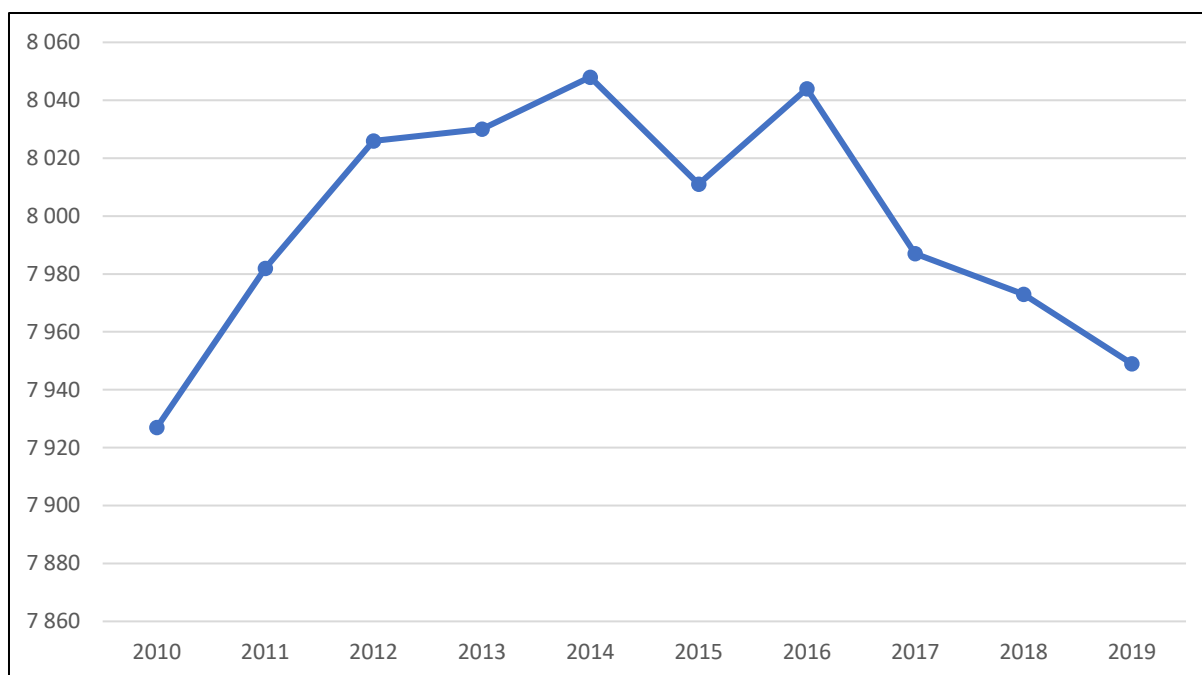
Na teren Gminy w znacznym stopniu oddziałuje miasto Darłowo, leżące w jej bezpośrednim sąsiedztwie. Miasto Darłowo jako ośrodek miejski koncentruje miejsca pracy, placówki oświatowe, placówki kultury i służby zdrowia, z których korzystają zarówno mieszkańcy miasta, jak i gminy. Ponadto, bliskie sąsiedztwo innych ośrodków miejskich (m.in. Koszalina i Sławna), a także ich dobre połączenie komunikacyjne z gminą Darłowo powoduje, że gmina znajduje się w strefie bezpośredniego oddziaływania potencjału rozwojowego ww. miast.

Gmina Darłowo, ze względu na swoje położenie, stanowi obszar atrakcyjny turystycznie, z gospodarką opartą głównie o walory kulturowo-przyrodnicze, związane z Morzem Bałtyckim, jeziorami Bukowo i Kopań oraz rzekami Wieprza i Grabowa. Miejscowości zlokalizowane w pasie nadmorskim w granicach gminy Darłowo, wpisują się jednak w szerszy pas przybrzeżnych ośrodków turystycznych województwa zachodniopomorskiego, mogących stanowić konkurencję dla jednostek osadniczych w granicach Gminy.

2.2. TENDENCJE ROZWOJU DEMOGRAFICZNEGO I GOSPODARCZEGO

2.2.1. Rozwój demograficzny

Liczba stałych mieszkańców gminy Darłowo wynosi **7 949** (stan na 31.12.2019r.), co stanowi ok. 14,2% liczby mieszkańców powiatu sławieńskiego.

Ryc. 2.2. Zmiany liczby ludności w gminie Darłowo w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

W ostatnich latach trend zmian liczby ludności w gminie Darłowo cechował się pewną nieregularnością. Jak wynika z **ryc. 2.2.**, po latach stopniowego wzrostu, w roku 2014 oraz 2016 zanotowano maksymalne wartości liczby ludności (ponad 8040 mieszkańców), jednakże od roku 2017 zaznacza się tendencja spadkowa.

Tab. 2.2. Zmiany liczby ludności w poszczególnych obrębach gminy Darłowo, zameldowanych na pobyt stały, w latach 2014-2019

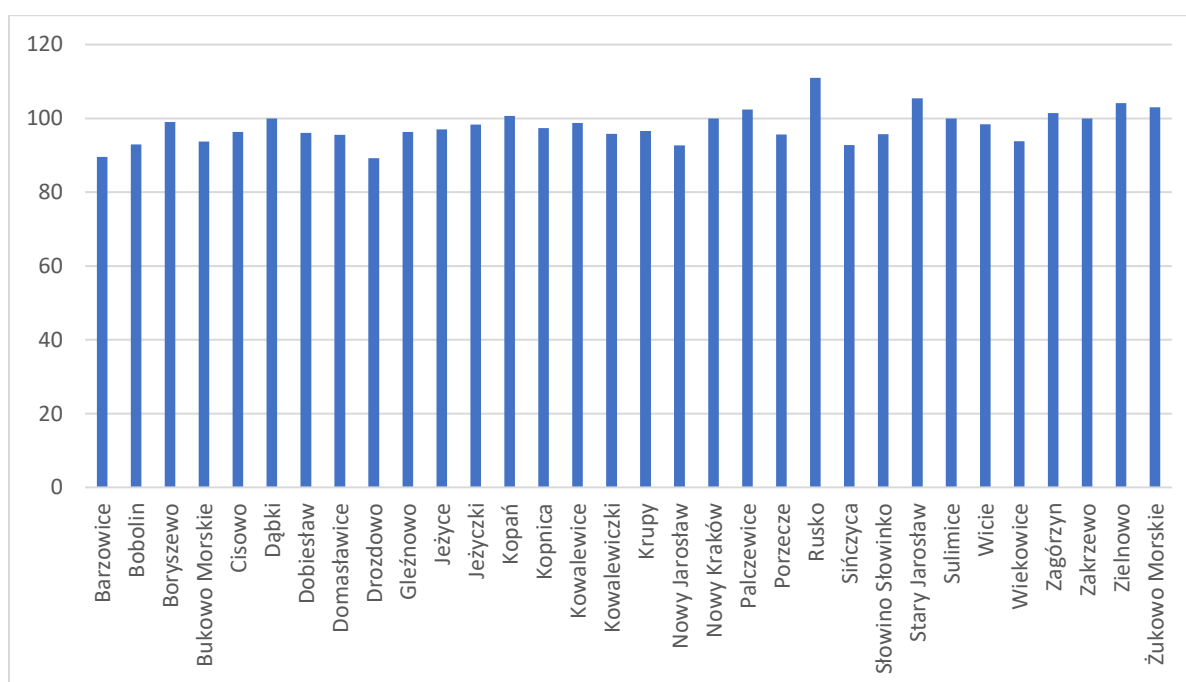
Obręb	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Barzowice	269	268	266	260	242	241
Bobolin	169	162	157	160	160	157
Boryszewo	195	198	200	193	194	193
Bukowo Morskie	446	438	432	421	424	418
Cisowo	350	348	349	339	336	337
Dąbki	288	280	291	290	290	288
Dobiesław	356	349	347	337	333	342
Domasławice	492	482	481	460	465	470
Drozdowo	195	195	198	181	178	174
Gleźnowo	299	298	300	294	291	288
Jeżyce	299	300	298	297	300	290
Jeżyczki	357	361	364	363	362	351
Kopań	146	143	144	150	143	147
Kopnica	115	112	116	116	110	112
Kowalewice	236	239	241	234	238	233
Kowalewiczki	166	164	160	151	154	159
Krupy	377	368	365	365	364	364

Nowy Jarosław	218	209	205	205	204	202
Nowy Kraków	30	27	27	28	27	30
Palczewice	83	91	92	91	91	85
Porzecze	276	266	265	272	267	264
Rusko	245	243	248	257	269	272
Sińczycza	138	130	126	132	131	128
Słowino Słowinko	439	433	424	413	422	420
Stary Jarosław	516	530	540	538	539	544
Sulimice	135	132	137	139	138	135
Wicie	64	61	64	61	60	63
Wiekowice	632	621	608	610	597	593
Żagórzyn	71	70	68	68	71	72
Zakrzewo	207	205	207	207	206	207
Zielnowo	73	74	78	80	77	76
Żukowo Morskie	132	133	135	135	134	136
SUMA	8014	7930	7933	7847	7817	7791

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Darłowo

Analiza przestrzennego rozmieszczenia ludności zameldowanych na pobyt stały w gminie Darłowo (tab. 2.2.) wykazuje, że najliczniej zamieszkiwanymi obrębami są **Wiekowice, Stary Jarosław oraz Domasławice**.

Analiza przeprowadzona w oparciu o dane z lat 2014-2019, wykazuje, że spośród badanych 32 jednostek osadniczych **jedynie Rusko i Stary Jarosław notują wzrost liczby ludności zameldowanej na pobyt stały**, w 14 z nich liczba mieszkańców jest względnie stabilna, a 16 pozostałych stopniowo traci mieszkańców.

Ryc. 2.3. Dynamika zmian liczby ludności w poszczególnych obrębach gminy Darłowo w latach 2014-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Darłowo

Obrębem, który wykazuje najwyższą procentową dynamikę wzrostu liczby ludności (**ryc. 2.3.**) jest Rusko (wzrost o ok. 11% w stosunku do 2014 roku). Jest to wynik zauważalnego w ostatnich latach procesu migracji dotychczasowych mieszkańców miasta Darłowo na obszary podmiejskie. Z kolei do obrębów, w których następuje najwyższy procentowy spadek liczby ludności należą Barzowice i Drozdowo (spadek o ok. 11% w stosunku do 2014 roku).

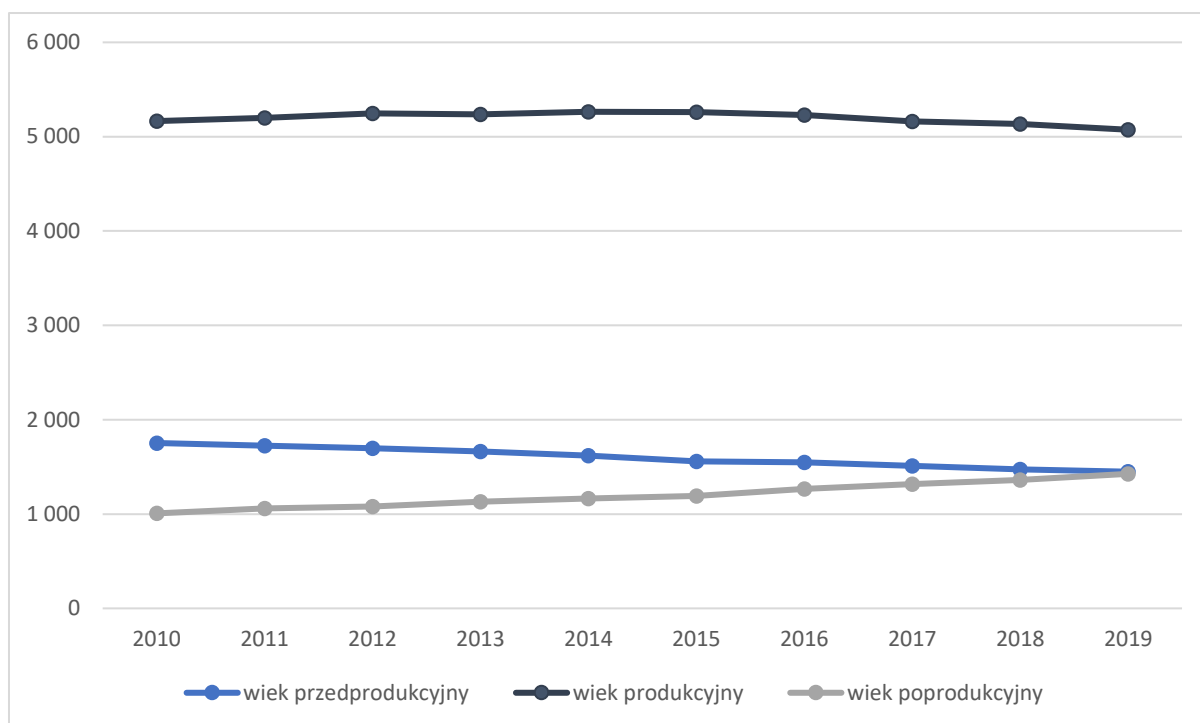
Zmiany w strukturze ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach 2010-2019, przedstawione w **tab. 2.3.**, wskazują na stopniowe starzenie się społeczności lokalnej, co wpisuje się w trendy obserwowane w skali całego kraju.

Tab. 2.3. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie Darłowo w latach 2010-2019

Rok	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2010	1 753	5 167	1 007
2011	1 724	5 198	1 060
2012	1 699	5 247	1 080
2013	1 663	5 237	1 130
2014	1 618	5 264	1 166
2015	1 559	5 259	1 193
2016	1 547	5 231	1 266
2017	1 510	5 161	1 316
2018	1 475	5 135	1 363
2019	1 449	5 074	1 426

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Analiza zmian w strukturze ludności wykazuje, że od roku 2010 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, zamieszkujących gminę Darłowo, systematycznie maleje, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym rokrocznie wzrasta. W analizowanym przedziale czasowym zanotowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym aż o 419, przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym o 304. Przy uwzględnieniu względnie stabilnej liczby osób w wieku produkcyjnym (spadek o 93), można wnioskować, że ta tendencja będzie się utrzymywać (**ryc. 2.4.**).

Ryc. 2.4. Zmiany w strukturze ludności w gminie Darłowo w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

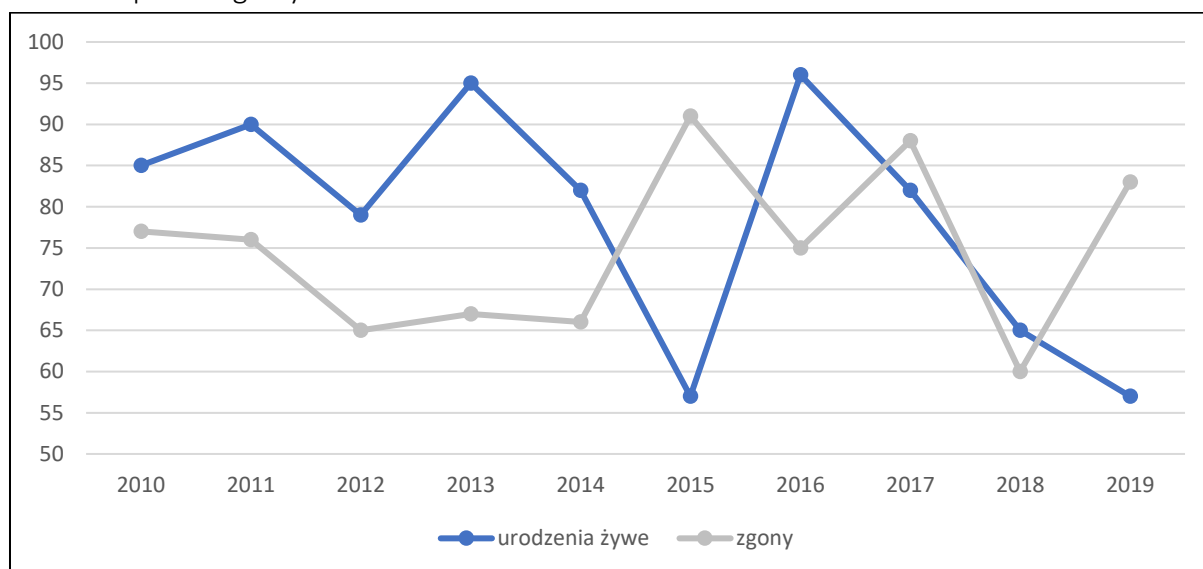
Jednym z ważniejszych wskaźników obrazujących zmiany demograficzne w danej jednostce przestrzennej jest saldo ruchu naturalnego – różnica pomiędzy liczbą urodzeń i zgonów w określonej jednostce czasu. Odniesienie salda ruchu naturalnego do liczby ludności umożliwia porównanie tego wskaźnika z innymi jednostkami. **Tab. 2.4.** przedstawia zmiany liczby urodzeń, zgonów oraz salda naturalnego w gminie Darłowo, w latach 2010-2019.

Tab. 2.4. Dynamika przemian demograficznych w gminie Darłowo w latach 2010-2019

Rok	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Liczba ludności	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców (wskaźnik przyrostu naturalnego)
2010	85	77	8	7 927	1,01
2011	90	76	14	7 982	1,76
2012	79	65	14	8 026	1,75
2013	95	67	28	8 030	3,49
2014	82	66	16	8 048	1,99
2015	57	91	-34	8 011	-4,25
2016	96	75	21	8 044	2,63
2017	82	88	-6	7 987	-0,75
2018	65	60	5	7 973	0,63
2019	57	83	-26	7 949	-3,27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

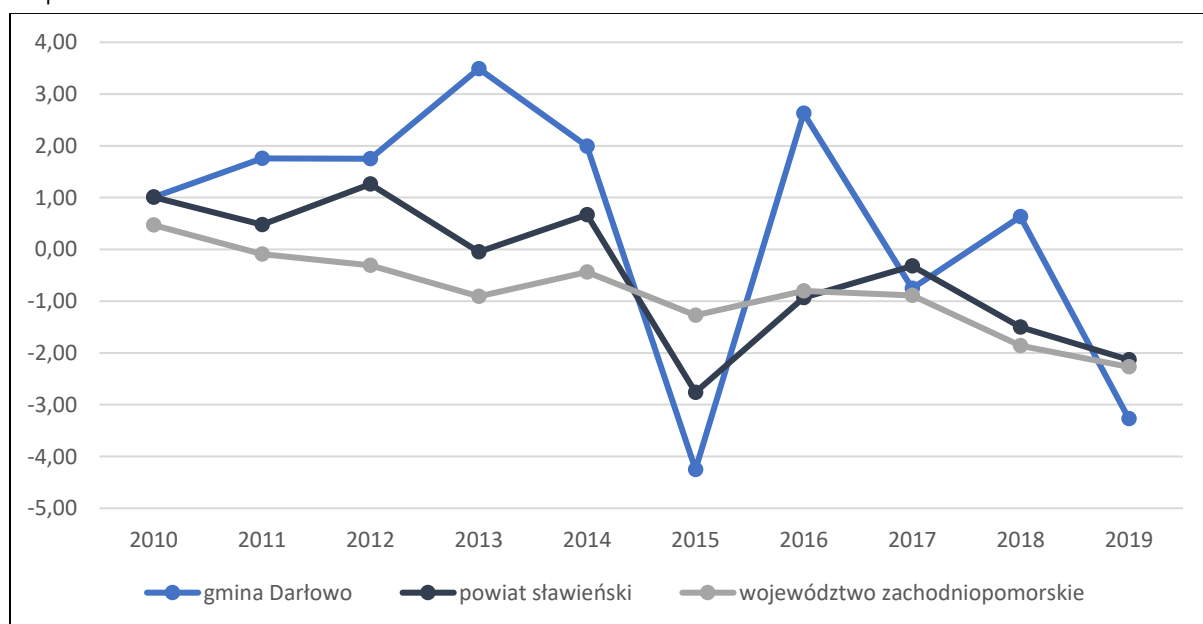
Na podstawie przedstawionych w **tab. 2.4.** oraz na **ryc. 2.5.** danych można stwierdzić, że mimo widocznej tendencji starzenia się społeczeństwa w gminie Darłowo, spowodowanej wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym, pozostałe wskaźniki przemian demograficznych nie wpisują się w jednoznaczny trend spadkowy, bądź zwykły. Po okresie utrzymywania się dodatniego przyrostu naturalnego do roku 2014, w latach 2015-2019 nastąpił okres znacznych wahań w poszczególnych latach.

Ryc. 2.5. Dynamika urodzeń i zgonów w gminie Darłowo w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

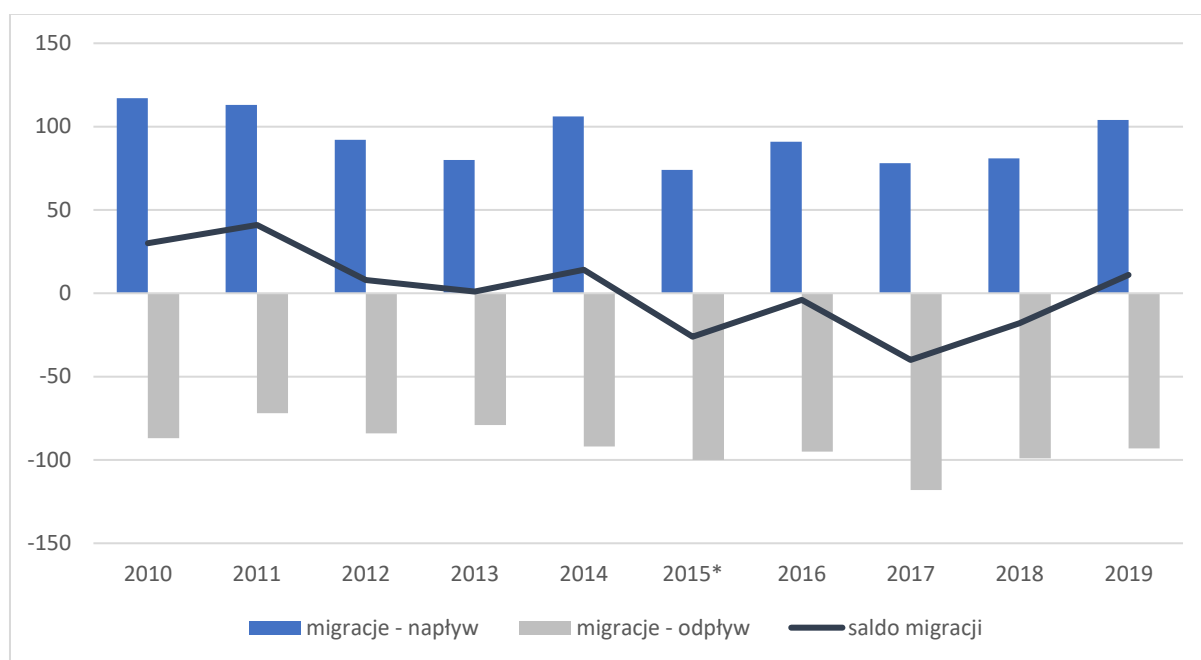
Dynamika zmian liczby urodzeń i zgonów w gminie Darłowo w ostatnich latach mocno fluktuuje – różnice liczby urodzeń między poszczególnymi latami wynoszą nawet 40, a liczby zgonów około 30. W ostatnich latach najbardziej wyróżnia się wzrost liczby urodzeń na przełomie lat 2015 i 2016, który zbiegł się w czasie z wprowadzeniem rządowego programu finansowego wsparcia rodzin.

Ryc. 2.6. Wskaźnik przyrostu naturalnego w gminie Darłowo na tle powiatu sławieńskiego i województwa zachodniopomorskiego w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Zgodnie z **ryc. 2.6.** wskaźnik przyrostu naturalnego w gminie Darłowo w ostatnich latach charakteryzował się zdecydowanie większą dynamiką zmian, w porównaniu do powiatu sławieńskiego oraz województwa zachodniopomorskiego. Zarówno w przypadku powiatu sławieńskiego, jak i całego województwa zachodniopomorskiego, zauważalny jest jednostajny spadkowy trend w ruchu naturalnym, z utrzymującymi się ujemnymi wartościami wskaźnika przyrostu naturalnego, natomiast w gminie Darłowo wskaźnik ten ulega znacznym wahaniom, osiągając naprzemiennie wartości dodatnie i ujemne.

*Brak dostępnych danych dotyczących wymeldowań za granicę

Ryc. 2.7. Migracje w gminie Darłowo w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Analiza sytuacji migracyjnej w gminie Darłowo w ostatnich latach (**ryc. 2.7.**) wykazała, że po roku 2014 saldo migracji rokrocznie osiągało wartości ujemne – więcej osób wymeldowało się, niż zameldowało w granicach gminy – jednakże w roku 2019 nastąpiło przełamanie tendencji spadkowej i wskaźnik ten osiągnął wartość dodatnią.

Tab. 2.5. Migracje w gminie Darłowo w latach 2010-2019

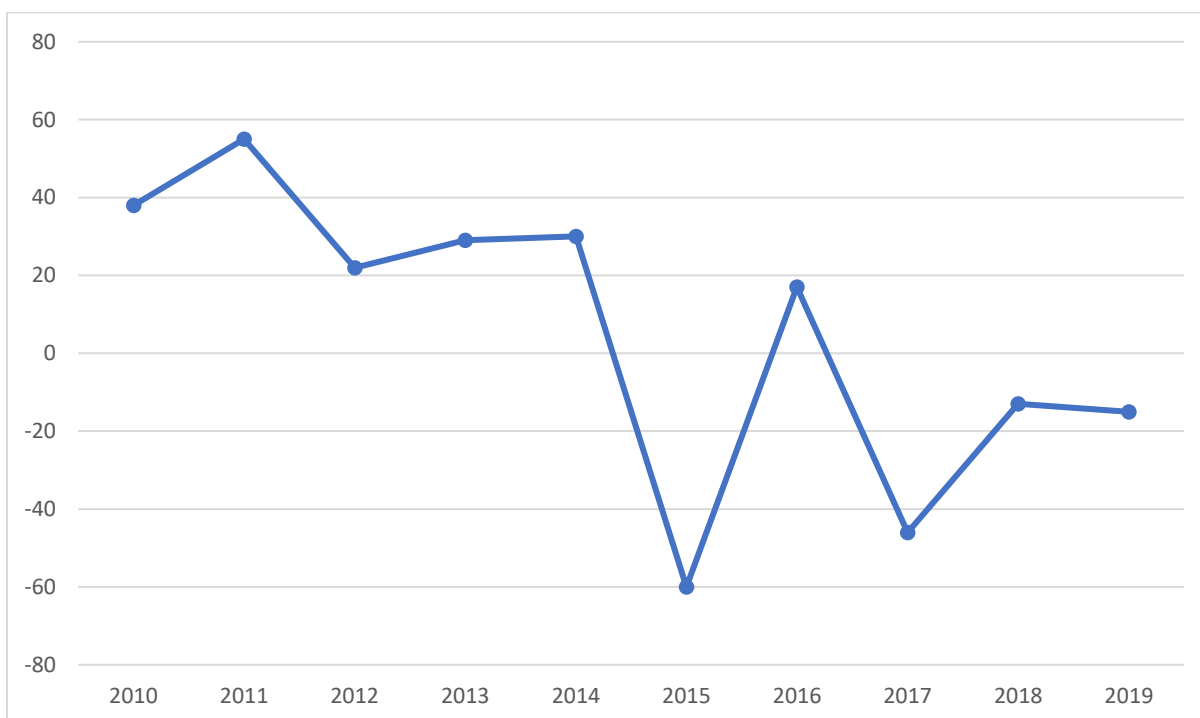
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
zameldowania ogółem	117	113	92	80	106	74	91	78	81	104
zameldowania z miast	73	83	69	56	90	52	62	56	64	69
zameldowania ze wsi	42	29	22	23	16	22	26	20	14	31
wymeldowania ogółem	87	72	84	79	92	100	95	118	99	93
wymeldowania do miast	64	56	59	55	62	74	61	91	74	63
wymeldowania na wieś	20	12	19	24	24	26	34	27	25	30
saldo migracji	30	41	8	1	14	-26	-4	-40	-18	11

saldo migracji na 1000 osób	3,8	5,2	1,0	0,1	1,7	-3,2	-0,5	-5,0	-2,3	1,4
-----------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	------	------	------	------	-----

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Z danych zawartych w **tab. 2.5.** wynika, że ruch migracyjny w granicach gminy odbywa się głównie na kierunku miasto-wieś. Notuje się zarówno więcej zameldowań z miasta, jak i wymeldowań do miasta. Świadczyć to może o jednoczesnym odbywaniu się dwóch procesów: ruchu migracyjnego mieszkańców obszarów wiejskich do miast i stref podmiejskich, z uwagi na ich większą atrakcyjność w zakresie rynku pracy oraz występującym równocześnie, postępującym procesie suburbanizacji.

Mimo braku zarysowania jednoznacznych trendów, zarówno w przypadku wartości przyrostu naturalnego, jak i salda migracji, analiza przyrostu rzeczywistego (suma przyrostu naturalnego i salda migracji) w gminie Darłowa wykazuje pewną tendencję (**ryc. 2.8.**). W przeciągu ostatnich dziesięciu lat (za wyjątkiem roku 2016, w którym zanotowano rekordową liczbę urodzeń), zauważalny jest stopniowy trend spadkowy. W trakcie całego analizowanego okresu przyrost rzeczywisty w gminie spadł z poziomu +38 do -15, notując w międzyczasie spadki nawet o 90 (różnica między rokiem 2014 a 2015).

Ryc. 2.8. Dynamika przyrostu rzeczywistego w gminie Darłowo w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Zgodnie z prognozą GUS na lata 2017 – 2030 tendencje niekorzystnych zmian demograficznych w gminie Darłowo powinny się odwrócić (**tab. 2.6.**). Według danych opracowanych przez GUS gmina Darłowo powinna być jedyną gminą wiejską w powiecie sławieńskim, w której do roku 2030 wzrośnie liczba mieszkańców. Zgodnie z powyższym opracowaniem, liczba urodzeń w Gminie powinna się stale, lecz nieznacznie zmniejszać, natomiast liczba zgonów powinna

pozostać na względnie relatywnym poziomie. Saldo migracji w każdym roku powinno utrzymywać się na dodatnim poziomie.

Tab. 2.6. Prognoza ludności GUS dla gminy Darłowo na lata 2021-2030

Rok	Ludność	Urodzenia	Zgony	Napływ wewn.	Odptyw wewn.	Saldo migracji wewn.	Imigracja zagr.	Emigracja zagr.
2021	8 132	83	72	81	75	+6	5	4
2022	8 152	83	72	82	74	+8	5	4
2023	8 172	82	71	82	73	+9	4	4
2024	8 192	82	72	80	71	+9	5	4
2025	8 212	81	71	79	70	+9	5	4
2026	8 230	80	71	77	69	+8	5	4
2027	8 248	80	71	77	69	+8	5	4
2028	8 263	78	71	75	68	+7	5	4
2029	8 276	77	73	75	67	+8	5	4
2030	8 282	73	74	72	66	+6	5	4

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017 – 2030, Główny Urząd Statystyczny

Opracowywanie prognoz demograficznych, zarówno dla większych regionów, takich jak m.in. województwa, jak i dla relatywnie niewielkich obszarów, takich jak gminy, w tym gminy wiejskie, jest zawsze obciążone możliwością błędu. W przypadku gminy Darłowo należy uwzględnić fakt, iż wyjściowa liczba mieszkańców gminy – 7949 (stan na rok 2019) jest niższa od prognozowanej w opracowaniu GUS – 8095 (prognoza na rok 2019). Jednakże, brak jednoznacznych tendencji spadkowych w ruchu naturalnym oraz w sytuacji migracyjnej Gminy w ostatnich latach świadczy o fakcie, iż prognozowane dla gminy Darłowo trendy mogą się urzeczywistnić.

2.2.2. Rozwój gospodarczy

Gmina Darłowo jest gminą wiejską, która mimo intensywnego rozwoju gospodarki turystycznej i uzdrowiskowej, w dalszym ciągu pozostaje regionem o charakterze rolniczym. Struktura użytkowania gruntów w gminie Darłowo została przedstawiona w **tab. 2.7**. Największy odsetek powierzchni gminy (ponad 38%) stanowią grunty orne, kolejnych niemalże 20% łąki i pastwiska. Grunty pozostałe, w tym grunty budowlane stanowią niecałe 19% powierzchni Gminy.

Tab. 2.7. Struktura użytkowania gruntów w gminie Darłowo

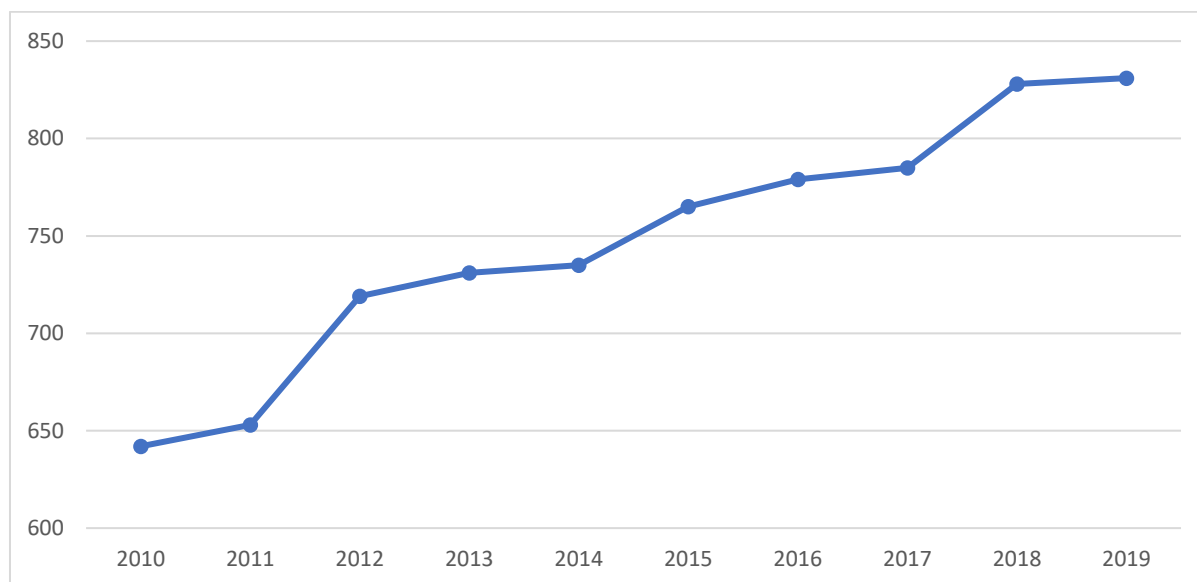
Sposób użytkowania terenów	Obszar	
	ha	udział w %
grunty orne	10379	38,46
las i grunty leśne	6148	22,78
łąki	2913	10,8
pastwiska	2423	8,98
sady	50	0,19
pozostałe grunty	5071	18,79

Źródło: Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Darłowo 2015-2025

Jednakże, analiza danych dotyczących liczby gospodarstw rolnych oraz zajmowanej przez te gospodarstwa powierzchni wskazuje, że struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy ulega zmianie. W roku 2002 na obszarze Gminy zarejestrowanych było 1356 gospodarstw rolnych, z których 1353 stanowiły gospodarstwa indywidualne. Zajmowały one łącznie 13856 ha powierzchni w granicach Gminy (w tym 11573 ha gospodarstwa indywidualne). Natomiast już w roku 2010 liczba gospodarstw rolnych w Gminie zmniejszyła się do 853 (w tym gospodarstw indywidualnych do 849), co stanowi spadek o ponad 37%. Powierzchnia zajmowana przez gospodarstwa zmniejszyła się z kolei do 11524 ha (2332ha mniej względem roku 2002), w tym przez gospodarstwa indywidualne do 9469 ha (2104ha mniej niż w 2002 roku). Powyższe dane wskazują na stopniowe odejście od użytkowania rolniczego jako podstawowego kierunku rozwoju gminy, w stronę rozwoju usług, w tym w szczególności usług związanych z obsługą ruchu turystycznego.

Gmina Darłowo posiada rezerwę terenów pod rozwój gospodarczy. Na podstawie danych dotyczących istniejącej zabudowy oraz ustalonego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenia terenów pod funkcje usługowe (w tym usługi turystyki) oraz produkcję (przemysł), obliczono, że dla tego rodzaju zabudowy w granicach Gminy Darłowo pozostaje wolnych 80,2ha.

Dane dotyczące struktury gospodarki w gminie Darłowo wykazują, że w latach 2010-2019 nastąpił istotny rozwój gospodarczy. W analizowanym okresie znacząco wzrosła liczba podmiotów gospodarczych (**ryc. 2.9.**). W roku 2010 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych było 642, natomiast do roku 2019 liczba ta zwiększyła się do 831 (wzrost o 23%).

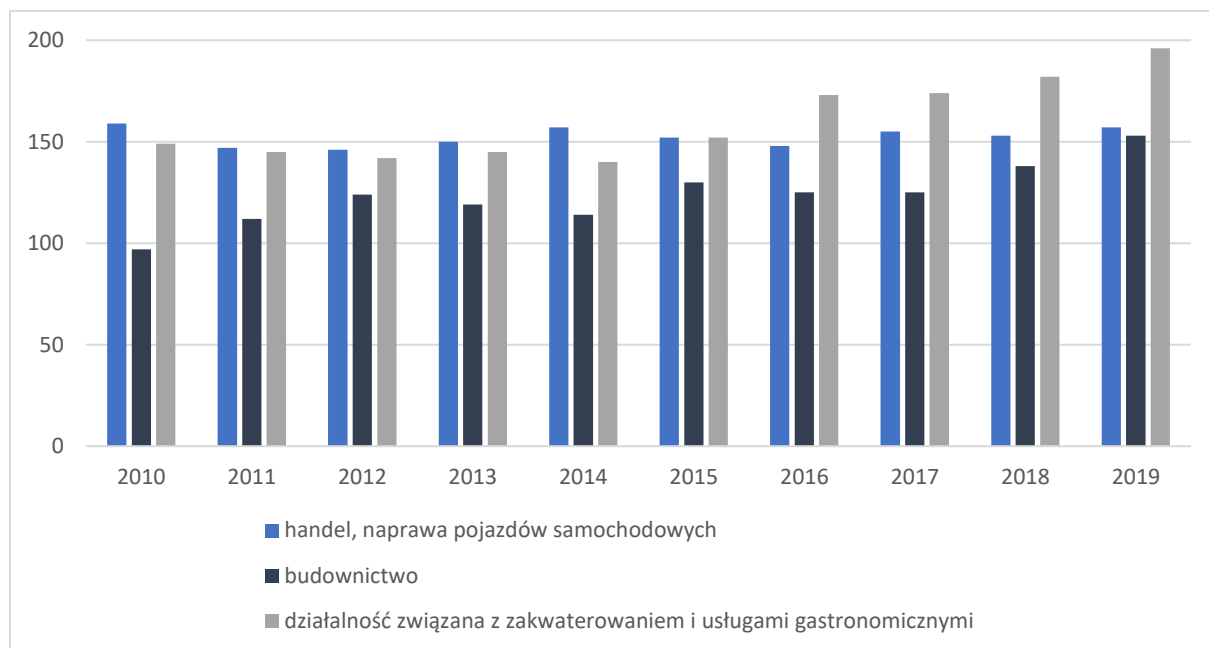

Ryc. 2.9. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Darłowo w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Z danych dotyczących podmiotów gospodarki narodowej, w podziale na sekcje PKD wynika, że w gminie Darłowo największa liczba podmiotów gospodarczych funkcjonuje w sektorze

związanym z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, a także w branży budownictwa, handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów.

Ryc. 2.10 Wiodące podmioty gospodarcze w podziale na branże wg sekcji i działów PKD w gminie Darłowo w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Jak wynika z **ryc. 2.10.**, najbardziej dynamicznie rozwijającym się sektorem w gminie Darłowo jest działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – w ciągu ostatnich dziewięciu lat liczba podmiotów związanych z tą działalnością wzrosła ze 149 do 196 (wzrost o 24%). Od roku 2016 branża związana z szeroko pojętą turystyką jest sektorem, w której zatrudniona jest największa liczba podmiotów. Równie intensywnie rozwija się sektor budownictwa – w latach 2010-2019 liczba podmiotów powiązanych z tą branżą wzrosła niemalże o 37%. Świadczyć to może o postępującej presji inwestycyjnej, wynikającej głównie z rozwoju działalności gospodarczej związanej z turystyką.

W ramach sektora związanego z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, w analizowanym przedziale czasowym, odnotowano wzrost zarówno w dziale zakwaterowania, jak i działalności związanej z wyżywieniem. Liczba podmiotów zajmujących się zakwaterowaniem wzrosła ze 122 (2010r.) do 150 (2019r.). Natomiast w przypadku jednostek powiązanych z usługami gastronomicznymi nastąpił wzrost z 27 (2010r.) do 46 (2019r.) podmiotów.

Według danych GUS w roku 2019 w gminie Darłowo było zatrudnionych 1020 osób (w tym 515 kobiet, co stanowi 66% ogółu pracujących). Osoby pracujące stanowiły zatem zaledwie ok. 20% osób w wieku produkcyjnym. Analiza liczby zatrudnionych osób w analizowanym okresie (**tab. 2.8.**) nie wykazała wyraźnej tendencji spadkowej, czy też wzrostowej. Liczba osób pracujących utrzymuje się na względnie stałym poziomie.

Tab. 2.8. Podstawowe mierniki rynku pracy w gminie Darłowo w latach 2010-2019

Rok	Pracujący	Pracujący na 1000 ludności	Bezrobotni zarejestrowani	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
2010	1 010	127	619	12,0
2011	875	110	657	12,6
2012	1 051	131	739	14,1
2013	993	124	678	12,9
2014	1 110	138	571	10,8
2015	1 128	141	537	10,2
2016	1 150	143	466	8,9
2017	1 159	145	386	7,5
2018	1 076	135	344	6,7
2019	1 020	128	289	5,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Liczba osób bezrobotnych, po osiągnięciu maksymalnej wartości w roku 2012, wykazuje stałą tendencję spadkową. Zgodnie z powyższymi danymi, udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym regularnie spada. W roku 2019 zanotowano spadek tego wskaźnika aż o 60%, względem wartości z roku 2012. Zjawisko występujących coraz niższych wartości udziału osób bezrobotnych, przy utrzymującym się na stałym (ok. 19-22%) udziale osób pracujących w ogóle osób w wieku produkcyjnym, wykazuje iż około 70-75% osób w wieku produkcyjnym w gminie Darłowo, znajduje zatrudnienie poza granicami Gminy.

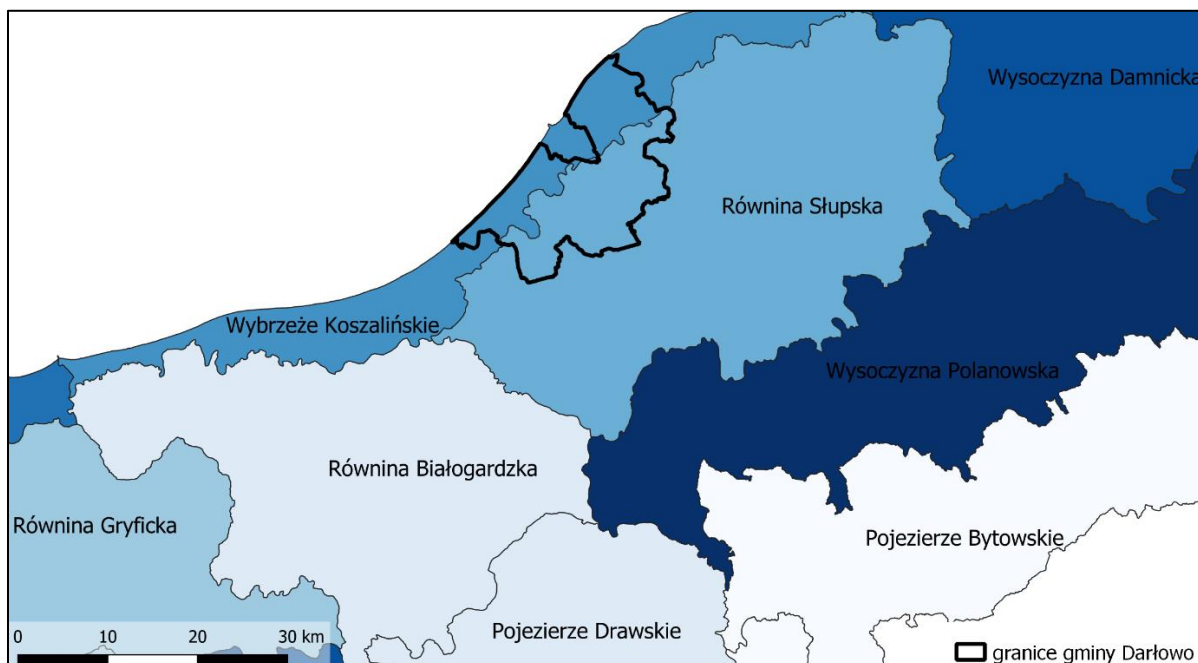
2.3. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

2.3.1. Położenie geograficzne, ukształtowanie powierzchni terenu¹

Obszar Gminy położony jest w centralnej części Pobrzeża Koszalińskiego. Pod względem fizyczno-geograficznym [Solon J. i in. 2018] gmina Darłowo położona jest w prowincji Nizina Środkowoeuropejska (31), podprowincji Pobrzeże Południowobałtyckie (313), makroregionie Pobrzeże Koszalińskie (313.4). Nadmorską część Pobrzeża Koszalińskiego zajmuje Wybrzeże

¹ Opracowano na podstawie i we fragmentach: I. Grzegorzewska, J. Wójtowicz, A. Cwinarowicz, J. Król, A. Pasieczna, P. Kwecko, I. Bojakowska, H. Tomassi-Morawiec „Objaśnienia do mapy geośrodowiskowej Polski 1:50 000 Arkusz Darłowo (18) Darłowo N (1073)” PIG, Warszawa 2009, D. Giełżecka – Mądry, A. Myśliwiec, J. Bruczyńska, A. Pasieczna, P. Kwecko, I. Bojakowska, H. Tomassi-Morawiec. J. Król, A. Cwinarowicz „Objaśnienia do mapy geośrodowiskowej Polski 1:50 000 Arkusz Sławsko (19)” PIG, Warszawa 2009

Słowińskie (313.41) inaczej zwane też Wybrzeżem Koszalińskim (**ryc. 2.11**). Dalej w kierunku lądu teren gminy zajmuje mezoregion Równina Słupska (313.43). Krajobraz Wybrzeża Słowińskiego to głównie nadmorskie wydmy, bagna i jeziora. Na terenie tego mezoregionu leży miasto Darłowo.

Ryc. 2.11. Gmina Darłowo na tle granic mezoregionów fizycznogeograficznych

Źródło: opracowanie własne

Równina Słupska charakteryzuje się natomiast wyjątkowo niewielkim urozmaiceniem powierzchni. Miejscami nie ma żadnych wzniesień, a powierzchnia terenu jest zupełnie płaska – od 1 m n.p.m. do 2 m n.p.m. Zbudowana jest z gliny morenowej, piasków glacialfluwalnych oraz iłów i mułków glacialimnicznych.

W północnej części równiny ciągnie się pasmo moren czołowych pochodzących z ostatniej fazy (Gradzieńskiej) zlodowacenia północnopolskiego. W kierunku południowym teren stopniowo się wznosi i w części południowo-wschodniej tworzy rozległą wysoczyznę o wysokości do 38 m n.p.m. – tak zwaną wysoczyznę Słuską. Na obszarze gminy Darłowo wznosi się do rzędnych 20-25 m n.p.m. Wyjątkiem jest północna część Gminy, ze wzgórzami morenowymi (Wzgórze Barzowickie) o bardzo urozmaiconej rzeźbie, które w rejonie Zakrzewa osiągają rzędną 45 m n.p.m., koło Kopnicy około 50 m n.p.m., a na wschodniej granicy Gminy, koło Barzowic – 72 m n.p.n. (Barzowicka Góra).

Występują tu formy pochodzenia lodowcowego (wysoczyzny morenowe, pagórki morenowe, wzgórza morenowe, zagłębienia), formy utworzone w strefie martwego lądu (pagórki morenowe), formy pochodzenia wodnolodowcowego (równiny sandrowe i wodnolodowcowe, równiny zastoiskowe, kemy, erozyjne równiny wód roztopowych, pagóry wodnolodowcowe, zagłębienia powstałe po martwym lodzie), formy pochodzenia eolicznego (wydmy, równiny piasków przewianych, zagłębienia deflacyjne), formy pochodzenia rzecznoego (dna dolin rzecznych i tarasy zalewowe, tarasy akumulacyjno-erozyjne w dolinach rzecznych, starorzecza,

krawędzie i skoki, dolinki, parowy, wąwozy, ostańce, stożki napływowe, długie stoki), formy pochodzenia jeziornego i morskiego (równiny jeziorne, plaże, powierzchnie abrazyjne, klify), formy utworzone przez roślinność (równiny torfowe) i formy antropogeniczne (wały przeciwpowodziowe, nasypy i nabrzeża portowe).

Dolny odcinek doliny Grabowej od Jeżyczek do Pęciszewka uważa się za rynnę subglacjalną (J. Sylwestrzak). Wykazano tu, że podłoże glin zwałowych występuje dość płytko i tworzy pod torfami poprzeczną kulminację. Rynna subglacjalna jest tu dość wąska i ciągnie się wzdłuż rzeki tylko po jej wschodniej stronie.

Gmina Darłowo posiada strefę brzegu morskiego, stanowiącą wschodnią część Zatoki Koszalińskiej. Ten fragment Morza Bałtyckiego charakteryzuje się bardzo łagodnym nachyleniem podwodnego skłonu brzegowego. Izobata 10 m przebiega w odległości 750-800 m od brzegu, natomiast izobata 15 m przebiega już 2,0-3,5 km od linii brzegowej, a izobata 20 m w odległości średnio 6 km od brzegu. Dno akwenu bałtyckiego, poniżej skłonu brzegowego, to w zdecydowanej przewadze obszar współwystępowania reliktywów pagórków morenowych i pagórków akumulacji morskiej (Michałowska, Pikies, 1990; 1992). Niewielkie powierzchnie dna zajmują równiny abrazyjne i tarasy abrazyjne, którym towarzyszą klify kopalne, dokumentujące położenie dawnych odcinków linii brzegowych.

Wybrzeże morskie południowego Bałtyku w tym rejonie, to typowe wybrzeże mierzejowo-aluwalne, z nadbudową nadmorskiego wału wydmowego, o niewielkiej wysokości. Jego charakterystyczną cechą są mierzeje morskie jezior Bukowo i Kopań oraz łączące je odcinki brzegu aluwalnego (dolina Wieprzy). Jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie Gminy 268,6-270,0 km linii brzegowej) występuje odcinek brzegu klifowego.

Mierzeja jeziora Bukowo ma długość 7,5 km. Na 282,5 km linii brzegowej znajduje się przetoka jeziora (tzw. Kanał Szczuczy), przez którą odbywa się odpływ wód jeziora do Bałtyku. Często dochodzi do zasypywania przez rumowisko wylotu kanału łączącego jezioro z morzem, podnoszenie się poziomu wód w jeziorze i zatapianie południowych brzegów. Szerokość mierzei wynosi od 150 m (285 km linii brzegowej wybrzeża) do blisko 400 m u wschodniej jej nasady (Dąbki) oraz blisko 600 m w strefie przetoki (delta wsteczna). Mierzeja nadbudowana jest nadmorskim wałem wydmowym o szerokości do 250 m i wysokości wydm wałowych do 5 m n.p.m.

Jezioro Kopań oddzielone jest od morza wąską, piaszczystą mierzeją (262,4–266,5 km linii brzegowej), nadbudowaną grzędą niskich wydm nadmorskich, wznoszących się zaledwie do 4,5 m n.p.m. Jedynie w północnej części mierzei wydmy osiągają wysokość 12,4 m n.p.m. W obrębie mierzei wykonano sztuczny przekop (kanał), łączący jezioro z morzem. Przepływ wody odbywa się w stronę morza lub w stronę jeziora, w zależności od kierunku wiatru. Kanał ten ulega stałemu zapiaszczaniu, często jest niedrożny. Także na mierzei jeziora Kopań, przy wysokich stanach morza, niski wał wydmowy ulega rozmyciu. Wydma przednia występuje jedynie okresowo, a wał wydmowy jest silnie podcinany. Tworzy się podcios klifowy o wysokości do

1,5m. Tempo niszczenia brzegu mierzei jeziora Kopań wykazuje tendencje do krótkookresowych zmian położenia linii brzegowej.

Odjeziorne brzegi mierzei zajmuje zalewowa równina torfowa o bardzo niestabilnej linii brzegowej. Fazy chwilowej stabilizacji mierzei jeziora Kopań (zasilanie rumowiskiem z niszczonej mierzei bukowskiej) są przedzielone dłuższymi fazami abrazji. W latach 1971–1983 prędkość cofania się linii brzegowej sięgnęła 2,5 m/rok, a podnóża wydmy – 1,1 m/rok (Zawadzka-Kahlau, 1999). Zwężanie się strefy plażowej sięgało w tym okresie 1,5 m/rok. Wielkości te odpowiadają stracie lądu o powierzchni 11 tys. m²/rok. Według obserwacji z lat 1998–2002 (Zachowicz, Dobracki, 2003) tempo cofania się linii brzegowej sięga 0,5–0,6 m/rok.

Ukształtowanie powierzchni na przeważającym obszarze Gminy należy uznać za stosunkowo korzystne pod kątem warunków budowlanych. Zasadniczo, rzeźba terenu Gminy nie stwarza ograniczeń w zagospodarowaniu, z wyjątkiem terenów zalesionych, obszarów gleb o wysokich klasach bonitacyjnych (I–IVa), łąk na podłożu organicznym, zbiorników wodnych (jezior), plaży nadmorskiej oraz obszarów zwartej zabudowy.

O warunkach geologiczno-inżynierskich terenu decydują: rodzaj i stan gruntów, ukształtowanie terenu, a także położenie zwierciadła wód gruntowych. Tereny o korzystnych warunkach budowlanych to rejon, gdzie występują:

- grunty spoiste zlodowceń północnopolskich, tzn. gliny zwałowe w stanie: zwartym, półzwartym i twaroplastycznym,
- grunty niespoiste, średniozagęszczone i zagęszczone zlodowceń północnopolskich, wodnolodowcowe piaski i piaski ze żwirami, piaski rzeczne, piaski i mułki zastoiskowe na glinach zwałowych oraz pokrywy piasków eolicznych, gdy głębokość do zwierciadła wody przekracza 2 m p.p.t.

Takie grunty, zgodnie z mapą geośrodowiskową Polski (arkusz Darłowo), występują w kilku miejscach na wysoczyźnie morenowej i równinie sandrowej, m.in. na południe od jeziora Kopań, na wschód i północny wschód od Darłowa, w rejonie Ruska, Domasławic i Zagórzyna oraz pomiędzy miejscowościami: Bukowo Morskie i Boryszewo.

Niekorzystne warunki dla budownictwa występują na terenach, gdzie poziom zwierciadła wód gruntowych znajduje się na głębokości mniejszej niż 2 m p.p.t. Są to przede wszystkim obszary z gęstą siecią hydrograficzną, tereny podmokłe i zabagnione, związane głównie z dolinami Grabowej, Wieprzy oraz położone nad jeziorami Bukowo i Kopań. Niekorzystne warunki geologiczno-inżynierskie związane są również z występowaniem gruntów słabonośnych, tzn. gruntów organicznych (torfy, namuły torfiaste, gytia) i gruntów niespoistych, luźnych (piaski eoliczne, wydmy nadmorskie). Budownictwo jest również utrudnione na terenach z obszarami zaburzonymi glaciektogenicznie – morenach z wyciśnięcia. Są to zbocza większych wzniesień na wschód od Jeżyczek oraz wzgórze pomiędzy Cisowem, Zakrzewem, Kopnicą.

Niekorzystne dla budownictwa są również tereny predysponowane do występowania ruchów masowych. Są to obszary wzniesień czołowo morenowych oraz rozległych form szczelinowych

i depresji glacialnych. Na terenie gminy strefy zagrożone ruchami masowymi mogą występować w Cisowie oraz w obszarze ciągnącym się od Kopania na wschód do Zakrzewa i Kopnicy.

Warunki geologiczno-inżynierskie w strefie brzegowej w zdecydowanej mierze są niekorzystne (wydmy nadmorskie, piaski eoliczne, płytkie występowanie wód gruntowych, lokalnie – znaczne spadki terenu). W większości są to obszary zalesione. Jest to obszar przeznaczony do utrzymania brzegu w stanie zgodnym z wymogami bezpieczeństwa i ochrony środowiska.

2.3.2. Zagrożenia środowiska przyrodniczego

Gmina Darłowo położona jest w obszarze unikalnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych, nie tylko w skali gminy, ale i województwa zachodniopomorskiego. Znaczną część powierzchni Gminy objęto prawnymi formami ochrony przyrody, pozostałe zaś pełnią ważne funkcje ekologiczne – np. tereny leśne.

W ochronie gęstej sieci korytarzy ekologicznych i obszarów cennych przyrodniczo natrafia się na liczne wyzwania:

- utrzymanie drożności głównego korytarza migracji „Pobrzeże Słowińskie” (KPn-20A) jako niezbędnego dla zachowania spójności sieci Natura 2000. Analiza rozmieszczenia gatunków wskaźnikowych wskazuje na wykorzystywanie korytarzy przez gatunki flagowe jak: wilk *Canis lupus*, łos *Alces alces* i jeleń *Cervus elaphus*. Obszary wymagające zachowania i ochrony to również Specjalne Obszary Ochrony Natura 2000: „Słowińskie Błoto” PLH320016, „Dolina Wieprzy i Studnicy” PLH220038, „Jezioro Bukowo” PLH320041 i „Jezioro Kopań” PLH320059 oraz Obszary Specjalnej Ochrony Natura 2000 „Przybrzeżne wody Bałtyku” PLB990002,
- utrzymanie drożności lokalnych korytarzy ekologicznych, głównie na obszarach nieobjętych formami ochrony przyrody. Poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody występują lokalne korytarze migracji, zarówno drobnych zwierząt (płazów i gadów, drobnych ssaków, ptaków), jak i energii, materii, nasion roślin oraz wymiany powietrza,
- utrzymanie ciągłości dolin rzecznych i linii brzegowej wód powierzchniowych, co dotyczy głównie doliny Wieprza i Grabowej oraz jezior Kopań i Bukowo,
- utrzymanie gęstej sieci hydrograficznej gminy Darłowo, co warunkuje obecność cennych zbiorowisk i gatunków związanych z ekosystemami dolin cieków. Zachowanie i utrzymanie zasobów przyrodniczych jest możliwe poprzez niedopuszczenie do przerywania ciągłości ekologicznej cieków oraz likwidowania drobnych zbiorników wodnych, zagłębień śródpolnych, czasowo zalewanych łąk, „oczek” wodnych czy wykonywania zabiegów prowadzących do osuszania,
- zabezpieczenie terenów przed negatywnymi skutkami działalności rolniczej, przejawiającą się głównie w nieprawidłowym stosowaniu nawozów i chemicznych środków ochrony roślin. Utrzymanie niskich dawek nawozów mineralnych i pestycydów oraz stosowanie do podniesienia wydajności pól kompostu, nawozów organicznych, zmianowania roślin, nawozów mineralnych naturalnego pochodzenia ograniczyłoby

negatywny wpływ rolnictwa na różnorodność biologiczną oraz stan i jakość wód powierzchniowych,

- zabezpieczenie terenów przed niekontrolowanym rozwojem zabudowy. Z uwagi na położenie Gminy w sąsiedztwie miasta Darłowo, presja na rozwój zabudowy jest bardzo silna. Jako główne zagrożenie dla tego obszaru wymienia się więc niekontrolowany rozwój zabudowy na terenach otwartych. Dotyczy to w szczególności przeznaczenia tych terenów pod zabudowę mieszkaniową i rekreacji indywidualnej, co z uwagi na niewystarczająco rozwinięty system komunikacyjny i infrastrukturalny, sprawia że obszary te poddawane są obciążeniom, skutkującym dynamicznym przeobrażeniem krajobrazu. Obszary otwarte stanowią przeważnie ważny element krajobrazu kulturowego, bądź stanowią ważny korytarz ekologiczny. Niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy poza terenem ukształtowanych struktur funkcjonalno-przestrzennych, wiąże się z utratą otwartej przestrzeni, charakterystycznej dla krajobrazu rolniczego, gdzie głównym elementem jest przyroda ożywiona i wartości przyrodnicze.

2.3.3. Budowa geologiczna²

Obszar gminy Darłowo położony jest w brzegowej części platformy wschodnioeuropejskiej, w obrębie strefy Łeby, która została wydzielona w zachodniej części obniżenia nadbałtyckiego (syneklizy perybałtyckiej). Strefę tę wydzielono ze względu na stwierdzoną dużą głębokość podłoża krystalicznego (ok. 3 400 m p.p.m. w rejonie Darłowa). Jej cechą charakterystyczną jest występowanie dużych miąższości osadów kambru i syluru oraz niewielkiej miąższości osadów ordowiku.

Najstarsze utwory, których obecność stwierdzono w głębokich otworach w rejonie Darłowa, to sylurskie łupki ilasto-mułowcowe, przechodzące w iłowce i osiagające miąższość ponad 1 500 m. Na nich występują osady permu (cechsztynu), triasu (iłowce, mułowce) o miąższości około 157 m, kredy górnej (mułowce, margle, opoki i wapienie kredowate) o miąższości nieprzekraczającej 700 m, przykryte osadami trzeciorzędu oraz czwartorzędu.

Po wycofaniu się morza kredowego panowały warunki lądowe, trwające do czasu transgresji morskiej w eocenie górnym (paleogen). W okresie tym osadziła się seria piasków, mułków i iłów, często glaukonitowych około trzydziestometrowej miąższości. Na powierzchni terenu można je obserwować jedynie jako krę lodowcową, tkwiącą w glinach zwałowych zlodowaceń północnopolskich, odsłaniają się w stoku moreny czołowej, na południowy wschód od Cisowa (Filonowicz, 1987).

Utworów dewonu i karbonu w tej części Polski nie ma, więc bezpośrednio na osadach syluru zalegają osady górnego permu (cechsztynu) i triasu dolnego (pstręgo piaskowca), o miąższości

---

² Opracowano na podstawie i we fragmentach: I. Grzegorzewska, J. Wójtowicz, A. Cwinarowicz, J. Król, A. Pasieczna, P. Kwecko, I. Bojakowska, H. Tomassi-Morawiec „Objaśnienia do mapy geośrodowiskowej Polski 1:50 000 Arkusz Darłowo (18) Darłowo N (1073)” PIG, Warszawa 2009, D. Giełżecka – Mądry, A. Myśliwiec, J. Bruczyńska, A. Pasieczna, P. Kwecko, I. Bojakowska, H. Tomassi-Morawiec. J. Król, A. Cwinarowicz „Objaśnienia do mapy geośrodowiskowej Polski 1:50 000 Arkusz Sławsko (19)” PIG, Warszawa 2009

430 m. Wykształcone są one w postaci: wapieni, anhydrytów, mułowców i iłowców, piaskowców, piaskowców marglistych z wkładkami wapieni oolitycznych. Na omawianym obszarze nie stwierdzono również osadów triasu środkowego i górnego oraz jury i kredy dolnej. Utworami kredy górnej, o całkowitej miąższości około 400 m, są: piaski kwarcowo-glaukonitowe, margle, margle piaszczyste, opoki, iłowce margliste z wkładkami piaskowców glaukonitowych. Strop osadów kredy górnej zalega na głębokości od 130 m w Borzyszkowie i do 150 m w Kowalewicach.

Osadami eocenu są: piaski, iłowce, mułowce, mułki z glaukonitem. Występują w formie pojedynczych, izolowanych płatów, głównie w obniżeniach powierzchni podkenozoicznej, a ich rozpoznana miąższość, w rejonie Kowalewic, wynosi 38 m. Osady oligocenu wykształcone są jako: mułowce, mułki piaszczyste i piaski kwarcowo-glaukonitowe. Całkowita miąższość tych osadów wynosi 9–25 m. Wśród nich występuje charakterystyczna dla całego Pomorza warstwa tzw. iłów toruńskich. Są to mułowce piaszczyste i mułki piaszczyste, zawierające cienkie wkładki i przerosty iłów tłustych i zwięzłych iłowców.

W miocenie odbywała się sedymentacja lądowa – jeziorna, rzeczna i bagienna, w wyniku, której powstały piaski kwarcowe, mułki i ily. Stwierdzona maksymalna miąższość osadów miocenu wynosi 70–80 m. Powierzchnię arkuszy pokrywają utwory czwartorzędowe, osiągające w miejscach obniżen podłoża czwartorzędu (najczęściej o charakterze rynien subglacialnych) miąższość ponad 200 m. W profilu czwartorzędu występuje sześć poziomów glin zwałowych. Najstarszy reprezentuje osady zlodowaceń południowopolskich, trzy środkowe osadziły się podczas zlodowaceń środkowopolskich, a dwa najmłodsze powstały w stadiach głównym zlodowaceń północnopolskich. Poziomy glin zwałowych rozdzielają piaski rzeczne, piaski, żwiry wodnolodowcowe oraz piaski ze żwirami i mułki kemów. W rejonie od Cisowa do Zakrzewa, obserwuje się występowanie moreny z wyciśnięcia, zbudowanej z północnopolskich glin zwałowych. Podczas zanikania i wycofywania się lodowca na obszarze arkuszy akumulowane były: piaski wodnolodowcowe, piaski i mułki kemów, piaski i żwiry moren martwego lodu oraz miejscami mułki i piaski zastoiskowe.

U schyłku późnego glacjału powstały tarasy nadzalewowe, o wysokości 1–3 m nad poziom rzek. Holocen to okres akumulacji: rzecznej, jeziornej, eolicznej i morskiej. W jeziorach osadzały się mułki z humusem oraz z przewarstwieniami gytii i kredy jeziornej, a w dolinach rzek tworzące tarasy zalewowe o wysokości do 2 m nad poziom rzek.

W ramach fazy pomorskiej wyodrębniono najmłodszą oscylację lodowcową znaną w literaturze jako tzw. faza gardzieńska. Moreny czołowe fazy gardzieńskiej reprezentowane są przez łańcuch moren wyciśnięcia, ciągnący się od Barzowic do Postomina. Forma ta zbudowana jest głównie z glin zwałowych i piasków lodowcowych, wśród których tkwią kry i porwaki osadów mioceńskich i oligoceńskich. Utwory w morenach wyciśnięcia są w znacznym stopniu glacitektonicznie zaburzone i zdeformowane. Z fazą gardzieńską związany jest występujący w pradolinie pomorskiej sandr dolinny. Wzdłuż zboczy doliny Wieprzy ciągną się wąskie listwy tarasów nadzalewowych, zbudowanych z piasków, miejscami z domieszką żwirów. Akumulacja oraz typy facjalne osadów holocenijskich uzależnione były od: bliskiego położenia linii brzegu

morskiego, zmian jego zasięgu i wahań poziomu wód morskich. W holocenie powstał taras zalewowy Wieprzy, zbudowany z piasków, przykrytych torfami niskimi i madami piaszczystymi. W rynnach polodowcowych i licznych na wysoczyźnie zagłębieniach po martwym lodzie osadzały się torfy, namuły torfiaste, piaszczyste i piaszczystomułkowate.

Torfy zajmują duże obszary Gminy. Występują one m.in. w dolinach rzek: Grabowej, Bukowej, Wieprzy i Dąbrowy. Zazwyczaj są to torfy niskie, jedynie w rezerwacie „Słowińskie Błota” występują torfy przejściowe i wysokie. Na mierzejach jezior Bukowo i Kopań oraz w zagłębieniach terenu między Dąbkami a Darłowem, występują piaski morskie, lokalnie nadbudowane piaskami eolicznymi. Piaski eoliczne w formie wydmy, oprócz strefy przybrzeżnej, występują również na wschód od Darłowa.

Wzdłuż wybrzeża, pasem o szerokości 50–60 m, ciągną się współcześnie akumulowane i przemieszczane morskie piaski plażowe, zazębiające się z piaskami eolicznymi, pokrywającymi wały przybrzeżne. Ich miąższość waha się od kilkudziesięciu centymetrów do ok. 1,5 m. W piaskach tych występują nagromadzenia minerałów ciężkich.

2.3.4. Charakterystyka warunków wodnych

2.3.4.1. Wody powierzchniowe

Badany obszar znajduje się w zlewni Morza Bałtyckiego, którego wody morskie stanowią północną granicę Gminy. Obszar gminy Darłowo w całości należy do dorzecza Odry. Wody gminy Darłowo są ściśle związane ze zlewnią Wieprzy i jej lewobrzeżnego dopływu – Grabowej, do których to rzek dopływają inne, mniejsze ciek. Drugą zlewnią, znacznie mniejszą, jest zlewnia rzeczki Główniczki. Wododział pomiędzy tymi dwoma zlewniami wyznaczają wzniesienia wysoczyzny morenowej przebiegającej na odcinku Darłowo miasto – Cisowo – Zakrzewo – Barzowice, osiągające wysokość 50 – 70 m budowane przez gliny zwałowe.

Rzeka Wieprza wpada do Bałtyku w Darłówie tj. poza granicami gminy Darłowo. Liczne, mniejsze i większe ciek stanowią dopływy Wieprzy i Grabowej bądź uchodzą bezpośrednio do jezior Kopań i Bukowo. Wieprza i Grabowa płynące szerokimi, płaskimi, w większości zatorfionymi, dolinami, okresowo zalewały niżej położone łąki. Rzeki zostały uregulowane: wykonano szereg rowów melioracyjnych i kanałów ze śluzami, np.: Nowy Rów, łączący Grabową z jeziorem Bukowo i Leniwiec, wpadający do Bałtyku koło Bobolina. Na odcinku gminy Darłowo nurt Wieprzy silnie meandruje, miejscami w kilkumetrowych wąwozach. W rejonie wsi Zakrzewo rzeka rozlewa się w szerokiej płaskiej dolinie.

Wody płynące na terenie Gminy to prócz wyżej wymienionych: Kanał nr 4, Rów nr 1, Rzeka Łękawica, rzeka Kurpianka, rzeka Stobnica, Nowy Rów, kanał D, Kanał AB, Martwa Woda, rzeka Bagiennica, Rów Wiekowski.

Na obszarze gminy Darłowo, znajdują się dwa duże jeziora przymorskie (przybrzeżne): Bukowo i Kopań. Jezioro Bukowo ma powierzchnię 1747,4 ha a jezioro Kopań – 789,7 ha. Są to jeziora kryptodepresyjne (rzędna dna jeziora znajduje się poniżej poziomu morza). Maksymalna głębokość jeziora Bukowo wynosi 2,8 m, a Kopiań 3,9 m (Filipiak, Raczyński, 2000). Obydwa

jeziora zasilane są przez niewielkie ciek i rowy melioracyjne, a jezioro Bukowo także przez Bukową (Bagienicę). Jezioro Bukowo jak i Kopań (zwane też czasami Witowskim) to dawne zatoki morskie utworzone w płytkim obniżeniu równin nadmorskich odciętych mierzejami od morza. Oba przymorskie jeziora: Bukowo i Kopań posiadają swoje zlewnie.

Ryc. 2.12. Jezioro Kopań

Źródło: zbiory własne

2.3.4.2. Wody podziemne³

Warunki hydrogeologiczne obszaru Gminy są ściśle związane z jej budową geologiczną, tektoniką podłoża i morfologią terenu. W obrębie Gminy można wyróżnić 3 poziomy wodonośne: czwartorzędowy, trzeciorzędowy i górnokredowy, stanowiące źródła zaopatrzenia w wody do celów komunalnych i przemysłowych.

Piętro czwartorzędowe występuje w sposób nieciągły. Jest to uwarunkowane dużą zmiennością litologii osadów czwartorzędowych oraz ich bardzo zmienną miąższością: od około 20 m w rejonie Ruska do około 200 m w rejonie Jeżyczek. Nieciągłe warstwy wodonośne występują na różnych głębokościach, natomiast ich miąższości nie wykazują tak znacznego zróżnicowania i nie przekraczają na ogół kilkunastu metrów. W osadach czwartorzędu wyróżniono: wody gruntowe i wody wgłębne.

---

³ Opracowano na podstawie i we fragmentach: I. Grzegorzewska, J. Wójtowicz, A. Cwinarowicz, J. Król, A. Pasieczna, P. Kwecko, I. Bojakowska, H. Tomassi-Morawiec „Objaśnienia do mapy georodowiskowej Polski 1:50 000 Arkusz Darłowo (18) Darłowo N (1073)” PIG, Warszawa 2009, D. Giełżecka – Mądry, A. Myśliwiec, J. Bruczyńska, A. Pasieczna, P. Kwecko, I. Bojakowska, H. Tomassi-Morawiec, J. Król, A. Cwinarowicz „Objaśnienia do mapy georodowiskowej Polski 1:50 000 Arkusz Sławsko (19)” PIG, Warszawa 2009

Wody gruntowe występują w piaskach wydmowych pasa nadmorskiego oraz osadach dolinnych, głównie w dolinie Wieprzy. Nie stwierdzono w obrębie obszaru arkuszy takich miąższości, które pozwalałyby zaliczyć je do użytkowych poziomów wodonośnych.

Wody wgłębne piętra czwartorzędowego występują ascensyjnie w stosunku do wód gruntowych, co świadczy o ich dobrej izolacji, a tym samym o znacznym stopniu odporności na ewentualne potencjalne zanieczyszczenia, a także zasoleniu ze strony dwóch dużych jezior przybrzeżnych: Bukowo i Kopań. Zasadniczo wszystkie użytkowe struktury wodonośne piętra czwartorzędowego występują pod nakładem glin i charakteryzują je ciśnienia subartezyjskie.

Występowanie wód podziemnych w utworach trzeciorzędowych warunkuje zmienna miąższość tych utworów. Jest ona spowodowana zarówno zróżnicowaniem powierzchni podczwartorzędowej, jak i stropu mezozoiku. Strop utworów kredowych zalega w przedziale rzędnych 120–180 m p.p.m. W rejonie Jeżyczek miąższość osadów trzeciorzędowych została zredukowana do kilku metrów, głównie wskutek bardzo głębokiej erozji w czwartorzędzie. W rejonie wypiętrzeń osadów trzeciorzędowych występują warstwy wodonośne o znacznych miąższościach: od kilkunastu do ponad 25 m na wschód od Dąbek i dość szerokim rozprzestrzenieniu. Warunki ciśnieniowe wód piętra trzeciorzędowego są subartezyjskie.

Należy przypuszczać, że głębokie wcięcia erozyjne i lokalne dolinki kopalne, o nierozpoznanym przebiegu, stanowią strefy kontaktów hydraulicznych wód podziemnych obu tych pięter. Nie występują znaczące różnice ciśnień między piętrami czwartorzędowym i trzeciorzędowym. Hydroizohipsy wykazują przebieg dość jednostajny – w przybliżeniu równoległy do wybrzeża.

Kredowe piętro wodonośne ujmowane jest jednym otworem studziennym, znajdującym się w Darłówku. Wodonośne wapienie mastrychtu zalegają tam na głębokości 135–140 m p.p.t. Ośrodek szczelinowy piętra kredowego wykazuje ciśnienie artezyjskie. Rozprzestrzenienie piętra kredowego jest nieznane.

Wody podziemne pięter trzeciorzędowego i czwartorzędowego, charakteryzują się dosyć zbliżonymi parametrami chemicznymi. Są to wody zwykłe, o suchej pozostałości w granicach 103–911 mg/dm³. Wody o podwyższonej mineralizacji (powyżej 500 mg/dm³) występują głównie w utworach trzeciorzędowych. Są to wody od bardzo miękkich do bardzo twardych (70–600 mg CaCO₃/dm³). Stężenia żelaza (0,18–3,00 mg Fe/dm³) i manganu (maksymalnie 0,25 mg Mn/dm³) w większości są ponadnormatywne dla wód do picia. Różnice jakości wody obydwu pięter obserwuje się w zawartości chlorków. Wyraźnie wyższe wartości oznaczono w wodach związanych z utworami trzeciorzędowymi. Maksymalne wartości tła hydrochemicznego (Ziółkowski, 2000), określone dla piętra czwartorzędowego (65 mg/dm³) i trzeciorzędowego (219 mg/dm³), są poniżej dopuszczalnej zawartości chlorków w wodach do picia. Przekroczenia, w stosunku do tła, w wodzie piętra czwartorzędowego obserwuje się w dwóch małych, izolowanych od siebie obszarach – w okolicy Dąbek i Zakrzewa. Ten drugi obszar znajduje się w pewnym oddaleniu od morza i niewykluczone, że związany jest z lokalnym ogniskiem zanieczyszczenia. Strefa podwyższonego tła zawartości chlorków w piętrze

trzeciorzędowym obejmuje wąski pas wybrzeża od mierzei zamykającej jezioro Bukowo aż do Darłówka.

Obserwuje się tu bardzo słaby wpływ zasolenia odmorskiego na wody podziemne. Wynika to z braku użytkowego poziomu wodonośnego w utworach czwartorzędowych w znacznej części strefy nadmorskiej oraz ze znacznego ograniczenia eksploatacji studni głębinowych pasa nadmorskiego, co eliminuje niebezpieczeństwo przyspieszonej migracji chlorków w obszarach wytworzonych lejów depresyjnych. Odmorskie zasolenie wód podziemnych obserwowane jest jedynie w pasie nadmorskim, w wąskiej strefie wód gruntowych, niezaliczonych do użytkowego piętra wodonośnego. Największe znaczenie jako źródło zaopatrzenia miejscowej ludności w wodę pitną mają wody z utworów czwartorzędowych i w mniejszym zakresie – z utworów trzeciorzędowych.

2.3.4.3. Tereny zmeliorowane

W granicach omawianego obszaru i jego sąsiedztwie występują obszary zmeliorowane. Stanowią je grunty zdrenowane, jak również tereny odwodnione rowami.

Obszary zmeliorowane, chronione urządzeniami melioracji podstawowych tj. melioracyjne stacje pomp, zlokalizowane są w „Rusko Darłowo I” w Darłówku Zachodnim, „Wieprza Darłowo”, „Martwa Woda” w m. Bobolin, Dąbki, Bukowo, Kopań, Wicie. Na terenie Gminy występują też obszary zmeliorowane siecią rowów melioracji szczegółowej, a także za pomocą sieci drenarskiej.

Grunty zmeliorowane, a w szczególności grunty zdrenowane, nie powinny być przewidziane pod zalesienia, ani pod ewentualną zabudowę, gdyż w/w inwestycje mogą spowodować zniszczenie lub uszkodzenie istniejącej sieci drenarskiej. W przypadku ewentualnej zabudowy na terenach zmeliorowanych należy zobowiązać inwestora do zinwentaryzowania istniejących urządzeń melioracyjnych celem ujęcia w projekcie właściwych rozwiązań zapobiegających ich zniszczeniu lub uszkodzeniu.

W obszarze terenów zmeliorowanych w myśl przepisów Prawa wodnego zabrania się niszczenia i uszkodzania urządzeń wodnych.

2.3.4.4. Wody powodziowe

Ważnym zagadnieniem ze względu na ochronę środowiska jest ochrona przeciwpowodziowa. Obecnie priorytety w tym zakresie wynikają z dokumentu „Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE” Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa). Wymogiem tej Dyrektywy było stworzenie wstępnej oceny ryzyka powodziowego (WORP).

Celem wstępnej oceny ryzyka powodziowego jest wyznaczenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, czyli obszarów, na których istnieje znaczące ryzyko powodziowe lub wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne. Mapy zagrożenia powodziowego są podstawą do prowadzenia polityki przestrzennej na obszarach zagrożenia

powodziowego. W celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią, zgodnie z art. 166 ust 1 pkt 1 ustawy Prawo Wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.), obszary szczególnego zagrożenia powodzią uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Wodostany wszystkich pomniejszych rzek i strumieni zależą od stanu wód. Roczne wahania wodostanów wskazują na wezbrania wiosenne i letnie. Wyżówki wiosenne związane są z odprowadzaniem wód roztopowych najczęściej przypadają na marzec, jednakże przy krótkiej zimie wystąpienie wezbrań może nastąpić już w styczniu. Przy długotrwałej zimie kończy się dopiero w maju. Wezbrania letnie związane są z gwałtownymi i ciągłymi opadami atmosferycznymi, występującymi najczęściej w lipcu. Wyżówka letnia trwa krócej i jest bardziej regularna. Niskie stany wód obserwowane są najczęściej od połowy lipca i trwają przez cały sierpień. Determinują je głównie długotrwałe susze, spowodowane stabilną, suchą i upalną pogodą. Niżówka zimowa pojawia się głównie wraz z okresem suchej oraz mroźnej pogody.

Niebezpieczeństwo wezbrań powodziowych stwarzają wody rzeki Wieprza i Grabowa. Gmina Darłowo leży w strefie zagrożenia powodzią sztormową.

Na terenie gminy Darłowo występują:

- obszar szczególnego zagrożenia powodziowego – obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%),
- obszar szczególnego zagrożenia powodziowego – obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10 %),
- obszary szczególnego zagrożenia powodziowego – wynikające z położenia w granicach pasa technicznego brzegu morskiego,
- obszary szczególnego zagrożenia powodziowego – wynikające z położenia między linią brzegu a wałem przeciw powodziowym.

Ponadto, występują również obszary zagrożenia powodziowego – obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2 %).

Teren gminy Darłowo objęty jest też scenariuszem zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego (mapy zagrożenia powodziowego wraz z głębokością wody).

2.3.5. Warunki klimatyczne⁴

2.3.5.1. Klimat

Pod względem klimatycznym, obszar gminy Darłowo należy do regionu śródkowonadmorskiego, charakteryzującego się bardzo dużą zmiennością występowania

---

⁴ Opracowano na podstawie i we fragmentach: I. Grzegorzewska, J. Wójtowicz, A. Cwinarowicz, J. Król, A. Pasieczna, P. Kwecko, I. Bojakowska, H. Tomassi-Morawiec „Objaśnienia do mapy geośrodowiskowej Polski 1:50 000 Arkusz Darłowo (18) Darłowo N (1073)” PIG, Warszawa 2009, D. Giełżecka – Mądry, A. Myśliwiec, J. Bruczyńska, A. Pasieczna, P. Kwecko, I. Bojakowska, H. Tomassi-Morawiec, J. Król, A. Cwinarowicz „Objaśnienia do mapy geośrodowiskowej Polski 1:50 000 Arkusz Sławsko (19)” PIG, Warszawa 2009

różnych typów pogody. Średnia temperatura roczna wynosi od 7°C do 8°C, przy średniej temperaturze lipca od 16°C do 17°C i średniej temperaturze stycznia na poziomie od -2°C do -1°C. Suma rocznych opadów zawiera się w przedziale 650-750 mm (opad klimatologiczny o prawdopodobieństwie wystąpienia 50%). Średni opad roczny dla Darłowa (Dąbrowski (red.), 1996), wynosi 736 mm i jest jednym z najwyższych na Pomorzu. Przeważają wiatry z zachodnich (25–30%). Średni czas trwania zimy termicznej (średnia dobową temperaturą poniżej 0°C) wynosi 50–60 dni, a średni czas trwania lata termicznego (średnia dobową temperaturą powyżej 15°C) jest nieco dłuższy i dochodzi do 60–70 dni (Atlas..., 1995). Południowo-wschodni i wschodni fragment gminy leży zgodnie z w/w podziałem w III Krainie Klimatycznej – północnego pasa Pojezierza Pomorskiego. Kraina ta obejmuje prawie cały obszar Ziemi Sławieńskiej. Odróżnia się od I Krainy – Nadmorskiej bardziej surowymi warunkami temperaturowymi i większymi opadami, których optimum przypada na sierpień. Również wrzesień na tym obszarze klimatycznym charakteryzuje się obfitymi opadami. Element ten ma niewątpliwie wpływ na tworzenie się i funkcjonowanie torfowisk, w szczególności wysokich i przejściowych.

Cechą charakterystyczną są także długotrwałe wiosenne przymrozki, występujące w dolinach rzecznych o podłożu torfowym, w tym w szczególności w dolinie Grabowej.

Klimat gminy Darłowo kształtowany jest przede wszystkim pod wpływem morskich mas powietrza (oddziaływanie Bałtyku) i przewagi wiatrów zachodnich i północno-zachodnich. Efektem zróżnicowania termicznego wód Bałtyku, wód jezior przyworskich oraz lądu jest występowanie bryzy morskiej i lądowej (cechującej się różnym stopniem wilgotności oraz zróżnicowaną obecnością cząsteczek chlorku sodu), łagodnymi zimami, chłodniejszymi miesiącami letnimi niż to ma miejsce w głębi lądu, późniejszą wiosną, w porównaniu nawet z południową i środkową częścią województwa, dłuższą jesienią.

2.3.5.2. Topoklimat

Na terenie gminy przeważają tereny o korzystnych warunkach klimatycznych, z punktu widzenia stałego przebywania człowieka. Dominują tereny wysoczyznowe, płaskie, faliste lub pagórkowate, będące poza zasięgiem zalegania chłodnego i wilgotnego powietrza, charakteryzujące się na ogół dobrymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi. Są dobrze nasłoneczniane i przewietrzane.

Niekorzystnymi warunkami klimatycznymi charakteryzują się tereny zagłębień wytopiskowych oraz podmokłe obniżenia równiny zastoiskowej. Warunki klimatyczne są tu kształtowane w dużej mierze pod wpływem niskiej przewodności cieplnej podłoża, co oznacza podwyższenie wilgotności względnej powietrza, dużą częstotliwość występowania mgieł, a także przygruntowych przymrozków. Tereny bezleśne na wysoczyźnie, sprzyjające wzrostowi prędkości wiatru, narażone są równocześnie na większe parowanie i zagrożenie erozją gleby. Ma to miejsce szczególnie w porach roku bez pokrywy roślinnej i podczas dłuższych okresów bezopadowych.

Miejscowości nadmorskie: Dąbkowice, Dąbki, Bobolin oraz Wicie i Kopań, położone nad jeziorami, są typowymi wsiami turystycznymi i letniskowymi, nastawionymi na obsługę letniego ruchu turystyczno-wypoczynkowego. Znajdują się tutaj liczne ośrodki wczasowe i kolonijne, pensjonaty, kwatery prywatne, gospodarstwa agroturystyczne i pola biwakowe. Miejscowość Dąbki na mocy rozporządzenia Rady Ministrów uzyskała status uzdrowiska – „Uzdrowisko Dąbki”, które obejmuje sołectwa: Dąbki, Bobolin, Żukowo Morskie, Bukowo Morskie i Porzecze (Rozporządzenie..., 2007). Odznaczają się korzystnym mikroklimatem charakteryzującym się dużym nasłonecznieniem i sporą wilgotnością powietrza, nasyconego leczniczymi cząsteczkami jodu.

2.3.6. Gleby – charakterystyka

Gmina charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem rolniczej przestrzeni produkcyjnej, obejmującej prawie cały obszar gminy z wyłączeniem kompleksów leśnych. Dominują gleby brunatne oraz bielicowe, wykształcone na utworach wodnolodowcowych i lodowcowych. Gleby brunatne właściwe i wylugowane, gleby pseudobielicowe oraz czarne ziemie stanowią tu gleby chronione dla rolniczego użytkowania klas I–IVa. Zajmują one powierzchnię w całej części gminy, ale najbardziej zwarte kompleksy tworzą w części północnej, na wschód od jeziora Kopań do wschodnich granic gminy i na południe do granic sołectw Zielnowo, Kowalewice i Kowalewiczki, którą przepływa rzeka Wieprza. Pomiędzy kompleksami gleb brunatnych występują gleby bielicowe.

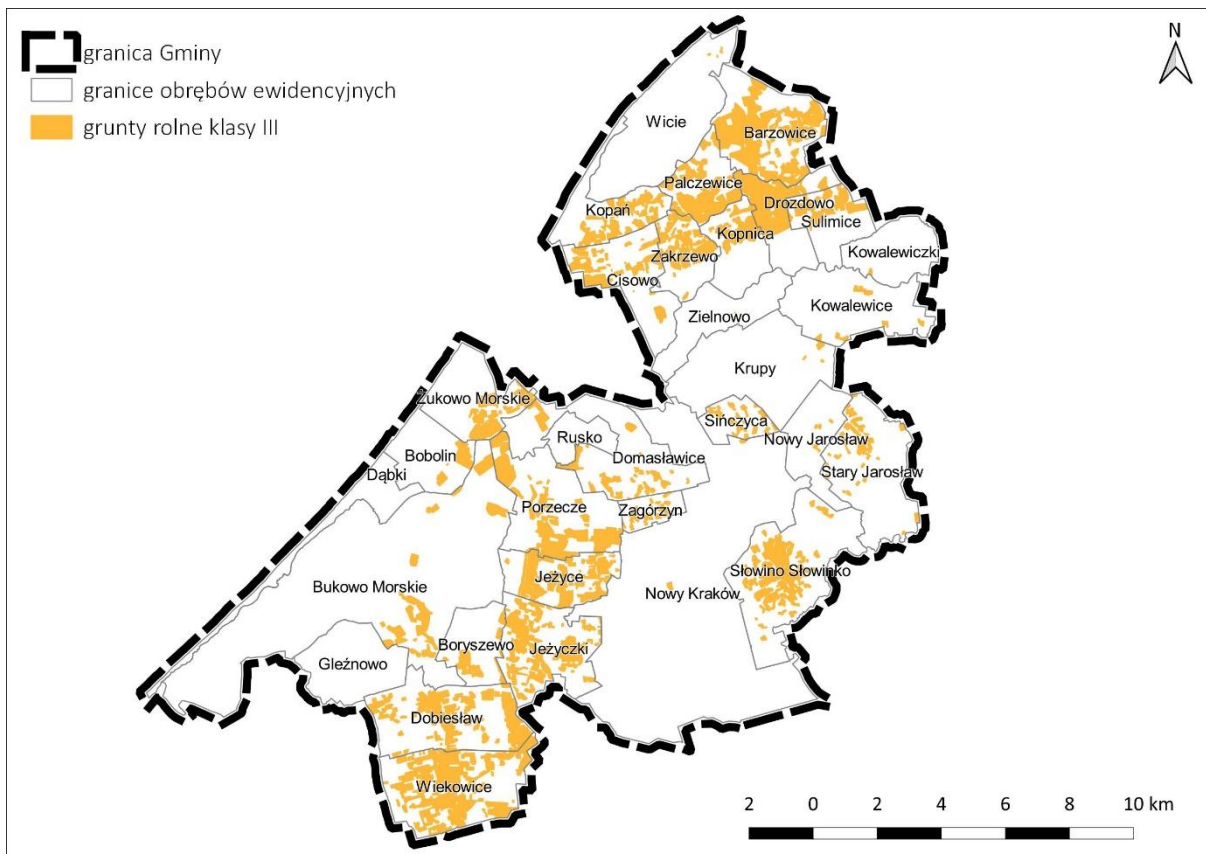
Dolina rzeki Wieprzy to głównie mady i czarne ziemie. Czarne ziemie powstałe w procesie przekształcania torfów niskich, wytworzyły się w większości na glinach zwałowych, mułkach i piaskach zastoiskowych. Prócz ww. doliny Wieprzy zajmują one tereny w zachodnio-środkowej części gminy, w dolinach rzecznych, głównie Grabowej. Chronione są tu również gleby pochodzenia organicznego: torfowe, mułowo-torfowe i mursze. Drugim licznym typem gleb utworów aluwialnych są mady, wytwarzane też w obrębie dolin rzecznych tj. z osadów aluwialnych.

Od strony Morza Bałtyckiego znajduje się pas piaszczystych gleb luźnych wydmowych. Gleby słabej jakości występują w rejonach wsi Sulimice, Domasławice, Borzyszkowo, Krupy, Zielnowo oraz w pobliżu jeziora Bukowo.

Znaczne kompleksy gleb bielicowych znajdują się na południu gminy – sołectwo Borzyszewo, Dobiesław i Wiekomice oraz na wschodzie – sołectwo Słowino, Stary Jarosław i Nowy Jarosław, ze względu na występowanie tu ubogich skał macierzystych jak piasek pochodzenia wydmowego (wysoczyzna morenowa falista).

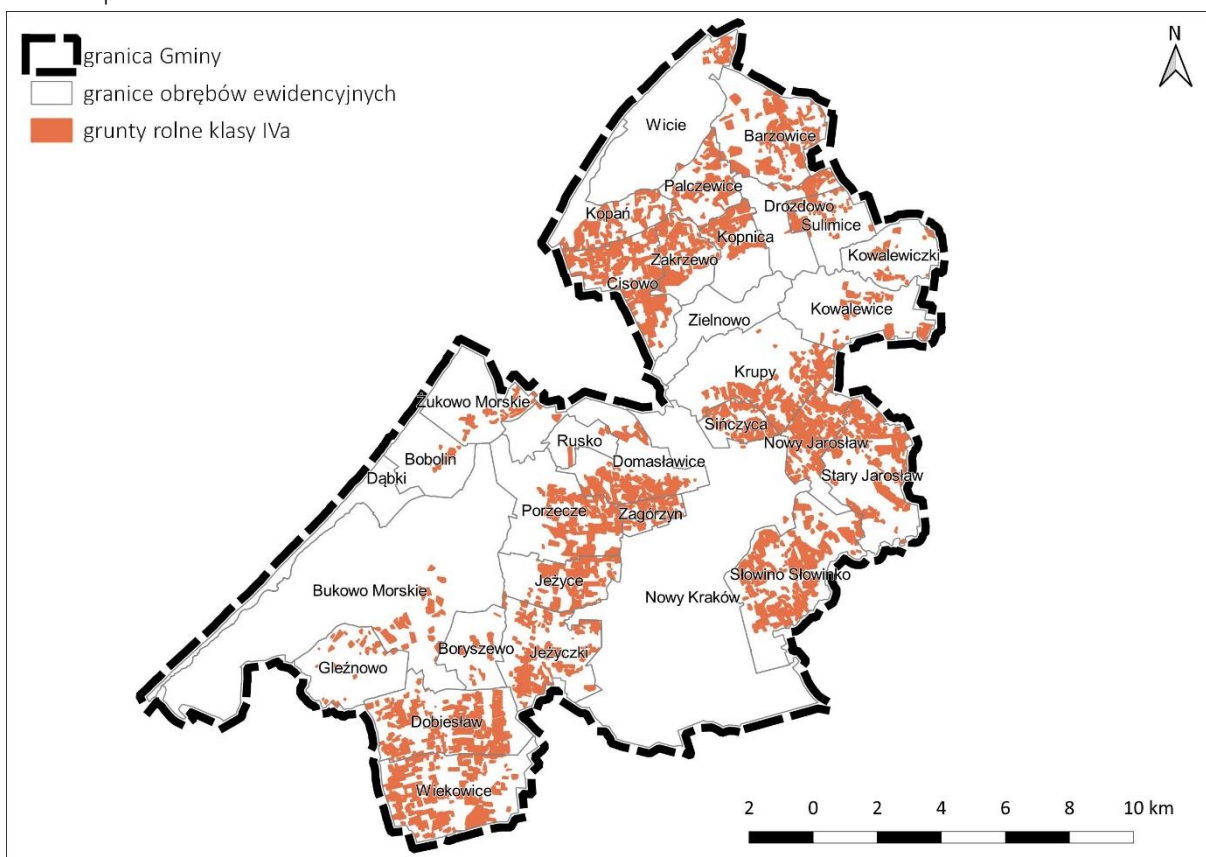
Stopień zakwaszenia gleb na terenie gminy jest przeciętny. Największą powierzchnię wśród gruntów ornych zajmują gleby klasy IVa, natomiast wśród łąk i pastwisk gleby klasy IV.

Na gruntach ornych i użytkach zielonych najwięcej powierzchni zajmuje kompleks pszenno-żytni – cała południowo-wschodnia część gminy oraz na wschód od jeziora Kopań. Tereny dolinne rzeki Wieprzy i Grabowej zajmują użytki zielone.

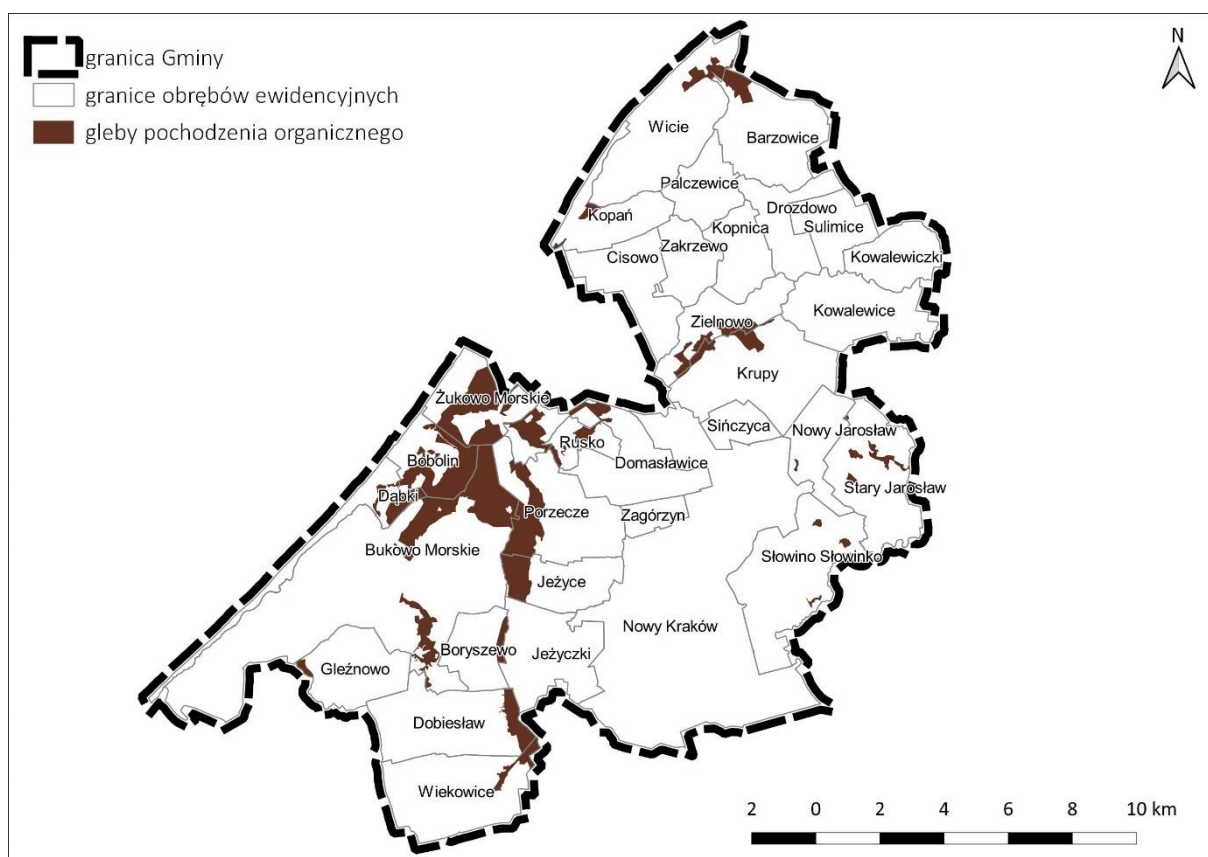
Ryc. 2.13. Grunty rolne klasy III w granicach gminy Darłowo

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 2.14. Grunty rolne klasy IVa w granicach gminy Darłowo

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 2.15. Grunty organiczne w granicach gminy Darłowo

Źródło: opracowanie własne

2.3.7. Fauna, flora – jej różnorodność

2.3.7.1. Flora

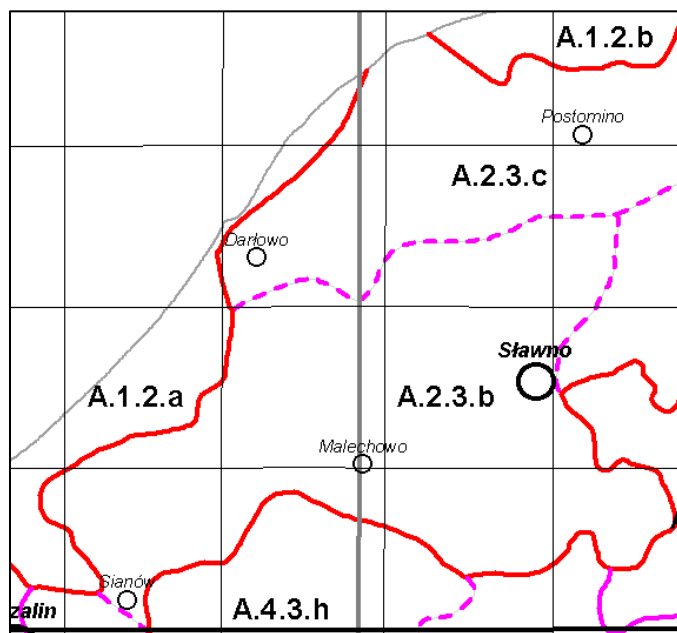
Flora Pomorza należy do bogatszych w kraju, co wynika z dużego zróżnicowania siedlisk w młodoglacjalnym krajobrazie wybrzeża Bałtyku, nizin i wysoczyzn pomorskich, pojezierzy północno- i południowopomorskich oraz równin sandrowych. Występują tu ekosystemy wodne, torfowiskowe, łąkowe a nawet stepowe oraz ekosystemy leśne. We florze spotyka się gatunki rzadkie i mające ograniczony zasięg nie tylko w Polsce, ale w ogóle w Europie Środkowej. Na uwagę zasługują w pierwszym rzędzie gatunki, które występują wyłącznie lub głównie na Pomorzu⁵.

Pod względem geobotanicznym [Matuszkiewicz J. M. 2008] przedmiotowy teren położony jest w prowincji Środkowoeuropejskiej, podprowincji Południowobałtyckiej (Dział A), Dziale Pomorskim (A). Obszar pasu nadbrzeżnego należy do Krainy Południowego Brzegu Bałtyku (A.1), natomiast pozostała część obszaru gminy leży w Krainie Pobrzeża Południowobałtyckiego (A.2).

⁵ Opracowano we fragmentach i na podstawie „Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego” Tom I Opracowanie, Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin 2010 r.

Gmina Darłowo zajmuje część Okręgu Wybrzeża Słowińskiego (A.1.2.), a w szczególności podokręgu Jezior Jamno i Bukowno (A.1.2.a), należącego do Krainy Południowego Brzegu Bałtyku (A.1)

Kraina Pobrzeża Południowobałtyckiego (A.2) dzieli się tu natomiast na Okręg Słupski (A.2.3.), który w północnej części gminy obejmuje podokręg Darłowski (A.2.3.c), a w części południowej podokręg Sławnowski (A.2.3.b).

Ryc. 2.16. Podział geobotaniczny w rejonie gminy Darłowo
Źródło: opracowanie własne na podstawie J.M. Matuszkiewicz 2008

Kraina Południowego Brzegu Bałtyku bardzo wyraźnie wyodrębnia się od pozostałych krain Działu Pomorskiego. Odznacza się występowaniem zbiorowisk związanych z bezpośrednim oddziaływaniem morza. Specyficzny dla tej krainy jest krajobraz sosnowych borów nadmorskich zespołu *Empetro nigri-Pinetum*, ciągnący się szerszym lub węższym pasem wzdłuż wybrzeża, na którym występują wydmy utworzone z piasków morskich.

Kraina Pobrzeża Południowobałtyckiego odznacza się dominacją krajobrazu pomorskich buczyn, a o specyfice geobotanicznej tej krainy stanowi występowanie (miejscami) wyraźnie atlantyckiego zbiorowiska acidofilnego lasu brzoźowo-dębowego zespołu *Betulo-Quercetum*⁶.

Roślinność Gminy⁷ wyróżnia się kompleksem zbiorowisk roślinnych charakterystycznych dla nadmorskiego położenia, przy czym wyjątkowo w skali kraju zachowały się w jej granicach rozległe murawy napiaskowe typowe dla wydm białych i szarych, a także, znane z pojedynczych stanowisk w Polsce, zbiorowiska inicjalne wydm z perzem sitowym. Ze względu na występowanie na zapleczu wałów wydmowych dwóch rozległych jezior przymorskich,

⁶ J. M. Matuszkiewicz „Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne Polski” PAN IGiPZ, Wrocław – Warszawa – Kraków 1993 r.

⁷ Opis roślinności stanowi fragmenty opracowania: „Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Darłowo” Biuro Konserwacji Przyrody S.C., Szczecin 2020 r.

lokalizację miejscowości letniskowych i jednostek wojskowych – relatywnie niewielką powierzchnię zajmują lasy na wydmach – bory bażynowe i kwaśne lasy brzoźowo-dębowe. Niewielkie odcinki brzegu porastają zbiorowiskami typowymi dla klifów gliniastych. Innym elementem szaty roślinnej gminy związanym z położeniem nadmorskim jest rozległe torfowisko z mszarami wysokotorfowiskowymi i mszarami typowymi dla obniżen z przygiętką białą (Słowińskie Błota).

W latach 2019 - 2020 przeprowadzono szczegółową inwentaryzację przyrodniczą gminy Darłowo w ramach projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020; Oś Priorytetowa IV Naturalne otoczenie człowieka. Działanie 4.8 Podnoszenie jakości ładu przestrzennego. Opracowanie powstało na bazie obserwacji własnych uzupełnionych o materiały publikowane i niepublikowane (Nadleśnictwo Karnieszewice i Sławno, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie, Urząd Morski w Szczecinie). Za stan aktualny przyjęto informacje dotyczące występowania gatunków i siedlisk zarejestrowanych podczas prac terenowych w latach 2019-2020 oraz w ciągu ostatnich kilkunastu lat (po roku 2000). W ostatnim przypadku wyjątkiem były sytuacje, gdy podawane w źródłach dane o gatunkach i obiektach zostały jednoznacznie zweryfikowane negatywnie jako już niewystępujące lub przekształcone. Jako wiarygodne przyjęto dane z publikacji naukowych i dokumentacji specjalistycznych. Przeanalizowane zostały także dane GIS. Przeanalizowano dokumentację Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy (lokalizacje siedlisk przyrodniczych na terenie gminy), dane udostępniane na GeoSerwisie GDOŚ, dane z inwentaryzacji powszechnej w Lasach Państwowych (2008), waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego (2010) oraz opublikowane w „Atlasie rozmieszczenia chronionych i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych na podstawie danych z inwentaryzacji przyrodniczych i planów ochrony w zasobach Biura Konserwacji Przyrody w Szczecinie” (2010).

We florze gminy występuje:

- 660 gatunków roślin naczyniowych, w tym m. in. :
Dzięgiel nadbrzeżny (arcydzięgiel nadbrzeżny) *Angelica archangelica* subsp. *litoralis*, turzycza piaskowa *Carex arenaria*, storczyk szerokolistny *Dactylorhiza majalis*, rosziczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, kruszczyk rdzawoczerwony *Epipactis atrorubens*, kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, mikołajek nadmorski *Eryngium maritimum*, kruszyna pospolita *Frangula alnus*, śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*, przytulia (marzanka) wonna *Galium odoratum*, tajeża jednostronna *Goodyera repens*, bluszcz pospolity *Hedera helix*, kocanki piaskowe *Helichrysum arenarium*, przylaszczka pospolita (przelaszczka trojanek) *Hepatica nobilis*, śnieżyca wiosenna *Leucojum vernum*, lilia złotogłów *Lilium martagon*, wiciokrzew (suchokrzew) pomorski *Lonicera periclymenum*, widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*, grąźel żółty *Nuphar lutea*, grzybień białe *Nymphaea alba*, wilżyna ciernista *Ononis spinosa*, malina moroszka *Rubus chamaemorus*, cis pospolity *Taxus baccata*, pływacz zwyczajny *Utricularia vulgaris*,
- z czego 34 gatunki poddane ochronie, w tym pięć podlegających ochronie ścisłej;

Pięć spośród gatunków chronionych rośnie tu jednak tylko jako uciekinierzy z upraw i nie podlegają w efekcie sankcjom prawnym związanym z ochroną gatunkową. Do grupy tej należą: śnieżyczka przebiśnieg, śnieżyca wiosenna, lilia złotogłów (prawdopodobnie tu tylko uprawiana i dziczejąca z upraw), jarząb szwedzki i cis pospolity. Turzyca piaskowa i kocanki piaskowe rosną pospolicie na wydmach nadmorskich (zwłaszcza szarej, turzyca także w lasach na wydmach). Dzięgiel litwor jest dość częsty wzdłuż cieków i nad jeziorami przyziemnymi, a wiciokrzew pomorski w lasach na ternie gminy. Specyfiką i dużym walorem przyrodniczym gminy jest wyjątkowo obfite występowanie mikołajka nadmorskiego na wydmie szarej w zachodniej części gminy. Do innych rzadkich i zagrożonych w skali regionalnej i krajowej należą stwierdzone tu także takie gatunki jak: kruszczyk rdzawoczerwony, tajęża jednostronna, gruszycznik jednokwiatowy, storczyk męski. Do zaginionych roślin chronionych, być może wymarłych lokalnie należą: widłak jałowcowaty, malina moroszka, wełnianeczka darniowa i świbka nadmorska.

Tab. 2.9. Wykaz gatunków objętych ochroną gatunkową stwierdzonych w trakcie inwentaryzacji⁸

Nazwa naukowa	Nazwa zwyczajowa	1	2	3	Występowanie w gminie
<i>Andromeda polifolia</i>	Modrzewnica zwyczajna	V	V	OCz	(!, Prajs i in. (2004): „Słowińskie Błoto” (Jasnowska i in. 1996a,c), Nadl. Sławno oddz. 122d.
<i>Angelica archangelica</i> subsp. <i>litoralis</i>	Dzięgiel nadbrzeżny, arcydzięgiel nadbrzeżny			OCz	(!): Bobolin: rów uchodzący do morza (licznie); Dąbkowice: jezioro (licznie); dolina Wieprzy między Zielnowem i Kowalewicami; Prajs i in. (2004): Żukowo Morskie – przy przepompowni, wschodni brzeg jeziora Kopań, brzeg jeziora Bobolin.
<i>Carex arenaria</i>	Turzyca piaskowa			Ocz	(!): Bobolin; Dąbkowice; Dąbki; Żukowo Morskie; wszędzie pospolicie na wydmach nadmorskich; Zielnowo; Prajs i in. (2004): podany ogólnie z gminy
<i>Dactylorhiza majalis</i>	Storczyk szerokolistny		V	OCz	(!): Barzowice: wilgotne łąki nad jez. Kopań; Prajs i in. (2004): łąki na południowy zachód od jeziora Kopań.
<i>Drosera rotundifolia</i>	Rosiczka okrągłolistna	I	V	OCz	Prajs i in. (2004): Słowińskie Błoto – Nadl. Sławno oddz. 80b,c (Jasnowska i in. 1996a), Nadl. Sławno oddz. 122d.
<i>Epipactis atrorubens</i>	Kruszczyk rdzawoczerwony	V	E	OCz	(!): Dąbkowice: wydmy; Prajs i in. (2004): pospolicie na wybrzeżu, w pasie wydmy szarej.

⁸ Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Darłowo, Biuro Konserwacji Przyrody S.C., Szczecin 2020 r.

Epipactis helleborine	Kruszczyk szerokolistny			OCz	(!): Dąbkowice; Prajs i in. (2004): pospolicie na wybrzeżu, w pasie wydmy szarej.
Erica tetralix	Wrzosiec bagienny			OCz	(!): Torfowisko śródleśne między Zielnowem i Kowalewicami;
Eryngium maritimum	Mikołajek nadmorski	VU	VU	Oś	(!): Boblin: na wydmach; Dąbkowice: na wydmach; Dąbki: na wydmach; Wicie: na wydmach; Prajs i in. (2004): na wybrzeżu, w pasie wydmy białej.
Galanthus nivalis	Śnieżyczka przebiśnieg	I	I	OCz	Prajs i in. (2004): Park wiejski w Palczewicach, cmentarz parafialny i park podworski w Bukowie Morskim, Rusko przy drodze Darłowo-Sławno, Domasławice przy drodze Darłowo-Sławno, cmentarz przykościelny w miejscowości Krupy.
Goodyera repens	Tajęża jednostronna	V	E	OCz	(!): Boblin: las na wydmach; Prajs i in. (2004): mierzeja nad jeziorem Kopań.
Helichrysum arenarium	Kocanki piaskowe			Ocz	(!): Boblin: na wydmach; Dąbkowice: na wydmach; Dąbki: na wydmach; Żukowo Morskie; Prajs i in. (2004): Murawa na wschód od Kowalewiczek, murawa na wschód od jeziora Kopań.
Ledum palustre	Bagno zwyczajne		V	Ocz	(!, Prajs i in. 2004): „Słowińskie Błoto” (Jasnowska i in. 1996a,c), Nadl. Sławno oddz. 122d.
Leucjum vernum	Śnieżyca wiosenna		I	OCz	Prajs i in. (2004): Park wiejski w Palczewicach.
Lilium martagon	Lilia złotogłów	V	V	OCz	Prajs i in. (2004): Park wiejski w Palczewicach, cmentarz parafialny w miejscowości Bobolin Morskie, jar na wschód od Parzowic (oddz. 100i), jar przy drodze do Palczewic (oddz.100Aw).
Lonicera periclymenum	Wiciokrzew pomorski		V	OCz	(!): Dąbki: las na zachód od miejscowości; Wicie; Zielnowo: las między wsią i Kowalewicami; Prajs i in. (2004): bardzo często na terenach leśnych gminy, w pasie wydmy szarej, ok. 0,4 km na wschód od Domasławic (Nadl. Sławno oddz. 36j), las na wschód od Bukowa Morskiego oddz. 190, 198, 202, las na zachód od Kowalewic oddz. 165, las na zachód od Słowina oddz. 54d.
Lycopodium annotinum	Widłak jałowcowaty		R	OCz	Prajs i in. (2004): „Słowińskie Błoto” – Nadl. Sławno oddz. 81c.
Moneses uniflora	Gruszychnik jednokwiatowy		V	OCz	(!): Bobolin: las na wydmach; Dąbkowice;

Nasturtium officinale	Rukiew wodna	NT	V	Ocz	(!): masowo w Bagnicy w Bukowie Morskim, Pęciszewku, Jeżycach;
Nymphaea alba	Grzybienie białe			Ocz	(!, Prajs i in. 2004): Jeziora: Kopań, Bobolin, starorzeczka Wieprzy.
Ononis spinosa	Wilżyna ciernista			Ocz	Prajs i in. (2004): na wybrzeżu, w pasie wydmy białej.
Orchis mascula	Storczyk męski		Ex	Oś	(!): Sulimice: N od wsi oddz. 100Ak (10 egz.)
Platanthera chlorantha	Podkolan zielonawy		E	Ocz	(!): Sulimice: N od wsi oddz. 100Ak (3 egz.)
Pyrola chlorantha	Gruszyca zielonawa		V	OCz	(!): Dąbki: na zachód od miejscowości; Wicie: las na wydmach na zachód od miejscowości; Prajs i in. (2004): podany ogólnie z gminy
Pyrola media	Gruszyca średnia	V	E	Ocz	Prajs i in. (2004): podany ogólnie z gminy
Pyrola minor	Gruszyca mniejsza			Ocz	(!): Dąbki: na zachód od miejscowości; Wicie; Prajs i in. (2004): podany ogólnie z gminy
Pyrola rotundifolia	Gruszyca okrągłolistna			Ocz	(!): Wicie: las na wydmach
Rubus chamaemorus	Malina moroszka	E	E	Oś	Prajs i in. (2004): rezerwat „Słowińskie Błoto” (brak potwierdzenia w terenie)
Sorbus intermedia	Jarząb szwedzki		E	Oś	(!): Dąbkowice; Żukowo Morskie: siewka w lesie na wydmach;
Taxus baccata	Cis pospolity	R	R	OCz	(!): Bobolin: siewka w lesie na wydmach; Nadl. Sławno oddz. 89a; Prajs i in. (2004): Nadl. Sławno oddz. 89a.
Trichophorum cespitosum	Wełnianeczka darniowa		V	Ocz	Pawlaczyk i in. 2005: Słowińskie Błota
Triglochin maritimum	Świbka morska	V	V	Ocz	Prajs i in. (2004): łąki na południowy wschód i południowy zachód od jeziora Kopań.
Utricularia minor	Pływacz mniejszy		V	Oś	(!): mokradła środkowe między Zielnowem i Kowalewicami;

Objaśnienia sformułowań użytych w tabeli:

1 – Czerwona lista roślin Polski,

2 – Czerwona lista Pomorza Zachodniego, 3 – ochrona prawna

(!) – stanowiska stwierdzone w sezonie 2019-2020 przez autorów opracowania

Oś – gatunki pod ochroną całkowitą

Ocz – gatunki pod ochroną częściową

W granicach gminy Darłowo nie występują rodzime gatunki roślin wymienione w załącznikach Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory.

Grzyby

W gminie Darłowo porosty w dużej obfitości rosną w lasach nadmorskich, zwłaszcza z rodzajów *Ramalina*, *Parmelia*. Porosty te często są także na przydrożnych drzewach, zwłaszcza klonach i jesionach tworzących aleje (np. Drozdowo-Palczewice).

Grzyby wielkoowocnikowe ze względu na panującą suszę obserwowane były rzadko – przez większą część sezonu w zasadzie poza niektórymi pospolitymi gatunkami i gatunkami wieloletnimi (hubami) nie można było stwierdzić ich obecności. Poza tym znaczna część gatunków do niedawna chronionych wyjęta została spod ochrony w 2014. W związku z powyższym udokumentowano nieliczne stanowiska gatunków chronionych lub zagrożonych takich jak: czarka szkarłatna *Sarcoscypha coccinea* (już niechroniona, ale wciąż zagrożona) – okolice Drozdowa, błyskoporek podkorowy *Inonotus obliquus* – Słowino.

Mszaki

W odniesieniu do mszaków gmina dość wyjątkowo na tle innych zachodniopomorskich wyróżnia się bardzo skąpym występowaniem, gdzie indziej pospolitych gatunków mchów borowych objętych ochroną częściową. Ich stanowiska koncentrują się niemal wyłącznie w pasie borów nadmorskich, gdzie z kolei występują w znacznym zróżnicowaniu. Brak typowych siedlisk borowych w głębi lądu. W pasie nadmorskim licznie rośnie (gatunki pod ochroną częściową) brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum*, rzadziej: roketnik pospolity *Pleurozium schreberi*, widłoząb miotlasty *Dicranum scoparium*, widłoząb kędzierzawy *Dicranum polysetum*, bielista siwa *Leucobryum glaucum*, fałdownik nastroszony *Rhytidiadelphus squarrosus*, drabik drzewkowaty *Climacium dendroides*.

Na torfowisku Słowińskich Błotach i mokradłach mszarnych między Zielnowem i Kowalewicami obecne są chronione płonniki pospolity *Polytrichum commune* oraz cienki *P. strictum* oraz torfowce: kończysty *S. fallax*, czerwonawy *S. rubellum*, magellański *S. magellanicum*, błotny *S. palustre*, próchniczek błotny *Aulacomnium palustre*.

Dendroflora

Najstarsze drzewa przekraczające wiek osiągnięty przez drzewostany w lasach użytkowanych gospodarczo zachowały się w miejscowościach jako drzewa tworzące zieleń przy kościołach, na dawnych cmentarzach i w parkach. Wyjątkowo takie okazy utrzymywane są także jako pamiątki kultury leśnej na terenach leśnych. Zieleń komponowana terenów wiejskich, często chroniona jako zlokalizowana na terenach wpisanych do rejestru zabytków.

W gminie Darłowo pomnikami przyrody są bez wyjątku okazałe drzewa, zwykle pojedyncze, rzadziej grupy na terenie dawnych cmentarzy, często na terenach przykościelnych.

Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu. Nie jest wskazane wykonywanie wobec nich także zabiegów ochronnych, z wyjątkiem okazów o dużym znaczeniu kulturowym i krajobrazowym. Na terenach zurbanizowanych obiekty wymagają stałego nadzoru konserwatorskiego. W tym drugim przypadku w razie złego stanu drzewa i zagrożenia dla bezpieczeństwa mienia i życia oraz niemożności jego zabezpieczenia wskazane jest zdejmowanie drzewa z rejestru chronionych.

Do szczególnie cennych elementów krajobrazu przyrodniczego gminy należą:

- wydmy (zwłaszcza dobrze zachowane wydmy szare) na wybrzeżu w zachodniej części gminy (na zachód od Darłówka) – częściowo w obszarze Natura 2000 Jezioro Bukowo;
- torfowisko wysokie – Słowińskie Błota (rezerwat przyrody) i torfowiska przejściowe – proponowany użytek ekologiczny między Zielnowem i Kowalewicami;
- oba jeziora przymorskie ze strefą brzegową (w tym łąki storczykowe i wrzosowiska nad jez. Kopań);
- drobnopowierzchniowe, a przez kontrast ekologiczny i stan zachowania – bardzo istotne enklawy żyznych lasów liściastych w rejonie moreny barzowickiej;
- kompleksy zachowanych żyznych lasów liściastych – łęgów, grądów i buczyn tworzących rozległe kompleksy leśne w rejonie Nowego Krakowa i na wschód od Bukowa Morskiego (towarzyszą im jednak rozległe leśne zbiorowiska zastępcze z wprowadzanymi tu gatunkami iglastymi – sosnami, świerkami i modrzewiami);
- Kompleksy użytków zielonych, szuwarów, nadrzecznych zarośli wierzbowych i starorzeczy w dolinach i pradolinach odwadnianych Wieprzą, Bagienicą i Grabową (w kolejności wedle hierarchii zachowanych walorów).

Ryc. 2.17. Rzeka Wieprza

Źródło: zbiory własne

Siedliska przyrodnicze wymienione w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. siedliskowej) **zinwentaryzowane na terenie gminy Darłowo:**

- Estuaria (kod 1130)
- Laguny przybrzeżne (w tym: jeziora przymorskie i zalewy)* (kod 1150)
- Klify na wybrzeżu Bałtyku (kod 1230)
- Nadmorskie wydmy białe (*Elymo-Ammophiletum*) (kod 2120)
- Nadmorskie wydmy szare – siedlisko priorytetowe (kod 2130)
- Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich (2180)
- 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphyllion*)
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
- 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)*
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*)
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)
- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)
- 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*)
- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*)
- 91D0 bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)*
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe

2.3.7.2. Fauna⁹

Różnorodność fauny zachodniopomorskiej determinują specyficzne warunki fizjograficzne regionu - jego położenie geograficzne, rzeźba terenu, warunki hydrologiczne, klimat, szata roślinna, wpływające bezpośrednio na zróżnicowanie i charakter biotopów stanowiących siedliska zwierząt. Rozmaitość siedlisk wiąże się z występowaniem w województwie zachodniopomorskim długiej strefy pobraża Bałtyku wraz z szeregiem jezior mierzejowych i rzek przymorskich, rozbudowanego estuarium odrzańskiego, bagnistego odcinka dolnego biegu Odry oraz urozmaiconą subglacjalną rzeźbą terenu Pojezierza Zachodniopomorskiego. Formacje polodowcowe, będące skutkiem działania zlodowacenia bałtyckiego, w szczególności stadiału pomorskiego wywarły największe piętno na ukształtowaniu krajobrazu województwa, zaś związane z nimi biotopy należą do najbardziej typowych dla regionu. Stosunkowo łagodny

---

⁹ Opracowano we fragmentach i na podstawie „Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego” Tom I Opracowanie, Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin 2010 r. oraz „Inwentaryzacji przyrodniczej gminy Darłowo” Biuro Konserwacji Przyrody S.C., Szczecin 2020 r.

klimat Pobrzeża zapewniający krótkie i ciepłe zimy, umożliwia w tych rejonach zimowanie wielu cennych gatunków ptaków wodnych.

W porównaniu z innymi gminami fauna gminy Darłowo odznacza się dużą różnorodnością. Wpływ na to ma przede wszystkim obecność w granicach gminy zbiorników i cieków wodnych oraz przybrzeżnych wód Bałtyku. Pomimo tego, że w ciągu ostatnich lat z gminy wycofała się część gatunków zwierząt – w wyniku przede wszystkim niszczenia lub znacznego przekształcania zbiorników wodnych, zaniechania uprawy pól, łąk i pastwisk – gmina Darłowo charakteryzuje się w dalszym ciągu dużym zróżnicowaniem gatunkowym.

W gminie Darłowo zarejestrowano **311 kręgowców** (stanowiska lęgowe), z czego na teriofaunę składa się 39, awifaunę 225, herpetofaunę 15 i ichtiofaunę 33 gatunki¹⁰. Najwięcej gatunków zagrożonych i rzadkich występuje wśród ptaków. Na obszarze gminy stwierdzono co najmniej 15 gatunków bezkręgowców, z czego 10 gatunków mięczaków, 1 gatunek pajęczaków, 1 gatunek skorupiaków i 3 gatunki owadów.

Tab. 2.10. Gatunki ryb i minogów stwierdzone w ważniejszych akwenach w granicach gminy Darłowo¹¹

L.p.	Gatunki stwierdzone podczas bonitacji 2019/2020				
	gatunek	zlewnia j. Kopań	zlewnia j. Bukowo	Wieprza i jej dopływy	Grabowa i jej dopływy
1.	szczupak	+	+	+	+
2.	plóć	+	+	+	+
3.	wzdreğa	+	p		
4.	lin	+	+		
5.	kiełb		+	+	+
6.	ukleja	+	+	+	p
7.	krąp	p	+	+	P
8.	leszcz	+	P	p	p
9.	<i>minóg rzeczny</i>		+	p	+
10.	węgorz	p	+	p	p
11.	słonecznica		+	+	p
12.	ciernik		+	+	+
13.	okoń	+	+	+	+
14.	troć wędrowna		+	p	+
15.	<i>różanka</i>		+	+	p
16.	cierniczek		+	p	p

¹⁰ Inwentaryzacja 2010 r. Brak danych zbiorczych z inwentaryzacji z 2020 r.

¹¹ Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Darłowo, Biuro Konserwacji Przyrody S.C., Szczecin 2020 r.

17.	pstrąg potokowy			+	+
18.	kleń			+	p
19.	strzebla potokowa			+	+
20.	jelec			+	+
21.	pstrąg tęczy		p	p	+
Gatunki notowane w okresie ostatnich 10 lat					
	gatunek	zlewnia j. Kopań	zlewnia j. Bukowo	Wieprza i jej dopływy	Grabowa i jej dopływy
22.	<u>koza</u>			p	p
23.	miętus			p	p
24.	rozpiór		p		
25.	sandacz	p	p		
26.	<u>głowacz białopłetwy</u>			p	p
27.	jazgarz	p	p		
28.	karp		p		
29.	karaś pospolity	p			
30.	jaź	p		p	
31.	gładzica	p	p		
32.	<u>lipień</u>			p	p
33.	stornia		p		
34.	<u>łosoś</u>			p	
35.	<u>minóg strumieniowy</u>			p	p
36.	stynka		p		
37.	certa			p	
38.	jesiotr syberyjski				p
Gatunki niewykazywane w okresie ostatnich 10 lat, jednak ich obecność w wodach gminy jest wysoko prawdopodobna					
	gatunek	zlewnia j. Kopań	zlewnia j. Bukowo	Wieprza i jej dopływy	Grabowa i jej dopływy
39.	sum			tak	tak
40.	<u>piskorz</u>	tak	tak	tak	tak
41.	babka bycza	tak	tak	tak	
42.	karaś japoński (srebrzysty)	tak	tak		

Objaśnienia sformułowań użytych w tabeli:

*Wyróżniono kursywą gatunki chronione i (lub) naturalne
+ stwierdzenie w czasie waloryzacji
p – występowanie potwierdzone poprzez kwerendę danych*

Spośród gatunków cennych na terenie gminy Darłowo należy spodziewać się obecności co najmniej 3 gatunków:

1. Mieniak tęczowiec *Apatura iris*. PCLZ LC najmniejszej troski.

Gatunek występujący w całej Polsce (Buszko, Masłowski 2008). Zasiedla lasy liściaste i mieszane, preferując gruntowe drogi leśne i skraje lasów. Gatunek nie jest w Polsce zagrożony. Niekorzystny wpływ na ten gatunek może mieć gospodarka leśna, prowadząca do usuwania wierzb iwy w drzewostanach gospodarczych. W celu ochrony pożądane jest zachowanie w lasach pojedynczych drzew lub skupień wierzb iwy oraz utrzymanie dróg gruntowych.

2. Przeplatka diamina *Melitaea diamina*. PCLZGiZ12 VU narażony.

Gatunek występujący w całej Polsce (Buszko, Masłowski 2008). Zasiedla wilgotne łąki na skrajach lasów, obrzeża torfowisk niskich. Gatunek nie jest zagrożony wymieraniem w Polsce zachodniej.

3. Strzępotek soplaczek. Ochrona częściowa. PCLZGiZ VU narażony.

Gatunek występujący w całej Polsce (Buszko, Masłowski 2008). Zasiedla wilgotne łąki, turzycowiska, torfowiska nieskie i przejściowe. Gatunek jest zagrożony wymieraniem wskutek utraty środowisk łąkowych - osuszanie i zagospodarowanie rolnicze terenów podmokłych oraz zarastaniem na skutek naturalnej sukcesji roślinności drzewiastej. W celu ochrony powinno się zachowywać w niezmienionym stanie środowiska występowania tego gatunku.

Gmina należy też do najbogatszych w województwie gmin pod względem awifauny. Choć ptaki łąkowe stanowią największą wartość awifauny, należy pamiętać, że różnorodność refugium, umożliwiających przetrwanie trudnego okresu zimy lub umożliwiający odpoczynek w trakcie dalekich wędrówek, posiada znaczącą wartość przyrodniczą i jest jednym z zasadniczych czynników decydujących o przetrwaniu wielu gatunków, zagrożonych w skali europejskiej i światowej. Szczególne bogactwo jakościowe i ilościowe awifauny obserwuje się w pasie nadmorskim, dolin rzecznych oraz w pasie pojezierzy, nad dużymi zbiornikami wodnymi. Z kolei obszary pokryte siecią drobnych zbiorników, torfowisk, półnaturalnych łąk i słonaw, jak również niezdegradowane pod względem siedliskowym kompleksy leśne, stanowią miejsce rozrodu i przebywania znaczących czasem populacji lokalnych. Heterogenny krajobraz sprzyja zróżnicowaniu gatunkowemu awifauny.

Wśród przedstawicieli awifauny, zaobserwowanych na terenie gminy Darłowo, **wyróżniono 44-46 gatunków ptaków**, uznanych za szczególnie cenne ze względu na swoją rzadkość i znaczenie w ekosystemach, znajdujących się na czerwonych listach i w księgach gatunków zagrożonych w Polsce, lub wskazanych w I załączniku Dyrektywy Ptasiej, jako gatunki wymagające ochrony siedlisk w skali europejskiej. Szczególnie liczna jest przepiórka (11 stanowisk), derkacz (22 stanowiska), łączak (1 stanowisko), puchacz (1 stanowisko).

Na terenie gminy odnotowano obecność gatunków podlegających ochronie strefowej tj.:

---

¹² Polska czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych.

- bielik *Haliaeetus albicilla*;
- orlik krzykliwy *Aquila pomarina*;
- kania ruda *Milvus milvus*;
- kania czarna *Milvus migrans*.

Strefa ochronna kani rudej znajduje się w kompleksie leśnym na północny wschód od Bukowa Morskiego.

Z płazów wymienić należy: kumaka nizinny *Bombina bombina*, ropuchę zieloną *Bufo viridis*, ropuchę szarą *Bufo bufo*, rzekotkę drzewną *Hyla arborea*, grzebiuszkę ziemną *Pelobates fuscus*, żabę jeziorkową *Rana lessonae*, żabę moczarową *Rana arvalis*, żabę wodną *Rana hybry esculentae*, żabę śmieszkę *Rana ridibunda*, żabę trawną *Rana temporaria*, padalca zwyczajnego *Anguis fragilis*, jaszczurkę żyworodną *Lacerta vivipara*, zaskronica zwyczajnego *Natrix natrix*, żmiję zygzakowatą *Vipera berua*.

2.3.8. Krajobraz, w tym krajobraz kulturowy i jego walory

Obszar gminy Darłowo¹³ jest nizinny, rozcięty dolinami ciągnącymi się często równolegle do brzegu morskiego. W krajobrazie lekko falistym zaznaczają się oderwane wzgórza moreny czołowej. Wybrzeże jest przeważnie płaskie. Zauważyć się daje silne działanie prądów morskich, powodujących osadzanie się olbrzymich mas piasku wzdłuż wybrzeża. Obszar pobrzeża urozmaicony jest rozległymi jeziorami przybrzeżnymi. Miejscami wyróżniają się w krajobrazie liczne, bezładnie rozrzucone wzgórza kemowe o świeżych, słabo zdenudowanych kształtach. Szatę roślinną charakteryzują rozległe torfowiska łąkowe. Zalegają one na większych dolinach rzek i dnach pradolin. Towarzyszą im bory bagienne i podmokłe olszyny, w których masowo występuje woskownica europejska tworząc gęste zarośla. W wielu miejscach występują wrzosowiska typu atlantyckiego. Wydmy szare porośnięte są borami sosnowymi. Na wysoczyznach występują lasy bukowe i bukowo – mieszane. W pradolinach przeważają lasy mieszane z dębem, sosną i grabem oraz lasy sosnowe.

Biorąc pod uwagę powyższe walory można dokonać klasyfikacji krajobrazu. Najistotniejszą częścią krajobrazu zawsze są elementy naturalne lub prawie naturalne. Są one uzupełniane mniejszą lub większą ilością elementów antropogenicznych. Do elementów naturalnych zaliczane są: klimat, gleba, rzeźba terenu, powietrze atmosferyczne, szata roślinna, świat zwierząt, natomiast do elementów antropogenicznych: infrastruktura (budynki, drogi, zakłady przemysłowe itp.), sztuczne użytki gruntowe oraz różnego rodzaju odpady i zanieczyszczenia pochodzące z działalności człowieka.

Na terenie gminy Darłowo wyróżnia się następujące typy krajobrazu¹⁴:

- **krajobraz zbliżony do naturalnego** – udział elementów wprowadzonych przez człowieka jest stosunkowo niski, stąd jego działalność nie spowodowała na tych obszarach

¹³ Opis krajobrazu zasięgnięty z S. Jarosz „Krajobrazy Polski i ich pierwotne fragmenty” Instytut Urbanistyki i Architektury BA Warszawa 1954 s. 36-37

¹⁴ Podział na podstawie klasyfikacji: Więckowicz Z. w: Bieszczad S., Sobota J. 1999

istotnych zmian. Krajobraz zbliżony do naturalnego tworzą więc tereny lasów, jezior, teren nadmorski. Najbardziej charakterystyczne dla tego krajobrazu są plaże nadmorskie oraz tereny jezior Kopań i Bukowo. W krajobrazie nadmorskim zawierają się: wydmy, jeziora i bagna związane ze zbiornikami jezior Kopań i Bukowo. Do Krajobrazów dolin i równin akumulacyjnych zaliczają się doliny rzek Wieprzy i Grabowej, wzdłuż których występują terasy wraz z wydmami. Krajobrazy młodoglacjalne zaliczają się do gatunku równin i wzniesień morenowych, jako najbardziej powszechnie występujący na danym obszarze.

- **krajobraz seminaturalny** (in. naturalno-kulturowy) – krajobraz zmieniony działalnością człowieka, który jednak nie zatracił jeszcze głównych cech krajobrazu pierwotnego tzn. w krajobrazie tym występuje jeszcze równowaga biologiczna. Pod względem ekologicznym różnica pomiędzy wartościami biocenoz krajobrazów naturalnych i pierwotnych jest jeszcze niewielka. Do tego typu krajobrazu zaliczono tereny leśno-rolnicze, tereny otwarte o charakterze letniskowym (zabudowa podmiejska i letniskowa, związana z rozwojem usług z zakresu turystyki i rekreacji) oraz wiejskim (wnętrza wsi),
- **krajobraz kulturowy** – zmiany wprowadzone przez człowieka zaszyły tak daleko, że istnienie tak ukształtowanego krajobrazu może być utrzymane tylko dzięki stałym zabiegom. Krajobraz kulturowy można podzielić na harmonijny bądź zdewastowany. Najcenniejsze wsie o wysokich walorach krajobrazowych: Barzowice, Cisowo, Kopań, Kopnica, Krupy, Słowino, Stary Jarosław. Jako wyróżniające się (częściowo zdegradowane) zakwalifikowano: Bukowo Morskie, Drozdowo, Kowalewice, Sulimice. Dominanty i obiekty dysharmonijne:
  - farmy elektrowni wiatrowych (Cisowo w bezpośrednim sąsiedztwie terenów o znacznej rozległości widokowej, Porzecze). Obie farmy elektrowni wiatrowych zaznaczają się dość silnie w krajobrazie gminy i występują jako element bądź dominanta wielu ujęć widokowych, szczególnie w perspektywach z osiami widokowymi dróg oraz terenów otwartych łąk i obniżeń terenowych polderów rzecznych. Są one widoczne z ujęć widokowych np. w okolicy Barzowic czy Drozdowa,
  - dominanty o charakterze produkcyjnym lub przemysłowym np. w miejscowości Rusko zlokalizowany jest zakład utylizacji odpadów (oczyszczalnia) oraz przedsiębiorstwo produkcyjno-usługowe. W Barzowicach zlokalizowany jest zakład przetwórczy, a w Wiekowe stacja paliw i zakład produkcyjny,
  - słupy konstrukcyjne linii napowietrznych, szczególnie w miejscach gdzie efekt ten jest skumulowany np. w krajobrazie otwartym na południe od miejscowości Boryszewo, w którym liczne słupy konstrukcyjne kumulują się z siłowniami wiatrowymi,
  - zabudowa letniskowa lokalizowana na gruntach rolnych pomiędzy elektrowniami wiatrowymi w obrębie Kopań i Cisowo,

- ciągi zabudowy o wydźwięku dysharmonijnym, w których ład przestrzenny jest zaburzony. Tego typu zabudowa dotyczyć będzie przede wszystkim miejscowości nadmorskich tj. Wicie i Dąbki.

W gminie Darłowo nie wytypowano jednak miejsc, które można by zaliczyć do zdewastowanych.

W piśmiennictwie można też spotkać typologię krajobrazu pod względem pełnionej funkcji przez określone obszary [Minorski J. 1977]. Biorąc pod uwagę powyższe można mówić, że tereny zabudowy to głównie rodzaj krajobrazu osiedleńczego, pomiędzy którym występuje krajobraz rolniczy. Krajobraz rekreacyjny i osiedleńczy to tereny zlokalizowane bliżej linii brzegowej morza. Część środkowa Gminy to krajobraz leśny.

W opracowaniach planistycznych często używa się określenia „krajobrazu otwartego”, [Więckowicz Z. w: Bieszczad S., Sobota J. 1999] używanego dla rozległego widoku obszarów niezabudowanych, zielonych itp., gdzie elementami przyrodniczymi są rzeźba terenu, wody powierzchniowe i szata roślinna, a elementami sztucznymi są szlaki komunikacyjne oraz budowle i osiedla. W tym ujęciu, można mówić, że teren gminy Darłowo dzieli się na krajobraz otwarty oraz krajobraz leśny.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego nie został opracowany i uchwalony audyt krajobrazowy, o którym mowa w *ustawie z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz.U. z 2015 r. Poz. 774, 1688)*.

W celu ochrony dziedzictwa kulturowego oraz wartościowych walorów krajobrazu – zarówno naturalnego, jak i antropogenicznego, w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2030 wskazano kategorię obszarów kulturowo-krajobrazowych (OKK) z zaleceniem uwzględnienia ich w polityce przestrzennej jednostek samorządu terytorialnego.

Tereny zlokalizowane w granicach gminy Darłowo zostały ujęte w trzech projektowanych obszarach kulturowo-krajobrazowych:

OKK „Dolina Grabowej”

Obszar w północno-wschodniej części woj. zachodniopomorskiego, w granicach gmin: Polanów, Sławno, Malechowo i **Darłowo**, którego elementami charakterystycznymi są wsie o średniowiecznej metryce z zabudową zagrodową (ryglową) oraz zabytki architektury gotyckiej (kościół) i renesansowo-barokowej (zamki, dwory).

Do walorów przyrodniczo-krajobrazowych obszaru zalicza się zróżnicowaną rzeźbę terenu, która w górnym biegu rzeki Grabowej tworzy krajobraz wysoczyzny morenowej, w części środkowej łagodnie pofałdowany z szerokimi osiami widokowymi wzdłuż doliny, natomiast w części dolnej płaski krajobraz, o otwartych przestrzeniach.

Do walorów kulturowych obszaru, w granicach gminy Darłowo należą typowe wsie chłopskie, z zespołami ryglowej zabudowy, które stanowią również element obszaru „Kraina w Kratę”, a w

szczegółności średniowieczne wsie, które zachowały historycznie ukształtowane układy ruralistyczne, np. owalnicowe – Słowino.

OKK „Kraina w Kratę”

Obszar stanowiący fragment większego obszaru kulturowego „Kraina w Kratę”, położonego w woj. pomorskim. Zachodniopomorski obszar kulturowo-krajobrazowy „Kraina w Kratę” obejmuje gminy **Darłowo** i Postomino, a także częściowo gminy Sławno i Malechowo.

Jest to obszar kulturowo-krajobrazowy, którego elementem charakterystycznym są przede wszystkim dobrze zachowane, średniowieczne układy ruralistyczne, wkomponowane w znacznej części nieprzekształcony krajobraz naturalny, a także liczne zespoły zabudowy chłopskiej wzniesionej w technice ryglowej, nadające regionowi specyficzny charakter, określane w koncepcjach zagospodarowania przestrzennego jako „kraina w kratę”.

Ryc. 2.18. Budynek w zabudowie wzniesionej w technice ryglowej, obręb Cisowo, gmina Darłowo

Źródło: zbiory własne

Cennymi elementami tego obszaru w granicach gminy Darłowo są zwarte wsie o założeniach owalnicowych z szachownicowym układem pól (np. Słowino) oraz ulicowych – łanowych (np. Jeżyce), wraz z dominantami w postaci centralnie usytuowanych kościołów, często o metryce średniowiecznej (np. Krupy, Stary Jarosław), a także wsie rybackie z zabudową ryglową (Dąbki).

Zabudowa zagrodowa w granicach tego obszaru tworzy zwarte pierzeje i odzwierciedla historycznie wykształcone podziały własnościowe. W krajobrazie wsi wyróżniają się czworoboczne zagrody zamknięte, z budynkiem bramnym na froncie oraz chałupą w głębi siedliska.

Do walorów kulturowych należą ponadto pozostałości archeologiczne – grodziska oraz cmentarzyska, m.in. w Kopaniu.

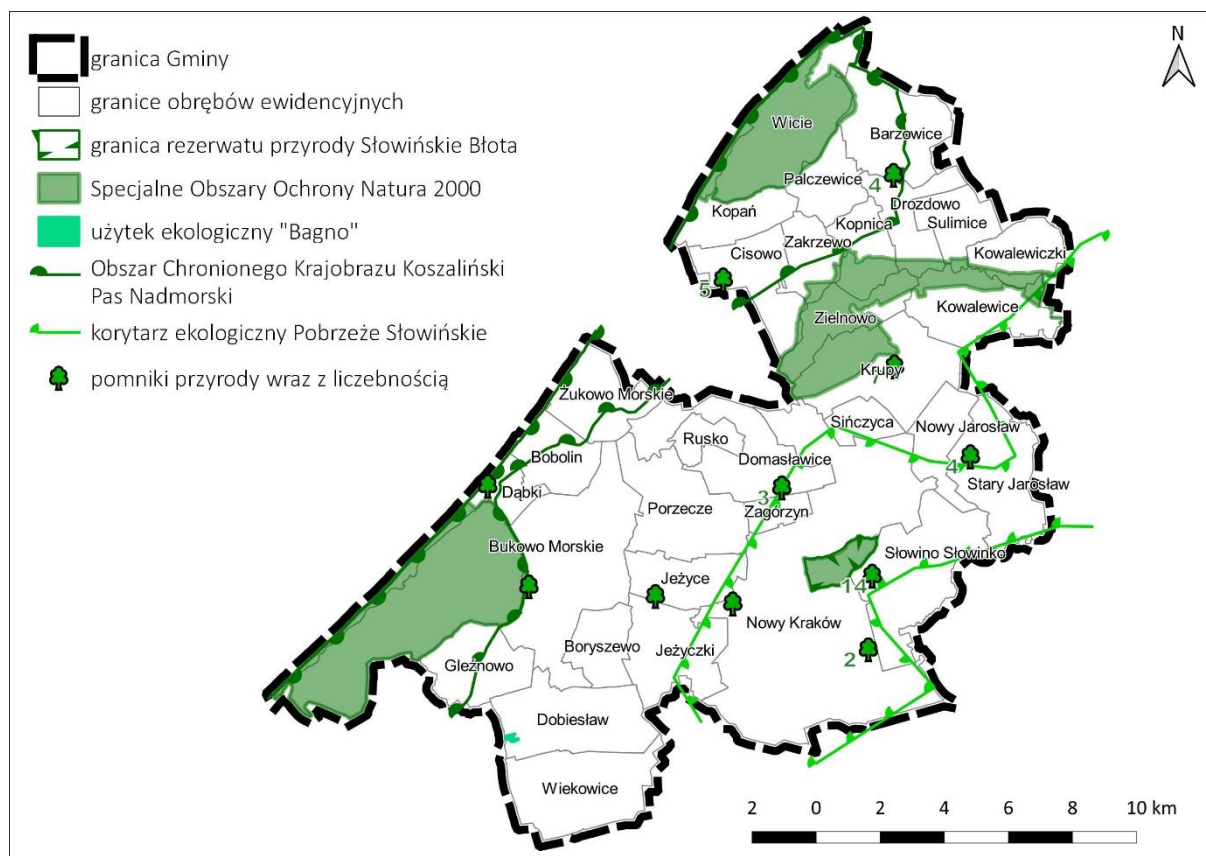
OKK 30 „Zachodniopomorski Pas Nadmorski”

Obszar wzdłuż wybrzeża Bałtyku, w obrębie gmin: Świnoujście, Międzyzdroje, Wolin, Dziwnów, Rewal, Trzebiatów, Kołobrzeg, Ustronie Morskie, Mielno, Koszalin, **Darłowo**, Postomino, w granicach geograficznego Pobrzeża Bałtyku (wyspy Uznam i Wolin, Wybrzeże Trzebiatowskie, Wybrzeże Słowińskie), w którym charakterystycznymi elementami są m.in. wsie o historycznych układach ruralistycznych.

Do walorów przyrodniczo-krajobrazowych obszaru zalicza się pas nadmorski o zróżnicowanej geomorfologii, tj. brzegi klifowe, wydmy, mierzeje, płytkie ujścia rzek, jeziora przy morskie, tereny leśne oraz łąki i bagna.

2.3.9. Prawne formy ochrony przyrody

Gmina Darłowo położona jest w zasięgu pięciu obszarów Natura 2000 oraz częściowo w zasięgu Obszaru Chronionego Krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski”. Na terenie gminy ustanowiono rezerwat przyrody „Słowińskie Błota” oraz użytek ekologiczny „Bagno”. Ponadto, na terenie gminy ustanowiono pomniki przyrody, wymienione w **tab. 2.11**.

Ryc. 2.19. Prawne formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne w granicach gminy Darłowo

Źródło: opracowanie własne

Obszaru Chronionego Krajobrazu "Koszaliński Pas Nadmorski"

Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski został wyznaczony w roku 1975, w celu ochrony krajobrazu i naturalnych walorów środowiska przyrodniczego. Obszar charakteryzuje się bardzo zróżnicowanym ukształtowaniem terenu. Deniwelacja wynosi 70 m. Cenne obszary to klify, porośnięte lasem sosnowobrzozowym, brzeg morski, piaszczyste wydmy białe i szare z typową dla nich roślinnością, a także pofałdowany, pagórkowaty teren wysoczyzn morenowych, z licznymi obniżeniami wytopiskowymi okresowo wypełnionymi wodą, poprzecinany dolinami rzek i drobnych cieków, które kończą bieg w Bałtyku (np. rzeka Czerwona) lub w J. Jamno (np. rzeki Dzierżęcinka, Strzeżenica). Najcenniejsze fragmenty lasów to nadmorski bór bażynowy z gatunkami gruszyczek (*Pyrola rotundifolia*, *Pyrola chlorantha*) oraz buczyny i olszyny.

Obszar specjalnej ochrony Natura 2000 - Przybrzeżne Wody Bałtyku PLB990002¹⁵

Obszar morski położony wzdłuż zachodniej części wybrzeża Polski. Obejmuje przybrzeżny akwen o głębokości do 15 m rozciągający się na odcinku ok. 200 km od nasady Półwyspu Helskiego do Zatoki Pomorskiej. Występują tu skupiska drobnych skorupiaków związane głównie z podłożem żwirowym. Dno morskie charakteryzuje się znacznymi deniwelacjami, sięgającymi nawet 3m, co jest wynikiem oddziaływania prądów przybrzeżnych.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych (plan zadań nie obowiązuje) przedmiotami ochrony Obszaru Natura 2000 PLB990002 są:

- A 200 *Alca torda*,
- A202 *Cephus grylle*,
- A064 *Clangula hyemalis*,
- A002 *Gavia arctica*,
- A001 *Gavia stellata*,
- A184 *Larus argentatus*,
- A182 *Larus canus*,
- A066 *Melanitta fusca*,
- A065 *Melanitta nigra*.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 roku celem wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony obszaru Natura 2000 jest ochrona populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w którego granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.

---

¹⁵ Opracowano we fragmentach i na podstawie „Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego” Tom I Opracowanie, Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin 2010 r.

Specjalny obszar ochrony Natura 2000 - Słowińskie Błoto PLH320016¹⁶

Ostoja położona jest na Równinie Sławieńskiej, na południowy-wschód od Darłowa. Zajmuje obszar na wododziale rzek Wieprzy i Grabowej, w niecce morenowej. Słowińskie Błoto jest torfowiskiem kopułowym typu bałtyckiego. Do ostoi należy również okalający torfowisko pas siedlisk na podłożu mineralnym, zajęty przez zbiorowiska leśne i łąkowe. W krajobrazie dominują lasy (77% powierzchni obszaru), głównie iglaste. Najcenniejsze siedliska przyrodnicze charakterystyczne dla tego typu obiektów, to: torfowisko wysokie nieznacznie zdegradowane, zdolne do naturalnej regeneracji jak i żywe z roślinnością torfotwórczą, obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*. Z torfowiskiem związane są lasy i bory bagienne, a wokół niego występują kwaśne buczyny i grąd subatlantycki. Stwierdzono tu występowanie 6 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych (plan zadań nie obowiązuje) przedmiotami ochrony Obszaru Natura 2000 PLH320016 są:

- 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe),
- 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji,
- 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*,
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*),
- 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*),
- 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*, *Bazzanio-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 roku celem wyznaczenia specjalnego obszaru ochrony siedlisk obszaru Natura 2000 jest trwała ochrona siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

Specjalny obszar ochrony Natura 2000 - Jezioro Bukowo PLH320041¹⁷

Obszar obejmuje duże jezioro przymorskie, wraz z mierzeją oddzielającą go od morza, przylegające do jeziora dwa kompleksy leśne borów, brzezin bagiennych i łągów w odmianie przymorskiej oraz bagien z woskownicą porastających wysokie torfowisko typu bałtyckiego. Jest to jeden z lepiej zachowanych i słabo zabudowanych odcinków polskiego brzegu morskiego. W skład obszaru wchodzi też fragment mierzei sąsiadującej z jeziorem Jamno. Jezioro zachowuje naturalny, unikatowy rytm połączenia z morzem w okresie jesienno-wiosennym i zamknięcia latem, a także zwykle jeszcze zimą. Do największych walorów tego obszaru należą wydmy białe oraz szare, na których znajdują się stanowiska rzadkich gatunków (m.in. mikołajek nadmorski,

---

¹⁶ ibidem

¹⁷ ibidem

lnica wonna). Zlokalizowane są również żyzne lasy (buczyny, grądy i łągi), kompleksy lasów bagiennych (brzezin, borów, olsów torfowcowych i typowych) oraz pomorskich lasów brzożowo-dębowych z wiciokrzewem pomorskim.

Zgodnie z planem zadań ochronnych ustanowionym dla obszaru Natura 2000 PLH320041, przedmiotami ochrony są:

- 1130 Estuaria,
- 1150 Laguny przybrzeżne,
- 1210 Kidzina na brzegu morskim,
- 2110 Inicjalne stadia nadmorskich wydm białych,
- 2120 Nadmorskie wydmy białe (*Elymo Ammophiletum*)
- 2130 Nadmorskie wydmy szare
- 2180 Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich
- 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji,
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea),
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*),
- 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*),
- 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*, *Bazzanio-Piceetum*) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne,
- 91E0 Łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe,
- 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowojesionowe (*Ficario-Ulmetum*),
- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*),
- 2216 Lnica wonna *Linaria loeselii* (*Linaria odora*).

Dla każdego z powyższych przedmiotów ochrony, plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Bukowo PLH 320041 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2014 r. poz. 1922 ze zm.), **określa z osobna:**

1. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony - Załącznik Nr 3 do ww. Zarządzenia

2. Cele działań ochronnych – Załącznik Nr 4 do ww. Zarządzenia
3. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania – Załącznik Nr 5 do ww. Zarządzenia

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 roku celem wyznaczenia specjalnego obszaru ochrony siedlisk obszaru Natura 2000 jest trwała ochrona siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

Specjalny obszar ochrony Natura 2000 - Jezioro Kopań PLH320059¹⁸

Obszar "Jezioro Kopań" obejmuje tereny przymorskie, z eutroficznym, przymorskim jeziorem Kopań, oddzielonym od morza piaszczystą, miejscami bardzo wąską mierzeją. Jezioro jest typowym przykładem jeziora przymorskiego (siedlisko 1150) i wśród polskich jezior przymorskich należy do lepiej zachowanych - nie jest zdegradowane ani zanieczyszczone, brzegi nie są jeszcze masowo zurbanizowane, a prowadzona ekstensywna gospodarka rybacka nie zagraża ekosystemowi jeziornemu. Połączenie jeziora z morzem stanowi okresowo wypełniający się wodą kanał. Na brzegu morza są dobrze zachowane wydmy białe i szare oraz lasy nadmorskie – zwłaszcza lasy brzoźowo-dębowe (9190-1, 2180). Jezioro Kopań o powierzchni 790 ha, długości 5,1 km, szerokości 2,2 km i głębokości do 3,3, jest typowym jeziorem przymorskim, oddzielonym od morza wąską mierzeją. Brzegi są trudno dostępne, porośnięte szuwarami. Długość linii brzegowej jeziora wynosi 12,4 km. ok. 100 metrów na pn. od przystani rybackiej przy brzegu jeziora znajduje się głąz narzutowy z różowego granitu o obwodzie 6 m i wysokości- 1,2 m. Górna jego część widoczna jest przy niskim stanie wody. Od 1982 r. nad jeziorem Kopań prowadzone są badania prowadzone przez ornitologów ze Stacji Akcja Bałtyk " Kopań" z Uniwersytetu Gdańskiego. Zajmują się oni określeniem lęgówisk i zimowisk ptaków, co pozwala określić zmiany w środowisku. Jezioro jest jednym ze znanych miejsc dogodnych do windsurfingu, choć natężenie tej formy rekreacji nie jest jeszcze duże.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych (plan zadań nie obowiązuje) przedmiotami ochrony Obszaru Natura 2000 PLH320059 są:

- 1130 Estuaria,
- 1150 Laguny przybrzeżne,
- 1230 Klify na wybrzeżu Bałtyku,
- 2110 Kidzina na brzegu morskim,
- 2120 Nadmorskie wydmy białe (*Elymo Ammophiletum*),
- 2130 Nadmorskie wydmy szare,
- 2180 Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich,

---

¹⁸ ibidem

- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*),
- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*),
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 roku celem wyznaczenia specjalnego obszaru ochrony siedlisk obszaru Natura 2000 jest trwała ochrona siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

Specjalny obszar ochrony Natura 2000 - Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038¹⁹

Obszar obejmuje część dolin rzek Wieprzy i Studnicy, od źródeł koło Wałdowa i Miastka, aż po miejscowość Staniewice koło Sławna, wraz z dużymi fragmentami zlewni tych rzek, w tym z terenami źródliskowymi. Rzeki te mają naturalny charakter, w niewielkim tylko stopniu zostały przekształcone przez człowieka. Wzniesienia morenowe w otoczeniu dolin dochodzą do wysokości ponad 200 m n.p.m. Przełomowe odcinki rzek mają podgórski charakter. Szczególnie głęboko wcięta jest rynnna rzeki Wieprzy (od źródeł do Bożanki). W zlewni Wieprzy zachowały się duże połacie mokradeł, oraz torfowiska wysokie i bory bagienne. Występuje tutaj 21 siedlisk z zał. I DS: jeziora lobeliowe, naturalne eutroficzne i dystroficzne zbiorniki wodne, nizinne rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników, zalewane muliste brzegi rzek, suche wrzosowiska, ciepłolubne murawy napiaskowe, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, ziołorośla nadrzeczne, świeże łąki użytkowane ekstensywnie, torfowiska wysokie żywe i zdegradowane, torfowiska przejściowe i zasadowe oraz obniżenia na podłożu torfowym, źródła wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*, kwaśne i żyzne buczyny, grąd subatlantycki, bory i lasy bagienne oraz lasy łęgowe.

Zgodnie z planem zadań ochronnych ustanowionym dla obszaru Natura 2000 PLH220038, przedmiotami ochrony są:

- 3110 Jeziora lobeliowe,
- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*,
- 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne,
- 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników,
- 3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri p. p.* i *Bidention p. p.*,
- 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*),
- 6120 Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*),
- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),

---

¹⁹ ibidem

- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylyon alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
- 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe),
- 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji,
- 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*,
- 7220 Źródlika wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*,
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk, mechowisk,
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo – Fagion*),
- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion*),
- 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario – Carpinetum*),
- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori – petraeae*),
- 91D0 bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne,
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
- 1831 Elisma wodna *Luronium natans*,
- 1096 Minóg strumieniowy (*Lampetra planeri*),
- 1339 Różanka (*Rhodeus sericeus amarus*),
- 1163 Głowacz białołętkowy (*Cottus gobio*),
- 1149 Koza (*Cobitis taenia*),
- 1099 Minóg rzeczny (*Lampetra fluviatilis*),
- 1106 Łosoś atlantycki (*Salmo salar*),
- 1166 Traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*),
- 1188 Kumak nizinny (*Bombina bombina*),
- 1355 Wydra (*Lutra lutra*).

Dla każdego z powyższych przedmiotów ochrony, plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 6 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH 220038 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2014 r. poz. 2098 ze zm.), **określa z osobna:**

1. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony - Załącznik Nr 1 do ww. Zarządzenia
2. Cele działań ochronnych – Załącznik Nr 2 do ww. Zarządzenia
3. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania – Załącznik Nr 3 do ww. Zarządzenia

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 roku celem wyznaczenia specjalnego obszaru ochrony siedlisk obszaru Natura 2000 jest trwała ochrona siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

Rezerwat przyrody „Słowińskie Błota”²⁰

„Słowińskie Błota” został uznany za rezerwat przyrody Rozporządzeniem nr 20/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 września 2005 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Słowińskie Błota". Objęty jest ochroną czynną. Zajmuje powierzchnię 192,55 ha na terenie gminy Darłowo, na gruntach Nadleśnictwa Sławno. W rezerwacie „Słowińskie Błota” ochronie podlega torfowisko wysokie typu bałtyckiego, z charakterystyczną kopułą o płaskiej wierzchołku, podniesioną o 1,3 m w stosunku do otoczenia. Należy ono do jednych z najbardziej zagrożonych wyginięciem ekosystemów na obszarze Polski. Na torfowisku utrzymują się pozostałości naturalnych torfotwórczych fitocenoz mszarnych oraz liczne gatunki roślin typowych dla oligotroficznym i kwaśnym siedlisk wysokotorfowiskowych, w tym gatunki chronione. Spośród około 50 torfowisk bałtyckich, występujących na Pomorzu, większość została zniszczona. Torfowisko „Słowińskie Błota” uważane jest za jedno z ostatnich na Pomorzu żywych torfowisk wysokich typu bałtyckiego (Połczyńska i in., 2004). Torfowisko jest dobrze zachowane. Na terenie rezerwatu wyróżniono 4 zespoły i 2 podzespoły roślinne (Herbich, 1992). Flora rezerwatu liczy 37 gatunków roślin naczyniowych, 41 gatunków mszaków oraz 45 gatunków porostów, wśród których jest wiele gatunków chronionych lub zagrożonych wyginięciem. Występują tu m. in.: malina moroszka, widłak gajowy, rosiczka okrągłolistna oraz zagrożone wyginięciem torfowce.

Do najważniejszych zadań w granicach rezerwatu należą:

- zachowanie występujących na obszarze chronionych gatunków roślin, m. in. rosiczki okrągłolistnej, wiciokrzewu pomorskiego, bagna zwyczajnego oraz zwierząt, m.in. włośchatki, samotnika, dzięcioła czarnego oraz czeczotki,
- zachowanie istniejących siedlisk wymagających ochrony – żywego torfowiska wysokiego, torfowiska wysokiego zniekształconego, zdolnego do regeneracji, kwaśnej buczyny niżowej, borów i brzeziny bagiennych,
- powstrzymanie ekspansji sosny i brzozy na obszarze potorfi,

---

²⁰ Opracowano na podstawie i we fragmentach: D. Giełżecka – Mądry, A. Myśliwiec, J. Bruczyńska, A. Pasieczna, P. Kwecko, I. Bojakowska, H. Tomassi-Morawiec. J. Król, A. Cwinarowicz „Objaśnienia do mapy geośrodowiskowej Polski 1:50 000 Arkusz Sławsko (19)” PIG, Warszawa 2009

- powstrzymanie antropopresji na kopułę torfowiska.

Na obszarze rezerwatu „Słowińskie Błota” obowiązuje plan ochrony (ustanowiony zarządzeniem nr 24/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Słowińskie Błota”, zmienione zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 6 lutego 2017 r.). Planem wprowadzono następujące ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w gminie Darłowo oraz do planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych:

- konieczność uwzględnienia lokalizacji rezerwatu w powyższych aktach prawa miejscowego i dokumentach;
- brak możliwości lokalizowania w odległości minimum 200m od granic rezerwatu inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko²¹, w szczególności mogących spowodować nasilenie odwodnienia rezerwatu. Ponadto, przy lokalizacji pozostałych przedsięwzięć, mogących wpływać na bilans wodny w rezerwacie, konieczność uwzględnienia uwarunkowań przyrodniczych chronionego obiektu;
- konieczność utrzymania w charakterze łąkowym użytków na działkach ewidencyjnych nr 82/2, 83, obręb Nowy Kraków (oddziały leśne 82k, 83h).

Użytek ekologiczny „Bagno”

Na terenie gminy Darłowo zlokalizowany jest jeden użytek ekologiczny o powierzchni ok. 0,27ha, powołany uchwałą nr XVI/201/96 Rady Gminy w Darłowie z dnia 12 kwietnia 1996r. Stanowi on śródleśne zagłębienie, okresowo wypełnione wodą, otoczone lasem bukowym, położone w obrębie Dobiesław, w pobliżu granicy z gminą Sianów. Celem powołania przedmiotowego użytku jest ochrona cennych terenów podmokłych.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Darłowo indywidualną ochroną objęto w formie pomników przyrody następujące pomniki przyrody ożywionej:

Tab. 2.11 Pomniki Przyrody w granicach gminy Darłowo

L.P.	Gatunek	Obwód [cm]	Położenie
1	lipa drobnolistna Tilia cordata	270	Słowino-Słowinko: cmentarz parafialny na terenie działki nr 65
2	lipa drobnolistna Tilia cordata	255	Słowino-Słowinko: cmentarz parafialny na terenie działki nr 65
3	lipa drobnolistna Tilia cordata	320	Słowino-Słowinko: cmentarz parafialny na terenie działki nr 65
4	lipa drobnolistna Tilia cordata	335	Słowino-Słowinko: cmentarz parafialny na terenie działki nr 65

²¹ W rozumieniu Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

5	lipa drobnolistna Tilia cordata	290	Słowino-Słowinko: cmentarz parafialny na terenie działki nr 65
6	lipa drobnolistna Tilia cordata	220	Słowino-Słowinko: cmentarz parafialny na terenie działki nr 65
7	lipa drobnolistna Tilia cordata	305	Słowino-Słowinko: cmentarz parafialny na terenie działki nr 65
8	lipa drobnolistna Tilia cordata	300	Słowino-Słowinko: cmentarz parafialny na terenie działki nr 65
9	lipa drobnolistna Tilia cordata	245	Słowino-Słowinko: cmentarz parafialny na terenie działki nr 65
10	lipa drobnolistna Tilia cordata	495	Słowino-Słowinko: cmentarz parafialny na terenie działki nr 65
11	lipa drobnolistna Tilia cordata	325	Słowino-Słowinko: cmentarz parafialny na terenie działki nr 65
12	lipa drobnolistna Tilia cordata	225	Słowino-Słowinko: cmentarz parafialny na terenie działki nr 65
13	lipa drobnolistna Tilia cordata	330	Słowino-Słowinko: cmentarz parafialny na terenie działki nr 65
14	lipa drobnolistna Tilia cordata	370	Domasławice: cmentarz
15	lipa drobnolistna Tilia cordata	420	Domasławice: cmentarz
16	dąb szypułkowy Quercus robur	330	Domasławice: cmentarz
17	lipa drobnolistna Tilia cordata	340	Słowino: przy kościele
18	dąb szypułkowy Quercus robur	365	Leśnictwo Słowino oddz. 116i
19	dąb szypułkowy Quercus robur	300	Leśnictwo Słowino oddz. 116f
20	lipa drobnolistna Tilia cordata	420	Barzowice: przy kościele
20	jesion wyniosły Fraxinus excelsior		Dąbki: dz. 279/7; skraj lasu
21	lipa drobnolistna Tilia cordata	395	Barzowice: przy kościele
22	lipa drobnolistna Tilia cordata	605	Barzowice: przy kościele
23	jesion wyniosły Fraxinus excelsior	390	Barzowice: przy kościele
24	klon zwyczajny Acer platanoides	365	Cisowo: przy kościele
25	jesion wyniosły Fraxinus excelsior	265	Cisowo: przy kościele
26	jesion wyniosły Fraxinus excelsior	290	Cisowo: przy kościele
27	jesion wyniosły Fraxinus excelsior	290	Cisowo: przy kościele
28	dąb szypułkowy Quercus robur	300	Cisowo: przy kościele
29	lipa drobnolistna Tilia cordata	215	Krupy: przy kościele
30	lipa drobnolistna Tilia cordata	325	Krupy: przy kościele

31	lipa drobnolistna Tilia cordata	300	Krupy: przy kościele
32	lipa szerokolistna Tilia platyphyllos	345	Krupy: przy kościele
33	lipa szerokolistna Tilia platyphyllos	345	Krupy: przy kościele
34	lipa szerokolistna Tilia platyphyllos	330	Krupy: przy kościele
35	lipa drobnolistna Tilia cordata	235	Krupy: przy kościele
36	kasztanowiec zwyczajny Aesculus hippocastanus	330	Stary Jarosław: przy kościele
38	lipa drobnolistna Tilia cordata	330	Stary Jarosław: przy kościele
39	lipa drobnolistna Tilia cordata	365	Stary Jarosław: przy kościele
40	klon jawor Acer pseudoplatanus	260	Stary Jarosław: przy kościele
41	jesion wyniosły Fraxinus excelsior	345	Jeżyce: cmentarz
42	cis pospolity Taxus baccata	105	Jeżyce Kolonia: Nadl. Sławno oddz. 89f
43	lipa drobnolistna Tilia cordata	650	Bukowo Morskie: kościół

Źródło: Inwentaryzacja przyrodnicza Gminy Darłowo 2020 r.

Proponowane formy ochrony przyrody

Zgodnie z waloryzacją przyrodniczą województwa zachodniopomorskiego z 2010 roku, na terenie Gminy postuluje się powołanie użytku ekologicznego, którego celem będzie ochrona wąwozu z olsem porzeczkowym. Wąwóz zlokalizowany jest na granicy obrębów Drozdowo i Kopnica, w sąsiedztwie drogi powiatowej nr 3724Z. Największymi zagrożeniami są obniżenie poziomu wód gruntowych (osuszenie), wycinka drzew oraz zaśmiecanie. Stan zachowania jego walorów przyrodniczych określono na bardzo dobry.

Zgodnie z Inwentaryzacją przyrodniczą gminy Darłowo (2020 r.) proponuje się powołać nowe formy ochrony przyrody ukazujące walory gminy Darłowo:

Proponowany OCHK „Dolina Wieprzy i Grabowej”

Proponowany OCHK obejmuje tereny do ochrony ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy także ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką. Ochrona dotyczy topografii terenu oraz punktów widokowych, sylwet miejscowości oraz rozległych dolin rzecznych Grabowej oraz Wieprzy.

Użytek ekologiczny Jar w Zakrzewie (UE-1)

Ochrona ekosystemu leśnego tworzącego śródpolny kompleks żyznych lasów grądowych i łąkowych w głęboko wciętej dolinie młodoglacjalnej, stanowiący siedlisko dla rzadkich i zagrożonych gatunków roślin.

Użytek ekologiczny Jar koło Palczewic (UE-2)

Głęboko wcięta dolina strumienia, źródlika, strome zbocza. Na stokach bardzo dobrze zachowany grąd subatlantycki *Stellario-Carpinetum*, lokalnie mikrosiedliska łąkowe *Fraxino-Alnetum*. W runie lasu grądowego miejscami masowo złoć pochwoлиста *Gagea spathacea*.

Użytek ekologiczny Jar koło Barzowic (UE-3)

Ochrona ekosystemu leśnego tworzącego śródpolny kompleks żyznych lasów grądowych i łąkowych w głęboko wciętej dolinie młodoglacjalnej, stanowiący siedlisko dla rzadkich i zagrożonych gatunków roślin.

Użytek ekologiczny Jar w Sulimicach (UE-4)

Ochrona ekosystemu leśnego tworzącego śródpolny kompleks żyznych lasów grądowych i łąkowych w głęboko wciętej dolinie młodoglacjalnej, stanowiący siedlisko dla rzadkich i zagrożonych gatunków roślin.

Użytek ekologiczny Torfowiska śródleśne pod Zielnowem (UE-5)

Ochrona ekosystemów mokradłowych stanowiących siedlisko dla rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt.

Tab. 2.12 Drzewa proponowane do objęcia ochroną jako pomniki przyrody w granicach gminy Darłowo

L.p.	Gatunek	Obwód [cm]	Położenie
1	buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	490	Leśnica: rozstaje dróg na skraju lasu
2	buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	410	przy drodze z Leśnicy do Pęciszewka m. oddz. 759 i 760
3	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	570	przy drodze z Leśnicy do Pęciszewka m. oddz. 759 i 760
4	jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsi</i>	350	Bukowo Morskie: dz. 269/7
5	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	405	Bukowo Morskie: dz. 269/7
6	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	505	Kopań: przydroże przy budynku we wsi
7	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	575	Palczewice: rozstaje dróg przy parku
8	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	400	Palczewice: park
9	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	670	Zielnowo: teren rekreacyjny
10	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	350	Zielnowo: oddz. 168a/b
11	lipa szerokolistna <i>Tilia platyphyl</i>	330	Krupy: działka obok kościoła

12	dąb szypułkowy Quercus robur	415	Stary Jarosław: centrum wsi
13	dąb szypułkowy Quercus robur	445	Wiekowice: gospodarstwo we wsi
14	dąb szypułkowy Quercus robur	440	Porzecze: rozstaje dróg we wsi
15	dąb szypułkowy Quercus robur	375	Zakrzewo: Nadl. Sławno Oddz. 100A s
16	buk zwyczajny Fagus sylvatica	370	Zakrzewo: Nadl. Sławno Oddz. 100A s
17	dąb szypułkowy Quercus robur	360	Drozdowo: Nadl. Sławno 100Am
18	lipa drobnolistna Tilia cordata	400	Bukowo Morskie: dz. 269/7
19	dąb szypułkowy Quercus robur	455	Bukowo Morskie: dz. 269/7

Źródło: Inwentaryzacja przyrodnicza Gminy Darłowo 2020 r.

Wskazuje się, że powyższe dane dotyczące powiązań przyrodniczych oraz głównych korytarzy ekologicznych tj. ważnych elementów sieci ekologicznej, stanowią o ponadprzeciętnej randze terenów objętych projektem studium w sieci powiązań przyrodniczych na poziomie międzynarodowym i krajowym (obszary Natura 2000, park krajobrazowy, obszary chronionego krajobrazu).

Obszary cenne przyrodniczo

W strukturze krajobrazu ekologicznego stanowiącego mozaikę wielu różnych ekosystemów wyróżnia się węzły ekologiczne. Są to ekosystemy, które reprezentują najwyższe wartości środowiska przyrodniczego, odgrywają najważniejszą rolę ze względu na różnorodność, zagęszczenie gatunków, naturalność i stabilność. Węzły ekologiczne powiązane są między sobą korytarzami ekologicznymi lub w skali lokalnej ciągami ekologicznymi, umożliwiającymi ich zasilanie poprzez bardziej intensywny przepływ materii, energii i informacji genetycznej. Korytarz ekologiczny nie jest formą ochrony przyrody i nie podlega ochronie na mocy prawa. Jednak jego funkcjonowanie konieczne jest do zachowania ciągłości i integralności sieci Natura 2000. Z dyrektywy siedliskowej nie wynika, aby obowiązek zachowania struktury i funkcji (m.in. ekologicznych) dotyczył samych obszarów Natura 2000. Gdy ich istnienie jest konieczne dla zachowania siedlisk i gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, odpowiednia struktura i funkcje powinny być utrzymane także na obszarach nieobjętych ochroną prawną w ramach sieci Natura 2000, a szczególnie w obrębie korytarzy ekologicznych łączących obszary N2000 (M.Kistowski, M.Pchałek 2009). Funkcje takich korytarzy pełnią mało przekształcone przez człowieka doliny rzek i cieków, strefy zadrzewień i zakrzewień śródpolnych lub wydłużone kompleksy leśne.

Przez obszar gminy przebiega Główny korytarz migracji „Pobrzeże Słowińskie” (KPn-20A), oznaczony na rysunku Studium. Lokalne korytarze ekologiczne, oznaczone na rysunku studium, tworzą zwarty system związany z istniejącymi obszarami lasów i zadrzewień oraz topografią terenu.

2.3.10. Jakość i zagrożenia środowiska przyrodniczego

2.3.10.1. Jakość zasobów wodnych

Jakość wód powierzchniowych

Ramowa Dyrektywa Wodna określa wymóg osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego i chemicznego dla jednolitych części wód. Podstawą formalno-prawną dokonania oceny jakości wód powierzchniowych jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 roku w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1187).

Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się w pięciostopniowej skali ustalonej wg wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych: (klasa I – stan bardzo dobry, klasa II – stan dobry, klasa III – stan umiarkowany, klasa IV – stan słaby, klasa V- stan zły).

Potencjał ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się w skali: (klasa I- II – potencjał dobry i wyższy niż dobry, klasa III – potencjał umiarkowany, klasa IV – potencjał słaby, klasa V- potencjał zły).

Monitoring wód powierzchniowych w województwie zachodniopomorskim w 2017 roku prowadzony był zgodnie z „Programem państwowego monitoringu środowiska województwa zachodniopomorskiego na lata 2016 – 2020” w 2017 roku zmienionym aneksem nr 2, w oparciu o przepisy ustawy Prawo wodne oraz rozporządzenia MŚ z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1187) oraz wytyczne opracowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Wytyczne z GDOŚ wprowadzają procedurę dziedziczenia oceny, która polega na przeniesieniu wyników oceny elementów biologicznych, fizykochemicznych, hydrograficznych oraz chemicznych na kolejny rok, gdy nie były one objęte monitoringiem.

Ocenę monitorowanych jednolitych części wód powierzchniowych występujących na terytorium Gminy Darłowo w punktach pomiarowych przeprowadzano w 2017 roku, a wyniki publikuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Gmina Darłowo położona jest w granicach trzynastu jednolitych części wód powierzchniowych (**tab. 2.13**), z czego RW600004589 zajmuje największą powierzchnię.

Tab. 2.13. Wykaz jednolitych części wód na terenie gminy Darłowo

JCWP	Nazwa JCWP	Status	Aktualny stan JCWP	Cel środowiskowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Odstępstwo	Przedłużenie terminu osiągnięcia celu
RW6000047149	Głównica z jeziorami Kopań i Wicko	NAT	zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	zagrożona	tak	2027
RW600004589	Kanał Szczuczy	SCW	dobry	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny	niezagrożona	nie	2015
RW60001745814	Iwięcinka	NAT	zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	zagrożona	tak	2021
RW60001746889	Dąbrowa	NAT	dobry	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	niezagrożona	nie	2015
RW60001946791	Wieprza od Moszczenicy do Łąkawicy	NAT	zły	dobry stan ekologiczny, możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekła istotnego - Wieprza w obrębie JCWP, dobry stan chemiczny	zagrożona	tak	2027
RW6000174682	Grabowa do Wielinki	SZCW	zły	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny	zagrożona	tak	2027
RW6000224592	Martwa Woda	NAT	dobry	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	niezagrożona	nie	2015
RW600017468922	Dopływ z Domasławic	NAT	zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	zagrożona	tak	2021
RW60001746792	Łąkawica	NAT	zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	zagrożona	tak	2021
RW6000174678	Krupianka	SZCW	dobry	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny	niezagrożona	nie	2015
RW6000174669	Moszczenica	NAT	zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	zagrożona	tak	2027
RW6000174676	Stobnica	SZCW	dobry	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny	niezagrożona	nie	2015
RW6000046876	Rów Wiekowski	SCW	dobry	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny	niezagrożona	nie	2015

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967)

RW6000047149 Głównica z jeziorami Kopań i Wicko

Naturalna część wód, której stan określa się jako zły. Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych – dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny. Termin osiągnięcia celu środowiskowego został przedłużony do 2027 r.

Dla JCWP RW6000047149 punkt pomiarowy nosi nazwę „Głównica - ujście do morza (m.Jarosławiec)”. Badania w 2017 r. wykazały klasę elementów biologicznych – 4, klasę elementów fizykochemicznych - <2, klasę elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia – 2. Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego wskazała na klasę 4 - słaby stan ekologiczny. Klasyfikacja stanu chemicznego – stan chemiczny poniżej dobrego, a ocena stanu JCWP określiła JCWP na zły stan wód.

RW600004589 Kanał Szczuczy

Stanowi scaloną część wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego (DO1618) w obszarze dorzecza Odry, niemonitorowaną. Jej aktualny stan określa się na dobry. Niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego – dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

RW60001745814 Iwęcinka

Naturalna część wód, niemonitorowana. Aktualny stan określa się na zły. Niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego – dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. Termin osiągnięcia celu środowiskowego został przedłużony do 2021 r., ze względu na brak możliwości technicznych, dysproporcjonalne koszty.

RW60001746889 Dąbrowa

Naturalna część wód, niemonitorowana. Aktualny stan określa się na dobry. Niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego – dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

RW60001946791 Wieprza od Moszczenicy do Łąkawicy

Naturalna część wód, monitorowana. Aktualny stan określa się na zły. Zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego – dobry stan ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieku istotnego – Wieprza w obrębie JCWP, dobry stan chemiczny. Termin osiągnięcia celu środowiskowego został przedłużony do 2027 r. ze względu na brak możliwości technicznych.

Dla JCWP RW60001946791 punkt pomiarowy nosi nazwę „Wieprza - m. Stary Kraków”. Badania w 2017 r. wykazały klasę elementów biologicznych – 2, klasę elementów fizykochemicznych - <2, klasę elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia – 2. Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego wskazała na klasę 3 - umiarkowany stan ekologiczny. Klasyfikacja stanu chemicznego – stan chemiczny poniżej dobrego, a ocena stanu JCWP określiła JCWP na zły stan wód.

RW6000174682 Grabowa do Wielinki

Sztuczna część wód, monitorowana. Aktualny stan określa się na zły. Zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego – dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny. Termin osiągnięcia celu środowiskowego został przedłużony do 2027 r. ze względu na brak możliwości technicznych.

Dla JCWP RW6000174682 punkt pomiarowy nosi nazwę „Grabowa - m. Grabowo”. Badania w 2017 r. wykazały klasę elementów biologicznych – 3, klasę elementów fizykochemicznych - <2, klasę elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia – 2. Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego wskazała na klasę 3 - umiarkowany stan ekologiczny. Klasyfikacja stanu chemicznego – stan chemiczny poniżej dobrego, a ocena stanu JCWP określiła JCWP na zły stan wód.

RW6000224592 Martwa Woda

Naturalna część wód, niemonitorowana. Aktualny stan określa się na dobry. Niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego – dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

RW600017468922 Dopytyw z Domasławic

Naturalna część wód, niemonitorowana. Aktualny stan określa się na zły. Zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego – dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. Termin osiągnięcia celu środowiskowego został przedłużony do 2021 r. ze względu na brak możliwości technicznych, dysproporcjonalne koszty.

RW60001746792 Łąkawica

Naturalna część wód, niemonitorowana. Aktualny stan określa się na zły. Zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego – dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. Termin osiągnięcia celu środowiskowego został przedłużony do 2021 r. ze względu na brak możliwości technicznych, dysproporcjonalne koszty.

RW6000174678 Krupianka

Sztuczna część wód, niemonitorowana. Aktualny stan określa się na dobry. Niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego – dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

RW6000174669 Moszczenica

Naturalna część wód, monitorowana. Aktualny stan określa się na zły. Zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego – dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. Termin osiągnięcia celu środowiskowego został przedłużony do 2027 r. ze względu na brak możliwości technicznych.

Dla JCWP RW6000174669 punkt pomiarowy nosi nazwę „Moszczenica - ujście do Wieprzy (m. Sławno)”. Badania w 2017 r. wykazały klasę elementów biologicznych – 3, klasę elementów

fizykochemicznych – <2. Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego wskazała na klasę 3 – umiarkowany stan ekologiczny. Ocena stanu JCWP określiła JCWP na zły stan wód.

RW6000174676 Stobnica

Sztuczna część wód, niemonitorowana. Aktualny stan określa się na dobry. Niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego – dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

RW6000046876 Rów Wiekowski

Stanowi scaloną część wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego (DO1618) w obszarze dorzecza Odry, niemonitorowaną. Jej aktualny stan określa się na dobry. Niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego – dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

Gmina Darłowo leży w zasięgu dwóch jednolitych części wód jeziornych:

LW20950 Kopań

Stanowi scaloną część wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego (DO1603) w obszarze dorzecza Odry. Jest to naturalna część wód, objęta monitoringiem. Jej aktualny stan określono na zły. Zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego – dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny. Badania w 2017 roku wykazały dobry stan chemiczny

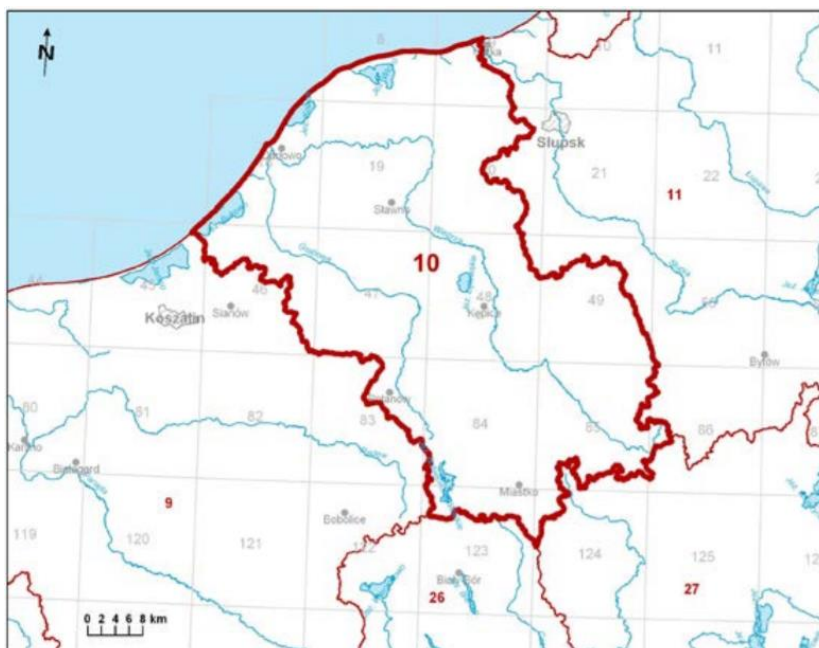
LW20912 Bukowo

Stanowi również scaloną część wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego (DO1618) w obszarze dorzecza Odry. Naturalna część wód, niemonitorowana. Zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego – mniej rygorystyczny cel środowiskowy, dobry stan chemiczny.

Jakość wód podziemnych

Zgodnie z „Mapą obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony w skali 1: 500 000” pod red. A.S Kleczowskiego, obszar gminy Darłowo leży poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych.

Zgodnie z aktualnym, zweryfikowanym podziałem (Państwowa Służba Hydrogeologiczna „Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd” Wa-wa, grudzień 2009), terytorium gminy Darłowo leży w zasięgu jednolitej części wód podziemnych JCWPd 10 (Id PLGW680010).

Ryc. 2.20. Granice i zasięg jednolitej części wód podziemnych nr 10
 Źródło: Polska Służba Hydrogeologiczna

Obszar występowania zwykłych wód podziemnych w granicach zlewni hydrograficznej Wieprzy i przyległych zlewni bezpośrednich Bałtyku uznaje się za wielowarstwowy system wodonośny, uformowany w utworach kenozoicznych i mezozoicznych. Granice systemu są granicami hydrodynamicznymi, stąd należy on do systemów o granicach przejściowo zamkniętych.

Głównymi osiami drenażu wszystkich poziomów wodonośnych są rzeki Wieprza i Grabowa, a w obszarze Przymorza – Bałtyk. Rzeki te i ich dopływy są związane hierarchicznie z poszczególnymi drenażami poziomów wodonośnych; drobne cieką drenują zwykle pierwszy poziom wodonośny, większe – drugi i trzeci. W układzie pionowego krążenia wód granicę górną systemu stanowi powierzchnia terenu, wraz ze strefą aeracji w poziomie gruntowym i międzyglinowym górnym, lub gliny morenowe, ility i mułki o charakterze słabo przepuszczalnym, o zróżnicowanej miąższości. Granica dolna systemu jest słabo zarysowana i występuje na zmiennej głębokości od 100 - 150 m w rejonie przymorskim do 250 - 340 m na pozostałym obszarze wysoczyznowym. Stanowi ją mało wyraziście zarysowana granica odnawialności i mineralizacji wód w utworach kredy górnej wykształconej jako margle i wapienie.

Zasilanie poziomów zachodzi na drodze infiltracji opadów, przesączania wód z poziomów nad i podległych i wynosi $10,8 \text{ m}^3 / \text{h} \cdot \text{km}^2$ ($3,0 \text{ l/s} \cdot \text{km}^2$) w przypadku poziomu gruntowego oraz międzyglinowego górnego i $2,84 \text{ m}^3 / \text{h} \cdot \text{km}^2$ ($0,79 \text{ l/s} \cdot \text{km}^2$) w przypadku poziomów wgłębnych czwartorzędu. Poziomy wodonośne w utworach czwartorzędu, neogenu i kredy są drenowane przez główne rzeki obszaru i Bałtyk.

Ocena stanu JCWPd w 2012 r., w zależności od oddziaływań wód podziemnych na ekosystemy lądowe zależne od wód podziemnych, wykazała stan dobry. Stan ilościowy i chemiczny określono na dobry. Ocenę ryzyka niespełnienia celów środowiskowych określono jako niezagrażoną.

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967), JCWPd 10 jest monitorowana i niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są dobry stan ilościowy i dobry stan chemiczny.

2.3.10.2. Jakość powietrza atmosferycznego i klimat akustyczny

Według obowiązujących przepisów, ocena jakości powietrza dokonywana jest w ramach państwowego monitoringu środowiska. Na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu oceny jakości powietrza wojewoda dokonuje przynajmniej co pięć lat klasyfikacji stref, odrębnie pod kątem poziomu każdej substancji, wyodrębniając strefy, w których przekroczone są wartości kryterialne (dopuszczalne, progowe) oraz co roku dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie dokonuje klasyfikacji stref. Wykonawcą obu ocen, w imieniu Wojewody Zachodniopomorskiego, jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Wynikiem przeprowadzonej oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim w roku 2017 jest zaliczenie wszystkich substancji podlegających ocenie, do jednej z klas A lub C. Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z określonymi wymaganiami, co do działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione określone kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Na podstawie przeprowadzonych badań („Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim” GIOŚ, kwiecień 2018) stwierdzono przekroczenia pyłów (PM10 i PM2,5 faza II) i benzo(a)pirenu oraz poziomu celu długoterminowego ozonu. Do najważniejszych niekorzystnych zjawisk, wymuszających działania w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem, zalicza się:

- emisję zorganizowaną, pochodzącą ze źródeł punktowych (przemysł, usługi, lokalne kotłownie, z ogrzewania budynków mieszkalnych tzw. niska emisja),
- emisję niezorganizowaną, tj. emisję substancji wprowadzanych do powietrza bez pośrednictwa przeznaczonych do tego celu środków technicznych np. spawanie czy lakierowanie wykonywane poza obrębem warsztatu czy spalanie na powierzchni ziemi jak wypalanie traw, itp.,
- emisję ze źródeł liniowych i powierzchniowych.

Na stan sanitarny powietrza atmosferycznego ma wpływ przede wszystkim emisja komunikacyjna. Zanieczyszczenia komunikacyjne to głównie: tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły, metale ciężkie. Istotne jest również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon, okładzin hamulcowych i nawierzchni dróg. Emisja komunikacyjna stanowi szczególne zagrożenie dla terenów położonych wzdłuż dróg. Emisja z transportu generowana jest przez transport oraz tranzyt.

Sieć dróg o nawierzchni utwardzonej (bitumicznej) na obszarze Gminy jest dość równomierna. Łączy ona wszystkie większe miejscowości (sołectwa). Do ważniejszych szlaków komunikacyjnych o zasięgu regionalnym należy zaliczyć drogę relacji Darłowo –Sławno oraz drogę przechodzącą przez Darłowo, która łączy Koszalin i Ustkę.

Przez południowoschodni kraniec omawianego obszaru przechodzi linia kolejowa relacji Szczecin – Koszalin – Gdańsk. Linia kolejowa o znaczeniu lokalnym, łącząca Darłowo i Sławno została wybudowana w 1878 r., na potrzeby rozwijającej się już wtedy turystyki. Znaczącym źródłem hałasu jest Lądowisko wraz z Lotniskiem Darłowo będące w strukturach 44 Bazy Lotnictwa Morskiego, znajdujące się w zachodniej części gminy, w obrębie Żukowo Morskie, między Dąbkami a miastem Darłowo.

Wpływ na stan powietrza ma również emisja niska. Jej źródłem są lokalne kotłownie i piece węglowe, używane w indywidualnych gospodarstwach domowych. Takie lokalne systemy grzewcze i piece domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza atmosferycznego. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową wynikającą z sezonu grzewczego. Budynki mieszkalne ogrzewane są wyłącznie ze źródeł indywidualnych. Na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji mieszkańców blisko 90% budynków wykorzystuje węgiel jako podstawowe źródło ciepła. Zanieczyszczenia z tego rodzaju źródła zawierają znaczne ilości popiołu (ok. 20%), siarki (1-2%) oraz azotu (1%). Ze względu na małą wysokość emitorów, emisja taka może powodować wyraźne okresowe pogorszenie stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Jest to szczególnie uciążliwe na terenach o słabych warunkach przewietrzania.

Na stan powietrza udział mają również zanieczyszczenia gazowe i pyłowe przemieszczające się zgodnie z kierunkiem wiatru, które emitowane są do środowiska spoza obszarów Gminy, tj. zanieczyszczenia komunikacyjne i niska emisja oraz zanieczyszczenia przemysłowe z dużych ośrodków przemysłowych.

Tab. 2.14. Klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia w roku 2017

strefa zachodniopomorska	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}	O ₃
	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A/ A1****

*według poziomu docelowego **według poziomu celu długoterminowego ***faza I ****faza II

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie „Ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim w roku 2018” Szczecin WIOŚ 2018

Reasumując, stwierdza się, iż stan czystości powietrza na terenie gminy przedstawia się zadowalająco. Nie występują tu również przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń, stanowiące zagrożenia dla zdrowia ludzi.

2.3.10.3. Zanieczyszczenie gleb

Obowiązek prowadzenia monitoringu gleby i ziemi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z zapisów art. 109 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska. Zgodnie z ww. przepisami okresowe badania jakości gleby i ziemi należą do zadań własnych starosty. Stosownie do zapisów art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, wojewoda prowadzi zbiorcze zestawienia terenów, na których wystąpiło przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi.

Degradacja gleb, polegająca na stracie określonej masy gleby w granicach opracowania, spowodowana jest wieloma czynnikami. Najważniejszym zagrożeniem jest likwidowanie zespołów zieleni wysokiej, czy ograniczanie terenów biologicznie czynnych. Niebezpieczna jest również powierzchniowa erozja wodną i wiatrowa niszcząca (wskutek wymywania lub zwiewania) wierzchnich, a często także i głębszych warstw gleby oraz przemieszczane cząstek glebowych i składników mineralnych zawartych w glebie do wód powierzchniowych. Ponadto, zachodzi mechaniczne niszczenie roślin i odsłanianie ich systemu korzeniowego. Również jakość wód (w szczególności związki biogenne - azot i fosfor) oraz powietrza jest zagrożona ze względu na zanieczyszczenie cząstkami gleby. Ochrona gleb przed erozją wodną jest też zarazem ochroną wód.

Nasilenie zjawisk erozyjnych uzależnione jest od następujących czynników:

- wielkości i natężenia opadów atmosferycznych, spływów roztopowych,
- rodzaju i składu granulometrycznego gleb (największa podatność gleb z kompleksów 3 i 6),
- nachylenie i długości zbocza (spadki 5-12% - zagrożenie silne, >12% - zagrożenie bardzo silne),
- rodzaju okrywy roślinnej,
- sposobu uprawy gleby.

2.3.11. Leśna przestrzeń produkcyjna

2.3.11.1. Funkcja lasów

Na obszarze gminy Darłowo lasy i grunty leśne zajmują 6383,49 ha, co stanowi 23,1%²² powierzchni gminy, w tym 98,5% stanowi własność Lasów Państwowych (Nadleśnictwo Sławno i w części południowej gminy Nadleśnictwo Karniszewice). Wskaźnik lesistości jest niższy od wskaźnika dla całego województwa jak i Polski, ale charakterystyczny dla gmin leżących o obszarach dennomorenowych równin nadmorskich.

---

²² Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Darłowo, z Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo 2015-2025, znajdującymi się w rozdziale 2.2.2, tab. 2.7., wartości te wynoszą odpowiednio 6148 ha oraz 22,78% udziału w powierzchni gminy.

W północnej oraz zachodniej części Gminy lasy tworzą pas porastający wydmy nadmorskie oraz zagłębienia na ich zapleczu. Dominują tu ubogie siedliska boru świeżego oraz boru suchego z drzewostanami sosnowymi.

Odmienny charakter mają lasy środkowej i południowej części obszaru Gminy. Wyróżnia się tu cztery większe kompleksy leśne, z czego największą powierzchnię zajmuje las rozciągający się na południowy wschód od Jeżyczek do granicy Gminy, pokrywający cały obręb Nowy Kraków.

Na uwagę zasługuje również zespół leśny na wschód od Bukowa Morskiego oraz lasy rozciągające się na wschód i południowy wschód od Domastawic.

Kompleks leśny w północno wschodniej części Gminy, położony nad doliną Wieprzy, charakteryzuje się wysoką żyznością. Pozostałe kompleksy są niewielkie powierzchniowo i rozproszone.

Lasy zlokalizowane w granicach pasa technicznego brzegu morskiego pełnią funkcję ochronną.

Tab. 2.15 Leśnictwo w gminie Darłowo

Leśnictwo wszystkich form własności		
	Powierzchnia gruntów leśnych	[ha]
	ogółem	6 383,49*
1.	lesistość w %	23,1*
2.	grunty leśne publiczne ogółem	6 268,57
3.	grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	6 249,24
4.	grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	6 012,46
Lasy prywatne i gminne		
	Powierzchnia gruntów leśnych	[ha]
1.	ogółem	134,25
2.	lasy ogółem	134,25
3.	grunty leśne prywatne ogółem	114,92
4.	grunty leśne prywatne osób fizycznych	112,73
	Pozyskanie drewna (grubizny)	[m ³]
1.	ogółem	191
2.	grubizna liściasta	191

*zgodnie z danymi Urzędu Gminy Darłowo, z Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo 2015-2025, znajdującymi się w rozdziale 2.2.2, tab. 2.7., wartości te wynoszą odpowiednio 6148 ha oraz 22,78% udziału w powierzchni gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Gospodarka leśna prowadzona jest wg:

- Planu Urządzenia Lasu na okres od 01.01.2019r. do 31.12.2028r., sporządzony dla Nadleśnictwa Sławno w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku, zatwierdzony *Decyzją Ministra Środowiska DL-WGL.4100.29.2019 z dnia 2 października 2019 r.*
- Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Karnieszewice na okres od 01.01.2017r. do 31.12.2026r., sporządzony dla Nadleśnictwa Sławno w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku, zatwierdzony *Decyzją Ministra Środowiska z dnia 18.04.2017r.*

2.3.12. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

2.3.12.1. Gospodarka rolna

Zagospodarowanie terenu gminy Darłowo ma typowo rolniczy charakter. Sprzyja temu obecność gleb o wysokich klasach bonitacyjnych (I–IVa). Występują tu kompleksy o wysokiej przydatności rolniczej, które rozwinęły się na glinach morenowych. Rolnictwo oparte jest przede wszystkim na indywidualnych, średniej wielkości (10–15 ha), gospodarstwach rodzinnych. Hodowla ryb prowadzona jest na jeziorze Bukowo oraz na wydzielonym odcinku Grabowej, gdzie utworzono ośrodek hodowli pstrąga tęczowego.

2.3.12.2. Produkcja roślinna

Gospodarka rolna charakteryzuje się dominacją upraw rolnych (głównie zbóż), wysokim udziałem gospodarstw indywidualnych oraz przewagą gospodarstw średniej wielkości (10-15 ha) oraz dobrym położeniem w stosunku do obszarów zbytu.

Tab. 2.16. Gospodarstwa z uprawą wg. rodzaju i powierzchni zasiewów [ha]

	Gospodarstwa rolne ogółem	zboża	Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	Uprawy przemysłowe	pszenica ozima	pszenica jara	żyto	jęczmień ozimy	jęczmień jary
Darłowo	6986,50	5 613,41	5538,62	893,90	1869,38	326,99	955,86	77	389,85
c.d.	owies	pszenżyto ozime	pszenżyto jare	mieszanki zbożowe	mieszanki zbożowe jare	kukurydza na ziarno	ziemniaki	rzepak i rzepik razem	-
Darłowo	838,29	531,56	56,72	13,06	479,91	4,35	79,67	893,15	-

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010.

2.3.12.3. Produkcja zwierzęca

Produkcja zwierzęca opiera się głównie na hodowli drobiu i trzody chlewnej. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na terenie gminy hodowane były wyłącznie w gospodarstwach rolnych 1372 sztuki bydła, 2808 sztuk trzody chlewnej, 30066 sztuk drobiu i 312 sztuk koni.

Tab. 2.17. Pogłowie zwierząt gospodarskich (szt.)

Wyszczególnienie	Bydło	Trzoda chlewna	Konie	Drób	Pogłowie zwierząt w sztukach dużych
	w liczbach bezwzględnych				
Darłowo	1372	2808	312	30066	3639

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010

2.3.13. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego oraz wymogów jego ochrony, w tym ze stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Ochronie przed negatywnym oddziaływaniem działalności człowieka podlegają formy ochrony przyrody ustanowione na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

Zasadne i istotne jest oszczędne dysponowanie gruntami najwyższych klas bonitacyjnych przy przeznaczaniu na cele nierolnicze.

Ochrony przed zainwestowaniem wymagają lokalne struktury przyrodnicze tj. systemy dolin rzecznych i innych cieków obszaru gminy oraz tereny leśne. Doliny rzeczne i boczne z okresowymi ciekami oraz obszary podmokłe wymagają ochrony jako tereny cenne przyrodniczo stanowiące część systemu lokalnych korytarzy i ciągów ekologicznych (najczęściej są to ekosystemy łąkowo-bagiennie o dużej bioróżnorodności), które stanowią także naturalne zbiorniki wodne regulujące całokształt stosunków wodnych. Należy pozostawić je w dotychczasowym użytkowaniu także ze względu na niekorzystne warunki fizjograficzne.

Funkcją lasów w Gminie jest funkcja przyrodnicza, edukacyjna, rekreacyjna, ale też gospodarcza. Ponadto, lasy zlokalizowane w granicach pasa technicznego brzegu morskiego pełnią funkcję ochronną. Celem zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego i powiązania z regionalnym systemem ekologicznym należy zachować dotychczasową funkcję lasów.

Zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, przydrożne i nadwodne oraz występujące w granicach gminy wydmy nadmorskie pełnią bardzo ważne funkcje ekologiczne (glebochronne, wiatrochronne, biocenotyczne i krajobrazowe). Zaleca się ich szczególną ochronę oraz pozostawienie w dotychczasowym użytkowaniu jako ważny element środowiska.

Głównymi czynnikami ograniczającymi rozwój zabudowy są: niekorzystne warunki gruntowo-wodne, obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, obszary lasów i dolin rzecznych oraz topoklimat. Większość istniejących zabudowań znajduje się na obszarach o przeciętnych i korzystnych warunkach pod zabudowę.

2.4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

2.4.1. Uwarunkowania formalno-prawne

Zgodnie z *ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503) w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym należy uwzględniać wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, a także określa się obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840) określa m.in. przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, a także organizację organów ochrony zabytków. Ochrona zabytków polega w szczególności na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska. Ustawa precyzuje formy i sposoby ochrony zabytków w opracowaniach i dokumentach planistycznych, w tym w szczególności studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ustawa określa również obowiązki samorządu terytorialnego, który jest odpowiedzialny za prowadzenie gminnej ewidencji zabytków oraz sporządzenie na jej podstawie gminnego programu opieki nad zabytkami. Samorząd gminny jest także upoważniony do ustanowienia Parku Kulturowego.

W myśl ww. ustawy **w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a także w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się w szczególności ochronę:**

- zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru i ich otoczenia,
- innych zabytków nieruchomości, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków,
- parków kulturowych.

W studium ustala się również, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których mają obowiązywać określone ustaleniami planów miejscowych ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Zgodnie z *ustawą dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), do zadań własnych gminy należą między innymi sprawy kształtowania i ochrony ładu przestrzennego, a także kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Prawne wymogi ochrony dziedzictwa kulturowego, w tym zabytków i opieki nad zabytkami, są również zawarte w ustawach:

- *Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485),
- *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późn. zm.),
- *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916),
- *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.),
- *Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz oceny oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.),
- *Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1326 z późn. zm.),
- *Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1376 z późn. zm.),
- *Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.),
- *Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1899 z późn. zm.),
- *Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 194 z późn. zm.),

a także w aktach wykonawczych do *ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.

2.4.2. Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków

Zgodnie z *ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* jedną z form ochrony zabytków jest wpis do rejestru zabytków. Rejestr zabytków dla zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków. Zasady ochrony zabytków wpisanych do rejestru ustalone są przepisami odrębnymi, określonymi w ww. ustawie. Pomimo, że ochrona obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków nie jest przedmiotem prawa miejscowego, obowiązuje ich wskazanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W granicach gminy Darłowo występuje osiemnaście obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego, oznaczonych na załączniku graficznym nr 3, których wykaz znajduje się w części tekstowej studium.

2.4.3. Obszary i obiekty ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy. Wojewódzki konserwator zabytków prowadzi wojewódzką ewidencję zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa.

Wójt Gminy Darłowo zobowiązany jest do prowadzenia gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy, w której ujęte są:

- zabytki nieruchome wpisane do rejestru,
- inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków,
- inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

W granicach gminy Darłowo zlokalizowanych jest 431 obiektów i obszarów ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków, oznaczonych na załączniku graficznym nr 3, wśród których znajduje się m.in. 16 układów ruralistycznych oraz 4 cmentarze. Wykaz obiektów znajduje się w części tekstowej studium.

Gminna Ewidencja Zabytków gminy Darłowo została przyjęta zarządzeniem nr KW.0050.122.2018. Wójta Gminy Darłowo z dnia 25 października 2018 roku w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Darłowo, zmienionym zarządzeniem nr KW.0050.130.2019. Wójta Gminy Darłowo z dnia 10 października 2019 roku. Na załączniku graficznym nr 2 i 3 zostały oznaczone 732 obiekty, ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków. Wykaz obiektów znajduje się w części tekstowej studium.

2.4.4. Obszary i obiekty nieistniejące, wpisane do rejestru zabytków lub ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków

W rejestrze zabytków województwa zachodniopomorskiego oraz w wojewódzkiej ewidencji zabytków, w granicach gminy Darłowo, wpisane są obiekty obecnie już nieistniejące. Obiekty te nie zostały ujęte w wyżej wspomnianych. Nie zostały również wskazane na załączniku graficznym nr 3. Wykaz nieistniejących obiektów został zawarty w **tab 2.18** oraz w wykazie do części tekstowej.

Tab. 2.18. Wykaz obiektów nieistniejących, wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Rejestr zabytków województwa zachodniopomorskiego					
Numer decyzji	Miejscowość	Obiekt	Opis	Lokalizacja	Uwagi
874 z dnia 31.01.1974r.	Dąbki	chatupa nr 18	ok. poł. XIX w., (rygl.)	Dąbki nr 18,	Budynek rozebrany w kon. I. 70. XX w.
875 z dnia 31.01.1974r.	Dąbki	chatupa nr 21	1855 r., (rygl.)	Dąbki nr 21, dz. nr 80/1	Budynek rozebrany w kon. I. 70. XX w.

876 z dnia 31.01.1974r. A-1167 z dnia 23.04.2013r.	Dąbki	zagroda (chałupa, chlewik) nr 22	ok. 1860 r. (rygl.), obecnie ekspozycja muzealna	Dąbki nr 22, dz. nr 124	Obecnie ekspozycja muzealna
878 z dnia 31.01.1974r.	Dąbki	chałupa nr 24	1860 r., (rygl.)	Dąbki nr 24, dz. nr 98	Budynek rozebrany w kon. I. 70. XX w.
36 z dnia 25.05.1955r.	Domasławice	kościół	XV/XVI w., (gotyk)	Domasławice, wsch. część wsi, dz. nr 240	Kościół nie istnieje od I. 80. XX w. Kościół winien być wykreślony z rejestru zabytków, a ochronie winien podlegać cmentarz kościelny, z zabytkową zielenią i pomnikiem z I WŚ.
Wojewódzka ewidencja zabytków					
miejsowość	obiekt		opis	lokalizacja	
Drozdowo	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: OBORA nr 1		I. 10. XX w., (mur.), ruina	Drozdowo nr 1, nr dz. 3/47	
Jeżyczki	DOM nr 62		-	Jeżyczki 62	
Kępka	ZAGRODA nr 1: piekarnik		-	Kępka nr 1, nr dz. 354/3	
Krupy	ZAGRODA nr 24: stodoła		kon. XIX w., (mur./drew.)	Krupy nr 24, nr dz. 157	
Krupy	ZAGRODA nr 32: stodoła		-	Krupy nr 32	
Porzecze	ZAGRODA nr 11: budynek gospodarczy		poł. XIX – I. 10. XX w., (szach./mur.)	Porzecze nr 11, nr dz. 164	
Słowino	ZAGRODA nr 15: dom		-	-	
Stary Jarosław	ZAGRODA nr 38: stodoła		4 ćw. XIX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 38, nr dz. 153/2	

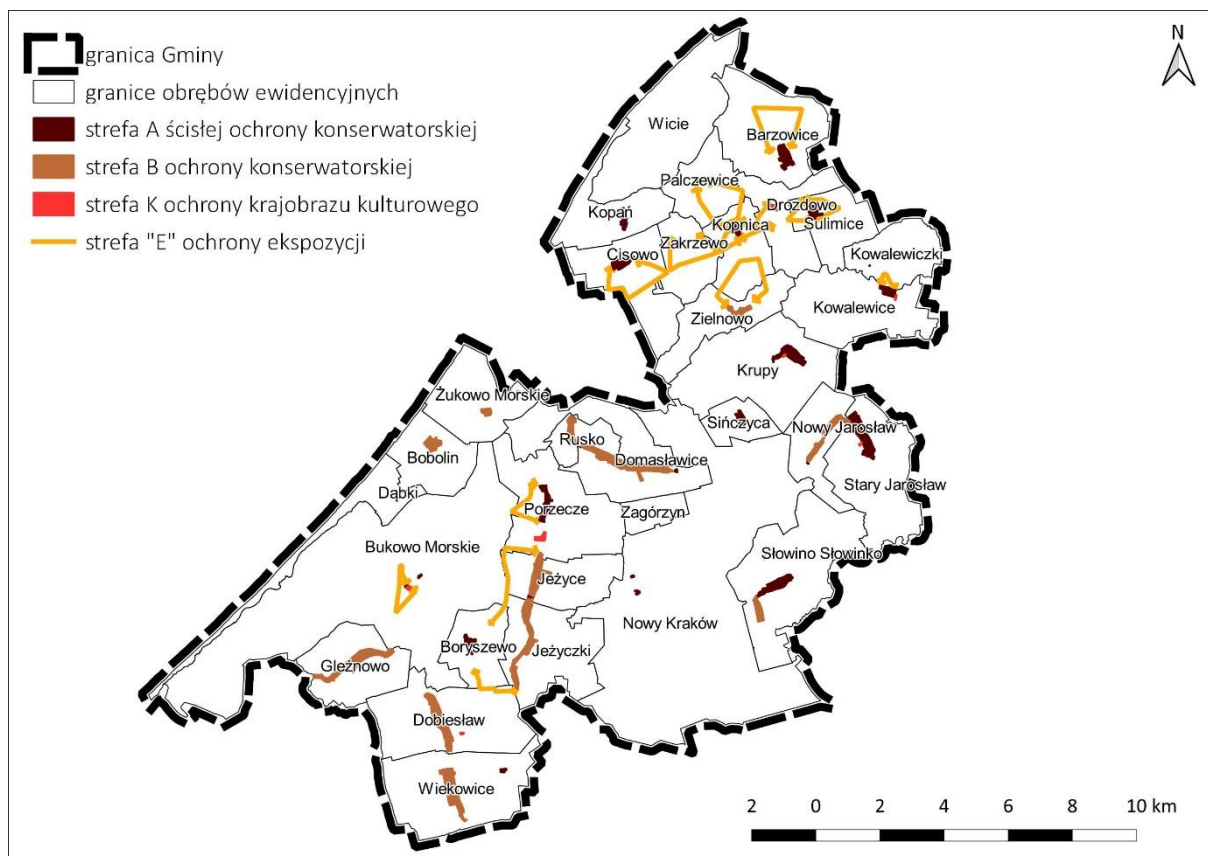
Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Darłowo

2.4.5. Parki kulturowe

Na obszarze gminy Darłowo nie występują obszary objęte ochroną konserwatorską w formie Parku Kulturowego. W *miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo, uchwalonego uchwałą nr XXII/282/2005 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 czerwca 2005 r.*, dwie wsie: Krupy i Stary Jarosław zakwalifikowano do ustanowienia Parku Kulturowego. Obszar ten został również wskazany w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2030 do utworzenia Parku Krajobrazowego 11 „Krupianka”.

2.4.6. Strefy ochrony konserwatorskiej

Strefy ochrony konserwatorskiej „A” i „B”, strefa ochrony krajobrazu kulturowego „K”, strefy ochrony ekspozycji „E” zostały wskazane i objęte ochroną na mocy ustaleń *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo, uchwalonego uchwałą nr XXII/282/2005 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 czerwca 2005 r.* Granice tych stref i zasady ich ochrony, zostały wprowadzone również w studium, zgodnie z **ryc. 2.21**.

Ryc. 2.21 Strefy ochrony konserwatorskiej w granicach gminy Darłowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Darłowo

Strefa „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej obejmuje obszary historycznie zachowanej zabudowy, stanowiące przeważnie centralne części następujących wsi: Barzowice, Palczewice, Sulimice, Kognica, Kopań, Cisowo, Kowalewice, Krupy, Sińczyca, Stary Jarosław, Słowino, Słowinko, Boryszewo, Porzecze. Ponadto, obejmuje również teren cmentarza w Domasławicach, kościoły wraz z terenami przykościelnymi w Dobiesławiu i Jeżycach, leśniczówki w obrębie Nowy Kraków oraz teren stacji kolejowej wraz z fabryką płatków ziemniaczanych w Wiekowicach.

Strefa „B” ochrony konserwatorskiej obejmuje historyczne układy następujących miejscowości: Żukowo Morskie, Bobolin, Rusko, Domasławice, Nowy Jarosław, Słowino, Słowinko, Jeżyce, Jeżyczi, Gleznowo, Dobiesław, Wiekowice.

Strefę „K” ochrony krajobrazu kulturowego wyznaczono dla cmentarzy w Kowalewiczach, Krupach, Słowinie, Pęciszewku i Dobiesławiu, a także dla zespołu folwarcznego w Drozdowie.

Strefą „E” ochrony ekspozycji, objęto ekspozycje na następujące miejscowości: Barzowice, Drozdowo, Palczewice, Kowalewice Zielnowo, Zakrzewo, Cisowo, a także ekspozycje z dwóch kierunków na wieś Sulimice oraz Kognica.

2.4.7. Ochrona zabytków archeologicznych

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zabytkami są również zabytki archeologiczne, które stanowią: zabytek nieruchomy, będący

powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem.

Tereny należące do dzisiejszej gminy Darłowo przez wieki stanowiły część Ziemi Sławieńskiej, a ich losy związane były ściśle z dziejami księstwa pomorskiego, a potem państwa brandenbursko-pruskiego. Jednak pierwsze ślady osadnictwa na ziemiach gminy Darłowo datowane są już na okres mezolitu, sprzed ok. 5100 lat p.n.e. w okolicach dzisiejszych Dąbek.

Na terenie gminy Darłowo zarejestrowano stanowiska archeologiczne od epoki kamienia do średniowiecza, w tym 5 w strefie WI – pełnej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej, z czego 4 wpisane do rejestru zabytków. Na rysunku studium oznaczono 479 stanowisk archeologicznych, wraz ze strefami ochronnymi. Wykaz stanowisk znajduje się w części tekstowej studium.

Pełną ochroną konserwatorską objęto:

- Dąbki – osada (AZP 11-22/1) – rejestr zabytków nr: 886/20.01.1975;
- Dąbki – osada (AZP 11-22/2);
- Kopań – grodzisko, ślad osadniczy (AZP 9-23/1) – rejestr zabytków nr: 725/25.06.1969;
- Kopań – osada (AZP 9-23/1) – rejestr zabytków nr: 725/25.06.1969;
- Porzeczce – osada (AZP 10-23/86) – rejestr zabytków nr: 761/6.08.1968.

2.5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA

2.5.1. Mieszkalnictwo

Warunki i poziom życia mieszkańców należy określać między innymi na podstawie warunków mieszkaniowych w Gminie. Zawarte w **tab. 2.19.** zasoby mieszkaniowe i mierniki wskazują na stopniową poprawę warunków mieszkaniowych w gminie Darłowo w ostatnich latach.

Tab. 2.19 Zasoby mieszkaniowe i podstawowe mierniki warunków mieszkaniowych w gminie Darłowo w latach 2010-2019

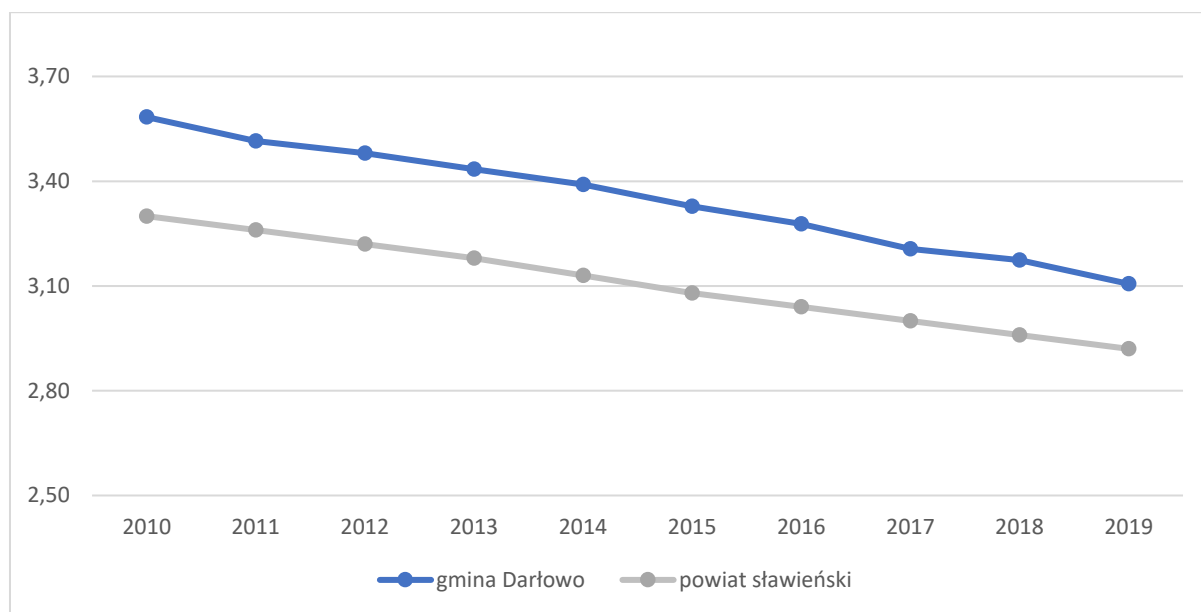
Mierniki warunków mieszkaniowych	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba budynków mieszkalnych w gminie	1 699	1 750	1 785	1 813	1 844	1 877	1 924	1 952	1 973	2 011
Liczba mieszkań ogółem w gminie	2 212	2 271	2 306	2 338	2 374	2 407	2 454	2 491	2 512	2 559
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	279,0	284,5	287,3	291,2	295,0	300,5	305,1	311,9	315,1	321,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	99,3	99,4	100,5	101,0	101,2	101,4	101,2	101,2	101,1	101,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	27,7	28,3	28,9	29,4	29,9	30,5	30,9	31,6	31,9	32,5

Przeciętna liczba osób na mieszkanie	3,58	3,51	3,48	3,43	3,39	3,33	3,28	3,21	3,17	3,11
--------------------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Z przedstawionych danych wynika, że w gminie Darłowo sukcesywnie spada przeciętne zagęszczenie w mieszkaniach (spadek przeciętnej liczby osób na mieszkanie o 0,47 osoby w ciągu 10 lat), co stanowi pozytywny wyznacznik warunków mieszkaniowych. W porównaniu do wartości z 2010 roku, wzrosła również przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania – w 2013 roku wartość przekroczyła 101m² i utrzymuje się na podobnym poziomie.

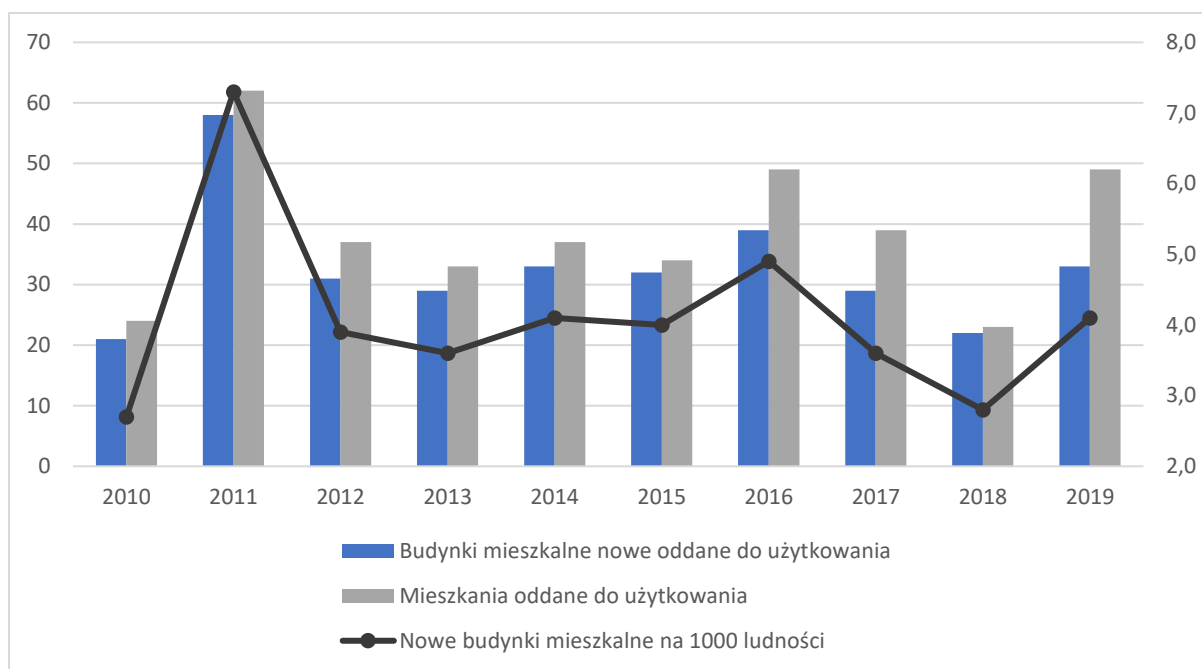
W porównaniu do analogicznych wskaźników dla całego powiatu sławieńskiego, gmina Darłowo wypada znacznie lepiej zarówno pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę (32,5m² na osobę w roku 2019 w porównaniu do 28,1m² na osobę w 2019 roku w powiecie sławieńskim), jak i pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania (101m² w roku 2019 w porównaniu do 81,9m² w 2019 roku w powiecie sławieńskim). Jednakże, pod względem przeciętnej liczby osób na mieszkanie, mimo tendencji spadkowej (**ryc 2.22.**), gminę Darłowo rokrocznie charakteryzują wartości wyższe niż w powiecie sławieńskim.

Ryc. 2.22. Przeciętna liczba osób na mieszkanie w gminie Darłowo w latach 2010-2019, na tle powiatu sławieńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Dane dotyczące nowych inwestycji mieszkaniowych w gminie nie wykazują w ostatnich latach jednoznacznych tendencji spadkowych, bądź zwyżkowych (**ryc 2.23.**). Zarówno liczba nowo oddanych budynków mieszkalnych jednorodzinnych, jak i liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania z roku na rok ulega znacznym wahaniom. Zjawisko to wpisuje się w trendy zauważalne w całym powiecie sławieńskim.

Ryc. 2.23. Nowo oddane budynki mieszkalne i mieszkania w gminie Darłowo w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Stan wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne należy uznać za dobry. Z roku na rok powiększa się udział mieszkań wyposażonych we wszystkie instalacje w ogóle mieszkań w granicach Gminy. Ponad 96% wszystkich mieszkań w Gminie posiada przyłączenie do sieci wodociągowej (stan na rok 2019), niemalże 90% posiada dostęp do łazienki, a niespełna ¼ mieszkań podłączenie do centralnego ogrzewania (**tab 2.20.**).

Tab. 2.20. Odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne w gminie w latach 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Mieszkania wyposażone w instalacje - wodociąg	95,4	95,6	95,6	95,7	95,7	95,8	95,9	95,9	96,0	96,1
Mieszkania wyposażone w instalacje - łazienka	85,8	86,2	86,4	86,6	86,8	87,0	87,2	87,4	87,5	87,8
Mieszkania wyposażone w instalacje - ogrzewanie centralne	70,2	70,9	71,4	71,8	72,2	72,6	73,1	73,5	73,8	74,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Należy jednak zaznaczyć, że mimo powiększającego się odsetka mieszkań wyposażonych w instalacje w gminie Darłowo, wskaźniki dotyczące przyłączy wodociągowych i łazienek wciąż są niższe, niż notowane dla ogółu obszarów wiejskich powiatu sławieńskiego (odpowiednio 97,3% i 89% w roku 2019). Gmina Darłowo wypada jednak lepiej pod względem odsetka mieszkań wyposażonych w ogrzewanie centralne (74,3% w porównaniu do 72% w powiecie sławieńskim w 2019 roku).

Pod względem struktury własnościowej dominują mieszkania indywidualne. Liczba mieszkań stanowiących zasoby komunalne gminy w roku 2013 stanowiła nieco ponad 1% wszystkich mieszkań w gminie Darłowo i od tego czasu stale spada (**tab. 2.21.**). Gmina Darłowo, po sprzedaży w 2018 roku siedmiu mieszkań komunalnych, posiada 16 mieszkań będących własnością Gminy (stan na 2018 rok), co stanowi zaledwie 0,64% ogółu mieszkań w Gminie. Maleje również średnia powierzchnia użytkowa mieszkań gminnych.

Tab. 2.21. Zasoby mieszkaniowe będące własnością gminy Darłowo w latach 2013-2018

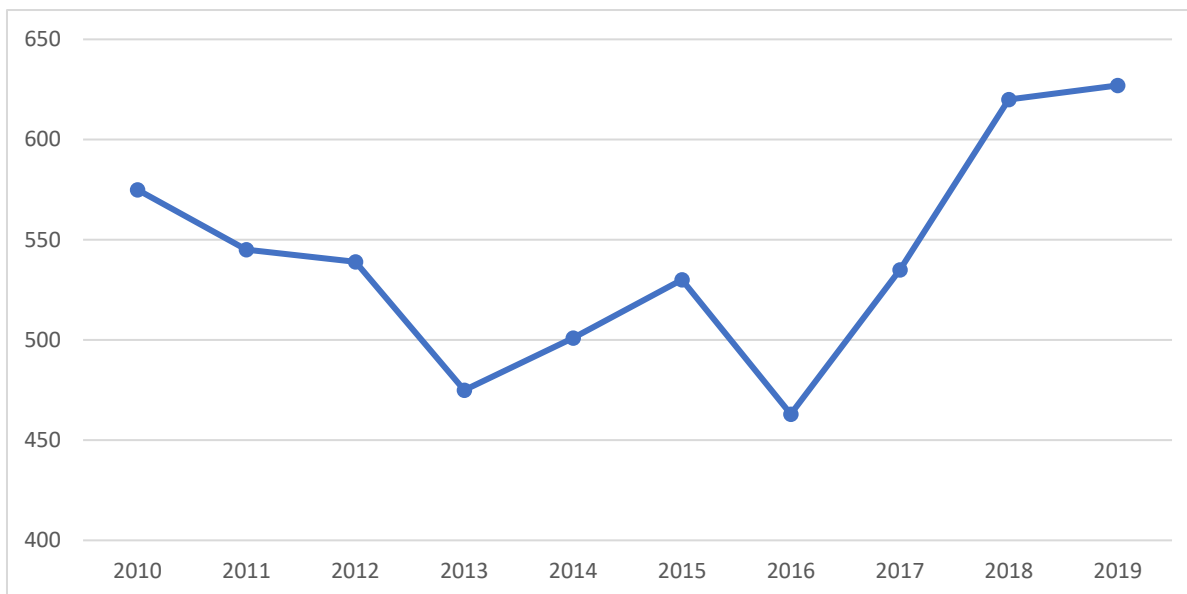
	2013	2015	2016	2018
Liczba mieszkań gminnych (komunalnych)	25	23	22	16
Powierzchnia użytkowa mieszkań gminnych (komunalnych)	1 818	1 634	1 572	1 008
Średnia powierzchnia użytkowa mieszkań gminnych	72,7	71,0	71,5	63,0
Liczba mieszkań gminnych (komunalnych) sprzedanych	0	1	1	7
Mieszkania niezamieszkałe w zasobie gminy (pustostany)	2	2	1	3
Udział mieszkań komunalnych w ogóle mieszkań	1,07	0,96	0,90	0,64

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

2.5.2. Edukacja

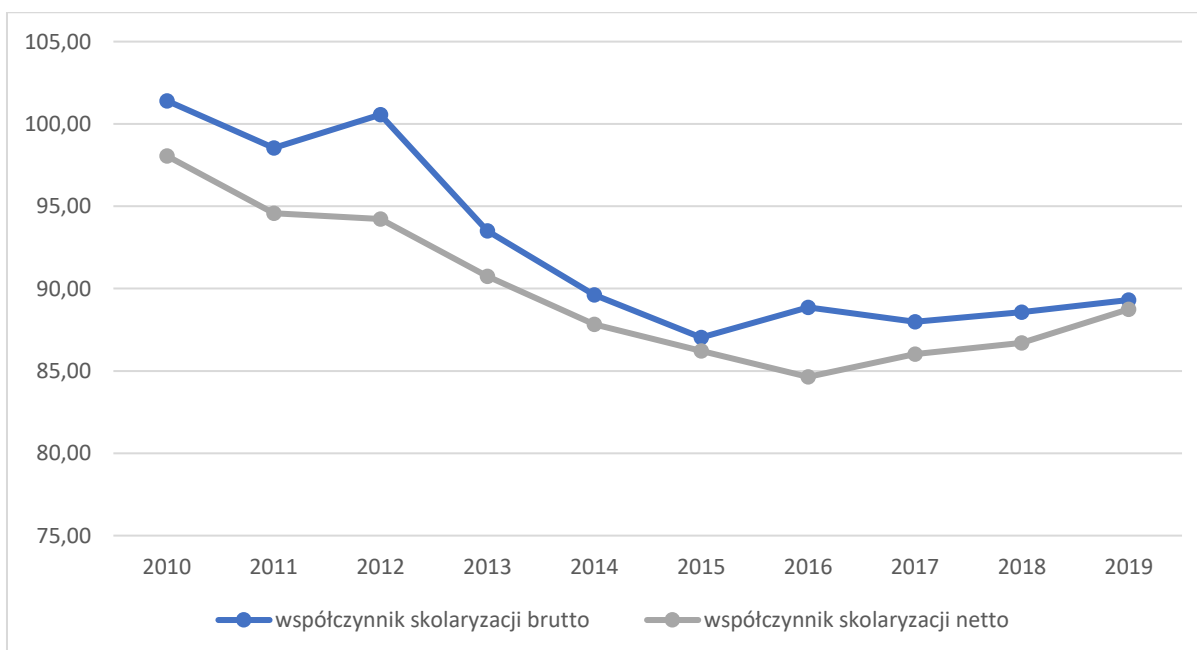
Na terenie gminy Darłowo znajduje się 6 szkół podstawowych, w tym 3 niepubliczne. Placówki szkolne funkcjonują w Jeżyczkach, Dąbkach, Kopnicy, Dobiesławiu, Starym Jarosławiu oraz w Słownie. W ramach placówek funkcjonuje również 6 oddziałów przedszkolnych. Do roku 2016 szkoły podstawowe na obszarze Gminy tworzyły zespoły szkół wraz z gimnazjami. W granicach gminy Darłowo nie funkcjonuje żadna szkoła z kategorii szkół ponadpodstawowych. Młodzież po ukończeniu szkół podstawowych uczęszcza do placówek zlokalizowanych zarówno w mieście Darłowo, jak i w Koszalinie, czy Słupsku.

Liczba osób uczęszczających do szkół podstawowych w ostatnich latach wykazywała tendencję spadkową do roku 2016 (**ryc. 2.24.**). Znaczny wzrost uczniów szkół podstawowych po roku 2016 zdeterminowany był głównie reformą systemu oświaty – likwidacją szkół gimnazjalnych i wydłużeniem okresu nauki w szkole podstawowej do ośmiu lat. Spadek liczby dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych może postępować, z uwagi na wciąż zmniejszającą się liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie Darłowo.

Ryc. 2.24. Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w gminie Darłowo w latach 2010-2019
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Zarówno współczynnik skolaryzacji brutto²³ jak i współczynnik skolaryzacji netto²⁴ w gminie Darłowo, na poziomie szkół podstawowych, wykazywały w latach 2010-2016 tendencję spadkową (**ryc. 2.25.**). Od roku 2016 notuje się nieznaczny wzrost obu wskaźników. Jednakże, zauważalne trendy mogą świadczyć o zaznaczającej się coraz wyraźniej tendencji przenoszenia dzieci przez rodziców do placówek, znajdujących się w granicach innych gmin – przykładowo na terenie gmin, w których rodzice znaleźli zatrudnienie.

Ryc. 2.25. Zmiany współczynników skolaryzacji netto i brutto w gminie Darłowo w latach 2010-2019
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

²³ relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania

²⁴ relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania

2.5.3. Opieka medyczna

W granicach gminy Darłowo nie jest zlokalizowana żadna placówka ochrony zdrowia. W przypadku potrzeby skorzystania z usług medycznych mieszkańcy Gminy mogą udać się do ośrodków i placówek ochrony zdrowia w mieście Darłowo i w Sławnie. Placówka pierwszej pomocy medycznej w ramach Zintegrowanego Systemu Ratownictwa zlokalizowana jest w Sławnie. Przy konieczności hospitalizacji mieszkańcy Gminy kierowani są przede wszystkim do Szpitala Powiatowego w Sławnie oraz do Szpitala Wojewódzkiego w Koszalinie. W granicach gminy Darłowo zlokalizowane są dwa punkty apteczne – oba znajdują się w miejscowości Dąbki.

2.5.4. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1062 z późn. zm.) zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami jest obowiązkiem jednostek sektora finansów publicznych w rozumieniu art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, tj. między innymi jednostek samorządu terytorialnego.

Podmioty publiczne mają zapewniać dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami przez stosowanie uniwersalnego projektowania lub racjonalnych usprawnień, a także poprzez działania mające na celu:

- uwzględnianie ich potrzeb w planowanej i prowadzonej przez ten podmiot działalności;
- usuwanie barier, a także zapobieganie ich powstawaniu.

Zgodnie z art. 6 przedmiotowej ustawy minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują trzy zakresy:

- dostępności architektonicznej,
- dostępności cyfrowej,
- dostępności informacyjno-komunikacyjnej.

W gminie Darłowo (stan na 31.12.2018r.) zarejestrowano 216 osób ze szczególnymi potrzebami, w 109 rodzinach.²⁵ Funkcjonuje tu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie, obsługujący mieszkańców gminy Darłowo, przy którym działa Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób chorych, osób ze szczególnymi potrzebnymi potrzebami, ich rodzin i opiekunów. Placówka ma za zadanie m.in.:

- dostarczanie informacji o instytucjach i organizacjach udzielających wsparcia i pomocy finansowej,
- udzielanie skierowań po poradę prawną i psychologiczną,
- udzielanie poradnictwa socjalnego,

---

²⁵ Zarządzenie Nr Kw.0050.75.2019 Wójta Gminy Darłowo z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie przedstawienia Raportu o stanie Gminy Darłowo za 2018 rok.

- dostarczanie ofert pracy dla osób z orzecznym stopniem niepełnosprawności,
- pomoc w uzyskiwaniu sprzętu rehabilitacyjnego o środków pomocniczych.

Ponadto, Gmina podejmuje takie działania jak: podniesienie jakości systemu wsparcia rodziny z dzieckiem ze szczególnymi potrzebami poprzez integracje całych rodzin oraz tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych, realizujących programy rehabilitacyjne. Przeprowadzono również inwestycje mające na celu dostosowanie do potrzeb pomieszczeń w szkołach: sali lekcyjnych, toalet, podjazdów, sali gimnastycznych.

Najpoważniejszymi trudnościami w działaniach mających na celu zwiększenie dostępności są:

- brak na terenie Gminy psychiatrów dziecięcych oraz psychologów, którzy świadczyliby fachową pomoc dla rodzin w kryzysie, w szczególności dzieci z zaburzeniami,
- brak na terenie Gminy nowych działań osłonowo-aktywizujących, skierowanych do dzieci i młodzieży ze szczególnymi potrzebami,
- wciąż niedostateczna oferta zajęć szkolnych i pozaszkolnych, wyrównujących szanse edukacyjne dzieci i młodzieży, w szczególności w szkołach niepublicznych z terenu gminy Darłowo.

2.5.5. Kultura i sport

W granicach gminy Darłowo nie funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury. Najbliżej zlokalizowany jest Darłowski Ośrodek Kultury im. Leopolda Tyrmanda w mieście Darłowo.

Na obszarze Gminy rolę ośrodków kulturalnych sprawują częściowo świetlice wiejskie zlokalizowane w miejscowościach: Barzowice, Bobolin, Boryszewo, Bukowo Morskie, Cisowo, Dobiesław, Domasławice, Jeżyce, Kowalewice, Krupy, Porzeczce, Słowino, Stary Jarosław, Wiekowice. Świetlice wiejskie, wraz z zagospodarowanymi obszarami, zlokalizowanymi w ich sąsiedztwie, stanowią tereny rekreacyjno-sportowe, wykorzystywane przez społeczność lokalną. W miejscowości Dobiesław od 2009 roku istnieje ponadto zespół ludowy „Czerwone Korale”. W Wiekowie powstała Sala Tradycji Regionalnych. W Starym Jarosławiu natomiast znajduje się Kolekcja Antyków Ziemi Darłowskiej, która liczy około 2500 eksponatów i jest ściśle związana z historią Ziemi Darłowskiej.

Na obszarze Gminy organizowane są cykliczne imprezy kulturalne, do których należą między innymi: Uzdrowski Wieczór Kabaretowy, Święto Ryby, Festyn Cysterski, Międzynarodowy Memoriał Romualda Frey’a, Skarbnica Kultury Wiejskiej - przegląd zespołów ludowych.

W miejscowości Krupy zlokalizowany jest *Park Rozrywki Leonardia – królestwo gier drewnianych*, w ramach którego zorganizowano około stu gier wykonanych z drewna i metalu.

Główną jednostką realizującą zadania z zakresu turystyki, rekreacji oraz imprez sportowych jest Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dąbkach, przy którym funkcjonuje Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach. Na terenie przystani żeglarskiej znajdują się pomosty do cumowania jachtów i łodzi motorowych, zaplecze techniczne oraz sanitarne oraz wypożyczalnia sprzętu rekreacyjnego.

Ryc. 2.26. Przystań żeglarska – Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach

Źródło: Zbiory Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Dąbkach, Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach, https://www.facebook.com/csw.dabki/?ref=page_internal

Na terenie Gminy Darłowo działają następujące organizacje sportowe:

- Klub Kolarski „Ziemia Darłowska”,
- Uczniowski Klub Jeździecki „MUSTAFA” w Bobolinie,
- Piłkarski Klub Sportowy „WIEKOWIANKA” Wiekowo,
- Klub Ludowy Zespół Sportowy „Błękitni” Stary Jarosław,
- Klub Sportowy Ludowy Klub Sportowy DARPOL Barzowice,
- Ludowy Klub Sportowy „PASSAT” Bukowo Morskie,
- Klub Sportowy Ludowy Zespół Sportowy Kowalewice,
- Ludowy Zespół Sportowy „Płomień-Jeźyczki”,
- Ludowy Zespół Sportowy „Zieloni” Rusko,
- Ludowy Zespół Sportowy Pobrzeże Słowino,
- Gminne Zrzeszenie Ludowy Zespół Sportowy Darłowo - Sekcja Warcabowa,
- Uczniowski Klub Sportowy „STERNIK” w Dąbkach.

Głównymi imprezami sportowymi, organizowanymi cyklicznie, są Nadmorski Bieg Uzdrowiskowy w Dąbkach, Bieg Marchewkowy im. Andrzeja Żukowskiego w Słowinie oraz regaty żeglarskie i windsurfingowe o Puchar Wójta Gminy Darłowo.

2.5.6. Turystyka

Atrakcyjność turystyczna gminy Darłowo wynika przede wszystkim z jej nadmorskiego położenia oraz walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazowego. Część gminy, położona bezpośrednio przy brzegu morza Bałtyckiego, obejmuje nadmorski pejzaż z wydmami porośniętymi lasami sosnowymi i mieszanymi. Z tego powodu gmina Darłowo stanowi obszar funkcjonalny strefy nadmorskiej, bardzo ważny z punktu widzenia funkcjonowania gospodarki

morskiej, turystycznej i uzdrowiskowej, a ponadto jest głównym ośrodkiem turystycznym powiatu stawieńskiego.

Poza walorami środowiska przyrodniczego, gmina Darłowo wyróżnia się silną tożsamością kulturową. Lokalizacja Gminy ma znaczący wpływ na kształtowanie krajobrazu kulturowego, charakter osadnictwa, a także formę i styl zabudowy. Niemalże na całym obszarze Gminy występują dobrze zachowane średniowieczne układy ruralistyczne, wkomponowane w nieprzekształcony w większości krajobraz naturalny oraz liczne zespoły zabudowy wzniesione w technice ryglowej. Coraz większe znaczenie mają również atrakcje i imprezy turystyczne, organizowane na terenie Gminy.

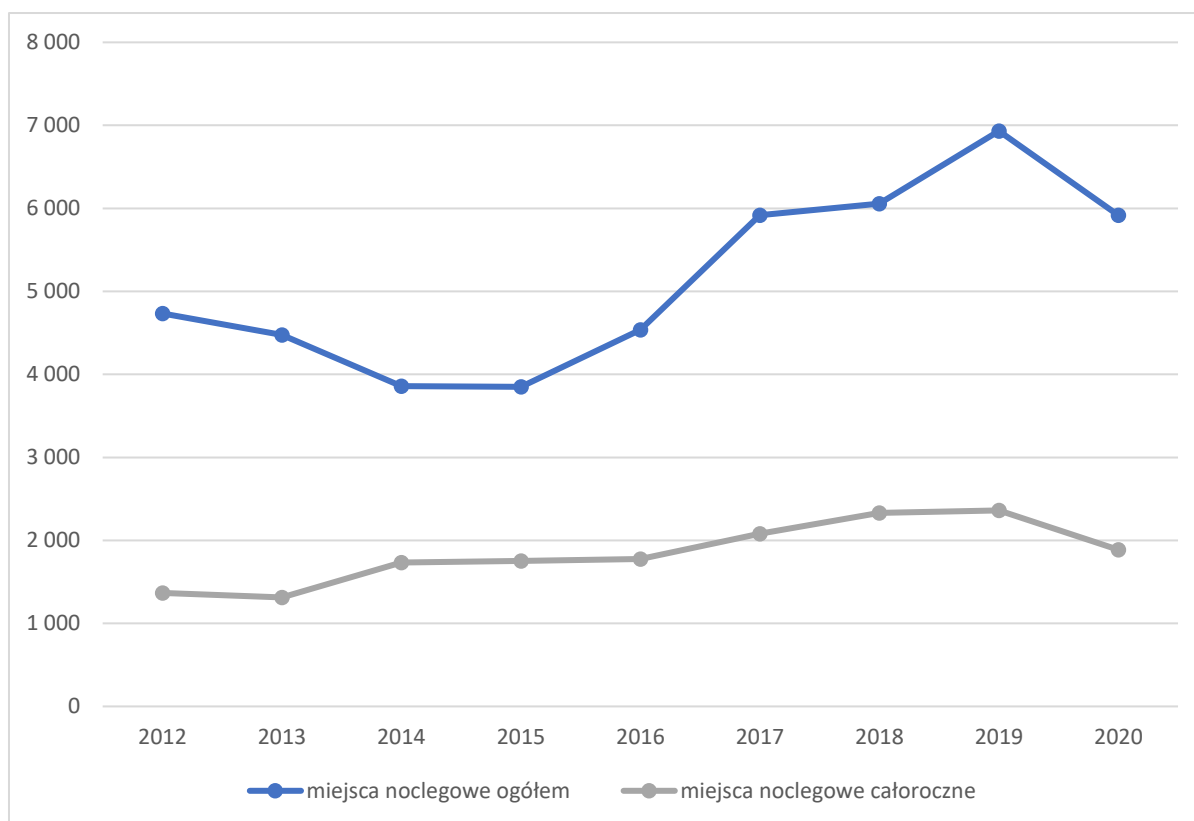
Walory środowiskowe Gminy, w połączeniu ze stałym poszerzeniem zakresu atrakcji turystycznych, przekładają się na sukcesywnie wzrastającą liczbę turystów, a w konsekwencji na intensywny rozwój bazy noclegowej (**tab 2.22.**). W ciągu ostatnich pięciu lat (2015-2020) liczba obiektów noclegowych podwoiła się. O niemalże 60% wzrosła także liczba obiektów przystosowanych do całorocznej obsługi turystów.

Tab. 2.22. Liczba obiektów noclegowych i miejsc noclegowych w granicach gminy Darłowo w latach 2012-2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
obiekty ogółem	35	31	33	30	31	49	53	67	63
obiekty całoroczne	7	6	7	7	7	9	14	13	12
miejsca noclegowe ogółem	4 735	4 476	3 860	3 850	4 538	5 919	6 055	6 932	5 917
miejsca noclegowe całoroczne	1 367	1 313	1 733	1 752	1 777	2 079	2 332	2 361	1 886

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bd.l.stat.gov.pl>)

Rekordowe wartości, zarówno pod względem liczby obiektów, jak i liczby miejsc noclegowych (miejsc ogółem i miejsc całorocznych), zanotowano po czteroletnim trendzie zwykłym, w roku 2019 (**ryc. 2.27.**). Jednakże, z powodu nieoczekiwanych, silnych uwarunkowań zewnętrznych, w roku 2020 odnotowano znaczną redukcję dostępnych miejsc noclegowych – spadek o 1015 miejsc (niemalże 15%), względem liczby z roku 2019. Głównym czynnikiem, który spowodował załamanie się stabilnej dotychczas tendencji wzrostowej analizowanych wyżej wskaźników, był wybuch światowej pandemii. Z uwagi na rosnące zagrożenie epidemiologiczne, w 2020 roku zostały nałożone przez Państwo obostrzenia i zakazy dotyczące m.in. gospodarki, w tym branży turystycznej, których konsekwencją był kryzys gospodarczy, dotyczący wielu przedsiębiorców.

Ryc. 2.27. Zmiany liczby miejsc noclegowych w gminie Darłowo w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bd.l.stat.gov.pl>)

W gminie Darłowo działa obecnie jeden hotel (stan na 2020r.), zaliczany do kategorii hoteli czterogwiazdkowych. Analiza pozostałych rodzajów obiektów noclegowych (**tab. 2.23.**) wykazała, że w ciągu ostatnich lat najbardziej popularnymi obiektami były zespoły domków turystycznych. Ich liczba wzrosła znacząco po roku 2016 – w ciągu czterech lat powstało 20 nowych kompleksów tego typu (wzrost o 350%). Zarządzanie rozwojem tego typu zabudowy na terenie Gminy jest jednym z poważniejszych wyznań dotyczących zagospodarowania przestrzennego, szczególnie, że wybuch światowej pandemii spowodował widoczny wzrost zainteresowania nieruchomościami umożliwiającymi lokalizację niewielkich domków rekreacji indywidualnej i turystycznych. Poza domkami turystycznymi, w ostatnim czasie przybywało również ośrodków wczasowych oraz pokoi gościnnych, czy kwater prywatnych.

Tab. 2.23. Liczba obiektów noclegowych w podziale na rodzaje obiektów, w granicach gminy Darłowo w latach 2012-2020

Rodzaj obiektów noclegowych	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
hotele	1	1	1	1	1	2	2	2	1
pensjonaty	0	0	0	0	0	0	0	1	1
ośrodki wczasowe	10	10	9	9	11	15	15	15	14
ośrodki kolonijne	2	1	1	1	1	1	1	1	1
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1	2	1	0	1	1	1	1	1

zespoły domków turystycznych	7	5	10	8	8	15	19	28	28
pola biwakowe	2	2	2	2	1	1	1	1	1
hostele	1	1	0	0	0	0	0	0	0
zakłady uzdrowiskowe	2	2	2	2	2	3	3	3	2
pokoje gościnne/kwatery prywatne	7	6	6	6	6	10	10	14	13
kwatery agroturystyczne	1	0	0	0	0	1	1	1	1
pozostałe turystyczne obiekty noclegowe	1	1	1	1	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Branża turystyczna (usługi związane z zakwaterowaniem oraz usługi gastronomiczne) stanowi sektor z największą liczbą podmiotów gospodarczych w gminie Darłowo, co w konsekwencji czyni go jednym z ważniejszych filarów gospodarki w Gminie. Zgodnie z danymi zawartymi w **tab. 2.24.**, w latach 2015-2019 wpływy z tytułu opłaty uzdrowiskowej stopniowo się zwiększały. W analizowanym okresie nastąpił wzrost wpływów z tego tytułu o ponad 40%. Ponadto, dochody z samej tylko opłaty uzdrowiskowej w ostatnich latach stanowiły od ok. 3,4% do niemalże 6% wszystkich dochodów gminy Darłowo.

Tab. 2.24. Opłata uzdrowiskowa na tle dochodów w budżecie gminy Darłowo w latach 2015-2020

Rok	Wpływy z opłaty uzdrowiskowej	Dochody w budżecie gminy	Udział w dochodach budżetu gminy
2015	2 404 636,50 zł	50 663 420,49 zł	4,75%
2016	2 621 968,50 zł	47 222 662,29 zł	5,55%
2017	2 593 750,50 zł	56 608 732,07 zł	4,58%
2018	2 737 038,50 zł	81 045 760,83 zł	3,38%
2019	3 369 211,50 zł	58 629 639,18 zł	5,75%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Darłowo

Do najbardziej popularnych miejscowości turystycznych na obszarze Gminy należy zaliczyć:

- **Dąbki**, stanowiące najważniejszą miejscowość wczasową w gminie Darłowo, posiadającą status uzdrowiska. Charakteryzuje ją wyjątkowe położenie oraz specyficzny mikroklimat, co stwarza korzystne warunki dla działalności sanatoryjnej. W granicach miejscowości funkcjonuje hotel, ośrodki wczasowych, pola biwakowe, obozowiska, kwatery prywatne, a także liczne placówki gastronomiczne. W Dąbkach funkcjonuje również Centrum Sportów Wodnych,
- **Wicie**, będące kąpieliskiem nadmorskim położonym również nad jeziorem Kopań. Miejscowość od Morza Bałtyckiego oddziela pasmo wydm. Odległość z centrum miejscowości do plaży wynosi jedynie 400 metrów. Funkcjonują tutaj zarówno ośrodki wczasowe, jak i obozowiska czy pola biwakowe,

- **Bobolin**, stanowiący ośrodek turystyczny oraz uzdrowiskowy, położony w odległości mniejszej niż 1km od Morza Bałtyckiego. Zlokalizowane są tu głównie zespoły budynków turystycznych, pola biwakowe i kwatery prywatne. Do najważniejszych walorów Bobolina zaliczana jest plaża, uważana za jedną z najczystszych i najbardziej urokliwych plaż nad polskim morzem. Miejscowość wyróżnia także występowanie licznych bunkrów z czasów II wojny światowej,
- **Kopań**, stanowiący miejscowość turystyczną położoną bezpośrednio nad jeziorem Kopań, w odległości ok. 1,5 km od Morza Bałtyckiego. Na terenie wsi funkcjonują kwatery prywatne, gospodarstwa agroturystyczne oraz pole biwakowe. Ponadto, obręb Kopań stanowi teren o największym potencjale rozwojowym w zakresie usług turystyki.

2.5.7. Szlaki piesze i rowerowe

Przez gminę Darłowo przebiegają popularne szlaki turystyczne, zarówno piesze jak i rowerowe, o łącznej długości ok. 291km oraz szlaki kajakowe, o łącznej długości ok. 162km.

Kluczowym szlakiem rowerowym, stanowiącym część projektu międzynarodowych szlaków rowerowych sieci EuroVelo, jest **Hanzeatycki Szlak Rowerowy „R10” EuroVelo 10** – okrężny szlak rowerowy prowadzący dookoła basenu Morza Bałtyckiego. W granicach gminy Darłowo trasa przebiega wzdłuż wybrzeża na długości 23km - od granicy z gminą Postomino do miasta Darłowo, następnie od Żukowa Morskiego wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 203, przez Dąbki do granicy z gminą Mielno.

Przez gminę Darłowo przebiegają również inne szlaki rowerowe:

Pętla Szlakiem Cystersów (23km) Bobolin – Dąbki – Pęciszewko – Rusko – Darłowo, na trasie której można zwiedzić Zamek Książąt Pomorskich, średniowieczne kościoły, zabytki budownictwa wiejskiego.

Duża Pętla Nadmorska (37km) Darłówko Wsch. – Wicie – Jarosławiec – Rusinowo – Barzowice – Drozdowo – Darłowo, która częściowo wiedzie drogą na wale przeciwpowodziowym, a częściowo lasem nadmorskim. Przejeżdża się również przez przekop – połączenie jeziora z morzem.

Mała Pętla (7km) Darłówko Zachodnie – Darłowo – ul. Morska – ul. Conrada – Darłówko Wschodnie.

Duża Pętla Wiatrakowa (39km) Darłowo – Cisowo – Drozdowo – Sulimice – Kowalewice – Stary Jarosław – Krupy – Darłowo, na trasie której można zobaczyć liczne zabytki, widoki na panoramę nadmorską oraz pierwszy w Polsce park elektrowni wiatrowych powstały w 1999 roku.

W granicach Gminy przebiegają również znakowane szlaki piesze:

Koszaliński Szlak Nadmorski (czerwony) – (część szlaku o długości ok. 30 km w granicach gminy) od Dąbkowic przez Dąbki, Bobolin, Żukowo Morskie, Darłówko aż do Wicia.

Szlak Rezerwatów (niebieski) – w granicach Gminy część szlaku o długości około 15 km od Darłówka przez Darłowo, Zakrzewo, Zielnowo i Kowalewice. Na trasie zlokalizowane są Pomniki przyrody oraz zamki w Darłowie i Krągu.

Szlak Wiatraków (zielony) – szlak o długości 13km, rozpoczynający się w Darłowie na Zamku Książąt Pomorskich, biegnący wzdłuż południowego brzegu jeziora Kopań i kończący się w Wiciu, łącząc się z czerwonym Szlakiem Nadmorskim. Na trasie zabytki, widok na panoramę nadmorską, największy w Polsce park elektrowni wiatrowych.

Szlak Zabytków Średniowiecza (czarny) – rozpoczynający się w Darłowie i biegnący przez: Dąbki, Dobiesław, Jeżyce, Słowino, Boryszewo, Krupy, Stary Jarosław, Kowalewice, Barzowice, Cisowo, Dąbki. Z uwagi na swoją długość (104 km) polecany jest również turystom zmotoryzowanym lub rowerzystom.

Ponadto, przez Gminę przebiegają szlaki kajakowe, zorganizowane na rzekach Wieprza i Grabowa.

2.6. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Zagrożenie bezpieczeństwa ludzi oraz ich mienia może być spowodowane przede wszystkim trzema rodzajami zdarzeń, mającymi charakter zagrożeń:

- zagrożeniami spowodowanymi przez naturę (klęski żywiołowe),
- zagrożeniami spowodowanymi działalnością człowieka (katastrofy i awarie techniczne),
- konfliktami zbrojnymi.

Określone zadania i uprawnienia, związane z zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego, stanowiącym jeden z podstawowych obowiązków państwa, realizowane są przez podmioty różnych szczebli, w tym samorządy gminne. Ponadto, istotną rolę spełniają również wyspecjalizowane formacje tworzone przez państwo, m.in. Państwowa Straż Pożarna, Policja, Straż Graniczna.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, jednym z zadań własnych gminy jest zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Do kompetencji należy m.in. ogłaszanie i odwoływanie przez wójta pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego oraz opracowywanie planu operacyjnego ochrony przed powodzią.

Zagrożenia spowodowane przez naturę

Położenie geograficzne gminy Darłowo, nie tylko przy linii brzegowej Morza Bałtyckiego, czy też przy jeziorach Kopań i Bukowo, ale również w rejonie wodnym rzeki Wieprzy oraz Grabowej powoduje, że na znacznym obszarze gminy występuje zagrożenie powodzią. Zgodnie z aktualnymi mapami zagrożenia powodziowego ok. 20% powierzchni gminy Darłowo znajduje się w granicach obszarów zagrożenia powodzią (w tym obszarów szczególnego obszarów szczególnego zagrożenia powodzią).

Klimat gminy Darłowo, w tym warunki wilgotnościowe, kształtowany jest pod wpływem morskich mas powietrza, wiatrów zachodnich i północno-zachodnich. Występują tu bryzy morskie i lądowe. Specyficzny wpływ klimatu morskiego, a także lokalne uwarunkowania mikroklimatyczne powodują, że znaczny obszar gminy Darłowo narażony jest na częste występowanie silnych wiatrów. Wiatry oddziałujące na wody morza Bałtyckiego powodują zjawisko występowania sztormów, przyczyniających się do rozmywania brzegu morskiego. Za utrzymanie linia brzegowej morza, zgodnie z bezpieczeństwem i ochroną środowiska, na terenie gminy Darłowo odpowiedzialny jest Urząd Morski w Szczecinie.

Zagrożenia spowodowane działalnością człowieka

Na terenie gminy Darłowo funkcjonują cmentarze czynne: w Barzowicach, Bukowie Morskim, Cisowie, Dobiesławiu, Domasławicach, Jeżycach, Kowalewiczach, Krupach, Rusku, Starym Jarosławiu, Słownie oraz Żukowie Morskim²⁶.

Zgodnie z § 3 ust. 1 *Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. Nr 52, poz. 315)*, który mówi, że: odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studni, źródeł, strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić około 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.

W otoczeniu w/w cmentarzy istnieje sieć wodociągowa, obowiązuje zatem strefa dla wskazanej w rozporządzeniu zabudowy równa 50 m, liczona od granicy działki, na której zlokalizowany jest cmentarz.

Zapewnienie bezpieczeństwa ludności

W granicach gminy Darłowo zlokalizowana jest jednostka wojskowa, stanowiąca tereny zamknięte MON, dla których ustanowiono strefy ochronne wykraczające poza granice terenów zamkniętych – strefy ochronne kompleksu wojskowego oraz strefy zagrożenia „A”, „B” i „C” składu Darłowo. W granicach terenów zamkniętych zlokalizowane jest również Lotnisko Wojskowe Darłowo, wpisane do rejestru lotnisk i lądowisk wojskowych decyzją nr 12/Org.SSRLSZRP Ministra Obrony Narodowej z dnia 17 kwietnia 2013 r., dla którego ustalono powierzchnie ograniczające z wprowadzonymi ograniczeniami w użytkowaniu.

---

²⁶ Obowiązuje ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych i Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 roku w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz.U. 1959 nr 52 poz. 315) ze zmianami.

Za zapewnienie bezpieczeństwa ludności i jej mienia odpowiedzialna jest m.in. policja oraz straż pożarna. Na terenie gminy Darłowo nad bezpieczeństwem ludności czuwa głównie Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Sławnie, ale również Ochotnicze Straże Pożarne w Barzowicach, Bukowie Morskim, Cisowie, Dobiesławiu, Domaśławicach, Jeżyczkach, Kowalewiczach, Krupach, Słwinie, Starym Jarosławiu, Sulimicach oraz Wiekowiczach. Ponadto, teren Gminy obsługiwany jest przez Komisariat Policji w Darłowie.

W roku 2019 jednostki straży pożarnej w gminie Darłowo były wzywane 179 razy do zgłoszonych zdarzeń i zagrożeń – w tym 91 razy do pożarów i 76 razy do miejscowych zagrożeń. Miejscowe zagrożenia dotyczyły głównie silnych wiatrów oraz zdarzeń komunikacyjnych.

2.7. STAN PRAWNY GRUNTÓW

W granicach gminy Darłowo (stan na rok 2015) największy udział gruntów znajduje się pod władaniem Skarbu Państwa (w tym jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych) – niemalże 50% obszaru gminy (**tab. 2.25.**). Udział użytków we władaniu Skarbu Państwa przeważa znacząco w obrębach: Palczewice, Drozdowo, Bukowo Morskie. Grunty komunalne stanowią ponad 3% powierzchni gminy Darłowo, kolejne 0,64% należy do powiatu sławieńskiego oraz województwa zachodniopomorskiego.

Tab. 2.25. Struktura władania gruntami w gminie Darłowo

Władający gruntem	Powierzchnia gruntu (ha)	Udział w powierzchni gminy
Skarb Państwa	13467,1324	49,98%
gmina Darłowo	854,7363	3,17%
powiat sławieński	101,45	0,38%
województwo zachodniopomorskie	70,2045	0,26%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Darłowo

Pozostałe niemalże 54% stanowi własność innych właścicieli, w tym: osób fizycznych, spółdzielni, a także kościołów i związków wyznaniowych. W granicach Gminy nie występują grunty pod władaniem wspólnot gruntowych.

2.8. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy Darłowo znajdują się następujące obiekty i obszary objęte ochroną na podstawie **przepisów odrębnych**:

- pas nadbrzeżny brzegu morskiego,
- obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody:
  - obszary Natura 2000,

- obszar chronionego krajobrazu,
- rezerwat,
- użytek ekologiczny,
- pomniki przyrody ożywionej,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów,
- obiekty i tereny wpisane do rejestru zabytków,
- obszary i tereny górnicze,
- obszary ochrony uzdrowiskowej.

2.8.1. Pas nadbrzeżny brzegu morskiego

W granicach gminy Darłowo występuje pas nadbrzeżny, tj. obszar lądowy przyległy do brzegu morskiego, przebiegający wzdłuż wybrzeża morskiego²⁷. W skład pasa nadbrzeżnego wchodzi:

- pas techniczny – stanowiący strefę wzajemnego bezpośredniego oddziaływania morza i lądu; obszar przeznaczony do utrzymania brzegu w stanie zgodnym z wymogami bezpieczeństwa i ochrony środowiska,
- pas ochronny – obejmujący obszar, w którym działalność człowieka wywiera bezpośredni wpływ na stan pasa technicznego.

W granicach pasa technicznego i pasa ochronnego obowiązują zakazy i ograniczenia, zapewniające poziom bezpieczeństwa brzegu morskiego. Ponadto, wszelkie pozwolenia wodnoprawne, oceny wodnoprawne, decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzje o pozwoleniu na budowę oraz decyzje w sprawie zmian w zalesianiu, zadrzewianiu, tworzeniu obwodów łowieckich, a także **projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego**, dotyczące pasa technicznego, pasa ochronnego oraz morskich portów i przystani, wydawane w granicach gminy Darłowo wymagają uzgodnienia z dyrektorem Urzędu Morskiego w Szczecinie.

Wszystkie plany i projekty, związane z zagospodarowaniem morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego są zatwierdzane przez organy administracji morskiej w uzgodnieniu z właściwymi gminami nadmorskimi.

2.8.2. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody

2.8.2.1. Obszary Natura 2000

Specjalne Obszary Ochrony Natura 2000 zostały opisane w rozdziale 2.3.9.

---

²⁷ Zgodnie z Ustawą z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 457 z późn. zm.) oraz Zarządzeniem Porządkowym NR 1/2012 Dyrektora Urzędu Morskiego w Słupsku z dnia 26 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia wymogów zabezpieczenia brzegu morskiego, wydm nadmorskich i zalesień ochronnych w nadbrzeżnym pasie technicznym

2.8.2.2. **Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski**

Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski został opisany w rozdziale 2.3.9.

2.8.2.3. **Rezerwat przyrody „Słowińskie Błota”**

Rezerwat Przyrody „Słowińskie Błota” został opisany w rozdziale 2.3.9.

2.8.2.4. **Użytek ekologiczny Bagno**

Użytek ekologiczny Bagno został opisany w rozdziale 2.3.9.

2.8.2.5. **Pomniki przyrody ożywionej**

Pomniki przyrody ożywionej zostały opisane w rozdziale 2.3.9.

2.8.2.6. **Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów**

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów zostały opisane w rozdziale 2.3.9.

2.8.2.7. **Obiekty i tereny wpisane do rejestru zabytków**

Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków zostały opisane w rozdziale 2.4.

2.8.2.8. **Obszary i tereny górnicze**

Obszary i tereny górnicze oraz złoża kopalin zostały opisane w rozdziale 2.10.

2.8.2.9. **Obszary ochrony uzdrowiskowej**

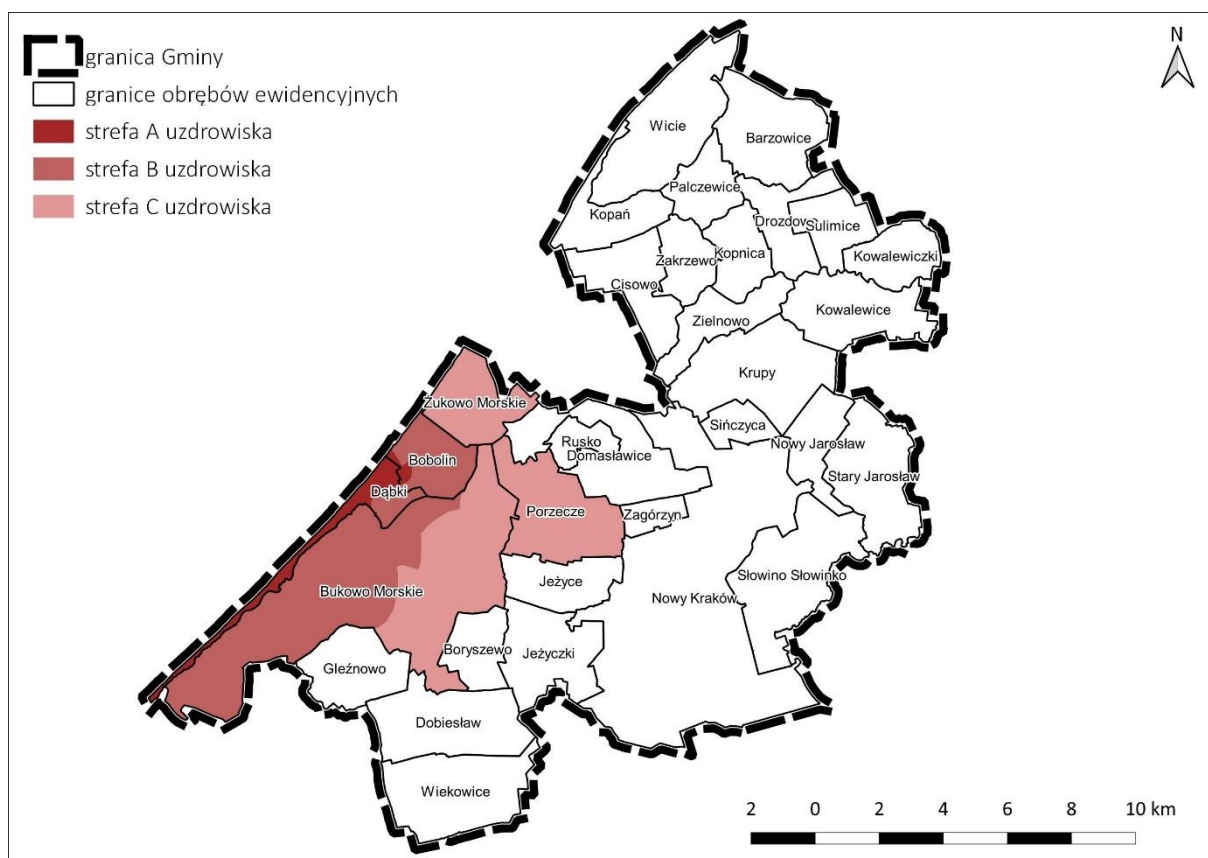
W granicach gminy Darłowo znajduje się Uzdrowisko Dąbki, któremu status uzdrowiska nadano na podstawie *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 września 2007 roku w sprawie nadania statusu uzdrowiska miejscowości Dąbki (Dz.U. 2007 poz. 1401)*. Granice obszaru uzdrowiska obejmują sołectwa: Dąbki, Bobolin, Żukowo Morskie, Bukowo Morskie i Porzecze. Na terenie uzdrowiska znajdują się udokumentowane naturalne surowce lecznicze – torf leczniczy ze złoża Porzecze, Gmina Darłowo.

Uzdrowisko Dąbki posiada następujące kierunki lecznicze:

- choroby ortopedyczno-urazowe,
- choroby reumatyczne,
- choroby kardiologiczne i nadciśnienie,
- choroby górnych dróg oddechowych,
- choroby dolnych dróg oddechowych,
- choroby endokrynologiczne.

Zgodnie ze Statutem Uzdrowiska Dąbki uchwalonego uchwałą nr XII/143/2007 Rady Gminy Darłowo z dnia 16 listopada 2007 roku, zmienionego uchwałą nr XXXVI/492/2010 Rady Gminy Darłowo z dnia 26 października 2010 r., uchwałą nr XXVII.251.2016 Rady Gminy Darłowo z dnia 16 listopada 2016 r. oraz uchwałą nr XXVII.478.2022 Rady Gminy Darłowo z dnia 28 lutego 2022 r. na obszarze ochrony uzdrowiskowej wydzielono następujące strefy ochronne (**ryc 2.28.**):

- strefę „A” ochrony uzdrowskiej o powierzchni 324,13 ha, posiadającą 75% terenów zielonych, w granicach administracyjnych sołectwa Dąbki i sołectwa Bobolin,
- strefę „B” ochrony uzdrowskiej o powierzchni 756,22 ha, posiadającą 60% terenów zielonych, w granicach południowej części sołectwa Dąbki, północnej części sołectwa Bukowo Morskie i częściowo sołectwa Bobolin; po zaliczeniu do strefy „B” ochrony uzdrowskiej jeziora Bukowo o całkowitej powierzchni 1897,87 ha, całkowita powierzchnia strefy „B” wynosi 2654,09 ha,
- strefę „C” ochrony uzdrowskiej o powierzchni 3135,27 ha, posiadającą 50% terenów biologicznie czynnych, w granicach administracyjnych sołectwa Żukowo Morskie, Porzece i częściowo południowej części sołectwa Bukowo Morskie.

Ryc. 2.28. Strefy ochronne Uzdrowiska Dąbki

Źródło: opracowanie własne

W granicach uzdrowiska Dąbki funkcjonują następujące zakłady - sanatoria uzdrowskowe dla dorosłych i dla dzieci:

- Sanatorium Uzdrowskowe „Dukat” Medical Spa,
- Sanatorium Uzdrowskowe „Argentyt”,
- Sanatorium Uzdrowskowe „Susmed”,
- „Bursztyn Medical Spa&Wellness” Sanatorium Uzdrowskowe,
- Sanatorium uzdrowskowe „Polonez”,
- Centrum Medyczne HCP sp. z o.o.

Wykaz urządzeń zlokalizowanych w granicach uzdrowiska:

- nadmorski park zdrojowy,
- urządzony odcinek plaży morskiej,
- trzy baseny rehabilitacyjne (zlokalizowane w sanatorium Dukat, Bursztyn, Argentyt).

2.9. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Zgodnie z aktualnymi danymi Państwowego Instytutu Geologicznego (stan na luty 2021r.), w granicach gminy Darłowo nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych. Realizowany przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie krajowy program pn. „System Osłony Przeciwosuwiskowej” (SOPO), nie wskazuje na obszarze Gminy, przy wstępnie opracowanych danych, terenów o predyspozycjach do powstawania osuwisk.

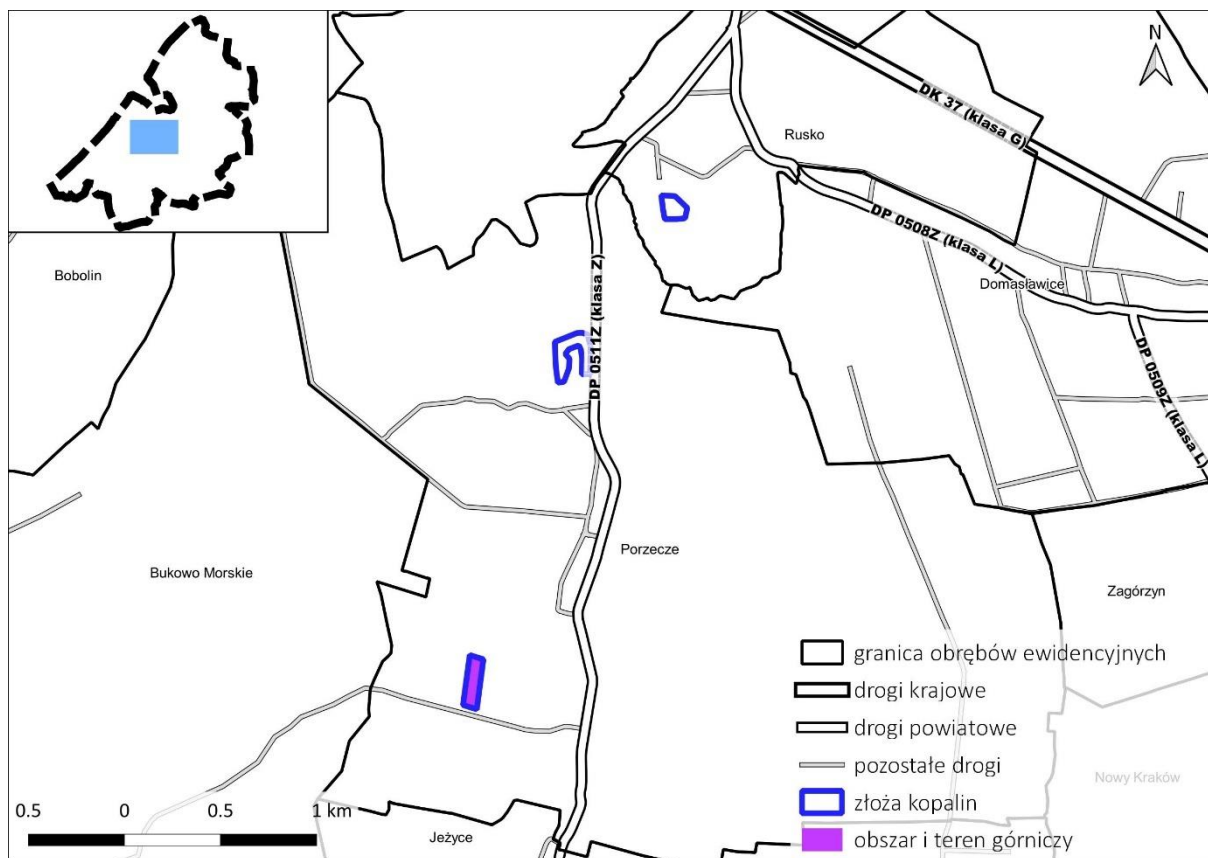
2.10. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

2.10.1. Udokumentowane złoża kopalin oraz tereny górnicze ustalone na podstawie przepisów odrębnych

Na terenie gminy Darłowo występuje obszar i teren górniczy „Porzecze” (nr w rejestrze 10-16/3/255), zlokalizowane w obrębie Porzecze, użytkowane przez Gminny Zakład Użyteczności Publicznej sp. z o.o., na terenie których znajduje się złożo kopalin „Porzecze” (nr TO 11388). Przedmiotowe złożo o formie pokładowej, zajmujące powierzchnię 1,75ha, zawiera torfy lecznicze (borowinę). Zložo jest zagospodarowane, eksploatowane w sposób odkrywkowy od 2018 roku.

Ponadto, w granicach obrębu Porzecze znajduje się również złożo kopalin „Porzecze” (nr KN 4328) o powierzchni 3,07ha, w granicach którego znajdują się kruszywa naturalne. Eksploatacja złoża została zaniechana w roku 1987.

W granicach gminy Darłowo, w obrębie Rusko, znajduje się jeszcze jedno złożo kopalin – złożo kruszywa naturalnego i piasków budowlanych Rusko (nr KN 6492), o powierzchni 1,33ha.

Ryc. 2.29. Teren i obszar górniczy oraz złoża kopalin w granicy Gminy Darłowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego, <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>

W złożu kruszywa naturalnego „Rusko” kopaliną są plejstocenyjskie piaski rzeczne tarasu nadzalewowego. W obrębie złoża, w spągu występują piaski gruboziarniste, lokalnie przechodzące w pospółkę. Jakość kruszywa miejscami obniża obecność zanieczyszczeń organicznych. Złoże jest częściowo zawodnione, zwierciadło wody występuje na głębokości 1,35 – 2,0 m p.p.t.

W złożu kruszywa naturalnego „Porzecze” kopaliną są plejstocenyjskie piaski wodnolodowcowe, miejscami piaski ze żwirami, podścielone mułkami. Osady o charakterze pospółki zalegają w spągu złoża, tworząc nieregularne soczewki. Jakość kruszywa miejscami obniża obecność grudek gliny, a w partiach stropowych lokalnie również zanieczyszczeń organicznych; jednak przy selektywnej eksploatacji i odpowiednim uszlachetnieniu możliwe jest wykorzystanie tej kopalin. Złoże jest częściowo zawodnione – zwierciadło wody występuje na głębokości 0,5–2,5 m p.p.t.

Kopalina z części złóż „Rusko” i „Porzecze” nie spełnia obecnie obowiązujących kryteriów bilansowości (Rozporządzenie..., 2001), z uwagi na zbyt małą miąższość (poniżej 2,0 m), a z części złoża „Porzecze”, również ze względu na zbyt wysoki stosunek N/Z (powyżej 0,5). Parametry te nie wykluczają jednak możliwości wykorzystania kopalin z tych złóż na potrzeby lokalne.

Według klasyfikacji sozologicznej złóż z punktu widzenia ich ochrony (Zasady..., 1999) złoża kruszywa naturalnego „Rusko” i „Porzecze” zostały zaliczone do powszechnie występujących na terenie całego kraju (klasa 4). Z uwagi na ochronę środowiska uznano je za mało konfliktowe (klasa A).

Złoże torfu „Porzecze” o powierzchni 1,75 ha udokumentowano w kat. C1. Należy do złóż torfu typu niskiego i ma postać tzw. łąki torfowej, składa się z torfu turzycowo-zielonego o średnim stopniu rozkładu tworzącego kompleks o miąższości 3,5–4,4 m, średnio 3,95 m pod nadkładem 0,2 m. Stosunek grubości nadkładu do miąższości złoża wynosi 0,05. Kopalina ma jednolitą konsystencję charakteryzującą się częściowym stopniem zachowania szczątków roślinnych. W dnie złoża zalega cienka warstwa gliny pylastej z zawartością części organicznych około 10%. Miąższość gliny wynosi 0,2–0,8 m na głębokości 3,8–4,5 m, śr. 4,2 m. Pod gliną występują nieprzewiercone piaski średnioziarniste. We wschodniej części złoża stwierdzono występowanie piasku drobnoziarnistego. Kopalina jest torfem średnio rozłożonym o stopniu humifikacji wynoszącym 40% (H4-H5 wg skali von Posta). Zawartość substancji organicznych wynosi 78,2–84,2%, śr. 81,5% o minimalnym stopniu rozkładu wynoszącym 40%. Torf ze względu na znaczny stopień humifikacji spełnia wymagania określone dla borowiny typu niskiego przydatnej do celów leczniczych. Stan bakteriologiczny torfu nie budzi zastrzeżeń pod względem zbadanych parametrów mikrobiologicznych. Jest to złożo zawodnione, zwierciadło wody występuje na głębokości 0,6–1,2 m p.p.t. Według klasyfikacji sozologicznej złóż z punktu widzenia ich ochrony (Zasady..., 1999) złożo torfu „Porzecze” zostało zaliczone do złóż skoncentrowanych w określonym regionie (klasa 2), a z uwagi na ochronę środowiska uznane za mało konfliktowe (klasa A).

Złoże kruszywa naturalnego „Rusko” eksploatowane było w okresie ważności koncesji (01.07.1995 r.–30.06.2002 r.). Eksploatacja objęła ok. 80% powierzchni złoża. Powstało szereg niezbyt dużych wyrobisk, o głębokości 1–2 metrów, sąsiadujących z niewielkimi składowiskami nadkładu. W dnie większości wyrobisk jest woda (wrzesień 2008 r.). Teren prowadzonej eksploatacji jest nieuporządkowany. Brak jest informacji o ilości wydobytej kopaliny. Na obszarze Gminy odnaleziono dwie małe odkrywki, które uległy samorekultywacji – wyrobiska w rejonie Bukowa Morskiego i Boryszewa.

2.10.2. Wody podziemne

Na terenie gminy Darłowo nie występuje Główny Zbiornik Wód Podziemnych. Woda podziemna wykorzystywana jest głównie do zaspokojenia potrzeb bytowych mieszkańców. Drugim głównym eksploatatorem wód w Gminie, zarówno podziemnych, jak i powierzchniowych, jest przemysł – w szczególności przemysł spożywczy.

Na terenie gminy Darłowo zostało zaewidencjonowanych łącznie 17 udokumentowanych otworów hydrogeologicznych. Studnie rozmieszczone są zasadniczo dość równomiernie, choć wyraźnie jest ich brak w południowej części gminy – najintensywniej zalesionej. Studnie występują w miejscowościach: Dąbki, Sulimice, Krupy, Żukowo Morskie, Słowino, Dobiesław, Wicie, Cisowo, Kowalewice, Stary Jarosław i Zakrzewo.

Ujmowane wody podziemne w większości wypadków wymagają uzdatniania. Wody z ujęć w Cisowie, Dąbkach, Krupach, Starym Jarosławiu, Sulimicach, Wiciu i Zakrzewie wykazują podwyższoną zawartość żelaza i manganu oraz związaną z tym barwę i mętność. Obszary o najwyższej wydajności potencjalnej studni powyżej 50 m³/h to rejony Cisowa, Krup, Dobiesławia, Dąbek i Zakrzewa, rejony o wydajności potencjalnej studni poniżej 10 m³/h występują w Wiciu i Sulimicach.

Największym ujęciem piętra trzeciorzędowego jest ujęcie komunalne w Dąbkach. Pobór wody z czynnych ujęć w ciągu roku jest bardzo zróżnicowany – ze względu na ruch turystyczno-wypoczynkowy, znacznie wzrasta latem. Prawie we wszystkich miejscowościach wybudowano sieć wodociągową. Większość wykonanych ujęć wód podziemnych, głównie dla ośrodków wypoczynkowych, obecnie jest nieczynna.

Z uwagi na budowę geologiczną, obecność ekranujących warstw glin zwałowych, dla istniejących ujęć wód podziemnych, odstąpiono od ustanawiania stref ochronnych – terenów ochrony pośredniej.

2.10.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

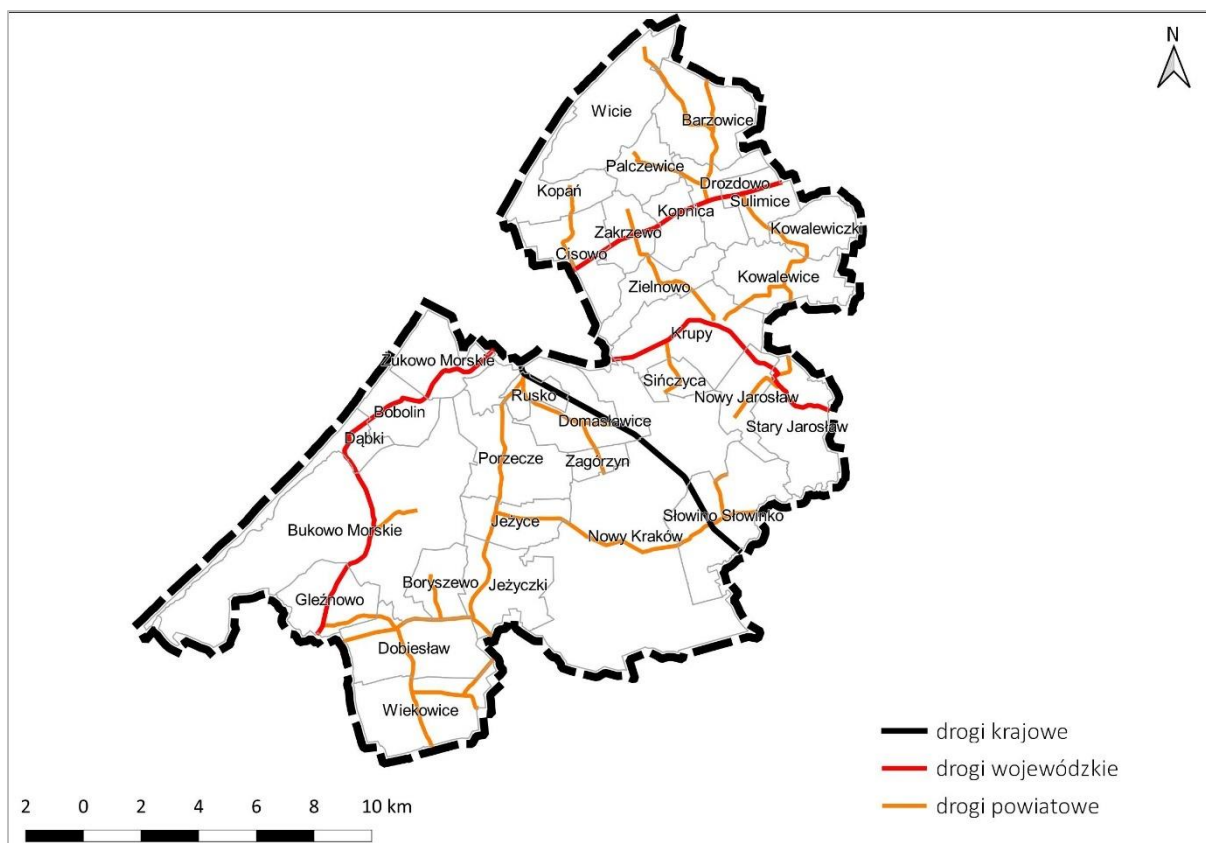
Na obszarze gminy Darłowo nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

2.11. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

2.11.1. Stan systemu komunikacji

2.11.1.1. Sieć drogowa

Główny element sieci drogowej w granicach gminy Darłowo stanowi droga krajowa nr 37, prowadząca przez centralną część Gminy, łącząca się od południa z drogą krajową nr 6 (w przyszłości drogą ekspresową S6), a od północy z miastem Darłowo. Ponadto, przez teren Gminy przebiega droga wojewódzka nr 203, przecinająca centralną część gminy, łącząca miasto Ustka z miastem Koszalin, a także droga wojewódzka nr 205, łącząca miasto Darłowo z miastem Sławno (**ryc. 2.30.**).

Ryc. 2.30. Sieć drogowa w granicach gminy Darłowo

Źródło: opracowanie własne

W granicach gminy Darłowo przebiegają następujące drogi powiatowe:

- droga nr 3539Z Wiekowo-Grabowo, o długości 0,700km,
- droga nr 3538Z Bielkowo-Jeżyczki, o długości 4,638km,
- droga nr 3700Z Kopań-Cisowo-dr.woj.nr 205, o długości 3,173km,
- droga nr 3701Z Zakrzewo-Zielnowo-Krupy, o długości 5,498km,
- droga nr 3702Z Krupy-Borzyszkowo, o długości 2,898km,
- droga nr 3703Z Sulimice-Kowalewice-Stary Jarosław, o długości 6,372km,
- droga nr 3704Z dr.woj.nr 205-Sińczycza, o długości 2,198km,
- droga nr 3705Z Stary Jarosław-Nowy Jarosław, o długości 2,314km,
- droga nr 3706Z Kolonia Słowino-Słowino, o długości 1,752km,
- droga nr 3708Z Rusko-Domasławice, o długości 4,083km,
- droga nr 3709Z Domasławice-Zagórzyn, o długości 1,972km,
- droga nr 3710Z Jeżyce-Słowino-Boleszewo, o długości 9,658km,
- droga nr 3711Z Rusko-Jeżyce-Malechowo, o długości 10,535km,
- droga nr 3712Z Bukowo Morskie-Boryszewo, o długości 3,226km,
- droga nr 3713Z dr.woj.nr 203-Dobiesław-Wiekowice, o długości 7,080km,
- droga nr 3714Z Wiekowice-Przystawy, o długości 3,420km,
- droga nr 3724Z Palczewice-Drozdowo, o długości 2,855km,
- droga nr 3725Z Wicie-Barzowice, o długości 4,099km,

- droga nr 3726Z Drozdowo-Barzowice-Rusinowo-Zaleskie, o długości 4,420km.

2.11.1.2. Kolej

W granicach Gminy przebiega magistralna linia kolejowa nr 202 o znaczeniu państwowym, relacji Stargard-Gdański Główny, a także linia lokalna nr 418 o znaczeniu miejscowym, relacji Darłowo-Sławno. Ruch na linii Sławno-Darłowo został przywrócony w 2017 roku, po latach zawieszenia działalności linii nr 418. Od 2017r. funkcjonują tu okresowe połączenia osobowe – pociągi kursują w sezonie wakacyjnym i obsługują głównie ruch turystyczny.

2.11.1.3. Przystań morskie i rybackie

W granicach gminy Darłowo zlokalizowana jest przystań morska w Dąbkach, znajdująca się w kompetencjach terytorialnych Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie, ustanowiona *Zarządzeniem nr 3 Dyrektora Urzędu Morskiego w Słupsku z dnia 1 lutego 1994 r. w sprawie określenia granicy terytorialnej przystani morskiej w Dąbkach (Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1994 r. Nr 3, poz.11)*. W granicach przystani znajduje się część plaży do bazowania łodzi oraz akwatorium, położone naprzeciwko części lądowej przystani o szerokości 100m, liczonej od linii brzegu. Na plaży cumują kutry rybackie miejscowych rybaków oznakowane sygnaturą "DBK". Przystań morska zaopatrzona jest w dalbę wyciągową.²⁸

Ponadto, w Gminie znajduje się również przystań rybacka Kopań (obręb ewidencyjny Wicie), zlokalizowana na jeziorze Kopań oraz dwie przystanie w Gleźnowie, usytuowane na jeziorze Bukowo, w granicach których istnieją zarówno miejsca do cumowania łódek, jak i polany wędkarskie. Przystanie te jednak nie stanowią obszarów zagospodarowanych – brak tu przede wszystkim odpowiedniej infrastruktury technicznej, obsługującej tereny i umożliwiającej korzystanie z przystani, przy poszanowaniu walorów środowiskowych. Z uwagi na brak ustalonych reguł zagospodarowania i funkcjonowania przystani, ich obecne użytkowanie może wpływać negatywnie na środowisko przyrodnicze.

2.11.2. System elektroenergetyczny²⁹

Gmina Darłowo zasilana jest z dwóch transformatorów z Głównego Punktu Zasilania umieszczonego w Mieście Darłowo o napięciu 110/15 kV i mocy 16 MVA. Dostawcą energii dla Gminy Darłowo jest Energa-Operator S.A. Oddział w Koszalinie. Na terenie Gminy Darłowo ENERGA-OPERATOR SA posiada między innymi linie elektroenergetyczne o napięciu 110kV, 15kV i 0,4kV, które są obsługiwane przez Rejon Dystrybucji w Koszalinie.

Dane gestora sieci z okresu 2012-2017 wykazują wzrost długości linii kablowych o napięciu 15kV o ok. 100,84%, a także wzrost długości linii kablowych o napięciu 0,4 kV o 44,82% na terenie Gminy Darłowo w 2017 roku (w porównaniu z rokiem 2012). W przypadku linii napowietrznych

---

²⁸ Zarządzenie Nr 1 Dyrektora Urzędu Morskiego w Słupsku z dnia 26 lipca 2010 r. w sprawie określenia akwenów portowych oraz ogólnodostępnych obiektów, urządzeń i instalacji wchodzących w skład infrastruktury portowej.

²⁹ Źródło: Uchwała nr II.15.2018 Rady Gminy Darłowo z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027”

również odnotowano wzrost, ale nieznaczny – linii o napięciu 15 kV o ok. 0,91%, oraz o napięciu 0,4 kV o ok. 2,78%.

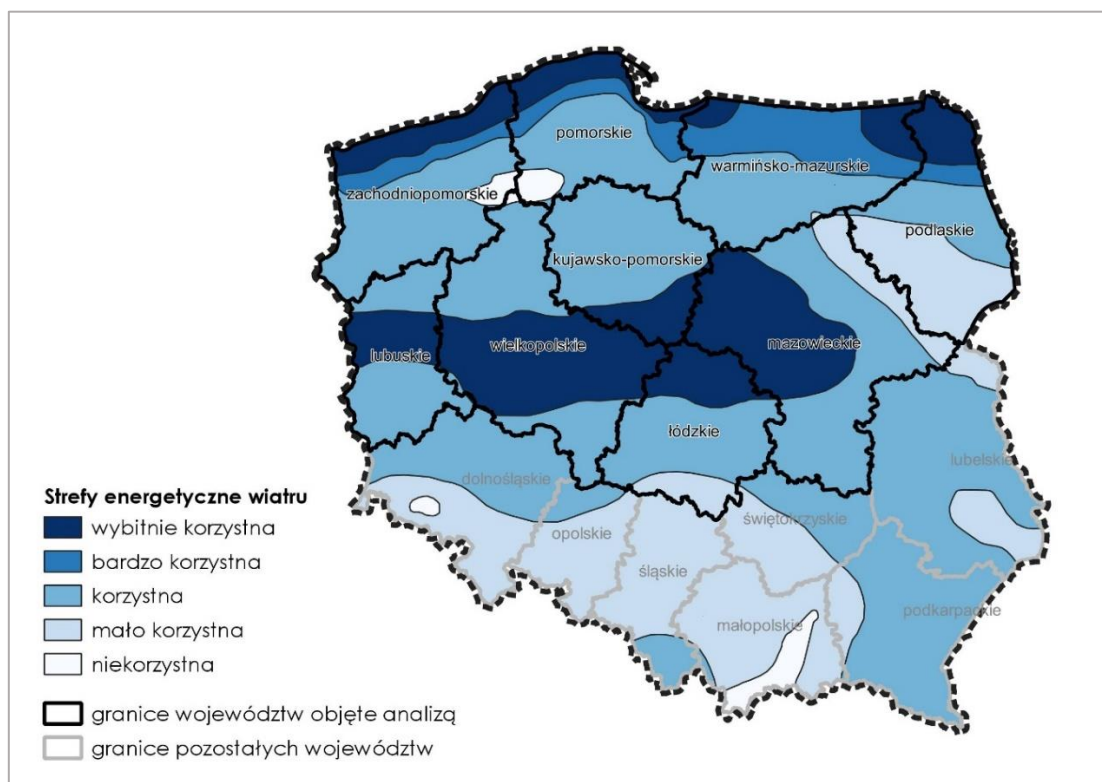
Świadczy to o korzystnym trendzie rozbudowy sieci energetycznych na obszarze gminy Darłowo. Z uwagi na potencjalną awaryjność energetycznych sieci napowietrznych, wskazana jest ich stopniowa modernizacja, a także zastępowanie ich energetycznymi liniami kablowymi. Obecnie istniejąca infrastruktura energetyczna, zlokalizowana na terenie Gminy, pokrywa bieżące zapotrzebowanie na energię elektryczną zadeklarowane przez mieszkańców.

Przewidzenie zmian zapotrzebowania na energię elektryczną na terenie gminy Darłowo aktualnie nie jest możliwe, z uwagi na zależność tych zmian od dynamiki rozwoju sektora gospodarki komunalnej, sektora przemysłowego i sektora usług turystyki.

2.11.3. Energia odnawialna³⁰

2.11.3.1. Elektrownie wiatrowe

Gmina Darłowo charakteryzuje się bardzo dogodnym położeniem dla rozwoju energetyki wiatrowej. Według Atlasu Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, województwo zachodniopomorskie, a w szczególności gminy zlokalizowane w pasie nadmorskim, znajdują się w I strefie energetycznej, która zaliczana jest do najkorzystniejszych obszarów dla rozwoju energetyki wiatrowej.

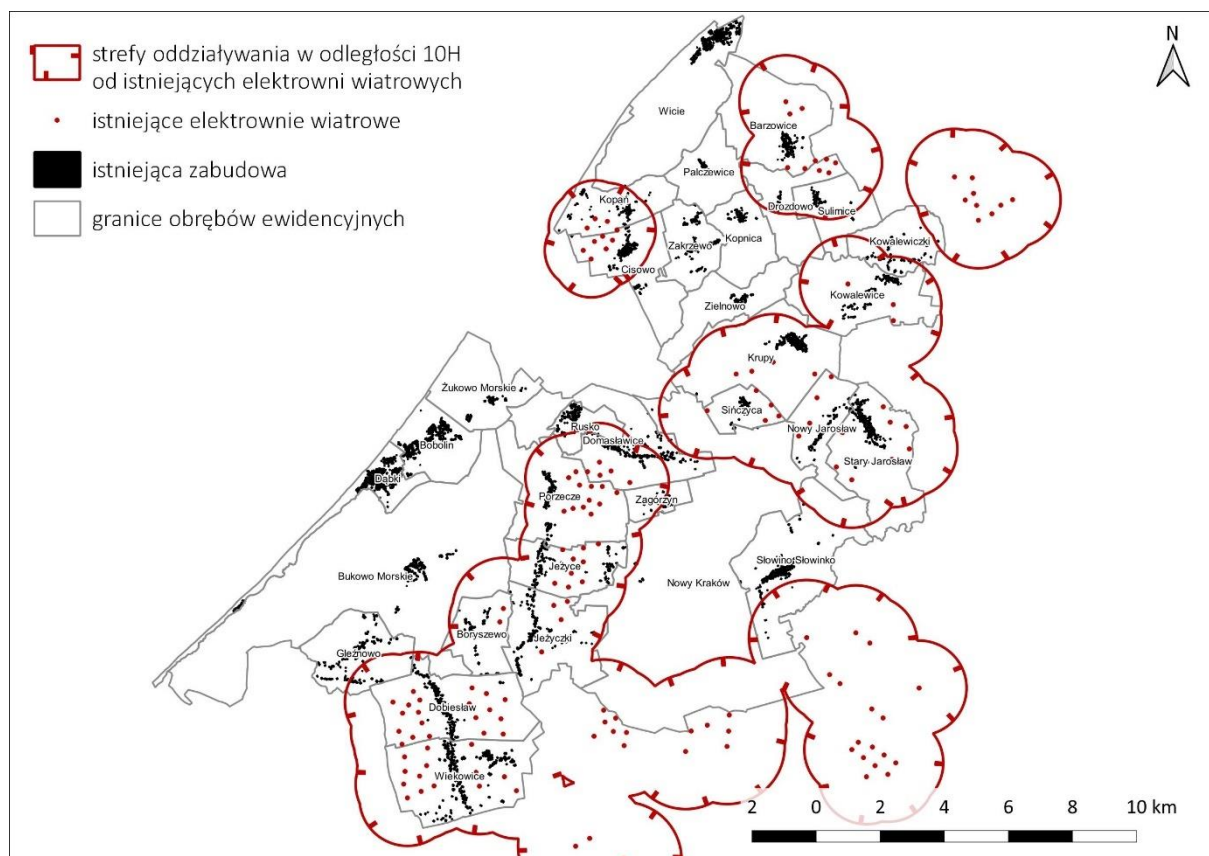

Ryc. 2.31. Strefy energetyczne wiatru w granicach Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Meteorologii IMGW.

³⁰ ibidem

Ponadto, na terenie Gminy, energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi 1750 kWh/m². Gmina Darłowo leży więc w obszarze preferowanym do rozwoju energetyki wiatrowej. Odzwierciedleniem tych korzystnych warunków wietrznych jest liczba funkcjonujących elektrowni wiatrowych na obszarze Gminy. W granicach Gminy zlokalizowanych jest obecnie 112 elektrowni wiatrowych (ryc. 2.32.).

Ryc. 2.32. Istniejące elektrownie wiatrowe w granicach gminy Darłowo

Źródło: opracowanie własne

Najwięcej elektrowni wiatrowych zlokalizowanych jest w obrębach Dobiesław (20 EW), Wiekowice (14 EW) oraz Porzecze (13 EW). Farmą wiatrową o największej liczbie elektrowni wiatrowych jest Farma Porzecze, obejmująca 16 turbin (tab. 2.26.). Wysokości elektrowni wiatrowych w Gminie mieszczą się w przedziale od 120 do 185 m.

Tab. 2.26. Wykaz istniejących elektrowni wiatrowych na terenie gminy Darłowo

Nazwa farmy wiatrowej	Obręb	Nr działki ewid.	Wysokość wieży [m]	Średnica wirnika [m]
Farma Barzowice-Drozdowo	Barzowice	8/1	100,0	90,0
Farma Barzowice-Drozdowo	Barzowice	9	100,0	90,0
Farma Barzowice-Drozdowo	Barzowice	63/4	100,0	90,0
Farma Barzowice-Drozdowo	Barzowice	63/5	100,0	90,0
Farma Barzowice-Drozdowo	Barzowice	74/2	105,0	90,0
Farma Barzowice-Drozdowo	Drozdowo	7/10	105,0	90,0
Farma Barzowice-Drozdowo	Drozdowo	7/16	105,0	90,0
Farma Barzowice-Drozdowo	Drozdowo	7/17	105,0	90,0

Farma Barzowice-Drozdowo	Drozdowo	7/18	105,0	90,0
Farma Kopań-Cisowo	Cisowo	547/4	80,0	80,0
Farma Kopań-Cisowo	Cisowo	523/2	80,0	80,0
Farma Kopań-Cisowo	Cisowo	531/1	80,0	80,0
Farma Kopań-Cisowo	Cisowo	543/1	80,0	80,0
Farma Kopań-Cisowo	Cisowo	551	80,0	80,0
Farma Kopań-Cisowo	Cisowo	561/1	80,0	80,0
Farma Kopań-Cisowo	Cisowo	5/2	80,0	80,0
Farma Kopań-Cisowo	Kopań	151/1	80,0	80,0
Farma Kopań-Cisowo	Kopań	153/1	80,0	80,0
Farma Kopań-Cisowo	Kopań	174/2	80,0	80,0
Farma Wiatrowa Barzowice	Barzowice	14	100,0-105,0	80,0
Farma Wiatrowa Boryszewo	Wiekowice	530/1	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Boryszewo	Wiekowice	524/5	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Boryszewo	Wiekowice	426/1	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Boryszewo	Wiekowice	412/1	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Boryszewo	Wiekowice	602	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Boryszewo	Dobiesław	398/6	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Boryszewo	Dobiesław	397/2	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Boryszewo	Dobiesław	342/1	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Boryszewo	Dobiesław	388/5	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Boryszewo	Dobiesław	328/1	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Boryszewo	Dobiesław	373/1	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Boryszewo	Dobiesław	318/2	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Dobiesław	Dobiesław	8/20	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Dobiesław	Dobiesław	8/18	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Dobiesław	Dobiesław	9/9	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Dobiesław	Dobiesław	35/37	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Dobiesław	Dobiesław	111/2	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Dobiesław	Porzecze	118/4	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Dobiesław	Porzecze	94/2	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Dobiesław	Porzecze	60/2	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Dobiesław	Porzecze	2/2	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Dobiesław	Porzecze	325/2	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Dobiesław	Porzecze	51/2	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Gorzyca-Wiekowo	Jeżyczki	165/2	do 125,0	do 120,0
Farma Wiatrowa Gorzyca-Wiekowo	Dobiesław	427/3	do 125,0	do 120,0
Farma Wiatrowa Gorzyca-Wiekowo	Dobiesław	410/2	do 125,0	do 120,0
Farma Wiatrowa Gorzyca-Wiekowo	Boryszewo	134/1	do 125,0	do 120,0

Farma Wiatrowa Gorzyca-Wiekowo	Boryszewo	139/1	do 125,0	do 120,0
Farma Wiatrowa Jeżyce	Jeżyczki	136/2	85,0	100,0
Farma Wiatrowa Jeżyce	Jeżyczki	108/2	85,0	100,0
Farma Wiatrowa Jeżyce	Jeżyczki	89/2	85,0	100,0
Farma Wiatrowa Jeżyce	Jeżyce	401/2	85,0	100,0
Farma Wiatrowa Jeżyce	Jeżyce	415/2	85,0	100,0
Farma Wiatrowa Jeżyce	Jeżyce	434/2	85,0	100,0
Farma Wiatrowa Jeżyce	Jeżyce	363/2	85,0	100,0
Farma Wiatrowa Jeżyce	Jeżyce	435/2	85,0	100,0
Farma Wiatrowa Jeżyce	Jeżyce	178/2	85,0	100,0
Farma Wiatrowa Jeżyce	Jeżyce	183/2	85,0	100,0
Farma Wiatrowa Jeżyce	Jeżyce	191/2	85,0	100,0
Farma Wiatrowa Nowy Jarosław	Sińczyca	9/1	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Nowy Jarosław	Sińczyca	30/2	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Nowy Jarosław	Sińczyca	144/2	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Nowy Jarosław	Sińczyca	148/1	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Nowy Jarosław	Sińczyca	133/1	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Nowy Jarosław	Krupy	344/1	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Nowy Jarosław	Nowy Jarosław	72/2	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Nowy Jarosław	Nowy Jarosław	24/4	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Nowy Jarosław	Nowy Jarosław	202/12	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Nowy Jarosław	Nowy Jarosław	207/3	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Stary Jarosław	Stary Jarosław	207/2	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Stary Jarosław	Stary Jarosław	271/4	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Stary Jarosław	Stary Jarosław	188/1	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Stary Jarosław	Stary Jarosław	274/1	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Stary Jarosław	Stary Jarosław	467/1	100,0	100,0

Farma Wiatrowa Stary Jarosław	Stary Jarosław	316/1	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Stary Jarosław	Stary Jarosław	330/1	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Stary Jarosław	Stary Jarosław	374/1	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Stary Jarosław	Stary Jarosław	448/1	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Wiekowice	Wiekowice	189/2	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Wiekowice	Wiekowice	176/2	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Wiekowice	Wiekowice	601	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Wiekowice	Wiekowice	138/2	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Wiekowice	Wiekowice	126/4	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Wiekowice	Wiekowice	101/4	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Wiekowice	Wiekowice	97/2	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Wiekowice	Wiekowice	156/1	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Wiekowice	Dobiesław	3/3	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Wiekowice	Dobiesław	1/10	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Wiekowice III	Wiekowice	124/1	100,0	100,0
Farma Wiatrowa Krupy	Sińczyca	99/1	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Krupy	Krupy	382/1	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Krupy	Krupy	388/1	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Krupy	Krupy	402/1	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Krupy	Kowalewice	55/4	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Krupy	Kowalewice	169/1	98,5	103,0
Farma Wiatrowa Krupy	Kowalewice	175/1	98,5	103,0
Park Wiatrowy Porzecze	Jeżyce	230	80,0	82,5
Park Wiatrowy Porzecze	Porzecze	410/1	80,0	82,5
Park Wiatrowy Porzecze	Porzecze	43, 44	80,0	82,5
Park Wiatrowy Porzecze	Porzecze	54/1	80,0	82,5
Park Wiatrowy Porzecze	Porzecze	119/1	80,0	82,5
Park Wiatrowy Porzecze	Porzecze	125/3	80,0	82,5
Park Wiatrowy Porzecze	Porzecze	136/1	80,0	82,5
Park Wiatrowy Porzecze	Porzecze	142/1	80,0	82,5
Park Wiatrowy Porzecze	Domasławice	374/1	80,0	82,5
Park Wiatrowy Porzecze	Domasławice	401/1	80,0	82,5
Park Wiatrowy Porzecze	Domasławice	409/1	80,0	82,5
Park Wiatrowy Porzecze	Domasławice	435/1	80,0	82,5
Park Wiatrowy Porzecze	Dobiesław	35/42	80,0	82,5
Park Wiatrowy Porzecze	Dobiesław	54/5, 54/6	80,0	82,5
Park Wiatrowy Porzecze	Dobiesław	54/11	80,0	82,5
Park Wiatrowy Porzecze	Dobiesław	55, 56	80,0	82,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Darłowo

Liczba i rozmieszczenie elektrowni wiatrowych na obszarze Gminy wpływa w istotny sposób na strukturę funkcjonalno-przestrzenną Gminy, a w szczególności na możliwości rozwoju terenów przewidzianych pod budownictwo mieszkaniowe. W obowiązujących dokumentach planistycznych przewidziano strefy buforowe wokół elektrowni wiatrowych wynoszące 400m. Strefy te związane są z oddziaływaniem akustycznym pracujących elektrowni wiatrowych. W ich granicach nie ma możliwości lokalizacji budynków mieszkalnych. Biorąc jednak pod uwagę, że elektrownie wiatrowe zlokalizowane są na gruntach rolnych, często w większej odległości od zabudowań niż ustalone 400m to wyprowadzenie opisanych restrykcji nie stanowiło istotnego ograniczenia dla rozwoju Gminy. Sytuacja skomplikowała się po wejściu w życie *ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 724)*. Ustawa ta, niezależnie od ustaleń dokumentów planistycznych, wprowadziła odgórne normy dotyczące minimalnych odległości pomiędzy elektrowniami wiatrowymi oraz budynkami mieszkalnymi i budynkami o funkcji mieszanej, w skład których wchodzi funkcja mieszkaniowa. Na mocy wskazanych wyżej przepisów strefa buforowa związana z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu terenów wokół elektrowni wiatrowych zwiększyła się ponad 3-krotnie. Ustawodawca uzależnił wielkość tej strefy od wysokości elektrowni wiatrowych, wprowadzając zasadę $10 \times H$, co oznacza, że zakazuje się lokalizacji elektrowni wiatrowych i zabudowy mieszkaniowej w odległości mniejszej niż 10-krotność wysokości istniejącej lub planowanej elektrowni wiatrowej, mierzonej w sposób określony w ustawie o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Zasięg nowych stref oddziaływania wyznaczonych zgodnie ze wspomnianą zasadą $10 \times H$ pokazany jest na **ryc. 2.32**. Łącznie na obszar Gminy Darłowo oddziałuje 126 elektrowni wiatrowych (w tym 4 elektrownie wiatrowe zlokalizowane poza granicami Gminy). Wspomniane strefy oddziaływania obejmują swym zasięgiem ok. 50% powierzchni Gminy, w tym całe miejscowości.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami żaden nowy budynek mieszkalny oraz budynek o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa nie może powstać w odległości mniejszej niż 10-krotność całkowitej wysokości istniejącej i planowanej elektrowni wiatrowej. Od powyższej zasady ustawodawca przewidział wyjątki. W strefie oddziaływania elektrowni wiatrowych jest możliwość wybudowania budynku mieszkalnego i budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa jeżeli:

- dana nieruchomość jest objęta miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, który przeznaczają dany teren pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej lub dopuszcza jej lokalizację
- na daną nieruchomość została wydana decyzja o warunkach zabudowy na budowę budynku mieszkalnego lub budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa.

Dodatkowo, zgodnie z przepisami przejściowymi zawartymi w par. 15 ust. 8 „o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych”:

„w ciągu 72 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy dopuszcza się uchwalanie planów miejscowych przewidujących lokalizację budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji

mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, na podstawie przepisów dotychczasowych”.

Oznacza to, że gminy mają czas do 15 lipca 2022 roku na uchwalanie MPZP przewidujących możliwość lokalizacji zabudowy mieszkaniowej na terenach znajdujących się w strefach oddziaływania elektrowni wiatrowych, wyznaczonych zgodnie z zasadą 10xH, bez konieczności uwzględniania tej zasady. Na podstawie tak uchwalonych planów będzie możliwość uzyskania w przyszłości (również po 16 lipca 2022 roku) pozwolenia na budowę dla budynku mieszkalnego i budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa. Celem niniejszego opracowania jest wskazanie, które tereny powinny zostać objęte takimi planami. Gmina Darłowo jest pokryta obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w 100%. Na większości obszaru Gminy obowiązuje jednak miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządzony w 2005r., którego ustalenia na wielu terenach odbiegają od potrzeb rozwojowych. W związku z tym w 2017 roku władze Gminy przystąpiły do sporządzania zmiany tego planu na 16 wytypowanych obszarach, dla których w dotychczas obowiązującym studium przewidziano rozwój terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe. Prace nad tymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego zakończyły się w 2019 roku. W ten sposób Gmina skorzystała z przepisów przejściowych przewidzianych przez ustawodawcę. Kolejnym podjętym krokiem było rozpoczęcie prac nad całkowitą aktualizacją studium, w celu dostosowania struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy do aktualnych potrzeb i możliwości w zakresie rozwoju poszczególnych terenów funkcjonalnych.

Omawiane przepisy zahamowały całkowicie rozwój energetyki wiatrowej w Polsce, co w przypadku gminy Darłowo nie ma aż tak dużego znaczenia, ponieważ obszar Gminy został już intensywnie wykorzystany pod ten rodzaj inwestycji. Możliwości rozwoju energetyki wiatrowej uwarunkowane są również *ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 610 z późn. zm.) oraz *ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późn. zm.).

2.11.3.2. Energia słoneczna³¹

Odnawialne źródła energii oparte na pozyskiwaniu energii ze słońca zyskały w ostatnich latach bardzo dużą popularność w Polsce. Przyczyniło się do tego omówione wyżej wprowadzenie w 2016r. restrykcyjnych przepisów dla energetyki wiatrowej, która jest najbardziej wydajnym źródłem zielonej energii.

Gmina Darłowo zlokalizowana jest w regionie, gdzie uśrednione względne w ciągu roku oscyluje w granicach 34-36%. Roczna liczba godzin promieniowania słonecznego wynosi ok. 1650 - 1700. Jednak w odróżnieniu do energii wiatrowej ten typ źródeł energii odnawialnej nie jest w Gminie Darłowo mocno rozwinięty. Za ten stan rzeczy odpowiada głównie sytuacja planistyczna. Zgodnie z art. 10 ust. 2a *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503) „jeżeli na obszarze gminy

---

³¹ ibidem

przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu; w studium ustala się ich rozmieszczenie". Dotychczas obowiązujące studium nie przewidywało możliwości lokalizacji w granicach Gminy farm fotowoltaicznych. Poza tym tego typu inwestycje powstają zdecydowanie częściej w oparciu o decyzję o warunkach zabudowy, a w gminie Darłowo takie decyzje nie są wydawane, ze względu na pełne pokrycie obszaru Gminy obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Z uwagi na powyższe uwarunkowania, gmina Darłowo charakteryzuje się dużym potencjałem dla rozwoju energetyki opartej na pozyskiwaniu energii ze słońca. Należy się spodziewać, że dopuszczenie tego typu instalacji na terenie Gminy, szczególnie w formie wolnostojących farm fotowoltaicznych, uruchomi zainteresowanie inwestorów zagospodarowywaniem gruntów rolnych w Gminie. Obecnie ten rodzaj energii odnawialnej nie podlega konkretnym regulacjom w zakresie możliwości lokalizacyjnych. Odpowiedzialność za ustalenie zasad dla rozwoju instalacji fotowoltaicznych spoczywa na gminach. Biorąc pod uwagę bardzo duże walory krajobrazowe oraz kulturowe należy uznać, że preferowanym kierunkiem rozwoju tego rodzaju energetyki powinno być instalowanie indywidualnych kolektorów na prywatnych budynkach mieszkalnych i usługowych, czy też budynkach użyteczności publicznej. Przy lokalizacji farm fotowoltaicznych powinno się przede wszystkim brać pod uwagę minimalizowanie ich wpływu na krajobraz.

2.11.3.3. Energia wodna³²

Z uwagi na niewielkie zasoby, zarówno regionu, jak i całego kraju w wodę, w granicach gminy Darłowo nie funkcjonuje żadna elektrownia wodna. Możliwa jest jednak budowa małych elektrowni wodnych (mikroelektrowni lub minielektrowni), na obszarach gdzie istnieją odpowiednie warunki do montażu tego typu elektrowni, tj. na rzekach: Grabowa i Wieprza.

Możliwość budowy elektrowni wodnych uzależniona jest od spełnienia szeregu wymogów ustanowionych przepisami prawa, dotyczącego ochrony przyrody, do których należą m.in. umożliwienie migracji ryb, zapobieganie stratom ryb przy przejściu przez turbiny elektrowni, a także ograniczenia w zakresie przekształcenia naturalnego układu koryta rzeki i istniejącej rzeźby terenu. Rozwój energetyki wodnej jest ograniczony dodatkowo warunkami prawnymi i lokalizacyjnymi, a także wymogami geomorfologicznymi. Ponadto, budowa inwestycji związanych z energią wodną jest kapitałochłonna, a sam proces powstawania elektrowni długotrwały.

Z uwagi na powyższe, woda nie jest źródłem energii masowo wykorzystywanym na terenie Polski. Również na terenie gminy Darłowo nie przewiduje się znaczącego powstania elektrowni wodnych w najbliższym czasie.

---

³² ibidem

2.11.4. Zaopatrzenie w wodę

Stan zaopatrzenia Gminy w sieć wodociągową można ocenić jako dobry. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Darłowo wynosi 163,6 km. Zgodnie z danymi na rok 2019, 96,1% mieszkańców posiada dostęp do instalacji wodociągowej³³. Zaopatrzenie mieszkańców gminy w wodę odbywa się ze studni głębinowych, jednak z uwagi na stan techniczny niektóre z ujęć oraz stacji uzdatniania wody wymagają modernizacji.

Zgodnie z **tab. 2.27.**, w latach 2012-2019 długość sieci wodociągowej wzrosła o 36%. W roku na rok wzrasta również liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zamieszkania zbiorowego. Należy odnotować także znaczny przyrost zużycia wody na jednego mieszkańca w analizowanym okresie (wzrost o ponad 57%).

Tab. 2.27. Sieć wodociągowa w gminie Darłowo

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	116,9	116,9	117,2	148,7	151,3	154,9	157,8	159,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	1 608	1 627	1 670	1 729	1 769	1 810	1 843	1 884
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	6 710	6 726	7 177	7 170	7 217	7 182	7 181	7 174
Zużycie wody na 1 mieszkańca [m ³]	42,8	44,3	48,9	52,9	61,3	58,4	66,2	67,3

Źródło: Dane z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Zbiorowym zaopatrzeniem w wodę oraz zbiorowym odprowadzaniem ścieków zajmuje się Gminny Zakład Użyteczności Publicznej Sp. z o.o. w Krupach. Na gminny system zaopatrzenia w wodę składa się dziesięć hydroforni zlokalizowanych w poszczególnych miejscowościach, wraz z sieciami wodociągowymi rozprowadzającymi wodę do poszczególnych miejscowości.

Tab. 2.28. Wykaz istniejących hydroforni w granicach gminy Darłowo

Lp.	Stacja Uzdatniania Wody	Miejscowości zaopatrywane z danej Stacji
1.	Cisowo	Cisowo, Kopań, Trzmielewo
2.	Dąbki	Dąbki, Bobolin
3.	Dobiesław	Dobiesław, Wiekowice, Wiekowo, Boryszewo, Bukowo Morskie, Gleźnowo, Gleźnówko, Jeżyczki, Jeżyce, Nowy Kraków, Porzecze, Pęciszewko, Rusko, Domasławice, Zagórzyn oraz Przystawy (Gmina Malechowo)
4.	Kowalewice	Kowalewice, Kowalewiczki, Borzyszkowo
5.	Krupy	Krupy, Sińczyca, Zielnowo
6.	Słowino	Słowino

³³ Na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

7.	Stary Jarosław	Stary Jarosław, Nowy Jarosław
8.	Wicie	Wicie
9.	Zakrzewo	Zakrzewo, Kopnica, Palczewice, Drozdowo, Barzowice
10.	Żukowo Morskie	Żukowo Morskie

Źródło: Gminny Zakład Użyteczności Publicznej Darłowo

2.11.5. Odprowadzanie ścieków³⁴

Na terenie gminy Darłowo zlokalizowana jest sieć kanalizacji sanitarnej (bez przyłączy) o długości ok. 115,8 km, w tym 75,8 km kanalizacji grawitacyjnej i 40 km kanalizacji tłocznej. Ścieki ze zbiorczego systemu kanalizacyjnego odprowadzane są do komunalnej oczyszczalni ścieków, zlokalizowanej na działkach nr 23/9, 23/2 i 23/3 w obrębie Rusko.

W latach 2012-2019 nastąpiła intensywna rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Gminie (**tab 2.29.**). W analizowanym okresie długość sieci kanalizacyjnej wzrosła o niemalże 289%. Znacznie polepszył się także wskaźnik długości sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej na terenie Gminy.

Tab. 2.29. Sieć kanalizacyjna w gminie Darłowo

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej	24,89	24,89	68,77	55,35	65,76	65,01	65,84	70,91
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	29,1	29,1	80,6	82,3	99,5	100,7	103,9	113,1

Źródło: Dane z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Oczyszczalnia ścieków komunalnych w Rusku wyposażona jest w układ mechanicznego i biologicznego oczyszczania ścieków oraz przeróbki osadów ściekowych. Zgodnie z danymi projektowymi z 2008r., oczyszczalnia została zwymiarowana w oparciu o niżej podane parametry.

Obliczenia parametrów oczyszczalni zostały wykonane oddzielnie dla okresu letniego, gdy planowany dopływ miał wynosić $Q_{\text{śrd}}=3156 \text{ m}^3/\text{d}$, oraz dla okresu zimowego gdy za planowany dopływ przyjęto $Q_{\text{śrd}}=1431 \text{ m}^3/\text{d}$, a za maksymalna przepustowość oczyszczalni $Q_{\text{max,d}} = 4418 \text{ m}^3/\text{d}$. Obecny dopływ ścieków (stan na sezon letni 2019r.) wyniósł maksymalnie w dniu 1 sierpnia 2019 roku: $3579 \text{ m}^3/\text{d}$. Dane ukazują istniejące rezerwy w przepustowości oczyszczalni, które pozwalają na przyjęcia całości ścieków z aglomeracji wiejskiej Darłowo, z zapewnieniem ich właściwego oczyszczenia.

Odbiornikiem ścieków oczyszczonych odprowadzanych z oczyszczalni w Rusku jest Kanał Domasławicki, stanowiący dopływ rzeki Grabowej.

³⁴ Dane zawarte w *uchwale nr XXIV.271.2020 Rady Gminy Darłowo z dnia 9 października 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji wiejskiej Darłowo*

Zgodnie z *Uchwałą nr XXIV.271.2020 Rady Gminy Darłowo z dnia 9 października 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji wiejskiej Darłowo*, w granicach Gminy planuje się budowę sieci kanalizacyjnej o łącznej długości 9,41km, w tym:

- budowę kanalizacji sanitarnej rozdzielczej grawitacyjnej Barzowice, o całkowitej długości 0,35 km,
- budowę kanalizacji sanitarnej rozdzielczej Cisowo II etap, o całkowitej długości 1,96 km, w tym 1,77km kanalizacji grawitacyjnej i 0,19 km kanalizacji tłocznej,
- budowę kanalizacji sanitarnej rozdzielczej grawitacyjnej Kowalewice, o całkowitej długości 0,54 km,
- budowę kanalizacji sanitarnej rozdzielczej Rusko, o całkowitej długości 6,11 km, w tym 3,82 km kanalizacji grawitacyjnej i 2,29 km kanalizacji tłocznej,
- budowę kanalizacji sanitarnej rozdzielczej Wicie, o całkowitej długości 0,45 km, w tym 0,16 km kanalizacji tłocznej i 0,29 km kanalizacji grawitacyjnej.

W granicach Gminy odprowadzane są ścieki przemysłowe z trzech zakładów przemysłowych, zajmujących się przetwórstwem ryb. Ponadto, do oczyszczalni w Rusku doprowadzane są ścieki z wód infiltracyjnych, wód drenażowych oraz ścieki bytowo-gospodarcze.

2.11.6. Gospodarowanie odpadami³⁵

Obowiązujący obecnie system gospodarowania odpadami komunalnymi nakłada na gminę pełną odpowiedzialność za odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz właściwe zagospodarowanie odpadów. Gmina jest zobligowana do zorganizowania systemu zbierania i odbierania odpadów, przy zapewnieniu ich selekcji już w miejscu powstawania.

Zgodnie z *ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1297) na gminie spoczywa obowiązek m.in.:

- objęcia wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie gminy systemem gospodarowania,
- odpadami komunalnymi nadzorowania gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym realizację zadań powierzonych podmiotom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości,
- ustanowienia selektywnego zbierania odpadów komunalnych obejmujący co najmniej takie frakcje odpadów jak: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe oraz bioodpady oraz tworzenia punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób umożliwiający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy, które zapewniają przyjmowanie co najmniej odpadów komunalnych: wymienionych powyżej, odpadów niebezpiecznych, przeterminowanych leków i chemikaliów, odpadów niekwalifikujących się do odpadów medycznych, powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności

---

³⁵ Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Darłowo za rok 2019

igieł i strzykawek, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon, odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz odpadów tekstyliów i odzieży.

Systemem gospodarki odpadami komunalnymi w gminie Darłowo objęte są nieruchomości w całości zamieszkane, nieruchomości częściowo zamieszkane (budynki wielolokalowe, w których występują również lokale użytkowe, gdzie prowadzona jest działalność gospodarcza), a także nieruchomości niezamieszkane a przeznaczone pod turystykę, jak np. hotele, pensjonaty, budynki rekreacji indywidualnej, domki turystyczne (przeznaczone do wynajmu w celach turystycznych i noclegowych), czy inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjne i usługowe.

Odbiorem odpadów komunalnych z terenu gminy Darłowo, zajmuje się Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą Krupach. Od 1 stycznia 2021 r. wszystkie rodzaje nieruchomości na terenie gminy Darłowo mają obowiązek selektywnej zbiórki odpadów komunalnych – nie ma możliwości deklaruwania zbiórki odpadów bez ich segregacji.

Na terenie Gminy utworzono Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, który przyjmuje wszelkie komunalne odpady problemowe. Dodatkowo, w niektórych sołectwach rozmieszczono punkty selektywnej zbiórki odpadów, wyposażone w pojemniki na szkło i plastik. Dwukrotnie w ciągu roku na terenie Gminy organizowana jest mobilna zbiórka odpadów, podczas której mieszkańcy mogą oddać zużyty sprzęt elektryczny, świetlówki, elektronarzędzia oraz odpady wielkogabarytowe.

W roku 2019 łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Darłowo wyniosła 3 836,108 ton, a po wyłączeniu odpadów budowlanych i rozbiórkowych – 3 629,568 ton. Liczba mieszkańców na podstawie danych pochodzących ze złożonych przez właścicieli nieruchomości deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosła 6200. Przeciętnie jeden mieszkaniec Gminy wygenerował więc w ciągu roku ok. 585 kg odpadów.

2.11.7. System gazowniczy

Na części terenu gminy Darłowo funkcjonuje sieć gazowa – w miejscowościach Dąbki, Bobolin, Porzecze i Rusko. Dostawcą gazu jest Polska Spółka Gazownictwa Oddział Zakład Gazowniczy w Koszalinie. Gmina zaopatrywana jest w gaz dostarczany z gazociągu PE180 ś/c relacji Darłowo-Rusko-Porzecze-Dąbki oraz gazociągu PE125 ś/c relacji Dąbki-Bobolin. Na terenie Gminy znajduje się gazociąg (Ø 100mm), przebiegający przez obręby: Nowy Jarosław, Stary Jarosław, Sińczyca i Krupy.

W ostatnich latach w Gminie odnotowano znaczny rozwój i rozbudowę sieci gazowej (**tab. 2.30.**). W okresie od 2012 roku do 2019 roku, długość sieci gazowej wzrosła o niemalże 165% - w roku 2017 osiągając wartość 22 572m. W ciągu 6 lat (od roku 2013 do roku 2019) podłączono 97 budynków do czynnej sieci gazowej. Liczba ludności korzystającej z sieci gazowej w ciągu 7 lat wzrosła o ponad 552%, w tym w ostatnich czterech latach (od roku 2015 do roku 2019) o 281%. Od roku 2014 budowana jest wyłącznie sieć gazowa rozdzielcza.

Tab. 2.30. Sieć gazowa w gminie Darłowo

	2012	2013	2014	2015	201	2017	2018	2019
długość czynnej sieci ogółem [m]	8 493	8 493	16 138	16 138	16 418	17 129	17 700	22 572
długość czynnej sieci przesyłowej [m]	8 493	8 493	8 493	8 493	8 493	8 493	8 493	8 493
długość czynnej sieci rozdzielczej [m]	0	0	7 645	7 645	7 925	8 636	9 207	14 079
czynne przyłącza do budynków ogółem	0	0	7	30	50	72	83	97
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	-	-	3	19	38	55	64	75
odbiorcy gazu	0	3	8	16	35	46	54	65
ludność korzystająca z sieci gazowej	31	31	31	53	115	148	171	202

Źródło: Dane z Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>)

2.11.8. System ciepłowniczy³⁶

Na terenie gminy Darłowo nie funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy. Budynki mieszkalne, budynki użyteczności publicznej, zakłady przemysłowe i usługowe, hotele i ośrodki wypoczynkowe, zlokalizowane w Gminie ogrzewane są za pomocą indywidualnych kotłowni spalających głównie węgiel, drewno, olej opałowy oraz gaz ziemny i gaz propan-butan. Na terenie Gminy nie funkcjonują obecnie przedsiębiorstwa ciepłownicze.

Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego *uchwałą Nr XXXV/540/18 z dnia 26 września 2018 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw* przyjął tzw. uchwałę antysmogową.

Zgodnie z ww. uchwałą wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie ich eksploatacji dla instalacji, w których następuje spalanie paliw w rozumieniu art. 3 pkt. 3 *ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 716 z późn. zm.)*, w szczególności kocioł, kominek lub piec, jeżeli:

- dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub
- wydzielają ciepło poprzez bezpośrednie przenoszenie ciepła lub
- wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika.

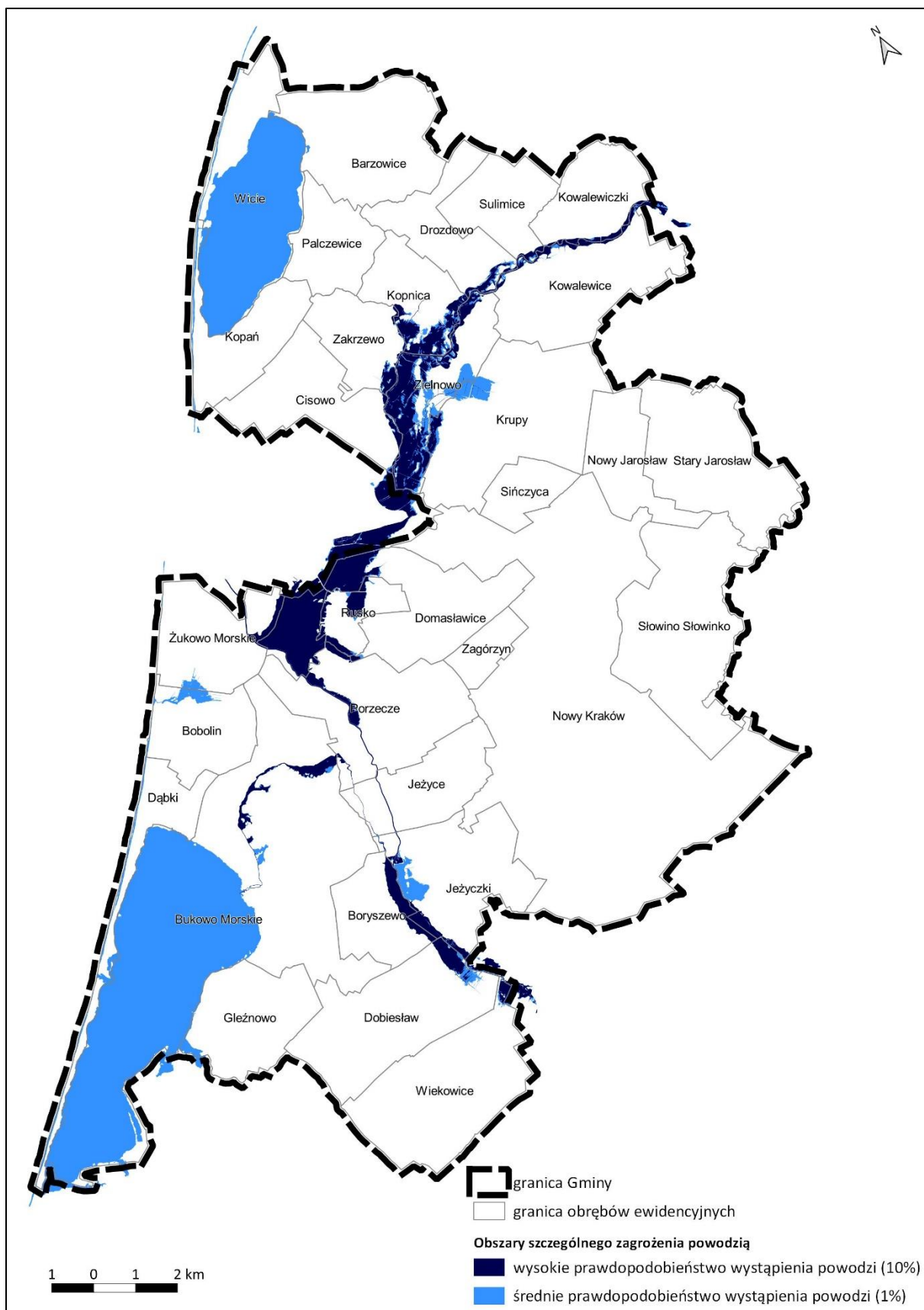
³⁶ Źródło: Uchwała nr II.15.2018 Rady Gminy Darłowo z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027

2.12. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Na terenie gminy Darłowo występują:

- obszary szczególnego zagrożenia powodziowego – obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%),
- obszary szczególnego zagrożenia powodziowego – obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10 %),
- obszary szczególnego zagrożenia powodziowego – wynikające z położenia w granicach pasa technicznego brzegu morskiego,
- obszary szczególnego zagrożenia powodziowego – wynikające z położenia między linią brzegu a wałem przeciw powodziowym.

Ponadto, występują również obszary zagrożenia powodziowego – obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2 %).

Ryc. 2.33. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w gminie Darłowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Informatycznego Systemu Osłony Kraju ISOK (<https://isok.gov.pl/inspire.html>)

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują niemalże 16% powierzchni gminy Darłowo – 15,98% terenu Gminy zajmują obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%). Natomiast 4,3% powierzchni Gminy znajduje się jednocześnie w granicach obszaru na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10 %).

Teren gminy Darłowo objęty jest też scenariuszem zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego (mapy zagrożenia powodziowego wraz z głębokością wody).

Dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią sporządza się mapy ryzyka powodziowego, na których przedstawia się m.in. szacunkową liczbę mieszkańców, którzy mogą być dotknięci powodzią. Na terenie gminy Darłowo, na podstawie map ryzyka powodziowego (ISOK), stwierdzono że w granicach obszarów na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10 %), zlokalizowane są zabudowania mieszkaniowe.

Na obszarach przyległych do cieków należy utrzymać pasy ochronne, w celu zachowania dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód oraz umożliwienia administratorowi cieków prowadzenia konserwacji, zarówno w korytach cieków, jak również w celu ochrony otuliny biologicznej cieku. Pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych należy zagospodarować poprzez porost łąkowy, łąki lub pastwiska (bez stałego pobytu bydła), z wykluczeniem lub ograniczeniem gruntów ornych. Pas ochronny powinien zostać wykluczony spod zabudowy kubaturowej.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* zabrania się grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu. W związku z art. 28 w/w ustawy właściciel nieruchomości przyległej do powierzchniowych wód publicznych jest obowiązany umożliwić dostęp do wody na potrzeby wykonywania robót związanych z utrzymywaniem wód. W związku z art. 25 w/w ustawy *Prawo wodne* zabrania się niszczenia lub uszkodzania brzegów śródlądowych wód powierzchniowych, tworzących brzeg wodny, budowli lub murów niebędących urządzeniami wodnymi oraz gruntów pod śródlądowymi wodami powierzchniowymi.

W celu zapobiegania małym lokalnym podtopieniom należy zadbać o stan rowów odwadniających wykonanych na terenach rolnych oraz wzdłuż dróg, tak aby spływająca nimi woda nie natrafiła na przeszkody umożliwiające jej rozlanie się. Aby zapewnić właściwy odpływ wody w rowach należy zadbać także o ich częstą konserwację i wykaszanie.

Wszystkie tereny zalewowe powinny być bezwzględnie wykluczone spod zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej, celem ochrony życia ludzi i ich mienia przed skutkami powodzi oraz środowiska naturalnego przed dewastacją.

Cały odcinek brzegu morskiego chroniony jest ostrogami palowymi. W bezpośrednim sąsiedztwie Gminy (268,6–270,0 km brzegu morskiego), odcinek abradowanego brzegu klifowego, chroniony jest zabudową hydrotechniczną: opaską gwiazdobloków u podstawy klifu oraz barierą narzutu bloków kamiennych, ułożoną w morzu w odległości 80–100 m od linii

brzegu. U podstawy wydm i skłonu klifowego zbudowano również ścianki betonowe. Okresowo, po zewnętrznych stronach falochronu, wykonywane jest sztuczne zasilanie brzegu, przy wykorzystaniu materiału pochodzącego z pogłębiania redy i toru wodnego w porcie. Wejście do portu osłaniają dwa, daleko wysunięte w morze, kamienne falochrony. Oba, od strony zewnętrznej (od strony morza), na całej długości, wzmocnione są kamiennymi obrzutami, a przy głowicy betonowymi gwiazdoblakami.

Odmorskie zbocza wału wydmowego na mierzei jezior Bukowo i Kopań chronione są przez zabudowę biologiczną (las). Ostrogi palowe na mierzei jeziora Kopań w znacznej części uległy zniszczeniu bądź zasypaniu przez osady plaży.

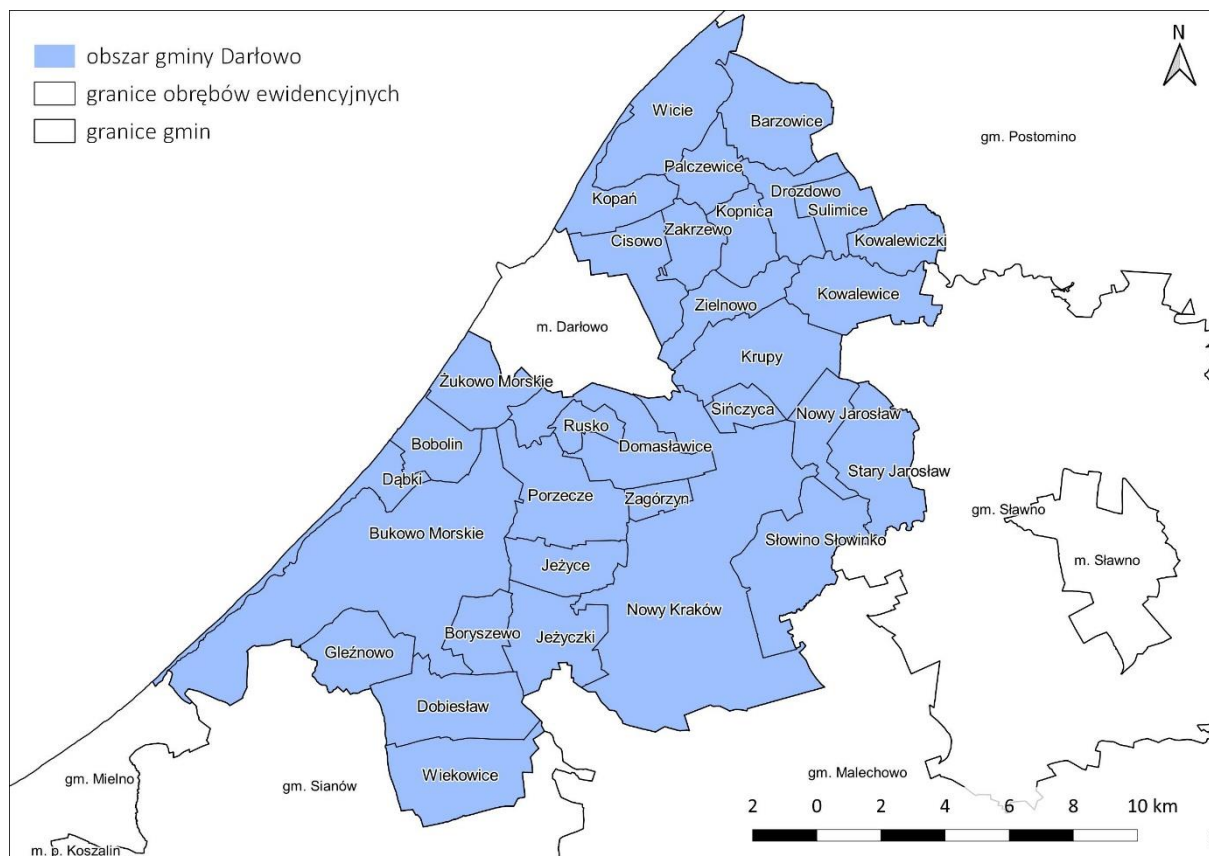
Umocnienia brzegowe zostały zbudowane na mierzejach jezior Bukowo i Kopań. W 2005 r. wykonano wał przeciwpowodziowy od Darłówka do przekopu na jeziorze Kopań oraz umocnienia skarpy narzutem kamiennym na najbardziej zagrożonych odcinkach. Sztuczne zasilanie brzegu będzie prowadzone na mierzei jeziora Bukowo.

Efektywnymi sposobami zwiększenia retencji wód w Gminie w obrębie małej zlewni jest budowa małych zbiorników wodnych i oczek wodnych, regulacja odpływu ze stawów i oczek wodnych, gromadzenie wody w rowach melioracyjnych i kanałach, retencjonowanie odpływów z systemów drenarskich oraz zwiększenie retencji dolinowej. Przyczynia się to również do spowolnienia odpływu wód powierzchniowych, podniesienia poziomu wód gruntowych, powstrzymania degradacji siedlisk wodno-bagiennych, zwiększenia różnorodności biologicznej obszaru oraz powstrzymania erozji terenowej.

2.13. STAN DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

2.13.1. Podział administracyjny

Gmina Darłowo jest gminą wiejską, podzieloną na 32 obręby (ryc. 2.34.).

Ryc. 2.34. Podział administracyjny na obręby gminy Darłowo
Źródło: opracowanie własne

W granicach istniejących obrębów zlokalizowanych jest 46 miejscowości – zarówno wsi, stanowiących centralne ośrodki obrębów, jak i towarzyszących im osad (**tab. 2.31.**).

Tab. 2.31. Wykaz obrębów i miejscowości w gminie Darłowo

Obręb	Wsie i osady w obrębie	Powierzchnia obrębu [ha]
Barzowice	Barzowice	868,7
Bobolin	Bobolin	481,4
Boryszewo	Boryszewo	410,5
Bukowo Morskie	Bukowo Morskie, Leńnica	3613,3
Cisowo	Cisowo, Trzmielewo	653,4
Dąbki	Dąbki, Dąbkowice	399,1
Dobiesław	Dobiesław	965,1
Domasławice	Domasławice	949,1
Drozdowo	Drozdowo	476,3
Gleźnowo	Gleźnowo, Gleźnowko	629,3

Jeżyce	Jeżyce	524,4
Jeżyczki	Jeżyczki, Czarnolas, Kępka	780,2
Kopań	Kopań	513,0
Kopnica	Kopnica	429,0
Kowalewice	Kowalewice, Borzyszkowo	809,7
Kowalewiczki	Kowalewiczki	448,4
Krupy	Krupy	1130,5
Nowy Jarosław	Nowy Jarosław, Gorzebądz	445,7
Nowy Kraków	Nowy Kraków, Darłowiec	4231,5
Palczewice	Palczewice	413,9
Porzecze	Porzecze, Pęciszewko	967,3
Rusko	Rusko	222,2
Sińczyca	Sińczyca	243,7
Słowino Słowinko	Słowino, Słowinko, Gorzyca	1177,1
Stary Jarosław	Stary Jarosław	897,3
Sulimice	Sulimice	424,4
Wicie	Wicie	1143,8
Wiekowice	Wiekowice, Wiekowo	993,3
Zagórzyn	Zagórzyn	178,9
Zakrzewo	Zakrzewo	391,4
Zielnowo	Zielnowo	522,3
Żukowo Morskie	Żukowo Morskie	589,8

Źródło: opracowanie własne

2.13.2. Charakterystyka poszczególnych miejscowości

Miejscowość Barzowice

Miejscowość położona jest w północnej części gminy Darłowo, na granicy z gminą Postomino. Zlokalizowana jest wzdłuż drogi powiatowej nr 3726Z, w odległości ok. 4m od brzegu morskiego i ok. 9 km od miasta Darłowo. Barzowice jest wsią o charakterze „wielodrożnicy”, w której zachował się czytelny układ owalnicowy. Początki funkcjonowania wsi sięgają średniowiecza.

W miejscowości zlokalizowany jest jeden obiekt wpisany do rejestru zabytków – Kościół Św. Franciszka z Asyżu (XV/XVI wiek) z otoczeniem, wokół którego pierwotnie rozbudowywała się wieś. Dominująca zabudowa zagrodowa (gospodarstwa rolne) ukształtowała się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Zachowane budynki w stylu szachulcowym w znacznej części tworzą zamknięte zagrody na planie czworoboku.

Na terenie miejscowości funkcjonują gospodarstwa agroturystyczne, budynki usługowe, a także zakład przetwórstwa rybnego. Ponadto występują tu campingi oraz budynki turystyczne.

Miejscowość Bobolin

Miejscowość zlokalizowana jest w zachodniej części gminy Darłowo, w odległości niecałego kilometra od brzegu morskiego. Położona jest wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 203. Sąsiaduje z miejscowością Dąbki. Południowo-zachodnia część wsi należy do strefy "A" ochrony

uzdrowiskowej „Dąbki”, pozostała do strefy "B". Bobolin stanowi wieś typu „wielodrożnica”, z zabudową zlokalizowaną wzdłuż wielu ciągów komunikacyjnych. Przez teren wsi przepływa struga Martwa Woda.

Bobolin jest jedną z głównych miejscowości wypoczynkowych w gminie Darłowo. Dominuje tu zabudowa zagrodowa wraz z rozwiniętą agroturystyką, a także ośrodki wypoczynkowe i zespoły domków turystycznych. Powstaje również coraz więcej obiektów usługowych, obsługujących turystów.

Miejscowość Boryszewo

Wieś znajduje się w południowej części gminy Darłowo. Położona jest wzdłuż drogi powiatowej nr 3712Z. Od północy i zachodu sąsiaduje z miejscowością Bukowo Morskie, od wschodu z Jeżyczkami, od południa z Dobiesławem. Boryszewo stanowi wieś o typie „widlica”, charakteryzującą się zwartą zabudową wzdłuż dwóch rozwidlających się dróg. Zdecydowanie dominuje tu zabudowa siedliskowa (gospodarstwa rolne). Początki istnienia wsi sięgają średniowiecza. W końcu XIX w. istniało tu duże założenie gospodarcze z domem dzierżawcy i parkiem, z którego obecnie pozostały jedynie fragmenty. W Boryszewie brak jest jednak obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Miejscowość Bukowo Morskie

Miejscowość położona jest w południowo-zachodniej części gminy Darłowo. Zlokalizowana jest wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 203, a także drogi powiatowej nr 3712Z. Znajduje się nad jeziorem Bukowo, a przez jej centralną część przepływa struga Bagienica. Od północy Bukowo Morskie sąsiaduje z miejscowością Dąbki. Zabudowa w miejscowości kształtuje się wzdłuż wielu ciągów komunikacyjnych. Zlokalizowana jest tu przystań kajakowa nad Bagienicą.

We wsi znajduje się gotycki kościół Najświętszego Serca Jezusa z XIV w., który wraz z ołtarzem i otoczeniem kościoła został wpisany do rejestru zabytków. Znajduje się tu również park dworski, wpisany do rejestru zabytków.

Miejscowość Cisowo

Miejscowość położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Darłowo. W odległości około dwóch kilometrów znajduje się jezioro Kopań. Wieś zlokalizowana jest wzdłuż drogi powiatowej nr 3700Z, nieopodal drogi wojewódzkiej nr 203.

Cisowo zostało ukształtowane jako miejscowość z zabudową zlokalizowaną wzdłuż wielu ciągów komunikacyjnych. Występują tutaj zagrody zamknięte od frontu domem bramnym z budynkiem mieszkalnym w tyle zagrody i z budynkami inwentarskimi, domykającymi formę czworoboku. Na terenie wsi dominuje zabudowa zagrodowa, znajduje się również świetlica wiejska, remiza OSP, gospodarstwa agroturystyczne oraz ujęcie wody. Powstają także zespoły domków turystycznych. W granicach wsi znajduje się jeden obiekt wpisany do rejestru zabytków – Kościół gotycki p.w. Św. Stanisława Kostki z otoczeniem.

Miejscowość Dąbki

Miejscowość położona jest w zachodniej części gminy Darłowo, bezpośrednio przy wybrzeżu Morza Bałtyckiego i nad jeziorem Bukowo. Zlokalizowana jest wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 203. Dąbki stanowią największą osadę nadmorską i główny ośrodek wypoczynkowy w gminie. Z uwagi na wyjątkowe położenie oraz specyficzny mikroklimat posiada status uzdrowiska.

W Dąbkach dominuje zabudowa sanatoryjna, ośrodki wypoczynkowe, zespoły domków turystycznych oraz pensjonaty. Znajdują się tu również budynki usługowe, obsługujące turystów. Na terenie wsi istnieje też przystań morska, Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach i boiska sportowe. Jedna chałupa została wpisana do rejestru zabytków.

Miejscowość Dobiesław

Miejscowość zlokalizowana w południowej części gminy Darłowo. Położona wzdłuż drogi powiatowej nr 3713Z. Dobiesław stanowi wieś typu „ulicówka” o dobrze zachowanym układzie zwartej zabudowy po obu stronach drogi powiatowej, rozciągniętej na odległość ok. 2000 m. Dominuje tu zabudowa siedliskowa (gospodarstwa rolne), uzupełniana zabudową mieszkaniową. Na terenie miejscowości znajduje się świetlica wiejska, remiza OSP, zespół szkół społecznych i boisko sportowe. Istnieje również kościół p.w. MB Częstochowskiej z XV w. wraz z otoczeniem, wpisany do rejestru zabytków. Po obu stronach wsi znajdują się farmy wiatrowe.

Miejscowość Domaśławice

Miejscowość położona w centralnej części gminy Darłowo, w bliskim sąsiedztwie miasta Darłowo. Zlokalizowana jest wzdłuż drogi powiatowej nr 3708Z, w sąsiedztwie drogi krajowej nr 37. Domaśławice stanowią wieś typu „ulicówka” o zwartej zabudowie, rozciągniętej na odległości ok. 3km. Występują tu zagrody zamknięte, w których budynki inwentarskie tworzą formę czworoboku. Na terenie wsi powstaje również coraz więcej zespołów domków turystycznych. W odległości ok. 500 m na południe od miejscowości znajduje się farma wiatrowa.

Miejscowość Drozdowo

Miejscowość położona w północnej części gminy. Zlokalizowana nieopodal drogi wojewódzkiej nr 203. Drozdowo jest wsią o zwartej zabudowie rozciągniętej na odległość ok. 500m wzdłuż drogi powiatowej nr 3726Z. Występuje tu zabudowa mieszkaniowa. Znajduje się także świetlica wiejska.

Miejscowość Gleźnowo

Miejscowość położona jest w południowo-zachodniej części gminy Darłowo, wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 203. Graniczy z gminą Sianów. W odległości ok. 1 km na północ od terenów zabudowanych znajduje się jezioro Bukowo. Gleźnowo jest wsią o metryce średniowiecznej, o zabudowie ukształtowanej wzdłuż drogi wojewódzkiej oraz dróg gminnych. Dominuje tu zabudowa siedliskowa, w tym gospodarstwa agroturystyczne.

Miejscowość Jeżyce

Miejscowość położona w południowej części gminy Darłowo, wzdłuż drogi powiatowej nr 3711Z. Na wschód od miejscowości zlokalizowana jest farma wiatrowa. Jeżyce stanowią wieś o średniowiecznej genezie, o układzie „ulicówki” o zwartej zabudowie po obu stronach głównej drogi, połączonej z wsią Jeżyczki. Wzdłuż miejscowości płynie dopływ Wieprzy – rzeka Grabowa. Dominuje tu zabudowa siedliskowa. Na terenie Jeżyc znajduje się kościół neogotycki MB Ostrobramskiej wpisany do rejestru zabytków.

Miejscowość Jeżyczki

Miejscowość położona jest na południe od wsi Jeżyce, wzdłuż drogi powiatowej nr 3711Z. Razem w Jeżycami tworzy jeden układ wsi typu ulicówka o zabudowie po obu stronach drogi powiatowej. Po zachodniej stronie wsi płynie dopływ Wieprzy – rzeka Grabowa. Na terenie wsi znajduje się Zespół Szkół Społecznych, filia gminnej biblioteki publicznej, remiza OSP oraz Główny Punkt Zasilający (GPZ).

Miejscowość Kopań

Miejscowość położona jest w północnej części gminy Darłowo, nad jeziorem Kopań, w bliskim sąsiedztwie zarówno linii brzegowej morza Bałtyckiego, jak i miasta Darłowo. Zlokalizowana wzdłuż drogi powiatowej 3700Z. Zabudowa wsi ukształtowała się wzdłuż kilku ciągów komunikacyjnych. Występują tutaj zagrody zamknięte od frontu domem bramnym z budynkiem mieszkalnym w tyle zagrody, z budynkami inwentarskimi tworzącymi formę czworoboku. Zabudowę gospodarczą stanowią w przeważającej części budynki szachulcowe i szachulcowo-murwane. W obrębie Kopań mocno rozwija się w ostatnich latach zabudowa usług turystyki, przybierająca najczęściej formę zespołów domków turystycznych.

Miejscowość Kopnica

Miejscowość zlokalizowana w północnej części gminy Darłowo, w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 203. Stanowi wieś z wciąż zachowanym układem ulicówkowym, ze zwartą zabudową po obu stronach drogi gminnej. Dominuje tu zabudowa siedliskowa, występują zagrody zamknięte, tworzone przez budynki gospodarcze w formie czworoboku w stylu szachulcowym. Na terenie wsi znajduje się zespół szkół oraz boisko.

Miejscowość Kowalewice

Miejscowość położona jest we wschodniej części gminy, wzdłuż drogi powiatowej nr 3703Z. Sąsiaduje z granicą gminy Sławno. Układ przestrzenny historycznej wsi posiada dobrze zachowany do dziś kształt owalniczy. Na północ od zabudowań wsi płynie rzeka Wieprza. Dominuje zabudowa siedliskowa z przeważającymi średniej wielkości zagrodami zamkniętymi w czworoboku, z budynkami mieszkalnymi w tyle zagrody. Na terenie wsi, w oddaleniu od jej centrum, znajduje się zakład przemysłowy zajmujący się przetwórstwem ryb. W Kowalewicach znajduje się kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, wpisany do rejestru zabytków wraz z otoczeniem.

Miejscowość Kowalewiczki

Miejscowość położona jest we wschodniej części gminy Darłowo, na północ od wsi Kowalewice. Sąsiaduje z granicą gminy Sławno. Kowalewiczki stanowią wieś o mocno rozproszonej zabudowie wzdłuż kilku ciągów komunikacyjnych. Po południowej stronie wsi płynie rzeka Wieprza. Dominuje zabudowa siedliskowa oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Na terenie miejscowości znajduje się boisko sportowe.

Miejscowość Krupy

Miejscowość położona w centralnej części gminy Darłowo. Położona w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 205 oraz wzdłuż dróg powiatowych nr 3701Z i 3702Z. Na południe od wsi przepływa struga Krupianka. Dominuje tu zabudowa siedliskowa – otwarte oraz zamknięte zagrody z budynkiem mieszkalnym w tyle zagrody i budynkami inwentarskimi, tworzącymi formę czworoboku. Przez miejscowość przebiega Szlak Zabytków Średniowiecza oraz Szlak Cystersów. Na terenie wsi znajduje się kościół pw. MB Ostrobramskiej wraz z cmentarzem przykościelnym, wraz z otoczeniem, wpisany do rejestru zabytków, a także zagroda nr 26 (chałupa i budynek bramny) oraz zagroda nr 28, wpisane do rejestru zabytków. W dobrym stanie zachowały się też inne zagrody z XIX w. w stylu szachulcowym.

Miejscowość Nowy Jarosław

Miejscowość położona we wschodniej części gminy Darłowo, wzdłuż drogi powiatowej nr 3705Z. Wieś sąsiaduje od wschodu ze Starym Jarosławem. Na południe od zabudowań wsi przebiega linia kolejowa Korzybie-Darłowo. Nowy Jarosław stanowi wieś o dobrze zachowanym układzie „ulicówki”. Dominuje tu zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa, tworzona głównie przez niewielkie zagrody trzybudynekowe, otwarte z jednej strony.

Miejscowość Palczewice

Miejscowość zlokalizowana w północnej części gminy, wzdłuż drogi powiatowej nr 3724Z. Sąsiaduje od północy z jeziorem Kopań. Wieś stanowi głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, brak jest gospodarstw rolnych, za wyjątkiem jednego gospodarstwa, będącego niegdyś Państwowym Gospodarstwem Rolnym. Zlokalizowane są tu także świetlica oraz przedsiębiorstwo produkcyjno-handlowe. Na terenie Palczewic znajduje się park dworski, wpisany do rejestru zabytków.

Miejscowość Porzecze

Miejscowość położona w centralnej części gminy Darłowo, wzdłuż drogi powiatowej nr 3711Z. W układzie wsi wciąż widoczna jest zachowana forma ulicówki o zwartej zabudowie po obu stronach drogi powiatowej, jednakże z czasem powstał równoległy ciąg komunikacyjny. Wzdłuż miejscowości, po jej zachodniej stronie, płynie dopływ Wieprzy – rzeka Grabowa. Na terenie wsi występują jedne z największych gabarytowo zagród o rozbudowanych, najczęściej dwóch budynkach gospodarczych i obszernych domach mieszkalnych. Na terenie miejscowości znajduje się poddane rekultywacji składowisko odpadów.

Miejscowość Rusko

Miejscowość zlokalizowana jest w centralnej części gminy Darłowo, w sąsiedztwie drogi krajowej nr 37, wzdłuż drogi powiatowej nr 3708Z. Na terenie wsi dominuje zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna. Występuje również zakład produkcyjno-usługowy, zajmujący się przetwórstwem rybnym. Powstaje też coraz więcej zabudowań oferujących usługi z zakresu turystyki. W granicach wsi zlokalizowany jest cmentarz żydowski wpisany do rejestru zabytków.

Miejscowość Sińczyca

Miejscowość położona w centralnej części gminy Darłowo, wzdłuż drogi powiatowej nr 3704Z. W odległości ok. 500 m od zabudowań wsi zlokalizowane są farmy wiatrowe. Na południe od wsi przebiega linia kolejowa relacji Korzybie-Darłowo. Na terenie wsi zachowany jest układ budynków gospodarczych na planie litery „U” z domem mieszkalnym od frontu. W pobliżu miejscowości znajduje się Główny Punkt Zasilający (GPZ).

Miejscowość Słowino

Miejscowość zlokalizowana we wschodniej części gminy Darłowo. Położona jest na skrzyżowaniu drogi krajowej nr 37 oraz drogi powiatowej nr 3710Z. Sąsiaduje z gminą Sławno oraz gminą Malechowo. Układ przestrzenny centralnej części wsi Słowino ma kształt „owalniczy”. Dominującym typem zabudowy zagrodowej są zagrody średniej i małej wielkości, trzy i dwu-budynkowe. Na terenie wsi występuje szkoła podstawowa, boisko sportowe, plac zabaw, remiza OSP. Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego z cmentarzem przykościelnym, zlokalizowany w sercu wsi, a także zagroda nr 75/76 wraz z siedliskiem oraz chałupa nr 70 wpisane są do rejestru zabytków.

Miejscowość Stary Jarosław

Miejscowość położona we wschodniej części gminy, wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 205 i drogi powiatowej nr 3703Z. Sąsiaduje z granicą gminy Sławno. Stary Jarosław jest wsią o układzie przestrzennym „owalniczy” z wrzecionowatym, wydłużonym zabudowanym nawisem. Wieś ma swoje początki w średniowieczu. Dominuje tu tradycyjny układ zagród zamkniętych w czworoboku, a także trzy-budynkowe otwarte z jednej strony oraz dwu-budynkowe zlokalizowane głównie w centralnej części wsi. Na terenie miejscowości znajduje się zespół szkół, boisko sportowe, świetlica wiejska, ujęcie wody oraz remiza OSP. Zlokalizowany jest również Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Św., wpisany do rejestru zabytków.

Miejscowość Sulimice

Miejscowość zlokalizowana w północnej części gminy Darłowo. Położona jest w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 203, wzdłuż drogi powiatowej nr 3703Z. Sulimice jest wsią typu „wielodrożnica”, o zabudowie wzdłuż kilku głównych ciągów komunikacyjnych. Dominuje zabudowa siedliskowa (gospodarstwa rolne). Na terenie miejscowości znajduje się remiza OSP.

Miejscowość Wicie

Miejscowość położona jest w północnej części gminy Darłowo, bezpośrednio przy linii brzegowej Morza Bałtyckiego i przy Jeziorze Kopań. Zlokalizowana wzdłuż drogi powiatowej nr 3725Z. Wicie stanowi wieś typu „wielodrożnica” o zabudowie wzdłuż wielu ciągów komunikacyjnych. Miejscowość jest jednym z najbardziej atrakcyjnych miejsc i jednym z głównych ośrodków wypoczynkowych w gminie. Dominuje tu zabudowa usług turystyki, tworzona przez liczne ośrodki wczasowe, pensjonaty, kempingi, zespoły domków turystycznych oraz gospodarstwa agroturystyczne. Powstaje też coraz więcej zabudowy usługowej, obsługującej ruch turystyczny w miejscowości.

Miejscowość Wiekowice

Miejscowość położona jest w południowej części gminy Darłowo, wzdłuż drogi powiatowej nr 3713Z. Sąsiaduje z granicą gminy Sianów. Wiekowice zachowały historyczny układ „ulicówki”, o zwartej zabudowie rozciągniętej na odległości ok. 2 km po obu stronach drogi powiatowej. Zabudowa zagrodowa tworzona jest przez zagrody zamknięte w czworoboku, z budynkiem bramnym od frontu. Dominuje zabudowa siedliskowa. Po obu stronach wsi, w odległości ok. 500 m od terenów zabudowanych, znajdują się farmy wiatrowe. Na terenie miejscowości znajduje się również remiza OSP oraz boisko sportowe.

Miejscowość Zagórzyn

Miejscowość położona w centralnej części gminy Darłowo, w sąsiedztwie drogi powiatowej nr 3709Z. Zagórzyn jest wsią charakteryzującą się rozproszoną zabudową wzdłuż kilku ciągów komunikacyjnych. Dominuje charakter siedliskowy. We wsi występuje tradycyjny typ domu mieszkalnego szachulcowego oraz murowanego.

Miejscowość Zakrzewo

Miejscowość położona w północnej części gminy, na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej nr 203 i drogi powiatowej nr 3701Z. Dominuje rolniczy charakter wsi z licznymi zagrodami zamkniętymi, tworzącymi przez budynki inwentarskie formę czworoboku z domem usytuowanym od strony drogi. Na terenie miejscowości znajdują się również budynki mieszkalne jednorodzinne i budynki rekreacji indywidualnej.

Miejscowość Zielnowo

Miejscowość zlokalizowana w centralnej części gminy Darłowo, wzdłuż drogi powiatowej nr 3701Z, w odległości ok. 7 km od Darłowa. Zielnowo stanowi wieś typu „wielodrożnica” o zabudowie kształtującej się wzdłuż kilku ciągów komunikacyjnych. Dominuje rolniczy charakter wsi, z gospodarstwem agroturystycznym. Na terenie miejscowości znajduje się boisko sportowe.

Miejscowość Żukowo Morskie

Miejscowość położona jest wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 203. Sąsiaduje od północy z miastem Darłowo. Na terenie obrębu znajduje się lotnisko wojskowe. Na wschód od zabudowań wsi

płyńie rzeka Grabowa. Żukowo Morskie jest wsią o zachowanym układzie „ulicówki” z zabudową po dwóch stronach drogi wojewódzkiej.

2.13.3. Uwarunkowania planistyczne

W Gminie obowiązuje aktualnie 27 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (stan na 28.02.2021r.), które pokrywają jej obszar w 100,0% (**tab 2.32.**). Największą powierzchnię posiada *Miejscowy plan zagospodarowania na całym obszarze Gminy Darłowo z wyłączeniem działek: obręb Cisowo: nr ew. 5/2, 523/2, 531/1, 532/5, 532/7, 542/1, 543/1, 550, 551, 552, 561/1, 76/3, 101/3, 100/1, 88/4, 60/2, 68/2, 69/1, 64/4, 47/1, 79/4, obręb Barzowice: nr ew. 143/1, 159/2, 161/2, 168, obręb Kopań: nr ew. 151/1, 153/1, 174/2, obręb Zakrzewo: nr ew. 45/3, 142/5, 40/2, 36/5, 44/1, 142/3, 139/1, 42/2, 138/1, przyjęty Uchwałą Nr XXII/282/2005 Rady Gminy Darłowo, z dnia 30 czerwca 2005r., który swoim zakresem obejmuje niemalże cały obszar Gminy. Poza tym planem obowiązuje również jego zmiana (plan nr 10 w **tab. 2.32.**) sporządzona dla obszaru znajdującego się w granicach obrębu Dąbki oraz niewielkich fragmentów obrębów Bobolin oraz Bukowo Morskie. Obejmuje on częściowo obszar ochrony uzdrowskiej uzdrowiska Dąbki.*

Uchwały określone numerami 1-3 oraz 5-9 w **tab. 2.32.** stanowią plany miejscowe umożliwiające lokalizację elektrowni wiatrowych. Uchwały opisane numerami 11-26 w **tab. 2.32.** stanowią plany miejscowe, zrealizowane z uwagi na wejście w życie Ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 724), w wyniku której zmieniły się minimalne odległości, jakie należy zachować pomiędzy budynkami mieszkalnymi, a elektrowniami wiatrowymi. Uchwalenie przedmiotowych planów pozwoliło zachować prawo do zabudowy w wielu miejscowościach i przeciwdziałać powstawaniu konfliktów przestrzennych, wynikających z lokalizacji obok siebie inwestycji wzajemnie się wykluczających i negatywnie oddziałujących na siebie.

Tab. 2.32. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące w granicach Gminy Darłowo

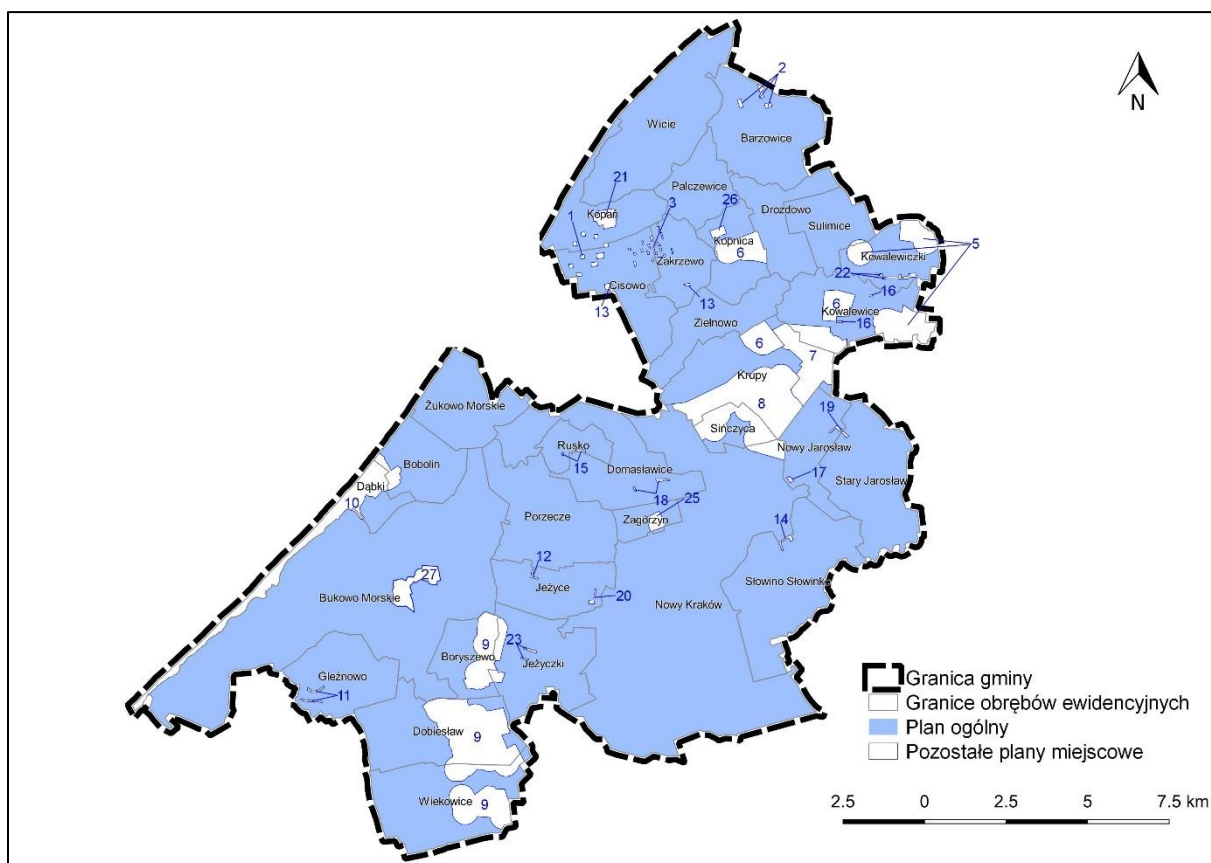
Lp.	Obręby objęte planem	Numer uchwały	Nazwa planu miejscowego	Powierzchnia objęta planem [ha]
1	Cisowo, Kopań	XVII/220/2000 Rady Gminy Darłowo z dnia 16 sierpnia 2000 r.	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo, części miejscowości Cisowo i Kopań	17,16
2	Barzowice	XVII/271/2001 Rady Gminy Darłowo z dnia 21 lutego 2001 r.	Zmiana planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego działek nr 168,143/1,159/2,161/2 obręb Barzowice gmina Darłowo	10,62
3	Cisowo, Zakrzewo	Nr XXI/273/2001 Rady Gminy Darłowo z dnia 21 lutego 2001 r.	Zmiana planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo, części miejscowości Cisowo i Zakrzewo	10,64

4	Gmina Darłowo	XXII/282/2005 Rady Gminy Darłowo, z dnia 30 czerwca 2005 roku	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo na całym obszarze z wyłączeniem działek: obręb Cisowo: nr ew. 5/2, 523/2, 531/1, 532/5, 532/7, 542/1, 543/1, 550, 551, 552, 561/1, 76/3, 101/3, 100/1, 88/4, 60/2, 68/2, 69/1, 64/4, 47/1, 79/4, obręb Barzowice: nr ew. 143/1, 159/2, 161/2, 168, obręb Kopań: nr ew. 151/1, 153/1, 174/2, obręb Zakrzewo: nr ew. 45/3, 142/5, 40/2, 36/5, 44/1, 142/3, 139/1, 42/2, 138/1	24111,96
5	Kowalewice, Kowalewiczki, Sulimice	XXI/285/2008 Rady Gminy Darłowo, z dnia 26 listopada 2008 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu Kowalewiczki, Kowalewice i Sulimice	283,99
6	Kowalewice, Kopnica, Kowalewiczki, Sulimice	XXI/286/2008 Rady Gminy Darłowo, z dnia 26 listopada 2008 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu Kowalewice, Kopnica, Zakrzewo i Krupy	270,31
7	Kowalewice, Krupy	XXI/287/2008 Rady Gminy Darłowo, z dnia 26 listopada 2008 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu Kowalewice i Krupy	284,79
8	Krupy, Sińczyca, Nowy Kraków	XXI/288/2008 Rady Gminy Darłowo, z dnia 26 listopada 2008 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu Krupy, Sińczyca i Nowy Kraków	624,23
9	Boryszewo, Jeżyczki, Dobiesław, Wiekowice	XXI/290/2008 Rady Gminy Darłowo, z dnia 26 listopada 2008 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu Boryszewo, Dobiesław, Jeżyczki i Wiekowice	866,62
10	Bobolin, Bukowo Morskie, Dąbki, Porzeczce, Żukowo	XXXIII.308.2017 Rady Gminy Darłowo z dnia 27 marca 2017 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo	328,26
11	Gleźnowo	IX.91.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 31 maja 2019 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Gleźnowo	6,30
12	Jeżyce	IX.92.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 31 maja 2019 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obrębu Jeżyce	2,10
13	Zakrzewo	IX.93.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 31 maja 2019 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części działek nr ewid. 112, 113, 116/6, w obrębie Zakrzewo	1,26

14	Kolonia Słowinko	IX.94.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 31 maja 2019 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Słowino – Słowinko	4,29
15	Rusko	IX.95.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 31 maja 2019 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Rusko	2,24
16	Kowalewice	IX.96.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 31 maja 2019 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Kowalewice	1,54
17	Nowy Jarosław	IX.97.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 31 maja 2019 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Nowy Jarosław	2,19
18	Domasławice	XI.113.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 lipca 2019 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Domasławice, Gmina Darłowo	3,65
19	Nowy Jarosław, Stary Jarosław	XI.114.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 lipca 2019 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębów Stary Jarosław i Nowy Jarosław, Gmina Darłowo	5,01
20	Jeżyce	XI.115.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 lipca 2019 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Jeżyce, Gmina Darłowo	3,49
21	Kopań	XIV.157.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 19 listopada 2019 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Kopań, Gmina Darłowo	31,02
22	Kowalewiczki	XIV.158.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 19 listopada 2019	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Kowalewiczki, Gmina Darłowo	9,09
23	Jeżyczki	XIV.159.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 19 listopada 2019 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Jeżyczki, Gmina Darłowo	3,87
24	Cisowo	XVIII.191.2020 Rady Gminy Darłowo z dnia 14 lutego 2020r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Cisowo, Gmina Darłowo	5,22
25	Zagórzyn	XVIII.192.2020 Rady Gminy Darłowo z dnia 14 lutego 2020r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Zagórzyn, Gmina Darłowo	22,49
26	Kopnica	XVIII.193.2020 Rady Gminy Darłowo z dnia 14 lutego 2020r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Kopnica, Gmina Darłowo	11,77
27	Bukowo Morskie	XXVI.290.2020 Rady Gminy Darłowo z dnia 18 listopada 2020r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Bukowo Morskie i miejscowości Leńnica	87

Źródło: opracowanie własne

Granice wyżej wymienionych obowiązujących planów miejscowych ukazuje **ryc. 2.35**. Z uwagi na pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego całego obszaru, w Gminie nie wydaje się decyzji o warunkach zabudowy, które stanowią alternatywną w stosunku do planów miejscowych drogę do uzyskania pozwolenia na budowę.

Ryc. 2.35. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w granicach gminy Darłowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Darłowo

2.14. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

W rozumieniu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przez ład przestrzenny należy rozumieć ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.

Aktualnie w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy Darłowo wyróżniają się główne strefy: zwarte zabudowy wsi, tereny leśne, tereny rolne wraz z występującą miejscami rozproszoną zabudową zagrodową, a także teren wojskowy. Istotnym elementem w krajobrazie są liczne elektrownie wiatrowe zlokalizowane na gruntach rolnych.

Podstawowym instrumentem realizacji polityki przestrzennej, ustalającym sposoby i standardy zagospodarowania przestrzeni oraz warunki zabudowy terenu, jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. W planie miejscowym należy obowiązkowo określić zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego. Na terenie gminy Darłowo miejscowe plany

zagospodarowania przestrzennego obejmują niemalże 100% obszaru Gminy – z wyłączeniem terenów zamkniętych – co pozwala lepiej panować nad kształtowaniem się struktury funkcjonalno-przestrzennej. Daje również większą kontrolę nad ochroną i utrzymywaniem ładu przestrzennego, m.in. poprzez możliwość zapobiegania rozpraszaniu zabudowy czy też ograniczania gabarytów zabudowy w sąsiedztwie ukształtowanych struktur poszczególnych jednostek przestrzennych. Jednakże, na terenie gminy pojawiają się samowole budowlane, które wpływają negatywnie na krajobraz. Przykładem jest zabudowa zlokalizowana na gruntach rolnych w miejscowości Kopań i Cisowo (ryc. 2.36 i 2.37).

Ryc. 2.36. Zabudowa zlokalizowana na gruntach rolnych w granicach obrębu Kopań i Cisowo, gmina Darłowo
Źródło: zbiory własne.

Ryc. 2.37. Zabudowa zlokalizowana na gruntach rolnych w granicach obrębu Kopań, gmina Darłowo
Źródło: zbiory własne

W gminie Darłowo ochrona ładu przestrzennego polega przede wszystkim na zachowaniu istniejących, historycznych układów przestrzennych oraz zabudowy o walorach historyczno-kulturowych, a także na racjonalnym dopuszczaniu nowej zabudowy w sąsiedztwie ukształtowanych już jednostek przestrzennych.

Układy ruralistyczne

Jednymi z najważniejszych elementów ładu przestrzennego gminy Darłowo są układy ruralistyczne poszczególnych wsi, charakteryzujące się zróżnicowaniem chronologicznym oraz typem rozplanowania przestrzennego.

Najstarszą i najcenniejszą kategorię w krajobrazie kulturowym stanowią wsie o metryce średniowiecznej (XIII-wieczne), takie jak Kopań, Żukowo, Borzyszkowo, Gleźnowo, Słowino, Krupy, które są wymieniane w źródłach jako np. własność zakonu cystersów z Bukowa Morskiego, a także wsie XIV-wieczne, takie jak Stary Jarosław, Zielnowo, Domasławice, Cisowo, Kowalewice. W tych wsiach układy ruralistyczne (owalnice, ulicówki, wsie zaufkowe) pozostały czytelne do czasów współczesnych.

W Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków ujęto 16 układów ruralistycznych, zachowanych w następujących miejscowościach: Barzowice, Borzyszewo, Dobiesław, Cisowo, Domasławice, Jeżyce, Jeżyczki, Kopań, Kopnica, Kowalewice, Krupy, Rusko, Słowino, Stary Jarosław, Porzeczce, Sulimice.

Historyczne założenia przestrzenne w wielu wsiach zachowały w znacznej części pierwotną kompozycję i kształt siedlisk. Zauważalne są również jeszcze pierwotne podziały oraz pierwotny układ komunikacyjny.

Charakterystyczną dla tych układów jest czworoboczna zagroda typu frankońskiego z budynkiem bramnym. Ich autonomiczna, zwarta forma jest istotnym składnikiem krajobrazu kulturowego, a zachowanie tych zagród może być istotnym elementem atrakcyjności turystycznej, a także aktywizacji ekonomicznej wsi.

Architektura

Na terenie Gminy Darłowo znajdują się historyczne obiekty sakralne, które można podzielić na dwie grupy:

- gotyckie i późnogotyckie, XV-XVI-wieczne, np. Stary Jarosław, Domasławice, Bukowo Morskie, Cisowo, Barzowice,
- neogotyckie z 2 połowy XIX wieku np. Słowino, Kowalewice, Jeżyce.

W Barzowicach, Bukowie Morskim, Cisowie, Dobiesławiu, Jeżycach, Kowalewicach, Krupach, Słowinie i Starym Jarosławiu zachowały się kościoły, które objęte są formą ochrony w postaci wpisu do rejestru zabytków. Kościołem o wybitnych walorach zabytkowych, historycznych i naukowych jest świątynia gotycka w Krupach. Do najstarszych zabytków należy zaliczyć również gotyckie kościoły w Barzowicach i Bukowie Morskim oraz Krupach pochodzące z XIV w.

Gmina Darłowo wyróżnia się występowaniem tradycyjnej zabudowy szachulcowej (ryglowej). Szczególnie cenne są obiekty wzniesione w technice szachulcowej, będące przykładem wpływów niemieckich (od średniowiecza) w budownictwie. Część z tych cennych obiektów posiada dokumentację konserwatorską (w tym inwentaryzację) wykonaną na zlecenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie. Wiele z nich znajduje się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków, niektóre wpisano do rejestru zabytków.

Różny stan zachowania tej zabudowy na terenie Gminy jest pochodną uwarunkowań historyczno-społecznych, zmian cywilizacyjnych, ogólnej kondycji gospodarczej obszarów wiejskich, świadomości mieszkańców o wartościach kulturowych, a także naturalnym procesem dekapitalizacji drewnianego budulca – zwłaszcza w nieremontowanych budynkach.

Najszybszej degradacji uległy budynki gospodarcze, przede wszystkim te służące hodowli inwentarza. Dlatego też można zauważyć w nich liczne przemurzenia cegłą ceramiczną lub zastępowanie obiektów ryglowych budynkami ceglаныmi z zachowaniem pierwotnej lokalizacji. Jednakże, charakterystyczne dla regionu budynki inwentarsko-składowe w stosunkowo dobrym stanie, można jeszcze spotkać na obszarze Gminy (np. w zagrodach agroturystycznych lub letniskowych).

W ostatnim czasie wśród mieszkańców Gminy zauważalna jest większa dbałość o historyczną zabudowę ryglową – coraz bardziej identyfikują się oni z materialnym dziedzictwem kulturowym gminy Darłowo i dokonują coraz większych starań, by ją zachować i odpowiednio adaptować.

Cmentarze i założenia parkowe

W Barzowicach, Bukowie Morskim, Cisowie, Dobiesławiu, Domasławicach, Jeżycach, Kowalewicach, Krupach, Rusku, Starym Jarosławiu, Słownie oraz Żukowie Morskim znajdują się cmentarze w różnym stanie zachowania. W Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków ujęto 16 cmentarzy przykościelnych, parafialnych, znajdujących się w granicach Gminy, a także cmentarz choleryczny w Żukowie Morskim. Ponadto, w rejestrze zabytków wpisany jest cmentarz żydowski w Rusku oraz cmentarze otaczające rejestrowe kościoły (Krupy, Słowino, Kowalewice, Bukowo Morskie, Barzowice).

W Palczewicach i Bukowie Morskim znajdują się założenia parkowe ujęte w rejestrze zabytków. W granicach Gminy znajdują się ponadto pozostałości po niewielkich zespołach folwarcznych w Boryszewie (z parkiem naturalistycznym), Bukowie Morskim, Pęciszewku i Palczewicach (z parkiem wpisanym do rejestru zabytków). Jednakże, zarówno rządcówki jak i elementy historycznych kolonii mieszkalnych robotników folwarcznych to dzisiaj obiekty silnie przekształcone. Starodrzew o charakterze pomnikowym występuje we wsiach Barzowice, Bukowo Morskie, Cisowo, Domasławice, Jeżyce, Krupy, Słowino, Stary Jarosław.

Podstawę ochrony ładu przestrzennego w gminie Darłowo stanowi zachowanie układów przestrzennych, obiektów i obszarów, stanowiących dziedzictwo kulturowe regionu, przy

jednoczesnym racjonalnym wpasowaniu w krajobraz nowej, niezbędnej mieszkańcom zabudowy.

Do ważniejszych wyzwań w zakresie ochrony walorów krajobrazowych Gminy i ładu przestrzennego należy zaliczyć:

- ograniczenie chaotycznego rozwoju zabudowy turystycznej, często niezgodnie z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- wyznaczenie terenów pod rozwój energetyki odnawialnej, przede wszystkim pod lokalizację farm fotowoltaicznych,
- kontrolowany rozwój zabudowy mieszkaniowej na terenach poza strefami oddziaływania elektrowni wiatrowych.

2.15. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503) w studium uwzględnia się uwarunkowania związane z potrzebami i możliwościami rozwoju gminy, wynikające w szczególności z:

- analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych,
- prognoz demograficznych, w tym uwzględniających, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art. 5 pkt 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
- bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę;

Zagadnienia ekonomiczne, środowiskowe i społeczne zostały szeroko przeanalizowane w I części studium dotyczącej uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo. W związku z powyższym, w poniższych rozdziałach poświęconych analizie ekonomicznej, środowiskowej oraz społecznej, odniesiono się jedynie do kluczowych kwestii, mających szczególny wpływ na wyniki bilansu.

2.15.1. Analiza ekonomiczna

Gmina Darłowo jest gminą wiejską, położoną w województwie zachodniopomorskim, w powiecie sławieńskim, na Równinie Słupskiej i Wybrzeżu Słowińskim, nad Morzem Bałtyckim. Na teren Gminy w znacznym stopniu oddziałuje miasto Darłowo, leżące w bezpośrednim sąsiedztwie jej zachodniej części. Przez Gminę przebiega droga krajowa nr 37, umożliwiająca połączenie z drogą krajową nr 6, a także drogi wojewódzkie nr 203 (relacji Postomino-Sianów) oraz 205 (relacji m. Darłowo-Sławno). Mimo intensywnego rozwoju gospodarki turystycznej i uzdrowiskowej, gmina Darłowo w dalszym ciągu pozostaje ośrodkiem o rolniczym charakterze. Największy odsetek jej powierzchni (ponad 38%) stanowią grunty orne, a kolejnych niemalże 20% łąki i pastwiska. Grunty pozostałe, w tym grunty budowlane stanowią niecałe 19% powierzchni Gminy. Niemniej jednak, analiza danych statystycznych oraz zachodzących procesów urbanizacyjnych wykazuje stopniową zmianę tendencji w tym zakresie na przestrzeni

ostatnich lat. **Tab. 2.33.** oraz **tab. 2.34.** pokazują, w jakim kierunku zmierzają procesy wpływające na kształtowanie charakteru ośrodka wiejskiego. Ze względu na swoje położenie, fizjografię oraz silną tożsamość kulturową (krajobraz kulturowy, charakter osadnictwa, forma i styl zabudowy), gmina Darłowo charakteryzuje się dużą atrakcyjnością osadniczą, turystyczną i uzdrowską. To z kolei przekłada się na zanikanie funkcji rolniczych kosztem poszerzania terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz działalność usługową, w tym w szczególności pod usługi turystyki. O ile w roku 2002 można zaobserwować jeszcze wzrost liczby gospodarstw rolnych i ich powierzchni, co jest najprawdopodobniej częściowo skutkiem prywatyzacji PGR, to w roku 2010 wskazane wartości znacznie spadły. W późniejszych latach nie przeprowadzono powszechnych spisów rolnych, wobec czego nie ma danych, na podstawie których można byłoby ocenić, jak obecnie kształtuje się liczba i wielkość gospodarstw rolnych w gminie Darłowo. Biorąc jednak pod uwagę w jakim tempie rozwija się działalność związana z obsługą ruchu turystycznego, można przyjąć że funkcja rolnicza była w dalszym ciągu w kolejnych latach wypierana.

Tab. 2.33. Liczba gospodarstw rolnych oraz ich powierzchnia w gminie Darłowo, w latach 1996, 2002, 2010

Grupa	PSR 1996		PSR 2002		PSR 2010	
	Ogółem	Indywidualne	Ogółem	Indywidualne	Ogółem	Indywidualne
Gospodarstwa rolne	1198	794	1356	1353	853	849
Powierzchnia gospodarstw rolnych [ha]	19687	10870	13856	11573	11524	9469

Źródło: Powszechne Spisy Rolne. Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Udział dostępnych miejsc noclegowych na obszarze gminy Darłowo w roku 2020 stanowił ok. 35% liczby miejsc noclegowych całego powiatu sławieńskiego, a razem z miastem Darłowo - ok. 70 %. W **tab. 2.34.** uwzględniono również inne gminy nadmorskie, zbliżone charakterem do gminy Darłowo. Na tle tych ośrodków turystycznych gmina Darłowo charakteryzuje się najniższą liczbą miejsc noclegowych.

Tab. 2.34. Liczba miejsc noclegowych ogółem w latach 2012-2020 w gm. Darłowo, na tle powiatu sławieńskiego oraz wybranych gmin nadmorskich

Nazwa	2012r.	2014r.	2016r.	2018r.	2020r.
powiat sławieński	14238	13015	13231	15555	17156
gm. Darłowo	4735	3860	4538	6055	5917
m. Darłowo	5429	5002	5121	4928	6049
gm. Ustka	5999	6087	6584	6724	7730
gm. Rewal	13243	14393	13581	16605	18152
gm. Kołobrzeg	5515	6515	5848	6920	6740
gm. Ustronie Morskie	5876	6347	6070	6705	8443

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Należy w tym miejscu zwrócić uwagę na fakt, iż mimo zauważalnego, znaczącego wzrostu liczby miejsc noclegowych, powiat sławieński cechuje się stosunkowo niskim stopniem wykorzystania tych miejsc. Poniższa tabela wykazuje co prawda stopniowy wzrost tego wskaźnika na

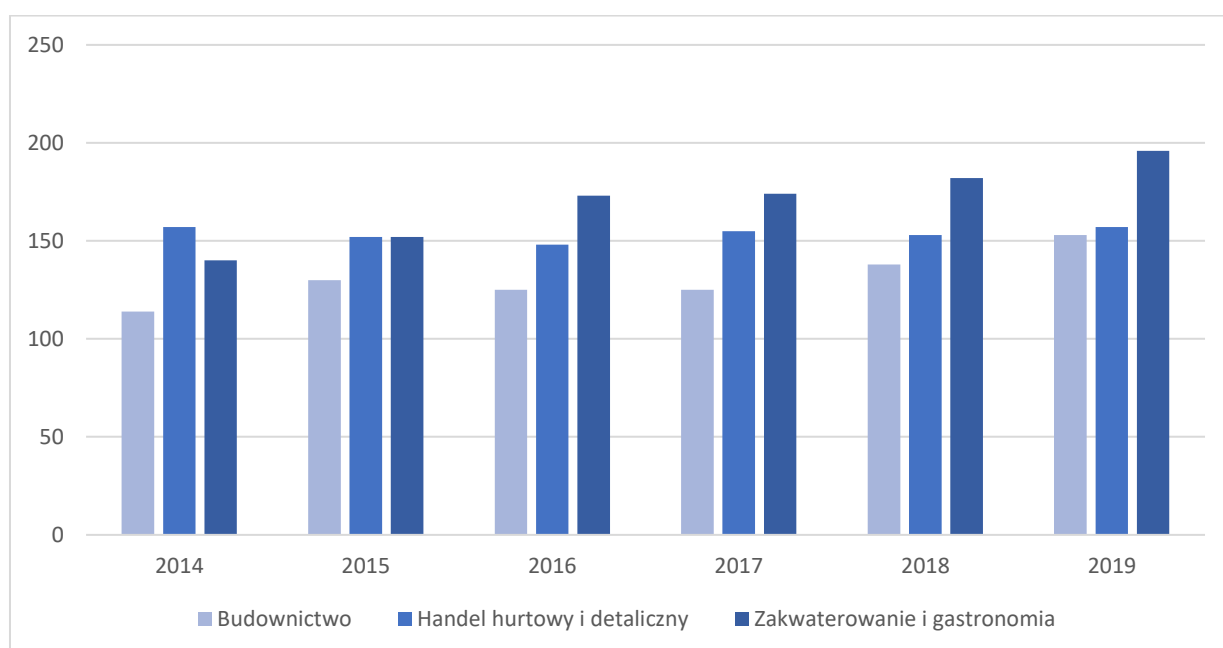
przestrzeni ostatnich lat, jednakże mimo to w 2019 roku bazę noclegową w powiecie wykorzystano zaledwie w nieco ponad połowie. Taki stan rzeczy może wynikać z braku posiadania kompletu informacji na temat faktycznego wykorzystania miejsc noclegowych, wobec czego statystyka może nie odzwierciedlać rzeczywistego zapotrzebowania na tego rodzaju usługi.

Tab. 2.35. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w powiecie sławieńskim w podziale na lata [%]

	2012r.	2014r.	2016r.	2018r.	2019r.
powiat sławieński	46,9	46,8	51,7	52,3	55,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Dane odnoszące się do sektorów PKD (**ryc. 2.38.**) wskazują, że największa liczba podmiotów gospodarczych w granicach Gminy funkcjonuje w sektorze związanym z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. Z wiodących branż to właśnie przedsiębiorstwa ściśle związane z turystyką, jako jedyne odnoszą stały, rokroczny wzrost w strukturze gospodarczej. Innymi wiodącymi branżami w gminie Darłowo są budownictwo oraz handel hurtowy i detaliczny, jednak te branże charakteryzują się zdecydowanie mniejszym wzrostem.

Ryc. 2.38. Wiodące podmioty gospodarcze w podziale na branże wg sekcji i działów PKD

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

2.15.2. Analiza środowiskowa

Jak zostało wcześniej wspomniane, gminę Darłowo niemalże w 60% pokrywają grunty orne, łąki oraz pastwiska, a w ok. 23 % grunty leśne. Około 12% powierzchni Gminy stanowią grunty rolne klas I-III. Z punktu widzenia realizacji zabudowy, kluczowym ograniczeniem środowiskowym jest występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, które obejmują ok. 20% powierzchni Gminy, a także występowanie stref oddziaływania elektrowni wiatrowych. Według przepisów dotychczasowych, na mocy obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego ta strefa ma promień 400m wokół każdej ze 112 turbin zlokalizowanych w

granicach Gminy. Natomiast strefa wyznaczana na podstawie tzw. zasady 10xH, wprowadzonej ustawą z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 724) obejmuje ok. 50% powierzchni całej Gminy.

Gmina Darłowo ze względu na swoje nadmorskie położenie i fizjografię charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Dysponuje ok. 27-kilometrową linią brzegową, a na jej terenie znajdują się następujące obszary objęte ochroną:

- rezerwat przyrody „Słowińskie Błota” (powierzchnia: ok.145 ha),
- obszar chronionego krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski” (powierzchnia: ok. 4570,34 ha),
- obszary objęte programem Natura 2000:
- ostoja siedliskowa PLH 320059 „Jezioro Kopań”,
- ostoja siedliskowa PLH 320041 „Jezioro Bukowo”,
- ostoja siedliskowa PLH 220038 „Dolina Wieprzy i Studnicy”,
- ostoja siedliskowa PLH 320016 „Słowińskie Błoto”,
- użytek ekologiczny „Bagno”,
- liczne pomniki przyrody.

Wyżej wskazane uwarunkowania nie eliminują całkowicie możliwości rozwoju zabudowy, ale częściowo go ograniczają (np. poprzez wprowadzenie minimalnej odległości zabudowy od zbiorników wodnych, czy konieczność przeznaczenia gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze). Przy przeznaczaniu nowych terenów pod zabudowę należy ze szczególną uwagą podchodzić do zagospodarowania obszarów wartościowych przyrodniczo, co pozwoli ograniczyć negatywny wpływ na środowisko, a tym samym przyczyni się do zachowania walorów gminy.

2.15.3. Analiza społeczna

Struktura wieku ludności

Zmiany w strukturze ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach 2010-2019 wskazują na stopniowe starzenie się społeczności lokalnej, co wpisuje się w trendy obserwowane w skali całego kraju.

Edukacja

Na terenie gminy Darłowo zlokalizowano:

- 6 szkół podstawowych (Jeżyczki, Dąbki, Kopnica, Dobieślów, Stary Jarosław, Słowino),
- 6 oddziałów przedszkolnych, funkcjonujących w budynkach szkół podstawowych.

Przewiduje się spadek liczby dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych, z uwagi na wciąż zmniejszającą się liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie Darłowo. W granicach gminy Darłowo nie funkcjonuje żadna szkoła ponadpodstawowa.

Opieka medyczna

W granicach gminy Darłowo nie zlokalizowano żadnej placówki ochrony zdrowia. W przypadku potrzeby skorzystania z usług medycznych mieszkańcy korzystają przede wszystkim z placówek

ochrony zdrowia znajdujących się w mieście Darłowo, w Sławnie oraz w Koszalinie. W granicach gminy Darłowo zlokalizowane są dwa punkty apteczne – oba znajdują się w miejscowości Dąbki.

W granicach gminy Darłowo znajduje się Uzdrowisko Dąbki, któremu status uzdrowiska nadano na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 września 2007 roku w sprawie nadania statusu uzdrowiska miejscowości Dąbki. Granice obszaru uzdrowiska obejmują sołectwa: Dąbki, Bobolin, Żukowo Morskie, Bukowo Morskie i Porzecze. Na terenie uzdrowiska znajdują się udokumentowane naturalne surowce lecznicze – torf leczniczy ze złoża Porzecze, Gmina Darłowo. W granicach uzdrowiska Dąbki funkcjonują następujące zakłady - sanatoria uzdrowskowe dla dorosłych i dla dzieci:

- Sanatorium Uzdrowskowe „Dukat” Medical Spa,
- Sanatorium Uzdrowskowe „Argentyt”,
- Sanatorium Uzdrowskowe „Susmed”,
- „Bursztyn Medical Spa&Wellness” Sanatorium Uzdrowskowe,
- Sanatorium uzdrowskowe „Polonez”,
- Centrum Medyczne HCP sp. z o.o.

oraz następujące urządzenia uzdrowskowe:

- nadmorski park zdrojowy,
- urządzony odcinek plaży morskiej,
- trzy baseny rehabilitacyjne (zlokalizowane w sanatorium Dukat, Bursztyn, Argentyt).

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

W gminie Darłowo (stan na 31.12.2018r.) zarejestrowano 216 osób ze szczególnymi potrzebami, w 109 rodzinach.³⁷ Funkcjonuje tu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie, przy którym działa Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób chorych, osób ze szczególnymi potrzebnymi potrzebami, ich rodzin i opiekunów.

Kultura i sport

W granicach gminy Darłowo nie funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury. Na terenie Gminy rolę ośrodków kulturalnych sprawują częściowo świetlice wiejskie zlokalizowane w miejscowościach: Barzowice, Bobolin, Boryszewo, Bukowo Morskie, Cisowo, Dobiesław, Domasławice, Jeżyce, Kowalewice, Krupy, Porzecze, Słowino, Stary Jarosław, Wiekowice. Świetlice wiejskie, wraz z zagospodarowanymi obszarami, zlokalizowanymi w ich sąsiedztwie, stanowią tereny rekreacyjno-sportowe, wykorzystywane przez społeczność lokalną.

Główną jednostką realizującą zadania z zakresu turystyki, rekreacji oraz imprez sportowych jest Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dąbkach, przy którym funkcjonuje Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach. Na terenie przystani żeglarskiej znajdują się pomosty do cumowania jachtów i łodzi motorowych, zaplecze techniczne oraz sanitarne oraz wypożyczalnia sprzętu rekreacyjnego.

---

³⁷ Zarządzenie Nr Kw.0050.75.2019 Wójta Gminy Darłowo z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie przedstawienia Raportu o stanie Gminy Darłowo za 2018 rok.

2.15.4. Prognoza demograficzna uwzględniająca, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego

Liczba stałych mieszkańców gminy Darłowo wynosi 7 949 (stan na 31.12.2019r.), co stanowi ok. 14,2% liczby mieszkańców powiatu sławieńskiego. Gmina Darłowo nie wchodzi w skład miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego. Jak wynika z analiz zawartych w poprzednich rozdziałach niniejszego Studium, w ostatnich latach trend zmian liczby ludności w gminie Darłowo cechował się pewną nieregularnością. Po latach stopniowego wzrostu, w roku 2014 oraz 2016 zanotowano maksymalne wartości liczby ludności (ponad 8040 mieszkańców), jednakże od roku 2017 zaznacza się tendencja spadkowa. Najliczniej zamieszkiwanymi obrębami są Wiekowice, Stary Jarosław oraz Domasławice. Niemniej jednak, spośród 32 obrębów ewidencyjnych, jedynie Rusko i Stary Jarosław notują stały wzrost liczby ludności, w 14 z nich liczba mieszkańców jest względnie stabilna, a 16 pozostałych stopniowo traci mieszkańców. Obrębem, który wykazuje najwyższą procentową dynamikę wzrostu liczby ludności jest Rusko (wzrost o ok. 11% w stosunku do 2014 roku). Z kolei do obrębów, w których następuje najwyższy procentowy spadek liczby ludności należą Barzowice i Drozdowo (spadek o ok. 11% w stosunku do 2014 roku).

Mimo braku zarysowania regularnych trendów w zmianach liczby ludności, przyrostu naturalnego oraz salda migracji, analiza przyrostu rzeczywistego (suma przyrostu naturalnego i salda migracji) w gminie Darłowo wykazuje pewną tendencję spadkową. Wpisuje się to w prognozę liczby ludności dla województwa zachodniopomorskiego oraz powiatu sławieńskiego do roku 2050 (**tab. 2.36.**), w których zauważalny jest spadek liczby ludności.

Tab. 2.36. Prognoza liczby ludności w województwie zachodniopomorskim oraz powiecie sławieńskim na lata 2025-2050

Nazwa	2025r.	2030r.	2035r.	2040r.	2045r.	2050r.
woj. zachodniopomorskie	1 667 211	1 634 836	1 594 685	1 548 897	1 500 962	1 453 315
powiat sławieński	55 891	54 742	53 312	51 649	49 877	48 110

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Jednakże, zupełnie odmiennie przedstawia się prognoza liczby mieszkańców dla samej gminy Darłowo. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, gmina Darłowo w perspektywie do 2030 roku jest jedynym samorządem w powiecie sławieńskim, który będzie odnotowywać stały wzrost liczby mieszkańców.

Tab. 2.37. Prognoza liczby ludności w gminach powiatu sławieńskiego na lata 2022-2030

Nazwa	2022r.	2023r.	2024r.	2025r.	2026r.	2027r.	2028r.	2029r.	2030r.
gm. Darłowo	8 152	8 172	8 192	8 212	8 230	8 248	8 263	8 276	8 282
m. Darłowo	13 177	13 046	12 912	12 778	12 640	12 501	12 360	12 219	12 073
m. Sławno	12 130	12 036	11 939	11 842	11 743	11 643	11 541	11 439	11 333
gm. Sławno	8 958	8 958	8 957	8 955	8 951	8 943	8 933	8 922	8 909

gm. Malechowo	6 267	6 244	6 220	6 194	6 169	6 143	6 116	6 088	6 057
gm. Postomino	6 916	6 907	6 900	6 889	6 879	6 868	6 853	6 837	6 817

Źródło Główny Urząd Statystyczny

Analiza wskaźnika przyrostu rzeczywistego występującego w latach 2010-2019 w gminie Darłowo pokazuje, że mimo iż w ostatnich latach cechuje go tendencja spadkowa, to jednak średnio w analizowanym okresie liczba mieszkańców wzrastała o ok. 0,07 % (**tab. 2.38.**). Biorąc pod uwagę prognozy liczby ludności dla powiatu sławieńskiego, województwa zachodniopomorskiego oraz zaobserwowane tendencje, wydaje się, że wyniki szacunków liczby ludności w perspektywie trzydziestoletniej oparte na przyroście rzeczywistym będą bardziej miarodajne niż dane zawarte w **tab. 2.37.**

Tab. 2.38. Przyrost rzeczywisty w gminie Darłowo w latach 2010-2019

Rok	Przyrost rzeczywisty (x)	Liczba ludności (y)	Wskaźnik przyrostu rzeczywistego (x/y)
2010	38	7927	0,004793743
2011	55	7982	0,006890504
2012	22	8026	0,002741091
2013	29	8030	0,003611457
2014	30	8048	0,003727634
2015	-60	8011	-0,0074897
2016	17	8044	0,002113376
2017	-46	7987	-0,00575936
2018	-13	7973	-0,0016305
2019	-15	7949	-0,00188703
Średnia			0,000711

Źródło opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie średniego wskaźnika przyrostu rzeczywistego w latach 2010-2019 (**tab. 2.39.**) oszacowano, że **gminę Darłowo w 2051 roku będzie zamieszkiwać ok. 8132 mieszkańców**, co stanowi wzrost o 183 mieszkańców względem roku 2019.

Tab. 2.39. Prognoza liczby ludności gminy Darłowo do roku 2051 (w perspektywie trzydziestoletniej), w okresach pięcioletnich, oszacowana na podstawie średniego wskaźnika przyrostu rzeczywistego w latach 2010-2019

Rok	Liczba ludności
2025	7983
2030	8011
2035	8040
2040	8069

2045	8097
2050	8126
2051	8132

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

2.15.5. Możliwości finansowe gminy w zakresie wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Analiza budżetu gminy Darłowo wykazała, że w latach 2010-2020 suma wydatków przekroczyła o ponad 3,5 mln złotych sumę dochodów (**tab. 2.40.**). Należy jednak zauważyć, że w roku 2020 poniesiono rekordowy nakład finansowy na transport i łączność, co znacznie przyczyniło się do tego deficytu. Wydatki na tego rodzaju inwestycje na przestrzeni ostatnich lat wzrosły, co stanowi zarówno o rosnących potrzebach w tym zakresie, ale również o możliwościach sprostania tym potrzebom. Biorąc pod uwagę wszystkie lata, budżet gminy Darłowo należy uznać za zbilansowany i dopasowany do potrzeb rozwoju Gminy.

Tab. 2.40. Budżet gminy Darłowo na lata 2010-2019

Rok	Dochody	Wydatki	Bilans	Wydatki na Transport i łączność
2010	28 409 337,69 zł	34 989 796,48 zł	-6 580 458,79 zł	1 496 943,36 zł
2011	31 082 334,88 zł	38 726 193,60 zł	-7 643 858,72 zł	697 430,48
2012	35 535 836,06 zł	32 631 895,40 zł	2 903 940,66 zł	682 884,03 zł
2013	39 267 441,12 zł	36 700 445,32 zł	2 566 995,80 zł	1 808 376,82 zł
2014	48 076 314,60 zł	49 164 773,88 zł	-1 088 459,28 zł	2 971 953,48 zł
2015	50 663 420,49 zł	46 165 179,23 zł	4 498 241,26 zł	1 952 066,90 zł
2016	47 222 662,29 zł	52 188 375,31 zł	-4 965 713,02 zł	4 444 904,37 zł
2017	56 608 732,07 zł	56 409 578,24 zł	199 153,83 zł	6 299 703,25 zł
2018	81 045 760,83 zł	66 530 814,92 zł	14 514 945,91 zł	8 622 525,20 zł
2019	58 629 639,18 zł	59 892 368,13 zł	-1 262 728,95 zł	2 381 043,00 zł
2020	64 767 177,34 zł	71 430 601,13 zł	-6 663 423,79	11 468 309,31 zł
Suma	541 308 656,6 zł	544 830 021,6 zł	-3 521 365,09 zł	44 994 067,42 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Wójta Gminy Darłowo z wykonania budżetu

Możliwości gmin w zakresie realizacji infrastruktury technicznej, społecznej oraz drogowej, zależą przede wszystkim od racjonalnego gospodarowania finansami, opartego na prognozach budżetowych oraz wieloletnich planach inwestycyjnych. Źródła finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej mogą stanowić środki pochodzące z budżetu Gminy (środki własne), środki pomocowe, jak i środki wynikające z partycypacji inwestorów w kosztach budowy (partnerstwo publiczno-prywatne). Poszczególne cele inwestycyjne powinny zostać podzielone na projekty służące realizacji zadań, w ramach których jednoznacznie można skalkulować koszty oraz ściśle zdefiniować efekty na poszczególnych etapach realizacji. Dla tak skonstruowanych projektów można ubiegać się

dofinansowanie z państwowych oraz europejskich środków pomocowych. Finansowanie inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej i społecznej powinno opierać się na:

- Opracowaniu wieloletniego planu finansowego zapewniającego realizację inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej, stanowiącego podstawę konstruowania budżetów rocznych,
- Wynegocjowaniu i zawarciu z partnerami publicznymi i prywatnymi umów na współfinansowanie zapisanych w wieloletnim planie finansowym przedsięwzięć,
- Zapewnieniu finansowania programów lokalnych, w takim stopniu, aby gmina posiadała udział własny niezbędny do ubiegania się o środki pomocowe.
- Wsparciu finansów gminy środkami zewnętrznymi (kredytami, pożyczkami, dotacjami), w celu zapewnienia środków na szczególnie kosztowne w realizacji projekty.
- Podstawowych zasadach prowadzenia polityki finansowej, takich jak:
  - konstruowanie rocznych budżetów w oparciu o wieloletnią politykę finansową gminy, nastawioną na realizację inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej i społecznej,
  - przeznaczanie dochodów wynikających z prowadzonej polityki przestrzennej na dalszy przestrzenny i infrastrukturalny.

2.15.6. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

2.15.6.1. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę w podziale na funkcje wyrażone w powierzchni użytkowej

Zabudowa mieszkaniowa

Punktem wyjścia do określenia wielkości maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową jest liczba ludności wynikająca z prognoz demograficznych, która pozwoli oszacować realny przyrost mieszkańców Gminy. Na potrzeby niniejszego opracowania, na skutek przeprowadzonej analizy wskaźnika przyrostu rzeczywistego w ostatnich latach przyjęto, że w 2051 roku gminę Darłowo będzie zamieszkiwać **8132 osób**. W perspektywie 30-letniej można zatem oczekiwać przyrostu na poziomie 183 osób (względem liczby ludności na rok 2019 wg GUS'u).

Kolejnym kluczowym czynnikiem, wpływającym na zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową jest potrzeba poprawy standardów i jakości życia mieszkańców, co wiąże się ściśle ze zwiększaniem powierzchni użytkowej mieszkań, a tym samym zmniejszeniem liczby osób przypadających na jedno mieszkanie. Taka teza wpisuje się również w założenia Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo opracowanej na lata 2015-2025, która zakłada wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz wynikającą z tego rozwoju poprawę warunków życia ludności. Poniższa tabela pokazuje, w jaki sposób w ostatnich latach wzrastała przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Darłowo na tle całego kraju, województwa, powiatu i pozostałych gmin wiejskich powiatu sławieńskiego, ale także innych nadmorskich gmin wiejskich, zbliżonych charakterystyką do gminy Darłowo. Należy zauważyć, że gmina Darłowo wyróżnia się dość wysoką przeciętną powierzchnią użytkową mieszkania przypadającą na 1 osobę w stosunku do jednostek nadrzędnych (kraj, województwo, powiat) oraz sąsiednich gmin wiejskich powiatu sławieńskiego. Niemniej jednak, z uwagi na swoją specyfikę, wynikającą z

atrakcyjności turystycznej i uzdrowiskowej oraz nadmorskiego położenia, bardziej miarodajne w tym przypadku jest zestawienie przedstawionych wskaźników względem wartości występujących w gminach zbliżonych charakterystyką, jak właśnie Ustka, Rewal, Kołobrzeg, czy Ustronie Morskie. Względem tych jednostek administracyjnych, Darłowo cechuje się najniższą przeciętną powierzchnią mieszkań zarówno ogółem, jak i w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Na podstawie **tab. 2.41.** można ustalić, jaka jest powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej w stanie istniejącym:

$$7949 \text{ osób} * 32,5 \text{ m}^2 = 258\,342,5 \text{ m}^2$$

Powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej w gminie Darłowo wynosi ok. 258 342,5 m².

Tab. 2.41. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m² przypadająca na 1 osobę w wybranych jednostkach samorządowych.

Nazwa	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]				
	2011	2013	2015	2017	2019
Polska	25,6	26,3	27,0	27,8	28,7
woj. zachodniopomorskie	25,0	25,6	26,3	27,1	27,9
powiat sławieński	24,6	25,5	26,4	27,2	28,1
gm. Darłowo	28,3	29,4	30,5	31,6	32,5
gm. Malechowo	23,4	24,1	25,1	25,8	26,6
gm. Postomino	27,5	28,5	29,2	30,3	31,4
gm. Sławno	20,8	21,1	21,6	22,1	22,8
gm. Ustka	27,7	29,5	30,8	32,6	34,5
gm. Rewal	63,9	64,6	64,1	65,3	66,1
gm. Kołobrzeg	41,7	43,4	43,9	44,4	45,6
gm. Ustronie Morskie	43,1	44,9	46,5	50,6	53,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Tab. 2.42. ukazuje z kolei prognozę wzrostu przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania w perspektywie trzydziestoletniej, ze szczególnym wskazaniem na ośrodki, względem których należy porównywać gminę Darłowo. Oszacowano, przy założeniu utrzymania aktualnej dynamiki zmian, że gmina Darłowo w 2051 roku osiągnie przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania na poziomie 47,9 m², co jest wartością znacznie niższą od pozostałych gmin. Najwyższy wskaźnik w 2051 roku osiągnie Ustronie Morskie (89,8m²), natomiast średnia dla wszystkich analizowanych ośrodków wyniesie 65,6 m². Na potrzeby niniejszego bilansu można założyć, iż najbardziej realną wartością do osiągnięcia, a tym samym celem do którego powinna dążyć gmina Darłowo, jest dorównanie w perspektywie trzydziestoletniej do średniej dla wszystkich analizowanych gmin. Z uwagi na fakt, że w granicach gminy wiejskiej Darłowo, w odróżnieniu od pozostałych analizowanych ośrodków, praktycznie nie występuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, do obliczeń przyjęto zatem wartość nieco wyższą tj. 70m². Przy założeniu, że średnia powierzchnia użytkowa budynków jednorodzinnych wynosi ok. 140m², można przyjąć, że docelowo każdy taki obiekt będą zamieszkiwać 2 osoby. Wpisuje się to również w charakterystykę naturalnego zjawiska, w ramach którego na pewnym etapie życia dzieci wyprowadzają się z domów, które będą zamieszkiwać wyłącznie rodzice.

Tab. 2.42. Prognoza wzrostu przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania w m², przypadającej na 1 osobę do 2051 roku

Nazwa	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]						
	2019	2025	2030	2035	2040	2045	2051
gm. Darłowo	32,5	35,4	37,8	40,2	42,6	45,0	47,9
gm. Ustka	34,5	38,8	42,4	46,0	49,6	53,2	57,5
gm. Rewal	66,1	67,4	68,4	69,5	70,5	71,6	72,8
gm. Kołobrzeg	45,6	48,3	50,6	52,8	55,1	57,3	60,0
gm. Ustronie Morskie	53,3	60,1	65,8	71,5	77,2	82,9	89,8
Średnia	46,4	50,0	53,0	56,0	59,0	62,0	65,6

Źródło: opracowanie własne; dane wyjściowe: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Przeprowadzona analiza pozwala określić, jakie będzie zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wyrażoną w powierzchni użytkowej. Przyjęte wskaźniki, z uwagi na odniesienie docelowej powierzchni użytkowej do docelowej liczby mieszkańców, uwzględniają również bardzo ważny element, jakim jest rozgęszczenie mieszkań.

$$\text{Stan istniejący: } 7949 \text{ osób} * 32,5 \text{ m}^2 = 258\,342,5 \text{ m}^2$$

$$\text{Stan docelowy: } 8132 \text{ osób} * 70 \text{ m}^2 = 569\,240 \text{ m}^2$$

$$\text{Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową: } 569\,240 \text{ m}^2 - 258\,342,5 \text{ m}^2 = 310\,898 \text{ m}^2$$

Zgodnie z art. 10 ust. 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503), określając zapotrzebowanie na nową zabudowę bierze się pod uwagę niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

$$310\,898 \text{ m}^2 * 1,3 = \underline{404\,167 \text{ m}^2}$$

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wyniesie nie więcej niż 404 167 m² powierzchni użytkowej.

Zakładając że:*

- średnia powierzchnia nowej działki budowlanej wyniesie 0,2000 ha
- średnia powierzchnia użytkowa nowego mieszkania (budynku jednorodzinne) wyniesie 140m²
- na 1 działce budowlanej będzie zlokalizowany 1 budynek mieszkalny z 1 mieszkaniem

$$\frac{404\,167 \text{ m}^2}{140 \text{ m}^2} = 2887 \text{ mieszkań}$$

$$2887 \text{ mieszkań} * 0,2000 \text{ ha} = 577,4 \text{ ha}$$

Aby gmina Darłowo mogła uzyskać wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na poziomie 70m² na osobę, potrzebnych będzie ok. 2887 nowych mieszkań/budynków mieszkalnych jednorodzinnych, które obejmą tereny o łącznej powierzchni ok. 577,4 ha, co stanowi faktyczne zapotrzebowanie na nowe tereny budowlane dla zabudowy mieszkaniowej.

* założenia oparto na analizie średnich wartości dla gminy Darłowo, wykonanej na podstawie map ewidencyjnych

Zabudowa zagrodowa

Obserwacje rozwoju różnych form zabudowy wskazują, że w obecnych czasach powstawanie nowej zabudowy zagrodowej jest zjawiskiem stosunkowo rzadkim, szczególnie w Gminach, w których z uwagi na inne uwarunkowania (np. atrakcyjność turystyczna) zmienia się profil głównej działalności ośrodków w innym kierunku niż rolniczy. Gmina Darłowo jest przykładem

takiego ośrodka. Zarówno liczba gospodarstw rolnych, jak i powierzchnia gruntów rolnych w gminie na przestrzeni ostatnich lat systematycznie spada. W związku z powyższym odstępuje się od szacowania maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę zagrodową, uznając iż tereny rozwojowe, wskazane pod tę funkcję w obowiązujących planach miejscowych, stanowią wystarczające zasoby w perspektywie trzydziestoletniej.

Zapotrzebowanie na pozostałą zabudowę - komentarz

Mimo że zapotrzebowanie na zabudowę o funkcji innej niż mieszkaniowa jest pochodną analiz wykonanych na potrzeby niniejszego bilansu oraz prognozowanej dynamiki zmian wielkości zaludnienia Gminy, to jednak precyzyjne oszacowanie tej wartości w powierzchni użytkowej w m² jest szczególnie trudne. Wynika to przede wszystkim z braku możliwości jednoznacznego określenia wzajemnych powiązań i relacji poszczególnych funkcji. Podobne stanowisko zaprezentowano również w *Programie szkoleniowym dla pracowników administracji samorządowej z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego* przygotowanym przez Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa (2016r.), w którym podkreślono, że prognozowanie wielkości powierzchni użytkowej budynków związanych z innymi funkcjami niż mieszkaniowe, na okres następnych 30 lat „jest wręcz niewykonalne, a na pewno – mało wiarygodne”. Dlatego też, zgodnie z ww. opracowaniem Ministerstwa, znając zapotrzebowanie powierzchnię terenów pod zabudowę mieszkaniową, można dokonać oszacowania wielkości zapotrzebowania na tereny dla pozostałych funkcji.

Wielkość zapotrzebowania na tereny związane z funkcjami innymi niż mieszkaniowa, w stosunku do całkowitej powierzchni terenów zainwestowanych, zazwyczaj kształtuje się w granicach (*Program szkoleniowy dla pracowników administracji samorządowej z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego*, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, 2016r.):

- 10 - 20 % w przypadku gmin wiejskich,
- 20 - 40 % w przypadku małych miast,
- 55 – 75 % w przypadku miast średnich i dużych.

Poniższa **tab. 2.42.** przedstawia ogólną strukturę terenów zainwestowanych. Wprawdzie odnosi się ona wprost do miast, niemniej jednak z uwagi na wzajemne relacje funkcjonalne gminy Darłowo z miastem Darłowo można założyć, że przyjęcie wskaźników dla małych miast będzie w dużym stopniu miarodajne. Należy jednak dokonać pewnych korekt dla przyjętych wartości z uwagi na fakt, iż Darłowo jest nadmorską gminą wiejską o charakterze turystycznym. Takie gminy cechują się niższym procentem występowania terenów przemysłowych i terenów transportu, które zastępowane są przez tereny usługowe oraz tereny zieleni urządzonej na potrzeby ludności. W związku z powyższym wskaźniki zaprezentowane w poniższej **tab. 2.43.** skorygowano względem faktycznych uwarunkowań gminy Darłowo.

Tab. 2.43. Struktura terenów zainwestowanych w miastach

Funkcja terenu	Średnie i duże miasta [%]	Małe miasta [%]	
		Źródłowa	Skorygowana*
Tereny mieszkaniowe	38-42 25-30	60-80	65
Tereny usług	14-24	5-10	14
Tereny zieleni urządzonej na potrzeby ludności (w tym usługi sportu i rekreacji)	10-20	5-8	10
Tereny transportu	16-21	5-10	5
Tereny przemysłowe, eksploatacyjne i infrastruktury technicznej	12-21	5-12	7,5

* Dane źródłowe wskazują orientacyjne przedziały. Na potrzeby analizy dane źródłowe skorygowano względem uwarunkowań gminy wiejskiej Darłowo.

Źródło: Z. Ziobrowski: Urbanistyczne wymiary miast, 2012; za: Program szkoleniowy dla pracowników administracji samorządowej z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, 2016r.

Zabudowa usługowa, w tym usługi publiczne

Należy podkreślić, że **tab. 2.43.** i przyjęte w niej wartości stanowią ogólny pogląd na strukturę terenów zainwestowanych, nie uwzględniając przy tym szczególnych uwarunkowań, wynikających np. z położenia danego ośrodka. Gmina Darłowo, jak wynika z analiz wykonanych na potrzeby niniejszego bilansu, charakteryzuje się wyjątkową atrakcyjnością turystyczną, wobec czego za zasadne uznaje się wykluczenie z poniższych obliczeń zapotrzebowania na nową zabudowę związaną z obsługą ruchu turystycznego oraz podjęcie próby odrębnego oszacowania zapotrzebowania na ten rodzaj zabudowy.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania gminy (atrakcyjność turystyczna wpływająca rozwój usług), należy spodziewać się zwiększonych potrzeb z zakresu rozwoju zabudowy usługowej. Na tej podstawie przyjęto, że zasadne jest zwiększenie wskaźnika udziału usług, w tym usług publicznych, w stosunku do zabudowy mieszkaniowej. Na podstawie **tab. 2.43.** można uznać, że zapotrzebowanie Gminy na zabudowę usługową, w tym usługi publiczne (bez usług turystycznych), w perspektywie trzydziestoletniej, wyniesie ok. 14% powierzchni wszystkich terenów zainwestowanych. Szacunkowe wartości powierzchni użytkowej/terenów pod zabudowę usługową, oblicza się w odniesieniu do wskazanego wyżej, wyliczonego, faktycznego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową.

Powierzchnia użytkowa

$$404\,167\text{ m}^2 - 0,65x - 0,14$$

gdzie x – zapotrzebowanie na nowe tereny budowlane dla zabudowy usługowej

$$0,65x = 0,14 * 404\,167\text{ m}^2$$

$$x = 87\,051\text{ m}^2$$

Maksymalne zapotrzebowanie gminy na nową zabudowę usługową (bez zabudowy usług turystycznych) wyniesie w 2051 roku ok. 87 051 m² łącznej powierzchni użytkowej budynków.

Powierzchnia terenów

$$577,4 \text{ ha} - 0,65x - 0,14$$

gdzie x – zapotrzebowanie na nowe tereny budowlane dla zabudowy usługowej

$$0,65x = 0,14 * 577,4 \text{ ha} \\ x = 124,4 \text{ ha}$$

Maksymalne zapotrzebowanie gminy na nową zabudowę usługową (bez zabudowy usług turystycznych) wyniesie w 2051 roku ok. 124,4 ha łącznej powierzchni terenów.

Zgodnie z art. 10 ust. 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503), określając zapotrzebowanie na nową zabudowę bierze się pod uwagę niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

$$\text{Powierzchnia użytkowa} \\ 87\,051 \text{ m}^2 * 1,3 = 113\,166 \text{ m}^2$$

$$\text{Powierzchnia terenów} \\ 124,4 \text{ ha} * 1,3 = \underline{161,7 \text{ ha}}$$

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową, w tym usługi publiczne (bez zabudowy usług turystycznych) wyniesie nie więcej niż 113 166 m² powierzchni użytkowej budynków, w tym nie więcej niż 161,7 ha łącznej powierzchni terenów.

Zabudowa produkcyjna, produkcyjno-usługowa i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych

Na podstawie **tab. 2.43.** można uznać, że zapotrzebowanie na zabudowę produkcyjną, produkcyjno-usługową i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych w Gminie w perspektywie trzydziestoletniej wyniesie ok. 7,5% powierzchni wszystkich terenów zainwestowanych. Szacunkowe wartości powierzchni użytkowej/terenów pod tę funkcję zabudowy, oblicza się w odniesieniu do wskazanego wyżej, wyliczonego, faktycznego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową.

Powierzchnia użytkowa

$$404\,167 \text{ m}^2 - 0,65x - 0,075$$

gdzie x – szacunkowa powierzchnia użytkowa zabudowy produkcyjnej, produkcyjno-usługowej i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych

$$0,65x = 0,075 * 404\,167 \text{ m}^2 \\ x = 46\,634,7 \text{ m}^2$$

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną, produkcyjno-usługową i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych w Gminie wyniesie w 2051 roku ok. 46 634,7 m² powierzchni użytkowej.

Powierzchnia terenów

$$577,4 \text{ ha} - 0,65 \\ x - 0,075$$

gdzie x – szacunkowa powierzchnia użytkowa zabudowy produkcyjnej, produkcyjno-usługowej i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych

$$0,65x = 0,075 * 577,4 \text{ ha} \\ x = 66,6 \text{ ha}$$

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną, produkcyjno-usługową i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych w Gminie wyniesie w 2051 roku ok. 66,6 ha łącznej powierzchni terenów.

Zgodnie z art. 10 ust. 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503), określając zapotrzebowanie na nową zabudowę bierze się pod uwagę niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

$$\begin{aligned} &\text{Powierzchnia użytkowa} \\ &46\,634,7 \text{ m}^2 * 1,3 = 60\,625,1 \text{ m}^2 \\ &\text{Powierzchnia terenów} \\ &66,6 \text{ ha} * 1,3 = 86,6 \text{ ha} \end{aligned}$$

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną, produkcyjno-usługową i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych wyniesie nie więcej niż 60 625,1 m² powierzchni użytkowej, w tym nie więcej niż 86,6 ha łącznej powierzchni terenów.

Zabudowa usług sportu i rekreacji

Na podstawie **tab. 2.43.** można uznać, że zapotrzebowanie na zabudowę usług sportu i rekreacji w perspektywie trzydziestoletniej w Gminie wyniesie ok. 10% powierzchni wszystkich terenów zainwestowanych (wartość jak dla terenów zieleni urządzonej na potrzeby ludności). Szacunkowe wartości powierzchni użytkowej/terenów sportu i rekreacji, oblicza się w odniesieniu do wskazanego wyżej, wyliczonego, faktycznego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową.

Powierzchnia użytkowa

$$404\,167 \text{ m}^2 - 0,65 \\ x - 0,1$$

gdzie x – szacunkowa powierzchnia terenów usług sportu i rekreacji

$$0,65x = 0,1 * 404\,167 \text{ m}^2 \\ x = 62\,179,5 \text{ m}^2$$

Maksymalne zapotrzebowanie gminy na nową zabudowę usług sportu i rekreacji wyniesie w 2051 roku ok. 62 179,5 m² powierzchni użytkowej.

Powierzchnia terenów

577,4 ha - 0,65

x - 0,1

gdzie x – szacunkowa powierzchnia terenów usług sportu i rekreacji

$0,65x = 0,1 * 577,4 \text{ ha}$

$x = 88,8 \text{ ha}$

Maksymalne zapotrzebowanie gminy na nową zabudowę usług sportu i rekreacji wyniesie w 2051 roku ok. 88,8 ha łącznej powierzchni terenów.

Zgodnie z art. 10 ust. 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503), określając zapotrzebowanie na nową zabudowę bierze się pod uwagę niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

Powierzchnia użytkowa

$62\,179,5 \text{ m}^2 * 1,3 = 80\,833,4 \text{ m}^2$

Powierzchnia terenów

$88,8 \text{ ha} * 1,3 = 115,4 \text{ ha}$

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę usług sportu i rekreacji wyniesie nie więcej niż 80 833,4 m² powierzchni użytkowej, w tym nie więcej niż 115,4 ha łącznej powierzchni terenów.

Zabudowa usług turystycznych

W gminie Darłowo zlokalizowanych jest ok. 35% liczby miejsc noclegowych całego powiatu. Ponadto, Gmina wraz z miastem Darłowo stanowią ok. 70% bazy noclegowej całego powiatu sławieńskiego. Kluczowe z punktu widzenia niniejszej analizy jest oszacowanie, w perspektywie trzydziestoletniej, pojemności turystycznej, rozumianej jako „optymalną liczbę osób, które mogą jednocześnie przebywać na danym obszarze (terenie) po jego przystosowaniu do tego celu, w warunkach prawidłowego zaspokajania ich potrzeb, nie powodując negatywnych konsekwencji w walorach turystycznych”³⁸. Na pojemność turystyczną składa się zatem przede wszystkim liczba miejsc noclegowych dostępnych w danym ośrodku oraz w nieco mniejszym zakresie liczba miejsc gastronomicznych oraz infrastruktura towarzysząca.

Tab. 2.44. ukazuje prognozę wzrostu liczby miejsc noclegowych w perspektywie trzydziestoletniej, ze szczególnym wskazaniem na ośrodki, względem których należy porównywać gminę Darłowo z uwagi na ich zbliżoną charakterystykę. Oszacowano, przy założeniu utrzymania aktualnej dynamiki zmian, że liczba miejsc noclegowych w gminie Darłowo w 2051 roku osiągnie poziom ok. 9988 miejsc, co jest wartością znacznie niższą od występujących w pozostałych gminach, zbliżonych charakterem do analizowanego ośrodka. Najwyższa liczba miejsc będzie zlokalizowana w gminie Rewal (35061 miejsc), natomiast najniższa w mieście Darłowo (8185 miejsc). Średnia dla wszystkich analizowanych ośrodków wyniesie 17482 miejsc. Należy podkreślić, iż niniejsza prognoza obarczona jest dużym ryzykiem

³⁸ Mazur E., 2000, Leksykon turystyki i krajoznawstwa, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin za: <https://www.encyklopedialesna.pl/>

błędu, ponieważ na podstawie dostępnych danych nie ma możliwości określenia maksymalnej liczby uczestników ruchu turystycznego, mogących równocześnie korzystać z poszczególnych urządzeń, nie przyczyniając się do zmniejszenia zakresu i poziomu podaży usług turystycznych oraz dezorganizacji życia społeczno-gospodarczego, zgodnie z ww. definicją pojemności. Z uwagi na uwarunkowania środowiskowe oraz aspekty społeczne, lokalizacja zabudowy turystycznej w gminach powinna być stale monitorowana, a jej tempo rozwoju oraz maksymalny stopień realizacji dostosowany do możliwości danej przestrzeni. Biorąc pod uwagę stopień wykorzystania bazy noclegowej powiatu sławieńskiego (ok. 55% w roku 2019), bardzo prawdopodobne jest w perspektywie trzydziestoletniej stopniowe zahamowanie popytu i podaży na ten rodzaj zabudowy. Na potrzeby niniejszego bilansu można założyć, że celem do jakiego powinna dążyć gmina Darłowo, jest utrzymanie dotychczasowego tempa wzrostu liczby miejsc noclegowych i osiągnięcie do 2051 roku wartości na poziomie 9988 miejsc.

Tab. 2.44. Prognoza wzrostu liczby miejsc noclegowych ogółem w latach 2020-2051 w gminie Darłowo na tle powiatu Sławieńskiego oraz gmin zbliżonych charakterystyką do gminy Darłowo

Nazwa	2020r.	2025r.	2030r.	2035r.	2040r.	2045r.	2051r.
powiat sławieński	17156	18777	20398	22019	23640	25262	27207
gm. Darłowo	5917	6574	7230	7887	8544	9200	9988
m. Darłowo	6049	6393	6738	7082	7427	7771	8185
gm. Ustka	7730	8692	9653	10615	11577	12538	13692
gm. Rewal	18152	20879	23606	26334	29061	31788	35061
gm. Kołobrzeg	6740	7421	8101	8782	9462	10143	10959
gm. Ustronie Morskie	8443	9869	11295	12721	14147	15574	17285
Średnia	10027	11229	12432	13634	14837	16039	17482

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie poniższej **tab. 2.45.** można zauważyć, że liczba turystycznych obiektów noclegowych w Gminie w latach 2012-2019 znacząco wzrosła – o 32 obiekty.

Tab. 2.45. Liczba turystycznych obiektów noclegowych w latach 2012-2019 w powiecie sławieńskim oraz gminie Darłowo

Nazwa	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.
powiat sławieński	122	114	121	118	121	149	154	191
gm. Darłowo	35	31	33	30	31	49	53	67

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zdecydowana większość miejsc noclegowych w gminie Darłowo znajduje się w zespołach domków turystycznych, będących typową formą organizacji turystyki i wypoczynku dla tego obszaru. Na podstawie mapy zasadniczej można oszacować, że w gminie Darłowo zlokalizowanych jest ok. 2500 obiektów turystycznych, z czego ok. 2000 obiektów stanowi właśnie domki turystyczne, natomiast pozostałe budynki to hotele, pensjonaty, lokale gastronomiczne itp. W stanie istniejącym proporcja domków turystycznych do pozostałych obiektów wynosi 80% do 20%. Z uwagi na fakt, iż domki turystyczne są obiektami znacząco oddziałującymi na krajobraz, proponuje się dążenie do zmiany tej proporcji minimum do 70% do 30%.

W wyniku zmian map powodziowych pod lokalizację zabudowy usług turystycznych uwolnił się teren zlokalizowany w obrębie Kopań, w bliskim sąsiedztwie linii brzegowej Morza Bałtyckiego oraz jeziora Kopań. Przedmiotowy teren predystynowany jest do realizacji kompleksowej oferty turystycznej, ukierunkowanej w szczególności na zabudowę hotelową, szczególnie w części bezpośrednio sąsiadującej z miastem Darłowo. W związku z powyższym, na potrzeby niniejszej analizy przyjmuje się, że w perspektywie trzydziestoletniej zapotrzebowanie na tego typu obiekty wzrośnie mniej więcej analogicznie do prognozowanej liczby miejsc noclegowych, tj. dwukrotnie. W związku z tym, po uwzględnieniu zmian proporcji na które wskazano wyżej, gmina Darłowo w roku 2051 powinna mieć możliwość do rozwoju bazy turystycznej, na którą złożą się ok. 2500 nowych obiektów, w tym ok. 1750 domków turystycznych i ok. 750 pozostałych obiektów turystycznych.

Zakładając że:*

- średnia powierzchnia użytkowa nowego domku turystycznego wyniesie 60m²
- średnia powierzchnia użytkowa nowego obiektu turystycznego wyniesie 600 m²

$$\begin{aligned}1750 \text{ domków} * 60 \text{ m}^2 &= 105\,000 \text{ m}^2 \\750 \text{ obiektów} * 600 \text{ m}^2 &= 450\,000 \text{ m}^2 \\105\,000 \text{ m}^2 + 450\,000 \text{ m}^2 &= 555\,000 \text{ m}^2\end{aligned}$$

Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowych budynków usług turystyki w perspektywie trzydziestoletniej wyniesie nie więcej niż 555 000 m².

Zgodnie z art. 10 ust. 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503), określając zapotrzebowanie na nową zabudowę bierze się pod uwagę niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

$$\begin{aligned}105\,000 \text{ m}^2 * 1,3 &= \underline{136\,500 \text{ m}^2} \text{ (2275 domków)} \\450\,000 \text{ m}^2 * 1,3 &= \underline{585\,000 \text{ m}^2} \text{ (975 obiektów)}\end{aligned}$$

$$\underline{136\,500 \text{ m}^2 + 585\,000 \text{ m}^2 = 721\,500 \text{ m}^2 \text{ (3250 obiektów łącznie)}}$$

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę usług turystyki wyniesie nie więcej niż 721 500 m² powierzchni użytkowej.

Zakładając że:*

- średnia powierzchnia nowej działki budowlanej po funkcję usług turystyki wyniesie 0,2000 ha
- na 1 działce budowlanej pod domki turystyczne będzie zlokalizowanych 5 domków
- na 1 działce budowlanej pod nowe obiekty turystyczne będzie zlokalizowany 1 taki obiekt

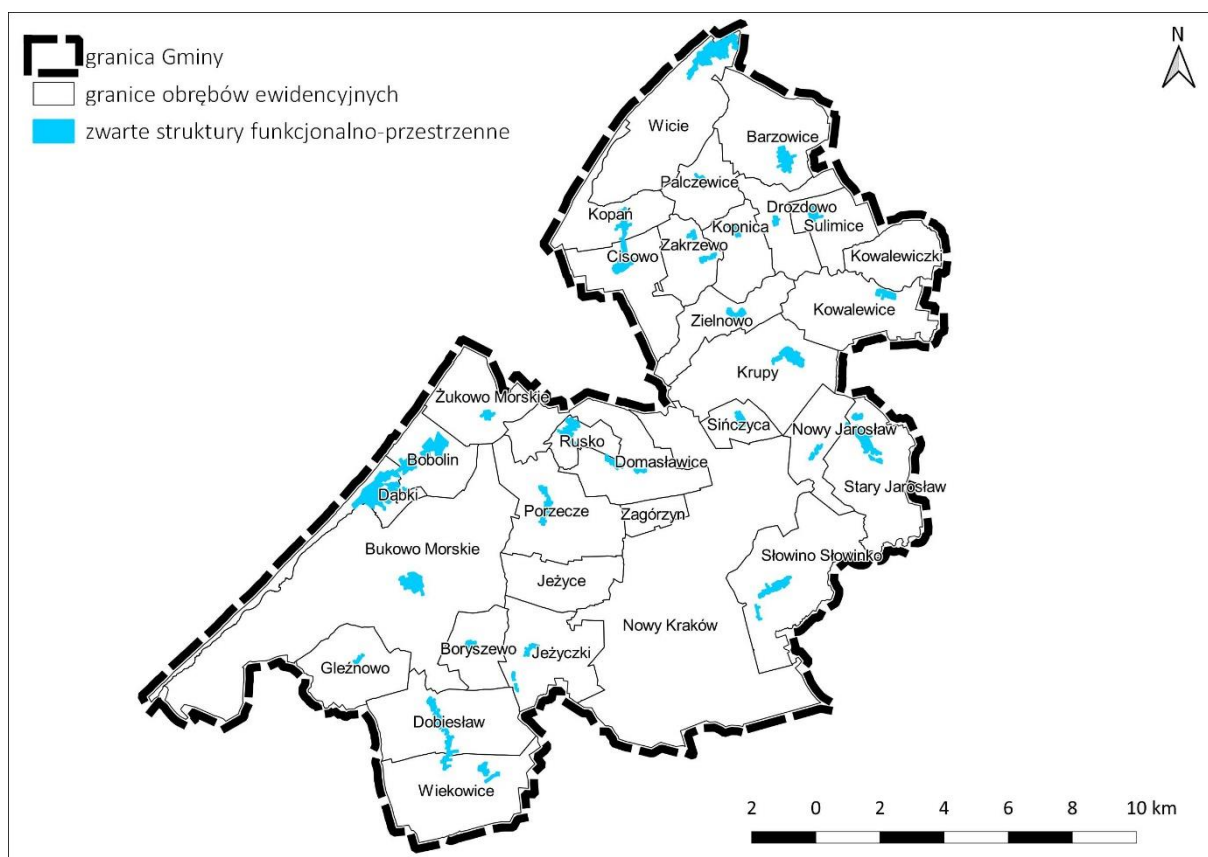
$$\begin{aligned}2275 \text{ domków} * 0,2000 \text{ ha} : 5 &= 91 \text{ ha} \\975 \text{ obiektów} * 0,2000 \text{ ha} &= 195 \text{ ha} \\91 \text{ ha} + 195 \text{ ha} &= \underline{286 \text{ ha}}\end{aligned}$$

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę usług turystyki wyniesie nie więcej niż 286 ha łączniej powierzchni terenów.

* założenia oparto na analizie średnich wartości dla gminy Darłowo, wykonanej na podstawie map ewidencyjnych

2.15.6.2. Chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy

Chłonność, położonych na terenie Gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej, należy rozumieć jako chłonność obszarów istniejącej zabudowy (Program szkoleniowy dla pracowników administracji samorządowej z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, 2016r.). Na podstawie przeprowadzonej analizy istniejącej zabudowy, po wyznaczeniu obszarów o wykształconej strukturze (ryc. 2.39), oszacowano powierzchnię terenów, na których możliwe jest uzupełnienie zabudowy o danej funkcji.

Ryc. 2.39. Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Źródło: opracowanie własne.

Zabudowa mieszkaniowa

Analiza istniejącej zabudowy wykazała, iż położone na obszarze Gminy obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na zagospodarowanie terenu o powierzchni ok. 23,8 ha pod nową zabudowę mieszkaniową. Gminę Darłowo charakteryzuje wysoki stopień zagospodarowania terenów w formie zabudowy usług turystyki. Dotyczy to również terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną z

dopuszczeniem usług. Analiza zagospodarowania gminy Darłowo wykazała, że ok. 20% terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową stanowi w rzeczywistości zabudowę usług turystyki, ok. 10% wykorzystywane jest pod usługi towarzyszące zabudowie mieszkaniowej, natomiast ok. 5% pod usługi sportu i rekreacji.

Zakładając że:*

- średnia powierzchnia nowej działki budowlanej wyniesie 0,2000 ha
- średnia powierzchnia użytkowa nowego mieszkania (budynku jednorodzinnego) wyniesie 140m²
- na 1 działce budowlanej będzie zlokalizowany 1 budynek mieszkalny z 1 mieszkaniem
- ok. 20% powierzchni będzie przeznaczony pod zabudowę usług turystyki
- ok. 10% powierzchni będzie przeznaczony pod zabudowę usługową towarzyszącą mieszkaniowej
- ok. 5% powierzchni będzie przeznaczony pod usługi sportu i rekreacji

* założenia oparto na analizie średnich wartości dla gminy Darłowo, wykonanej na podstawie map ewidencyjnych

$$\begin{aligned}23,8 * 0,2 &= 4,8 \text{ ha chłonności pod zabudowę usług turystyki} \\23,8 * 0,1 &= 2,4 \text{ ha chłonności pod dodatkową zabudowę usługową} \\23,8 * 0,05 &= 1,2 \text{ ha chłonności pod usługi sportu i rekreacji} \\23,8 \text{ ha} * 0,65 &= 15,4 \text{ ha chłonności pod zabudowę mieszkaniową} \\15,4 \text{ ha} &: 0,2000 \text{ ha} = 77 \text{ mieszkań} \\77 \text{ mieszkań} * 140\text{m}^2 &= 10\,780 \text{ m}^2 \text{ powierzchni użytkowej}\end{aligned}$$

Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wyłącznie pod zabudowę mieszkaniową wynosi ok. 10 780 m² powierzchni użytkowej.

Zabudowa zagrodowa

Z uwagi na odstępianie od szacowania maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę zagrodową, odstępuje się również od szacowania chłonności, uznając iż tereny rozwojowe, wskazane pod tę funkcję w obowiązujących planach miejscowych, stanowią wystarczające zasoby w perspektywie trzydziestoletniej.

Zabudowa usługowa, w tym usługi publiczne

Analiza istniejącej zabudowy wykazała, iż położone na obszarze Gminy działki będące w stanie istniejącym wyłącznie usługowymi, nie wykazują chłonności pod realizację nowej, samodzielnie występującej zabudowy usługowej, w tym usług publicznych.

Jednakże, na podstawie przedstawionych wyżej szacunków dla zabudowy mieszkaniowej wykazano, że część z tych terenów mieszkaniowych będzie najprawdopodobniej przeznaczona pod usługi towarzyszące. W związku z powyższym uznaje się, że obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na zagospodarowanie terenów o powierzchni **ok. 2,4 ha** pod nową zabudowę usługową, w tym usług publicznych.

$$\begin{aligned}113\,166\text{m}^2 - 161,7 \text{ ha} \\x - 2,4 \text{ ha} \\x - \text{szacunkowa powierzchnia użytkowa budynków usługowych} \\x * 161,7 = 2,4 \text{ ha} * 113\,166 \text{ m}^2 \\x = 1679,6 \text{ m}^2\end{aligned}$$

Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na realizację zabudowy o łącznej powierzchni użytkowej **ok. 1679,6 m²** pod nową zabudowę usługową, w tym usług publicznych.

Zabudowa produkcyjna, produkcyjno-usługowa i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych

Analiza istniejącej zabudowy wykazała, iż położone na obszarze Gminy obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na zagospodarowanie terenów o powierzchni **ok. 0,98 ha** pod nową zabudowę produkcyjną, produkcyjno-usługową i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych.

$$60\,625,1\text{ m}^2 - 86,6\text{ ha}$$

$$x - 0,98\text{ ha}$$

x - szacunkowa powierzchnia użytkowa budynków produkcyjnych

$$x * 86,6\text{ ha} = 0,98\text{ ha} * 60\,625,1\text{ m}^2$$

$$x = 686,1\text{ m}^2$$

Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na realizację zabudowy o łącznej powierzchni użytkowej **ok. 686,1 m²** pod nową zabudowę produkcyjną, produkcyjno-usługową i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych.

Zabudowa usług sportu i rekreacji

Analiza istniejącej zabudowy wykazała, iż położone na obszarze Gminy obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na zagospodarowanie terenów o powierzchni **ok. 1,5 ha** pod nowe tereny usług sportu i rekreacji.

Ponadto, na podstawie przedstawionych wyżej szacunków dla zabudowy mieszkaniowej wykazano, że część z tych terenów mieszkaniowych będzie najprawdopodobniej przeznaczona pod usługi sportu i rekreacji, towarzyszące zabudowie mieszkaniowej. W związku z powyższym uznaje się, że obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na dodatkowe zagospodarowanie terenów o powierzchni **ok. 1,2 ha** pod nowe tereny usług sportu i rekreacji.

Łączna chłonność wynosi 2,7 ha powierzchni terenów.

$$80\,833,4\text{ m}^2 - 115,4\text{ ha}$$

$$x - 2,7\text{ ha}$$

x - szacunkowa powierzchnia użytkowa terenów usług sportu

$$x * 115,4 = 2,7\text{ ha} * 80\,833,4\text{ m}^2$$

$$x = 1891,2\text{ m}^2$$

Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na realizację na terenach usług sportu i rekreacji łącznej powierzchni użytkowej **ok. 1891,2 m²**.

Zabudowa usług turystycznych

Analiza istniejącej zabudowy wykazała, iż położone na obszarze Gminy obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na zagospodarowanie terenów o powierzchni **ok. 13,9 ha** pod nową zabudowę usług turystyki.

Ponadto, na podstawie przedstawionych wyżej szacunków dla zabudowy mieszkaniowej wykazano, że część z tych terenów mieszkaniowych będzie najprawdopodobniej przeznaczona pod usługi turystyki. W związku z powyższym uznaje się, że obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na dodatkowe zagospodarowanie terenów o powierzchni **ok. 4,8 ha** pod nową zabudowę usług turystyki.

Łączna chłonność wynosi 18,7 ha powierzchni terenów.

$$721\,500\text{ m}^2 - 286\text{ ha}$$

$$x - 18,7\text{ ha}$$

gdzie x – szacunkowa powierzchnia użytkowa budynków usług turystycznych

$$x * 286\text{ ha} = 721\,500\text{ m}^2 * 18,7\text{ ha}$$

$$x = 47\,175\text{ m}^2$$

Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na dodatkową realizację budynków turystycznych o powierzchni użytkowej **ok. 47 175 m²**.

2.15.6.3. Chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w podrozdziale 2.15.6.2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

Zabudowa mieszkaniowa

Jak już wcześniej wskazano, analiza zagospodarowania gminy Darłowo wykazała, że ok. 20% terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową stanowi w rzeczywistości zabudowę usług turystyki, ok. 10% wykorzystywane jest pod usługi towarzyszące zabudowie mieszkaniowej, natomiast ok. 5% pod usługi sportu i rekreacji.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na fakt, że zgodnie z ustaleniami obowiązującego *miejscowego plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo na całym obszarze z wyłączeniem działek: obręb Cisowo: nr ew. 5/2, 523/2, 531/1, 532/5, 532/7, 542/1, 543/1, 550, 551, 552, 561/1, 76/3, 101/3, 100/1, 88/4, 60/2, 68/2, 69/1, 64/4, 47/1, 79/4, obręb Barzowice: nr ew. 143/1, 159/2, 161/2, 168, obręb Kopań: nr ew. 151/1, 153/1, 174/2, obręb Zakrzewo: nr ew. 45/3, 142/5, 40/2, 36/5, 44/1, 142/3, 139/1, 42/2, 138/1, uchwalonego uchwałą nr XXII/282/2005 Rady Gminy Darłowo, z dnia 30 czerwca 2005 roku, część obszaru gminy Darłowo zlokalizowana jest w strefie ochronnej w odległości 400m od istniejących elektrowni wiatrowych. W obrębie wyżej wskazanej strefy ochronnej, oznaczonej na rysunku studium, ustala się:*

- zakaz lokalizowania miejsc stałego przebywania ludzi w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, turystyczną, rekreacyjną,
- zakazuje się lokalizowania budynków mieszkalnych i wymagających szczególnej ochrony, jak szpitale, internaty, żłobki, przedszkola itp.

W związku z powyższymi ustaleniami, w granicach Gminy występuje ok. 38 ha terenów przeznaczonych pod funkcję mieszkaniową bez prawa możliwości jej lokalizacji.

Analiza obowiązujących planów miejscowych wykazała, iż można w ich granicach pod nową zabudowę mieszkaniową zagospodarować tereny łącznej o powierzchni ok. 680 ha.

Zakładając że:*

- średnia powierzchnia nowej działki budowlanej wyniesie 0,2000 ha
- średnia powierzchnia użytkowa nowego mieszkania (budynku jednorodzinnego) wyniesie 140m²
- na 1 działce budowlanej będzie zlokalizowany 1 budynek mieszkalny z 1 mieszkaniem
- ok. 20% powierzchni będzie przeznaczony pod zabudowę usług turystyki
- ok. 10% powierzchni będzie przeznaczony pod zabudowę usługową towarzyszącą mieszkaniowej
- ok. 5% powierzchni będzie przeznaczony po usługi sportu i rekreacji

* założenia oparto na analizie średnich wartości dla gminy Darłowo, wykonanej na podstawie map ewidencyjnych

$$680 * 0,2 = 136 \text{ ha chłonności pod zabudowę usług turystyki}$$

$$680 * 0,10 = 68 \text{ ha chłonności pod zabudowę usług towarzyszących}$$

$$680 * 0,05 = 34 \text{ ha chłonności pod usługi sportu i rekreacji}$$

$$680 * 0,65 = 442 \text{ ha chłonności pod zabudowę mieszkaniową}$$

$$442 \text{ ha} : 0,2000 \text{ ha} = 2210 \text{ mieszkań}$$

$$2210 \text{ mieszkań} * 140\text{m}^2 = 309\,400 \text{ m}^2 \text{ powierzchni użytkowej}$$

Chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych wyłącznie pod zabudowę mieszkaniową wynosi ok. 309 400 m² powierzchni użytkowej.

Zabudowa zagrodowa

Z uwagi na odstępianie od szacowania maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę zagrodową, odstępuje się również od szacowania chłonności, uznając iż tereny rozwojowe, wskazane pod tę funkcję w obowiązujących planach miejscowych, stanowią wystarczające zasoby w perspektywie trzydziestoletniej.

Zabudowa usługowa, w tym usługi publiczne

Analiza obowiązujących planów miejscowych wykazała, iż można w ich granicach pod nową zabudowę usługową, w tym usługi publiczne zagospodarować tereny o powierzchni **ok. 46,5 ha**.

Ponadto, na podstawie przedstawionych wyżej szacunków dla zabudowy mieszkaniowej wykazano, że część z tych terenów mieszkaniowych będzie najprawdopodobniej przeznaczona pod usługi towarzyszące. W związku z powyższym uznaje się, że obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na zagospodarowanie terenów o dodatkowej powierzchni **ok. 68 ha** pod nową zabudowę usługową, w tym usług publicznych.

Łączna chłonność wynosi 114,5 ha powierzchni terenów.

$$113\,166 \text{ m}^2 - 161,7 \text{ ha}$$

$$x - 114,5 \text{ ha}$$

x - szacunkowa powierzchnia użytkowa budynków usługowych

$$x * 161,7 = 114,5 \text{ ha} * 113\,166 \text{ m}^2$$

$$x = 80\,133 \text{ m}^2$$

Obszary przeznaczone w planach miejscowych pozwalają na realizację zabudowy o łącznej powierzchni użytkowej **ok. 80 133 m²** pod nową zabudowę usługową, w tym usług publicznych.

Zabudowa produkcyjna, produkcyjno-usługowa i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych

Biorąc powyższe pod uwagę, w wyniku analizy obowiązujących planów miejscowych wykazano, iż można w ich granicach pod nową zabudowę produkcyjną, produkcyjno-usługową i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych zagospodarować tereny o powierzchni **ok. 13,7 ha**.

$$60\,625,1\text{ m}^2 - 86,6\text{ ha}$$

$$x - 13,7\text{ ha}$$

x - szacunkowa powierzchnia użytkowa budynków produkcyjnych

$$x * 86,6 = 13,7\text{ ha} * 60\,625,1\text{ m}^2$$

$$x = 9590,8\text{ m}^2$$

Obszary przeznaczone w planach miejscowych pozwalają na realizację zabudowy o łącznej powierzchni użytkowej **ok. 9 590,8 m²** pod nową zabudowę produkcyjną, produkcyjno-usługową i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych.

Zabudowa usług sportu i rekreacji

Biorąc powyższe pod uwagę, w wyniku analizy obowiązujących planów miejscowych wykazano, iż można w ich granicach pod nową zabudowę usług sportu i rekreacji zagospodarować tereny o powierzchni **ok. 55,6 ha**.

Ponadto, na podstawie przedstawionych wyżej szacunków dla zabudowy mieszkaniowej wykazano, że część z tych terenów mieszkaniowych będzie najprawdopodobniej przeznaczona pod usługi sportu i rekreacji, towarzyszące zabudowie mieszkaniowej. W związku z powyższym uznaje się, że obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na zagospodarowanie terenów o dodatkowej powierzchni **ok. 34 ha** pod funkcję usług sportu i rekreacji.

Łączna chłonność wynosi 88,7 ha powierzchni terenów.

$$80\,833,4\text{ m}^2 - 115,4\text{ ha}$$

$$x - 88,7\text{ ha}$$

x - szacunkowa powierzchnia użytkowa terenów usług sportu

$$x * 115,4 = 88,7\text{ ha} * 80\,833,4\text{ m}^2$$

$$x = 6094,0\text{ m}^2$$

Obszary przeznaczone w planach miejscowych pozwalają na realizację na terenach usług sportu i rekreacji łącznej powierzchni użytkowej **ok. 6 094,0 m²**.

Zabudowa usług turystycznych

Biorąc powyższe pod uwagę, w wyniku analizy obowiązujących planów miejscowych wykazano, iż można w ich granicach pod nową zabudowę usług turystyki zagospodarować tereny o łącznej powierzchni **ok. 67,8 ha**.

Ponadto, na podstawie przedstawionych wyżej szacunków dla zabudowy mieszkaniowej wykazano, że część z tych terenów mieszkaniowych będzie najprawdopodobniej przeznaczona pod usługi turystyki. W związku z powyższym uznaje się, że obszary o w pełni wykształconej

zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na dodatkowe zagospodarowanie terenów o łącznej powierzchni **ok. 136 ha** pod nową zabudowę usług turystyki.

Łączna chłonność wynosi 203,8 ha powierzchni terenów.

$$721\,500\text{ m}^2 - 286\text{ ha}$$

$$x - 203,8\text{ ha}$$

gdzie x – szacunkowa powierzchnia użytkowa budynków usług turystycznych

$$286\text{ ha} * x = 721\,500\text{ m}^2 * 203,8\text{ ha}$$

$$x = 514\,131,8\text{ m}^2$$

Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozwalają na dodatkową realizację budynków turystycznych o powierzchni użytkowej **ok. 514 131,8 m²**.

2.15.6.4. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę, o którym mowa w podrozdziale 2.15.6.1 z sumą powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w podrozdziałach 2.15.6.2 i 2.15.6.3.

Porównanie maksymalnego w skali Gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oblicza się na podstawie wyników wcześniejszych szacunków, według następującego wzoru:

$$D = A - (B + C)$$

gdzie:

- A maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę, wynikające z podrozdziału 2.15.6.1,
- B chłonność niezabudowanych terenów położonych w obrębie obszarów zurbanizowanych, wynikająca z podrozdziału 2.15.6.2,
- C chłonność niezabudowanych terenów wyznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych, wynikająca z podrozdziału 2.15.6.3,
- D maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, możliwe do zaprojektowania w Studium.

Gdy maksymalne w skali Gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w podrozdziale 2.15.6.1:

- nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w podrozdziale 2.15.6.2 i 2.15.6.3,
- przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy - bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w rozdziale 2.15.6.2 i 2.15.6.3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu.

Zabudowa mieszkaniowa

Powierzchnia użytkowa

$$D = 404\,167\text{m}^2 - (10\,780\text{m}^2 + 309\,400\text{m}^2)$$
$$D = 83\,987\text{m}^2$$

Powierzchnia terenów

$$D = 577,4\text{ ha} - (15,4\text{ha} + 442\text{ ha})$$
$$D = 120\text{ ha}$$

Liczba mieszkań

$$D = 2887 - (77 + 2210)$$
$$D = 600\text{ mieszkań}$$

W wyniku przeprowadzonego bilansu, pod nową zabudowę mieszkaniową dopuszcza się zaprojektowanie budynków o łącznej powierzchni użytkowej ok. 83 987m², w tym nie więcej niż 120 ha łącznej powierzchni terenów.

Zabudowa zagrodowa

Z uwagi na odstąpienie od szacowania maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę zagrodową, uznając iż tereny rozwojowe, wskazane pod tę funkcję w obowiązujących planach miejscowych, stanowią wystarczające zasoby w perspektywie trzydziestoletniej.

Zabudowa usługowa, w tym usług publicznych

Powierzchnia użytkowa

$$D = 113\,166\text{ m}^2 - (1679,6\text{ m}^2 + 80\,133\text{ m}^2)$$
$$D = 31353,4\text{ m}^2$$

Powierzchnia terenów

$$D = 161,7\text{ ha} - (2,4 + 114,5)$$
$$D = 44,8\text{ ha}$$

W wyniku przeprowadzonego bilansu, pod nową zabudowę usług, w tym usług publicznych dopuszcza się zaprojektowanie budynków o łącznej powierzchni użytkowej ok. 31 353,4 m², w tym nie więcej niż 44,8 ha łącznej powierzchni terenów.

Zabudowa produkcyjna, produkcyjno-usługowa i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych

Powierzchnia użytkowa

$$D = 60625,1\text{ m}^2 - (686,1\text{ m}^2 + 9590,8\text{ m}^2)$$
$$D = 50\,348,2\text{ m}^2$$

Powierzchnia terenów

$$D = 80,5\text{ ha} - (0,98\text{ ha} + 13,7\text{ ha})$$

$$D = 65,8 \text{ ha}$$

W wyniku przeprowadzonego bilansu, pod nową zabudowę usług produkcyjną, produkcyjno-usługową i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych dopuszcza się zaprojektowanie budynków o łącznej powierzchni użytkowej ok. 50 348,2 m², w tym nie więcej niż 65,8 ha łącznej powierzchni terenów.

Zabudowa usług sportu i rekreacji

Powierzchnia użytkowa

$$D = 80833,4 \text{ m}^2 - (1891,2 \text{ m}^2 + 6094 \text{ m}^2)$$

$$D = 72\,848,2 \text{ m}^2$$

Powierzchnia terenów

$$D = 107,3 \text{ ha} - (2,7 + 88,7 \text{ ha})$$

$$D = 15,9 \text{ ha}$$

W wyniku przeprowadzonego bilansu, pod nową zabudowę usług sportu i rekreacji dopuszcza się zaprojektowanie powierzchni użytkowej nieprzekraczającej 72 848,2 m², w tym nie więcej niż 15,9 ha łącznej powierzchni terenów.

Zabudowa usług turystycznych

Powierzchnia użytkowa

$$D = 721\,500 \text{ m}^2 - (47\,175 \text{ m}^2 + 514\,131,8 \text{ m}^2)$$

$$D = 160\,193,2 \text{ m}^2$$

Powierzchnia terenów

$$D = 286 \text{ ha} - (18,7 \text{ ha} + 203,8 \text{ ha})$$

$$D = 63,5 \text{ ha}$$

W wyniku przeprowadzonego bilansu, pod nową zabudowę usług turystycznych dopuszcza się zaprojektowanie budynków o łącznej powierzchni użytkowej ok. 160 193,2 m², w tym nie więcej niż 63,5 ha łącznej powierzchni terenów.

2.15.6.5. Podsumowanie wyników bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę

Tab. 2.46. Maksymalne w skali gminy Darłowo zapotrzebowanie na nową zabudowę, w podziale na funkcje, możliwe do zaprojektowania w Studium.

Funkcja	Powierzchnia użytkowa możliwa do zaprojektowania [m ²]	Powierzchnia terenów możliwa do zaprojektowania [ha]	Zaprojektowano w Studium – powierzchnia użytkowa [m ²]	Zaprojektowano w Studium – powierzchnia terenów [ha]
Zabudowa mieszkaniowa	83 987,0	120 ha	83 987,0	120 ha
Zabudowa zagrodowa	-	-	-	-
Zabudowa usługowa	31 353,4	44,8 ha	31 353,4	44,8 ha
Zabudowa produkcyjna, produkcyjno-usługowa i	50 348,2	65,8 ha	50 348,2	65,8 ha

obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych				
Zabudowa usług sportu i rekreacji	72 848,2	15,9 ha	72 848,2	15,9 ha
Zabudowa usług turystyki	160 193,2	63,5 ha	160 193,2	63,5 ha

Źródło: opracowanie własne

3. CZĘŚĆ II – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

3.1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów powinny określać dopuszczalny zakres i ograniczenia tych zmian, a także zawierać wytyczne ich określania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

3.1.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503) w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:

- analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
- prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art. 5 pkt 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
- bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Sporządzony w ramach prac nad Studium bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, którego wyniki zawarto w Rozdziale 2.16 części I niniejszego Studium stanowi podstawę do zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami rozwój obszarów przeznaczonych pod poszczególne funkcje musi być adekwatny do prognozowanego rozwoju demograficznego, ale także do możliwości sfinansowania tego rozwoju poprzez daną gminę. Biorąc powyższe pod uwagę najbardziej uzasadniony ekonomicznie i społecznie jest rozwój polegający na wskazywaniu nowych terenów pod zabudowę w sąsiedztwie istniejących zwartych zespołów zabudowy, a także istniejących dróg i sieci infrastruktury technicznej. Taki sposób rozwoju poszczególnych miejscowości został zaproponowany w niniejszym Studium. Celem wprowadzonych zmian jest przede wszystkim:

- rozwój poszczególnych jednostek osadniczych oparty na wykorzystaniu atutów Gminy wynikających przede wszystkim z jej położenia, przy jednoczesnym zachowaniu odpowiednich proporcji w krajobrazie i ochronie walorów przyrodniczych oraz kulturowych,

- poprawę standardów zabudowy na obszarach zwartej zabudowy oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie, poprzez:
  - wyznaczenie terenów dla rozwoju zabudowy w oparciu o istniejącą infrastrukturę techniczną i społeczną,
  - tworzenie wielofunkcyjnych jednostek osadniczych,
  - ochronę istniejących terenów zielonych a także tworzenie przestrzeni dla ich rozwoju,
  - ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- uporządkowanie charakteru i formy zabudowy w poszczególnych jednostkach osadniczych, z poszanowaniem i w nawiązaniu do walorów historycznych poszczególnych miejscowości,
- dostosowanie oferty turystycznej w miejscowościach nadmorskich do stale zwiększającego się ruchu turystycznego, a także do obserwowanych zmian w preferencjach turystów, poprzez np. podniesienie parametrów zabudowy, które pozwoli na realizację obiektów, całorocznych, o wyższym standardzie, umożliwiających nie tylko rozwój turystyki wypoczynkowej czy poznawczej, ale również turystyki zdrowotnej i biznesowej przy jednoczesnym ograniczeniu chłonności obszarów przeznaczonych pod ten rozwój, a tym samym zachowaniu wartości przyrodniczo – kulturowych obszaru Gminy,
- stworzenie warunków dla rozwoju i współistnienia funkcji usługowych i produkcyjnych, w tym produkcji energii z odnawialnych źródeł energii w sposób minimalizujący konflikty przestrzenne z zabudową mieszkaniową, a także z zabudową przeznaczoną dla turystyki i rekreacji.
- ograniczenie ekspansji zabudowy niezwiązanej z gospodarką rolną na tereny rolnicze.

Wyżej wymienione cele znajdują swoje odzwierciedlenie w strukturze funkcjonalno-przestrzennej przyjętej na rysunku Studium. Obszar Gminy został podzielony na podstawowe obszary funkcjonalne, w ramach których można realizować samodzielnie zarówno funkcję podstawową, wynikającą z opisu danego obszaru, a także funkcje dopuszczalne przyporządkowane w **tab. 3.1** do poszczególnych funkcji podstawowych, **o ile przepisy odrębne (w tym w szczególności dotyczące form ochrony przyrody) ich nie wykluczają**. Przed realizacją należy wykonać badania geotechniczne, zgodnie z przepisami odrębnymi. Poniższa tabela określa również inwestycje wykluczone, czyli takie których na danym obszarze funkcjonalnym nie można realizować.

Tab. 3.1. Funkcje dopuszczalne do realizacji oraz inwestycje wykluczone w ramach głównych obszarów funkcjonalnych Gminy wskazanych na rysunku Studium

Podstawowe obszary funkcjonalne/funkcja podstawowa - opis na rysunku Studium	Funkcja dopuszczalna	Inwestycje wykluczone
Zabudowa mieszkaniowa	– Usługowa, uzupełniająca funkcję podstawową, w tym m. in. usługi	– Chów i hodowla zwierząt powyżej 10 DJP

	<p>publiczne, usługi oświaty i nauki, usługi kultury, kultu religijnego, usługi zdrowia</p> <ul style="list-style-type: none"> – Usługi turystyczne, wyłącznie w obrębach: Wicie, Kopań, Żukowo Morskie, Bobolin, Dąbki, Cisowo – Zagrodowa – Agroturystyka – Rekreacji indywidualnej (jeden budynek na działce) – Zieleń, w tym ogrody działkowe i przestrzenie ogólnodostępne – Urządzenia i niekubaturowe obiekty sportu i rekreacji – Infrastruktura techniczna i drogowa, w tym parkingi – Ścieżki piesze i rowerowe 	<ul style="list-style-type: none"> – Przedsięwzięcia zawsze znacząco oddziałujące na środowisko – Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinną – Przedsięwzięcia powodujące przekroczenia standardów jakości środowiska określonych przepisami, odpowiednich dla terenów zabudowy mieszkaniowej – Zespoły domków turystycznych* oraz rekreacji indywidualnej (tj. więcej niż jeden budynek na działce), za wyjątkiem obrębów: Wicie, Kopań, Bobolin, Dąbki, – Urządzenia wytwarzające energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kV – Infrastruktura przesyłowa kolidująca z funkcją terenu
<p>Zabudowa zagrodowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mieszkaniowa jednorodzinna, w odległości nie większej niż 100m od terenów zabudowy mieszkaniowej, wyznaczonej na rysunku Studium – Agroturystyka – Zieleń – Infrastruktura techniczna i drogowa 	<ul style="list-style-type: none"> – Chów i hodowla zwierząt powyżej 10 DJP w odległości mniejszej niż 100m od terenów zabudowy mieszkaniowej, wyznaczonej na rysunku Studium – Przedsięwzięcia zawsze znacząco oddziałujące na środowisko – Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinną – Zespoły domków turystycznych* oraz rekreacji indywidualnej (tj. więcej niż jeden budynek na działce) – Urządzenia wytwarzające energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kV – Infrastruktura przesyłowa kolidująca z funkcją terenu

<p>Usługi, w tym usługi publiczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mieszkanie lub budynek mieszkalny jednorodzinny dla właściciela lokalu usługowego – Zieleni i przestrzenie ogólnodostępne – Urządzenia i obiekty sportu i rekreacji – Infrastruktura techniczna i drogowa, w tym parkingi – Ścieżki piesze i rowerowe 	<ul style="list-style-type: none"> – Przedsięwzięcia zawsze znacząco oddziałujące na środowisko – Przedsięwzięcia powodujące przekroczenia standardów jakości środowiska określonych przepisami, odpowiednich dla terenów zabudowy mieszkaniowej, zlokalizowane w sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej – Zespoły domków turystycznych* oraz rekreacji indywidualnej (tj. więcej niż jeden budynek na działce), za wyjątkiem obrębów: Wicie, Kopań, Bobolin, Dąbki, – Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna – Infrastruktura przesyłowa kolidująca z funkcją terenu – Agroturystyka
<p>Usługi kultu religijnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Towarzysząca funkcji podstawowej, ściśle z nią związana – Zieleni i przestrzenie ogólnodostępne – Infrastruktura techniczna i drogowa 	<ul style="list-style-type: none"> – Przedsięwzięcia zawsze znacząco oddziałujące na środowisko – Infrastruktura przesyłowa kolidująca z funkcją terenu
<p>Usługi turystyczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Zabudowa hotelowa, pensjonatowa, domki turystyczne* i rekreacji indywidualnej, – Pola namiotowe i kempingowe na terenach wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, – Mieszkanie dla właściciela obiektu turystycznego, za wyjątkiem strefy A uzdrowiska, – Usługi uzdrowiskowe – Usługowa, w formie usług nieuciążliwych, uzupełniających funkcję podstawową 	<ul style="list-style-type: none"> – Przedsięwzięcia zawsze znacząco oddziałujące na środowisko – Zabudowa wielorodzinna – Infrastruktura przesyłowa kolidująca z funkcją terenu – Zespoły domków turystycznych* (tj. więcej niż jeden budynek na działce) w strefie z dopuszczeniem dominant wysokościowych, wyznaczonej w obrębie Kopań, zgodnie z rysunkiem studium – Urządzenia wytwarzające energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kV

	<ul style="list-style-type: none"> – Zieleń i przestrzenie ogólnodostępne – Urządzenia i obiekty sportu i rekreacji – Infrastruktura techniczna i drogowa, w tym parkingi – Ścieżki piesze i rowerowe 	<ul style="list-style-type: none"> – Usługi niezwiązane z usługami turystycznymi w strefie z dopuszczeniem dominant wysokościowych, wyznaczonej w obrębie Kopań, zgodnie z rysunkiem studium – Agroturystyka
Zabudowa produkcyjno-usługowa	<ul style="list-style-type: none"> – Mieszkanie lub budynek mieszkalny jednorodzinny dla właściciela nieruchomości – Zieleń i przestrzenie ogólnodostępne – Usługi publiczne – Infrastruktura techniczna i drogowa, w tym parkingi 	<ul style="list-style-type: none"> – Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna – Usługi turystyczne – Agroturystyka – Infrastruktura przesyłowa kolidująca z funkcją terenu
Obszary i tereny górnicze	<ul style="list-style-type: none"> – Zgodna z kierunkiem rekultywacji określonym w projekcie robót geologicznych – Zieleń – Infrastruktura techniczna i drogowa 	–
Obsługa produkcji w gospodarstwach rolnych i leśnych	<ul style="list-style-type: none"> – Zabudowa zagrodowa – Produkcja, składy i magazyny – Usługi, w tym agroturystyka – Zieleń – Infrastruktura techniczna i drogowa, w tym parkingi 	<ul style="list-style-type: none"> – Przedsięwzięcia powodujące przekroczenia standardów jakości środowiska określonych przepisami, odpowiednich dla terenów zabudowy mieszkaniowej, zlokalizowane w sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej – Usługi turystyczne – Infrastruktura przesyłowa kolidująca z funkcją terenu
Cmentarze	<ul style="list-style-type: none"> – Towarzysząca funkcji podstawowej, ściśle z nią związana – Zieleń i przestrzenie ogólnodostępne – Infrastruktura techniczna i drogowa, w tym parkingi 	<ul style="list-style-type: none"> – Przedsięwzięcia zawsze znacząco oddziałujące na środowisko – Infrastruktura przesyłowa kolidująca z funkcją terenu
Sport i rekreacja	<ul style="list-style-type: none"> – Towarzysząca funkcji podstawowej, ściśle z nią związana, w tym np. wypożyczalnie i przechowalnie sprzętu sportowego oraz pomieszczenia socjalne – Usługi publiczne 	<ul style="list-style-type: none"> – Przedsięwzięcia zawsze i potencjalnie znacząco oddziałujące na środowisko – Agroturystyka – Usługi hotelarskie, w tym domki* turystyczne

	<ul style="list-style-type: none"> – Zieleń i przestrzenie ogólnodostępne – Infrastruktura techniczna i drogowa, w tym parkingi 	<ul style="list-style-type: none"> – Zabudowa rekreacji indywidualnej – Infrastruktura przesyłowa kolidująca z funkcją terenu
Rolnictwo	<ul style="list-style-type: none"> – Zieleń, w tym zalesienia, za wyjątkiem gruntów zmeliorowanych – Wody powierzchniowe śródlądowe – Urządzenia wytwarzające energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii wraz ze strefą oddziaływania, o ile jest to zgodne z obowiązującymi przepisami – Dopuszcza się lokalizację jednego siedliska rolniczego/ działki siedliskowej o min. pow. 3000m² dla rolnika w ramach prowadzonego przez niego gospodarstwa rolnego o powierzchni nie mniejszej niż średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w Gminie. Siedlisko ma stanowić część składową tego gospodarstwa tj. zbycie siedliska możliwe jest wyłącznie z gospodarstwem rolnym. W granicach działki siedliskowej dopuszcza się lokalizację budynków inwentarskich i gospodarczych o łącznej powierzchni zabudowy nieprzekraczającej 1000m² oraz jednego budynku mieszkalnego przeznaczonego dla rolnika o powierzchni zabudowy nieprzekraczającej 350m². Na wszystkich gruntach rolnych dopuszcza się lokalizację budynków gospodarczych, garażowych, wiat, altan, szklarni i innych budowli rolniczych na potrzeby prowadzonego gospodarstwa rolnego. – Infrastruktura techniczna i drogowa 	<ul style="list-style-type: none"> – Wszelka zabudowa, za wyjątkiem wskazanej w kolumnie „funkcja dopuszczalna”

Lasy ochronne Lasy	– Towarzysząca funkcji podstawowej, ściśle z nią związana	
Zieleń krajobrazowa	– Leśna – zalesienie – Zieleń urządzona i przestrzeń ogólnodostępna – Infrastruktura techniczna i drogowa – Ścieżki piesze i rowerowe	– Przedsięwzięcia zawsze znacząco i potencjalnie oddziałujące na środowisko – Zabudowa kubaturowa
Zieleń urządzona	– Urządzenia i niekubaturowe obiekty sportu i rekreacji – Infrastruktura techniczna i drogowa	– Przedsięwzięcia zawsze i potencjalnie znacząco oddziałujące na środowisko – Zabudowa kubaturowa, za wyjątkiem obiektów usług publicznych – Infrastruktura przesyłowa kolidująca z funkcją terenu
Ogrody działkowe	– Infrastruktura techniczna – Ścieżki piesze i rowerowe	– Przedsięwzięcia zawsze znacząco oddziałujące na środowisko – Infrastruktura przesyłowa kolidująca z funkcją terenu
Plaże i wydmy	– Sezonowa obiekty usługowe (poza wydмами) – Urządzenia i niekubaturowe obiekty sportu i rekreacji (poza wydмами) – Urządzenia wodne – Infrastruktura techniczna (poza wydмами) – Obiekty służące ochronie przeciwpowodziowej	– Przedsięwzięcia zawsze i potencjalnie znacząco oddziałujące na środowisko, za wyjątkiem infrastruktury technicznej
Wody powierzchniowe śródlądowe i ciek powierzchniowe	– Komunikacja wodna – Urządzenia wodne – Energetyczna – elektrownie wodne – Urządzenia sportu i rekreacji – Infrastruktura techniczna i drogowa	– Przedsięwzięcia zawsze i potencjalnie znacząco oddziałujące na środowisko

* Domki turystyczne – obiekty budowlane przeznaczone do wynajmu w celach turystycznych i noclegowych, o powierzchni zabudowy nie przekraczającej 70m²

Źródło: opracowanie własne

Sposób lokalizacji zespołów domków turystycznych i rekreacji indywidualnej

Zgodnie z **tab. 3.1** w granicach obrębów nadmorskich, tj. Wicie, Kopań, Bobolin, Dąbki, w granicach jednej działki budowlanej dopuszczalna jest lokalizacja zespołu domków

turystycznych i rekreacji indywidualnej, tj. dwóch lub więcej obiektów budowlanych przeznaczonych do wynajmu w celach turystycznych i noclegowych lub do rekreacji indywidualnej, zlokalizowanych na jednej działce budowlanej. Dla tego typu zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy:

- wyznaczyć konkretne tereny/strefy, w granicach których taka forma zabudowy będzie jedyną możliwą formą zabudowy z ewentualnym dopuszczeniem jednego dodatkowego budynku mieszkalnego dla właściciela nieruchomości oraz budynków towarzyszących,
- ustalić sposób lokalizacji budynków na działce, a także ograniczyć dowolność w zakresie stosowanych materiałów i kolorystyki poszczególnych zespołów,
- wykluczyć możliwość lokalizacji zabudowy szeregowej,
- ustalić wspólny układ komunikacyjny dla obsługi poszczególnych zespołów wraz z zaplanowaniem miejsc parkingowych,
- ustalić wskaźnik powierzchni biologicznie nie mniejszy niż 50% z nakazem nasadzeń zieleni wysokiej.

Niezależnie od ustaleń zawartych w **tab. 3.1.**, za zgodne ze studium uznaje się przeznaczenie, dopuszczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego studium, o ile będzie to zgodne z obowiązującymi przepisami.

Wskazane na rysunku studium granice podstawowych obszarów funkcjonalnych mają charakter orientacyjny i w uzasadnionych przypadkach mogą podlegać korektom na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dopuszcza się przesunięcie granic wyznaczonych na rysunku planu o nie więcej niż 30m, o ile:

- nieruchomość objęta poszerzeniem posiada dostęp do drogi publicznej i do sieci elektroenergetycznej oraz wodociągowej (warunek nie dotyczy zabudowy zagrodowej zlokalizowanej poza zwartymi obszarami wsi),
- nieruchomość objęta poszerzeniem nie jest wykluczona z zabudowy poprzez inne uwarunkowania, wynikające z obowiązujących przepisów np. nie znajduje się w strefie oddziaływania elektrowni wiatrowych,
- nie spowoduje to przeznaczenia pod zabudowę gruntów rolnych klas I-III, gruntów leśnych oraz obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Za zgodne ze studium uznaje się również pozostawienie gruntów w użytkowaniu rolniczym niezależnie od tego w granicach jakiego obszaru funkcjonalnego te grunty są zlokalizowane.

3.1.2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy, wynikające z audytu krajobrazowego

Na terenie województwa zachodniopomorskiego nie został opracowany i uchwalony audyt krajobrazowy, o którym mowa w *ustawie z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz.U. z 2015 r. Poz. 774, 1688)*.

Ustalona na rysunku studium struktura funkcjonalno-przestrzenna uwzględnia kompromis pomiędzy ochroną walorów krajobrazowych, kulturowych i środowiskowych Gminy, a potrzebą rozwoju ośrodków osadniczych w Gminie. Rozwój zabudowy na obszarach wskazanych w

Studium, zgodnie z granicznymi parametrami określonymi w tekście Studium, nie powinna spowodować negatywnego oddziaływania na otaczający krajobraz.

3.2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ ORAZ TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

W niniejszym podrozdziale określa się minimalne i maksymalne parametry i wskaźniki urbanistyczne, uwzględniające wymagania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury oraz zrównoważonego rozwoju oraz wskazuje się tereny do wyłączenia spod zabudowy, a także zawiera wytyczne określania tych wymagań w planach miejscowych.

Przy realizacji zabudowy należy mieć na uwadze obowiązki podmiotów publicznych w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, określone w *ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1062 z późn. zm.)*, w tym w szczególności:

- 1) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- 2) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych,
- 3) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- 4) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, o którym mowa w art. 2 pkt 11 *ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.)*,
- 5) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

3.2.1. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę

Ze względu na dominujący charakter zabudowy w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy Darłowo można wyróżnić cztery główne typy miejscowości/obrębów:

- **miejscowości o dominującej funkcji turystycznej**, w obrębach: Dąbki, Bobolin, Kopań i Wicie, które z uwagi na dostęp do Morza Bałtyckiego charakteryzują się dużym udziałem usług związanych z turystyką w strukturze funkcjonalno-przestrzennej, a także dużym potencjałem do rozwoju tego typu zabudowy. Tym samym miejscowości te odznaczają się największą presją inwestycyjną w Gminie,

- **miejsowości z potencjałem turystycznym**, w obrębach: Gleźnowo i Bukowo Morskie, które z uwagi na dogodne powiązanie komunikacyjne z uzdrowiskiem Dąbki i jego sąsiedztwo, a także położenie nad jeziorem Bukowo również charakteryzują się potencjałem do rozwoju turystyki jednak presja inwestycyjna na te obszary jest zdecydowanie mniejsza niż w miejscowościach o dominującej funkcji turystycznej,
- **miejsowości o dominującej funkcji mieszkaniowej**, w obrębach: Cisowo, Domaślawice, Rusko, Zakrzewo, Żukowo Morskie, które z uwagi na bliskie sąsiedztwo miasta Darłowo, charakteryzują się wysokim potencjałem rozwoju zabudowy mieszkaniowej o podwyższonej intensywności, ale także zabudowy usługowej, a nawet produkcyjnej,
- **miejsowości monofunkcyjne**, w obrębach: Boryszewo, Dobiesław, Drozdowo, Gleźnowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopnica, Kowalewice, Kowalewiczki, Krupy, Nowy Jarosław, Nowy Kraków, Palczewice, Porzecze, Sińczyca, Słowino Słowinko, Stary Jarosław, Sulimice, Wiekowice, Zagórzyn, Zielnowo, charakteryzujące się typowo wiejskim krajobrazem oraz zabudową mieszkaniową i zagrodową o niskiej intensywności.

Poszczególne typy miejscowości wymagają różnego podejścia do kwestii rozwoju zabudowy. Graniczne parametry i wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu powinny uwzględniać zróżnicowany charakter poszczególnych miejscowości. Z jednej strony należy umożliwić tym miejscowościom rozwój oparty na wykorzystaniu ich atutów związanych przede wszystkim z ich położeniem, ale z drugiej strony należy pamiętać o ochronie lokalnego krajobrazu, a także walorów środowiskowych i kulturowych. Mając na względzie ochronę ładu przestrzennego w Gminie i jej zrównoważony rozwój, wytyczne do planów miejscowych w zakresie określania parametrów i wskaźników zagospodarowania, podzielono również na cztery grupy (**tab. 3.2.-3.5.**).

WYTYCZNE DO PLANÓW MIEJSCOWYCH W ZAKRESIE PARAMETRÓW I WSKAŹNIKÓW ZAGOSPODAROWANIA

Objaśnienia oznaczeń zastosowanych w tabelach **tab. 3.2.-3.5.**:

- *Maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy* – oznacza maksymalną powierzchnię zabudowy budynków określoną w stosunku do powierzchni działki budowlanej, wyrażoną w procentach,
- *Minimalna powierzchnia nowej działki budowlanej* – oznacza minimalną powierzchnię nowo wydzielanej działki budowlanej, w rozumieniu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wyrażona w m². Parametr dotyczący minimalnej powierzchni nowo wydzielonej działki budowlanej obowiązuje wyłącznie przy podziale nieruchomości na działki budowlane, co nie wyklucza możliwości zabudowy istniejących działek o mniejszej powierzchni lub wydzielania mniejszej działki gruntu w celu regulacji granic pomiędzy sąsiednimi nieruchomościami, poprawy funkcjonowania działki sąsiedniej czy regulacji stanów prawnych,
- *Minimalna powierzchnia biologicznie czynna* – oznacza minimalną powierzchnię terenu biologicznie czynnego określoną w stosunku do powierzchni działki budowlanej, wyrażoną w procentach,

- *Maksymalna wysokość zabudowy* – oznacza maksymalną wysokość zabudowy, mierzoną w metrach od poziomu terenu przed głównym wejściem do budynku do najwyższego punktu głównej kalenicy lub przekrycia dachu oraz maksymalną dopuszczalną liczbę kondygnacji nadziemnych,
- *Strefa A* – oznacza strefę A uzdrowiska Dąbki,
- *Strefa B* – oznacza strefę B uzdrowiska Dąbki,
- *Strefa C* – oznacza strefę C uzdrowiska Dąbki.

Tab. 3.2. Wytyczne dla miejscowości o dominującej funkcji turystycznej, w obrębach: **Bobolin, Dąbki, Kopań i Wicie**

Bobolin, Dąbki, Kopań, Wicie			
Wskaźnik	Funkcja*		
	Zabudowa mieszkaniowa/ zabudowa zagrodowa	Usługi/ Usługi publiczne/ Zabudowa produkcyjno-usługowa	Usługi turystyczne (w tym usługi uzdrowiskowe)
Maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	30 %	40 %	30 % [dla zabudowy hotelowej i pensjonatowej 40%]
Minimalna powierzchnia nowej działki budowlanej	Wolnostojąca: 800 m ² Bliźniacza: 400 m ² Zabudowa zagrodowa: 3000 m ² Strefa B: 1500m ²	800 m ² / za wyjątkiem zabudowy produkcyjno-usługowej, dla której ustala się 1200m ² Strefa A: 2500m ² Strefa B: 1500m ²	1000 m ² (dla domków turystycznych** dopuszcza się powierzchnię 500 m ²) Strefa A: 2500m ² Strefa B: 1500m ²
Minimalna powierzchnia biologicznie czynna	50%	40% Strefa A: 65% Strefa B: 50%	40 % [dla zabudowy hotelowej i pensjonatowej 30%] Strefa A: 65% Strefa B: 50%
Maksymalna wysokość zabudowy [wysokość/kondygnacje]	9m/2	13m/4	13m/4 (inaczej dla strefy z dopuszczeniem dominant wysokościowych)

*Funkcja dopuszczona na danym terenie wynika z rysunku studium i z tabeli nr 1.

** Domki turystyczne – obiekty budowlane przeznaczone do wynajmu w celach turystycznych i noclegowych o powierzchni zabudowy nieprzekraczającej 70m².

Źródło: opracowanie własne

Strefa z dopuszczeniem dominant wysokościowych, wskazana na rysunku studium w obrębie Kopań, ma na celu stworzenie warunków do realizacji kompleksowej oferty turystycznej, ukierunkowanej w szczególności na zabudowę hotelową o wysokim standardzie. Niezależnie od

ustaleń zawartych w **tab. 3.2.**, w granicach tej strefy dopuszcza się lokalizację zabudowy hotelowej o maksymalnej wysokości 20m (do 6 kondygnacji nadziemnych) oraz dopuszcza się dominantę wysokościową na 40% łącznej powierzchni zabudowy o wysokości nieprzekraczającej 25m (do 7 kondygnacji nadziemnych). Ponadto, wzdłuż dróg prowadzących na plażę w obrębie Kopań, dopuszcza się lokalizację zabudowy o maksymalnej wysokości 18m (do 5 kondygnacji nadziemnych). Realizacja zabudowy w tej strefie nie może oddziaływać negatywnie na sąsiadujący pas techniczny brzegu morskiego, w tym w szczególności wydmy nadmorskie i lasy ochronne. W zakresie pozostałych wskaźników zabudowy obowiązują ustalenia określone w **tab. 3.2.**

Tab. 3.3. Wytyczne dla miejscowości z potencjałem turystycznym, w obrębach: **Bukowo Morskie, Gleźnowo**

Bukowo Morskie, Gleźnowo			
Wskaźnik	Funkcja*		
	Zabudowa mieszkaniowa/ zabudowa zagrodowa	Usługi/ Usługi publiczne/ Zabudowa produkcyjno- usługowa	Usługi turystyki (w tym usługi uzdrowiskowe)
Maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	25 %	35 %	30 %
Minimalna powierzchnia nowej działki budowlanej	1000 m ² Zabudowa zagrodowa: 3000 m ² Strefa B: 1500m ²	1000 m ² Strefa B: 1500m ²	1000 m ² (dla domków turystycznych** dopuszcza się powierzchnię 500 m ²) Strefa B i C: 1500m ²
Minimalna powierzchnia biologicznie czynna	50%	40% Strefa B – 50% Strefa C – 45%	40 % Strefa B – 50% Strefa C – 45%
Maksymalna wysokość zabudowy [wysokość/kondygnacje]	9m/2	12m/3	12m/3

*Funkcja dopuszczona na danym terenie wynika z rysunku studium i z tabeli nr 1.

** Domki turystyczne – obiekty budowlane przeznaczone do wynajmu w celach turystycznych i noclegowych o powierzchni zabudowy nieprzekraczającej 70m².

Źródło: opracowanie własne

Tab. 3.4. Wytyczne dla miejscowości o dominującej funkcji mieszkaniowej, w obrębach: **Cisowo, Domasławice, Rusko, Zakrzewo, Żukowo Morskie**

Cisowo, Domasławice, Rusko, Zakrzewo, Żukowo Morskie			
Wskaźnik	Funkcja*		
	Zabudowa mieszkaniowa/ zabudowa zagrodowa	Usługi/ Usługi publiczne/ Zabudowa produkcyjno-usługowa	Usługi turystyki (w tym usługi uzdrowiskowe)
Maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	30 %	40 %	30 %
Minimalna powierzchnia nowej działki budowlanej	1000 m ² Zabudowa zagrodowa: 3000 m ²	1000 m ²	1000 m ² Strefa C: 1500m ²
Minimalna powierzchnia biologicznie czynna	50%	40% Strefa C: 45%	40 % Strefa C: 45%
Maksymalna wysokość zabudowy [metry/kondygnacje]	9m/2	12m/3	9m/2

*Funkcja dopuszczona na danym terenie wynika z rysunku studium i z tabeli nr 1.

Źródło: opracowanie własne

Tab. 3.5. Wytyczne dla miejscowości monofunkcyjnych, w obrębach: **Boryszewo, Dobieślów, Drozdowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopnica, Kowalewice, Kowalewiczki, Krupy, Nowy Jarosław, Nowy Kraków, Palczewice, Porzecze, Sińczyca, Słowino Słowinko, Stary Jarosław, Sulimice, Wiekowice, Zagórzyn, Zielnowo**

Boryszewo, Dobieślów, Drozdowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopnica, Kowalewice, Kowalewiczki, Krupy, Nowy Jarosław, Nowy Kraków, Palczewice, Porzecze, Sińczyca, Słowino Słowinko, Stary Jarosław, Sulimice, Wiekowice, Zagórzyn, Zielnowo			
Wskaźnik	Funkcja*		
	Zabudowa mieszkaniowa/ zabudowa zagrodowa	Usługi/ Usługi publiczne/ Zabudowa produkcyjno-usługowa	Usługi turystyki (w tym usługi uzdrowiskowe)
Maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	20 %	30 %	20 %
Minimalna powierzchnia nowej działki budowlanej	1200 m ²	1200 m ²	1200 m ² Strefa C: 1500m ²
Minimalna powierzchnia biologicznie czynna	60%	50%	60 %
Maksymalna wysokość zabudowy [wysokość/kondygnacje]	9m/2	12m/3	9m/2

*Funkcja dopuszczona na danym terenie wynika z rysunku studium i z tabeli nr 1.

Źródło: opracowanie własne

Niezależnie od ustaleń zawartych w **tab. 3.2.-3.5.**, za zgodne ze studium uznaje się parametry i wskaźniki zagospodarowania, ustalone w planach miejscowych, obowiązujących przed wejściem w życie studium. Ponadto, w granicach istniejących głównych obszarów funkcjonalnych Gminy, wskazanych na rysunku studium, dopuszcza się odstępstwa od założeń przyjętych w tabelach nr **tab. 3.2.-3.5.**, o ile nie będą one odbiegać od parametrów i wskaźników istniejącej zabudowy zlokalizowanej w sąsiedztwie.

Parametry i wskaźniki zagospodarowania dla terenów o funkcji niewskazanej w powyższych tabelach, zostaną określone na etapie sporządzania planów miejscowych. Przy ich realizacji, należy mieć na uwadze ochronę ładu przestrzennego, charakter lokalnej zabudowy, uwarunkowania konserwatorskie oraz środowiskowe.

3.2.2. Tereny wyłączone spod zabudowy

3.2.2.1. Tereny zlokalizowane w odległości 400m od istniejących elektrowni wiatrowych – w zakresie wybranego rodzaju zabudowy

Część obszaru gminy Darłowo zlokalizowana jest w strefie ochronnej w odległości 400m od istniejących elektrowni wiatrowych, ustalonej na mocy obowiązującego *Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo na całym obszarze z wyłączeniem działek: obręb Cisowo: nr ew. 5/2, 523/2, 531/1, 532/5, 532/7, 542/1, 543/1, 550, 551, 552, 561/1, 76/3, 101/3, 100/1, 88/4, 60/2, 68/2, 69/1, 64/4, 47/1, 79/4, obręb Barzowice: nr ew. 143/1, 159/2, 161/2, 168, obręb Kopań: nr ew. 151/1, 153/1, 174/2, obręb Zakrzewo: nr ew. 45/3, 142/5, 40/2, 36/5, 44/1, 142/3, 139/1, 42/2, 138/1, uchwalonego uchwałą nr XXII/282/2005 Rady Gminy Darłowo, z dnia 30 czerwca 2005 roku. W obrębie wyżej wskazanej strefy ochronnej, oznaczonej na rysunku studium, ustala się:*

- zakaz lokalizowania miejsc stałego przebywania ludzi w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, turystyczną, rekreacyjną,
- zakazuje się lokalizowania budynków mieszkalnych i wymagających szczególnej ochrony, jak szpitale, internaty, żłobki, przedszkola itp.

3.2.2.2. Tereny dopuszczone do zabudowy na warunkach określonych w ustawie o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych – w zakresie realizacji budynków mieszkalnych albo budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa

Zgodnie z *ustawą z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 724)* zmianie uległy zasady wyznaczania strefy oddziaływania elektrowni wiatrowych. Zgodnie z art. 4 ww. ustawy odległość, w której mogą być lokalizowane i budowane:

- 1) **elektrownia wiatrowa** względem budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, oraz
- 2) **budynek mieszkalny albo budynek o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa** względem elektrowni wiatrowej

- jest równa lub większa od dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli, wliczając elementy techniczne, w szczególności wirnik wraz z łopatom (całkowita wysokość elektrowni wiatrowej), w sposób określony w ustawie o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

Odległość o której mowa powyżej została wskazana na rysunku studium, jednakże z uwagi na skalę opracowania tego dokumentu, na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy dokonać każdorazowej weryfikacji tych odległości.

W związku z tym znaczna część gminy Darłowo znalazła się w strefie oddziaływania od istniejących i planowanych elektrowni wiatrowych. Zgodnie z przepisami przejściowymi zawartymi w ww. ustawie, w ciągu 72 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, dopuszcza się uchwalanie planów miejscowych przewidujących lokalizację budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. określonych w **podrozdziale 3.2.2.1.**

Wskazane na rysunku studium tereny dopuszczone do zabudowy na warunkach określonych w ustawie o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, znajdują się w odległości mniejszej niż dziesięciokrotność wysokości elektrowni wiatrowych, mierzonej w sposób określony w ustawie o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Oznacza to, że po 15 lipca 2022 roku nie będzie już możliwości uchwalenia w ich granicach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przewidującego lokalizację zabudowy mieszkaniowej, o ile te przepisy nie ulegną zmianie. Niemniej jednak na chwilę obecną, z uwagi na wyżej wymienione przepisy przejściowe, gmina Darłowo może do czasu upływu powyższego terminu uchwalać miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przewidujące lokalizację zabudowy mieszkaniowej w granicach nowych stref oddziaływania elektrowni wiatrowych. Na podstawie tak uchwalonych planów będzie możliwość uzyskania w przyszłości (również po 16 lipca 2022 roku) pozwolenia na budowę dla budynku mieszkalnego i budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa.

W przypadku zmiany przepisów w tym zakresie, powyższe ustalenia należy dostosować do obowiązujących regulacji.

3.2.2.3. Tereny w strefach ochrony sanitarnej od cmentarzy – w zakresie realizacji wybranej zabudowy

Na terenie gminy Darłowo funkcjonują cmentarze czynne: w Barzowicach, Bukowie Morskim, Cisowie, Dobieślawiu, Domasławicach, Jeźcach, Kowalewicach, Krupach, Starym Jarosławiu oraz Słowninie³⁹.

---

³⁹ Obowiązuje ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych i Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 roku w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz.U. 1959 nr 52 poz. 315) ze zmianami.

Zgodnie z § 3 ust. 1 *Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej, z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określania, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze*, który mówi, że: odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studni, źródeł, strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić około 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.

W otoczeniu w/w cmentarza istnieje sieć wodociągowa, obowiązuje zatem strefa dla wskazanej w rozporządzeniu zabudowy – 50 m od granicy działki cmentarza dla budynków korzystających z sieci wodociągowej.

3.3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

W niniejszym rozdziale określa się wytyczne do określania w planach miejscowych, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, o których mowa w art. 72 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, obowiązujących ustaleń planów ochrony ustanowionych dla parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz innych form ochrony przyrody występujących na terenach objętych projektem studium, a także uzdrowisk, o których mowa w ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym.

3.3.1. System przyrodniczy

Na system przyrodniczy Gminy Darłowo składają się elementy różnej rangi:

- elementy rangi lokalnej:
    - zbiorniki wodne,
    - roślinność nadrzeczna,
    - zadrzewienia i zakrzaczenia,
    - roślinność przydrożna,
    - trwałe użytki zielone,
    - pomniki przyrody istniejące i proponowane do objęcia ochroną,
    - użytek ekologiczny „Bagno”,
    - projektowany użytek ekologiczny – wąwóz z olsem porzeczkowym,
    - obiekty proponowane do objęcia ochroną w postaci użytku ekologicznego „Jar koło Palczewic”;
  - elementy rangi regionalnej:
    - korytarze ekologiczne – wzdłuż rzeki Wieprza i Grabowa,
    - kompleksy leśne,
-

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski”,
  - Rezerwat przyrody „Słowińskie Błota”,
  - obiekty proponowane do objęcia ochroną w postaci rezerwatu przyrody „Las Iwiciński”;
- elementy rangi ponadregionalnej:
- Główny korytarz migracji „Pobrzeże Słowińskie” (KPN-20A),
  - Obszar Natura 2000 Słowińskie Błoto PLH320016,
  - Obszar Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038,
  - Obszar Natura 2000 Jezioro Bukowo PLH320041,
  - Obszar Natura 2000 Jezioro Kopań PLH320059,
  - Obszar Natura 2000 Przybrzeżne wody Bałtyku PLB990002.

Polityka przestrzenna na obszarach tworzących system przyrodniczy będzie odbywać się zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony przyrody.

3.3.2. Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody

Na terenie gminy Darłowo zostały ustanowione obszarowe formy ochrony przyrody, które należą do Krajowego Systemu Obszarów Chronionych w rozumieniu *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*. Należą do nich:

- 1) **Obszar Natura 2000 Słowińskie Błoto PLH320016**, zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej, z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów, mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE L 12/383 z 15.01.2008). Działania w zakresie ochrony czynnej ekosystemu należy realizować zgodnie z ustanowionym planem zadań ochronnych i planem ochrony, zatwierdzonym zarządzeniem Nr 24/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Słowińskie Błota” (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2009r. poz. 979 z późn. zm.).
- 2) **Obszar Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038**, zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE L 43 str. 63 z 13.02.2009). Działania w zakresie ochrony czynnej ekosystemu należy realizować zgodnie z ustanowionym planem zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 6 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH 220038 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2014 r. poz. 2098) oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14 listopada 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru

Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5325).

Zgodnie z załącznikiem 4 dot. wskazań do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego należy przestrzegać:

- a) zachowania stref wolnych od zabudowy na odległość 100 m od stanowisk starorzeczy wyznaczonych współrzędnymi geograficznymi: 16°29'32,01"E 54°26'8,37"N (części dz. 193, 194, 195, 196, 335, obręb Zielnowo), N 54°26'17.20"E 16°29'0.50" (części dz. 172, 174, 175, obręb Zielnowo), 16°28'40,11"E 54°26'25,89"N (części dz. 163, 164, 165, obręb Zielnowo),
- b) na terenach poza ukształtowanymi układami osadniczymi należy zachować strefy wolne od zabudowy na odległość 100 m od odcinków Wieprzy z siedliskiem 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculus fluitans*) - m.in. w strefie 100 m od stanowisk wyznaczonych współrzędnymi geograficznymi: 16°28'30,64"E 54°26'30,36"N (części dz. 328 i 328/3, obręb Zielnowo), 16°27'9,43"E 54°25'11,17"N (część dz. 1, obręb Zielnowo). Nie dotyczy zabudowań związanych z istniejącymi gospodarstwami rolnymi, o ile nie będą negatywnie wpływać na stan wody w rzece,
- c) uporządkowania gospodarki ściekowej w zlewni rzek/cieków poprzez:
  - dążenie do budowy kanalizacji ściekowej, uszczelniania szamb,
  - dążenie do wyposażania istniejących budynków w zabudowie rozproszonej w szczelne zbiorniki bezodpływowe do gromadzenia ścieków lub w przydomowe oczyszczalnie ścieków,
  - wyposażanie nowych budynków w zabudowie rozproszonej w szczelne zbiorniki bezodpływowe do gromadzenia ścieków lub w przydomowe oczyszczalnie ścieków, w pasie przynajmniej 100 m od brzegów Wieprzy oraz jej dopływów w obszarze Natura 2000. Przydomowe rozsączkowe oczyszczalnie ścieków lokalizować tylko w przypadku przeprowadzenia badania geotechnicznego potwierdzającego przydatność gruntów do rozsączania ścieków i zapewniającego brak ryzyka przedostawania się ścieków do wód powierzchniowych i podziemnych,
- d) nielocalizowania przy Wieprzy oraz jej dopływach w obszarze Natura 2000:
  - nowych miejsc parkingowych, biwakowych i innych obiektów turystycznych, mogących wpływać niekorzystnie na stan wód w rzekach,
  - nowej zabudowy brzegów rzek, mogącej wpływać niekorzystnie na stan wód w rzekach,
- e) nielocalizowania nowych stawów rybnych, wymagających okresowych zrzutów ścieków poprodukcyjnych do rzeki Wieprzy i jej dopływów oraz jezior w obszarze Natura 2000,
- f) zachowania strefy wolnej od zabudowy na odległość 50 m od brzegów zbiorników, będących siedliskiem występowania trzaski grzebieniastej, kumaka nizinnego lub wydry w obszarze Natura 2000, na terenach poza ukształtowanymi układami osadniczymi,

g) nielocalizowania na terenie obszaru Natura 2000 nowych budowli piętrzących oraz nieprzebudowywanie istniejących budowli piętrzących (za wyjątkiem budowy przepławek), zakładających zwiększenie poziomu piętrzenia ponad dopuszczalną aktualnie rzędną poziomu wody.

- 3) **Obszar Natura 2000 Jezioro Bukowo PLH320041**, zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE L 43 str. 63 z 13.02.2009). Działania w zakresie ochrony czynnej ekosystemu należy realizować zgodnie z ustanowionym planem zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Bukowo PLH 320041 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2014 r. poz. 1922) oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 25 maja 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Bukowo PLH 320041 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 2603).

Zgodnie z załącznikiem 4 dot. wskazań do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego należy:

- a) dostosować intensywność turystycznego zagospodarowania i form wypoczynku do rzeczywistej chłonności środowiska, która w sezonie wakacyjnym już jest przekroczona,
- b) nie „przebudowywać” środowiska przyrodniczego dla potrzeb rekreacji, w pasie wybrzeża, gdyż niszczy to przyrodę, która decyduje o wartości kuracyjnej miejscowości, zwłaszcza Dąbek, z dopuszczeniem przebudowy istniejących miejsc rekreacji, mającej na celu uporządkowanie infrastruktury i poprawę standardów, umożliwiając tym samym obniżenie negatywnego wpływu na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Jezioro Bukowo,
- c) nie lokalizować w obszarze Natura 2000 obiektów budowlanych, w tym tymczasowych i innych urządzeń służących rekreacji na wydmach, z wyłączeniem urządzeń służących zachowaniu czystości (toalety i kosze na śmieci) tylko przy przejściach na plażę,
- d) we wsiach Dąbki, Dąbkowice zwiększyć całoroczne miejsca noclegowe poprzez rozwój funkcji sanatoryjnej w istniejących ośrodkach wypoczynkowych, w celu odciążenia sezonu turystycznego w lecie,
- e) rozwój turystyki wodnej wykorzystującej silniki motorowe o mocy do 20 KM ograniczyć tylko do akwenu we wschodniej części jeziora Bukowo,
- f) utrzymać ekstensywny kierunek hodowli ryb na wodach jeziora Bukowo,
- g) wszystkie istniejące i nowo tworzone obiekty budowlane wyposażać w szczelne i atestowane zbiorniki na ścieki lub przyłączyć do kanalizacji,
- h) ewentualną lokalizację marin nad jez. Bukowo ograniczyć do południowowschodniego brzegu.

- 4) **Obszar Natura 2000 Jezioro Kopań PLH320059**, zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE L 33 str. 146 z 08.02.2011).

Działania w zakresie ochrony czynnej ekosystemu i zakazy zgodnie z ustanowionymi planami zadań ochronnych i planem ochrony na dzień opracowania studium nie obowiązują.

- 5) **Obszar Natura 2000 Przybrzeżne wody Bałtyku PLB990002**, zatwierdzony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. 2004 Nr 229 poz. 1804).

Działania w zakresie ochrony czynnej ekosystemu i zakazy zgodnie z ustanowionymi planami zadań ochronnych i planem ochrony na dzień opracowania studium nie obowiązują.

Na terenach przeznaczonych na rysunku studium pod zainwestowanie, zlokalizowanych w granicach obszarów Natura 2000, dopuszcza się lokalizację zabudowy wyłącznie poza płacami siedlisk przyrodniczych. Przed rozpoczęciem prac budowlanych na ww. terenach należy wykonać inwentaryzację przyrodniczą.

- 6) **Obszar Chronionego Krajobrazu "Koszaliński Pas Nadmorski"**, wyznaczony Uchwałą Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2009 r. Nr 66 poz. 3153 ze zm.). Na podstawie niniejszej Uchwały wprowadza się na terenie Obszaru następujące działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy:

- a) w obszarze tym ustala się następujące działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

- w zakresie ochrony ekosystemów leśnych - prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej, polegającej na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk,
- w zakresie ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych - dostosowanie zabiegów agrotechnicznych do wymogów zbiorowisk roślinnych i zasiedlających je gatunków fauny, zachowanie śródpolnych torfowisk, zabagnień, podmokłości, oczek wodnych oraz sprzyjanie ograniczaniu ich sukcesji,
- w zakresie ochrony ekosystemów wodnych - zachowanie i ochrona zbiorników wodnych wraz w pasem roślinności okalającej, ograniczanie zabudowy na skarpach wysoczyznowych, zapewnianie swobodnej migracji fauny w ciekach wodnych, wdrażanie programów reintrodukcji i restytucji rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt, roślin i grzybów bezpośrednio związanych z ekosystemami wodnymi,

- b) na terenie obszaru chronionego krajobrazu zakazuje się:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego

- połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
  - likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
  - wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
  - wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
  - dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
  - likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
  - lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych oraz zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne - z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej. Nie dotyczy terenów przeznaczonych na cele budowlane w planach miejscowych obowiązujących na dzień uchwalenia niniejszego studium,
  - lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od linii brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego. Nie dotyczy terenów przeznaczonych na cele budowlane w planach miejscowych obowiązujących na dzień uchwalenia niniejszego studium.

W odniesieniu do zakazów, o których mowa w ust. 1, obowiązują odstępstwa wskazane w art. 24 ust. 2-3a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Na części obszaru chronionego krajobrazu, stanowiącej grunty rolne, nie wprowadza się zakazu likwidowania zadrzewień śródpolnych obejmujących:

- a) drzewa i krzewy do lat 20 niestanowiące siedlisk przyrodniczych w rozumieniu rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a

także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510),

b) drzewa i krzewy stanowiące źródło gradacji szkodliwych owadów.

7) Rezerwat przyrody "Słowińskie Błota", ustanowiony Rozporządzeniem Nr 20/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 września 2005 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Słowińskie Błota" (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2005 r. Nr 78, poz. 1642). Dla rezerwatu przyrody „Słowińskie Błota” obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Słowińskie Błota" (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2017 r. poz. 549).

Obowiązujące Zarządzenie nr 24/2009 Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Słowińskie Błota” (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego 2009 r. Nr 36 poz. 979) wraz ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 6 lutego 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego 2017 r. poz. 675) oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 11 lipca 2017r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego 2017 r. poz. 3134), które wprowadza cele ochrony przyrody w rezerwacie oraz wskazania do studium gminy Darłowo:

a) dla rezerwatu ustala się cel ochrony przyrody: zachowanie kopułowego torfowiska wysokiego typu bałtyckiego z charakterystyczną florą i fauną,

b) przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu są:

- zachowanie występujących w rezerwacie wielu cennych oraz chronionych gatunków roślin, w szczególności: rosiczki okrągłolistnej, wiciokrzewu pomorskiego, bagna zwyczajnego, widłaka jałowcowatego, maliny moroszki i torfowców oraz zwierząt, w szczególności: włośchatki, samotnika, dzięcioła czarnego i czeczotki,
- zachowanie występujących w rezerwacie siedlisk wymagających ochrony w formie wyznaczania obszarów Natura 2000: żywego torfowiska wysokiego (7110), torfowiska wysokiego zniekształconego, lecz zdolnego do regeneracji (7120), kwaśnej buczyny niżowej (9110) oraz borów i brzezin bagiennych (91D0),
- położenie rezerwatu w Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 na terenie projektowanego specjalnego obszaru ochrony siedlisk (SOO) „Słowińskie Błota” (PLH320016),
- powstrzymanie ekspansji sosny i brzozy na obszarze regenerujących się potorfi,
- położenie rezerwatu z dala od uciążliwych obiektów przemysłowych i dużych aglomeracji oraz brak obecnej antropopresji na kopułę torfowiska.

8) Użytek ekologiczny „Bagno”, dla którego obowiązuje Uchwała Nr XVI/201/96 Rady Gminy Darłowo z dnia 12 kwietnia 1996 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny bagna. Ochroną objęto śródleśne zagłębienie, okresowo wypełnione wodą, otoczone lasem bukowym oraz zarośla wierzbowe zlokalizowane w obrębie Dobiesław.

9) Pomniki Przyrody

Wykaz pomników przyrody, zlokalizowanych na terenie Gminy Darłowo, zawarto w

podrozdziale 2.3.9 niniejszego studium. Ochrona pomników przyrody odbywa się na podstawie powołujących te obiekty aktów prawa miejscowego.

Ponadto, na terenie gminy Darłowo, **postuluje się powołanie użytku ekologicznego, którego celem będzie ochrona wąwozu z olsem porzeczkowym**. Wąwóz zlokalizowany jest na granicy obrębów Drozdowo i Kopnica, w sąsiedztwie drogi powiatowej nr 3724Z. Nie dopuszcza się zmiany sposobu użytkowania terenu w obszarze przedmiotowej projektowanej formy ochrony przyrody.

Zgodnie z Inwentaryzacją przyrodniczą gminy Darłowo (2020 r.) proponuje się powołać nowe formy ochrony przyrody ukazujące walory gminy Darłowo:

Proponowany OCHK „Dolina Wieprzy i Grabowej”

Proponowany OCHK obejmuje tereny do ochrony ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy także ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką. Ochrona dotyczy topografii terenu oraz punktów widokowych, sylwet miejscowości oraz rozległych dolin rzecznych Grabowej oraz Wieprzy.

Użytek ekologiczny Jar w Zakrzewie (UE-1)

Ochrona ekosystemu leśnego tworzącego śródpolny kompleks żyznych lasów grądowych i łęgowych w głęboko wciętej dolinie młodogłacjalnej, stanowiący siedlisko dla rzadkich i zagrożonych gatunków roślin.

Użytek ekologiczny Jar koło Palczewic (UE-2)

Głęboko wcięta dolina strumienia, źródlika, strome zbocza. Na stokach bardzo dobrze zachowany grąd subatlantycki *Stellario-Carpinetum*, lokalnie mikrosiedliska łęgowe *Fraxino-Alnetum*. W runie lasu grądowego miejscami masowo złoć pochwoлиста *Gagea spathacea*.

Użytek ekologiczny Jar koło Barzowic (UE-3)

Ochrona ekosystemu leśnego tworzącego śródpolny kompleks żyznych lasów grądowych i łęgowych w głęboko wciętej dolinie młodogłacjalnej, stanowiący siedlisko dla rzadkich i zagrożonych gatunków roślin.

Użytek ekologiczny Jar w Sulimicach (UE-4)

Ochrona ekosystemu leśnego tworzącego śródpolny kompleks żyznych lasów grądowych i łęgowych w głęboko wciętej dolinie młodogłacjalnej, stanowiący siedlisko dla rzadkich i zagrożonych gatunków roślin.

Użytek ekologiczny Torfowiska śródleśne pod Zielnowem (UE-5)

Ochrona ekosystemów mokradłowych stanowiących siedlisko dla rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt.

Tab. 3.6. Drzewa proponowane do objęcia ochroną jako pomniki przyrody w granicach gminy Darłowo

L.p.	Gatunek	Obwód [cm]	Położenie
1	buk zwyczajny Fagus sylvatica	490	Leśnica: rozstaje dróg na skraju lasu
2	buk zwyczajny Fagus sylvatica	410	przy drodze z Leśnicy do Pęciszewka m. oddz. 759 i 760
3	dąb szypułkowy Quercus robur	570	przy drodze z Leśnicy do Pęciszewka m. oddz. 759 i 760
4	jesion wyniosły Fraxinus excelsi	350	Bukowo Morskie: dz. 269/7
5	dąb szypułkowy Quercus robur	405	Bukowo Morskie: dz. 269/7
6	dąb szypułkowy Quercus robur	505	Kopań: przydroże przy budynku we wsi
7	dąb szypułkowy Quercus robur	575	Palczewice: rozstaje dróg przy parku
8	dąb szypułkowy Quercus robur	400	Palczewice: park
9	lipa drobnolistna Tilia cordata	670	Zielnowo: teren rekreacyjny
10	dąb szypułkowy Quercus robur	350	Zielnowo: oddz. 168a/b
11	lipa szerokolistna Tilia platyphyl	330	Krupy: działka obok kościoła
12	dąb szypułkowy Quercus robur	415	Stary Jarosław: centrum wsi
13	dąb szypułkowy Quercus robur	445	Wiekowice: gospodarstwo we wsi
14	dąb szypułkowy Quercus robur	440	Porzecze: rozstaje dróg we wsi
15	dąb szypułkowy Quercus robur	375	Zakrzewo: Nadl. Sławno Oddz. 100A s
16	buk zwyczajny Fagus sylvatica	370	Zakrzewo: Nadl. Sławno Oddz. 100A s
17	dąb szypułkowy Quercus robur	360	Drozdowo: Nadl. Sławno 100Am
18	lipa drobnolistna Tilia cordata	400	Bukowo Morskie: dz. 269/7
19	dąb szypułkowy Quercus robur	455	Bukowo Morskie: dz. 269/7

Źródło: Inwentaryzacja przyrodnicza Gminy Darłowo 2020 r.

3.3.3. Zasady ochrony zasobów wodnych i ich jakości

Działania związane z ochroną zasobów wodnych na terenie gminy Darłowo polegają obecnie na utrzymaniu właściwej jakości wód podziemnych i powierzchniowych, w tym również jednolitych części wód przybrzeżnych, zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego.

3.3.3.1. Ochrona zasobów wodnych wynikająca z dokumentów planistycznych

Ochrona zasobów wodnych wynikająca z dokumentów planistycznych polega na:

- uporządkowaniu gospodarki wodno-ściekowej, m.in. poprzez podłączenie terenów nieskanalizowanych zwartej zabudowy do zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków (większość terenu Gminy),
- ograniczaniu wprowadzania nowej zabudowy na terenach o wysokim poziomie wód gruntowych, celem zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych,
- zakazie zabudowy na terenie dolin oraz ograniczaniu na obszarach z brakiem izolacji lub słabą izolacją w utworach wodonośnych oraz w miejscach wychodni warstw wodonośnych,
- zalecaniu na obszarach dolin rolnictwa ekstensywnego, tzn. z dużym udziałem trwałych użytków zielonych, w celu zapewnienia stref buforowych pomiędzy gruntami ornymi a wodami powierzchniowymi w postaci pasa użytków zielonych.

3.3.3.2. Zasady ochrony wód powierzchniowych

Ochrona wód powierzchniowych polega na:

- ochronie zbiorowisk roślinności wodnej i przywodnej,
- działaniach polegających na utworzeniu wzdłuż większych potoków, strefy biologicznej obudowy, przeciwdziałającej spływowi zanieczyszczeń z pól, regulację potoków należy prowadzić wyłącznie w oparciu o materiały naturalne,
- zakazie grodzenia terenów w odległości mniejszej niż 1,5 m od brzegów cieków i zbiorników wodnych,
- skoordynowaniu działań zabezpieczających przed skutkami ewentualnej powodzi na terenie gminy Darłowo i gmin sąsiednich.

3.3.3.3. Zasady ochrony wód podziemnych

Ochrona wód podziemnych polega na:

- inwestycjach w infrastrukturę techniczną - w miarę możliwości likwidacji bezodpływowych zbiorników do gromadzenia ścieków, rozbudowie systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej, w miarę potrzeby rozbudowie i modernizacji oczyszczalni ścieków na terenie Gminy oraz promocji przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach rozproszonej zabudowy w gospodarstwach rolnych,
- określeniu w planach miejscowych zasad zagospodarowania, w szczególności znacznego udziału powierzchni biologicznie czynnej - zapewniających gromadzenie, przechowywanie i powolny odpływ wód opadowych i roztopowych.

Na terenie Gminy nie są zlokalizowane (ujawnione) główne lub lokalne zbiorniki wód podziemnych.

3.3.4. Zasady ochrony powierzchni ziemi

Grunty rolne stanowiące użytki rolne wysokich klas bonitacyjnych (gleby klas I, II, III) występujące w zwartych kompleksach powinny być użytkowane rolniczo. Gleby te, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, są glebami chronionymi. Zmiana przeznaczenia tych gleb wymaga uzyskania zgody właściwego ministra, stosownie do przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ochrona zasobów powierzchni ziemi na terenie Gminy, zgodnie z przepisami odrębnymi, realizowana będzie poprzez ustalenia wskazane dla terenów funkcjonalnych:

- racjonalne gospodarowanie gruntami i zachowanie wartości przyrodniczych,
- zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania gleb oraz przeciwdziałanie procesom erozji,
- ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania terenu oraz zmianę użytkowania gruntów ornych na zboczach o dużych spadkach na sady, trwałe użytki zielone i zadrzewienia,
- utrzymanie jakości gleby i ziemi na istniejącym poziomie, a w przypadku przekroczenia wymaganych standardów doprowadzenie ich jakości co najmniej do wymaganej,
- minimalizację odpływu ścieków komunalnych do gleb oraz utrzymanie i odbudowę urządzeń melioracyjnych,
- zachowanie wartości kulturowych, z uwzględnieniem archeologicznych dóbr kultury,
- zwiększanie liczby gospodarstw ekologicznych, stosujących metody produkcji przyjazne środowisku,
- zabezpieczenia stacji paliw przed przedostawaniem się do gleb substancji ropopochodnych.

Do działań na obszarze opracowania w celu **ograniczenia i zatrzymania degradacji gleb** należy:

- zadarnianie dróg spływu wód opadowych,
- zakładanie i pielęgnowanie pasów zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, stosowanie płodozmianów przeciwozyjnych i roślin poplonowych,
- stałe utrzymywanie gleby pod okrywą roślinną,
- wykonywanie zabiegów uprawowych w kierunku poprzecznym do nachylenia stoku,
- stosować odpowiednie dawki nawozów i środków ochrony roślin,
- zlikwidować lub ograniczyć wpływ zanieczyszczeń na środowisko,
- stosować ochronne pasy zadrzewień, zakrzewień, zbiorowisk szuwarowych oraz roślinności łąkowej i nadwodnej wzdłuż cieków wodnych i zbiorników wód, które stanowią skuteczną barierę biogeochemiczną, przechwytyjąc i neutralizując spływające zanieczyszczenia.

3.3.5. Zasady ochrony przed hałasem

Celem ograniczenia uciążliwości hałasu komunikacyjnego należy dążyć do poprawy stanu zgodnie z obowiązującymi standardami przepisami odrębnymi w tym zakresie.

Działania w tym celu powinny odbywać się na etapie planowania, projektowania i eksploatacji systemu transportowego, poprzez:

- stosowanie zabezpieczeń akustycznych zabezpieczających tereny podlegające ochronie akustycznej oraz istniejącą zabudowę przy drogach o dużym natężeniu ruchu oraz terenach o wzmożonej aktywności gospodarczej poprzez stosowanie ekranów akustycznych (tylko jeśli będzie to konieczne), wałów ziemnych, zieleni izolacyjnej, a w przypadku zakładów produkcyjnych również instalacji i technologii ograniczających hałas produkcyjny,
- modernizowanie dróg publicznych,
- stosowanie innowacyjnych rozwiązań technicznych jak np. nawierzchnie o niskich emisjach hałasu od kół pojazdu.

3.3.6. Zasady ochrony powietrza

Dla województwa zachodniopomorskiego opracowane zostały programy ochrony powietrza (POP), zawierające listy działań i przedsięwzięć naprawczych, których realizacja pozwoli uzyskać wymierne efekty w zakresie poprawy jakości powietrza. Obowiązuje Uchwała Nr XVI/206/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 4 czerwca 2020 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2020 r., poz. 3126). Program przewiduje realizację szeregu działań naprawczych w obszarze planowania przestrzennego, w tym m.in. **wprowadzenie w dokumentach planistycznych zapisów dotyczących:**

- 1) redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW:
  - a) termomodernizacja obiektów budowlanych,
  - b) rozbudowa sieci gazowej,
  - c) budownictwo energooszczędne i pasywne,
  - d) produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym.
- 2) ograniczenia wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego:
  - a) wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza tereny zabudowane,
  - b) przebudowa i modernizacja dróg,
  - c) czyszczenie ulic i dróg na mokro,
  - d) tworzenie ścieżek rowerowych i ciągów ruchu pieszego.
- 3) kształtowania polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza:
  - a) opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego powinny uwzględniać cele poprawy jakości powietrza zawarte w Programie ochrony powietrza. Zapisy w tych dokumentach muszą wskazywać przede wszystkim na ograniczenie stosowania tych systemów grzewczych, które mają negatywny wpływ na jakość powietrza,
  - b) rozwój zieleni pełni funkcje zdrowotne poprzez zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, a także poprzez stabilizowanie temperatury i wilgotności powietrza w

przestrzeni; Rozbudowa zielonej infrastruktury polega na tworzeniu elementów takich jak:

- place,
  - tarasy, dziedzińce i patia, których powierzchnia biologicznie czynna przekracza powierzchnię utwardzoną,
  - aleje obsadzone drzewami,
  - tereny zielone przy obiektach użyteczności publicznej,
  - lasy,
  - publiczne parki i ogrody,
  - wypoczynkowe tereny sportowe,
  - ogrody działkowe z letnią zabudową i ogrody komunalne,
  - pobocza tras komunikacyjnych na terenach miast i gmin, w tym również pobocza, kolejowe,
  - tereny upraw polnych i ogrodnictwa,
  - wody stojące, zbiorniki tymczasowe i tereny podmokłe,
  - tereny zielone, porośnięte zielenią dachy, mury czy ekrany akustyczne.
- 4) prowadzenia edukacji ekologicznej,
- 5) prowadzenia działań kontrolnych.

3.3.7. Zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi

Źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego, mającego negatywny wpływ na środowisko są linie przesyłowe energii elektrycznej, stacje elektroenergetyczne, stacje radiowe i telewizyjne, stacje telefonii komórkowej, urządzenia diagnostyczne oraz niektóre urządzenia przemysłowe.

W zakresie **ochrony przed promieniowaniem niejonizującym** obowiązują zasady wynikające z przepisów odrębnych:

- ustanowienie lub analiza na etapie planu miejscowego stref ochronnych dla elektroenergetycznych linii napowietrznych średniego napięcia (15 kV) i wysokiego napięcia (110 kV), w granicach których należy uwzględnić ograniczenia wynikające z ich przebiegu,
- ustanowienie stref ochronnych dla sieci i urządzeń radiolokacyjnych oraz radio-nawigacyjnych, w granicach których zakazuje się lokalizowania obiektów przeznaczonych na pobyt stały ludzi,
- lokalizacja obiektów i urządzeń fotowoltaicznych w obszarach poza istniejącymi i projektowanymi w studium układami osadnictwa z jednoczesnym uwzględnieniem stref ich oddziaływania na ludzi i zwierzęta oraz zakaz ich lokalizacji na korytarzach ekologicznych.

3.3.8. Zasady ochrony kopalin

W ramach **ochrony kopalin** należy:

- prowadzić eksploatację złóż w sposób gospodarczo uzasadniony, z maksymalnym ograniczeniem negatywnych wpływów na środowisko,
- sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych i przywracać do właściwego stanu elementów środowiska przyrodniczego już na etapie eksploatacji złoża,
- prowadzić monitoring w zakresie wpływu wydobycia złóż na otoczenie,
- zabezpieczać przed degradacją obiekty geologiczne i geomorfologiczne.

Przed przystąpieniem do eksploatacji złoża, zgodnie z przepisami szczególnymi, przedsiębiorca, na podstawie dokumentacji geologicznej oraz warunków określonych w koncesji, zobowiązany jest do sporządzenia projektu zagospodarowania złoża. Projekt zagospodarowania złoża powinien określać zamierzenia w zakresie:

- ochrony złóż kopalin, zwłaszcza przez ich racjonalne wykorzystanie,
- technologii eksploatacji zapewniającej ograniczanie ujemnych skutków wpływu na środowisko.

3.3.9. Zasady ochrony terenów leśnych, zadrzewień oraz polityka zalesieniowa

Tereny lasów zajmują głównie centralną część obszaru gminy Darłowo. Lesistość gminy (23,1%) jest nieco niższa niż lesistość kraju (29,5%). Lasy występują w postaci jednego większego kompleksu w części centralnej i jednego mniejszego kompleksu, położonego na wschód od jeziora Bukowo. Lasy prywatne zajmują rozproszone powierzchnie w pozostałej części Gminy. Lasy w Gminie spełniają funkcje gospodarczą i ochronną.

3.3.9.1. Ochrona zasobów leśnych

Ochrona zasobów leśnych będzie prowadzona poprzez:

- utrzymanie wielofunkcyjności lasów i wzmożenie ich korzystnego oddziaływania na środowisko,
- dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji społecznych (np. rozwój turystyki),
- prowadzenie właściwej gospodarki leśnej,
- powszechną i ciągłą ochronę lasów przed wyłączeniem z użytkowania leśnego (zagospodarowanie lasów na cele nieleśne może odbywać się tylko w uzasadnionych przypadkach i w braku innych alternatywnych rozwiązań).

3.3.9.2. Polityka zalesieniowa

Polityka zalesieniowa odbywać się będzie poprzez:

- prowadzenie zalesień i zwiększanie wskaźnika lesistości w rejonach występowania słabych i bardzo słabych gleb oraz w rejonach dolin rzecznych poza obszarami

zagrożenia powodziowego, gdzie uprawa rolnicza jest znacznie utrudniona w celu zabezpieczenia gleb przed erozją wodną i powietrzną,

- zwiększanie areалу gruntów leśnych powinno w szczególności dotyczyć terenów przyległych do istniejących kompleksów leśnych i gruntów Lz, V i VI klas bonitacyjnych oraz gruntów IV klasy bonitacyjnej, jeśli areal przeznaczony do zalesienia nie przekracza 10 arów lub jest gruntem zdegradowanym,
- zalesianie gruntów na terenie gminy winno być zgodne z operatem granicy polno-leśnej, w którym należy wskazać miejsca i kolejność zalesień,
- przy zalesieniu obszarów należy uwzględnić jego wpływ na efektywność działania istniejących elektrowni wiatrowych,
- gospodarkę leśną wskazaną w uproszczonych planach urządzania lasów i inwentaryzacji stanu lasów należących do osób fizycznych,
- grunty klas I-III mogą być zalesiane wyjątkowo w przypadkach bardzo małych, wydłużonych enklaw, położonych w uciążliwej szachownicy z gruntami leśnymi o szerokości do 30 m (2-krotna wysokość drzew) oraz grunty o nachyleniu powyżej 25%.

3.3.10. Zasady ochrony przed osuwiskami

Realizowany przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie krajowy program pn. „System Osłony Przeciwosuwiskowej” (SOPO), nie wskazuje na obszarze Gminy terenów o predyspozycjach do powstawania osuwisk.

3.3.11. Zasady ochrony krajobrazu kulturowego

3.3.11.1. Zasady ogólne ochrony krajobrazu kulturowego

Cały obszar Gminy charakteryzuje się wyjątkowymi w skali województwa walorami krajobrazowymi, które w znacznym stopniu nie zostały zmienione i które powinny zostać zachowane. Przekształcenia istniejącej zabudowy i wyznaczane nowe tereny inwestycyjne powinny uwzględniać położenie w unikatowym otoczeniu.

Ochrona krajobrazu kulturowego oraz skuteczne zapobieganie jego przekształceniom powinno być wsparte poniższymi działaniami:

- dążenie do zachowania charakteru zabudowy zgodnego z typem wsi,
- kontynuowanie kierunku rozwoju osadnictwa wiejskiego poza strefą rozwoju wielofunkcyjnego i tworzenia zwartych kompleksów osadniczych w sołectwach niższej rangi,
- zapobieganie rozproszeniu zabudowy na terenach wykazujących taką tendencję,
- skupianie zabudowy – doprowadzanie do powstawania zwartych obszarów zainwestowania,
- ograniczenie zainwestowania na terenach o dużych walorach widokowych,
- ochrona cmentarzy na terenie Gminy, w tym historycznych cmentarzy,
- ochrona historycznych układów zabudowy,

- sporządzanie planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych miejscowości, uwzględniających ochronę krajobrazu kulturowego.

3.3.11.2. Obszary kulturowo-krajobrazowe

Obszary Kulturowo-Krajobrazowe są zintegrowaną formą ochrony dziedzictwa kulturowego wraz z ochroną wartościowych walorów krajobrazu – zarówno naturalnego, jak i antropogenicznego. W granicach gminy Darłowo wyróżnia się trzy takie projektowane obszary – „Dolina Grabowej”, „Kraina w kratę”, „Zachodniopomorski Pas Nadmorski”.

Obszar kulturowo-krajobrazowy „Dolina Grabowej”, wytyczony wzdłuż doliny rzeki Grabowej, od źródeł w okolicach Polanowa, aż po ujście do rzeki Wieprzy w okolicach Darłówka. Cechuje go przede wszystkim zróżnicowany krajobraz kulturowy, w skład którego wchodzi wsie dworsko-folwarczne (w okolicach Polanowa i Malechowa) oraz typowe wsie chłopskie (m.in. w granicach gminy Darłowo). Średniowieczne wsie zachowały historycznie ukształtowane układy ruralistyczne. Obszar charakteryzuje zróżnicowana rzeźba i krajobraz. W granicach „Doliny Grabowej” zaleca się:

- zachowanie specyficznych wartości kompozycyjnych zespołów krajobrazu otwartego w osi doliny, ukazujących harmonijne współistnienie działalności człowieka i środowiska naturalnego, o wartościach poznawczych i estetycznych,
- zachowanie i wyeksponowanie zasadniczych elementów krajobrazu kulturowego obrazujących historię procesów osadniczych,
- utrzymanie zabudowy w granicach historycznych układów przestrzennych, z kontynuacją zasad lokalizacji zabudowy i zagospodarowania terenu, dopuszczalna rozbudowa na zasadzie kontynuacji historycznej kompozycji,
- utrzymanie historycznie ukształtowanej sieci dróg wraz z obsadzeniami (uzupełniane nasadzeń z utrzymaniem składu gatunkowego) z zaleceniem urządzania historycznych tras krajobrazowo-widokowych,
- ochrona zachowanych elementów historycznego urządzenia rzeki Grabowy przez zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- zakaz lokalizacji inwestycji wielokubaturowych (np. hal przemysłowych, magazynów), dominant wysokościowych (np. maszty, wieże elektrowni wiatrowych),
- usunięcie/neutralizację lub rewitalizację obszarów/obiektów zakłócających harmonię krajobrazu,
- zachowanie i rewaloryzacja historycznych układów wiejskich poprzez regulacje w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zasad: trzymanie lub uczytelnienia historycznego układu komunikacyjnego, ulic i placów, ich przekrojów, nawierzchni, historycznych linii rozgraniczających i linii zabudowy, utrzymanie historycznych podziałów parcelacyjnych, zasad lokalizacji zabudowy w obrębie działki, skali i architektury zabudowy,
- zachowanie zasadniczych proporcji wysokościowych kształtujących sylwetę układu (z dominantami – średniowieczne kościoły), zachowanie osi kompozycyjnych i powiązań widokowych;

- utrzymanie w dobrym stanie zabudowy o walorach zabytkowych (lokalnych i ponadlokalnych) – zgodnie z zapisami w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- utrzymanie kompozycji architektonicznej, kolorystyki i tradycyjnych materiałów budowlanych zabytkowej zabudowy mieszkalnej, gospodarczej i in.,
- w zabudowie istniejącej, remontowanej i odtwarzanej winna obowiązywać adaptacja (w całości lub części) przy zastosowaniu tradycyjnych materiałów budowlanych,
- nowa zabudowa mieszkalna i gospodarcza winna być realizowana w typie „zabudowy regionalnej”, z poszanowaniem tradycji i nawiązaniem do form historycznych, w tym konstrukcji szkieletowych (ryglowych) widocznych z przestrzeni publicznej,
- ustalenie w planach zagospodarowania przestrzennego rozwiązań w zakresie lokalnego wzoru architektury, stosowanych tradycyjnych materiałów budowlanych i form wykończenia budynku,
- porządkowanie i utrzymywanie historycznych nekropolii (przykościelnych oraz wiejskich), np. w formie lapidariów,
- ochrona relikwów osadnictwa pradziejowego z dopuszczeniem inwestycji na określonych warunkach,
- zachowanie układu topograficznego zabytków archeologicznych posiadających formę przestrzenną (grodzisk, cmentarzysk) i ich otoczenia, zapewnienie ich ekspozycji.

Obszar kulturowo-krajobrazowy „Kraina w Kratę” obejmuje swoim zasięgiem granice gmin Darłowo, Malechowo, Postomino, Sianów, Sławno. Cechują go przede wszystkim dobrze zachowane, średniowieczne układy ruralistyczne, wkomponowane w nieprzekształcony w większości krajobraz naturalny oraz liczne zespoły zabudowy chłopskiej wzniesionej w technice ryglowej, które nadają temu regionowi specyficzny, wyjątkowy charakter. W granicach „Krainy w kratę” zaleca się:

- ochronę dziedzictwa kulturowego oraz utrzymanie i wyeksponowanie zachowanego zasobu zabytków i struktury krajobrazu kulturowego, w tym:
  - układu i relikwów osadnictwa prahistorycznego,
  - średniowiecznej i nowożytnej struktury osadniczej,
  - historycznych nawarstwień i przekształceń cywilizacyjno-kulturowych układów ruralistycznych,
- utrzymanie zabudowy w granicach historycznych układów przestrzennych, z kontynuacją zasad lokalizacji zabudowy i zagospodarowania terenu, dopuszczalna rozbudowa na zasadzie kontynuacji historycznej kompozycji,
- utrzymanie historycznie ukształtowanej sieci dróg wraz z obsadzeniami (uzupełniane nasadzeń z utrzymaniem składu gatunkowego) z zaleceniem urządzania historycznych tras krajobrazowo-widokowych,

- zahamowanie niekorzystnych procesów degradujących krajobraz, powstałych poprzez ugorowanie terenów rolnych, wycinanie zadrzewień przydrożnych, pozyskiwanie kruszyw, obudowy brzegów jezior obiektami turystycznymi,
- przeciwdziałanie „zaśmiecaniu” krajobrazu kulturowego nowymi lokalizacjami budowli substandardowych (tymczasowych pawilonów usługowych, baraków, kempingów, agresywnych form reklamy) i urządzeniami technicznymi (naziemne sieci inżynieryjne, wieże anten telekomunikacyjnych, wieże elektrowni wiatrowych),
- zachowanie i rewaloryzacja historycznych układów wiejskich poprzez regulacje w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zasad: utrzymania/uczynienia historycznego układu komunikacyjnego, ulic i placów, ich przekrojów, nawierzchni, historycznych linii rozgraniczających i linii zabudowy, utrzymanie historycznych podziałów parcelacyjnych, zasad lokalizacji zabudowy w obrębie działki, skali i architektury zabudowy,
- zachowanie zasadniczych proporcji wysokościowych kształtujących sylwetę układu (z dominantami), zachowanie osi kompozycyjnych i powiązań widokowych,
- zachowanie ekspozycji na zabytkowe układy przestrzenne,
- formę architektoniczną nowych budynków i zagospodarowanie ich otoczenia należy dostosować do historycznej kompozycji przestrzennej oraz architektonicznych form zabudowy występującej w obrębie miejscowości,
- utrzymanie w dobrym stanie zabudowy o walorach zabytkowych (lokalnych i ponadlokalnych) – zgodnie z zapisami w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- utrzymanie kompozycji architektonicznej, kolorystyki i tradycyjnych materiałów budowlanych zabytkowej zabudowy mieszkalnej, gospodarczej i in.,
- w zabudowie istniejącej, remontowanej i odtwarzanej winna obowiązywać adaptacja (w całości lub części) elewacji ryglowych, widocznych z przestrzeni publicznej (drogi i place), przy zastosowaniu tradycyjnych materiałów budowlanych,
- nowa zabudowa mieszkalna i gospodarcza winna być realizowana w typie „zabudowy regionalnej”:
  - budynki mieszkalne parterowe - z wysokim dachem naczółkowym, krytym dachówką cementową barwioną lub dachówką ceramiczną, o proporcjach ścian do dachu jak 1 : 2,
  - budynki mieszkalne piętrowe (typ podmiejski) - z dachem dwuspadowym, krytym bitumicznie lub blachą, z werandą lub dobudówką
  - budynki typu „publicznego” parterowe i piętrowe” - z dachem naczółkowym lub mansardowym, krytym ceramicznie, z szerokim okapem,
  - budynki gospodarcze – parterowe, z dachem 2-spadowym, o mieszanej konstrukcji
- w nowej zabudowie obowiązuje użycie w elewacji frontowej elementu w konstrukcji ryglowej

- porządkowanie i utrzymywanie historycznych nekropolii (przykościelnych oraz wiejskich), np. w formie lapidariów
- ochrona relikwii osadnictwa pradziejowego z dopuszczeniem inwestycji na określonych warunkach,
- zachowanie układu topograficznego zabytków archeologicznych posiadających formę przestrzenną (grodzisk, cmentarzysk) i ich otoczenia, zapewnienie ich ekspozycji.

Obszar kulturowo-krajobrazowy „Zachodniopomorski Pas Nadmorski” obejmuje obszar wzdłuż wybrzeża Bałtyku. Cechują go przede wszystkim występowania typowo nadmorskich elementów historycznego zagospodarowania, typu latarnie morskie, uzdrowiska, porty, stocznie. Wyróżnia go zróżnicowana geomorfologia - brzegi klifowe, wydmy, mierzeje, płytkie ujścia rzek, jeziora przymorskie, tereny leśne oraz łąki i bagna. W granicach „Zachodniopomorskiego Pasa Nadmorskiego” zaleca się:

- zachowanie i wyeksponowanie zasadniczych elementów krajobrazu kulturowego obrazujących historię procesów osadniczych w przymorskim krajobrazie naturalnym,
- utrzymanie historycznie ukształtowanej sieci dróg wraz z obsadzeniami (uzupełniane nasadzeń z utrzymaniem składu gatunkowego) z zaleceniem urządzania historycznych tras krajobrazowo-widokowych,
- zahamowanie niekorzystnych procesów degradujących krajobraz, powstałych w wyniku „przeinwestowania” w strefie nadmorskiej i dążenie do zrównoważonego rozwoju tego obszaru, który może zapewnić długotrwałą atrakcyjność turystyczno-wypoczynkową,
- ochrona i rewaloryzacja kompozycji architektoniczno-przestrzennej historycznych układów miejskich i ruralistycznych poprzez regulacje w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zasad: utrzymania i uczytelnienia historycznego układu komunikacyjnego, ulic i placów, ich przekrojów, historycznych linii rozgraniczających i linii zabudowy, utrzymanie historycznych podziałów parcelacyjnych, zasad lokalizacji zabudowy w obrębie parceli, skali i architektury zabudowy,
- zachowanie zasadniczych proporcji wysokościowych kształtujących sylwetę układu (z dominantami - kościołami), zachowanie osi kompozycyjnych i powiązań widokowych,
- utrzymanie ekspozycji z wody i ładu historycznych dominant zespołów staromiejskich, m.in. Wolina, Kamienia Pomorskiego,
- utrzymanie skali i charakteru zabudowy uzdrowskiej w miejscowościach nadmorskich,
- utrzymanie funkcji portów i przystani rybackich z właściwymi im atrybutami,
- zachowanie, konserwacja i zagospodarowanie zabytków przymorskiego dziedzictwa kulturowego,
- utrzymanie w dobrym stanie innej zabudowy o zabytkowych walorach lokalnych i ponadlokalnych (zasób powinien być określony w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i gminnej ewidencji zabytków),

- zachowanie kompozycji przestrzennej i architektury zespołów zabudowy wojskowej lokalizowanej wzdłuż wybrzeża,
- urządzenie skansenu - miejsca ekspozycji zanikających form budownictwa, rzemiosła, urządzeń itp.,
- ochrona relikwii osadnictwa pradziejowego z dopuszczeniem inwestycji na określonych warunkach,
- zachowanie układu topograficznego zabytków archeologicznych posiadających formę przestrzenną (grodzisk, cmentarzysk) i ich otoczenia, zapewnienie ich ekspozycji.

3.3.12. Zasady ochrony uzdrowiska Dąbki

Sposób zagospodarowania terenów położonych w strefach uzdrowiskowych regulowany jest w zapisach *ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach uzdrowiskowych oraz o gminach uzdrowiskowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1301)*.

3.4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

W niniejszym rozdziale określa się wytyczne do planów miejscowych, wynikające z potrzeb ochrony zabytków i parków kulturowych, o których mowa w art. 19 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840).

Główne cele i kierunki w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków wyznaczają – obowiązujące w danych okresach – krajowe, wojewódzkie oraz gminne programy opieki nad zabytkami, których zapisy należy uwzględnić przy realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ustala się następujące ogólne zasady ochrony środowiska kulturowego polegające na:

- zachowaniu obiektów zabytkowych poprzez ich konserwację oraz adaptację do obecnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów konserwatorskich,
- zachowaniu historycznych układów ruralistycznych oraz porządkowaniu ich struktury przestrzennej,
- rozwoju zabudowy nawiązującej do charakteru historycznej zabudowy i wpisującej się w krajobraz kulturowy otoczenia.

Wszystkie wskazane w niniejszym rozdziale ustalenia stanowią ogólny zbiór wytycznych, wobec czego dopuszcza się ich zawężenie, rozszerzenie lub dostosowanie na etapie sporządzania planu miejscowego, jeżeli wynika to z uwarunkowań i stanu danego obszaru lub obiektu. Wszelkie działania w obrębie obiektów i obszarów ujętych w ewidencji zabytków, stref ochrony konserwatorskiej oraz stref ochrony archeologicznej wymagają stosowania przepisów odrębnych dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. W zakresie zamierzeń inwestycyjnych i innych związanych z pracami ziemnymi na obszarach wskazanych do ochrony, należy współdziałać z odpowiednim organem ds. ochrony zabytków.

3.4.1. Zasady ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków

Obiekty wpisane do rejestru zabytków zostały wskazane na załączniku graficznym nr 3 do części tekstowej studium oraz w wykazie dołączonym w formie załącznika do części tekstowej studium.

Ochrona zabytków wpisanych do rejestru zabytków nie stanowi przedmiotu regulacji w aktach prawa miejscowego, bowiem ich ochrona odbywa się na zasadach określonych w *ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840)*. Mimo to, obowiązuje wskazanie ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

3.4.2. Zasady ochrony obiektów ujętych w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków

Obiekty ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków zostały wskazane na załączniku graficznym nr 3 do części tekstowej studium oraz w wykazach dołączonych w formie załączników do części tekstowej studium.

W przeciwieństwie do zabytków wpisanych do rejestru, zasady ochrony obiektów ujętych w ewidencji zabytków stanowią przedmiot regulacji w aktach prawa miejscowego. Dla **budynków ujętych w ewidencji zabytków** wskazuje się następujące wytyczne do zastosowania w planach miejscowych:

- nakaz ochrony, zachowania lub odtworzenia cech historycznej zabudowy takich jak: bryła, forma architektoniczna, kształt dachu, pokrycie dachu, kąt nachylenia połaci dachu, dyspozycja ścian (rozmieszczenie i kształt otworów okiennych i drzwiowych, podziały architektoniczne elewacji), detal architektoniczny (w tym kształt, wielkość okien, podziały stolarki okiennej i drzwiowej, obramienia otworów okiennych i drzwiowych itp.),
- zakaz ocieplania od zewnątrz budynków z zachowanymi elewacjami drewnianymi, ryglowymi, elewacjami z cegły licowej, elewacjami posiadającymi wystrój sztukatorski, boniowanie, gzymsy, opaski, herby, napisy i inne formy detalu architektonicznego,
- zakaz zamurowywania i zmiany lokalizacji otworów okiennych oraz wymiany stolarki okiennej na stolarkę o innych wymiarach i bez nawiązania do dotychczasowych podziałów okien,
- zakaz zamurowywania i zmiany lokalizacji otworów drzwiowych oraz wymiany stolarki drzwiowej na stolarkę bez nawiązania do historycznej zabudowy,
- nakaz stosowania i odtwarzania kolorystyki i materiału elewacji historycznej zabudowy, o ile są one znane,
- zakaz nadbudowy,
- zakaz rozbudowy budynków od strony eksponowanej z dróg publicznych.

W granicach **historycznych zespołów folwarcznych i parków dworskich**, ujętych w ewidencji zabytków, wskazuje się następujące wytyczne do zastosowania w planach miejscowych:

- ochrona historycznego układu zabytkowego wraz z towarzyszącą zielenią oraz obiektami ujętymi w ewidencji zabytków,

- przewiduje się rewaloryzację istniejących założeń jako element identyfikujący i współtworzący krajobraz kulturowy Gminy, w oparciu o historyczny układ przestrzenny ustalony na podstawie historycznych map,
- nową zabudowę należy kształtować na zasadzie uzupełnienia i kontynuacji układu historycznego.

W granicach **historycznych cmentarzy**, ujętych w ewidencji zabytków, wskazuje się następujące wytyczne do zastosowania w planach miejscowych:

- zakaz realizacji działalności inwestycyjnych, niezwiązanych z rewaloryzacją cmentarzy,
- nakaz zachowania i konserwacji zabytkowych elementów cmentarza, w tym historycznych elementów ukształtowania terenu, układu kwater i mogił, pomników, krzyży, ogrodzeń, małej architektury oraz zieleni wysokiej, z dopuszczeniem cięć pielęgnacyjnych,
- dopuszcza się prace inwentaryzacyjne, porządkowe oraz konserwatorskie, zapewniające ochronę przed degradacją zabytkowego cmentarza,
- dopuszcza się tworzenie lapidariów,
- zakaz lokalizacji w bezpośrednim otoczeniu cmentarzy obiektów dysharmonizujących przestrzennie i kompozycyjnie z cmentarzami oraz ich elementami,
- zakaz lokalizacji parkingów w granicach historycznych cmentarzy,
- nakaz zachowania i konserwacji starodrzewu.

W granicach **historycznych układów ruralistycznych**, ujętych w ewidencji zabytków, wskazuje się następujące wytyczne do zastosowania w planach miejscowych:

- nakaz zachowania i ochrony historycznego układu przestrzennego, w tym: historycznego układu komunikacyjnego, historycznej struktury zabudowy, tj. obiektów ujętych w ewidencji zabytków oraz obiektów o walorach historyczno-kulturowych współtworzących klimat historycznej zabudowy; pozostałych obiektów zabytkowych, w tym m.in. dróg o nawierzchni brukowej, ogrodzeń z cegły, historycznej zieleni komponowanej,
- nakaz ochrony ekspozycji czynnej i biernej, w tym historycznych ciągów widokowych i krajobrazowych,
- nakaz zachowania i ochrony istniejących drzew, w tym w szczególności starodrzewu, z dopuszczeniem działań pielęgnacyjnych,
- nakaz ochrony i odtworzenia historycznych nawierzchni brukowanych;
- nową zabudowę kształtować na zasadzie nawiązania do historycznej tradycji budowlanej miejscowości i regionu w zakresie: usytuowania, gabarytów, proporcji budynków, szerokości elewacji frontowej wynikającej z kontekstu historycznej zabudowy, kształtu dachu, detalu architektonicznego, tradycyjnych materiałów budowlanych i kolorystyki.

Dla **pozostałych obiektów budowlanych**, ujętych w ewidencji zabytków, obowiązuje nakaz ochrony historycznych elementów, takich jak bryła, kształtu dachu, pokrycie dachu, lokalizacja,

forma architektoniczna, detal architektoniczny, w tym przeszkleń, materiałów budowlanych oraz kolorystyki.

3.4.3. Zasady ochrony parków kulturowych

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo, uchwalonego uchwałą nr XXII/282/2005 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 czerwca 2005 r., dwie wsie: Krupy i Stary Jarosław zakwalifikowano do ustanowienia Parku Kulturowego. Obszar ten został również wskazany w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2030 do utworzenia Parku Krajobrazowego 11 „Krupianka”. W jego granicach należy uwzględnić, zgodnie z ww. PZPW, następujące wytyczne:

- utrzymanie zasad kompozycji przestrzenno-architektonicznej i jej różnorodności,
- ochrona elementów kulturowych: obiektów budowlanych, komponowanej zieleni, stanowisk archeologicznych oraz przyrodniczych, tworzących specyfikę obszaru parku,
- zakaz wprowadzania elementów i form zagospodarowania degradujących krajobraz.

3.4.4. Zasady ochrony stref konserwatorskich

W granicach gminy Darłowo występują, wskazane na rysunku studium, strefy ochrony konserwatorskiej „A” i „B”, strefy ochrony krajobrazu kulturowego „K”, strefy ochrony ekspozycji „E”, objęte ochroną na mocy ustaleń *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo, uchwalonego uchwałą nr XXII/282/2005 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 czerwca 2005 r.*

Wskazuje się następujące wytyczne do zastosowania w planach miejscowych w granicach **strefy A ścisłej ochrony konserwatorskiej**:

- ochronie podlega rozplanowanie istniejącej zabudowy. W przypadku likwidacji historycznej zabudowy, nową zabudowę należy lokalizować w sposób odtwarzający historyczne cechy zlikwidowanego budynku, tj.: lokalizacja, forma i bryła budynków, w tym w szczególności ich obrysy zewnętrzne, kształt dachu, kąt nachylenia połaci dachu, pokrycie dachu, dyspozycja ścian (rozmieszczenie i kształt otworów okiennych i drzwiowych, podziały architektoniczne elewacji), układ kalenic, detal architektoniczny (w tym kształt, wielkość okien, podziały stolarki okiennej i drzwiowej, obramienia otworów okiennych i drzwiowych itp.), materiał i kolorystyka elewacji,
- nakaz lokalizacji zabudowy gospodarczej na rzucie prostokąta,
- nakaz lokalizacji nowej zabudowy zagrodowej w typie zabudowy frankońskiej lub na planie czworoboku,
- nakaz użycia w elewacji frontowej elementu w konstrukcji ryglowej,
- zakaz podziału poprzecznego (równoległego do drogi) działek,
- zakaz lokalizacji obiektów tymczasowych i w konstrukcji nietrwałej,
- nakaz utrzymania, ochrony i odtworzenia historycznych nawierzchni brukowanych,
- nakaz zachowania historycznego układu drogowego,
- ustala się zagospodarowanie niezabudowanej części działki zielenią urządzoną,
- nakaz zachowania brukowanych poboczy oraz wjazdów na posesje,

- zakaz lokalizacji wolnostojących kominów, wież telefonii komórkowej i wież radiowych.

Wskazuje się następujące wytyczne do zastosowania w planach miejscowych w granicach **strefy B ochrony konserwatorskiej**:

- nakaz zachowania i ochrony historycznego układu przestrzennego, w tym: historycznego układu komunikacyjnego, historycznej struktury zabudowy, tj. obiektów ujętych w ewidencji zabytków oraz obiektów o walorach historyczno-kulturowych współtworzących klimat historycznej zabudowy; pozostałych obiektów zabytkowych, w tym m.in. dróg o nawierzchni brukowej, ogrodzeń z cegły, historycznej zieleni komponowanej,
- nakaz ochrony ekspozycji czynnej i biernej, w tym historycznych ciągów widokowych i krajobrazowych,
- nakaz zachowania i ochrony istniejących drzew, w tym w szczególności starodrzewu, z dopuszczeniem działań pielęgnacyjnych,
- nakaz ochrony i odtworzenia historycznych nawierzchni brukowanych,
- nową zabudowę kształtować na zasadzie nawiązania do historycznej tradycji budowlanej miejscowości i regionu w zakresie: usytuowania, gabarytów, proporcji budynków, szerokości elewacji frontowej wynikającej z kontekstu historycznej zabudowy, kształtu dachu, detalu architektonicznego, tradycyjnych materiałów budowlanych i kolorystyki.

Wskazuje się następujące wytyczne do zastosowania w planach miejscowych w granicach **strefy K ochrony krajobrazu kulturowego**:

- ochronie podlega historyczny układ i jego rozplanowanie, w tym granice założeń, układ alejek, kompozycja zieleni i jej skład gatunkowy, mała architektura i inne zachowane elementy tj. nagrobki, krzyże itp.,
- nakaz zachowania i ochrony istniejących zadrzewień, z dopuszczeniem cięć pielęgnacyjnych. W przypadku złego stanu zdrowotnego drzewostanu, zagrażającego bezpieczeństwu ludzi i mienia, dopuszcza się jego wycinkę, po uprzednim sporządzeniu dokumentacji potwierdzającej zły stan zdrowotny drzewostanu.

Wskazuje się następujące wytyczne do zastosowania w planach miejscowych w granicach **strefy E ochrony ekspozycji**:

- ochronie podlegają ekspozycja i otoczenie układów przestrzennych,
- nakaz ochrony ekspozycji czynnej i biernej, w tym historycznych ciągów widokowych i krajobrazowych,
- zakaz lokalizacji obiektów budowlanych zasłaniających zabytkową zabudowę, zlokalizowaną w granicach stref ochrony konserwatorskiej.

3.4.5. Zasady ochrony stanowisk archeologicznych

Stanowiska archeologiczne wraz z strefami ochrony archeologicznej, zlokalizowane w granicach gminy Darłowo, zostały wskazane na załączniku graficznym nr 3 do części tekstowej studium oraz w wykazie dołączonym w formie załącznika do części tekstowej studium.

Wskazuje się następujące wytyczne do zastosowania w planach miejscowych w granicach **stref**

W I pełnej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych:

- zakaz wszelkiej działalności inżynierskiej, budowlanej i innej związanej z pracami ziemnymi (np. kopanie studni, melioracji, karczunku, nasadzenia drzew itd.), poza badaniami archeologicznymi oraz pracami zabezpieczającymi zabytek przed zniszczeniem, prowadzonymi na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków,
- nakaz zachowania istniejącego układu topograficznego terenu.

Wskazuje się następujące wytyczne do zastosowania w planach miejscowych w granicach **stref**

W II częściowej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych:

- nakaz współdziałania w zakresie zamierzeń inwestycyjnych i innych związanych z pracami ziemnymi z odpowiednim organem ds. ochrony zabytków,
- nakaz przeprowadzenia archeologicznych badań ratunkowych na terenie w granicach strefy, wyprzedzających rozpoczęcie prac ziemnych związanych z realizacją zamierzenia, na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków.

Wskazuje się następujące wytyczne do zastosowania w planach miejscowych w granicach **stref**

W III ograniczonej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych:

- nakaz współdziałania w zakresie zamierzeń inwestycyjnych i innych związanych z pracami ziemnymi z odpowiednim organem ds. ochrony zabytków,
- nakaz przeprowadzenia archeologicznych badań ratunkowych na terenie objętym realizacją prac ziemnych, na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków.

3.5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

W niniejszym rozdziale określa się wytyczne do planów miejscowych w zakresie wykorzystania i rozwijania potencjału już istniejących systemów oraz koordynacji lokalnych i ponadlokalnych zamierzeń inwestycyjnych.

Niezależnie od oznaczeń zawartych na rysunku studium, rozwój systemów komunikacji i infrastruktury technicznej dopuszcza się na całym obszarze gminy Darłowo, z uwzględnieniem ustaleń zawartych w **tab. 3.1.** oraz obowiązujących przepisów prawa. Należy realizować go w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, rozumianego przede wszystkim jako:

- rozwój uzasadniony potrzebami mieszkańców gminy oraz ludności korzystającej z usług oferowanych w jej granicach,
- rozwój uzasadniony ekonomicznie, realizowany w sposób skoordynowany z programami modernizacji i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,

- rozwój oparty o ocenę dostępności do systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, z priorytetem dla terenów zlokalizowanych w najbliższym sąsiedztwie terenów już uzbrojonych,
- rozwój realizowany z poszanowaniem walorów uzdrowiskowych, środowiskowych, krajobrazowych oraz kulturowych.

3.5.1. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

Diagnoza stanu systemów komunikacji została opisana w rozdziale 2.11.1.

3.5.1.1. Sieć drogowa

Rozwój sieci drogowej w gminie Darłowo należy przeprowadzić w oparciu o istniejący w jej granicach układ drogowy, na który składają się:

- droga krajowa nr 37 – klasy głównej (G),
- droga wojewódzka nr 203 – klasy głównej (G),
- droga wojewódzka nr 205 – klasy głównej (G),
- drogi powiatowe – klas zbiorczych i lokalnych (Z i L),
- drogi gminne.

Przewiduje się systematyczną modernizację istniejącego układu drogowego i dostosowywanie go do aktualnych potrzeb Gminy oraz wymagań dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego. Dla drogi krajowej dopuszcza się podniesienie klasy do drogi głównej ruchu przyspieszonego (GP), dla dróg wojewódzkich dopuszcza się obniżenie klasy do zbiorczej (Z), natomiast dla dróg powiatowych do klasy lokalnej (L), o ile wynika to z uzasadnionych uwarunkowań danego obszaru, jak np. przebieg drogi przez centralną część miejscowości. Klasy dróg gminnych należy określić na etapie sporządzania planów miejscowych, biorąc pod uwagę ich charakter, przebieg oraz intensywność wykorzystania.

Na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub zmiany miejscowego planu dopuszcza się:

- wyznaczenie dróg uzupełniających, niewskazanych na rysunku studium,
- korektę przebiegu dróg oznaczonych na rysunku studium,
- rezygnację z przebiegu dróg oznaczonych na rysunku studium.

3.5.1.2. Minimalne parametry dla dróg

W zakresie rozwoju sieci drogowej w gminie Darłowo wskazuje się następujące wytyczne do zastosowania w planach miejscowych:

- klasę drogi należy dostosować do charakteru, przebiegu oraz przewidywanej intensywności wykorzystania, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów ustawy o drogach publicznych,
- minimalną szerokość dróg w liniach rozgraniczających:
  - dla dróg wewnętrznych nie mniej niż 6m;
  - dla dróg klasy D nie mniej niż 10m,

- dla dróg klasy L nie mniej niż 12m,
- dla dróg klasy Z nie mniej niż 20m,
- dla dróg klas wyższych szerokość ustala się indywidualnie;
- drogi nieprzelotowe do terenów zabudowy produkcyjno-usługowej należy zakończyć placem do zawracania o wymiarach co najmniej 20m x 20m,
- drogi nieprzelotowe do pozostałych terenów należy zakończyć placem do zawracania o wymiarach co najmniej 12,5m x 12,5m,
- w przypadku gdy długość dróg, o których mowa w pkt 4, nie przekracza 50 metrów, dopuszcza się odstąpienie od wykonania placu do zawracania.

3.5.1.3. Organizacja miejsc postojowych

Miejsca postojowe, w odniesieniu do wymagań związanych z realizacją danej funkcji, należy przewidzieć w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowany jest obiekt generujący potrzeby w tym zakresie. Dopuszcza się również organizację miejsc postojowych w systemie zbiorowym, szczególnie w miejscowościach wyróżniających się wysoką intensywnością zabudowy usług turystycznej. W zakresie organizacji miejsc postojowych w gminie Darłowo wskazuje się następujące wytyczne do zastosowania w planach miejscowych:

- dla budynków mieszkalnych: nie mniej niż 2 miejsca postojowe na 1 mieszkanie,
- dla budynków handlu i usług podstawowych: nie mniej niż 1 miejsce postojowe na każde 50m² powierzchni użytkowej podstawowej lokalu usługowego,
- dla budynków magazynowych: nie mniej niż 1 miejsce postojowe na 10 zatrudnionych,
- dla obiektów hotelarskich nie mniej niż 1 miejsce postojowe na 1 pokój gościnny lub nie mniej niż 1 miejsce postojowe na 2 miejsca noclegowe,
- dla domków turystycznych (obiektów budowlanych przeznaczonych do wynajmu w celach turystycznych i noclegowych) i rekreacji indywidualnej nie mniej niż 1 miejsce postojowe na 1 domek,
- dla pozostałych obiektów i urzędzeń potrzeby w zakresie organizacji miejsc postojowych ustala się indywidualnie na etapie sporządzania planu miejscowego,
- należy zapewnić minimalną liczbę miejsc postojowych dla pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

3.5.1.4. Kolej

W granicach Gminy przebiega magistralna linia kolejowa nr 202 o znaczeniu państwowym, relacji Stargard-Gdański Główny, a także linia lokalna nr 418 o znaczeniu miejscowym, relacji Darłowo-Sławno. Dopuszcza się modernizację, przebudowę i rozbudowę wyżej wskazanych linii i dostosowywanie ich do aktualnych potrzeb.

3.5.1.5. Komunikacja rowerowa, piesza i wodna

Rozwój sieci komunikacji wodnej, pieszej oraz rowerowej w gminie Darłowo należy przeprowadzić w oparciu o istniejący w jej granicach układ, na który składają się:

- Szlaki rowerowe i piesze:

- Hanzeatycki Szlak Rowerowy „R10” EuroVelo 10 (długość 23km),
  - Pętla Szlakiem Cystersów (długość 23km),
  - Duża Pętla Nadmorska (długość 37km),
  - Mała Pętla (długość 7km),
  - Duża Pętla Wiatrakowa (długość 39km),
  - Koszaliński Szlak Nadmorski (długość 30km),
  - Szlak Rezerwatów (długość 15km),
  - Szlak Wiatraków (długość 13km),
  - Szlak Zabytków Średniowiecza (długość 104km).
- Szlaki wodne:
- szlak kajakowy na rzece Grabowej,
  - szlak kajakowy na rzece Wieprza.

Przewiduje się systematyczną modernizację wyżej wskazanych szlaków i dostosowywanie ich do aktualnych potrzeb mieszkańców i turystów. Zaleca się poszerzenie oferty Gminy w tym zakresie, polegające na wyposażeniu istniejących szlaków o niezbędne urządzenia towarzyszące (typu miejsca wypoczynkowe, punkty gastronomiczne itp.). Nowe szlaki turystyczne należy wyznaczać w sposób pozwalający na zachowanie ciągłości komunikacyjnej z układem istniejącym, z uwzględnieniem i poszanowaniem wartości środowiskowych, przyrodniczych oraz kulturowych.

3.5.1.6. Przystań morskie i rybackie

W granicach gminy Darłowo zlokalizowana jest przystań morska Dąbki, znajdująca się w kompetencjach terytorialnych Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie. W jej granicach dopuszcza się realizację infrastruktury portowej oraz infrastruktury zapewniającej dostęp do przystani morskiej, w rozumieniu przepisów odrębnych z zakresu portów i przystani morskich.

Ponadto, w granicach Gminy działają trzy przystanie rybackie – jedna w obrębie Wicie nad jeziorem Kopań oraz dwie na granicy obrębów Bukowo Morskie oraz Gleźnowo nad jeziorem Bukowo. Jak wskazano w uwarunkowaniach, ich funkcjonowanie odbywa się obecnie w sposób niekontrolowany, co może wpływać negatywnie na środowisko i występujące siedliska przyrodnicze. Należy dążyć do unormowania stopnia wykorzystania przystani oraz wykonać działania minimalizujące ingerencję w przyrodę, nie blokując przy tym możliwości do ekstensywnego rozwoju. W związku z powyższym, w granicach przystani dopuszcza się budowę infrastruktury ściśle powiązanej z działalnością przystani oraz realizację obiektów służących do celów rekreacyjnych i edukacji ekologicznej, takich jak np. pomosty, czy kładki edukacyjne.

3.5.2. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

Kompleksowe wyposażenie Gminy w infrastrukturę techniczną stanowi podstawowy warunek jej rozwoju. W związku z powyższym w granicach całej Gminy (o ile nie wykluczają tego obowiązujące przepisy prawa) dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej o parametrach wynikających z ich specyfikacji technicznej. Nowe sieci

infrastruktury technicznej należy realizować w liniach rozgraniczających dróg, zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi dróg publicznych. W przypadku braku możliwości realizacji sieci infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających dróg, dopuszcza się realizację tych sieci poza nimi, z uwzględnieniem istniejącej i projektowanej zabudowy oraz w sposób nieograniczający podstawowego przeznaczenia tych terenów.

Za nadrzędne kierunki rozwoju infrastruktury przyjmuje się:

- poprawę jakości, niezawodności i standardu systemów już istniejących poprzez ich modernizację i przebudowę,
- poprawę energooszczędności, efektywności ekonomicznej i organizacyjnej,
- zmniejszenie potencjalnego zagrożenia dla środowiska,
- rozbudowę systemów w pierwszej kolejności w sąsiedztwie istniejących sieci infrastruktury.

3.5.2.1. System elektroenergetyczny

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną gminy Darłowo wskazuje się do zastosowania następujące wytyczne:

- budowa, przebudowa i rozbudowa sieci elektroenergetycznych niskich i średnich napięć wyłącznie jako sieci kablowych,
- zaleca się budowę, przebudowę i rozbudowę sieci elektroenergetycznych wysokiego napięcia jako sieci kablowych.

Przy realizacji wszelkich inwestycji, należy uwzględnić ograniczenia wynikające z przebiegu napowietrznych linii elektroenergetycznych, wraz ich pasami ochrony funkcyjnej o sugerowanej szerokości:

- dla linii nN – 3m (po 1,5m na stronę od osi),
- dla linii SN – 15m (po 7,5m na stronę od osi),
- dla linii WN – 40m (po 20m na stronę od osi),
- dla linii NN – 80m (po 40m na stronę od osi).

3.5.2.2. Energia odnawialna, w tym urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, plan miejscowy przewidujący możliwość lokalizacji budynków, umożliwia także lokalizację mikroinstalacji, również w przypadku innego przeznaczenia terenu niż produkcyjne, chyba że ustalenia planu miejscowego zakazują lokalizacji takich instalacji. Poprzez mikroinstalację należy rozumieć instalację odnawialnego źródła energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 50 kW, przyłączonej do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV albo o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu nie większej niż 150 kW, w której łączna moc zainstalowana elektryczna jest nie większa niż 50 kW.

Elektrownie wiatrowe

W granicach gminy Darłowo znajduje się obecnie 112 istniejących elektrowni wiatrowych, które istotnie oddziałują w krajobrazie gminy oraz warunkują możliwość rozwoju zabudowy na jej obszarze. W związku z powyższym nie przewiduje się realizacji nowych farm elektrowni wiatrowych. Obowiązujące aktualnie przepisy wykluczają całkowicie możliwość lokalizacji nowych elektrowni wiatrowych w graniach gminy Darłowo, dlatego też odstępuje się o wyznaczenia obszarów i stref ochronnych, o których mowa w art. 10 ust 2a *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503)*. Nie oznacza to jednak wykluczenia możliwości realizacji nowych turbin wiatrowych na obszarze Gminy lub modernizacji istniejących turbin. Dopuszczalne jest również zastępowanie turbin istniejących nowymi jednostkami. W związku z powyższym na etapie studium należy przyjąć generalną zasadę, że lokalizacja nowych elektrowni wiatrowych możliwa jest na wszystkich gruntach rolnych o ile będzie to zgodne z obowiązującymi przepisami regulującymi kwestie odległości pomiędzy zabudową mieszkaniową a elektrowniami wiatrowymi, a także innymi przepisami m.in. dotyczącymi ochrony środowiska. Ponadto, w ramach terenów przeznaczonych w obowiązujących planach miejscowych dopuszcza się modernizację istniejących farm wiatrowych, rozumianą jako:

- działania konserwacyjne oraz naprawcze istniejących turbin,
- przebudowę istniejących turbin pod warunkiem nie zwiększania zasięgu ich oddziaływania,
- likwidację istniejących turbin wiatrowych i zastąpienie ich nowymi o większej mocy lub wydajności (tzw. *repowering*), z dopuszczeniem zmiany ich lokalizacji pod warunkiem nie zwiększania zasięgu ich oddziaływania oraz nie przybliżania ich do terenów przeznaczonych pod zabudowę, form ochrony przyrody oraz leśnych kompleksów promocyjnych, na odległość określoną przepisami odrębnymi.

Na rysunku studium wskazano strefę lokalizacji elektrowni wiatrowych, co wynika z ustaleń z obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W praktyce, biorąc pod uwagę parametr wysokości nowych urządzeń oraz obowiązujące przepisy regulujące odległość pomiędzy budynkami mieszkalnymi a elektrownią wiatrową, nie ma aktualnie (tj. bez zmiany przepisów) możliwości realizacji nowych elektrowni wiatrowych w granicach tego terenu.

Energia słoneczna

Jednym z kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy jest stworzenie warunków do lokalizacji odnawialnych źródeł energii w formie paneli fotowoltaicznych, będących uzupełnieniem funkcjonujących w granicach gminy elektrowni wiatrowych. W granicach gminy Darłowo dopuszcza się lokalizację farm fotowoltaicznych (w tym o mocy przekraczającej 500 kW) wyłącznie w miejscach wskazanych na rysunku studium. W granicach stref lokalizacji fotowoltaiki należy ująć również strefy ochronne z ograniczeniami w zabudowie oraz

zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Przy realizacji paneli fotowoltaicznych należy uwzględnić następujące wytyczne:

- lokalizacja w odległości nie mniejszej niż 100m od budynków mieszkalnych, lasów i cieków powierzchniowych,
- lokalizacja w odległości nie mniejszej niż 30m od dróg publicznych,
- nakaz stosowania zieleni izolacyjnej od strony dróg publicznych oraz zabudowy mieszkaniowej, celem funkcjonalnego i optycznego oddzielenia terenów elektrowni fotowoltaicznych od terenów sąsiadujących.
- nakaz ochrony zbiorników wodnych, urządzeń melioracji oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- zakaz lokalizacji paneli fotowoltaicznych w granicach lasów oraz terenów zieleni krajobrazowej, wskazanych na rysunku studium.

Przy sporządzaniu lub zmianie planu miejscowego każdorazowo przed zatwierdzeniem lokalizacji urządzeń fotowoltaicznych należy przeanalizować ich wpływ na środowisko przyrodnicze oraz krajobraz. W przypadku negatywnego oddziaływania należy wykluczyć teren z lokalizacji tych urządzeń lub zastosować rozwiązania minimalizujące wpływ na ww. elementy.

Energia wodna

Na terenie gminy Darłowo istnieją odpowiednie warunki do montażu elektrowni wodnych na rzekach Grabowa i Wieprza, wobec czego dopuszcza się ich realizację. W zakresie energetyki wodnej wskazuje się do zastosowania następujące wytyczne:

- należy zachować drożność cieków wodnych jako korytarzy migracyjnych,
- należy stosować środki łagodzące, kompensacyjne oraz odbudowy środowiska,
- obowiązuje ochrona istniejącej rzeźby terenu oraz naturalnego układu koryta rzeki.

Energia biomasy

Niewielki potencjał biomasy z lasów, drewna odpadowego, sadów, słomy, siana oraz upraw roślin energetycznych w granicach gminy Darłowo powoduje, że na jej terenie nie przewiduje się budowy biogazowni tego typu. Jednakże, z uwagi na potencjał teoretyczny biogazu, wytwarzanego w oczyszczalni ścieków w Rusku, dopuszcza się budowę w jej granicach lokalnej biogazowni, co pozwoli poprawić rentowność świadczonej usługi komunalnej.

3.5.2.3. Gospodarka wodno-ściekowa

Za podstawowy kierunek rozwoju gospodarki wodno-ściekowej uznaje się racjonalne gospodarowanie zasobami wód podziemnych oraz ich zabezpieczenie przed nadmierną eksploatacją i zanieczyszczeniem. W zakresie gospodarki wodno-ściekowej w gminie Darłowo wskazuje się do zastosowania następujące wytyczne:

- dążenie do przyłączenia wszystkich zwartych jednostek osadniczych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, z dopuszczeniem indywidualnych rozwiązań w uzasadnionych przypadkach,

- zapewnienie wody do celów p.poż. w ilości zgodnej z obowiązującymi przepisami prawa, z sieci wodociągowej, uzbrojonej w hydranty lub z innych źródeł, zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych,
- wody opadowe i roztopowe należy odprowadzać zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego,
- gromadzenie wód opadowych w celu późniejszego wykorzystania do nawodnienia trawników, zieleńców, do prac porządkowych itp.,
- stosowanie rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych gwarantujących zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem warstwy wodonośnej,
- zabezpieczenie odpływu wód opadowych w sposób chroniący teren przed erozją wodną oraz zaleganiem wód opadowych.

– szczególna ochrona ujęć wody, zlokalizowanych w granicach gminy.
W strefie ochrony bezpośredniej ujęć wody obowiązuje:

- odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarowanie terenu zielenią,
- odprowadzanie ścieków z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody, poza granicę terenu ochrony bezpośredniej,
- ograniczenie wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- ogrodzenie terenu ochrony bezpośredniej, a na ogrodzeniu umieszczenie tablicy zawierającej informację o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych,
- zakaz użytkowania, na terenie ochrony bezpośredniej, gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody.

3.5.2.4. Gospodarowanie odpadami

W granicach gminy Darłowo nie przewiduje się lokalizowania składowiska odpadów komunalnych. Teren byłego wysypiska odpadów w Porzeczcu przewiduje się do rekultywacji w kierunku leśnym.

Wywóz odpadów w gminie Darłowo organizuje Gminny Zakład Użyteczności Publicznej Sp. z o.o. w Krupach. Gospodarkę odpadami należy wykonywać zgodnie z ustaleniami przyjętego przez gminę regulaminu utrzymania czystości i porządku oraz zgodnie z zapisami Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami.

3.5.2.5. System gazowniczy

W zakresie gospodarki zaopatrzenia w gaz w gminie Darłowo, wskazuje się do zastosowania następujące wytyczne:

- dążenie do przyłączenia wszystkich zwartych jednostek osadniczych do sieci gazowej, z dopuszczeniem indywidualnych rozwiązań wyłącznie w uzasadnionych przypadkach lub do czasu realizacji tej sieci,
- należy zachować strefy kontrolowane wzdłuż istniejących i planowanych gazociągów o szerokości zgodnej z przepisami odrębnymi, w granicach których obowiązuje:
  - kontrola wszelkich działań, które mogłyby spowodować uszkodzenie gazociągu lub mieć inny negatywny wpływ na jego użytkowanie i funkcjonowanie,
  - zakaz wznoszenia obiektów budowlanych (za wyjątkiem sieci infrastruktury technicznej), urządzenia stałych składów i magazynów oraz podejmowania działań mogących spowodować uszkodzenia gazociągu podczas jego użytkowania,
  - zakaz sadzenia w odległości mniejszej niż 2,0 m od gazociągów o średnicy do DN 300 włącznie i 3,0 m od gazociągów o średnicy większej niż DN 300, licząc od osi gazociągu do pni drzew,
  - wszelkie prace w strefach kontrolowanych mogą być prowadzone tylko po wcześniejszym uzgodnieniu sposobu ich wykonania z właściwym operatorem sieci gazowej.

3.5.2.6. System ciepłowniczy

W zakresie zaopatrzenia w energię ciepłą obowiązuje zasilanie w ciepło z systemów grzewczych na paliwa charakteryzujące się niskimi wskaźnikami emisji. Należy ponadto dążyć do systematycznej modernizacji istniejących źródeł ciepła i usprawnienia ich działania, co przyczyni się do zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska.

W województwie zachodniopomorskim obowiązuje *uchwała Nr XXXV/540/18 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 26 września 2018 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.*

Zgodnie z ww. uchwałą obowiązują ograniczenia i zakazy w zakresie ich eksploatacji dla instalacji, w których następuje spalanie paliw w rozumieniu art. 3 pkt. 3 *ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 716 z późn. zm.)*, w szczególności kocioł, kominek lub piec, jeżeli:

- dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub
- wydzielają ciepło poprzez bezpośrednie przenoszenie ciepła lub
- wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika.

W wymienionych instalacjach zakazuje się stosowania następujących paliw stałych:

- niesortowanych w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw;
- mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem;

- węgla brunatnego;
- niespełniających wymagań jakościowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.

Uchwała zawiera również odstępstwa od powyższych zakazów i ograniczeń. Wymiana lub dostosowanie ogrzewaczy niespełniających wymogów ustalonych w uchwale musi nastąpić do 1 stycznia 2028 r.

3.5.2.7. Telekomunikacja

W zakresie zaopatrzenia w telekomunikację wskazuje się do zastosowania następujące wytyczne:

- budowa, przebudowa i rozbudowa sieci telekomunikacyjnych wyłącznie jako sieci kablowych lub bezprzewodowych,
- lokalizowanie urządzeń telekomunikacji ze szczególnym poszanowaniem walorów uzdrowiskowych, środowiskowych, krajobrazowych oraz kulturowych.

3.6. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO

3.6.1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Za podstawowe inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym uznaje się:

- budowę, przebudowę oraz rozbudowę sieci drogowej oraz sieci infrastruktury technicznej, w tym między innymi:
  - budowę obwodnicy Dąbek, wskazanej na rysunku studium,
  - budowę kanalizacji sanitarnej rozdzielczej grawitacyjnej Barzowice, o całkowitej długości 0,35 km;
  - budowę kanalizacji sanitarnej rozdzielczej Cisowo II etap, o całkowitej długości 1,96 km, w tym 1,77km kanalizacji grawitacyjnej i 0,19 km kanalizacji tłocznej;
  - budowę kanalizacji sanitarnej rozdzielczej grawitacyjnej Kowalewice, o całkowitej długości 0,54 km;
  - budowę kanalizacji sanitarnej rozdzielczej Rusko, o całkowitej długości 6,11 km, w tym 3,82 km kanalizacji grawitacyjnej i 2,29 km kanalizacji tłocznej;
  - budowę kanalizacji sanitarnej rozdzielczej Wicie, o całkowitej długości 0,45 km, w tym 0,16 km kanalizacji tłocznej i 0,29 km kanalizacji grawitacyjnej;
- budowę, przebudowę oraz rozbudowę szlaków komunikacji wodnej, pieszej oraz rowerowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- przystosowanie terenu przystani rybackiej Wicie oraz jej najbliższego sąsiedztwa do celów rekreacyjnych i edukacji ekologicznej.

Ponadto, w granicach gminy dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego, wynikających z aktualnych potrzeb, o których mowa w ustawie z zakresu gospodarki nieruchomościami.

3.6.2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, uchwalony uchwałą nr XVII/214/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24 czerwca 2020r. wprowadza podział inwestycji celu publicznego na zadania rządowe oraz samorządowe.

3.6.2.1. Zadania rządowe

W ramach zadań rządowych wyróżnia się następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- dla całego województwa zachodniopomorskiego:
  - sieci Energetyczne Polski Zachodniej (dla całego województwa),
  - wsparcie działań z zakresu efektywności energetycznej zgodnie z podziałem interwencji pomiędzy programami krajowymi i regionalnymi ,
  - wsparcie selektywne przedsięwzięć dotyczących sieci ciepłowniczych i chłodniczych,
- dla gminy Darłowo:
  - poprawa warunków przepływu wody w obrębie m. i gm. Darłowo wraz z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym m. i gm. Darłowo.
  - sztuczne zasilanie z budowlami wspomagającymi: Mierzeja Jeziora Bukowo (km 277,0–288,5).

3.6.2.2. Zadania samorządowe

W ramach zadań samorządowych wyróżnia się następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- dla całego województwa zachodniopomorskiego:
  - budowa kanalizacji deszczowej, modernizacja kanalizacji w celu wydzielenia kanalizacji deszczowej, budowa osadników i separatorów wód opadowych i roztopowych na wylotach sieci deszczowej do odbiorników,
  - wsparcie obszaru kultury w województwie zachodniopomorskim poprzez realizację projektów infrastrukturalnych, kluczowych dla rozwoju regionu i państwa, służących rozwojowi kultury i dziedzictwa kulturowego,
  - rozwój bazy uzdrowiskowej w województwie zachodniopomorskim,
  - realizacja koncepcji sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego,
  - wspieranie działań wzmacniających innowacyjność i kreatywność w regionie, Pomorze Zachodnie – Ster na innowacje,
  - regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego,
- dla gminy Darłowo:
  - przebudowa drogi wojewódzkiej nr 203 na odcinku od Darłowa do granicy województwa,
  - budowa sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego: Trasa Nadmorska.

3.7. OBSZARY DO SPORZĄDZENIA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

3.7.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

W niniejszym studium nie wyznacza się obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

3.7.2. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości

W niniejszym studium nie wyznacza się obligatoryjnych obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału działek w myśl przepisów dotyczących gospodarki nieruchomościami. Jednakże, dopuszcza się wyznaczenie takich obszarów na etapie sporządzania planów miejscowych.

3.7.3. Obszary rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych

W niniejszym studium nie przewiduje się lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, z uwagi na brak potrzeb gminy w tym zakresie.

3.7.4. Obszary przestrzeni publicznej

W niniejszym studium nie wyznacza się obligatoryjnych obszarów przestrzeni publicznej. Jednakże, dopuszcza się wyznaczenie takich obszarów na etapie sporządzania planów miejscowych.

3.7.5. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego oznaczono na rysunku studium. Do takich obszarów zalicza się:

- pas terenu wzdłuż linii brzegowej Morza Bałtyckiego, wyznaczony w obrębie Kopań,
- tereny dopuszczone do zabudowy na warunkach określonych w ustawie o inwestycjach z zakresie elektrowni wiatrowych – na etapie przystąpienia do sporządzenia planu miejscowego dopuszcza się korektę (zawężenie lub rozszerzenie) granic wskazanych na rysunku studium,
- tereny przeznaczone do zabudowy w ramach głównych obszarów funkcjonalnych gminy, zlokalizowanej na gruntach rolnych klasy I-III oraz gruntach leśnych - na etapie przystąpienia do sporządzenia planu miejscowego dopuszcza się korektę (zawężenie lub rozszerzenie) granic wskazanych na rysunku studium.

3.8. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

W niniejszym rozdziale określa się w szczególności obszary, w których planuje się zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Obszary, dla których planuje się zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych, to obszary dotychczas użytkowane rolniczo, a wskazane na rysunku studium pod realizację zabudowy. Dokonanie zmian w strukturę funkcjonalno-przestrzenną na etapie studium nie oznacza jednak zmiany przeznaczenia tych gruntów na cele nierolnicze, ponieważ zgodnie z obowiązującymi przepisami taka zmiana przeznaczenia wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W przypadku braku uzyskania tej zgody dopuszcza się pozostawienie danego terenu w użytkowaniu rolniczym. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej określono w **rozdziałach 3.3.4 oraz 3.3.9.**

3.9. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

3.9.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Na terenie gminy Darłowo występują, wskazane na rysunku studium:

- obszary szczególnego zagrożenia powodziowego – obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%),
- obszary szczególnego zagrożenia powodziowego – obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10 %),
- obszary szczególnego zagrożenia powodziowego – wynikające z położenia w granicach pasa technicznego brzegu morskiego,
- obszary szczególnego zagrożenia powodziowego – wynikające z położenia między linią brzegu a wałem przeciw powodziowym.

W granicach **obszarów szczególnego zagrożenia powodzią** należy uwzględnić następujące wytyczne:

- zagospodarowanie pasa technicznego zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- na obszarach przyległych do cieków należy utrzymać pasy ochronne, w celu zachowania dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód oraz umożliwienia administratorowi cieków prowadzenia konserwacji, zarówno w korytach cieków, jak również w celu ochrony otuliny biologicznej cieku,
- pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych należy zagospodarować poprzez porost łąkowy, łąki lub pastwiska (bez stałego pobytu bydła), z wykluczeniem lub ograniczeniem gruntów ornych,
- pas techniczny powinien zostać wykluczony spod zabudowy kubaturowej,

- zabrania się grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu,
- właściciel nieruchomości przyległej do powierzchniowych wód publicznych jest obowiązany umożliwić dostęp do wody na potrzeby wykonywania robót związanych z utrzymaniem wód,
- zabrania się niszczenia lub uszkodzenia brzegów śródlądowych wód powierzchniowych, tworzących brzeg wodny, budowli lub murów niebędących urządzeniami wodnymi oraz gruntów pod śródlądowymi wodami powierzchniowymi,
- należy zadbać o stan rowów odwadniających wykonanych na terenach rolnych oraz wzdłuż dróg, tak aby spływająca nimi woda nie natrafiła na przeszkody umożliwiające jej rozlanie się. Aby zapewnić właściwy odpływ wody w rowach należy zadbać także o ich częstą konserwację i wykasanie,
- tereny zalewowe powinny być bezwzględnie wykluczone spod zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej, celem ochrony życia ludzi i ich mienia przed skutkami powodzi oraz środowiska naturalnego przed dewastacją,
- zwiększenie retencji wód w gminie w obrębie małej zlewni poprzez budowę małych zbiorników wodnych i oczek wodnych, regulację odpływu ze stawów i oczek wodnych, gromadzenie wody w rowach melioracyjnych i kanałach, retencjonowanie odpływów z systemów drenarskich oraz zwiększenie retencji dolinowej.

Zabudowę w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią dopuszcza się wyłącznie na terenach przeznaczonych pod ten cel w obowiązującym na dzień uchwalenia niniejszego studium planie miejscowym. W przypadku lokalizowania zabudowy na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, należy uwzględnić następujące warunki:

- poziom posadowienia posadzki parteru w budynkach należy ustalić ponad poziom rzędnej wody powodziowej o danym prawdopodobieństwie,
- obowiązuje zakaz lokalizacji kondygnacji podziemnych,
- w części budynków znajdujących się poniżej poziomu zalania należy stosować materiały i konstrukcje izolujące oraz zabezpieczające przed działaniem wody,
- obowiązuje posadowienie obiektów budowlanych na płytach fundamentowych,
- obowiązuje izolowanie przeciwwodne ścian i płyty fundamentowej z zabezpieczeniem przed rozmyciem podłoża,
- należy zastosować zabezpieczenia przed wpływem zwrotnym ścieków z sieci kanalizacji sanitarnej,
- obowiązuje odbiór robót ziemnych i dna wykopu fundamentowego przez uprawnionego geologa,
- obowiązuje zakaz lokalizacji bezodpływowych zbiorników na ścieki.

Teren gminy Darłowo objęty jest także **scenariuszem zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego** (mapy zagrożenia powodziowego wraz z głębokością wody). W celu zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych zakazuje się, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, wykonywania następujących robót lub czynności:

- przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż wałów pojazdami lub konno oraz przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych. Nie dotyczy przejeżdżania rowerem wzdłuż wałów przeciwpowodziowych. Dla projektowanych i istniejących wałów dopuszcza się połączenie funkcji ochronnej z funkcją komunikacyjną tj. ścieżkami pieszymi i pieszo – rowerowymi,
- uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału,
- prowadzenia przez osoby nieuprawnione robót lub czynności ingerujących w konstrukcję wałów przeciwpowodziowych, w tym ich rozkopywania, uszkodzenia darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów, wbijania słupów i ustawiania znaków,
- wykonywania na wałach przeciwpowodziowych obiektów lub urządzeń niezwiązanych z nimi funkcjonalnie,
- wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału,
- lokalizowania cmentarzy w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału,
- powyższych ustaleń nie stosuje się do robót związanych z utrzymaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych.

W granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią zastosowanie mają przepisy odrębne z zakresu prawa wodnego.

3.9.2. Obszary osuwania się mas ziemnych

Realizowany przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie krajowy program pn. „System Osłony Przeciwsuwiskowej” (SOPO), nie wskazuje na obszary gminy terenów o predyspozycjach do powstawania osuwisk.

3.10. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu prawa geologicznego i górniczego, obiekty lub obszary, dla których wyznacza się filar ochronny, można określić na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dla złóż występujących w granicach gminy Darłowo nie wyznaczono filarów ochronnych.

3.11. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

W granicach gminy Darłowo nie występują obszary pomników zagłady, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (DZ. U. z 2015 r. poz. 2120).

3.12. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI ORAZ OBSZARY ZDEGRADOWANE

3.12.1. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Za obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji uznaje się:

- obszary skoncentrowanej zabudowy, wymagające w wielu przypadkach działań mających na celu:
  - poprawę estetyki, jakości i standardów zabudowy,
  - poprawę warunków życia mieszkańców i podniesienie atrakcyjności przestrzeni,
  - dostosowanie zabudowy do wymagań konserwatorskich,
  - uzupełnienie obszaru o jakościowe przestrzenie publiczne i infrastrukturę społeczną,
- obszary zabudowy usług turystycznych, wymagające w wielu przypadkach działań mających na celu:
  - uzupełnienie obszaru o przestrzenie publiczne i infrastrukturę społeczną,
  - zmniejszenie sezonowości turystyki w Gminie, poprzez tworzenie przestrzeni dla rozwoju całorocznych obiektów hotelowych i pensjonatowych,
  - zmniejszenie w strukturze zabudowy turystycznej udziału domków turystycznych (obiektów budowlanych przeznaczonych do wynajmu w celach turystycznych i noclegowych) w stosunku do obiektów hotelowych i pensjonatowych,
  - wzbogacenie obszarów zielenią, w tym zielenią wysoką,
- obszary istniejących obiektów infrastruktury społecznej, w sportowej, które należy poddawać systematycznym modernizacjom, wynikającej z potrzeb mieszkańców,
- obszar nieczynnych wysypisk odpadów komunalnych w Porzeczcu oraz w Krupach, które należy zrehabilitować w kierunku leśnym.

3.12.2. Obszary zdegradowane

W niniejszym studium nie wskazuje się obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji. Obszary zdegradowane podlegają delimitacji na etapie sporządzania Gminnych Programów Rewitalizacji, w myśl obowiązujących przepisów z zakresu rewitalizacji. Zgodnie z Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Darłowo na lata 2017-2023 jako obszar zdegradowany wskazano obręby Kopań, Cisowo, Palczewice, Zakrzewo, Kopnica, Barzowice, Drozdowo, Sulimice (jednostka analityczna „Cisowo”), Krupy, Sińczyca, Nowy Jarosław, Stary Jarosław, Słowino Słowinko (jednostka analityczna „Jarosław”), Domasławice, Rusko, Domasławice, Porzeczce, Zagórzyn, Pęciszewko, Jeżyce, Jeżyczki (jednostka analityczna „Domasławice”), Bukowo Morskie, Boryszewo, Gleźnowo (jednostka analityczna „Bukowo Morskie”), Dobiesław, Wiekowo, Więkowice (jednostka analityczna „Wiekowo”).

W przypadku wyznaczonych obszarów zdegradowanych, należy stosować cele i kierunki działań, wskazane w gminnych programach rewitalizacji, na podstawie których dokonano delimitacji oraz przepisy odrębne z tego zakresu.

3.13. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Zgodnie z *Decyzją nr 38/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 13 marca 2019 r.* w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej, na terenie gminy Darłowo zlokalizowane są następujące tereny zamknięte:

- kompleks wojskowy w obrębie geodezyjnym 0001- 1 Darłowo - dz. nr 2/13, 2/34, 2/1, 2/9, 2/2, 2/3, 2/4, 2/5, 2/6, 2/7, obrębie geodezyjnym 0002 Bobolin - dz.nr 15/1, 15/2, 15/5, 15/6, 15/7, 183/27, 183/39, 183/41, 183/42 oraz obrębie geodezyjnym 0032 Żukowo Morskie - dz. nr 288, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 289/1, 289/2,
- kompleks wojskowy w obrębie geodezyjnym 0032 Żukowo Morskie dz. nr 147/1,
- kompleks wojskowy w obrębie geodezyjnym 0006 Darłowo - dz. nr 16,18,21 oraz obrębie geodezyjnym 0032 Żukowo Morskie - dz. nr 3/1, 141/1, 142/3, 142/19, 142/20, 142/22, 145/1, 147/10,
- kompleks wojskowy w obrębie geodezyjnym 0002 Bobolin - dz. nr 277/4, 276/1, 183/18, 183/20, 183/21.

Dla wyżej wymienionych terenów zamkniętych oraz terenów i obiektów zlokalizowanych w sąsiedztwie gminy Darłowo (oddziałujących na jej teren) wyznaczono, zgodnie z rysunkiem studium strefy ochronne, dla których obowiązują następujące ograniczenia, zgodne z Pismem Szefa WSzW nr 2467/15 z dnia 14.09.2015 r. oraz z decyzją lokalizacyjną Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 027/78 z dnia 9 listopada 1978 r.:

- Strefa ochronna terenu zamkniętego resortu obrony narodowej nr 1 – zakaz wznoszenia budynków i budowli, niezwiązanych z obiektami wojskowymi o wysokości

przekraczającej 28m n.p.m. Ponadto, wokół radiolokatora nie powinny występować kąty zakrycia przekraczające 1 stopień (liczone od środka energetycznego anteny – 28 m n.p.m.);

- Strefa ochronna terenu zamkniętego resortu obrony narodowej nr 2 – zakaz budowy torów kolejowych, obiektów metalowych (budynków krytych metalowym dachem, stalowych konstrukcji słupów, wież, elektrowni wiatrowych itp.), linii telefonicznych, napowietrznych linii wysokiego napięcia oraz przewodów trakcji kolejowej;
- Strefa ochronna terenu zamkniętego resortu obrony narodowej nr 3 – płaszczyzna w sektorze +/- 15 od osi drogi startowej (DS.) z wierzchołkiem na wysokości miejsca rozwinięcia RSL na odległości od progu pasa do miejsca rozwinięcia RSL powinna być wolna od jakichkolwiek przeszkód terenowych (kępy krzewów, drzewa, zabudowa). Wokół radiolokatora nie powinny występować kąty zakrycia przekraczające 0,5 stopnia (liczone od wysokości środka energetycznego anteny). W strefie o promieniu 300m nie powinny występować budynki, budowle i drzewa przekraczające o wysokości ponad 10m n.p.m.;
- Strefa ochronna terenu zamkniętego resortu obrony narodowej nr 4 – zakaz wznoszenia budynków i budowli oraz występowania drzew i linii elektroenergetycznych w promieniu 230m od terenu zamkniętego. Wszystkie obiekty w promieniu 230-305m od anteny radiolatarni powinny mieć wysokość nieprzekraczającą 4,57m n.p.m. Dopuszczalne jest występowanie pojedynczych drzew do wysokości 11m n.p.t.;
- Strefa ochronna terenu zamkniętego resortu obrony narodowej nr 5 – zakaz wznoszenia nowych obiektów budowlanych, których wysokość przekracza 25m n.p.m. Zezwala się na nadbudowę, rozbudowę istniejących obiektów budowlanych pod warunkiem zachowania dopuszczalnej wysokości, tj. 25m n.p.m. Dopuszcza się prowadzenie gospodarki leśnej i rolnej do wysokości niekolidującej z pracą urzędnika, tj. 25m n.p.m.;
- Strefa ochronna terenu zamkniętego resortu obrony narodowej nr 6 – zakaz wznoszenia nowych obiektów budowlanych, których wysokość przekracza 34m n.p.m. Zezwala się na nadbudowę, rozbudowę istniejących obiektów budowlanych pod warunkiem zachowania dopuszczalnej wysokości zabudowy, tj. 34m n.p.m. Dopuszcza się prowadzenia gospodarki leśnej i rolnej do wysokości niekolidującej z pracą urzędnika, tj. 34m n.p.m.;
- Strefa ochronna terenu zamkniętego resortu obrony narodowej nr 7 – zakaz wznoszenia napowietrznych linii energetycznych i wysokich budowli. Występuje obowiązek uzgodnienia realizacji inwestycji z Inspektorem Sił Powietrznych, w szczególności dotyczących wznoszenia napowietrznych linii energetycznych w odległości do 1500m od urządzeń objętych strefą ochronną.

Ponadto, na terenie Żukowa Morskiego zlokalizowany jest teren zamknięty stanowiący kompleks wojskowy (Skład Darłowo), dla którego zostały ustanowione strefy ochronne wykraczające poza granice terenu zamkniętego:

- Strefa zagrożenia „A” (1 kPa) – zakaz wznoszenia obiektów użyteczności publicznej, w którym gromadzi się duża liczba ludzi;
- Strefa zagrożenia „B” (3 kPa) – zakazy strefy „A” oraz dodatkowo zakaz wznoszenia zabudowy zwartej oraz dróg o dużym natężeniu ruchu i autostrad;
- Strefa zagrożenia „C” (5 kPa) – zakazy stref zagrożenia „A” i „B” oraz dodatkowo zakaz wznoszenia zabudowy rozproszonej.

Część gminy Darłowo zlokalizowana jest, zgodnie z rysunkiem studium, w granicach strefy ograniczonego użytkowania wynikającej z zapisów Porozumienia wykonawczego między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki do Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki dotyczącej rozmieszczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej systemu obrony przed rakietami balistycznymi w sprawie użytkowania terenów oraz przestrzeni powietrznej wokół Bazy systemu obrony przed rakietami balistycznymi.

Zgodnie z Decyzją Nr 14 Ministra Infrastruktury z dnia 18 września 2020 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe, na terenie gminy Darłowo ustalono następujące tereny zamknięte linii kolejowych, zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa:

- obręb Nowy Jarosław: dz. 218/5;
- obręb Nowy Kraków: dz. 3, 4, 5/1, 269/2;
- obręb Sińczyca: dz. 186/4;
- obręb Słowino Słowinko: dz. 5/2;
- obręb Stary Jarosław: 268;
- obręb Wiekowice: 259/12, 259/13.

4. UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZĘ USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM

Studium jest dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy przy uwzględnieniu ustaleń strategii rozwoju województwa i planu zagospodarowania przestrzennego województwa, a także strategii rozwoju ponadlokalnego oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem. **Studium nie jest aktem prawa miejscowego, co oznacza, że nie stanowi postawy do uzyskiwania decyzji o pozwoleniu na budowę.** Ustalenia studium są za to wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Oznacza to, że ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie mogą naruszać ustaleń Studium, zarówno w zakresie przeznaczenia terenów pod określone funkcje jak również w zakresie zasad zabudowy i zagospodarowania poszczególnych terenów.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Darłowo opracowane zostało w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503). Podstawą do rozpoczęcia prac planistycznych było podjęcie Uchwały Nr XX/164/2012 Rady Gminy Darłowo, z dnia 30 maja 2012r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo”

Przedmiotowe opracowanie przyjęte Uchwałą Nr LIII.536.2022 Rady Gminy Darłowo, z dnia 15 lipca 2022 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo stanowi całkowitą i kompleksową aktualizację dotychczas obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo, uchwalonego Uchwałą Nr XXXVII/503/2010 Rady Gminy Darłowo z dnia 10 listopada 2010 roku.

Całkowita aktualizacja studium ma na celu umożliwienie zrównoważonego rozwoju Gminy przy wykorzystaniu jej największych atutów i jednoczesnym poszanowaniu walorów krajobrazowych, środowiskowych i kulturowych. Dostosowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy do aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej jest podstawą prawidłowego jej rozwoju.

Podstawę do zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy stanowił sporządzony w ramach prac nad Studium bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, którego podsumowanie zawarto w **tab. 4.1**. Przedmiotowy bilans warunkuje możliwość zwiększania powierzchni terenów pod rozwój zabudowy o określonym przeznaczeniu w granicach gminy Darłowo.

Tab. 4.1. Maksymalne w skali gminy Darłowo zapotrzebowanie na nową zabudowę możliwe do zaprojektowania w Studium, wynikające z bilansu terenów.

Funkcja	Powierzchnia użytkowa możliwa do zaprojektowania [m ²]	Powierzchnia terenów możliwa do zaprojektowania [ha]	Zaprojektowano w Studium – powierzchnia użytkowa [m ²]	Zaprojektowano w Studium – powierzchnia terenów [ha]
Zabudowa mieszkaniowa	83 987,0	120 ha	83 987,0	120 ha
Zabudowa zagrodowa	-	-	-	-
Zabudowa usługowa	31 353,4	44,8 ha	31 353,4	44,8 ha
Zabudowa produkcyjna, produkcyjno-usługowa i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych	50 348,2	65,8 ha	50 348,2	65,8 ha
Zabudowa usług sportu i rekreacji	72 848,2	15,9 ha	72 848,2	15,9 ha
Zabudowa usług turystyki	160 193,2	63,5 ha	160 193,2	63,5 ha

Źródło: opracowanie własne

Głównym celem zmian wprowadzonych w kierunkach rozwoju gminy Darłowo jest przede wszystkim:

- rozwój poszczególnych jednostek osadniczych oparty na wykorzystaniu atutów Gminy wynikających przede wszystkim z jej położenia, przy jednoczesnym zachowaniu odpowiednich proporcji w krajobrazie i ochronie walorów przyrodniczych oraz kulturowych,
- poprawę standardów zabudowy na obszarach zwartej zabudowy oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie, poprzez:
  - wyznaczenie terenów dla rozwoju zabudowy w oparciu o istniejącą infrastrukturę techniczną i społeczną,
  - tworzenie wielofunkcyjnych jednostek osadniczych,
  - ochronę istniejących terenów zielonych a także tworzenie przestrzeni dla ich rozwoju,
  - ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- uporządkowanie charakteru i formy zabudowy w poszczególnych jednostkach osadniczych, z poszanowaniem i w nawiązaniu do walorów historycznych poszczególnych miejscowości,
- dostosowanie oferty turystycznej w miejscowościach nadmorskich do stale zwiększającego się ruchu turystycznego, a także do obserwowanych zmian w preferencjach turystów, poprzez np. podniesienie parametrów zabudowy, które pozwoli na realizację obiektów, całorocznych, o wyższym standardzie, umożliwiających nie tylko rozwój turystyki wypoczynkowej czy poznawczej, ale również turystyki zdrowotnej i biznesowej przy jednoczesnym ograniczeniu chłonności obszarów przeznaczonych pod ten rozwój, a tym samym zachowaniu wartości przyrodniczo – kulturowych obszaru Gminy,
- stworzenie warunków dla rozwoju i współistnienia funkcji usługowych i produkcyjnych, w tym produkcji energii z odnawialnych źródeł energii w sposób minimalizujący konflikty przestrzenne z zabudową mieszkaniową, a także z zabudową przeznaczoną dla turystyki i rekreacji.
- ograniczenie ekspansji zabudowy niezwiązanej z gospodarką rolną na tereny rolnicze.

Wyżej wymienione cele znajdują swoje odzwierciedlenie w strukturze funkcjonalno-przestrzennej przyjętej na rysunku Studium. Obszar Gminy został podzielony na podstawowe obszary funkcjonalne, w ramach których można realizować zarówno funkcję podstawową, wynikającą z opisu danego obszaru, a także funkcje dopuszczalne i wykluczone przyporządkowane w **tab. 3.1.** do poszczególnych funkcji podstawowych. Niezależnie od ustaleń zawartych w **tab. 3.1.**, za zgodne ze studium uznane zostało przeznaczenie, dopuszczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego studium, o ile będzie to zgodne z obowiązującymi przepisami.

Wskazane na rysunku studium granice podstawowych obszarów funkcjonalnych mają charakter orientacyjny i w uzasadnionych przypadkach mogą podlegać korektom na etapie sporządzania

miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zgodnie ze wskazanymi w rozdziale 3.1 wytycznymi.

Ze względu na dominujący charakter zabudowy w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy Darłowo wyróżniono cztery główne typy miejscowości/obrębów:

- **miejsowości o dominującej funkcji turystycznej**, w obrębach: Dąbki, Bobolin, Kopań i Wicie, które z uwagi na dostęp do Morza Bałtyckiego charakteryzują się dużym udziałem usług związanych z turystyką w strukturze funkcjonalno-przestrzennej, a także dużym potencjałem do rozwoju tego typu zabudowy. Tym samym miejscowości te odznaczają się największą presją inwestycyjną w Gminie.
- **miejsowości z potencjałem turystycznym**, w obrębach: Gleźnowo i Bukowo Morskie, które z uwagi na dogodnie powiązanie komunikacyjne z uzdrowiskiem Dąbki i jego sąsiedztwo, a także położenie nad jeziorem Bukowo również charakteryzują się potencjałem do rozwoju turystyki jednak presja inwestycyjna na te obszary jest zdecydowanie mniejsza niż w miejscowościach o dominującej funkcji turystycznej.
- **miejsowości o dominującej funkcji mieszkaniowej**, w obrębach: Cisowo, Domaślawice, Rusko, Zakrzewo, Żukowo Morskie, które z uwagi na bliskie sąsiedztwo miasta Darłowo, charakteryzują się wysokim potencjałem rozwoju zabudowy mieszkaniowej o podwyższonej intensywności, ale także zabudowy usługowej, a nawet produkcyjnej.
- **miejsowości monofunkcyjne**, w obrębach: Boryszewo, Dobiesław, Drozdowo, Gleźnowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopnica, Kowalewice, Kowalewiczki, Krupy, Nowy Jarosław, Nowy Kraków, Palczewice, Porzeczce, Sińczyca, Słowino Słowinko, Stary Jarosław, Sulimice, Wiekowice, Zagórzyn, Zielnowo, charakteryzujące się typowo wiejskim krajobrazem oraz zabudową mieszkaniową i zagrodową o niskiej intensywności.

Mając na względzie ochronę ładu przestrzennego w Gminie i jej zrównoważony rozwój, wytyczne do planów miejscowych w zakresie określania parametrów i wskaźników zagospodarowania, podzielono również na cztery grupy. Graniczne parametry i wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu określone w tabelach **tab. 3.2.-3.5.**, uwzględniają zróżnicowany charakter poszczególnych miejscowości. Niezależnie od ustaleń w nich zawartych, za zgodne ze studium uznano parametry i wskaźniki zagospodarowania, ustalone w planach miejscowych, obowiązujących przed wejściem w życie studium. Ponadto, w granicach istniejących głównych obszarów funkcjonalnych Gminy, wskazanych na rysunku studium, dopuszczone zostały odstępstwa od przyjętych założeń, o ile nie będą one odbiegać od parametrów i wskaźników istniejącej zabudowy zlokalizowanej w sąsiedztwie. Parametry i wskaźniki zagospodarowania dla terenów o funkcji niewskazanej w powyższych tabelach, będą określone na etapie sporządzania planów miejscowych. Przy ich realizacji, należy mieć na uwadze ochronę ładu przestrzennego, charakter lokalnej zabudowy, uwarunkowania konserwatorskie oraz środowiskowe.

W studium określono również zasady ochrony środowiska oraz dziedzictwa kulturowego, które powinno się uwzględnić przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania

przestrzennego. Dokument zawiera również wytyczne do rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Studium stanowi zbiór wytycznych do uwzględnienia i uszczegółowienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Oznacza to, że przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego możliwe są korekty wskazań studium w granicach określonych w podrozdziałach **3.1** i **3.2**.

Spis rycin

Ryc. 2.1. Położenie gminy Darłowo na tle powiatu sławieńskiego i województwa zachodniopomorskiego	19
Ryc. 2.2. Zmiany liczby ludności w gminie Darłowo w latach 2010-2019.....	21
Ryc. 2.3. Dynamika zmian liczby ludności w poszczególnych obrębach gminy Darłowo w latach 2014-2019.....	22
Ryc. 2.4. Zmiany w strukturze ludności w gminie Darłowo w latach 2010-2019	24
Ryc. 2.5. Dynamika urodzeń i zgonów w gminie Darłowo w latach 2010-2019	25
Ryc. 2.6. Wskaźnik przyrostu naturalnego w gminie Darłowo na tle powiatu sławieńskiego i województwa zachodniopomorskiego w latach 2010-2019.....	25
Ryc. 2.7. Migracje w gminie Darłowo w latach 2010-2019	26
Ryc. 2.8. Dynamika przyrostu rzeczywistego w gminie Darłowo w latach 2010-2019	27
Ryc. 2.9. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Darłowo w latach 2010-2019	29
Ryc. 2.10 Wiodące podmioty gospodarcze w podziale na branże wg sekcji i działów PKD w gminie Darłowo w latach 2010-2019	30
Ryc. 2.11. Gmina Darłowo na tle granic mezoregionów fizycznogeograficznych.....	32
Ryc. 2.12. Jezioro Kopań	39
Ryc. 2.13. Grunty rolne klasy III w granicach gminy Darłowo.....	45
Ryc. 2.14. Grunty rolne klasy IVa w granicach gminy Darłowo	45
Ryc. 2.15. Grunty organiczne w granicach gminy Darłowo	46
Ryc. 2.16. Podział geobotaniczny w rejonie gminy Darłowo	47
Ryc. 2.17. Rzeka Wieprza	53
Ryc. 2.18. Budynek w zabudowie wzniesionej w technice ryglowej, obręb Cisowo, gmina Darłowo ...	61
Ryc. 2.19. Prawne formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne w granicach gminy Darłowo.....	62
Ryc. 2.20. Granice i zasięg jednolitej części wód podziemnych nr 10	80
Ryc. 2.21 Strefy ochrony konserwatorskiej w granicach gminy Darłowo	91
Ryc. 2.22. Przeciętna liczba osób na mieszkanie w gminie Darłowo w latach 2010-2019, na tle powiatu sławieńskiego	93
Ryc. 2.23. Nowo oddane budynki mieszkalne i mieszkania w gminie Darłowo w latach 2010-2019	94
Ryc. 2.24. Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w gminie Darłowo w latach 2010-2019.....	96
Ryc. 2.25. Zmiany współczynników skolaryzacji netto i brutto w gminie Darłowo w latach 2010-2019.....	96
Ryc. 2.26. Przystań żeglarska – Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach.....	99
Ryc. 2.27. Zmiany liczby miejsc noclegowych w gminie Darłowo w latach 2010-2020.....	101
Ryc. 2.28. Strefy ochronne Uzdrowiska Dąbki.....	109
Ryc. 2.29. Teren i obszar górniczy oraz złoża kopalin w granicy Gminy Darłowo	111
Ryc. 2.30. Sieć drogowa w granicach gminy Darłowo	114
Ryc. 2.31. Strefy energetyczne wiatru w granicach Polski	116
Ryc. 2.32. Istniejące elektrownie wiatrowe w granicach gminy Darłowo	117
Ryc. 2.33. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w gminie Darłowo.....	130
Ryc. 2.34. Podział administracyjny na obręby gminy Darłowo	133
Ryc. 2.35. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w granicach gminy Darłowo	144
Ryc. 2.36. Zabudowa zlokalizowana na gruntach rolnych w granicach obrębu Kopań i Cisowo, gmina Darłowo	145
Ryc. 2.37. Zabudowa zlokalizowana na gruntach rolnych w granicach obrębu Kopań, gmina Darłowo	145
Ryc. 2.38. Wiodące podmioty gospodarcze w podziale na branże wg sekcji i działów PKD	150
Ryc. 2.39. Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej	166

Spis tabel

Tab. 2.1. Cele strategiczne i kierunkowe województwa zachodniopomorskiego	16
Tab. 2.2. Zmiany liczby ludności w poszczególnych obrębach gminy Darłowo, zameldowanych na pobyt stały, w latach 2014-2019	21
Tab. 2.3. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie Darłowo w latach 2010-2019..	23
Tab. 2.4. Dynamika przemian demograficznych w gminie Darłowo w latach 2010-2019	24
Tab. 2.5. Migracje w gminie Darłowo w latach 2010-2019	26
Tab. 2.6. Prognoza ludności GUS dla gminy Darłowo na lata 2021-2030.....	28
Tab. 2.7. Struktura użytkowania gruntów w gminie Darłowo	28
Tab. 2.8. Podstawowe mierniki rynku pracy w gminie Darłowo w latach 2010-2019	31
Tab. 2.9. Wykaz gatunków objętych ochroną gatunkową stwierdzonych w trakcie inwentaryzacji	49
Tab. 2.10. Gatunki ryb i minogów stwierdzone w ważniejszych akwenach w granicach gminy Darłowo	55
Tab. 2.11. Pomniki Przyrody w granicach gminy Darłowo	70
Tab. 2.12. Drzewa proponowane do objęcia ochroną jako pomniki przyrody w granicach gminy Darłowo.....	73
Tab. 2.13. Wykaz jednolitych części wód na terenie gminy Darłowo.....	76
Tab. 2.14. Klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia w roku 2017	82
Tab. 2.15. Leśnictwo w gminie Darłowo	84
Tab. 2.16. Gospodarstwa z uprawą wg. rodzaju i powierzchni zasiewów [ha].....	85
Tab. 2.17. Pogłowie zwierząt gospodarskich (szt.)	86
Tab. 2.18. Wykaz obiektów nieistniejących, wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków	89
Tab. 2.19. Zasoby mieszkaniowe i podstawowe mierniki warunków mieszkaniowych w gminie Darłowo w latach 2010-2019.....	92
Tab. 2.20. Odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne w gminie w latach 2010-2019	94
Tab. 2.21. Zasoby mieszkaniowe będące własnością gminy Darłowo w latach 2013-2018	95
Tab. 2.22. Liczba obiektów noclegowych i miejsc noclegowych w granicach gminy Darłowo w latach 2012-2020	100
Tab. 2.23. Liczba obiektów noclegowych w podziale na rodzaje obiektów, w granicach gminy Darłowo w latach 2012-2020.....	101
Tab. 2.24. Opłata uzdrowskowa na tle dochodów w budżecie gminy Darłowo w latach 2015-2020	102
Tab. 2.25. Struktura władania gruntami w gminie Darłowo.....	106
Tab. 2.26. Wykaz istniejących elektrowni wiatrowych na terenie gminy Darłowo	117
Tab. 2.27. Sieć wodociągowa w gminie Darłowo	124
Tab. 2.28. Wykaz istniejących hydroforni w granicach gminy Darłowo	124
Tab. 2.29. Sieć kanalizacyjna w gminie Darłowo	125
Tab. 2.30. Sieć gazowa w gminie Darłowo	128
Tab. 2.31. Wykaz obrębów i miejscowości w gminie Darłowo.....	133
Tab. 2.32. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące w granicach Gminy Darłowo.....	141
Tab. 2.33. Liczba gospodarstw rolnych oraz ich powierzchnia w gminie Darłowo, w latach 1996, 2002, 2010	149
Tab. 2.34. Liczba miejsc noclegowych ogółem w latach 2012-2020 w gm. Darłowo, na tle powiatu sławieńskiego oraz wybranych gmin nadmorskich	149
Tab. 2.35. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w powiecie sławieńskim w podziale na lata [%].....	150

Tab. 2.36. Prognoza liczby ludności w województwie zachodniopomorskim oraz powiecie sławieńskim na lata 2025-2050	153
Tab. 2.37. Prognoza liczby ludności w gminach powiatu sławieńskiego na lata 2022-2030	153
Tab. 2.38. Przyrost rzeczywisty w gminie Darłowo w latach 2010-2019.....	154
Tab. 2.39. Prognoza liczby ludności gminy Darłowo do roku 2051 (w perspektywie trzydziestoletniej), w okresach pięcioletnich, oszacowana na podstawie średniego wskaźnika przyrostu rzeczywistego w latach 2010-2019.....	154
Tab. 2.40. Budżet gminy Darłowo na lata 2010-2019	155
Tab. 2.41. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² przypadająca na 1 osobę w wybranych jednostkach samorządowych.	157
Tab. 2.42. Prognoza wzrostu przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania w m ² , przypadającej na 1 osobę do 2051 roku.....	158
Tab. 2.43. Struktura terenów zainwestowanych w miastach.....	160
Tab. 2.44. Prognoza wzrostu liczby miejsc noclegowych ogółem w latach 2020-2051 w gminie Darłowo na tle powiatu Sławieńskiego oraz gmin zbliżonych charakterystyką do gminy Darłowo.....	164
Tab. 2.45. Liczba turystycznych obiektów noclegowych w latach 2012-2019 w powiecie sławieńskim oraz gminie Darłowo	164
Tab. 2.46. Maksymalne w skali gminy Darłowo zapotrzebowanie na nową zabudowę, w podziale na funkcje, możliwe do zaprojektowania w Studium.	174
Tab. 3.1. Funkcje dopuszczalne do realizacji oraz inwestycje wykluczone w ramach głównych obszarów funkcjonalnych Gminy wskazanych na rysunku Studium	177
Tab. 3.2. Wytyczne dla miejscowości o dominującej funkcji turystycznej, w obrębach: Bobolin, Dąbki, Kopań i Wicie	186
Tab. 3.3. Wytyczne dla miejscowości z potencjałem turystycznym, w obrębach: Bukowo Morskie, Gleźnowo	187
Tab. 3.4. Wytyczne dla miejscowości o dominującej funkcji mieszkaniowej, w obrębach: Cisowo, Domaślawice, Rusko, Zakrzewo, Żukowo Morskie	188
Tab. 3.5. Wytyczne dla miejscowości monofunkcyjnych, w obrębach: Boryszewo, Dobiesław, Drozdowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopnica, Kowalewice, Kowalewiczki, Krupy, Nowy Jarosław, Nowy Kraków, Palczewice, Porzeczce, Sińczyca, Słowino Słowinko, Stary Jarosław, Sulimice, Wiekowice, Zagórzyn, Zielnowo	188
Tab. 3.6. Drzewa proponowane do objęcia ochroną jako pomniki przyrody w granicach gminy Darłowo	199
Tab. 4.1. Maksymalne w skali gminy Darłowo zapotrzebowanie na nową zabudowę możliwe do zaprojektowania w Studium, wynikające z bilansu terenów.	234

Wykaz nr 1 do części tekstowej - wykaz obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego

Lp.	Nr na zał. graf.	Nr rejestru [dawny numer]	Miejscowość	Obiekt	Opis	Lokalizacja
1	1	A-726 z dnia 06.10.2010r. [A-37 z dnia 25.09.1954r.]	Barzowice	kościół św. Franciszka z Asyżu z otoczeniem	kon. XV, XVI, XIX w., (gotyk)	Barzowice nr 43, dz. nr 99
2	2	A-720 z dnia 06.10.2010r. [218 z dnia 11.11.1959r.]	Bukowo Morskie	kościół rzymsko-katolicki p.w. NSPJ z otoczeniem	1 poł. XIV w., (gotyk)	Bukowo Morskie nr 7, dz. nr 30
3	3	986 z dnia 15.02.1978r.	Bukowo Morskie	park dworski	pocz. XX w., (krajobrazowy)	Bukowo Morskie, dz. nr 43/16
4	4	A-719 z dnia 06.10.2010r. [67 z dnia 21.05.1955r.]	Cisowo	kościół filialny p.w. św. Stanisława Kostki z otoczeniem	1 poł. XIV, XV w., 1860 r., (gotyk)	Cisowo nr 49, dz. nr 250
5	5	879 z dnia 31.01.1974r.	Dąbki	chałupa nr 33	poł. XIX w., (rygl.)	ul. Sztormowa 4, dz. nr 73
6	6	A-723 z dnia 06.10.2010r. [392 z dnia 25.04.1964r.]	Dobiesław	kościół parafialny p.w. Matki Bożej Częstochowskiej z otoczeniem	kon. XV, 2 poł. XIX w., (gotyk)	Dobiesław nr 10, dz. nr 268
7	7	A-728 z dnia 06.10.2010r. [1261 z dnia 29.12.1998r.]	Jeżyce	kościół ewangelicki p.w. Matki Bożej Ostrobramskiej	1870 r., (neogotyk)	Jeżyce nr 4, dz. nr 405
8	8	A-721 z dnia 06.10.2010r. [1217 z dnia 30.12.1992r.]	Kowalewice	kościół ewangelicki p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa z otoczeniem	1879 r., (neoromański)	Kowalewice nr 33, dz. nr 116
9	9	A-183 z dnia 29.11.2004r.	Krupy	zagroda (chałupa i piekarnik) nr 28	1 poł. XIX (1837 r.), (rygl.)	Krupy 28, dz. nr 259
10	10	A-115 z dnia 04.04.2003r.	Krupy	zagroda (chałupa i budynek bramny) nr 26	1 ćw. XVIII, 1812 r., XIX/XX w. (rygl.)	Krupy 26, dz. nr 258/2
11	11	A-722 z dnia 06.10.2010r. [402 z dnia 27.04.1964r.]	Krupy	kościół filialny MB Ostrobramskiej z otoczeniem	1400-1403, poł. XVI, XIX w., (gotyk – rygl.)	Krupy 21, dz. nr 154
12	12	987 z dnia 15.02.1978r.	Palczewice	park dworski	kon. XIX w., (krajobrazowy)	Palczewice, ptd.-zach. część wsi, dz. nr 1/44
13	13	A-744 z dnia 25.10.2010r. [1205 z dnia 04.05.1987r.]	Rusko	cmentarz żydowski	pocz. XIX w.	Rusko, póln. część wsi, dz. nr 59

14	14	A-766 z dnia 20.12.2010r. [1238 z dnia 21.06.1993r.]	Słowino	kościół ewangelicki p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego	I. 70. XIX w., (neoromański)	Słowino nr 84, dz. nr 461
15	15	A-766 z dnia 20.12.2010r. [1238 z dnia 21.06.1993r.]	Słowino	cmentarz przykościelny	I. 70. XIX w., (neoromański)	Słowino nr 84, dz. nr 461
16	16	A-204 z dnia 23.02.2005r.	Słowino	zagroda nr 75/76 wraz z siedliskiem	1 ćw. XIX, przeb. 1 ćw. XX w., (rygl.)	Słowino nr 75-76, dz. nr 398/1-2
17	17	A-185 z dnia 07.12.2004r.	Słowino	chałupa nr 70 wraz z siedliskiem	1825 r., rozb. 1911 r., (rygl.)	Słowino nr 70, dz. nr 397/5
18	18	A-727 z dnia 06.10.2010r. [57 z dnia 04.12.1954r.]	Stary Jarosław	kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego	XIV/XV w., przeb. XIX w., (gotyk)	Stary Jarosław 28, dz. nr 72

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Darłowo

Wykaz nr 2 do części tekstowej - wykaz obiektów i obszarów ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa zachodniopomorskiego

Lp.	Nr na zał. graf.	Miejscowość	Obiekt	Opis	Lokalizacja
1	-	-	Stanowisko pierścieniowe 12 szt.	Relikt Wału Pomorskiego	-
2	20	Barzowice	DOM nr 7	2 poł. XIX – pocz. XIX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 7, nr dz. 131/10
3	21	Barzowice	SZKOŁA nr 10	pocz. XX w., (mur.), obecnie świetlica wiejska	Barzowice nr 10, nr dz. 98
4	22	Barzowice	DOM nr 14	1874 r., l. 20. XX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 14, nr dz. 123/1
5	23	Barzowice	DOM nr 20	4 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 20, nr dz. 115
6	24	Barzowice	ZAGRODA nr 21: dom	2 poł. XIX – 1 ćw. XX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 21, nr dz. 114/5
7	25	Barzowice	ZAGRODA nr 21: budynek bramny	4 ćw. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 21, nr dz. 114/5
8	26	Barzowice	ZAGRODA nr 21: obora	4 ćw. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.), obecnie ruina,	Barzowice nr 21, nr dz. 114/5
9	27	Barzowice	DOM nr 22	2 poł. XIX – 1 ćw. XX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 22, nr dz. 112
10	28	Barzowice	ZAGRODA nr 29: dom	2 poł. XIX – 1 ćw. XX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 29, nr dz. 33/3
11	29	Barzowice	ZAGRODA nr 29: budynek bramny	1776 r., 2 poł. XIX - l. 30. XX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 29, nr dz. 33/3
12	30	Barzowice	ZAGRODA nr 29: obora	XIX / XX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 29, nr dz. 33/3
13	31	Barzowice	ZAGRODA nr 29: stodoła	2 poł. XIX w., (szach.)	Barzowice nr 29, nr dz. 33/3
14	32	Barzowice	ZAGRODA nr 30: dom	4 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 30, nr dz. 77
15	33	Barzowice	ZAGRODA nr 30: obora	kon. XIX w., (szach./mur.), ruina	Barzowice nr 30, nr dz. 77
16	34	Barzowice	ZAGRODA nr 31: dom	2 poł. XIX w., (szach.)	Barzowice nr 31, nr dz. 34/1
17	35	Barzowice	ZAGRODA nr 32: dom	2 poł. XIX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 32, nr dz. 79
18	36	Barzowice	ZAGRODA nr 32: obora	pocz. XX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 32, nr dz. 79
19	37	Barzowice	ZAGRODA nr 35: dom	2 poł. XIX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 35, nr dz. 35/2
20	38	Barzowice	ZAGRODA nr 35: stodoła	3 ćw. XIX w., (szach.)	Barzowice nr 35, nr dz. 35/2
21	39	Barzowice	ZAGRODA nr 36: dom	XIX / XX w., (mur.)	Barzowice nr 36, nr dz. 36/1
22	40	Barzowice	ZAGRODA nr 36: budynek inwentarski	3 ćw. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 36, nr dz. 36/1
23	41	Barzowice	ZAGRODA nr 36: stodoła	3 ćw. XIX w., (szach.)	Barzowice nr 36, nr dz. 36/1
24	42	Barzowice	DOM nr 40	2 poł. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 40, nr dz. 40/2
25	43	Barzowice	DOM nr 46	3 ćw. XIX w., przebud., (szach./mur.)	Barzowice nr 46, nr dz. 51/1

26	44	Barzowice	DOM nr 47	kon. XIX w., (rygl.-mur.)	Barzowice nr 47, nr dz. 66/1
27	45	Barzowice	ZAGRODA nr 49: dom	3 ćw. XIX w., przebud., (szach./mur.)	Barzowice nr 49, nr dz. 53/5
28	46	Barzowice	ZAGRODA nr 49: budynek bramny	kon. XIX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 49, nr dz. 53/6
29	47	Barzowice	UKŁAD RURALISTYCZNY	XIII – XX w.	Barzowice
30	48	Barzowice	POMNIK KU CZCI POLEGŁYCH W I WOJNIE ŚWIATOWEJ	l. 20. XX w. (1921 r.) (szt. kam.)	Barzowice nr 43, nr dz. 99
31	49	Barzowice	CMENTARZ PARAFIALNY	2 poł. XIX w. (1,2 ha)	Barzowice, nr dz. 55
32	50	Bobolin	ZAGRODA nr 3: dom	3 ćw. XIX – l. 20. XX w., (rygl.-mur.)	Bobolin nr 3, nr dz. 21/19
33	51	Bobolin	ZAGRODA nr 3: budynek inwentarski	3 ćw. XIX w., (rygl.-mur.)	Bobolin nr 3, nr dz. 21/19
34	52	Boryszewo	ZAGRODA nr 15: dom	3 ćw. XIX – 1 ćw. XX w., (szach./mur.)	Boryszewo nr 15, nr dz. 84/1
35	53	Boryszewo	ZAGRODA nr 15: obora z przejazdem	4 ćw. XIX – l. 20 XX w., (szach./mur.)	Boryszewo nr 15, nr dz. 84/1
36	54	Boryszewo	ZAGRODA nr 17: dom	3 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Boryszewo nr 17, nr dz. 46
37	55	Boryszewo	ZAGRODA nr 17: obora	pocz. XX w., (mur./drew.)	Boryszewo nr 17, nr dz. 46
38	56	Boryszewo	ZAGRODA nr 23: dom	kon. XIX w., (szach./mur.)	Boryszewo nr 23, nr dz. 29/4
39	57	Boryszewo	ZAGRODA nr 27: dom	XIX / XX w., (mur./drew.)	Boryszewo nr 27, nr dz. 209/4
40	58	Boryszewo	ZAGRODA nr 27: obora/stodoła	l. 10. XX w., (drew./mur.)	Boryszewo nr 27, nr dz. 209/4
41	59	Boryszewo	BUDYNEK INWENTARSKO-MIESZKALNY nr 32	4 ćw. XIX – l. 10 XX w., (szach./mur.)	Boryszewo nr 32, nr dz. 58
42	60	Boryszewo	PARK DWORSKI	4 ćw. XIX w., (naturalistyczny)	Boryszewo nr 14, płn.-wschodnia część wsi, nr dz. 119/2
43	61	Boryszewo	UKŁAD RURALISTYCZNY - PLACOWY	XIII – XX w.	Boryszewo
44	62	Borzyszkowo	DOM nr 9	2 poł. XIX w., szach./mur. (przedmur.)	Borzyszkowo nr 9, nr dz. 70
45	63	Borzyszkowo	DOM nr 13	4 ćw. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Borzyszkowo nr 13, nr dz. 9/2
46	64	Borzyszkowo	KAPLICZKA MATKI BOŻEJ	1946 r., (mur.)	Borzyszkowo, zach. część wsi – skrzyżowanie, nr dz. 5/3
47	65	Bukowo Morskie	PASTORÓWKA - PLEBANIA nr 8	ok. 1880 r., (mur.)	Bukowo Morskie nr 8, nr dz. 33/1
48	66	Bukowo Morskie	DOM nr 10	poł. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Bukowo Morskie nr 10, nr dz. 49/4
49	67	Bukowo Morskie	SPICHLERZ FOLWARCZNY nr 22	XIX / XX w., (mur.)	Bukowo Morskie nr 22, nr dz. 43/16
50	68	Bukowo Morskie	ZESPÓŁ FOLWARCZNY nr 22	4 ćw. XIX – l. 30 XX w., (mur./drew.)	Bukowo Morskie nr 22, nr dz. 43/14-16, 43/33

51	69	Bukowo Morskie	SZKOŁA nr 33	l. 10. XX w., (mur.), obecnie dom	Bukowo Morskie nr 33, nr dz. 37/1
52	70	Bukowo Morskie	CMENTARZ EWANGELICKI	2 poł. XIX w., (1,5 ha), obecnie komunalny	Bukowo Morskie, płd. część wsi, nr dz. 51
53	71	Bukowo Morskie	POMNIK KU CZCI POLEGŁYCH W I WOJNIE ŚWIATOWEJ	l. 20. XX w., (szt. kam.)	Bukowo Morskie, cmentarz przykościelny, nr dz. 30
54	72	Cisowo	SZKOŁA nr 6	l. 20/30. XX w., (mur.), obecnie dom,	Cisowo nr 6, nr dz. 605/4
55	73	Cisowo	SZKOŁA nr 6: budynek gospodarczy	l. 10. XX w., (szach./mur.)	Cisowo nr 6, nr dz. 605/4
56	74	Cisowo	ZAGRODA nr 14: dom	1827 r. – pocz. XX w., (szach./mur.)	Cisowo nr 14, nr dz. 309
57	75	Cisowo	ZAGRODA nr 14: budynek bramny	1827 r. – l. 20 XX w., (szach./mur.)	Cisowo nr 14, nr dz. 309
58	76	Cisowo	ZAGRODA nr 14: budynek inwentarski	kon. XIX w., (szach./mur.)	Cisowo nr 14, nr dz. 309
59	77	Cisowo	ZAGRODA nr 14: stodoła	1 poł. XIX w., (szach.)	Cisowo nr 14, nr dz. 309
60	78	Cisowo	ZAGRODA nr 18: dom	1 ćw. XIX w., (szach.)	Cisowo nr 18, nr dz. 313
61	79	Cisowo	ZAGRODA nr 18: budynek bramny	1818 r., (szach.)	Cisowo nr 18, nr dz. 313
62	80	Cisowo	ZAGRODA nr 18: budynek inwentarski	1910 r., (mur.)	Cisowo nr 18, nr dz. 313
63	81	Cisowo	ZAGRODA nr 18: stodoła	poł. XIX w., (szach.)	Cisowo nr 18, nr dz. 313
64	82	Cisowo	SZKOŁA nr 48	pocz. XX w., (mur.), obecnie dom	Cisowo nr 48, nr dz. 249/2
65	83	Cisowo	POMNIK KU CZCI POLEGŁYCH W I WOJNIE ŚWIATOWEJ	l. 20. XX w., (szt. kam.)	Cisowo, cmentarz przykościelny, nr dz. 250
66	84	Cisowo	UKŁAD RURALISTYCZNY - OWALNICA	XIV – XX w.	Cisowo
67	85	Dąbki	ZAGRODA nr 7: dom	3 ćw. XIX w., (szach.)	Dąbki, ul. Wydmowa nr 7, nr dz. 19
68	86	Dąbki	ZAGRODA nr 7: stodoła	3 ćw. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Dąbki, ul. Wydmowa nr 7, nr dz. 19
69	87	Dąbki	DOM nr 14	1852 r., przebud., (szach./mur.)	Dąbki, ul. Handlowa nr 14, nr dz. 56/12
70	88	Dobiesław	ZAGRODA nr 7: dom	3 ćw. XIX – l. 20 XX w., (szach./mur.)	Dobiesław nr 7, nr dz. 271/3
71	89	Dobiesław	ZAGRODA nr 7: budynek bramny	1802 r. (data na belce), (szach.)	Dobiesław nr 7, nr dz. 271/1
72	90	Dobiesław	ZAGRODA nr 7: budynek inwentarski	poł. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Dobiesław nr 7, nr dz. 271/1
73	91	Dobiesław	PASTORÓWKA nr 9	pocz. XX w. mur., obecnie plebania	Dobiesław nr 9, nr dz. 269
74	92	Dobiesław	SZKOŁA nr 11	pocz. XX w., (mur.), obecnie dom	Dobiesław nr 11, nr dz. 267
75	93	Dobiesław	ZAGRODA nr 17: dom	kon. XX w., (mur.)	Dobiesław nr 17, nr dz. 260
76	94	Dobiesław	ZAGRODA nr 17: budynek inwentarski	1849 – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Dobiesław nr 17, nr dz. 260 i 261

77	95	Dobiesław	SZKOŁA nr 33	pocz. XX w., (mur.), obecnie dom	Dobiesław nr 33, nr dz. 238/1
78	96	Dobiesław	ZAGRODA nr 41: dom	l. 10. XX w., (mur.)	Dobiesław nr 41, nr dz. 216
79	97	Dobiesław	ZAGRODA nr 41: budynek bramny	1854 r. – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Dobiesław nr 41, nr dz. 216
80	98	Dobiesław	ZAGRODA nr 41: budynek inwentarski	2 poł. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Dobiesław nr 41, nr dz. 216
81	99	Dobiesław	ZAGRODA nr 41: stodoła	poł. XIX w., (szach.)	Dobiesław nr 41, nr dz. 216
82	100	Dobiesław	ZAGRODA nr 89: dom	2 poł. XIX w., (szach.)	Dobiesław nr 89, nr dz. 404/1
83	101	Dobiesław	ZAGRODA nr 89: obora	2 poł. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Dobiesław nr 89, nr dz. 404/1
84	102	Dobiesław	ZAGRODA nr 89: stodoła	2 poł. XIX – l. 20. XX w., (szach./drew.)	Dobiesław nr 89, nr dz. 404/1
85	103	Dobiesław	CMENTARZ EWANGELICKI	2 poł. XIX w., (0,7ha), obecnie komunalny	Dobiesław, wschodnia część wsi, nr dz. 345
86	104	Dobiesław	KAPLICA CMENTARNA	l. 10/20. XX w., (mur.- neogotyck)	Dobiesław, wschodnia część wsi, nr dz. 345
87	105	Dobiesław	POMNIK KU CZCI POLEGŁYCH W I WOJNIE ŚWIATOWEJ	l. 20. XX w., (szt. kam.)	Dobiesław, przy kościele, nr dz. 268
88	106	Dobiesław	UKŁAD RURALISTYCZNY - ULICÓWKA	XV – XX w.	Dobiesław
89	107	Domasławice	DOM nr 1	2 poł. XX w., przebud., (szach./mur.)	Domasławice nr 1, nr dz. 272/1
90	108	Domasławice	ZAGRODA nr 6-7: dom	2 poł. XIX w., przeb., (szach.)	Domasławice nr 6-7, nr dz. 379/13 i 380/2
91	109	Domasławice	ZAGRODA nr 6-7: budynek bramny	2 poł. XIX w., (szach.)	Domasławice nr 6-7, nr dz. 379/13 i 380/2
92	110	Domasławice	ZAGRODA nr 16-17: dom	4 ćw. XIX w., (szach.)	Domasławice nr 16-17, nr dz. 395 i 393/1
93	111	Domasławice	ZAGRODA nr 16-17: obora	l. 20/30. XX w., (mur.)	Domasławice nr 16-17, nr dz. 395 i 393/1
94	112	Domasławice	ZAGRODA nr 19: obora	XIX/XX w., (szach./mur.)	Domasławice nr 19, nr dz. 417/2
95	113	Domasławice	DOM nr 33	1 poł. XIX w., (szach.)	Domasławice nr 33, nr dz. 443, 444/2 i 444/4
96	114	Domasławice	DOM nr 37	2 poł. XIX w., przeb., (szach.)	Domasławice nr 37, nr dz. 309
97	115	Domasławice	ZAGRODA nr 48: dom	poł. XIX w., (szach.)	Domasławice nr 48, nr dz. 321
98	116	Domasławice	ZAGRODA nr 48: budynek bramny	1807 r. - l. 20. XX w., (szach./mur.)	Domasławice nr 48, nr dz. 321
99	117	Domasławice	ZAGRODA nr 48: budynek inwentarski	l. 10/20. XX w., (mur.), obecnie budynek gospodarczo-mieszkalny	Domasławice nr 48, nr dz. 321
100	118	Domasławice	ZAGRODA nr 48: stodoła	1855 r., (szach.)	Domasławice nr 48, nr dz. 321
101	119	Domasławice	ZAGRODA nr 61: dom	2 poł. XIX w., przeb., (szach.)	Domasławice nr 61, nr dz. 340/2, 342
102	120	Domasławice	ZAGRODA nr 71: dom	2 poł. XIX w., (szach.)	Domasławice nr 71, nr dz. 233/2

103	121	Domasławice	ZAGRODA nr 71: stodoła	2 poł. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Domasławice nr 71, nr dz. 233/2
104	122	Domasławice	Zagroda (szach.) nr 73: dom	3 ćw. XIX w. (szach.)	Domasławice 73, nr dz. 270/2
105	123	Domasławice	Zagroda (szach.) nr 73: stodoła	3 ćw. XIX w. (szach.)	Domasławice 73, nr dz. 270/2
106	124	Domasławice	UKŁAD RURALISTYCZNY - ULICÓWKA	XIII – XX w.	Domasławice
107	125	Drozdowo	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: RZĄDCÓWKA nr 1	kon. XIX w., (mur.), obecnie dom	Drozdowo nr 1, nr dz. 3/54
108	126	Drozdowo	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: PARK nr 1	kon. XIX w., (krajobrazowy)	Drozdowo nr 1, nr dz. 3/56 i 3/55
109	127	Drozdowo	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: SPICHLRZ, MAGAZYN ZBOŻOWY nr 1	kon. XIX w., (mur.)	Drozdowo nr 1, nr dz. 3/43
110	128	Drozdowo	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: TRAFOSTACJA nr 1	l. 30. XX w., (mur.)	Drozdowo nr 1, nr dz. 3/30
111	129	Głęźnowo	ZAGRODA nr 4: dom	3 ćw. XIX w., (szach.)	Głęźnowo 4, nr dz. 103/3
112	130	Głęźnowo	ZAGRODA nr 4: piwnica-lodownia	3 ćw. XIX w., (kam./grunt.)	Głęźnowo 4, nr dz. 103/3
113	131	Głęźnowo	DOM nr 6	3 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Głęźnowo 6, nr dz. 105/2
114	132	Głęźnowo	DOM nr 9	3 ćw. XIX w., (szach.)	Głęźnowo 9, nr dz. 122/3
115	133	Głęźnowo	DOM nr 10	3 ćw. XIX w., (szach.)	Głęźnowo 10, nr dz. 94/4
116	134	Głęźnowo	DOM nr 11	3 ćw. XIX w., (szach.)	Głęźnowo 11, nr dz. 91/3
117	135	Głęźnowo	ZAGRODA nr 18: dom	poł. XIX w., (szach./mur.)	Głęźnowo 18, nr dz. 80/2
118	136	Głęźnowo	ZAGRODA nr 18: obora	4 ćw. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Głęźnowo 18, nr dz. 80/2
119	137	Głęźnowo	DOM nr 19	3 ćw. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Głęźnowo 19, nr dz. 130/1
120	138	Głęźnowo	SZKOŁA nr 29	pocz. XX w., (mur.), obecnie dom	Głęźnowo 29, nr dz. 70/2
121	139	Głęźnowo	DOM nr 36	3 ćw. XIX w., przeb., (szach.)	Głęźnowo 36, nr dz. 175/5
122	140	Głęźnowko	BUDYNEK STODOLNO-INWENTARSKI nr 5	2 ćw. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Głęźnowko 5, nr dz. 246/1
123	141	Głęźnowko	KAPLICZKA	1946 r., (mur.)	Głęźnowko, pośrodku wsi, skrzyżowanie dróg, nr dz. 239/2 oraz 239/1
124	142	Górzycyca	LEŚNICZÓWKA nr 2: dom	l. 10. XX w., (szach.)	Górzycyca nr 2, nr dz. 116/2 (las)
125	143	Jeżyce	ZAGRODA nr 5: dom	1872 r., (szach.)	Jeżyce nr 5, nr dz. 145
126	144	Jeżyce	ZAGRODA nr 5: budynek bramny	1 ćw. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Jeżyce nr 5, nr dz. 145
127	145	Jeżyce	ZAGRODA nr 5: budynek inwentarski	l. 10. XX w., (mur.), ruina	Jeżyce nr 5, nr dz. 145
128	146	Jeżyce	DOM nr 14	3/4 ćw. XIX w., (szach.)	Jeżyce nr 14, nr dz. 313/1
129	147	Jeżyce	SZKOŁA nr 23	1930 r., (mur.)	Jeżyce nr 23, nr dz. 281/4
130	148	Jeżyce	ZAGRODA nr 30: dom	4 ćw. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Jeżyce nr 30, nr dz. 119/3

131	149	Jeżyce	ZAGRODA nr 30: budynek inwentarski	kon. XIX w., (szach./mur.)	Jeżyce nr 30, nr dz. 119/3
132	150	Jeżyce	ZAGRODA nr 30: stodoła	3/4 ćw. XIX w., (szach.)	Jeżyce nr 30, nr dz. 119/3
133	151	Jeżyce	ZAGRODA nr 35: dom	kon. XIX w., (szach./mur.)	Jeżyce nr 35, nr dz. 116
134	152	Jeżyce	ZAGRODA nr 35: budynek inwentarski	kon. XIX w., (szach.- drew./mur.)	Jeżyce nr 35, nr dz. 116
135	153	Jeżyce	ZAGRODA nr 35: stodoła	kon. XIX w., (szach.- drew./mur.)	Jeżyce nr 35, nr dz. 116
136	154	Jeżyce	ZAGRODA nr 37: stodoła	4 ćw. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Jeżyce nr 37, nr dz. 111/2
137	155	Jeżyce	ZAGRODA nr 37: budynek bramny	4 ćw. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Jeżyce nr 37, nr dz. 111/2
138	156	Jeżyce	ZAGRODA nr 37: budynek inwentarski	4 ćw. XIX – l. 10. XX w., (szach.)	Jeżyce nr 37, nr dz. 111/2
139	157	Jeżyce	DOM nr 45	4 ćw. XIX w., (szach.)	Jeżyce nr 45, nr dz. 291
140	158	Jeżyce	ZAGRODA nr 46: dom	ćw. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Jeżyce nr 46, nr dz. 264/2
141	159	Jeżyce	ZAGRODA nr 48: dom	4 ćw. XIX w., (szach.)	Jeżyce nr 48, nr dz. 265/4
142	160	Jeżyce	ZAGRODA nr 48: stodoła-obora	4 ćw. XIX w., (szach.)	Jeżyce nr 48, nr dz. 265/4
143	161	Jeżyce	ZAGRODA nr 49: dom	4 ćw. XIX w., (szach.)	Jeżyce nr 49, nr dz. 205/2
144	162	Jeżyce	ZAGRODA nr 49: obora	kon. XIX w., (szach.- drew./mur.)	Jeżyce nr 49, nr dz. 205/2
145	163	Jeżyce	LEŚNICTWO nr 64-65: dom/urząd-zjazd	pocz. XX w., (mur.), obecnie dom kilkurodzinny,	Jeżyce nr 64-65, nr dz. 88/11-12
146	164	Jeżyce	LEŚNICTWO nr 64-65: stajnia-wozownia	l. 20. XX w., (mur.)	Jeżyce nr 64-65, nr dz. 88/12, 88/14
147	165	Jeżyce	ZAGRODA nr 71: dom	poł. XIX w., (szach.)	Jeżyce nr 71, nr dz. 382
148	166	Jeżyce	ZAGRODA nr 71: budynek inwentarsko- stodolny	1892 r., (szach.)	Jeżyce nr 71, nr dz. 382
149	167	Jeżyce	CMENTARZ EWANGELICKI	2 poł. XIX w., (0,7 ha), obecnie parafialny	Jeżyce, po zach. stronie kościółka, nr dz. 146
150	168	Jeżyce	POMNIK KU CZCI POLEGŁYCH W I WOJNIE ŚWIATOWEJ	, l. 20. XX w., (beton, kamień), obecnie kapliczka Matki Bożej	Jeżyce, przy kościele, nr dz. 405
151	169	Jeżyce	UKŁAD RURALISTYCZNY - ULICÓWKA	XIII – XX w.	Jeżyce
152	170	Jeżyczki	ZAGRODA nr 11: dom	1 ćw. XIX – kon XX w., (szach.)	Jeżyczki nr 11, nr dz. 241/3 i 242
153	171	Jeżyczki	ZAGRODA nr 11: budynek bramny	1818 r. - kon. XIX w., (szach./mur.)	Jeżyczki nr 11, nr dz. 241/3 i 242
154	172	Jeżyczki	ZAGRODA nr 11: budynek inwentarski	kon. XIX w., (mur./szach.-drew.)	Jeżyczki nr 11, nr dz. 241/3
155	173	Jeżyczki	ZAGRODA nr 43: dom	1 poł. XIX w., (szach.)	Jeżyczki nr 43, nr dz. 315
156	174	Jeżyczki	ZAGRODA nr 43: obora	kon. XIX w., (mur./rygl.)	Jeżyczki nr 43, nr dz. 315
157	175	Jeżyczki	ZAGRODA nr 43: stodoła	XIX/XX w., (mur.)	Jeżyczki nr 43, nr dz. 315

158	176	Jeżyczki	SZKOŁA nr 49	pocz. XX w., (mur. – neoklasycyzm), obecnie dom	Jeżyczki nr 49, nr dz. 113
159	177	Jeżyczki	MŁYN nr 51	1913 r., (mur.), obecnie remiza	Jeżyczki nr 51, nr dz. 321
160	178	Jeżyczki	ZAGRODA nr 59: dom	4 ćw. XIX w., (szach.)	Jeżyczki nr 59, nr dz. 17/1
161	179	Jeżyczki	ZAGRODA nr 59: obora	kon. XIX w., (szach./mur.)	Jeżyczki nr 59, nr dz. 17/1
162	180	Jeżyczki	ZAGRODA nr 59: piekarnik	3 ćw. XIX – l. 20. XX w., (szach.)	Jeżyczki nr 59, nr dz. 17/1
163	181	Jeżyczki	ZAGRODA nr 59: stodoła	kon. XIX w., (szach.)	Jeżyczki nr 59, nr dz. 17/1
164	182	Jeżyczki	ZAGRODA nr 68: budynek inwentarski	kon. XIX w., przeb., (mur./szach.)	Jeżyczki nr 68, nr dz. 58/1
165	183	Jeżyczki	ZAGRODA nr 68: obora	kon. XIX w., (szach./mur.)	Jeżyczki nr 68, nr dz. 58/1
166	184	Jeżyczki	KOSTNICA	l. 10. XX w., (mur.), obecnie nieużytkowana	Jeżyczki, w sąsiedztwie zagrody nr 37, nr dz. 307
167	185	Jeżyczki	UKŁAD RURALISTYCZNY - ULICÓWKA	XIV – XX w.	Jeżyczki
168	186	Kępka	ZAGRODA nr 1: dom	pocz. XX w., (mur.)	Kępka nr 1, nr dz. 354/3
169	187	Kępka	ZAGRODA nr 1: budynek inwentarski	l. 10. XX w., (mur./drew.)	Kępka nr 1, nr dz. 354/3
170	188	Kopań	DOM nr 7	kon. XIX w., (mur./szach.), obecnie nieużytkowany	Kopań nr 7, nr dz. 121/1
171	189	Kopań	ZAGRODA nr 22: dom	1 poł. XIX – pocz. XX w., (szach./mur.)	Kopań nr 22, nr dz. 208
172	190	Kopań	ZAGRODA nr 22: budynek bramny	1836 r. – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Kopań nr 22, nr dz. 208
173	191	Kopań	ZAGRODA nr 22: stajnia-obora	3 ćw. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Kopań nr 22, nr dz. 208
174	192	Kopań	ZAGRODA nr 24: dom	1 poł. XIX w., (szach.)	Kopań nr 24, nr dz. 210/2
175	193	Kopań	ZAGRODA nr 24: budynek bramny (część)	1792 r. – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Kopań nr 24, nr dz. 210/2
176	194	Kopań	ZAGRODA nr 24: obora	l. 20. XX w., (mur.)	Kopań nr 24, nr dz. 210/2
177	195	Kopań	ZAGRODA nr 26: dom	3 ćw. XIX – l. 20. XX w., (mur.)	Kopań nr 26, nr dz. 212
178	196	Kopań	ZAGRODA nr 26: budynek bramny	1817 r., (szach.)	Kopań nr 26, nr dz. 212
179	197	Kopań	ZAGRODA nr 26: budynek inwentarski	l. 20. XX w., (mur.-drew.)	Kopań nr 26, nr dz. 212
180	198	Kopań	UKŁAD RURALISTYCZNY - ULICOWO-PLACOWY	XIII – XX w.	Kopań
181	199	Kopnica	ZAGRODA nr 4: dom	1879 r., przeb., (szach./mur.)	Kopnica nr 4, nr dz. 142
182	200	Kopnica	ZAGRODA nr 4: budynek bramny	3/4 ćw. XIX w., (szach.)	Kopnica nr 4, nr dz. 142
183	201	Kopnica	ZAGRODA nr 4: budynek inwentarski	3 ćw. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Kopnica nr 4, nr dz. 142

184	202	Kopnica	ZAGRODA nr 4: stodoła-obora	3 ćw. XIX – 1. 20. XX w., (szach./mur.)	Kopnica nr 4, nr dz. 142
185	203	Kopnica	SZKOŁA nr 17	pocz. XX w., (mur.), obecnie Zespół Szkół nr 4	Kopnica nr 17, nr dz. 28
186	204	Kopnica	ZAGRODA nr 20: dom	1868 r., (mur.)	Kopnica nr 20, nr dz. 224/2
187	205	Kopnica	ZAGRODA nr 20: budynek bramny	ruina, 2 poł. XIX w., (szach.)	Kopnica nr 20, nr dz. 224/2
188	206	Kopnica	ZAGRODA nr 20: budynek inwentarski	2 poł. XIX w., (szach.)	Kopnica nr 20, nr dz. 224/2
189	207	Kopnica	ZAGRODA nr 20: stodoła	1 poł. XIX w., (szach.)	Kopnica nr 20, nr dz. 224/2
190	208	Kopnica	UKŁAD RURALISTYCZNY - OWALNICA	XV – XX w.	Kopnica
191	209	Kowalewice	DOM nr 5	kon. XIX w., przeb., (szach./drew./mur.)	Kowalewice nr 5, nr dz. 81/3
192	210	Kowalewice	ZAGRODA nr 14: dom	2 poł. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Kowalewice nr 14, nr dz. 130/10
193	211	Kowalewice	ZAGRODA nr 14: obora	3/4 ćw. XIX – l. 10. XX w., (mur./szach.)	Kowalewice nr 14, nr dz. 130/10
194	212	Kowalewice	ZAGRODA nr 14: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach.)	Kowalewice nr 14, nr dz. 130/10
195	213	Kowalewice	DOM nr 16	1884 r., (szach.)	Kowalewice nr 16, nr dz. 132/2
196	214	Kowalewice	DOM nr 17	3 ćw. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Kowalewice nr 17, nr dz. 113
197	215	Kowalewice	ZAGRODA nr 18: dom	1850 r., przeb., (szach./mur.)	Kowalewice nr 18, nr dz. 135
198	216	Kowalewice	ZAGRODA nr 18: stodoła	kon. XIX w., (szach./mur.)	Kowalewice nr 18, nr dz. 135
199	217	Kowalewice	CHAŁUPA nr 19	3 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Kowalewice nr 19, nr dz. 137
200	218	Kowalewice	CHAŁUPA nr 20	2 ćw. XIX – kon. XIX w., (szach./mur.)	Kowalewice nr 20, nr dz. 138
201	219	Kowalewice	ZAGRODA nr 21: dom	1856 r., (szach.)	Kowalewice nr 21, nr dz. 139
202	220	Kowalewice	ZAGRODA nr 21: budynek bramny	3 ćw. XIX – l. 10. XX w., (mur./szach.)	Kowalewice nr 21, nr dz. 139
203	221	Kowalewice	ZAGRODA nr 21: budynek inwentarski	3 ćw. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Kowalewice nr 21, nr dz. 139
204	222	Kowalewice	ZAGRODA nr 24: dom	3/4 ćw. XIX w., (szach.)	Kowalewice nr 24, nr dz. 105
205	223	Kowalewice	ZAGRODA nr 24: budynek bramny	3 ćw. XIX – l. 30. XX w., (szach./mur.)	Kowalewice nr 24, nr dz. 105
206	224	Kowalewice	ZAGRODA nr 24: budynek inwentarski	1868 r. - l. 20. XX w., (szach./mur.)	Kowalewice nr 24, nr dz. 105
207	225	Kowalewice	ZAGRODA nr 24: obora	kon. XIX w., przeb., (mur./szach.)	Kowalewice nr 24, nr dz. 105
208	226	Kowalewice	DOM nr 32	l. 10/20 XX w. , (mur.), szkoła, obecnie dom,	Kowalewice nr 32, nr dz. 42/4
209	227	Kowalewice	KAPLICZKA k/nr 31	1946 r., (mur.)	Kowalewice, nr dz. 96
210	228	Kowalewice	CMENTARZ EWANGELICKI	2 poł. XIX w., (0,6 ha), obecnie parafialny	Kowalewice, wschodnia część wsi nr dz. 144

211	229	Kowalewice	POMNIK KU CZCI POLEGŁYCH W I WOJNIE ŚWIATOWEJ	I. 20. XX w., (granit)	Kowalewice, cmentarz przykościelny, nr dz. 116
212	230	Kowalewice	UKŁAD RURALISTYCZNY - OWALNICA	XIV – XX w.	Kowalewice
213	231	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 5: dom	3/4 ćw. XIX w., (szach.)	Kowalewiczki nr 5, nr dz. 40/4
214	232	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 5: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach.)	Kowalewiczki nr 5, nr dz. 40/4
215	233	Kowalewiczki	DOM nr 10	4 ćw. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Kowalewiczki nr 10, nr dz. 79
216	234	Krupy	ZAGRODA nr 20: dom	1873 r., (szach./mur./panel)	Krupy nr 20, nr dz. 151
217	235	Krupy	ZAGRODA nr 20: budynek bramny- obora	1906 r., (mur./szach.)	Krupy nr 20, nr dz. 151
218	236	Krupy	ZAGRODA nr 20: budynek inwentarski	XIX/XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 20, nr dz. 151
219	237	Krupy	ZAGRODA nr 20: stodoła	3 ćw. XIX w – I. 20. XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 20, nr dz. 151
220	238	Krupy	ZAGRODA nr 24: dom	3 ćw. XIX w – I. 10. XX w., (szach./mur.), przeb.	Krupy nr 24, nr dz. 157
221	239	Krupy	ZAGRODA nr 32: dom	kon. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Krupy nr 32, nr dz. 165/4
222	240	Krupy	ZAGRODA nr 36: dom	kon. XIX w., (szach./mur.), przeb.	Krupy nr 36, nr dz. 221/7
223	241	Krupy	ZAGRODA nr 39: dom	ok. 1870 r., przeb., (mur./szach.)	Krupy nr 39, nr dz. 224 i 225/3
224	242	Krupy	ZAGRODA nr 39: obora	3 ćw. XIX w – I. 10. XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 39, nr dz. 224 i 225/3
225	243	Krupy	ZAGRODA nr 39: stodoła	1878 r., (szach.)	Krupy nr 39, nr dz. 225/3
226	244	Krupy	ZAGRODA nr 41: dom	3 ćw. XIX w., (szach.)	Krupy nr 41, nr dz. 214/2
227	245	Krupy	ZAGRODA nr 41: obora z przejazdem	3 ćw. XIX – pocz. XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 41, nr dz. 214/2
228	246	Krupy	ZAGRODA nr 41: obora	3 ćw. XIX – pocz. XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 41, nr dz. 214/2
229	247	Krupy	DOM nr 44	3 ćw. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Krupy nr 44, nr dz. 209
230	248	Krupy	DOM nr 51	kon. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Krupy nr 51, nr dz. 163
231	249	Krupy	DOM nr 52	ok. 1870 r., przeb., (szach./mur.)	Krupy nr 52, nr dz. 203
232	250	Krupy	ZAGRODA nr 55: kuźnia	4 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Krupy nr 55, nr dz. 159
233	251	Krupy	ZAGRODA nr 56: dom	1879 r., (szach./mur.)	Krupy nr 56, nr dz. 44/1
234	252	Krupy	ZAGRODA nr 56: budynek bramny	pocz. XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 56, nr dz. 44/1
235	253	Krupy	ZAGRODA nr 56: obora	pocz. XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 56, nr dz. 44/1
236	254	Krupy	ZAGRODA nr 56: stodoła	XIX/XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 56, nr dz. 44/1
237	255	Krupy	ZAGRODA nr 57: dom	4 ćw. XIX w., (szach.)	Krupy nr 57, nr dz. 43/3

238	256	Krupy	ZAGRODA nr 57: budynek bramny	ok. 1920 r., (mur.)	Krupy nr 57, nr dz. 43/3
239	257	Krupy	ZAGRODA nr 58: dom	kon. XIX w., (mur.)	Krupy nr 58, nr dz. 41/1
240	258	Krupy	ZAGRODA nr 58: budynek bramny	poł. XIX w., (szach./mur.)	Krupy nr 58, nr dz. 41/1
241	259	Krupy	ZAGRODA nr 58: budynek inwentarski	pocz. XX w., (mur./szach.)	Krupy nr 58, nr dz. 41/1
242	260	Krupy	ZAGRODA nr 59: dom	3 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Krupy nr 59, nr dz. 40/1, 39 i 38
243	261	Krupy	ZAGRODA nr 59: budynek bramny	3 ćw. XIX – pocz. XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 59, nr dz. 40/1, 39 i 38
244	262	Krupy	ZAGRODA nr 59: obora	1860 r. – pocz. XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 59, nr dz. 38
245	263	Krupy	ZAGRODA nr 59: stodoła	4 ćw. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 59, nr dz. 40/1 i 39
246	264	Krupy	ZAGRODA nr 61: dom	1872 r., przeb., (szach./mur.)	Krupy nr 61, nr dz. 36/2 oraz 36/3
247	265	Krupy	ZAGRODA nr 61: budynek inwentarsko- bramny	1879 r. – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 61, nr dz. 36/2 oraz 36/3
248	266	Krupy	ZAGRODA nr 63: dom	1873 r., (szach.)	Krupy nr 63, nr dz. 35/1
249	267	Krupy	ZAGRODA nr 63: budynek inwentarsko- bramny	4 ćw. XIX w., (szach./mur.), ruina,	Krupy nr 63, nr dz. 35/1
250	268	Krupy	ZAGRODA nr 63: obora	4 ćw. XIX w., (szach.)	Krupy nr 63, nr dz. 35/1
251	269	Krupy	CMENTARZ EWANGELICKI	pocz. XX w., (0,4 ha), obecnie parafialny	Krupy, płn.-zachodnia część wsi, nr dz. 252
252	270	Krupy	UKŁAD RURALISTYCZNY - OWALNICA	XV – XX w.	Krupy
253	271	Nowy Jarosław	BUDYNEK STACJI KOLEJOWEJ nr 1	l. 20. XX w., (mur.)	Nowy Jarosław nr 1, nr dz. 218/3
254	272	Nowy Jarosław	ZAGRODA nr 18: dom	3 ćw. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Nowy Jarosław nr 18, nr dz. 89/3
255	273	Nowy Jarosław	ZAGRODA nr 18: obora-stodoła	pocz. XX w. , (mur./drew.)	Nowy Jarosław nr 18, nr dz. 89/3
256	274	Nowy Jarosław	ZAGRODA nr 19: dom	1826 r., (szach.)	Nowy Jarosław nr 19, nr dz. 81/3
257	275	Nowy Jarosław	ZAGRODA nr 19: stodoła	kon. XIX w., (szach.)	Nowy Jarosław nr 19, nr dz. 81/3
258	276	Nowy Jarosław	ZAGRODA nr 23: dom	3 ćw. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Nowy Jarosław nr 23, nr dz. 140/3
259	277	Nowy Jarosław	ZAGRODA nr 23: obora	kon. XIX w., (szach./mur.)	Nowy Jarosław nr 23, nr dz. 140/3
260	278	Nowy Kraków	ZAGRODA nr 2: budynek gospodarczy	l. 30. XX w., (drewno)	Nowy Kraków nr 2, nr dz. 76/5
261	279	Nowy Kraków	ZAGRODA nr 2: leśniczówka - dom	. 30. XX w., przeb. (mur./zrąb-drew.)	Nowy Kraków nr 2, nr dz. 76/5
262	280	Nowy Kraków	LESNICTWO nr 3: dom	l. 30. XX w. (1938 r.), (rygl.)	Nowy Kraków nr 3, nr dz. 85/4
263	281	Nowy Kraków	LESNICTWO nr 3: budynek gospodarczy	l. 30. XX w. (1938 r.), (rygl.)	Nowy Kraków nr 3, nr dz. 85/4
264	282	Nowy Kraków	LESNICTWO nr 4: dom	l. 30. XX w. (1938 r.), (rygl.)	Nowy Kraków nr 4, nr dz. 86/8 i 86/7

265	283	Palczewice	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: CZWORAKI nr 1-9	pocz. XX w., (mur.), domy wielorodzinne	Palczewice nr 2-9, nr dz. 1/1 – 1/27
266	284	Pęciszewko	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: RZĄDCÓWKA nr 1	pocz. XX w., (mur.), obecnie dom	Pęciszewko nr 1, nr dz. 316/1
267	285	Pęciszewko	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: PODWÓRZE (budynki inwentarskie, stodoła) nr 1	1887 r. – pocz. XX w., (mur.)	Pęciszewko nr 1, nr dz. 316/4
268	286	Pęciszewko	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: DWOJAKI nr 2-4	pocz. XX w., (mur.), domy mieszkalne	Pęciszewko nr 2-4, nr dz. 317/7-13
269	287	Pęciszewko	PARK DWORSKI	4 ćw. XIX w., (naturalistyczny)	Pęciszewko, dz. nr 316/3
270	288	Porzecze	ZAGRODA nr 2: dom	poł. XIX w., (szach.)	Porzecze nr 2, nr dz. 178/1
271	289	Porzecze	ZAGRODA nr 2: budynek bramny	3 ćw. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Porzecze nr 2, nr dz. 178/1
272	290	Porzecze	ZAGRODA nr 2: budynek inwentarski	3 ćw. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Porzecze nr 2, nr dz. 178/1
273	291	Porzecze	ZAGRODA nr 6: dom	poł. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Porzecze nr 6, nr dz. 183/5
274	292	Porzecze	ZAGRODA nr 6: budynek bramny	1876 r. - l. 10. XX w., (szach./mur.)	Porzecze nr 6, nr dz. 183/6
275	293	Porzecze	ZAGRODA nr 11: dom	poł. XIX w., (szach./mur.)	Porzecze nr 11, nr dz. 164
276	294	Porzecze	ZAGRODA nr 11: budynek inwentarski	1832 r. – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Porzecze nr 11, nr dz. 164
277	295	Porzecze	SZKOŁA nr 20	pocz. XX w., (mur.), obecnie dom	Porzecze nr 20, nr dz. 100/1
278	296	Porzecze	SZKOŁA nr 20: budynek gospodarczy	pocz. XX w., (drew./szach.)	Porzecze nr 20, nr dz. 100/1
279	297	Porzecze	MOST DROGOWY	l. 30. XX w., (beton), na rzece Grabowa	Porzecze, pñ.-zach. część wsi
280	298	Porzecze	UKŁAD RURALISTYCZNY - ULICÓWKA	XIII – XX w.,	Porzecze
281	299	Rusko	DOM nr 19	1 poł. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Rusko nr 19, nr dz. 71/3 i 72/5
282	300	Rusko	UKŁAD RURALISTYCZNY - ULICÓWKA	XV – XX w.	Rusko
283	301	Sińczyca	ZAGRODA nr 1: dom	pocz. XIX w., (szach./mur.)	Sińczyca nr 1, nr dz. 11/1
284	302	Sińczyca	STACJA KOLEJOWA: zespół budynków stacji kolejowej nr 5	dom - pocz. XX w., (mur.), obecnie mieszkalne; dworzec i przystanek - pocz. XX w., (mur.)	Sińczyca nr 5, nr dz. 186/2
285	303	Słowino	DOM nr 2	1856 r. (1818 ?), szach.	Słowino nr 2, nr dz. 479
286	304	Słowino	DOM nr 12	3 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Słowino nr 12, nr dz. 446/4
287	305	Słowino	DOM nr 13	poł. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Słowino nr 13, nr dz. 459
288	306	Słowino	ZAGRODA nr 15: obora	l. 20. XX w., (mur.), obecnie dom	Słowino nr 15, nr dz. 458

289	307	Słowino	DOM nr 16	4 ćw. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Słowino nr 16, nr dz. 457
290	308	Słowino	ZAGRODA nr 17: dom	2 ćw. - kon. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Słowino nr 17, nr dz. 441
291	309	Słowino	ZAGRODA nr 17: budynek inwentarski	3 ćw. XIX w – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Słowino nr 17, nr dz. 441
292	310	Słowino	ZAGRODA nr 17: obora	3 ćw. XIX w – l. 20. XX w., (mur./szach.), obecnie chlew	Słowino nr 17, nr dz. 441 i 442
293	311	Słowino	ZAGRODA nr 17: stodoła	1829 r., (szach./drew.)	Słowino nr 17, nr dz. 441 i 442
294	312	Słowino	ZAGRODA nr 18: stodoła	1797 r. – pocz. XX w., (szach./mur.)	Słowino nr 18, nr dz. 362/3
295	313	Słowino	ZAGRODA nr 18: budynek inwentarski	1842 r. – pocz. XX w., (szach./mur.)	Słowino nr 18, nr dz. 362/3
296	314	Słowino	ZAGRODA nr 19: dom	2 ćw. – kon. XIX w., (szach.)	Słowino nr 19, nr dz. 363/1
297	315	Słowino	ZAGRODA nr 19: budynek inwentarsko- stodolny	poł. XIX – pocz. XX w., (szach./mur.)	Słowino nr 19, nr dz. 363/1
298	316	Słowino	ZAGRODA nr 19: wozownia z parnikiem	poł. XIX – pocz. XX w., (szach./mur.)	Słowino nr 19, nr dz. 363/1
299	317	Słowino	ZAGRODA nr 20: dom	1820 r. – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Słowino nr 20, nr dz. 361/1
300	318	Słowino	ZAGRODA nr 20: stodoła/obora	1855 r. – pocz. XX w., (szach./mur.)	Słowino nr 20, nr dz. 361/1
301	319	Słowino	FABRYKA WĘDLIN I KONSERW nr 22/23: dom	pocz. XX w., (mur./rygl.)	Słowino nr 22/23, nr dz. 357/5
302	320	Słowino	FABRYKA WĘDLIN I KONSERW nr 22/23: budynek przemysłowy	pocz. XX w., (mur.)	Słowino nr 22/23, nr dz. 357/4
303	321	Słowino	FABRYKA WĘDLIN I KONSERW nr 22/23: wozownia	pocz. XX w., (mur.)	Słowino nr 22/23, nr dz. 357/6
304	322	Słowino	ZAGRODA nr 24: dom	ok. 1830 r. – kon. XIX w., (szach.)	Słowino nr 24, nr dz. 354/1
305	323	Słowino	DOM nr 29	2 ćw. XIX w., (szach.)	Słowino nr 29, nr dz. 343
306	324	Słowino	ZAGRODA nr 30: dom	1861 r., (szach./mur.)	Słowino nr 30, nr dz. 342
307	325	Słowino	ZAGRODA nr 30: budynek inwentarski	l. 20. XX w., przeb., (mur.), obecnie nieużytkowany dom	Słowino nr 30, nr dz. 342
308	326	Słowino	DOM nr 34	1854 r. – l. 30. XX w., przeb., (szach./mur.)	Słowino nr 34, nr dz. 42/1
309	327	Słowino	ZAGRODA nr 39: dom	poł. XIX – p. XX w., przeb., (szach./mur.)	Słowino nr 39, nr dz. 596
310	328	Słowino	ZAGRODA nr 39: budynek inwentarski	1844 r. – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Słowino nr 39, nr dz. 596
311	329	Słowino	ZAGRODA nr 40: dom	1861 r., (szach./mur.)	Słowino nr 40, nr dz. 594/1
312	330	Słowino	DOM nr 52	2 ćw. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Słowino nr 52, nr dz. 373/2
313	331	Słowino	ZAGRODA nr 55: dom	1854 r. – pocz. XX w., (szach./mur.)	Słowino nr 55, nr dz. 377/1

314	332	Słowino	ZAGRODA nr 55: budynek bramny	1854 r. – pocz. XX w., (szach./mur.)	Słowino nr 55, nr dz. 377/1
315	333	Słowino	ZAGRODA nr 55: budynek inwentarski	pocz. XX w., (mur./drew.)	Słowino nr 55, nr dz. 377/1
316	334	Słowino	DOM nr 60	1857 r., (szach.)	Słowino nr 60, nr dz. 388/2
317	335	Słowino	ZAGRODA nr 65: dom	poł. XIX w., (szach.)	Słowino nr 65, nr dz. 392
318	336	Słowino	ZAGRODA nr 65: obora	l. 10/20. XX w., (mur.)	Słowino nr 65, nr dz. 392
319	337	Słowino	DOM nr 66	poł. XIX w., 1935 r., (szach.)	Słowino nr 66, nr dz. 365/2
320	338	Słowino	DOM nr 69	3 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Słowino nr 69, nr dz. 368
321	339	Słowino	DOM nr 81	3/4 ćw. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Słowino nr 81, nr dz. 422/8
322	340	Słowino	ZAGRODA nr 83: dom	pocz. XX w., (mur.)	Słowino nr 83, nr dz. 462
323	341	Słowino	ZAGRODA nr 83: budynek gospodarczy	poł. XIX – l. 30. XX w., (szach./mur.)	Słowino nr 83, nr dz. 462
324	342	Słowino	ZAGRODA nr 83: obora	1880 r. – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Słowino nr 83, nr dz. 462
325	343	Słowino	ZAGRODA nr 83: stodoła	1845 r. – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Słowino nr 83, nr dz. 462
326	344	Słowino	CMENTARZ EWANGELICKI	ok. 1900 r., (0,5 ha), obecnie parafialny	Słowino, po ptn. stronie wsi, nr dz. 65
327	345	Słowino	UKŁAD RURALISTYCZNY - OWALNICA	XIII – XX w.	Słowino
328	346	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 7: dom	1721 r. (?) – poł. XIX w., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 7, nr dz. 293/3
329	347	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 7: budynek bramny	poł. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 7, nr dz. 293/3
330	348	Stary Jarosław	DOM nr 8	4 ćw. XIX w., (rygl./mur.)	Stary Jarosław nr 8, nr dz. 400/1
331	349	Stary Jarosław	DOM nr 10	2 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 10, nr dz. 79/3, 80/1
332	350	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 11: dom	1828 r., (szach.)	Stary Jarosław nr 11, nr dz. 81/5
333	351	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 11: stodoła	2 ćw. XIX w., (szach.), ruina	Stary Jarosław nr 11, nr dz. 81/4
334	352	Stary Jarosław	DOM nr 12	2 ćw. XIX w., (szach.)	Stary Jarosław nr 12, nr dz. 43/2
335	353	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 16: dom	2 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 16, nr dz. 47/2
336	354	Stary Jarosław	DOM nr 17	poł. XIX – 2 ćw. XX w., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 17, nr dz. 85
337	355	Stary Jarosław	DOM nr 23	4 ćw. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 23, nr dz. 58/1
338	356	Stary Jarosław	DOM nr 24	3 ćw. XIX w., przeb., (szach.)	Stary Jarosław nr 24, nr dz. 89/1
339	357	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 36: dom	1819 r. – kon. XIX w., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 36, nr dz. 148/3
340	358	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 37: dom	3 ćw. XIX w., cz. przeb., (drew.)	Stary Jarosław nr 37, nr dz. 260
341	359	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 37: budynek inwentarski	l. 20. XX w., drew.	Stary Jarosław nr 37, nr dz. 260

342	360	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 37: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach./drew.), ruina	Stary Jarosław nr 37, nr dz. 260
343	361	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 38: budynek inwentarski	l. 10/20. XX w., cz. przeb., (mur.), obecnie mieszkalno-gospodarczy	Stary Jarosław nr 38, nr dz. 153/1
344	362	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 40: dom	1 ćw. XIX w., (szach.)	Stary Jarosław nr 40, nr dz. 105
345	363	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 40: budynek bramno- inwentarski	1860 r. – l. 10/20. XX w., (szach./mur.), obecnie gospodarczo-mieszkalny	Stary Jarosław nr 40, nr dz. 105
346	364	Stary Jarosław	DOM nr 52	4 ćw. XIX w., cz. przeb., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 52, nr dz. 435
347	365	Stary Jarosław	DOM nr 56	4 ćw. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 56, nr dz. 37/3
348	366	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 64: dom	4 ćw. XIX w., (szach.)	Stary Jarosław nr 64, nr dz. 71
349	367	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 64: budynek gospodarczy	4 ćw. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 64, nr dz. 71
350	368	Stary Jarosław	SZKOŁA nr 71	1931 r., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 71, nr dz. 178
351	369	Stary Jarosław	DOM nr 73	4 ćw. XIX w., (szach.)	Stary Jarosław nr 73, nr dz. 10/2
352	370	Stary Jarosław	DOM nr 75	poł. XIX w., cz. przeb., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 75, nr dz. 9
353	371	Stary Jarosław	DOM nr 76	4 ćw. XIX w., cz. przeb., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 76, nr dz. 8
354	372	Stary Jarosław	DOM nr 79	4 ćw. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 79, nr dz. 44
355	373	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 80: dom	4 ćw. XIX w., (szach.)	Stary Jarosław nr 80, nr dz. 5
356	374	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 80: budynek inwentarski	4 ćw. XIX – l. 20 XX w., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 80, nr dz. 5
357	375	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 80: obora	4 ćw. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Stary Jarosław nr 80, nr dz. 5
358	376	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 80: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach./drew.)	Stary Jarosław nr 80, nr dz. 5
359	377	Stary Jarosław	DOM nr 88	3 ćw. XIX w., przeb., (szach.)	Stary Jarosław nr 88, nr dz. 165/2
360	378	Stary Jarosław	CMENTARZ EWANGELICKI	pocz. XX w., (0,17 ha – cz. historyczna), obecnie komunalny	Stary Jarosław, po zach. stronie posesji nr 28, nr dz. 141
361	379	Stary Jarosław	CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY	XV w., 1 poł. XIX w., (0,6 ha), obecnie nieczynny	Stary Jarosław, nr dz. 72
362	380	Stary Jarosław	KAPLICZKA PRZYDROŻNA	l. 10. XX w., (mur.)	Stary Jarosław k/nr 14, nr dz. 45
363	381	Stary Jarosław	UKŁAD RURALISTYCZNY - OWALNICA	XIV – XX w.	Stary Jarosław
364	382	Sulimice	DOM nr 7	ok. 1870 r., (mur.)	Sulimice nr 7, nr dz. 36/2
365	383	Sulimice	DOM nr 8	kon. XVIII, XIX w., przeb., (szach./mur.)	Sulimice nr 8, nr dz. 43
366	384	Sulimice	ZAGRODA nr 9: dom	1867 r., (mur.)	Sulimice nr 9, nr dz. 35/1 i 34/1

367	385	Sulimice	ZAGRODA nr 9: budynek inwentarsko- stodolny	3 ćw. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Sulimice nr 9, nr dz. 35/1 i 34/1
368	386	Sulimice	ZAGRODA nr 17: dom	poł. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Sulimice nr 17, nr dz. 52/1
369	387	Sulimice	ZAGRODA nr 17: budynek bramny	3 ćw. XIX – l. 20. XX w., szach./mur.	Sulimice nr 17, nr dz. 52/1
370	388	Sulimice	ZAGRODA nr 17: budynek inwentarski	3 ćw. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Sulimice nr 17, nr dz. 52/1
371	389	Sulimice	ZAGRODA nr 25: budynek inwentarski	pocz. XX w., (mur./szach.)	Sulimice nr 25, nr dz. 266
372	390	Sulimice	ZAGRODA nr 25: stodoła	l. 20. XX w. , (mur.)	Sulimice nr 25, nr dz. 266
373	391	Sulimice	UKŁAD RURALISTYCZNY - OWALNICA	XV – XX w.	Sulimice
374	392	Wicie	ZAGRODA nr 3: obora	l. 20. XX w., (mur./drew.)	Wicie, ul. Morska nr 3, nr dz. 63/1
375	393	Wicie	ZAGRODA nr 3: stodoła	l. 20. XX w., (mur./drew.)	Wicie, ul. Morska nr 3, nr dz. 63/1
376	394	Wicie	DOM nr 4	3 ćw. XIX w., przeb., (szach.)	Wicie, ul. Morska nr 4, nr dz. 62
377	395	Wiekowice	ZAGRODA nr 9: dom	kon. XIX w., (szach./mur.)	Wiekowice nr 9, nr dz. 30/2
378	396	Wiekowice	ZAGRODA nr 9: budynek inwentarski	kon. XIX w., (szach.)	Wiekowice nr 9, nr dz. 30/2
379	397	Wiekowice	ZAGRODA nr 9: stodoła	kon. XIX w., (szach.)	Wiekowice nr 9, nr dz. 30/2
380	398	Wiekowice	ZAGRODA nr 10: dom	4 ćw. XIX w., przeb., (szach./mur.)	Wiekowice nr 10, nr dz. 109/1
381	399	Wiekowice	ZAGRODA nr 10: budynek inwentarski	4 ćw. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Wiekowice nr 10, nr dz. 109/1
382	400	Wiekowice	ZAGRODA nr 10: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach.)	Wiekowice nr 10, nr dz. 109/1
383	401	Wiekowice	DOM nr 13	kon. XIX w., (szach.)	Wiekowice nr 13, nr dz. 34
384	402	Wiekowice	DOM nr 19	3 ćw. XIX – l. 20. XX w., szach./mur.	Wiekowice nr 19, nr dz. 46/3
385	403	Wiekowice	SZKOŁA nr 22	pocz. XX w., (mur.), obecnie dom	Wiekowice nr 22, nr dz. 45
386	404	Wiekowice	DOM nr 27	3 ćw. XIX w., (szach.)	Wiekowice nr 27, nr dz. 58
387	405	Wiekowice	ZAGRODA nr 42: dom	poł. XIX w., (szach./mur.)	Wiekowice nr 42, nr dz. 253
388	406	Wiekowice	ZAGRODA nr 42: stodoła	kon. XIX w., (szach./mur.)	Wiekowice nr 42, nr dz. 253
389	407	Wiekowice	ZAGRODA nr 58: dom	3 ćw. XIX – l. 20. XX w., szach./mur.	Wiekowice nr 58, nr dz. 366
390	408	Wiekowice	ZAGRODA nr 58: budynek inwentarski	pocz. XX w., przeb., szach./mur., nowy	Wiekowice nr 58, nr dz. 366
391	409	Wiekowice	ZAGRODA nr 58: budynek inwentarski	pocz. XX w., (szach./mur.)	Wiekowice nr 58, nr dz. 366
392	410	Wiekowice	ZAGRODA nr 62: dom	3 ćw. XIX w., rekontr., (szach.)	Wiekowice nr 62, nr dz. 357

393	411	Wiekowice	ZAGRODA nr 62: budynek bramno- inwentarski	kon. XIX w., rewaloryz., (mur./szach.)	Wiekowice nr 62, nr dz. 357
394	412	Wiekowice	DOM nr 66	3 ćw. XIX w., (szach.)	Wiekowice nr 66, nr dz. 343
395	413	Wiekowice	ZAGRODA nr 72: dom	kon. XIX w., (mur.)	Wiekowice nr 72, nr dz. 686/1
396	414	Wiekowice	ZAGRODA nr 72: budynek bramny	poł. XIX XX w., (szach.)	Wiekowice nr 72, nr dz. 686/3
397	415	Wiekowice	DOM DRÓŻNIKA nr 80	I. 20. XX w., (mur.)	Wiekowice nr 80, nr dz. 259/7
398	416	Wiekowice	ZAGRODA nr 88: zajazd-dom	3 ćw. XIX w., przeb., (szach.-mur.)	Wiekowice nr 88, nr dz. 261
399	417	Wiekowice	ZAGRODA nr 88: obora	kon. XIX w., (mur.)	Wiekowice nr 88, nr dz. 261
400	418	Wiekowice	ZAGRODA nr 88: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach.)	Wiekowice nr 88, nr dz. 261
401	419	Wiekowice	ZAGRODA nr 99: dom	3 ćw. XIX – I. 20. XX w., szach./mur.	Wiekowice nr 99, nr dz. 235/4
402	420	Wiekowice	ZAGRODA nr 99: obora	pocz. XX w., (mur.- szach.)	Wiekowice nr 99, nr dz. 235/4
403	421	Wiekowice	DOM DRÓŻNIKA nr 106 (z budynkiem gospodarczym)	pocz. XX w., (mur.)	Wiekowice nr 106, nr dz. 259/8
404	422	Wiekowo	FABRYKA PŁATKÓW ZIEMNIACZANYCH nr 17: budynek administracyjny z piekarnią	I. 20. XX w., (mur.), nieużytkowany	Wiekowo nr 17, nr dz. 480/1
405	423	Wiekowo	FABRYKA PŁATKÓW ZIEMNIACZANYCH nr 17: budynek produkcyjny	I. 20/30. XX w., (mur.), nieużytkowany	Wiekowo nr 17, nr dz. 476
406	424	Wiekowo	STACJA KOLEJOWA nr 20: magazyn	I. 20. XX w., (szach./mur.)	Wiekowo nr 20, nr dz. 259/12
407	425	Wiekowo	STACJA KOLEJOWA nr 20: dworzec	I. 20. XX w., (mur.)	Wiekowo nr 20, nr dz. 259/12
408	426	Wiekowo	STACJA KOLEJOWA nr 20: toalety	I. 20. XX w., (mur.)	Wiekowo nr 20, nr dz. 259/12
409	427	Zagórzyn	DOM nr 2	3 ćw. XIX – I. 20. XX w., (szach./mur.)	Zagórzyn nr 2, nr dz. 45
410	428	Zagórzyn	ZAGRODA nr 12: dom	3 ćw. XIX w., przeb., (szach.-mur.)	Zagórzyn nr 12, nr dz. 30
411	429	Zagórzyn	ZAGRODA nr 12: budynek bramny	3/4 ćw. XIX – I. 20 XX w., (szach./mur.)	Zagórzyn nr 12, nr dz. 30
412	430	Zagórzyn	ZAGRODA nr 12: budynek inwentarsko- stodolny	3 ćw. XIX – I. 20. XX w., szach./mur.	Zagórzyn nr 12, nr dz. 30
413	431	Zagórzyn	DOM nr 16	3 ćw. XIX - I.20.XX w., przeb., (szach./mur.)	Zagórzyn nr 16, nr dz. 25/4
414	432	Zakrzewo	ZAGRODA nr 2: dom	1880 r., przeb., (szach.- mur.)	Zakrzewo nr 2, nr dz. 113
415	433	Zakrzewo	ZAGRODA nr 2: budynek inwentarsko- stodolny	1909 r., (mur.)	Zakrzewo nr 2, nr dz. 113

416	434	Zakrzewo	ZAGRODA nr 2: obora	4 ćw. XIX – 1909 r., (mur./szach.)	Zakrzewo nr 2, nr dz. 113
417	435	Zakrzewo	DOM nr 3	4 ćw. XIX w., przeb., (szach.)	Zakrzewo nr 3, nr dz. 112
418	436	Zakrzewo	STODOŁA-OBORA nr 14	3 ćw. XIX - l.20.XX w., przeb., (szach./mur.), obecnie fragment obory	Zakrzewo nr 14, nr dz. 110/6
419	437	Zakrzewo	ZAGRODA nr 22: dom	2 ćw.XIX - l.10.XX w., przeb., (szach./mur.)	Zakrzewo nr 22, nr dz. 64
420	438	Zakrzewo	ZAGRODA nr 22: budynek inwentarsko- stodolny	3 ćw. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Zakrzewo nr 22, nr dz. 64
421	439	Zakrzewo	ZAGRODA nr 22: budynek inwentarski	3 ćw. XIX – l. 10. XX w., (szach./mur.)	Zakrzewo nr 22, nr dz. 64
422	440	Zakrzewo	ZAGRODA nr 22: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach.)	Zakrzewo nr 22, nr dz. 64
423	441	Zakrzewo	DOM nr 33	4 ćw. XIX - l.20.XX w., przeb., (szach./mur.)	Zakrzewo nr 33, nr dz. 27/3
424	442	Zakrzewo	KAPLICZKA MATKI BOŻEJ	l. 40. XX w., (mur.)	Zakrzewo k/nr 39, nr dz. 6
425	443	Zakrzewo	MOST DROGOWY	l. 30. XX w., (beton), na rzece Wieprza	Zakrzewo Dolne, po pld.- wsch. stronie zabudowy, nr dz. 328/2
426	444	Zielnowo	ZAGRODA nr 12: dom	1 poł. XIX – pocz. XX w., (szach./mur.)	Zielnowo nr 12, nr dz. 81/1
427	445	Zielnowo	DOM nr 14	3 ćw. XIX - l.20.XX w., przeb., (szach./mur.)	Zielnowo nr 14, nr dz. 82/6
428	446	Zielnowo	DOM nr 15	1 poł. XIX w., (szach.)	Zielnowo nr 15, nr dz. 187/2
429	447	Żukowo Morskie	ZAGRODA nr 14: dom	1840 r., przeb., (szach.- mur.)	Żukowo Morskie nr 14, nr dz. 30/2
430	448	Żukowo Morskie	ZAGRODA nr 14: budynek bramny	pocz. XX w., (mur.)	Żukowo Morskie nr 14, nr dz. 30/2
431	449	Żukowo Morskie	CMENTARZ CHOLERYCZNY	2 poł. XIX w., (0,4 ha), obecnie nieczynny	Żukowo Morskie, ok. 1 km na ptn.-wsch. od wsi, nr dz. 158

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Darłowo

Wykaz nr 3 do części tekstowej - wykaz obiektów i obszarów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Darłowo.

Lp.	Nr na zał. graf.	Miejscowość	Obiekt	Opis	Lokalizacja
1	450	Barzowice	DOM nr 2	pocz. XX w. (mur.)	Barzowice nr 2, nr dz. 135
2	451	Barzowice	ZAGRODA nr 8: dom	2 poł. XIX - l. 20. XX w., (mur.)	Barzowice nr 8, nr dz.129/1
3	452	Barzowice	ZAGRODA nr 11: dom	4 ćw. XIX w. , (szach./mur.), przemurowany	Barzowice nr 11, nr dz. 95
4	453	Barzowice	ZAGRODA nr 13: dom	2 poł. XIX - l. 20 XX w., (mur./szach.)	Barzowice nr 13, nr dz. 126/1
5	454	Barzowice	ZAGRODA nr 16: dom	pocz. XX w. , (mur.)	Barzowice nr 16, nr dz. 88/3
6	455	Barzowice	ZAGRODA nr 17: budynek bramny	4 ćw. XIX w. (szach./mur.)	Barzowice nr 17, nr dz. 122/1
7	456	Barzowice	ZAGRODA nr 18: dom	4 ćw. XIX - l. 20 XX w.= (szach./mur.)	Barzowice nr 18, nr dz. 121/1
8	457	Barzowice	ZAGRODA nr 19: budynek bramny	1924 r. , (mur.)	Barzowice nr 19, nr dz. 120/1
9	458	Barzowice	ZAGRODA nr 19: budynek inwentarski	pocz. XX w. , (szach./mur.)	Barzowice nr 19, nr dz. 120/1
10	459	Barzowice	ZAGRODA nr 19: stodoła	4 ćw. XIX - l. 20 XX w., (szach./mur.)	Barzowice nr 19, nr dz.120/1
11	460	Barzowice	ZAGRODA nr 23: dom	1923 r. , (mur.)	Barzowice nr 23, nr dz.110
12	461	Barzowice	ZAGRODA nr 24: dom	pocz. XX w., (mur.)	Barzowice nr 24, nr dz.85
13	462	Barzowice	ZAGRODA nr 24: obora	2 poł. XIX /l. 20. XX w. , (szach./mur.)	Barzowice nr 24, nr dz.85
14	463	Barzowice	ZAGRODA nr 26: budynek bramny/stodoła	2 poł. XIX - l. 20. XX w., (szach.)	Barzowice nr 26, nr dz.107/2
15	464	Barzowice	ZAGRODA nr 26: budynek inwentarski	2 poł. XIX - l. 20. XX w., szach.	Barzowice nr 26, nr dz.107/2
16	465	Barzowice	ZAGRODA nr 26: stajnia z galerijką	2 poł. XIX w., (szach.)	Barzowice nr 26, nr dz.107/2
17	466	Barzowice	ZAGRODA nr 27: stodoła	kon. XIX w., (szach.)	Barzowice nr 27, nr dz.103/2
18	467	Barzowice	ZAGRODA nr 28: budynek inwentarski	4 ćw. XIX - l. 20. XX w., (szach./mur./drewno), obecnie częściowo mieszkalny	Barzowice nr 28, nr dz.32/1
19	468	Barzowice	ZAGRODA nr 37: dom	pocz. XX w., (mur.)	Barzowice nr 37, nr dz.37/2
20	469	Barzowice	DOM nr 39	kon. XIX w. , (mur.)	Barzowice nr 39, nr dz.90

21	470	Barzowice	DOM nr 41	pocz. XX w., (mur.)	Barzowice nr 41, nr dz.43/1-2
22	471	Barzowice	PLEBANIA nr 45: dom	l. 30. XX w., (mur.)	Barzowice nr 45, nr dz.100/2
23	472	Bobolin	ZAGRODA nr 1: dom	pocz. XX w., (mur.)	Bobolin nr 1, (ob. ul. Darłowska 26), nr dz. 310
24	473	Bobolin	ZAGRODA nr 10: dom	l. 30. XX w. (1935?), (mur.)	Bobolin nr 10, (ob. ul. Letniskowa 10), nr dz. 115/15
25	474	Bobolin	WIEŻA TRANSFORMATOROWA k. nr 4	l. 20 XX w. , (mur.)	Bobolin nr 4, (ob. k/ul. Darłowska 23-25), nr dz.100
26	475	Boryszewo	ZAGRODA nr 4: budynek gospodarczy	l. 20. XX w. (mur./drew.)	Boryszewo 4, nr dz. 98/1
27	476	Boryszewo	ZAGRODA nr 8: dom	l. 20/30. XX w. (mur.)	Boryszewo 8, nr dz. 6/5
28	477	Boryszewo	ZAGRODA nr 10: dom	pocz. XX w. (mur.)	Boryszewo 10, nr dz. 87
29	478	Boryszewo	ZAGRODA nr 10: budynek gospodarczy	pocz. XX w. (mur.)	Boryszewo 10, nr dz. 88
30	479	Boryszewo	ZAGRODA nr 16: budynek bramny	4 ćw. XIX w. / l. 20. XX w. (szach./mur.)	Boryszewo 16, nr dz. 25
31	480	Boryszewo	ZAGRODA nr 19: dom	pocz. XX w. (mur.)	Boryszewo 19, nr dz. 26/5
32	481	Boryszewo	ZAGRODA nr 21: dom	pocz. XX w. (mur.)	Boryszewo 21, nr dz. 28
33	482	Boryszewo	ZAGRODA nr 21: budynek bramny	4 ćw. XIX - XX w. (mur./szach.)	Boryszewo 21, nr dz. 28
34	483	Boryszewo	ZAGRODA nr 21: stodoła/obora	4 ćw. XIX w. (szach.)	Boryszewo 21, nr dz. 28
35	484	Boryszewo	ZAGRODA nr 21: wozownia	4 ćw. XIX w. (szach.)	Boryszewo 21, nr dz. 28
36	485	Boryszewo	ZAGRODA nr 22: dom	3 ćw. XIX – 2 ćw. XX w. (szach./mur.)	Boryszewo 22, nr dz. 48
37	486	Boryszewo	ZAGRODA nr 22: obora	4 ćw. XIX – 2 ćw. XX w. (szach./mur.)	Boryszewo 22, nr dz. 48
38	487	Boryszewo	ZAGRODA nr 22: stodoła	3 ćw. XIX w. (szach.)	Boryszewo 22, nr dz. 48
39	488	Boryszewo	ZAGRODA nr 22: obora	brak informacji w zarządzeniu Wójta gminy Darłowo	Boryszewo 22, nr dz. 48
40	489	Boryszewo	ZAGRODA nr 23: budynek bramny	3 ćw. XIX w. (szach.)	Boryszewo 23, nr dz. 29/4
41	490	Boryszewo	ZAGRODA nr 24: dom	4 ćw. XIX w. (szach./mur.)	Boryszewo 24, nr dz. 50

42	491	Boryszewo	ZAGRODA nr 24: stodoła/obora	kon. XIX w. (szach./mur.)	Boryszewo 24, nr dz. 50
43	492	Boryszewo	ZAGRODA nr 25: budynek bramny	kon. XIX w. / l. 20. XX w. (mur.)	Boryszewo 25, nr dz. 30
44	493	Boryszewo	ZAGRODA nr 25: obora/spichlerz	kon. XIX w. (szach./mur.)	Boryszewo 25, nr dz. 30
45	494	Boryszewo	ZAGRODA nr 30: dom	l. 20/30. XX w. (mur.)	Boryszewo 30, nr dz. 36
46	495	Boryszewo	ZAGRODA nr 30: stodoła/obora	l. 20/30. XX w. (mur./drew.)	Boryszewo 30, nr dz. 36
47	496	Boryszewo	ZAGRODA nr 30: budynek inwentarski	l. 20/30. XX w. (mur.)	Boryszewo 30, nr dz. 36
48	497	Boryszewo	ZAGRODA nr 34: dom	3 ćw. XIX / XX w. (szach./mur.)	Boryszewo 34, nr dz. 65/1
49	498	Boryszewo	ZAGRODA nr 36: dom	kon. XIX w. (mur.)	Boryszewo 36, nr dz. 133/6-7
50	499	Boryszewo	ZAGRODA nr 37: dom	3/4 ćw. XIX w. (szach.)	Boryszewo 37, nr dz. 67/5
51	500	Boryszewo	ZAGRODA nr 38: dom	3/4 ćw. XIX / XX w. (szach./mur.)	Boryszewo 38, nr dz. 134/2
52	501	Boryszewo	TRAFOSTACJA k/nr 13	l. 20/30. XX w. (mur.)	Boryszewo k. nr 13, nr dz. 85
53	502	Borzyszkowo	ZAGRODA nr 1: dom	kon. XIX w., (szach.)	Borzyszkowo nr 1, nr dz. 89
54	503	Borzyszkowo	ZAGRODA nr 2: piekarnik	pocz. XX w., (mur.), obecnie kuźnia	Borzyszkowo nr 2, nr dz. 86/3
55	504	Borzyszkowo	ZAGRODA nr 3: dom	l. 10. XIX w., (mur.)	Borzyszkowo nr 3, nr dz. 84/5
56	505	Borzyszkowo	ZAGRODA nr 5: budynek inwentarski - stodoła	l. 30. XX w., (mur.)	Borzyszkowo nr 5, nr dz. 74/5-6
57	506	Borzyszkowo	DOM nr 6	2 poł. XIX - l. 30. XX w., (szach./mur.)	Borzyszkowo nr 6, nr dz. 2/1
58	507	Bukowo Morskie	DOM nr 1	l. 10/20. XX w.. (mur.)	Bukowo Morskie nr 1, nr dz. 31/21-22 i 31/24
59	508	Bukowo Morskie	DOM nr 6	kon. XIX w. , (mur.)	Bukowo Morskie nr 6, nr dz. 63/9
60	509	Bukowo Morskie	ZAGRODA nr 18: drewutnia	kon. XIX w., (szach.)	Bukowo Morskie nr 18, nr dz. 47/10
61	510	Bukowo Morskie	REMIZA k/nr 22	l. 30. XX w. , (mur.)	Bukowo Morskie k/nr 22, nr dz. 47/40
62	511	Cisowo	ZAGRODA NR 1: dom	2 poł. XIX - l. 30. XX w., (mur.)	Cisowo nr 1, nr dz. 247
63	512	Cisowo	ZAGRODA NR 2: dom	pocz. XX w., (mur.)	Cisowo nr 2, nr dz. 303/1

64	513	Cisowo	ZAGRODA NR 8: dom	I. 30 XX w., (mur.), docieplony	Cisowo nr 8, nr dz. 305
65	514	Cisowo	ZAGRODA NR 8: budynek bramny	brak informacji w zarządzeniu Wójta gminy Darłowo	Cisowo nr 8, nr dz. 305
66	515	Cisowo	ZAGRODA NR 8: obora	I. 30. XX w., (mur.)	Cisowo nr 8, nr dz. 305
67	516	Cisowo	ZAGRODA nr 12: budynek bramny i obora	kon. XIX w., (szach./mur.)	Cisowo nr 12, nr dz. 308/2
68	517	Cisowo	ZAGRODA nr 13: budynek inwentarski	XIX / XX w., (mur./szach.)	Cisowo nr 13, nr dz. 294
69	518	Cisowo	ZAGRODA nr 13: dom	I. 20 XX w., (mur.)	Cisowo nr 13, nr dz. 294
70	519	Cisowo	ZAGRODA nr 16: dom	I. 20 XX w., (mur.)	Cisowo nr 16, nr dz. 312/1
71	520	Cisowo	DOM nr 21	4 ćw. XIX w., (mur.)	Cisowo nr 21, nr dz. 299
72	521	Cisowo	ZAGRODA nr 23: dom	I. 10 XX w., (mur.)	Cisowo nr 23, nr dz. 318
73	522	Cisowo	ZAGRODA nr 24: budynek bramny	kon. XIX w., (szach.)	Cisowo nr 24, nr dz. 321/2
74	523	Cisowo	ZAGRODA nr 24: budynek inwentarski	pocz. XX w., (mur./drew.)	Cisowo nr 24, nr dz. 321/2
75	524	Cisowo	ZAGRODA nr 24: dom	2 poł. XIX – 1 ćw. XX w., (szach./mur.)	Cisowo nr 24, nr dz. 321/2
76	525	Cisowo	ZAGRODA nr 24: piekarnik	kon. XIX w., (mur./szach.)	Cisowo nr 24, nr dz. 321/2
77	526	Cisowo	ZAGRODA nr 24: spichlerz	kon. XIX w., (szach.)	Cisowo nr 24, nr dz. 321/2
78	527	Cisowo	ZAGRODA nr 24: stajnia	pocz. XX w., (mur./drew.)	Cisowo nr 24, nr dz. 321/2
79	528	Cisowo	ZAGRODA nr 24: stodoła	2 poł. XIX w., (mur./szach.)	Cisowo nr 24, nr dz. 321/2
80	529	Cisowo	ZAGRODA nr 27: budynek bramny	2 poł XIX w., (szach.)	Cisowo nr 27, nr dz. 50/8
81	530	Cisowo	ZAGRODA nr 27: budynek inwentarski	I. 20 XX w., (mur.)	Cisowo nr 27, nr dz. 50/8
82	531	Cisowo	ZAGRODA nr 27: dom	kon. XIX, 1925 r., (szach./mur.)	Cisowo nr 27, nr dz. 50/8
83	532	Cisowo	ZAGRODA nr 28: stajnia	poł. XIX - pocz. XX w., (szach./mur.)	Cisowo nr 28, nr dz. 50/4
84	533	Cisowo	ZAGRODA nr 31: budynek gospodarczy	I. 30 XX w., (mur.)	Cisowo nr 31, nr dz. 16/4
85	534	Cisowo	ZAGRODA nr 31: dom	I. 30 XX w., (mur.)	Cisowo nr 31, nr dz. 16/4

86	535	Cisowo	ZAGRODA nr 32: budynek bramny	4 ćw. XIX - l. 20 XX w., (szach./mur.)	Cisowo nr 32, nr dz. 607/2
87	536	Cisowo	ZAGRODA nr 32: budynek inwentarski	4 ćw. XIX - l. 20 XX w., (szach./mur.)	Cisowo nr 32, nr dz. 607/2
88	537	Cisowo	ZAGRODA nr 32: dom	kon. XIX w., (mur.)	Cisowo nr 32, nr dz. 607/2
89	538	Cisowo	ZAGRODA nr 34: budynek inwentarski	4 ćw. XIX - l. 20 XX w., (szach./mur.)	Cisowo nr 34, nr dz. 291/2
90	539	Cisowo	ZAGRODA nr 34: dom	kon. XIX w., (mur.)	Cisowo nr 34, nr dz. 291/2
91	540	Cisowo	ZAGRODA nr 35: budynek bramny	1806 (36) – 2 poł. XIX – 2 poł. XX w., (szach./mur.)	Cisowo nr 35, nr dz. 259/2
92	541	Cisowo	ZAGRODA nr 35: budynek inwentarski	pocz. XX w., (mur.)	Cisowo nr 35, nr dz. 259/2
93	542	Cisowo	ZAGRODA nr 35: dom	pocz. XX w., (mur.)	Cisowo nr 35, nr dz. 259/2
94	543	Cisowo	ZAGRODA nr 36: obora/stodoła	XIX/XX w., (szach./mur.)	Cisowo nr 36, nr dz. 277
95	544	Cisowo	OBORA nr 38	3 poł. XIX - l. 20 XX w., (szach./mur.)	Cisowo nr 38, nr dz. 257/4
96	545	Cisowo	ZAGRODA nr 40: budynek bramny	pocz. XX w., (mur./drew.)	Cisowo nr 40, nr dz. 274
97	546	Cisowo	ZAGRODA nr 40: stodoła z przejazdem	pocz. XX w., (szach./mur.)	Cisowo nr 40, nr dz. 274
98	547	Cisowo	ZAGRODA nr 42: dom	1913 r., (mur.)	Cisowo nr 42, nr dz. 267
99	548	Cisowo	ZAGRODA nr 43: dom	pocz. XX w., (mur.)	Cisowo nr 43, nr dz. 268
100	549	Cisowo	ZAGRODA nr 44: budynek inwentarsko- stodolny	poł. XIX –l. 10. XX w., (szach./mur.)	Cisowo nr 44, nr dz. 266
101	550	Cisowo	ZAGRODA nr 44: dom	1888 r., (szach./mur.)	Cisowo nr 44, nr dz. 266
102	551	Darłowiec	ZAGRODA nr 1: dom	l. 20/30. XX w., (mur.)	Darłowiec nr 1, nr dz. 16/3
103	552	Darłowiec	ZAGRODA nr 2: dom	kon. XIX w., (mur.)	Darłowiec nr 2, nr dz. 16/2
104	553	Dąbki	DOM nr 10	l. 30 XX w., (mur.)	Dąbki, ul. Bursztynowa nr 10, nr dz. 51/2
105	554	Dąbki	DOM nr 6	4 ćw. XIX w., (szach./mur.) – cz. przebud.	Dąbki, ul. Bursztynowa nr 6, nr dz. 43/6
106	555	Dąbki	DOM nr 10	l. 30 XX w., (mur.)	Dąbki, ul. Darłowska nr 10, nr dz. 2/2

107	556	Dąbki	DOM nr 10A	I. 30 XX w. (mur.) – cz. przebudowany	ul. Darłowska nr 10A, nr dz. 2
108	557	Dąbki	DOM nr 27	XIX/XX w., (mur.)	Dąbki, ul. Darłowska nr 27, nr dz. 39/11
109	558	Dąbki	DOM nr 3	pocz. XX w., (szach.)	Dąbki, ul. Wydmowa nr 3, nr dz. 22/2
110	559	Dąbki	BUDYNEK SANATORYJNY B nr 6	I. 20 XX w., (mur.)	Dąbki, ul. Wydmowa nr 6, nr dz. 10/1
111	560	Dobiesław	ZAGRODA nr 1: budynek inwentarski	pocz. XX w., (mur.)	Dobiesław nr 1, nr dz. 278
112	561	Dobiesław	ZAGRODA nr 1: dom	1 poł. XIX – pocz. XX w., (szach./mur.)	Dobiesław nr 1, nr dz. 278
113	562	Dobiesław	ZAGRODA nr 1: piekarnik	pocz. XX w., (mur.)	Dobiesław nr 1, nr dz. 278
114	563	Dobiesław	ZAGRODA nr 1: stodoła	poł. XIX w., (szach.)	Dobiesław nr 1, nr dz. 278
115	564	Dobiesław	ZAGRODA nr 8: dom	kon. XIX w., (mur.)	Dobiesław nr 8, nr dz. 270/2
116	565	Dobiesław	PLEBANIA nr 9: budynek gospodarczy	pocz. XX w., (mur.)	Dobiesław nr 9, nr dz. 269
117	566	Dobiesław	ZAGRODA nr 11: stodoła	pocz. XX w., (mur./desk.)	Dobiesław nr 11, nr dz. 267
118	567	Dobiesław	ZAGRODA nr 15: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach.)	Dobiesław nr 15, nr dz. 262
119	568	Dobiesław	ZAGRODA nr 24: stodoła	XIX / XX w., (szach./mur.)	Dobiesław nr 24, nr dz. 249/1
120	569	Dobiesław	ZAGRODA nr 25: dom	poł. XIX – I. 30. XX w., poł. XIX – I. 30. XX w.	Dobiesław nr 25, nr dz. 250/1
121	570	Dobiesław	ZAGRODA nr 26: budynek stodołno-inwentarski	4 ćw. XIX - I. 30 XX w., (szach.-mur.)	Dobiesław nr 26, nr dz. 248/1
122	571	Dobiesław	ZAGRODA nr 27: dom	1914 r., (mur.)	Dobiesław nr 27, nr dz. 247/1
123	572	Dobiesław	ZAGRODA nr 32: budynek inwentarski	I. 20 XX w., (mur.)	Dobiesław nr 32, nr dz. 241/2
124	573	Dobiesław	ZAGRODA nr 32: piekarnik	pocz. XX w., (mur.)	Dobiesław nr 32, nr dz. 241/2
125	574	Dobiesław	ZAGRODA nr 52: dom	2 poł. XIX w., (szach./mur.)	Dobiesław nr 52, nr dz. 121/7
126	575	Dobiesław	DOM nr 56	1914 r., (mur.)	Dobiesław nr 56, nr dz. 180
127	576	Dobiesław	ZAGRODA nr 65: budynek inwentarski	pocz. XX w., (mur.)	Dobiesław nr 65, nr dz. 169
128	577	Dobiesław	ZAGRODA nr 71: budynek inwentarski	I. 30 XX w., (mur.)	Dobiesław nr 71, nr dz. 163/1

129	578	Dobiesław	ZAGRODA nr 73: budynek bramny	4 ćw. XIX - I. 20 XX w., (szach./mur.)	Dobiesław nr 73, nr dz. 160
130	579	Dobiesław	SKLEP-ŚWIETLICA: DOM nr 75	kon. XIX - I. 20 XX w., (mur.)	Dobiesław nr 75, nr dz. 155/1-2
131	580	Dobiesław	ZAGRODA nr 76: dom	kon. XIX w., (mur.)	Dobiesław nr 76, nr dz. 153/3
132	581	Dobiesław	ZAGRODA nr 85: dom	3 ćw. XIX w., (mur.)	Dobiesław nr 85, nr dz. 138
133	582	Dobiesław	ZAGRODA nr 85: stodoła/obora	kon. XIX w., (mur./szach.)	Dobiesław nr 85, nr dz. 138
134	583	Dobiesław	ZAGRODA nr 88: dom	3 ćw. XIX w., (szach.)	Dobiesław nr 88, nr dz. 134
135	584	Domasławice	ZAGRODA nr 9, 10: budynek inwentarski	I. 20 XX w., (mur.)	Domasławice nr 9,10 nr dz. 382/7
136	585	Domasławice	ZAGRODA nr 9, 10: stodoła	I. 20 XX w., (mur.)	Domasławice nr 9,10 nr dz. 382/7 i 383/3
137	586	Domasławice	ZAGRODA nr 19: obora	XIX / XX w., (szach./mur.)	Domasławice nr 19, nr dz. 417/2
138	587	Domasławice	DOM nr 20	kon. XIX w., (mur./szach.)	Domasławice nr 20, nr dz. 290
139	588	Domasławice	OBORA nr 22	I. 20 XX w., (mur./drew.)	Domasławice nr 22, nr dz. 419
140	589	Domasławice	ZAGRODA nr 28: budynek bramny	k. XIX w., (szach./mur.)	Domasławice nr 28, nr dz. 439
141	590	Domasławice	ZAGRODA nr 28: budynek inwentarski	kon. XIX w., (szach./mur.)	Domasławice nr 28, nr dz. 439
142	591	Domasławice	ZAGRODA nr 28: dom	2 poł. XIX - 2 poł. XX w., (szach./mur.)	Domasławice nr 28, nr dz. 439
143	592	Domasławice	ZAGRODA nr 30: dom	pocz. XX w., (mur.)	Domasławice nr 30, nr dz. 295/2
144	593	Domasławice	DOM nr 32	pocz. XX w. (mur.)	Domasławice nr 31, nr dz. 298
145	594	Domasławice	ZAGRODA nr 33: dom	1 poł. XIX w. (szach.)	Domasławice nr 32, nr dz. 444/4 i 442/3
146	595	Domasławice	ZAGRODA nr 33: budynek bramny	I. 20. XX w. (mur.)	Domasławice nr 33, nr dz. 442/3 i 443
147	596	Domasławice	ZAGRODA nr 33: budynek inwentarski	I. 20. XX w. (mur.)	Domasławice nr 33, nr dz. 442/3
148	597	Domasławice	ZAGRODA nr 33: obora/stodoła	I. 20. XX w. (mur.)	Domasławice nr 33, nr dz. 443
149	598	Domasławice	ZAGRODA nr 36: budynek inwentarski	I. 20 XX w., (mur.)	Domasławice nr 36, nr dz. 304
150	599	Domasławice	ZAGRODA nr 36: dom	1 poł. XIX - I. 30 XX w., (szach./mur.)	Domasławice nr 36, nr dz. 303/2 i 307

151	600	Domasławice	ZAGRODA nr 36: obora	I. 20 XX w., (mur.)	Domasławice nr 36, nr dz. 307
152	601	Domasławice	SZKOŁA nr 40	I. 20 XX w. – 1983 r., (mur.), obecnie dom	Domasławice nr 40, nr dz. 316
153	602	Domasławice	ZAGRODA nr 49: dom	I. 20/30 XX w., (mur.)	Domasławice nr 49, nr dz. 325, 327
154	603	Domasławice	ZAGRODA nr 49: obora	I. 20/30 XX w., (mur.)	Domasławice nr 49, nr dz. 325
155	604	Domasławice	ZAGRODA nr 49: stodoła	I. 20/30 XX w., (mur.)	Domasławice nr 49, nr dz. 325
156	605	Domasławice	ZAGRODA nr 51: dom	pocz. XX w., (mur.)	Domasławice nr 51, nr dz. 328
157	606	Domasławice	ZAGRODA nr 51: obora	I. 20 XX w., (mur.)	Domasławice nr 51, nr dz. 328
158	607	Domasławice	ZAGRODA nr 52: budynek inwentarski	I. 20 XX w., (mur.)	Domasławice nr 52, nr dz. 330/1
159	608	Domasławice	ZAGRODA nr 53: obora	pocz. XX w., (mur.)	Domasławice nr 53, nr dz. 331/4
160	609	Domasławice	ZAGRODA nr 57: dom	pocz. XX w., (mur.)	Domasławice nr 57, nr dz. 335/1
161	610	Domasławice	ZAGRODA nr 59: budynek bramny	1932 r. - przebudowany, (mur.)	Domasławice nr 59, nr dz. 338/3, 337/2 i 536/3
162	611	Domasławice	ZAGRODA nr 59: dom	I. 20/30 XX w., (mur.)	Domasławice nr 59, nr dz. 338/1 i 536/1
163	612	Domasławice	DOM nr 68	I. 30 XX w., (mur.)	Domasławice nr 68, nr dz. 36/2
164	613	Domasławice	ZAGRODA nr 70: dom	2 poł. XIX w., (szach./mur.)	Domasławice nr 70, nr dz. 234/6
165	614	Domasławice	ZAGRODA nr 70: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach.)	Domasławice nr 70, nr dz. 234/6
166	615	Gleźnowo	ZAGRODA nr 1: stodoła	I. 20/30. XX w. (mur.)	Gleźnowo nr 1, nr dz. 108
167	616	Gleźnowo	ZAGRODA nr 2: obora	I. 20. XX w. (mur.)	Gleźnowo nr 2, nr dz. 109
168	617	Gleźnowo	ZAGRODA nr 21: dom	I. 10. XX w. (mur.)	Gleźnowo nr 21, nr dz. 73/6
169	618	Gleźnowo	ZAGRODA nr 21: obora/stodoła	I. 20. XX w. (mur.)	Gleźnowo nr 21, nr dz. 73/6
170	619	Gleźnowo	ZAGRODA nr 24: dom	I. 10/20. XX w. (mur.)	Gleźnowo nr 24, nr dz. 136/10
171	620	Gleźnowo	ZAGRODA nr 24: obora/stodoła	1939 r. (mur.)	Gleźnowo nr 24, nr dz. 136/10
172	621	Gleźnowo	ZAGRODA nr 26: dom	I. 10/20. XX w. (mur.)	Gleźnowo nr 26, nr dz. 138/5
173	622	Gleźnowo	ZAGRODA nr 27: dom	4 ćw. XIX - I. 30. XX w. (szach./mur.)	Gleźnowo nr 27, nr dz. 139/18
174	623	Gleźnowo	ZAGRODA nr 27: obora/stodoła	I. 30. XX w. (mur.)	Gleźnowo nr 27, nr dz. 139/18

175	624	Gleżnowo	ZAGRODA nr 30: dom	pocz. XX w. (mur.)	Gleżnowo nr 30, dz. nr 69/2
176	625	Gleżnowo	ZAGRODA nr 30: stodoła	pocz. XX w. (szach./drew.)	Gleżnowo nr 30, dz. nr 69/2
177	626	Gleżnowo	DOM nr 31	l. 10. XX w. (mur.)	Gleżnowo nr 31, nr dz. 143/2
178	627	Gleżnowo	ZAGRODA nr 32: dom	l. 20. XX w. (mur.)	Gleżnowo nr 32, nr dz. 68/6
179	628	Gleżnowo	ZAGRODA nr 32: budynek bramny	3 ćw. XIX - l. 30. XX w. (szach./mur.)	Gleżnowo nr 32, nr dz. 68/6
180	629	Gleżnowo	ZAGRODA nr 34: dom	3 ćw. XIX – l. 20. XX w. (szach./mur.)	Gleżnowo nr 34, nr dz. 64/3
181	630	Gleżnowo	ZAGRODA nr 34: stodoła/obora	pocz. XX w. (mur./drew.)	Gleżnowo nr 34, nr dz. 64/3
182	631	Gleżnowo	ZAGRODA nr 38: dom	1931 r. (mur.)	Gleżnowo nr 38, nr dz. 174/2
183	632	Gleżnowo	ZAGRODA nr 38: budynek bramny/obora	1936 r. (mur.)	Gleżnowo nr 38, nr dz. 174/2
184	633	Gleżnowo	ZAGRODA nr 38: budynek inwentarski	4 ćw. XIX w. (szach./mur.)	Gleżnowo nr 38, nr dz. 174/2
185	634	Gleżnowo	ZAGRODA nr 38: stodoła	4 ćw. XIX w. (szach./drew.)	Gleżnowo nr 38, nr dz. 174/2
186	635	Gleżnowo	ZAGRODA nr 39: dom	1923 r. (mur.)	Gleżnowo nr 39, nr dz. 53/2
187	636	Gleżnowo	ZAGRODA nr 39: obora	1925 r. (mur.)	Gleżnowo nr 39, nr dz. 53/2
188	637	Gleżnowo	ZAGRODA nr 39: stodoła	1931 r. (mur.)	Gleżnowo nr 39, nr dz. 53/2
189	638	Gleżnowo	ZAGRODA nr 39: stajnia	1925 r. (mur.)	Gleżnowo nr 39, nr dz. 53/2
190	639	Gleżnowo	ZAGRODA nr 41: dom	l. 20/30. XX w. (mur.)	Gleżnowo nr 41a, nr dz. 47/35
191	640	Gleżnowo	ZAGRODA nr 45: dom	l. 10/20. XX w. (mur.)	Gleżnowo nr 45, nr dz. 171/2
192	641	Gleżnowo	ZAGRODA nr 45: obora	l. 20. XX w. (mur./drew.)	Gleżnowo nr 45, nr dz. 171/2
193	642	Gleżnowo	ZAGRODA nr 45: budynek bramny/stajnia	4 ćw. XIX w. (szach./drew.)	Gleżnowo nr 45, nr dz. 171/2
194	643	Gleżnowo	ZAGRODA nr 45: stodoła	4 ćw. XIX w. (szach.)	Gleżnowo nr 45, nr dz. 171/2
195	644	Gleżnowo	ZAGRODA nr 47: dom	1939 r. (mur.)	Gleżnowo nr 47, nr dz. 163/2
196	645	Gleżnowo	ZAGRODA nr 47: obora	l. 30. XX w. (mur.)	Gleżnowo nr 47, nr dz. 163/2
197	646	Gleżnowo	ZAGRODA nr 47: stodoła	1939 r. (mur./drew.)	Gleżnowo nr 47, nr dz. 163/2
198	647	Gleżnowo	ZAGRODA nr 48: dom	3 ćw. XIX – l. 20. XX w. (mur.)	Gleżnowo nr 48, nr dz. 149

199	648	Gleżnowo	ZAGRODA nr 48: obora	kon. XIX – l. 20. XX w. (szach./mur.)	Gleżnowo nr 48, nr dz. 149
200	649	Gleżnowo	ZAGRODA nr 48: stodoła	1865 r. (szach.)	Gleżnowo nr 48, nr dz. 149
201	650	Gleżnowo	REMIZA k. nr 47	l. 30. XX w. (mur.)	Gleżnowo nr 47, nr dz. 163/2
202	651	Gleżnowo	ZAGRODA nr 3: dom	l. 20 XX w., (mur.)	Gleżnowo nr 3, nr dz. 248/1
203	652	Gleżnowo	ZAGRODA nr 3: obora	l. 20/30. XX w. (mur.)	Gleżnowo nr 3, nr dz. 248/1
204	653	Gleżnowo	ZAGRODA nr 3: stodoła	l. 20/30. XX w., (mur.)	Gleżnowo nr 3, nr dz. 248/1
205	654	Gleżnowo	ZAGRODA nr 4: dom	3/4 ćw. XIX w., (szach.)	Gleżnowo nr 4, nr dz. 247/1
206	655	Gleżnowo	ZAGRODA nr 11: chlew z przejazdem	l. 20 XX w., (mur.)	Gleżnowo nr 11, nr dz. 207/3
207	656	Gleżnowo	ZAGRODA nr 11: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach.)	Gleżnowo nr 11, nr dz. 207/3
208	657	Gleżnowo	ZAGRODA nr 14: dom	pocz. XX w., (mur.)	Gleżnowo nr 14, nr dz. 209/2
209	658	Gleżnowo	ZAGRODA nr 20: dom	l. 20/30. XX w., (mur.)	Gleżnowo nr 20, nr dz. 230/1 i 230/2
210	659	Gorzebądz	ZAGRODA nr 3: budynek bramny- stodoła	kon. XIX - l. 20. XX w., (mur./szach.)	Gorzebądz nr 3, nr dz. 12/4
211	660	Gorzebądz	ZAGRODA nr 3: dom	l. 20 XX w., (mur.)	Gorzebądz nr 3, nr dz. 12/4
212	661	Jeżyce	ZAGRODA nr 4: plebania	l. 30 XX w., (mur.)	Jeżyce nr 4, nr dz. 147/2
213	662	Jeżyce	ZAGRODA nr 6: obora	l. 20 XX w., (mur.)	Jeżyce nr 6, nr dz. 174
214	663	Jeżyce	ZAGRODA nr 7: budynek inwentarski	4 ćw. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Jeżyce nr 7, nr dz. 173
215	664	Jeżyce	ZAGRODA nr 15: dom	pocz. XX w., (mur.)	Jeżyce nr 15, nr dz. 312
216	665	Jeżyce	ZAGRODA nr 19: budynek inwentarsko- bramny	l. 30 XX w., (mur.)	Jeżyce nr 19, nr dz. 304/1
217	666	Jeżyce	ZAGRODA nr 19: stodoła	l. 30 XX w., (mur./drew.)	Jeżyce nr 19, nr dz. 304/1
218	667	Jeżyce	ZAGRODA nr 24: dom	kon. XIX w. - l. 70 XX w., (szach./mur.), dawniej gospoda	Jeżyce nr 24, nr dz. 279 i 280
219	668	Jeżyce	ZAGRODA nr 24: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Jeżyce nr 24, nr dz. 279
220	669	Jeżyce	ZAGRODA nr 26: dom	pocz. XX w., (mur.)	Jeżyce nr 26, nr dz. 159
221	670	Jeżyce	ZAGRODA nr 29: dom	kon. XIX w., (szach.)	Jeżyce nr 29, nr dz. 120/1
222	671	Jeżyce	ZAGRODA nr 42: dom	l. 20 XX w., (mur.)	Jeżyce nr 42, nr dz. 283

223	672	Jeżyce	DOM nr 47	k. XIX w., (szach.)	Jeżyce nr 47, nr dz. 206
224	673	Jeżyce	ZAGRODA nr 51: dom	kon. XIX w., (szach./mur.)	Jeżyce nr 51, nr dz. 208/3
225	674	Jeżyce	ZAGRODA nr 56: parnik	l. 20 XX w., (mur.)	Jeżyce nr 56, nr dz. 350/2
226	675	Jeżyce	ZAGRODA nr 73: chlew- stajnia	3 ćw. XIX - pocz. XX w., (szach.)	Jeżyce nr 73, nr dz. 388
227	676	Jeżyce	ZAGRODA nr 73: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach.)	Jeżyce nr 73, nr dz. 388
228	677	Jeżyce	WIEŻA TRANSFORMATOROWA k. nr 25	l. 20 XX w., (mur.)	Jeżyce nr k/25, nr dz. 278/7
229	678	Jeżyczki	ZAGRODA nr 1: obora	1930 r. [B.M.], (mur./szach.)	Jeżyczki nr 1, nr dz. 206
230	679	Jeżyczki	ZAGRODA nr 1: stodoła	1873 r. / l. 30 XX w., (szach./drew./mur.)	Jeżyczki nr 1, nr dz. 206
231	680	Jeżyczki	ZAGRODA nr 2: obora	1925 – 1939 r., (mur.)	Jeżyczki nr 2, nr dz. 205/1
232	681	Jeżyczki	ZAGRODA nr 2: stodoła	II poł. XIX w./ l. 20 XX w., (szach./drew.)	Jeżyczki nr 2, nr dz. 205/1
233	682	Jeżyczki	ZAGRODA nr 3: obora	2 poł. XIX - l. 20 XX w., (szach./mur.)	Jeżyczki nr 3, nr dz. 185/2
234	683	Jeżyczki	ZAGRODA nr 3: stodoła	1870 r., (szach.)	Jeżyczki nr 3, nr dz. 185/2
235	684	Jeżyczki	ZAGRODA nr 5: budynek inwentarski	pocz. XX w., (mur./szach.)	Jeżyczki nr 5, nr dz. 186/2
236	685	Jeżyczki	ZAGRODA nr 5: dom	l. 10. XX w., (mur.)	Jeżyczki nr 5, nr dz. 186/2
237	686	Jeżyczki	ZAGRODA nr 5: obora z wozownią	pocz. XX w., (mur./szach.)	Jeżyczki nr 5, nr dz. 186/2
238	687	Jeżyczki	ZAGRODA nr 5: stodoła	20.IV 1907 r., (mur./szach.)	Jeżyczki nr 5, nr dz. 186/2
239	688	Jeżyczki	ZAGRODA nr 7: dom	l. 20/30 XX w., (mur.)	Jeżyczki nr 7, nr dz. 181/1
240	689	Jeżyczki	ZAGRODA nr 9: obora	1935 r., (mur.)	Jeżyczki nr 9, nr dz. 177
241	690	Jeżyczki	ZAGRODA nr 9: stodoła	pocz. XX w., (mur.)	Jeżyczki nr 9, nr dz. 177
242	691	Jeżyczki	DOM nr 12	2 poł. XIX - l. 20 XX w., (szach./mur.)	Jeżyczki nr 12, nr dz. 243/1
243	692	Jeżyczki	MLECZARNIA nr 14	1907/1908, (mur.), obecnie dom	Jeżyczki nr 14, nr dz. 357/3
244	693	Jeżyczki	ZAGRODA nr 15: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach.)	Jeżyczki nr 15, nr dz. 246
245	694	Jeżyczki	ZAGRODA nr 16: dom	3 ćw. XIX w., (szach.)	Jeżyczki nr 16, nr dz. 155/4
246	695	Jeżyczki	ZAGRODA nr 24: dom	l. 10/20. XX w., (mur.)	Jeżyczki nr 24, nr dz. 255/4

247	696	Jeżyczki	DOM nr 25	2 poł. XIX - l. 20 XX w., (szach./mur.)	Jeżyczki nr 25, nr dz. 264
248	697	Jeżyczki	SZKOŁA nr 29	l. 30 XX w., (mur.)	Jeżyczki nr 29, nr dz. 146
249	698	Jeżyczki	ZAGRODA nr 34: dom	l. 30 XX w., (mur.)	Jeżyczki nr 34, nr dz. 303/1
250	699	Jeżyczki	ZAGRODA nr 34: obora	kon. XIX w., (mur./szach.)	Jeżyczki nr 34, nr dz. 303/1
251	700	Jeżyczki	ZAGRODA nr 34: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach.)	Jeżyczki nr 34, nr dz. 303/1
252	701	Jeżyczki	ZAGRODA nr 35: budynek bramny	2 poł. XIX – l. 20. XX w., (szach./mur.)	Jeżyczki nr 35, nr dz. 305
253	702	Jeżyczki	ZAGRODA nr 35: dom	pocz. XX w., (mur.)	Jeżyczki nr 35, nr dz. 305
254	703	Jeżyczki	ZAGRODA nr 40: dom	pocz. XX w., (mur.)	Jeżyczki nr 40, nr dz. 312/1
255	704	Jeżyczki	ZAGRODA nr 42: dom	1936 r., (mur.)	Jeżyczki nr 42, nr dz. 314/4
256	705	Jeżyczki	ZAGRODA nr 43: budynek bramny	l. 20-30. XX w., (mur.)	Jeżyczki nr 43, nr dz. 315
257	706	Jeżyczki	ZAGRODA nr 48: dom	pocz. XX w., (mur.)	Jeżyczki nr 48, nr dz. 114/2, 115/1
258	707	Jeżyczki	ZAGRODA nr 57: piekarnik	4 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Jeżyczki nr 57, nr dz. 29
259	708	Jeżyczki	ZAGRODA nr 69: dom	l. 20 XX w., (mur.)	Jeżyczki nr 69, nr dz. 159
260	709	Jeżyczki	WIEŻA TRANSFORMATOROWA k. nr 5	l. 30 XX w., (mur.)	Jeżyczki k. nr 5, nr dz. 186/1
261	710	Jeżyczki	WIEŻA TRANSFORMATOROWA k. nr 36	l. 20/30 XX w., (mur.)	Jeżyczki k. nr 36, nr dz. 128/1
262	711	Kopań	ZAGRODA nr 1: dom	ok. 1910 r., (mur.)	Kopań nr 1, nr dz. 144/3
263	712	Kopań	ZAGRODA nr 2: budynek inwentarski	pocz. XX w., (mur./szach.)	Kopań nr 2, nr dz. 142
264	713	Kopań	ZAGRODA nr 2: dom	ok. 1930 r., (mur.)	Kopań nr 2, nr dz. 142
265	714	Kopań	ZAGRODA nr 4: dom	pocz. XX w., (mur.)	Kopań nr 4, nr dz. 135/1
266	715	Kopań	ZAGRODA nr 5: dom	pocz. XX w., (mur.)	Kopań nr 5, nr dz. 136/4
267	716	Kopań	ZAGRODA nr 8: budynek bramny	l. 20 XX w., (szach./mur.)	Kopań nr 8, nr dz. 120
268	717	Kopań	ZAGRODA nr 8: dom	pocz. XX w., (mur.)	Kopań nr 8, nr dz. 120
269	718	Kopań	ZAGRODA nr 10: drewutnia	poł. XIX w., (szach.)	Kopań nr 10, nr dz. 119/6

270	719	Kopań	ZAGRODA nr 11: dom	1890 r., (szach.)	Kopań nr 11, nr dz. 192/4
271	720	Kopań	ZAGRODA nr 13: budynek bramny	1863 r., (mur./szach.)	Kopań nr 13, nr dz. 194/1
272	721	Kopań	ZAGRODA nr 15: obora	2 poł XIX – pocz. XX w., (mur./szach.)	Kopań nr 15, nr dz. 196/6
273	722	Kopań	ZAGRODA nr 15: stodoła i spichlerzyk	1879 r., (mur./szach.)	Kopań nr 15, nr dz. 196/5, 196/3, 196/1, 196/6
274	723	Kopań	ZAGRODA nr 27: budynek bramny	pocz. XX w., (mur./szach.)	Kopań nr 27, nr dz. 213
275	724	Kopań	ZAGRODA nr 27: budynek inwentarski	pocz. XX w., (mur./szach.)	Kopań nr 27, nr dz. 213
276	725	Kopań	ZAGRODA nr 27: dom	1899 r., (mur.)	Kopań nr 27, nr dz. 213
277	726	Kopań	ZAGRODA nr 27: stodoła	pocz. XX w., (mur./szach.)	Kopań nr 27, nr dz. 213
278	727	Kopań	SZKOŁA nr 30	pocz. XX w., (mur.), obecnie dom	Kopań nr 30, nr dz. 137/2
279	728	Kopnica	ZAGRODA nr 1: dom	kon. XIX w., (mur.)	Kopnica nr 1, nr dz. 78/1
280	729	Kopnica	ZAGRODA nr 2: budynek inwentarski	2 poł. XIX w./pocz. XX w., (szach./mur.)	Kopnica nr 2, nr dz. 73/1
281	730	Kopnica	STODOŁA nr 5	4 ćw. XIX w., (szach.)	Kopnica nr 5, nr dz. 66/1
282	731	Kopnica	ZAGRODA nr 8: stajnia z warszatem	4 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Kopnica nr 8, nr dz. 226/3
283	732	Kopnica	ZAGRODA nr 8: stodoła	2 poł. XIX w., (szach.)	Kopnica nr 8, nr dz. 226/3
284	733	Kopnica	ZAGRODA nr 9: budynki gospodarcze	pocz. XX w., (mur.)	Kopnica nr 9, nr dz. 62/4
285	734	Kopnica	ZAGRODA nr 9: stodoła	pocz. XX w., (szach./odesk.)	Kopnica nr 9, nr dz. 62/4
286	735	Kopnica	ZAGRODA nr 12: dom	4 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Kopnica nr 12, nr dz. 112/3
287	736	Kopnica	DOM nr 13	kon. XIX w., (mur.) - przebudowany	Kopnica nr 13, nr dz. 33/2
288	737	Kopnica	ZAGRODA nr 14: dom	1932–36 r., (mur.)	Kopnica nr 14, nr dz. 34/1
289	738	Kopnica	ZAGRODA nr 15: budynek inwentarski	2 poł XX w., (szach./mur.)	Kopnica nr 15, nr dz. 40/2
290	739	Kopnica	ZAGRODA nr 15: dom	4 ćw. XIX w., (mur.)	Kopnica nr 15, nr dz. 40/2
291	740	Kopnica	ZAGRODA nr 15: stodoła-obora	poł XIX - l. 10. XX w., (szach./mur.)	Kopnica nr 15, nr dz. 40/2

292	741	Kopnica	ZAGRODA nr 16: dom	pocz. XX w., (mur.)	Kopnica nr 16, nr dz. 48/4
293	742	Kopnica	ZAGRODA nr 16: budynek inwentarski	l. 30 XX w. (mur.)	Kopnica nr 16, nr dz. 48/4
294	743	Kopnica	ZAGRODA nr 19: dom	1926 r., (mur.)	Kopnica nr 19, nr dz. 52/1 i 49
295	744	Kopnica	ZAGRODA nr 19: obora	l. 20 XX w., (mur./drewno)	Kopnica nr 19, nr dz. 52/1
296	745	Kowalewice	ZAGRODA nr 2: budynek bramny	l. 20 XX w. (mur.)	Kowalewice nr 2, nr dz. 159/2
297	746	Kowalewice	ZAGRODA nr 9: dom	kon. XIX w., (mur.)	Kowalewice nr 9, nr dz. 40/1
298	747	Kowalewice	ZAGRODA nr 12: budynek bramny	l. 20 XX w., (mur.)	Kowalewice nr 12, nr dz. 128/4
299	748	Kowalewice	ZAGRODA nr 12: obora	l. 20 XX w., (mur.)	Kowalewice nr 12, nr dz. 128/4
300	749	Kowalewice	ZAGRODA nr 15: budynek bramny/obora	l. 20 XX w., (mur.)	Kowalewice nr 15, nr dz. 131/8
301	750	Kowalewice	ZAGRODA nr 22: budynek gospodarczy	pocz. XX w., (mur./szach.)	Kowalewice nr 22, nr dz. 141
302	751	Kowalewice	ZAGRODA nr 23: dom	kon. XIX w., (szach.)	Kowalewice nr 23, nr dz. 108/4
303	752	Kowalewice	ZAGRODA nr 27: budynek bramny	l. 20 XX w., (mur.)	Kowalewice nr 27, nr dz. 101
304	753	Kowalewice	ZAGRODA nr 27: dom	4 ćw. XIX - l. 20. XX w., (szach./mur.)	Kowalewice nr 27, nr dz. 101
305	754	Kowalewice	ZAGRODA nr 28: budynek bramny	1863 r. – l. 20. XX w., (szach.-mur.)	Kowalewice nr 28, nr dz. 100/2
306	755	Kowalewice	ZAGRODA nr 30: dom	1913 r., (mur.)	Kowalewice nr 30, nr dz. 98/1
307	756	Kowalewice	ZAGRODA nr 30: stodoła	1844 r. - pocz. XX w., (szach.)	Kowalewice nr 30, nr dz. 98/1
308	757	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 1: budynek bramno-inwentarski	ok. 1910 r., (mur./szach.)	Kowalewiczki nr 1, nr dz. 26/1
309	758	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 1: dom	ok. 1920 r., (mur.)	Kowalewiczki nr 1, nr dz. 24/4, 26/1
310	759	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 1: stodoła	ok. 1910 r., (mur.)	Kowalewiczki nr 1, nr dz. 24/4, 26/1
311	760	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 3: dom	l. 20 XX w., (mur.)	Kowalewiczki nr 3, nr dz. 56/6
312	761	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 4: stodoła ze spichlerzem	1841 r. - kon. XIX w., (szach.)	Kowalewiczki nr 4, nr dz. 57
313	762	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 10: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach./mur./drew.)	Kowalewiczki nr 10, nr dz. 79

314	763	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 20: dom	4 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Kowalewiczki nr 20, nr dz. 125/2
315	764	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 20: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Kowalewiczki nr 20, nr dz. 125/2
316	765	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 28: piekarnik	pocz. XX w., (mur.), obecnie kurnik	Kowalewiczki nr 28, nr dz. 154
317	766	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 29: dom	2 poł. XIX w., (szach./mur.)	Kowalewiczki nr 29, nr dz. 121/1
318	767	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 33: dom	kon. XIX w., (mur.)	Kowalewiczki nr 33, nr dz. 142, 146/3
319	768	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 33: obora	pocz. XX w., (mur./szach.)	Kowalewiczki nr 33, nr dz. 144
320	769	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 33: stodoła	kon. XIX w., (szach.)	Kowalewiczki nr 33, nr dz. 144, 146/3
321	770	Kowalewiczki	ZAGRODA nr 34: dom	I. 20 XX w., (mur./drew.)	Kowalewiczki nr 34, nr dz. 66/4
322	771	Krupy	ZAGRODA nr 16: dom	poł XIX - I. 20. XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 16, nr dz. 285
323	772	Krupy	ZAGRODA nr 18: dom- sklep	I. 10 XX w., (mur.)	Krupy nr 18A, nr dz. 69, 70
324	773	Krupy	ZAGRODA nr 17: świetlica	I. 30 XX w., (mur.)	Krupy nr 17, nr dz. 70, 71
325	774	Krupy	ZAGRODA nr 19: budynek bramny	1 poł. XIX - I. 20/30 XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 19, nr dz. 251/2
326	775	Krupy	ZAGRODA nr 19: budynek gospodarczy	2 poł. XIX w., (szach.)	Krupy nr 19, nr dz. 251/2
327	776	Krupy	ZAGRODA nr 19: obora	pocz. XIX w., (szach./mur.)	Krupy nr 19, nr dz. 251/2
328	777	Krupy	ZAGRODA nr 19: stodoła	1 poł. XIX w., (szach./mur.)	Krupy nr 19, nr dz. 251/2
329	778	Krupy	ZAGRODA nr 22: dom	kon. XIX w., (mur.)	Krupy nr 22, nr dz. 155
330	779	Krupy	ZAGRODA nr 30: budynek bramny	poł. XIX - pocz. XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 30, nr dz. 261/1
331	780	Krupy	ZAGRODA nr 31: dom	XIX / XX w., (mur.)	Krupy nr 31, nr dz. 262
332	781	Krupy	ZAGRODA nr 31: stodoła-obora	kon. XIX w., (szach./mur.)	Krupy nr 31, nr dz. 262
333	782	Krupy	ZAGRODA nr 33: dom	kon. XIX w., (szach.)	Krupy nr 33, nr dz. 263/4
334	783	Krupy	SZKOŁA nr 34	I. 20/30 XX w., (mur.), obecnie dom	Krupy nr 34, nr dz. 167
335	784	Krupy	ZAGRODA nr 35: dom	kon. XIX w., (mur.)	Krupy nr 35, nr dz. 264, 265
336	785	Krupy	ZAGRODA nr 35: obora	kon. XIX w., (szach./mur.)	Krupy nr 35, nr dz. 264
337	786	Krupy	ZAGRODA nr 37: dom	I. 10 XX w., (mur.)	Krupy nr 37, nr dz. 222/1

338	787	Krupy	ZAGRODA nr 42: dom	4 ćw. XIX w. (szach./mur.)	Krupy nr 42, nr dz. 213
339	788	Krupy	ZAGRODWA nr 42: budynek inwentarsko- bramny	4 ćw. XIX w. (mur./szach.)	Krupy nr 42, nr dz. 213
340	789	Krupy	ZAGRODA nr 43: obora	4 ćw. XIX w., (mur./szach.)	Krupy nr 43, nr dz. 217
341	790	Krupy	ZAGRODA nr 44: obora	3 ćw. XIX - l. 20 XX w., (mur./szach.)	Krupy nr 44, nr dz. 209
342	791	Krupy	ZAGRODA nr 45: brama	l. 30 XX w., (mur.)	Krupy nr 45, nr dz. 211
343	792	Krupy	ZAGRODA nr 45: dom	l. 10. XX w., (mur.)	Krupy nr 45, nr dz. 211
344	793	Krupy	ZAGRODA nr 45: obora	l. 30 XX w., (mur.)	Krupy nr 45, nr dz. 211
345	794	Krupy	ZAGRODA nr 48: budynek bramny	3 ćw. XIX - l. 20 XX w., (szach./mur.)	Krupy nr 48, nr dz. 206
346	795	Krupy	ZAGRODA nr 48: obora	kon. XIX w., (szach./mur.)	Krupy nr 48, nr dz. 206
347	796	Krupy	ZAGRODA nr 64: dom	pocz. XX w., (mur.)	Krupy nr 64, nr dz. 34/3
348	797	Krupy	ZAGRODA nr 65: dom	l. 10/20 XX w., (mur.)	Krupy nr 65, nr dz. 150/1
349	798	Krupy	ZAGRODA nr 67: dom	kon. XIX - l. 20 XX w., (mur.)	Krupy nr 67, nr dz. 32
350	799	Krupy	ZAGRODA nr 68: dom	kon. XIX w., (mur.)	Krupy nr 68, nr dz. 31
351	800	Krupy	DAWNA REMIZA k. nr 27	XIX/XX w., (mur.)	Krupy nr k. nr 27, nr dz. 160/3
352	801	Leśnica	ZAGRODA nr 4: budynek inwentarski	kon. XIX - l. 20. XX w., (mur./drew.)	Leśnica nr 4, nr dz. 198/8
353	802	Nowy Jarosław	ZAGRODA nr 3: dom	4 ćw. XIX w., (szach./mur.)	Nowy Jarosław nr 3, nr dz. 32/4
354	803	Nowy Jarosław	ZAGRODA nr 3: piekarnik	l. 30 XX w., (mur.)	Nowy Jarosław nr 3, nr dz. 32/4
355	804	Nowy Jarosław	ZAGRODA nr 16: dom	kon. XIX w., (szach./mur.)	Nowy Jarosław nr 16, nr dz. 88
356	805	Nowy Jarosław	ZAGRODA nr 21: dom	l. 20 XX w., (mur.)	Nowy Jarosław nr 21, nr dz. 91
357	806	Nowy Jarosław	ZAGRODA nr 26: dom	poł. XIX - l. 20. XX w., (szach./mur.)	Nowy Jarosław nr 26, nr dz. 145
358	807	Nowy Jarosław	DOM nr 28	3 ćw. XIX w., (szach.)	Nowy Jarosław 28, nr dz. 166/2
359	808	Nowy Jarosław	ZAGRODA nr 31: dom	3 ćw. XIX - l. 30. XX w., (szach./mur.)	Nowy Jarosław nr 31, nr dz. 180/3
360	809	Nowy Jarosław	ZAGRODA nr 33: dom	l. 20/30. XX w., (mur.)	Nowy Jarosław nr 33, nr dz. 224/2
361	810	Nowy Jarosław	DOM nr 34	3 ćw. XIX - l. 30. XX w., (szach./mur.)	Nowy Jarosław nr 34, nr dz. 139/1

362	811	Nowy Jarosław	ZAGRODA nr 35: stodoła	kon. XIX - l. 20 XX w., (szach./mur.)	Nowy Jarosław nr 35, nr dz. 138/1
363	812	Nowy Jarosław	ZAGRODA nr 37: dom	3 ćw. XIX w., (szach.)	Nowy Jarosław nr 37, nr dz. 136, 137
364	813	Nowy Kraków	ZAGRODA nr 1: dom	l. 20/30. XX w., (mur.)	Nowy Kraków nr 1, nr dz. 76/6
365	814	Palczewice	SZKOŁA nr 10	pocz. XX w., (mur.), obecnie świetlica	Palczewice nr 10, nr dz. 1/48
366	815	Porzecze	ZAGRODA nr 5: budynek inwentarsko-gospodarczy	kon. XIX w. - l. 30 XX w., (mur./szach.)	Porzecze nr 5, nr dz. 180
367	816	Porzecze	ZAGRODA nr 5: dom	pocz. XX w., (mur.)	Porzecze nr 5, nr dz. 180
368	817	Porzecze	ZAGRODA nr 5: stodoła	4. ćw. XIX w., (szach.)	Porzecze nr 5, nr dz. 180
369	818	Porzecze	ZAGRODA nr 8: budynek inwentarsko-magazynowy z przejazdem	l. 30 XX w., (mur.)	Porzecze nr 8, nr dz. 161
370	819	Porzecze	ZAGRODA nr 8: budynek inwentarsko-stodolny	pocz. XX w., (mur./szach.)	Porzecze nr 8, nr dz. 161
371	820	Porzecze	ZAGRODA nr 9: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach.)	Porzecze nr 9, nr dz. 162/4
372	821	Porzecze	ZAGRODA nr 10: budynek inwentarski	pocz. XX w., (mur.)	Porzecze nr 10, nr dz. 66/3
373	822	Porzecze	ZAGRODA nr 10: stodoła	kon. XIX w., (szach./drew.)	Porzecze nr 10, nr dz. 66/3
374	823	Porzecze	ZAGRODA nr 14: budynek inwentarski	kon. XX w. - l. 20 XX w., (szach./mur.)	Porzecze nr 14, nr dz. 165/4
375	824	Porzecze	ZAGRODA nr 14: dom	XIX / XX w., (mur.)	Porzecze nr 14, nr dz. 165/4-5
376	825	Porzecze	ZAGRODA nr 14: stodoła	kon. XX w. - l. 20 XX w., (szach./mur.)	Porzecze nr 14, nr dz. 165/4-5
377	826	Porzecze	ZAGRODA nr 15: stodoła	kon. XIX w., (szach./mur.)	Porzecze nr 15, nr dz. 193/1
378	827	Porzecze	ZAGRODA nr 16: dom	l. 20 XX w., (mur.)	Porzecze nr 16, nr dz. 194/2
379	828	Porzecze	ZAGRODA nr 18: dom	1 poł. XIX w. - l. 20 XX w., (szach./mur.)	Porzecze nr 18, nr dz. 169/2
380	829	Porzecze	ZAGRODA nr 22: piekarnik	pocz. XX w., (mur.), obecnie budynek mieszkalny	Porzecze nr 22, nr dz. 170/2
381	830	Porzecze	ZAGRODA nr 24: budynek bramny	kon. XIX - l. 30 XX w., (mur./szach.)	Porzecze nr 24, nr dz. 172/1
382	831	Porzecze	ZAGRODA nr 24: dom	l. 10. XX w., (mur.)	Porzecze nr 24, nr dz. 172/1-2

383	832	Porzecze	ZAGRODA nr 24: stodoła-obora	l. 10 i 30 XX w., (szach./mur.)	Porzecze nr 24, nr dz. 172/2
384	833	Porzecze	ZAGRODA nr 26: dom	3 ćw. XIX w., (szach./tynk.)	Porzecze nr 26, nr dz. 173
385	834	Porzecze	ZAGRODA nr 27: budynek bramny	l. 30 XX w., (mur.)	Porzecze nr 27, nr dz. 174/7-8
386	835	Porzecze	ZAGRODA nr 27: obora	l. 30 XX w., (drew.)	Porzecze nr 27, nr dz. 174/8
387	836	Porzecze	ZAGRODA nr 27: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach.)	Porzecze nr 27, nr dz. 174/7-8
388	837	Porzecze	ZAGRODA nr 28: budynek bramny	l. 30 XX w., (mur./drew.)	Porzecze nr 28, nr dz. 175
389	838	Porzecze	ZAGRODA nr 28: obora	pocz. XX w., (mur.)	Porzecze nr 28, nr dz. 175
390	839	Porzecze	ZAGRODA nr 28: stodoła	4 ćw. XIX w., (szach.)	Porzecze nr 28, nr dz. 175
391	840	Rusko	ZAGRODA nr 2-3: dom	pocz. XX w. (mur.)	Rusko nr 2,3, nr dz. 90/14-15 i 89/1
392	841	Rusko	ZAGRODA nr 7: dom	1911 r., (mur.)	Rusko nr 7, nr dz. 75
393	842	Rusko	ZAGRODA nr 15: dom	pocz. XX w., (szach.)	Rusko nr 15, nr dz. 67/4, 68
394	843	Rusko	ZAGRODA nr 18: dom	pocz. XX w., (mur.)	Rusko nr 18, nr dz. 65/2 i 65/4
395	844	Rusko	ZAGRODA nr 29: dom	pocz. XX w., (mur.)	Rusko nr 29, nr dz. 55/6
396	845	Sińczyca	ZAGRODA nr 7: obora	pocz. XX w., (mur./szach.)	Sińczyca nr 7, nr dz. 42
397	846	Sińczyca	ZAGRODA nr 7: stodoła	1888 r., (szach.)	Sińczyca nr 7, nr dz. 40, 42
398	847	Sińczyca	ZAGRODA nr 9: dom	kon. XIX w., (mur.)	Sińczyca nr 9, nr dz. 39
399	848	Sińczyca	ZAGRODA nr 10/11: budynek inwentarski	XIX/XX w., (mur./drew.)	Sińczyca nr 10/11, nr dz. 37/2, 36
400	849	Sińczyca	ZAGRODA nr 10/11: dom	pocz. XX w., (mur.)	Sińczyca nr 10/11, nr dz. 38/1, 36
401	850	Sińczyca	ZAGRODA nr 12: obora	pocz. XX w. (mur./szach.)	Sińczyca nr 12, nr dz. 35/1
402	851	Sińczyca	ZAGRODA nr 13A: obora	pocz. XX w., (mur./szach.)	Sińczyca nr 13A, nr dz. 54/1
403	852	Sińczyca	ZAGRODA nr 14: dom	l. 10/20 XX w., (mur.)	Sińczyca nr 14, nr dz. 78, 77/3
404	853	Sińczyca	ZAGRODA nr 16: obora	pocz. XX w., (mur./szach.)	Sińczyca nr 16, nr dz. 82
405	854	Sińczyca	ZAGRODA nr 17: chlew	l. 20 XX w., (mur.)	Sińczyca nr 17, nr dz. 86
406	855	Sińczyca	ZAGRODA nr 17: obora	l. 20 XX w., (mur./szach.)	Sińczyca nr 17, nr dz. 84

407	856	Sińczyca	ZAGRODA nr 17: stodoła	l. 20/30. XX w., (mur.)	Sińczyca nr 17, nr dz. 84, 86
408	857	Sińczyca	ZAGRODA nr 20: dom	pocz. XX w., (mur.)	Sińczyca nr 20, nr dz. 92/1
409	858	Sińczyca	ZAGRODA nr 21: piekarnik	kon. XIX w., (szach.)	Sińczyca nr 21, nr dz. 95
410	859	Słowinko	ZAGRODA nr 6: dom	3 ćw. XIX w. (szach.)	Słowinko nr 6, nr dz. 136
411	860	Słowinko	ZAGRODA nr 6: piekarnik	pocz. XX w. (mur.)	Słowinko nr 6, nr dz. 136
412	861	Słowinko	ZAGRODA nr 7: dom	3 ćw. XIX w. (szach.)	Słowinko nr 7, nr dz. 145/4
413	862	Słowinko	ZAGRODA nr 7: stodoła	4 ćw. XIX w. (szach.)	Słowinko nr 7, nr dz. 145/4
414	863	Słowinko	ZAGRODA nr 7: obora	4 ćw. XIX – l. 20. XX w. (szach.-mur.)	Słowinko nr 7, nr dz. 145/4
415	864	Słowinko	ZAGRODA nr 10: dom	l. 20. XX w. (mur.)	Słowinko nr 10, nr dz. 121/4
416	865	Słowinko	ZAGRODA nr 10: obora z galeryjką	4 ćw. XIX w. (mur. - sach.)	Słowinko nr 10, nr dz. 121/4
417	866	Słowinko	ZAGRODA nr 10: stodoła	l. 10. XX w. (mur.- drew.)	Słowinko nr 10, nr dz. 121/4
418	867	Słowinko	ZAGRODA nr 13: obora	l. 30. XX w. (mur.)	Słowinko nr 13, nr dz. 256
419	868	Słowino	ZAGRODA nr 2: budynek bramny	1850 r. (szach.)	Słowino nr 2, nr dz. 479
420	869	Słowino	ZAGRODA nr 2: obora	l. 20. XX w. (mur.)	Słowino nr 2, nr dz. 479
421	870	Słowino	SZKOŁA nr 3	2 poł. XIX – l. 20. XX w. (mur.)	Słowino nr 3, nr dz. 455/6
422	871	Słowino	ZAGRODA nr 4: dom	poł. XIX - l. 20. XX w. (rygl-mur.)	Słowino nr 4, nr dz. 453
423	872	Słowino	ZAGRODA nr 4: budynek bramny	l. 20. XX w. (mur.)	Słowino nr 4, nr dz. 453
424	873	Słowino	ZAGRODA nr 4: obora z piekarnikiem	l. 20. XX w. (mur.)	Słowino nr 4, nr dz. 453
425	874	Słowino	DOM nr 5	l. 10/20. XX w. (mur.)	Słowino nr 5, nr dz. 474
426	875	Słowino	ZAGRODA nr 7: dom	1926 r. [M.H] (mur.)	Słowino nr 7, nr dz. 451
427	876	Słowino	ZAGRODA nr 7: stodoła	2 poł. XIX w. (szach.- mur.)	Słowino nr 7, nr dz. 451
428	877	Słowino	ZAGRODA nr 24: obora	l. 20. XX w. (mur.)	Słowino nr 24, nr dz. 354
429	878	Słowino	ZAGRODA nr 24: budynek inwentarsko- stodolny	l. 20. XX w. (mur.)	Słowino nr 24, nr dz. 354

430	879	Słowino	ZAGRODA nr 28: dom	3 ćw. XIX – I. 20. XX w. (szach.-mur.)	Słowino nr 28, nr dz. 346/3
431	880	Słowino	ZAGRODA nr 28: stodoła/obora	4 ćw. XIX – I. 20. XX w. (szach.-mur.)	Słowino nr 28, nr dz. 346/3
432	881	Słowino	ZAGRODA nr 31: dom	1882 r. – I. 20. XX w. (szach.-mur.)	Słowino nr 31, nr dz. 54/3
433	882	Słowino	ZAGRODA nr 31: stodoła	4 ćw. XIX w. (szach.)	Słowino nr 31, nr dz. 54/3
434	883	Słowino	ZAGRODA nr 33: obora	pocz.. XX w. (szach.-mur.)	Słowino nr 33, nr dz. 43
435	884	Słowino	ZAGRODA nr 35: budynek gospodarczy	I. 20. XX w. (mur.-szach.)	Słowino nr 35, nr dz. 25
436	885	Słowino	ZAGRODA nr 43: budynek inwentarski	kon. XIX w. (szach.-mur.)	Słowino nr 43, nr dz. 589
437	886	Słowino	ZAGRODA nr 47: dom	3 ćw. XIX – I. 20. XX w. (szach.-mur.)	Słowino nr 47, nr dz. 103/4
438	887	Słowino	ZAGRODA nr 48: dom	I. 10. XX w. (mur.)	Słowino nr 48, nr dz. 116/2
439	888	Słowino	ZAGRODA nr 48: stodoła	brak informacji w zarządzeniu Wójta gminy Darłowo	Słowino nr 48
440	889	Słowino	ZAGRODA nr 48: obora	brak informacji w zarządzeniu Wójta gminy Darłowo	Słowino nr 48
441	890	Słowino	ZAGRODA nr 51: stodoła	kon. XIX w. (szach.-drewno.)	Słowino nr 51, nr dz. 604/3
442	891	Słowino	ZAGRODA nr 54: dom	3 ćw. XIX w. (szach.)	Słowino nr 54, nr dz. 376
443	892	Słowino	ZAGRODA nr 59: dom	4 ćw. XIX w. (szach.-mur.)	Słowino nr 59, nr dz. 385/1
444	893	Słowino	DOM nr 61	I. 10/20. XX w. (mur.)	Słowino nr 61, nr dz. 389
445	894	Słowino	ZAGRODA nr 64: dom	4 ćw. XIX w. (szach.-mur.)	Słowino nr 64, nr dz. 365/1
446	895	Słowino	ZAGRODA nr 65: piekarnik	I. 20. XX w. (mur.)	Słowino nr 65, nr dz. 392
447	896	Słowino	ZAGRODA nr 67: obora	kon. XIX w. (mur.-szach.)	Słowino nr 67, nr dz. 395/2
448	897	Słowino	ZAGRODA nr 70: stodoła/obora	2 poł. XIX – I. 20. XX w. (szach.-mur.)	Słowino nr 70, nr dz. 397/5
449	898	Słowino	ZAGRODA nr 70: budynek bramny	poł. XIX – I. 20. XX w. (szach.-mur.)	Słowino nr 70, nr dz. 397/5
450	899	Słowino	ZAGRODA nr 70: obora przemurowana	pocz. XX w. (mur.)	Słowino nr 70, nr dz. 397/5
451	900	Słowino	ZAGRODA nr 73: budynek gospodarczy	1842 r. – I. 10/20. XX w. (szach.-mur.)	Słowino nr 73, nr dz. 370

452	901	Słowino	ZAGRODA nr 78: dom	4 ćw. XIX – I. 30. XX w. (szach.-mur.) – zmoderniz.	Słowino nr 78, nr dz. 400
453	902	Słowino	ZAGRODA nr 78-79: budynek gospodarczy	kon. XIX w. (mur.-szach.)	Słowino nr 78, nr dz. 400-401
454	903	Słowino	ZAGRODA nr 77: świetlica	I. 20/30. XX w. (mur.) - zmodernizowany	Słowino nr 77, dz. nr 399
455	904	Słowino	WIEŻA TRANSFORMATOROWA k. nr 50	I. 20. XX w. (mur.)	Słowino nr 50, nr dz. 603/2
456	905	Słowino	WIEŻA TRANSFORMATOROWA k. nr 84B	I. 20. XX w. (mur.)	Słowino nr 84B, nr dz. 464/2
457	906	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 2: dom	I. 20. XX w. (mur.)	Stary Jarosław nr 2, nr dz. 298/4
458	907	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 2: budynek gospodarczy	I. 20. XX w. (mur.-drew.)	Stary Jarosław nr 2, nr dz. 298/4
459	908	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 4: dom	kon. XIX w. (mur.)	Stary Jarosław nr 4, nr dz. 297
460	909	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 4: piekarnik	pocz. XX w. (mur.)	Stary Jarosław nr 4, nr dz. 297
461	910	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 9: piekarnik	I. 20. XX w. (mur.)	Stary Jarosław nr 9, nr dz. 78/6
462	911	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 10: budynek bramny	I. 20. XX w. (mur.), obecnie z częścią mieszklaną	Stary Jarosław nr 10, nr dz. 79/3
463	912	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 13-14: dom	I. 20. XX w. (mur.) - zmodernizowany	Stary Jarosław nr 13/14, nr dz. 82-83
464	913	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 13: obora	I. 20. XX w. (mur.) - zmodernizowany	Stary Jarosław nr 13, nr dz. 83
465	914	Stary Jarosław	DOM nr 15	3 ćw. XIX – I. 70. XX w. (szach.-mur.)	Stary Jarosław nr 15, nr dz. 84
466	915	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 17: stodoła/obora z przejazdem	kon. XIX w. (szach.-mur.)	Stary Jarosław nr 17, nr dz. 85
467	916	Stary Jarosław	DOM nr 18	brak informacji w zarządzeniu Wójta gminy Darłowo	Stary Jarosław nr 18, nr dz. 48/2
468	917	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 24: stodoła	4 ćw. XIX w. (szach.) - modernizacja	Stary Jarosław nr 24, nr dz. 89/1
469	918	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 24: budynek inwentarski	4 ćw. XIX w. (szach.) - modernizacja	Stary Jarosław nr 24, nr dz. 89/1
470	919	Stary Jarosław	DOM nr 27	pocz. XX w. (mur.), dawna plebania, obecnie sklep	Stary Jarosław nr 28, nr dz. 93/11, 93/12
471	920	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 30: dom	1871 r. (szach.-mur.)	Stary Jarosław nr 30, nr dz. 144

472	921	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 30: obórka	3/4 ćw. XIX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 30, nr dz. 144
473	922	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 31: dom	3/4 ćw. XIX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 31, nr dz. 98/4
474	923	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 31: stodoła	1 ćw. XX w. (drew.)	Stary Jarosław nr 31, nr dz. 98/5
475	924	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 32: dom	4 ćw. XIX w. (szach.-mur.) - modernizacja	Stary Jarosław nr 32, nr dz. 99
476	925	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 32: budynek gospodarczy	4 ćw. XIX w. (szach.-mur.) - modernizacja	Stary Jarosław nr 32, nr dz. 99
477	926	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 32: stodoła ze spichlerzem	4 ćw. XIX w. (szach.-mur.) - modernizacja	Stary Jarosław nr 32, nr dz. 99
478	927	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 33: dom	3 ćw. XIX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 33, dz. nr 100/2
479	928	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 33: stodoła	3/4 ćw. XIX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 33, dz. nr 100/2
480	929	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 33: budynek inwentarsko-stodolny	4 ćw. XIX – I. 20. XX w. (szach.-mur.)	Stary Jarosław nr 33, dz. nr 100/2
481	930	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 33: obora	pocz. XX w. (mur.-szach.)	Stary Jarosław nr 33, dz. nr 100/2
482	931	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 34: dom	4 ćw. XIX – I. 20. XX w. (szach.-mur.)	Stary Jarosław nr 34, nr dz. 102/2
483	932	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 34: obora	4 ćw. XIX – I. 20. XX w. (szach.-mur.)	Stary Jarosław nr 34, nr dz. 102/2
484	933	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 41: budynek inwentarski	poł. XIX - I. 20. XX w. (szach.-mur.)	Stary Jarosław nr 41, nr dz. 111
485	934	Stary Jarosław	DOM nr 43	pocz. XX w. (mur.), przekształcona dawna zagroda	Stary Jarosław nr 43, nr dz. 113/3
486	935	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 44: dom	3/4 ćw. XIX – I. 20. XX w. (szach.-mur.) - modernizacja	Stary Jarosław nr 44, nr dz. 116/3
487	936	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 44: stodoła	poł. XIX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 44, nr dz. 116/3
488	937	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 44: obora	4 ćw. XIX – I. 20. XX w. (szach.-mur.)	Stary Jarosław nr 44, nr dz. 116/3
489	938	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 47: stodoła/obora	pocz. XX w. (mur.-szach.)	Stary Jarosław nr 47, nr dz. 426
490	939	Stary Jarosław	DOM nr 51	pocz. XX w. (mur.), dawna poczta	Stary Jarosław nr 51, nr dz. 437
491	940	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 57: dom	4 ćw. XIX w. (szach.-mur.) - modernizacja	Stary Jarosław nr 57, nr dz. 35/2
492	941	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 57: stodoła	1838 r. – kon. XIX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 57, nr dz. 35/1
493	942	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 59: dom	3/4 ćw. XIX w. (szach.-mur.)	Stary Jarosław nr 59, nr dz. 33/2

494	943	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 59: budynek bramny	I. 30. XX w. – 1941 r. (mur.)	Stary Jarosław nr 59, nr dz. 33/2-3
495	944	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 59: stodoła	4 ćw. XX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 59, nr dz. 33/3
496	945	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 60: stodoła	kon. XIX w. (szach.-mur.)	Stary Jarosław nr 60, nr dz. 30
497	946	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 63: dom	4 ćw. XIX w. (mur.) - modrenizacja	Stary Jarosław nr 63, nr dz. 27/2
498	947	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 63: budynek bramny	1915 r. (mur.)	Stary Jarosław nr 63, nr dz. 27/2
499	948	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 67: obórka	I. 20. XX w. (mur.-drew.)	Stary Jarosław nr 67, nr dz. 68
500	949	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 67: stodoła	3 ćw. XIX - I. 20. XX w. (szach.-mur.)	Stary Jarosław nr 67, nr dz. 68
501	950	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 69: dom	4 ćw. XIX w. (mur.)	Stary Jarosław nr 69, nr dz. 18/1
502	951	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 69: obora/stodoła	I. 20. XX w. (mur.)	Stary Jarosław nr 69, nr dz. 18/1 i 17
503	952	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 70: budynek gospodarczy	I. 20. XX w. (mur.-drew.)	Stary Jarosław nr 70, nr dz. 14/5
504	953	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 72: dom	kon. XIX w. (szach.-drew.-mur.)	Stary Jarosław nr 72, nr dz. 59
505	954	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 74: dom	4 ćw. XIX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 74, nr dz. 57
506	955	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 74: budynek gospodarczy	pocz. XX w. (szach.-mur.)	Stary Jarosław nr 74, nr dz. 56
507	956	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 77: dom	4 ćw. XIX w. (szach.-mur.)	Stary Jarosław nr 77, nr dz. 7
508	957	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 77: stodoła	kon. XIX w. i I. 20. XX w. (szach. i mur.)	Stary Jarosław nr 77, nr dz. 7
509	958	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 78: dom	3/4 ćw. XIX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 78, nr dz. 46
510	959	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 82: budynek inwentarski	kon. XIX – I. 20. XX w. (mur.-szach.)	Stary Jarosław nr 82, nr dz. 4/3
511	960	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 82: budynek bramny z obórką	kon. XIX w. (mur.-szach.)	Stary Jarosław nr 82, nr dz. 4/3
512	961	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 83: dom	poł. XIX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 83, nr dz. 3/2
513	962	Stary Jarosław	DOM nr 84	poł. XIX w. (szach.), pozostałość zagrody 2-budynkowej	Stary Jarosław nr 84, nr dz. 2
514	963	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 85: dom	4 ćw. XIX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 85, nr dz. 1
515	964	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 85: piekarnik	4 ćw. XIX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 85, nr dz. 1

516	965	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 86: dom	kon. XIX w. (mur.)	Stary Jarosław nr 86, nr dz. 171/2
517	966	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 86: obora	4 ćw. XIX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 86, nr dz. 171/2
518	967	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 87: dom	3 ćw. XIX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 87, nr dz. 164
519	968	Stary Jarosław	ZAGRODA nr 87: obora/stodoła	4 ćw. XIX – I. 20. XX w. (szach.-mur.)	Stary Jarosław nr 87, nr dz. 164
520	969	Stary Jarosław	KUŹNIA nr 81	pocz. XX w. (mur.)	Stary Jarosław nr 81, nr dz. 41
521	970	Sulimice	ZAGRODA nr 1: budynek inwentarski	kon. XIX w. (szach.-mur.)	Sulimice nr 1, nr dz. 145
522	971	Sulimice	ZAGRODA nr 2: dom	2 poł. XIX – I. 20. XX w. (szach.-mur.)	Sulimice nr 2, nr dz. 114/5
523	972	Sulimice	ZAGRODA nr 4: piekarnik	3 ćw. XIX w. (szach.)	Sulimice nr 4, nr dz. 141/6
524	973	Sulimice	ZAGRODA nr 5: budynek inwentarski	4 ćw. XIX w. (szach.-mur.)	Sulimice nr 5, nr dz. 39
525	974	Sulimice	ZAGRODA nr 5: obora	I. 20. XX w. (mur.-szach.)	Sulimice nr 5, nr dz. 39
526	975	Sulimice	ZAGRODA nr 13: budynek inwentarski	pocz. XX w. (szach.-mur.)	Sulimice nr 13, nr dz. 32/1
527	976	Sulimice	ZAGRODA nr 22: dom	4 ćw. XIX w. (mur.)	Sulimice nr 22, nr dz. 59/2
528	977	Sulimice	WIEŻA TRANSFORMATOROWA k. nr 16	ok. 1930 r. (mur.)	Sulimice nr 16, nr dz. 29/3
529	978	Sulimice	ZAGRODA nr 29: dom	brak informacji w zarządzeniu Wójta gminy Darłowo	Sulimice nr 29, nr dz. 280/1
530	979	Sulimice	ZAGRODA nr 29: stodoła	brak informacji w zarządzeniu Wójta gminy Darłowo	Sulimice nr 29, nr dz. 280/1
531	980	Sulimice	ZAGRODA nr 29: budynek inwentarski	brak informacji w zarządzeniu Wójta gminy Darłowo	Sulimice nr 29, nr dz. 280/1
532	981	Sulimice	ZAGRODA nr 30: dom	brak informacji w zarządzeniu Wójta gminy Darłowo	Sulimice nr 30, nr dz. 202/1
533	982	Sulimice	ZAGRODA nr 31: dom	brak informacji w zarządzeniu Wójta gminy Darłowo	Sulimice nr 31, nr dz. 209
534	983	Sulimice	ZAGRODA nr 31: stodoła	brak informacji w zarządzeniu Wójta gminy Darłowo	Sulimice nr 31, nr dz. 209
535	984	Sulimice	ZAGRODA nr 31: budynek inwentarski	brak informacji w zarządzeniu Wójta gminy Darłowo	Sulimice nr 31, nr dz. 209

536	985	Trzmielewo	ZAGRODA nr 2: dom	pocz. XX w. (mur.)	Trzmielewo nr 2, nr dz. 591
537	986	Trzmielewo	ZAGRODA nr 2: budynek z przejazdem	kon. XIX – l. 30. XX w. (mur.-drew.)	Trzmielewo nr 2, nr dz. 591
538	987	Trzmielewo	ZAGRODA nr 2: stodoła I	l. 30. XX w. (drew.)	Trzmielewo nr 2, nr dz. 591
539	988	Trzmielewo	ZAGRODA nr 2: stodoła II	l. 30. XX w. (mur.-drew.)	Trzmielewo nr 2, nr dz. 591
540	989	Wicie	ZAGRODA nr 2: dom	kon. XIX w. (mur.)	ul. Morska 2, nr dz. 67/1
541	990	Wicie	ZAGRODA nr 2: budynek bramny/obora	kon. XIX – l. 20. XX w. (mur.-drew.)	ul. Morska 2, nr dz. 67/1
542	991	Wicie	ZAGRODA nr 4: stodoła	pocz. XX w. (drew.)	ul. Morska 4, nr dz. 62
543	992	Wicie	ZAGRODA nr 4: obora	l. 20. XX w. (mur.-drew.) - malowany	ul. Morska 4, nr dz. 62
544	993	Wicie	ZAGRODA nr 20: dom	poł. XIX w. (szach.)	ul. Słoneczna 20, nr dz. 47/8
545	994	Wicie	ZAGRODA nr 20: stodoła	2 poł. XIX – l. 30. XX w. (mur.-drew.)	ul. Słoneczna 20, nr dz. 47/8
546	995	Wicie	ZAGRODA nr 20: obora	l. 20/30. XX w. (mur.-drew.)	ul. Słoneczna 20, nr dz. 47/8
547	996	Wicie	ZAGRODA nr 20: budynek inwentarski-piekarnik	2 poł. XIX w. (szach.)	ul. Słoneczna 20, nr dz. 47/6
548	997	Wiekowice	ZAGRODA nr 1: dom	kon. XIX w. (mur.)	Wiekowice nr 1, nr dz. 8/2-3
549	998	Wiekowice	ZAGRODA nr 3: dom	3 ćw. XIX w. – po 2000 r. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 3, nr dz. 13
550	999	Wiekowice	ZAGRODA nr 3: budynek gospodarczy	kon. XIX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 3, nr dz. 13
551	1000	Wiekowice	ZAGRODA nr 4: dom	4 ćw. XIX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 4, nr dz. 18
552	1001	Wiekowice	ZAGRODA nr 4: stodoła/obora z galerijką	4 ćw. XIX – l. 20. XX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 4, nr dz. 18
553	1002	Wiekowice	ZAGRODA nr 5: dom	l. 20. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 5, nr dz. 19
554	1003	Wiekowice	ZAGRODA nr 5: budynek gospodarczy	kon. XIX – l. 20. XX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 5, nr dz. 19
555	1004	Wiekowice	ZAGRODA nr 6: dom	3 ćw. XIX – l. 10. XX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 6, nr dz. 21
556	1005	Wiekowice	ZAGRODA nr 8: dom	XIX / XX w. (mur.)	Wiekowice nr 8, nr dz. 27
557	1006	Wiekowice	ZAGRODA nr 8: budynek bramny	kon. XIX – l. 20. XX w. (szach.-mur.) - modernizacja	Wiekowice nr 8, nr dz. 27

558	1007	Wiekowice	ZAGRODA nr 8: budynek inwentarski	pocz. XX w. (mur.- szach.)	Wiekowice nr 8, nr dz. 27
559	1008	Wiekowice	ZAGRODA nr 8: piekarnik	pocz. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 8, nr dz. 27
560	1009	Wiekowice	ZAGRODA nr 11: dom	3/4 ćw. XIX w. (szach.- mur.)	Wiekowice nr 11, nr dz. 33/2
561	1010	Wiekowice	DOM nr 12	kon. XIX – l. 20. XX w. (mur.), ze świetlicą i sklepem	Wiekowice nr 12, nr dz. 32/5
562	1011	Wiekowice	ZAGRODA nr 13: budynek bramno- mieszkalny	1924 r. [R.R] (mur.)	Wiekowice nr 13, nr dz. 34
563	1012	Wiekowice	ZAGRODA nr 13: stodoła	pocz. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 13, nr dz. 34
564	1013	Wiekowice	ZAGRODA nr 14: dom	pocz. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 14, nr dz. 35/2 i 38/1
565	1014	Wiekowice	ZAGRODA nr 14: budynek inwentarski	1913 r. (4 ćw. XIX w.) (szach.-mur.)	Wiekowice nr 14, dz. nr 35/2
566	1015	Wiekowice	ZAGRODA nr 16: dom	4 ćw. XIX – l. 20. XX w. (szach.-mur.) - modernizacja	Wiekowice nr 16, nr dz. 40
567	1016	Wiekowice	ZAGRODA nr 17: dom	4 ćw. XIX w. (szach.- mur.)	Wiekowice nr 17, nr dz. 41
568	1017	Wiekowice	ZAGRODA nr 20: obora	l. 20. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 20, nr dz. 43
569	1018	Wiekowice	ZAGRODA nr 20: dom	kon. XIX – l. 20. XX w. (mur.-szach.) - modernizacja	Wiekowice nr 20, nr dz. 43
570	1019	Wiekowice	DOM nr 21	4 ćw. XIX – l. 20. XX w. (mur.-szach.)	Wiekowice nr 21, nr dz. 44
571	1020	Wiekowice	ZAGRODA nr 23: dom	4 ćw. XIX w. (szach.- mur.)	Wiekowice nr 23, nr dz. 48
572	1021	Wiekowice	ZAGRODA nr 23: stodoła	kon. XIX w. (szach.- drew.-mur.)	Wiekowice nr 23, nr dz. 48
573	1022	Wiekowice	ZAGRODA nr 25: stodoła	l4 ćw. XIX w. (szach.)	Wiekowice nr 25, nr dz. 52/3
574	1023	Wiekowice	ZAGRODA nr 26: dom	1909 r. (mur.)	Wiekowice nr 26, nr dz. 54/1
575	1024	Wiekowice	ZAGRODA nr 26: stodoła	4 ćw. XIX w. (szach.- drew.)	Wiekowice nr 26, nr dz. 54/1
576	1025	Wiekowice	ZAGRODA nr 26: budynek inwentarski	4 ćw. XIX w. – 1909 r. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 26, nr dz. 54/1
577	1026	Wiekowice	ZAGRODA nr 27: budynek inwentarski	4 ćw. XIX w. (szach.)	Wiekowice nr 27, nr dz. 58
578	1027	Wiekowice	DOM nr 28	l. 30. XX w. (mur.)	Wiekowice nr , nr dz. 57
579	1028	Wiekowice	ZAGRODA nr 29: dom	3/4 ćw. XIX w. (szach.)	Wiekowice nr 29, nr dz. 61/4

580	1029	Wiekowice	ZAGRODA nr 30: dom	pocz. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 30, nr dz. 63
581	1030	Wiekowice	ZAGRODA nr 30: budynek inwentarski	l. 20-30 XX w. (mur.)	Wiekowice nr 30, nr dz. 63
582	1031	Wiekowice	ZAGRODA nr 33: stodoła/obora	4 ćw. XIX – l. 10. XX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 33, nr dz. 71
583	1032	Wiekowice	ZAGRODA nr 33: budynek bramny	1928 r. (mur.)	Wiekowice nr 33, nr dz. 71
584	1033	Wiekowice	ZAGRODA nr 35: budynek gospodarczy	kon. XIX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 35, nr dz. 78
585	1034	Wiekowice	ZAGRODA nr 36: dom	kon. XIX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 36, nr dz. 208
586	1035	Wiekowice	ZAGRODA nr 36: obora/stodoła	pocz. XX w. (mur.-szach.)	Wiekowice nr 36, nr dz. 208
587	1036	Wiekowice	ZAGRODA nr 37: stodoła	4 ćw. XIX w. (szach.)	Wiekowice nr 37, nr dz. 209/2
588	1037	Wiekowice	ZAGRODA nr 39: dom	pocz. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 39, nr dz. 215
589	1038	Wiekowice	ZAGRODA nr 40: dom	kon. XIX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 40, nr dz. 250
590	1039	Wiekowice	ZAGRODA nr 40: budynek gospodarczy	pocz. XX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 40, nr dz. 250
591	1040	Wiekowice	DOM nr 43	3 .ćw. XIX w. – po 1945 r. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 43, nr dz. 254/1
592	1041	Wiekowice	ZAGRODA nr 44: stodoła	1927 r. (mur.)	Wiekowice nr 44, nr dz. 256/1
593	1042	Wiekowice	ZAGRODA nr 44: obora	l. 20. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 44, nr dz. 256/1
594	1043	Wiekowice	ZAGRODA nr 46: dwa budynki inwentarskie	pocz. XX w. – 1931 r. (mur.)	Wiekowice nr 46, nr dz. 436
595	1044	Wiekowice	ZAGRODA nr 47: dom	pocz. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 47, nr dz. 433
596	1045	Wiekowice	ZAGRODA nr 47: stodoła	kon. XIX w. (szach.-drew.)	Wiekowice nr 47, nr dz. 433
597	1046	Wiekowice	ZAGRODA nr 48: dom	4 ćw. XIX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 48, nr dz. 431
598	1047	Wiekowice	ZAGRODA nr 48: stodoła	poł. XIX – pocz. XX w. (mur.-szach.)	Wiekowice nr 48, nr dz. 431
599	1048	Wiekowice	ZAGRODA nr 48: obora	l. 10. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 48, nr dz. 431
600	1049	Wiekowice	ZAGRODA nr 51: dom	4 ćw. XIX – l. 20 XX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 51, nr dz. 383
601	1050	Wiekowice	ZAGRODA nr 51: budynki gospodarcze	pocz. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 51, nr dz. 383

602	1051	Wiekowice	ZAGRODA nr 52: dom	XIX / XX w. (mur.)	Wiekowice nr 52, nr dz. 382
603	1052	Wiekowice	ZAGRODA nr 53: dom	pocz. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 53, nr dz. 377
604	1053	Wiekowice	ZAGRODA nr 53: budynek inwentarski	1926 r. (mur.)	Wiekowice nr 53, nr dz. 377
605	1054	Wiekowice	ZAGRODA nr 55: dom	pocz. XX w. (mur.- szach.)	Wiekowice nr 55, nr dz. 373/4
606	1055	Wiekowice	ZAGRODA nr 56: dom	pocz. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 56, nr dz. 370/1
607	1056	Wiekowice	ZAGRODA nr 56: budynek inwentarski	I. 20. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 56, nr dz. 370/2
608	1057	Wiekowice	ZAGRODA nr 56: piekarnik	brak informacji w zarządzeniu Wójta gminy Darłowo	Wiekowice nr 56, nr dz. 370/2
609	1058	Wiekowice	ZAGRODA nr 60: dom	kon. XIX w. (mur.)	Wiekowice nr 60, nr dz. 360
610	1059	Wiekowice	ZAGRODA nr 60: budynek inwentarski	kon. XIX w. (szach.- mur.)	Wiekowice nr 60, nr dz. 360
611	1060	Wiekowice	ZAGRODA nr 63: dom	kon. XIX w. (mur.)	Wiekowice nr 63, nr dz. 352
612	1061	Wiekowice	ZAGRODA nr 64: dom	1914 r. (mur.)	Wiekowice nr 64, nr dz. 346
613	1062	Wiekowice	ZAGRODA nr 64: budynek bramny z galeryjką	XIX / XX w. (szach.- mur.)	Wiekowice nr 64, nr dz. 346
614	1063	Wiekowice	DOM nr 67/68	kon. XIX – I. 20. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 67-68, nr dz. 339/1 i 340
615	1064	Wiekowice	ZAGRODA nr 69: dom	I. 20. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 69, nr dz. 341
616	1065	Wiekowice	ZAGRODA nr 69: budynek gospodarczy	I. 20. XX w. (mur.- drew.)	Wiekowice nr 69, nr dz. 341
617	1066	Wiekowice	ZAGRODA nr 73: dom	ok. 1910 r. (mur.)	Wiekowice nr 73, nr dz. 333
618	1067	Wiekowice	ZAGRODA nr 73: piekarnik	4 ćw. XIX w. (szach.)	Wiekowice nr 73, nr dz. 333
619	1068	Wiekowice	ZAGRODA nr 74: dom	3 ćw. XIX – pocz. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 74, nr dz. 330
620	1069	Wiekowice	ZAGRODA nr 75: dom	3 ćw. XIX - 20. XX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 75, nr dz. 332/1
621	1070	Wiekowice	ZAGRODA nr 76: dom	kon. XIX w. (szach.- mur.)	Wiekowice nr 76, nr dz. 326
622	1071	Wiekowice	ZAGRODA nr 76: stodoła/obora	kon. XIX w. (szach.- mur.)	Wiekowice nr 76, nr dz. 326
623	1072	Wiekowice	ZAGRODA nr 77: dom	4 ćw. XIX w. (szach.- mur.)	Wiekowice nr 77, nr dz. 324/1

624	1073	Wiekowice	ZAGRODA nr 77: stodoła	4 ćw. XIX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 77, nr dz. 324/1
625	1074	Wiekowice	ZAGRODA nr 77: budynek inwentarski	pocz. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 77, nr dz. 324/1
626	1075	Wiekowice	ZAGRODA nr 81: dom	3/4 ćw. XIX w. (mur.-szach.)	Wiekowice nr 81, nr dz. 521/1
627	1076	Wiekowice	ZAGRODA nr 81: budynek inwentarski	I. 20. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 81, nr dz. 521/1
628	1077	Wiekowice	ZAGRODA nr 83: dom	poł. XIX w. (mur.-szach.)	Wiekowice nr 83, nr dz. 505
629	1078	Wiekowice	ZAGRODA nr 84: dom	XIX / XX w. (mur.)	Wiekowice nr 84, nr dz. 496
630	1079	Wiekowice	ZAGRODA nr 84: stodoła/obora	pocz. XX w. (mur.-szach.)	Wiekowice nr 84, nr dz. 496
631	1080	Wiekowice	ZAGRODA nr 91: dom	kon. XIX w. (mur.-szach.)	Wiekowice nr 91, nr dz. 276/2
632	1081	Wiekowice	ZAGRODA nr 92: dom	I. 20. XX w. (mur.)	Wiekowice nr 92, nr dz. 299/1
633	1082	Wiekowice	ZAGRODA nr 97: dom	kon. XIX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 97, nr dz. 312
634	1083	Wiekowice	ZAGRODA nr 104: dom	kon. XIX w. (szach.-mur.) - modernizacja	Wiekowice nr 104, nr dz. 245/1
635	1084	Wiekowice	ZAGRODA nr 104: piekarnik	4 ćw. XIX w. (szach.-mur.)	Wiekowice nr 104, nr dz. 245/1
636	1085	Wiekowice	WIEŻA TRANSFORMATOROWA k. nr 48	I. 20. XX w. (mur.)	Wiekowice k. nr 48, nr dz. 432
637	1086	Wiekowice	WIEŻA TRANSFORMATOROWA k. nr 58	I. 20. XX w. (mur.)	Wiekowice k. nr 58, nr dz. 365
638	1087	Wiekowice	WIEŻA TRANSFORMATOROWA k. nr 71/72	I. 20. XX w. (mur.)	Wiekowice k. nr 71/72, nr dz. 337
639	1088	Wiekowo	DOM nr 2	I. 30. XX w. (mur.)	Wiekowo nr 2, nr dz. 469/3
640	1089	Wiekowo	DOM nr 9	I. 30. XX w. (mur.)	Wiekowo nr 9, nr dz. 474
641	1090	Wiekowo	ZAGRODA nr 11: dom	I. 20. XX w. (mur.)	Wiekowo nr 11, nr dz. 491/1
642	1091	Wiekowo	ZAGRODA nr 16: dom	I. 30. XX w. (mur.)	Wiekowo nr 16, nr dz. 478/1
643	1092	Wiekowo	ZAGRODA nr 16: budynek gospodarczy z kuźnią	I. 30. XX w. (mur.)	Wiekowo nr 16, nr dz. 478/2
644	1093	Wiekowo	ZAGRODA nr 18: dom	I. 20/30. XX w. (mur.)	Wiekowo nr 18, nr dz. 259/11

645	1094	Wiekowo	ZAGRODA nr 18: budynek gospodarczy	l. 20/30. XX w. (mur.)	Wiekowo nr 18, nr dz. 259/11
646	1095	Wiekowo	ZAGRODA nr 18: warsztaty	l. 20/30. XX w. (mur.)	Wiekowo nr 18, nr dz. 259/11
647	1096	Zagórzyn	ZAGRODA nr 1: dom	XIX / XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn 1, nr dz. 56/7
648	1097	Zagórzyn	ZAGRODA nr 3: obora	l. 10. XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn 3, nr dz. 46/2
649	1098	Zagórzyn	ZAGRODA nr 3: stodoła	l. 10. XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn 3, nr dz. 46/2
650	1099	Zagórzyn	ZAGRODA nr 6: stodoła	XIX / XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn 6, nr dz. 41/3
651	1100	Zagórzyn	ZAGRODA nr 7: obora	l. 20. XX w. (mur.)	Zagórzyn 7, nr dz. 42/5
652	1101	Zagórzyn	ZAGRODA nr 7: stodoła	l. 20. XX w. (mur./szach.)	Zagórzyn 7, nr dz. 42/5
653	1102	Zagórzyn	ZAGRODA nr 11: dom	poł. XIX – l. 70. XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn 11, nr dz. 31
654	1103	Zagórzyn	ZAGRODA nr 14: dom	l. 20. XX w. (mur.)	Zagórzyn 14, nr dz. 29/3
655	1104	Zagórzyn	ZAGRODA nr 14: budynek bramny	l. 20/30. XX w. (mur.)	Zagórzyn 14, nr dz. 29/3
656	1105	Zagórzyn	ZAGRODA nr 14: obora	l. 20/30. XX w. (mur.)	Zagórzyn 14, nr dz. 29/3
657	1106	Zagórzyn	ZAGRODA nr 14: piekarnik	brak informacji w zarządzeniu Wójta gminy Darłowo	Zagórzyn 14, nr dz. 29/3
658	1107	Zagórzyn	ZAGRODA nr 18: dom	l. 20. XX w. (mur.)	Zagórzyn 18, nr dz. 17/3
659	1108	Zagórzyn	ZAGRODA nr 20: dom	3 ćw. XIX w. (szach.)	Zagórzyn 20, nr dz. 6/2
660	1109	Zakrzewo	ZAGRODA nr 9: dom	4 ćw. XIX - l.20.XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn nr 9, nr dz. 54/4
661	1110	Zakrzewo	ZAGRODA nr 9: stodoła	l. 20.XX w. (mur.)	Zagórzyn nr 9, nr dz. 54/4
662	1111	Zakrzewo	ZAGRODA nr 12: dom	l. 10.XX w. (mur.)	Zagórzyn nr 12, nr dz. 114/1
663	1112	Zakrzewo	ZAGRODA nr 12: budynek inweterski	pocz. XX w. (mur./drew.)	Zagórzyn nr 12, nr dz. 114/1
664	1113	Zakrzewo	ZAGRODA nr 12: obora	pocz. XX w. (mur.)	Zagórzyn nr 12, nr dz. 114/1
665	1114	Zakrzewo	DOM ZE ŚWIETLICĄ nr 16	l. 20. XX w. (mur.)	Zagórzyn nr 16, nr dz. 260/1
666	1115	Zakrzewo	ZAGRODA nr 20: obora	pocz. XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn nr 20, nr dz. 101/1
667	1116	Zakrzewo	ZAGRODA nr 21: obora	pocz. XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn nr 21, nr dz. 100

668	1117	Zakrzewo	ZAGRODA nr 21: budunek inwentarski	pocz. XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn nr 21, nr dz. 100
669	1118	Zakrzewo	ZAGRODA nr 23: dom	l. 20. XX w. (mur.)	Zagórzyn nr 23, nr dz. 99
670	1119	Zakrzewo	ZAGRODA nr 23: obora	l. 20. XX w. (mur.)	Zagórzyn nr 23, nr dz. 99
671	1120	Zakrzewo	ZAGRODA nr 23: piekarnik	l. 20. XX w. (mur.)	Zagórzyn nr 23, nr dz. 99
672	1121	Zakrzewo	ZAGRODA nr 26: dom	2 poł. XIX – 2 poł. XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn nr 26, nr dz. 86/1
673	1122	Zakrzewo	ZAGRODA nr 26: obora	pocz. XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn nr 26, nr dz. 86/1
674	1123	Zakrzewo	ZAGRODA nr 26: chlew	pocz. XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn nr 26, nr dz. 86/1
675	1124	Zakrzewo	ZAGRODA nr 26: stodoła	l. 20. XX w. (mur.)	Zagórzyn nr 26, nr dz. 86/1
676	1125	Zakrzewo	ZAGRODA nr 27: dom	3 ćw. XIX – 2 ćw. XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn nr 27, nr dz. 70
677	1126	Zakrzewo	ZAGRODA nr 27: obora	pocz. XX w. (mur./drew.)	Zagórzyn nr 27, nr dz. 70
678	1127	Zakrzewo	ZAGRODA nr 27: stodoła	3 ćw. XIX w. (szach.)	Zagórzyn nr 27, nr dz. 70
679	1128	Zakrzewo	ZAGRODA nr 28: dom	4 ćw. XIX – 2 ćw. XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn nr 28, nr dz. 71
680	1129	Zakrzewo	ZAGRODA nr 28: stodoła	4 ćw. XIX w. (szach./drew.)	Zagórzyn nr 28, nr dz. 71
681	1130	Zakrzewo	DOM nr 31	l. 30. XX w. (mur.)	Zagórzyn nr 31, 10/1
682	1131	Zakrzewo	ZAGRODA nr 34: dom	l. 10. XX w. (mur.)	Zagórzyn nr 34, nr dz. 28/1
683	1132	Zakrzewo	ZAGRODA nr 34: obora	l. XIX/XX w. (mur.)	Zagórzyn nr 34, nr dz. 28/1
684	1133	Zakrzewo	ZAGRODA nr 35: dom	l. 10/20. XX w. (mur.)	Zagórzyn nr 35, nr dz. 8
685	1134	Zakrzewo	ZAGRODA nr 35: obora	l. 10/20. XX w. (mur.)	Zagórzyn nr 35, nr dz. 8
686	1135	Zakrzewo	ZAGRODA nr 35: stodoła	2 poł. XIX w., przeb. po 2000 r. (szach.)	Zagórzyn nr 35, nr dz. 8
687	1136	Zakrzewo	ZAGRODA nr 35: budynek bramny	pocz. XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn nr 35, nr dz. 8
688	1137	Zakrzewo	DOM nr 36	poł. XIX – l. 20. XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn nr 36, nr dz. 29/5
689	1138	Zakrzewo	ZAGRODA nr 37: dom	1902 r., przeb. po 2000 r. (mur./szach.)	Zagórzyn nr 37, nr dz. 7/2
690	1139	Zakrzewo	ZAGRODA nr 37: stodoła/obora	l. 10/20. XX w. (mur./drew.)	Zagórzyn nr 37, nr dz. 7/2
691	1140	Zakrzewo	ZAGRODA nr 37: kurnik	l. 10/20. XX w. (mur./drew.)	Zagórzyn nr 37, nr dz. 7/2
692	1141	Zakrzewo	ZAGRODA nr 38: dom	1926 r. (mur.)	Zagórzyn nr 38, nr dz. 30

693	1142	Zakrzewo	ZAGRODA nr 38: obora	I. 20. XX w. (mur.)	Zagórzyn nr 38, nr dz. 30
694	1143	Zakrzewo	ZAGRODA nr 42: stodoła	4 ćw. XIX w. (szach.)	Zagórzyn nr 42, nr dz. 35/3
695	1144	Zakrzewo	ZAGRODA nr 42: budynek inwentarski	4 ćw. XIX – I. 20. XX w. (szach./mur.)	Zagórzyn nr 42, nr dz. 35/3
696	1145	Zielnowo	ZAGRODA nr 3: dom	poł. XIX – I. 90. XX w. (mur.)	Zielnowo nr 3, nr dz. 199
697	1146	Zielnowo	ZAGRODA nr 3: obora/stodoła	I. 20. XX w. (mur./drew.)	Zielnowo nr 3, nr dz. 199
698	1147	Zielnowo	ZAGRODA nr 5: dom	I. 30. XX w. (mur.)	Zielnowo nr 5, nr dz. 192
699	1148	Zielnowo	ZAGRODA nr 5: chlewnik	I. 30. XX w. (mur.)	Zielnowo nr 5, nr dz. 191/1
700	1149	Zielnowo	ZAGRODA nr 6: dom	I. 30. XX w. (mur.)	Zielnowo nr 6, nr dz. 205
701	1150	Zielnowo	ZAGRODA nr 6: budynek bramny/stodoła	I. 30. XX w. (mur.)	Zielnowo nr 6, nr dz. 205
702	1151	Zielnowo	ZAGRODA nr 6: chlew	I. 30. XX w. (mur.)	Zielnowo nr 6, nr dz. 205
703	1152	Zielnowo	ZAGRODA nr 6: obora	I. 30. XX w. (mur.)	Zielnowo nr 6, nr dz. 205
704	1153	Zielnowo	ZAGRODA nr 7: obora/chlew	kon. XIX - I. 30. XX w. (mur./szach.)	Zielnowo nr 7, nr dz. 202/2
705	1154	Zielnowo	ZAGRODA nr 8: dom	I. 30. XX w. (mur.)	Zielnowo nr 8, nr dz. 204
706	1155	Zielnowo	ZAGRODA nr 8: obora/chlew	I. 30. XX w. (mur.)	Zielnowo nr 8, nr dz. 204
707	1156	Zielnowo	ZAGRODA nr 8: piekarnik i wozownia	I. 30. XX w. (mur.)	Zielnowo nr 8, nr dz. 204
708	1157	Zielnowo	ZAGRODA nr 9: budynek bramny/budynek inwentarski	XIX / XX w. (mur./szach.)	Zielnowo nr 9, nr dz. 74
709	1158	Zielnowo	ZAGRODA nr 11: dom	pocz. XX w. (mur.)	Zielnowo nr 11, nr dz. 189
710	1159	Zielnowo	ZAGRODA nr 11: stodoła/obora	I. 20. XX w. (mur./drew.)	Zielnowo nr 11, nr dz. 189
711	1160	Zielnowo	ZAGRODA nr 11: piekarnik	I. 20. XX w. (mur.)	Zielnowo nr 11, nr dz. 189
712	1161	Zielnowo	ZAGRODA nr 15: budynek inwentarski	1914 r. (mur.)	Zielnowo nr 15, nr dz. 187/2
713	1162	Zielnowo	ZAGRODA nr 15: obora	1914 r. (mur.)	Zielnowo nr 15, nr dz. 187/2
714	1163	Zielnowo	ZAGRODA nr 16: stodoła	1931 r. (mur.)	Zielnowo nr 16, nr dz. 84
715	1164	Zielnowo	ZAGRODA nr 18: dom	pocz. XX w. (mur.)	Zielnowo nr 18 i 18A, nr dz. 88/6 i 88/7

716	1165	Zielnowo	ZAGRODA nr 20: dom	kon. XIX w. (mur.)	Zielnowo nr 20, nr dz. 177
717	1166	Zielnowo	ZAGRODA nr 20: chlew	kon. XIX w. (mur./szach.)	Zielnowo nr 20, nr dz. 177
718	1167	Zielnowo	ZAGRODA nr 21: chlew	I. 20. XX w. (mur.)	Zielnowo nr 21, nr dz. 206
719	1168	Zielnowo	ZAGRODA nr 21: obora	I. 20. XX w. (mur.)	Zielnowo nr 21, nr dz. 213/4
720	1169	Żukowo Morskie	ZAGRODA nr 3: dom	pocz. XX w. (mur.)	Żukowo Morskie nr 3, nr dz. 80/9
721	1170	Żukowo Morskie	ZAGRODA nr 4: stodoła	I. 20/30. XX w. (mur.)	Żukowo Morskie nr 4, nr dz. 58/1
722	1171	Żukowo Morskie	ZAGRODA nr 5: dom	kon. XIX w. (mur.)	Żukowo Morskie nr 5, nr dz. 55/1
723	1172	Żukowo Morskie	ZAGRODA nr 5: stodoła	I. 20. XX w. (mur./drew.)	Żukowo Morskie nr 5, nr dz. 55/2
724	1173	Żukowo Morskie	ZAGRODA nr 5: stajnia	XIX / XX w. (mur./szach.)	Żukowo Morskie nr 5, nr dz. 55/3
725	1174	Żukowo Morskie	ZAGRODA nr 8: dom	4 ćw. XIX w. (szach./mur.)	Żukowo Morskie nr 8, nr dz. 52/2
726	1175	Żukowo Morskie	ZAGRODA nr 8: stodoła	1904 r. (mur.)	Żukowo Morskie nr 8, nr dz. 52/2
727	1176	Żukowo Morskie	ZAGRODA nr 8: obora	pocz. XX w. (mur.)	Żukowo Morskie nr 8, nr dz. 52/2
728	1177	Żukowo Morskie	ZAGRODA nr 12: dom	1895 r. (mur.)	Żukowo Morskie nr 12, nr dz. 28/6
729	1178	Żukowo Morskie	ZAGRODA nr 13: dom	kon. XIX – I. 30. XX w. (szach./mur.)	Żukowo Morskie nr 13, nr dz. 29
730	1179	Żukowo Morskie	ZAGRODA nr 15: dom	3 ćw. XIX w. (szach./mur.)	Żukowo Morskie nr 15, nr dz. 32/2
731	1180	Żukowo Morskie	ZAGRODA nr 15: budynek bramny ze stodołą	pocz. XX w. (mur.)	Żukowo Morskie nr 15, nr dz. 32/2
732	1181	Żukowo Morskie	ZAGRODA nr 15: obora	XIX / XX w. (szach./mur.)	Żukowo Morskie nr 15, nr dz. 32/2

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Darłowo

Wykaz nr 4 do części tekstowej - wykaz obiektów nieistniejących, wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Rejestr zabytków województwa zachodniopomorskiego					
Numer decyzji	Miejscowość	Obiekt	Opis	Lokalizacja	Uwagi
874 z dnia 31.01.1974r.	Dąbki	chałupa nr 18	ok. poł. XIX w., (rygl.)	Dąbki nr 18,	Budynek rozebrany w kon. I. 70. XX w.
875 z dnia 31.01.1974r.	Dąbki	chałupa nr 21	1855 r., (rygl.)	Dąbki nr 21, dz. nr 80/1	Budynek rozebrany w kon. I. 70. XX w.
876 z dnia 31.01.1974r. A-1167 z dnia 23.04.2013r.	Dąbki	zagroda (chałupa, chlewik) nr 22	ok. 1860 r. (rygl.), obecnie ekspozycja muzealna	Dąbki nr 22, dz. nr 124	Obecnie ekspozycja muzealna
878 z dnia 31.01.1974r.	Dąbki	chałupa nr 24	1860 r., (rygl.)	Dąbki nr 24, dz. nr 98	Budynek rozebrany w kon. I. 70. XX w.
36 z dnia 25.05.1955r.	Domasławice	kościół	XV/XVI w., (gotyk)	Domasławice, wsch. część wsi, dz. nr 240	Kościół nie istnieje od I. 80. XX w. Kościół winien być wykreślony z rejestru zabytków, a ochronie winien podlegać cmentarz kościelny, z zabytkową zielenią i pomnikiem z I WŚ.
Wojewódzka ewidencja zabytków					
Miejscowość	Obiekt	Opis	Lokalizacja		
Drozdowo	ZESPÓŁ FOLWARCZNY: OBORA nr 1	I. 10. XX w., (mur.), ruina	Drozdowo nr 1, nr dz. 3/47		
Jeżyczki	DOM nr 62	-	Jeżyczki 62		
Kępka	ZAGRODA nr 1: piekarnik	-	Kępka nr 1, nr dz. 354/3		
Krupy	ZAGRODA nr 24: stodoła	kon. XIX w., (mur./drew.)	Krupy nr 24, nr dz. 157		
Krupy	ZAGRODA nr 32: stodoła	-	Krupy nr 32		
Porzecze	ZAGRODA nr 11: budynek gospodarczy	poł. XIX – I. 10. XX w., (szach./mur.)	Porzecze nr 11, nr dz. 164		
Słowino	ZAGRODA nr 15: dom	-	-		
Stary Jarosław	ZAGRODA nr 38: stodoła	4 ćw. XIX w. (szach.)	Stary Jarosław nr 38, nr dz. 153/2		

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Darłowo.

Wykaz nr 5 do części tekstowej - wykaz stanowisk archeologicznych

Nr na zał. graf	Miejscowość	Numer obszaru AZP	Nr st. na obszarze AZP	Strefa
strefa WI				
1	Dąbki	11-22	1	W I
2	Dąbki	11-22	2	W I
3	Kopań	9-23	1	W I
4	Kopań	9-23	2	W I
5	Porzecze	10-23	86	W I
strefa WII				
6	Barzowice	8-24	21	W II
7	Barzowice	8-24	42	W II
8	Barzowice	8-24	43	W II
9	Barzowice	8-24	58	W II
10	Barzowice	8-24	67	W II
11	Barzowice	9-24	51	W II
12	Boryszewo	11-23	67	W II
13	Boryszewo	11-23	76	W II
14	Bukowo Morskie	11-22	16	W II
15	Bukowo Morskie	11-23	86	W II
16	Bukowo Morskie	12-23	1	W II
17	Bukowo Morskie	12-23	2	W II
18	Cisowo	9-23	84	W II
19	Cisowo	9-23	87	W II
20	Dąbki	10-22	1	W II
21	Dąbki	10-22	2	W II
22	Dąbki	10-22	3	W II
23	Dąbki	10-22	4	W II
24	Dąbki	11-22	4	W II
25	Drozdowo	9-24	64	W II
26	Drozdowo	9-24	65	W II
27	Głęźnówko	12-22	45	W II
28	Kopań	9-23	3	W II
29	Kopań	9-24	11	W II
30	Kowalewice	9-25	23	W II
31	Kowalewice	9-25	26	W II
32	Kowalewice	9-24	87	W II
33	Kowalewiczki	9-25	14	W II
34	Palczewice	8-24	68	W II
35	Palczewice	9-24	30	W II
36	Palczewice	9-24	31	W II
37	Palczewice	9-24	33	W II
38	Porzecze	10-23	85	W II
39	Porzecze	10-23	87	W II
40	Porzecze	10-23	88	W II

41	Sińczyca	10-24	60	W II
42	Słowinko	11-24	10	W II
43	Słowino	11-24	23	W II
44	Słowino	11-24	28	W II
45	Słowino	11-24	45	W II
46	Stary Jarosław	10-24	109	W II
47	Stary Jarosław	10-25	18	W II
48	Sulimice	9-24	76	W II
49	Sulimice	9-24	82	W II
50	Sulimice	9-24	84	W II
51	Zagórzyn	11-24	4	W II
52	Zakrzewo	9-24	21	W II
53	Zielnowo	9-24	94	W II
54	Zielnowo	9-24	115	W II
55	Żukowo Morskie	10-23	6	W II
56	Żukowo Morskie	10-23	12	W II
strefa WIII				
57	Bobolin	10-23	2	W III
58	Barzowice	8-24	14	W III
59	Barzowice	8-24	15	W III
60	Barzowice	8-24	16	W III
61	Barzowice	8-24	17	W III
62	Barzowice	8-24	23	W III
63	Barzowice	8-24	24	W III
64	Barzowice	8-24	25	W III
65	Barzowice	8-24	26	W III
66	Barzowice	8-24	27	W III
67	Barzowice	8-24	28	W III
68	Barzowice	8-24	31	W III
69	Barzowice	8-24	37	W III
70	Barzowice	8-24	38	W III
71	Barzowice	8-24	39	W III
72	Barzowice	8-24	40	W III
73	Barzowice	8-24	41	W III
74	Barzowice	8-24	45	W III
75	Barzowice	8-24	47	W III
76	Barzowice	8-24	48	W III
77	Barzowice	8-24	49	W III
78	Barzowice	8-24	50	W III
79	Barzowice	8-24	52	W III
80	Barzowice	8-24	53	W III
81	Barzowice	8-24	54	W III
82	Barzowice	8-24	55	W III
83	Barzowice	8-24	56	W III
84	Barzowice	8-24	57	W III

85	Barzowice	8-24	59	W III
86	Barzowice	8-24	60	W III
87	Barzowice	8-24	62	W III
88	Barzowice	8-24	63	W III
89	Barzowice	8-24	65	W III
90	Barzowice	8-24	66	W III
91	Barzowice	9-24	50	W III
92	Barzowice	9-24	52	W III
93	Barzowice	9-24	53	W III
94	Boryszewo	11-23	54	W III
95	Boryszewo	11-23	55	W III
96	Boryszewo	11-23	68	W III
97	Boryszewo	11-23	69	W III
98	Boryszewo	11-23	70	W III
99	Boryszewo	11-23	72	W III
100	Boryszewo	11-23	74	W III
101	Boryszewo	11-23	75	W III
102	Boryszewo	11-23	77	W III
103	Boryszewo	11-23	78	W III
104	Boryszewo	11-23	79	W III
105	Boryszewo	11-23	80	W III
106	Boryszewo	11-23	81	W III
107	Boryszewo	11-23	83	W III
108	Boryszewo	12-23	8	W III
109	Boryszewo	12-23	10	W III
110	Brynka	9-24	68	W III
111	Brynka	9-24	69	W III
112	Bukowo Morskie	11-22	17	W III
113	Bukowo Morskie	11-22	18	W III
114	Bukowo Morskie	11-22	19	W III
115	Bukowo Morskie	11-22	20	W III
116	Bukowo Morskie	11-22	21	W III
117	Bukowo Morskie	11-22	22	W III
118	Bukowo Morskie	11-22	23	W III
119	Bukowo Morskie	11-23	84	W III
120	Bukowo Morskie	11-23	85	W III
121	Bukowo Morskie	11-23	87	W III
122	Bukowo Morskie	11-23	88	W III
123	Bukowo Morskie	12-23	3	W III
124	Bukowo Morskie	12-23	5	W III
125	Cisowo	9-23	79	W III
126	Cisowo	9-23	80	W III
127	Cisowo	9-23	82	W III
128	Cisowo	9-23	89	W III
129	Cisowo	9-23	90	W III

130	Cisowo	9-23	93	W III
131	Dąbki	11-22	3	W III
132	Dąbki	11-22	5	W III
133	Dąbki	11-22	6	W III
134	Dąbki	11-22	7	W III
135	Dobiesław	12-22	43	W III
136	Dobiesław	12-22	44	W III
137	Dobiesław	12-22	47	W III
138	Dobiesław	12-22	48	W III
139	Dobiesław	12-22	49	W III
140	Dobiesław	12-22	50	W III
141	Dobiesław	12-22	51	W III
142	Dobiesław	12-22	52	W III
143	Dobiesław	12-22	54	W III
144	Dobiesław	12-22	55	W III
145	Dobiesław	12-22	56	W III
146	Dobiesław	12-22	57	W III
147	Dobiesław	12-22	58	W III
148	Dobiesław	12-22	59	W III
149	Dobiesław	12-22	60	W III
150	Dobiesław	12-22	61	W III
151	Dobiesław	12-22	63	W III
152	Dobiesław	12-23	111	W III
153	Dobiesław	12-23	112	W III
154	Dobiesław	12-23	113	W III
155	Dobiesław	12-23	117	W III
156	Dobiesław	12-23	120	W III
157	Dobiesław	12-23	123	W III
158	Dobiesław	12-23	125	W III
159	Dobiesław	12-23	126	W III
160	Dobiesław	12-23	127	W III
161	Dobiesław	12-23	128	W III
162	Dobiesław	12-23	130	W III
163	Dobiesław	12-23	132	W III
164	Dobiesław	12-23	133	W III
165	Dobiesław	12-23	134	W III
166	Dobiesław	12-23	136	W III
167	Domasławice	10-23	78	W III
168	Domasławice	10-23	80	W III
169	Domasławice	10-23	81	W III
170	Domasławice	10-23	82	W III
171	Domasławice	10-23	83	W III
172	Domasławice	10-24	63	W III
173	Domasławice	10-24	64	W III
174	Domasławice	10-24	65	W III

175	Domasławice	10-24	66	W III
176	Domasławice	10-24	68	W III
177	Domasławice	10-24	69	W III
178	Domasławice	10-24	70	W III
179	Drozdowo	9-24	54	W III
180	Drozdowo	9-24	56	W III
181	Drozdowo	9-24	57	W III
182	Drozdowo	9-24	58	W III
183	Drozdowo	9-24	59	W III
184	Drozdowo	9-24	60	W III
185	Drozdowo	9-24	61	W III
186	Drozdowo	9-24	62	W III
187	Drozdowo	9-24	63	W III
188	Glężnowo	11-22	24	W III
189	Glężnowo	11-22	25	W III
190	Glężnowo	11-22	26	W III
191	Glężnowo	11-22	27	W III
192	Glężnowo	11-22	28	W III
193	Glężnowo	11-22	30	W III
194	Glężnówko	12-22	29	W III
195	Glężnówko - Bielkowo	12-22	37	W III
196	Gorzebądz	10-24	88	W III
197	Gorzebądz	10-24	90	W III
198	Jeżyce (Kol.)	11-23	34	W III
199	Jeżyce (Kol.)	11-23	35	W III
200	Jeżyce (Kol.)	11-23	36	W III
201	Jeżyce (Kol.)	11-23	38	W III
202	Jeżyce (Kol.)	11-23	39	W III
203	Jeżyce	11-23	44	W III
204	Jeżyczki	11-23	48	W III
205	Jeżyczki	11-23	49	W III
206	Jeżyczki	11-23	50	W III
207	Jeżyczki	11-23	51	W III
208	Jeżyczki	11-23	52	W III
209	Jeżyczki	11-23	53	W III
210	Jeżyczki	12-23	11	W III
211	Jeżyczki	12-23	14	W III
212	Jeżyczki	12-23	15	W III
213	Kopań	9-23	6	W III
214	Kopań	9-23	7	W III
215	Kopań	9-23	8	W III
216	Kopań	9-23	9	W III
217	Kopań	9-23	10	W III
218	Kopań	9-23	16	W III
219	Kopań	9-23	17	W III

220	Kopań	9-23	18	W III
221	Kopań	9-23	19	W III
222	Kopań	9-23	20	W III
223	Kopań	9-23	21	W III
224	Kopań	9-23	24	W III
225	Kopań	9-23	25	W III
226	Kopań	9-23	26	W III
227	Kopań	9-23	27	W III
228	Kopań	9-23	29	W III
229	Kopnica	9-24	41	W III
230	Kopnica	9-24	43	W III
231	Kopnica	9-24	46	W III
232	Kopnica	9-24	47	W III
233	Kopnica	9-24	49	W III
234	Kowalewice	9-24	88	W III
235	Kowalewice	9-24	89	W III
236	Kowalewice	9-25	24	W III
237	Kowalewice	9-25	27	W III
238	Kowalewice	9-25	33	W III
239	Kowalewice	9-25	34	W III
240	Kowalewice	10-24	47	W III
241	Kowalewice	10-24	48	W III
242	Kowalewiczki	9-24	85	W III
243	Kowalewiczki	9-24	86	W III
244	Kowalewiczki	9-25	1	W III
245	Kowalewiczki	9-25	2	W III
246	Kowalewiczki	9-25	3	W III
247	Kowalewiczki	9-25	4	W III
248	Kowalewiczki	9-25	5	W III
249	Kowalewiczki	9-25	6	W III
250	Kowalewiczki	9-25	7	W III
251	Kowalewiczki	9-25	8	W III
252	Kowalewiczki	9-25	9	W III
253	Kowalewiczki	9-25	10	W III
254	Kowalewiczki	9-25	11	W III
255	Kowalewiczki	9-25	12	W III
256	Kowalewiczki	9-25	15	W III
257	Kowalewiczki	9-25	16	W III
258	Kowalewiczki	9-25	17	W III
259	Kowalewiczki	9-25	18	W III
260	Kowalewiczki	9-25	19	W III
261	Kowalewiczki	9-25	20	W III
262	Kowalewiczki	9-25	21	W III
263	Kowalewiczki	9-25	22	W III
264	Krupy	9-24	90	W III

265	Krupy	9-24	91	W III
266	Krupy	10-24	6	W III
267	Krupy	10-24	7	W III
268	Krupy	10-24	8	W III
269	Krupy	10-24	9	W III
270	Krupy	10-24	11	W III
271	Krupy	10-24	12	W III
272	Krupy	10-24	14	W III
273	Krupy	10-24	15	W III
274	Krupy	10-24	16	W III
275	Krupy	10-24	17	W III
276	Krupy	10-24	18	W III
277	Krupy	10-24	19	W III
278	Krupy	10-24	21	W III
279	Krupy	10-24	22	W III
280	Krupy	10-24	23	W III
281	Krupy	10-24	25	W III
282	Krupy	10-24	26	W III
283	Krupy	10-24	27	W III
284	Krupy	10-24	28	W III
285	Krupy	10-24	29	W III
286	Krupy	10-24	30	W III
287	Krupy	10-24	31	W III
288	Krupy	10-24	33	W III
289	Krupy	10-24	34	W III
290	Krupy	10-24	36	W III
291	Krupy	10-24	37	W III
292	Krupy	10-24	38	W III
293	Krupy	10-24	39	W III
294	Krupy	10-24	40	W III
295	Krupy	10-24	41	W III
296	Krupy	10-24	42	W III
297	Krupy	10-24	43	W III
298	Leśnica	11-23	89	W III
299	Nowy Jarosław	10-24	73	W III
300	Nowy Jarosław	10-24	74	W III
301	Nowy Jarosław	10-24	75	W III
302	Nowy Jarosław	10-24	77	W III
303	Nowy Jarosław	10-24	78	W III
304	Nowy Jarosław	10-24	79	W III
305	Nowy Jarosław	10-24	81	W III
306	Nowy Jarosław	10-24	82	W III
307	Nowy Jarosław	10-24	83	W III
308	Nowy Jarosław	10-24	84	W III
309	Nowy Jarosław	10-24	86	W III

310	Nowy Jarosław	10-24	87	W III
311	Palczewice	8-24	69	W III
312	Palczewice	8-24	70	W III
313	Palczewice	8-24	71	W III
314	Palczewice	8-24	72	W III
315	Palczewice	8-24	73	W III
316	Palczewice	9-24	32	W III
317	Palczewice	9-24	34	W III
318	Palczewice	9-24	36	W III
319	Palczewice	9-24	37	W III
320	Pęciszewko	11-23	27	W III
321	Pęciszewko	11-23	30	W III
322	Porzecze	11-23	15	W III
323	Porzecze	11-23	16	W III
324	Porzecze	11-23	17	W III
325	Porzecze	11-23	18	W III
326	Porzecze	11-23	19	W III
327	Porzecze	11-23	20	W III
328	Rusko	10-23	70	W III
329	Rusko	10-23	71	W III
330	Rusko	10-23	72	W III
331	Rusko	10-23	73	W III
332	Sińczycza	10-24	51	W III
333	Sińczycza	10-24	52	W III
334	Sińczycza	10-24	54	W III
335	Sińczycza	10-24	57	W III
336	Sińczycza	10-24	58	W III
337	Sińczycza	10-24	59	W III
338	Sińczycza	10-24	61	W III
339	Słowinko	11-24	8	W III
340	Słowinko	11-24	9	W III
341	Słowinko	11-24	11	W III
342	Słowinko	11-24	14	W III
343	Słowinko	11-24	16	W III
344	Słowinko	11-24	18	W III
345	Słowinko	11-24	20	W III
346	Słowinko	11-24	22	W III
347	Słowinko	11-24	15	W III
348	Słowino	11-24	24	W III
349	Słowino	11-24	25	W III
350	Słowino	11-24	29	W III
351	Słowino	11-24	30	W III
352	Słowino	11-24	31	W III
353	Słowino	11-24	32	W III
354	Słowino	11-24	33	W III

355	Słowino	11-24	34	W III
356	Słowino	11-24	35	W III
357	Słowino	11-24	37	W III
358	Słowino	11-24	38	W III
359	Słowino	11-24	40	W III
360	Słowino	11-24	44	W III
361	Słowino	11-24	47	W III
362	Słowino	11-24	48	W III
363	Słowino	11-24	49	W III
364	Słowino	11-24	51	W III
365	Stary Jarosław	10-24	91	W III
366	Stary Jarosław	10-24	92	W III
367	Stary Jarosław	10-24	94	W III
368	Stary Jarosław	10-24	95	W III
369	Stary Jarosław	10-24	96	W III
370	Stary Jarosław	10-24	98	W III
371	Stary Jarosław	10-24	99	W III
372	Stary Jarosław	10-24	100	W III
373	Stary Jarosław	10-24	101	W III
374	Stary Jarosław	10-24	102	W III
375	Stary Jarosław	10-24	104	W III
376	Stary Jarosław	10-24	105	W III
377	Stary Jarosław	10-24	106	W III
378	Stary Jarosław	10-24	107	W III
379	Stary Jarosław	10-24	108	W III
380	Stary Jarosław	10-24	110	W III
381	Stary Jarosław	10-24	112	W III
382	Stary Jarosław	10-24	114	W III
383	Stary Jarosław	10-24	115	W III
384	Stary Jarosław	10-24	116	W III
385	Stary Jarosław	10-24	117	W III
386	Stary Jarosław	10-24	119	W III
387	Stary Jarosław	10-25	1	W III
388	Stary Jarosław	10-25	2	W III
389	Stary Jarosław	10-25	3	W III
390	Stary Jarosław	10-25	4	W III
391	Stary Jarosław	10-25	5	W III
392	Stary Jarosław	10-25	7	W III
393	Stary Jarosław	10-25	8	W III
394	Stary Jarosław	10-25	9	W III
395	Stary Jarosław	10-25	13	W III
396	Stary Jarosław	11-24	7	W III
397	Stary Jarosław	11-25	34	W III
398	Sulmice	9-24	71	W III
399	Sulmice	9-24	72	W III

400	Sulimice	9-24	73	W III
401	Sulimice	9-24	75	W III
402	Sulimice	9-24	77	W III
403	Sulimice	9-24	79	W III
404	Sulimice	9-24	83	W III
405	Trzmielowo	9-23	31	W III
406	Trzmielowo	9-23	38	W III
407	Wicie	8-23	1	W III
408	Wicie	8-23	2	W III
409	Wicie	8-23	3	W III
410	Wicie	8-23	4	W III
411	Wicie	8-24	1	W III
412	Wicie	8-24	2	W III
413	Wicie	8-24	3	W III
414	Wicie	8-24	4	W III
415	Wicie	8-24	5	W III
416	Wicie	8-24	6	W III
417	Wicie	8-24	7	W III
418	Wiekowice	12-22	76	W III
419	Wiekowice	12-23	88	W III
420	Wiekowice	12-23	89	W III
421	Wiekowice	12-23	90	W III
422	Wiekowice	12-23	92	W III
423	Wiekowice	12-23	93	W III
424	Wiekowice	12-23	96	W III
425	Wiekowice	12-23	97	W III
426	Wiekowice	12-23	98	W III
427	Wiekowice	12-23	99	W III
428	Wiekowice	12-23	100	W III
429	Wiekowice	12-23	101	W III
430	Wiekowice	12-23	102	W III
431	Wiekowice	12-23	104	W III
432	Wiekowice	12-23	105	W III
433	Wiekowice	12-23	109	W III
434	Zagórzyn	10-24	71	W III
435	Zagórzyn	11-23	22	W III
436	Zagórzyn	11-23	23	W III
437	Zagórzyn	11-23	24	W III
438	Zagórzyn	11-23	25	W III
439	Zagórzyn	11-23	26	W III
440	Zagórzyn	11-24	1	W III
441	Zagórzyn	11-24	2	W III
442	Zagórzyn	11-24	5	W III
443	Zakrzewo	9-24	16	W III
444	Zakrzewo	9-24	13	W III

445	Zakrzewo	9-24	17	W III
446	Zakrzewo	9-24	18	W III
447	Zakrzewo	9-24	24	W III
448	Zakrzewo	9-24	25	W III
449	Zakrzewo	9-24	26	W III
450	Zakrzewo	9-24	27	W III
451	Zakrzewo	9-24	28	W III
452	Zielnowo	9-24	92	W III
453	Zielnowo	9-24	93	W III
454	Zielnowo	9-24	95	W III
455	Zielnowo	9-24	96	W III
456	Zielnowo	9-24	97	W III
457	Zielnowo	9-24	98	W III
458	Zielnowo	9-24	99	W III
459	Zielnowo	9-24	100	W III
460	Zielnowo	9-24	101	W III
461	Zielnowo	9-24	102	W III
462	Zielnowo	9-24	103	W III
463	Zielnowo	9-24	104	W III
464	Zielnowo	9-24	105	W III
465	Zielnowo	9-24	112	W III
466	Zielnowo	9-24	113	W III
467	Zielnowo	9-24	114	W III
468	Zielnowo	9-24	116	W III
469	Zielnowo	9-24	117	W III
470	Zielnowo	9-24	118	W III
471	Zielnowo	9-24	119	W III
472	Zielnowo	10-24	1	W III
473	Zielnowo	10-24	2	W III
474	Żukowo Morskie	10-23	4	W III
475	Żukowo Morskie	10-23	5	W III
476	Żukowo Morskie	10-23	7	W III
477	Żukowo Morskie	10-23	8	W III
478	Żukowo Morskie	10-23	9	W III
479	Żukowo Morskie	10-23	13	W III

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Darłowo